

T. C.
FATİH SULTAN MEHMET VAKIF ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TARİH ANABİLİM DALI
TARİH PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ATIK ŞİKÂYET DEFTERİ
(7 NUMARALI H.1081-1083/ M.1671-1672)
TRANSKRİPSİYON- DEĞERLENDİRME

MUHAMMED VERGİLİ
150121009

TEZ DANIŞMANI

Doç. Dr. FATMA KAYTAZ

İSTANBUL 2019

TEZ ONAY SAYFASI

FSMVÜ Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı yüksek lisans programı 150121009 numaralı öğrencisi Muhammed Vergili'nin ilgili yönetmeliklerin belirlediği tüm şartları yerine getirdikten sonra hazırladığı "Atık Şikâyet Defteri (7 Numaralı H.1081-1083/ M.1671-1672) Transkripsiyon- Değerlendirme" başlıklı tezi aşağıda imzaları olan jüri tarafından 15.01.2019 tarihinde oybirliği / ~~oyçokluğu~~ ile kabul edilmiştir.

Doç.Dr. Fatma KAYTAZ

(Jüri Başkanı-Danışman)

Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi

Doç.Dr. Nurdan ŞAFAK

(Jüri Üyesi)

Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi

Dr. Öğr.Üyesi Fatma Sel TURHAN

(Jüri Üyesi)

İstanbul Teknik Üniversitesi

BEYAN

Bu tezin yazılmasında bilimsel ahlak kurallarına uyulduğunu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunulduğunu, kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapılmadığını, tezin herhangi bir kısmının bağılı olduğum üniversite veya bir başka üniversitedeki başka bir çalışma olarak sunulmadığını beyan ederim.

Muhammed VERGİLİ

İmza

ATIK ŐIKÂYET DEFTERİ
(7 NUMARALI H.1081-1083/ M.1671-1672)
TRANSKRİPSİYON- DEĞERLENDİRME

ÖZET

“M. 1671-1672” (H. 1081-1083) tarihleri arasındaki Şikâyet hükümlerini ihtiva eden 7 numaralı Atik Şikâyet Defteri dönem içerisinde Osmanlı Devleti’nin hukuk ve adalet anlayışını yansıtan ve dönemin siyasi, sosyal, ekonomik vb. birçok konusuna ışık tutan çok değerli birinci elden kaynak niteliğindedir.

Osmanlı coğrafyasının her bölgesinden gelen ve siyasi konulardan ziyâde sosyal konuların yer aldığı Şikâyetlerin divanda görüşülerek kayıt altına alındığı bu defter, Osmanlı Devleti’nin Şikâyetleri nasıl çözümleme yoluna gittiğini görmemiz açısından da son derece önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Şikâyet Defteri, Mühimme, Osmanlı, Vakıf, IV. Mehmed

**THE RECORD BOOK OF COMPLAINT
(NUMBER 7 H.1081-1083/M.1671-1672)
TRANSCRIPTION-EVALUATION**

ABSTRACT

The Record Book of Complaint (Atik Şikâyet Defteri) numbered 7 containing the complaint provisions between the years "M. 1671-1672" (H. 1081-1083, in Islamic calendar) is a valuable first-hand source which reflects the full understanding of the Ottoman Empire law and justice in the period and shed light on the political, social, economic and many more issues of the period.

This record book, where social issues rather than political issues from every region of the Ottoman Empire were recorded after discussions in the divan, is also very important for us to have an idea about the solutions of the Ottoman Empire to the complaints.

Key Words: Complaint Books, Muhimme, Ottoman, Foundation, IV. Mehmed

ÖNSÖZ

Osmanlı Devleti'nde şikâyetlerin karara bağlandığı en üst merci Dîvân-ı Hümâyûn'dur. Divandaki şikâyetlerin kaleme alındığı defterler erken dönemde sınıflandırılmadan tüm konuları ihtiva ederken, 1649 tarihinden itibaren Osmanlı coğrafyasının her tarafındaki anlaşmazlıklar, kişisel davalar, toplumsal olaylar, alacak-verecek meseleleri vb. şikâyetler müstakil olarak Şikâyet Defterlerine kaydedilmiştir. Çalışmamıza konu olan "M. 1671-1672" (1081-1083) tarihli Atik Şikâyet Defteri Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nde Şikâyet Defterleri serisi içerisinde 7 numarada kayıtlıdır ve Osmanlı coğrafyasının her yerinden gelen şikâyetleri ihtiva etmektedir.

Bu çalışmada söz konusu defter üç bölüm altında incelenmiştir. Birinci bölümde, defterin şekil özellikleri, tutulduğu dönem ve muhtevası üzerinde durulmuştur. Şekil özellikleri bölümünde, defterin fiziki, diplomatik ve dil hususiyetleri, tarihleri ve yazımda dikkat edilen hususlar aktarılmıştır. Sonraki bölümde ise defterin tutulduğu dönem hakkında bilgi verilmiştir. Bu bölümün son kısmında şikâyetlerin hususiyetleri göz önünde bulundurularak defterin muhtevası ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Çalışmanın ikinci bölümünde hükümlerin özetleri aktarılmış, üçüncü bölümde ise metnin transkripsiyonuna yer verilmiştir.

Çalışma konusunun belirlenmesinde ve çalışmanın hazırlanma sürecinin her aşamasında bilgilerini, tecrübelerini ve değerli zamanlarını esirgemeyerek bana her fırsatta yardımcı olan değerli hocam Doç.Dr. Fatma Kaytaç'a teşekkür ederim.

Muhammed Vergili

2019/İstanbul

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	iii
ABSTRACT	iv
ÖNSÖZ.....	v
KISALTMALAR	vii
GİRİŞ	1
LİTERATÜR DEĞERLENDİRMESİ.....	5
BİRİNCİ BÖLÜM.....	8
1. “1671-1672”(1081-1083) TARİHLİ ATİK ŞİKÂYET DEFTERİNİN İNCELENMESİ	8
1.1. ŞEKİL ÖZELLİKLERİ.....	8
1.1.1. Defterin Fiziki Özellikleri	8
1.1.2. Defterin Diplomatik ve Dil Özellikleri	8
1.1.3. Tarihlendirme	9
1.1.4. Yazımda Dikkat Edilen Özellikler	10
1.2. DEFTERİN TUTULDUĞU DÖNEM	11
1.3. MUHTEVA ÖZELLİKLERİ	26
1.3.1. Vakıflarla İlgili Sorunlardan Kaynaklanan Şikâyetler	26
1.3.2. Vergi Konusunda Yapılan Şikâyetler	35
1.3.3. Kişisel Borçlarla İlgili Şikâyetler	35
1.3.4. Miras ve Veraset Hakları İle İlgili Şikâyetler	36
1.3.5. Devlet Adamları Hakkındaki Şikâyetler	36
1.3.6. Toplumsal Şikâyetler	38
1.3.7. Diğer Ülke Vatandaşları ile İlgili Şikâyetler	39
1.3.8. Diğer Konular İle İlgili Şikâyetler	40
SONUÇ.....	42
BİBLİYOGRAFYA.....	44
İKİNCİ BÖLÜM.....	49
2.HÜKÜM ÖZETLERİ	49
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	146
3.METİN TRANSKRİPSİYONU	146
EKLER.....	415
DİZİN	418

KISALTMALAR

a.g.e. : adı geçen eser

a.g.m. : adı geçen makale

a.g.t. : adı geçen tez

AÜHFD : Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi

B : Receb

Ca : cemâziyelevvel

C : cemâziyelâhir

DİA : Diyanet İslam Ansiklopedisi

H : hicrî

Hk. : hüküm

L : şevval

M : miladî-muharrem

mk. : mükerrer

R : rebiülahîr

Ra : rebiülevvel

S : safer

Ş : şaban

TALİD : Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi

TTK : Türk Tarih Kurumu

Yay : Yayınları

Z : zilhicce

Za : zilkade

GİRİŞ

Osmanlı Devleti bünyesinde yer alan tüm vatandaşların uğradığı herhangi bir haksızlığı ilgili makamlara şikâyet hakkı mevcuttu. Reaya, asker, zimmi ve Müslüman olsun herkes arz sunma hakkına sahipti. Askeri-resmi kişilerin şikâyet dilekçesi için arz kelimesi kullanılırken reayanın şikâyet dilekçesi ise arz-ı hâl şeklinde tanımlanmıştır.¹ Şikâyet mutlaka bir haksızlığın giderilmesi için yapılırdı. Borcun verilmemesi, hükmün yerine getirilmemesi, tehdit, arazi/toprak ihtilafları, devlet adamlarının olumsuz tutumları, vergi ile ilgili problemler vb. konular şikâyet konuları arasında yer alırdı.²

Şikâyette bulunabilmek için herhangi bir adli ve idari bir görevlinin yakını olma şartı yoktu.³ Şikâyet herkesin başvurabileceği bir durum olması hasebiyle bütün kaza halkı doğrudan kadıya gidip onun vasıtası ile başvuru yapabilir veya halkın bir kısmı, tüccar veya esnaftan bir grup veyahut da şahıs olarak kendi başına doğrudan şikâyette de bulunulabilirdi⁴. Bu durum halk nezdinde adaletin tesis edilmesi açısından önemli olmakla birlikte Osmanlı Devleti için ise sosyal devlet anlayışı açısından değer verilen bir durumdu. Nitekim kuruluşundan itibaren Osmanlı Devleti'nde adalet anlayışı temel prensip olarak kabul edilmiş, bu durum yerli ve yabancı bilim adamları tarafından da kabul gören bir gerçek olmuştur.⁵

Osmanlı Devleti'nde haksızlığa uğrayan kişiler şikâyetlerinin çözümü için çeşitli mercilere durumu iletebilirken, bu mercilerin en üst düzeyinde yer alan kişi şüphesiz ki padişahı.⁶ Haksızlığı giderebilecek en yüksek otorite durumunda olan padişah bu yetkiyi devlet organizasyonu içinde yer alan bürokratik yapılar aracılığı ile

---

¹ Halil İnalçık, "Şikâyet Hakkı Arz-ı Hal ve Arz-ı Mahzarlar", **Osmanlı Araştırmaları**, İstanbul 1988, VII-VIII, s. 35.

² İnalçık, **a.g.m.**, s. 36.

³ Saliha Okur Gümrükçüoğlu, "Şikâyet Defterlerine Göre Osmanlı Teb'asının Şikâyetleri", **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, Ankara 2012, LX1 Sayı:1, s. 204.

⁴ İnalçık, **a.g.m.**, s. 36.

⁵ Yasemin Tataroğlu, "4 Numaralı Atik Şikâyet Defteri 1665-1670 (H. 1075-1081)" **Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi**, İstanbul 2015, s.1.

⁶ Murat Tuğluca, **Osmanlı Devlet -Toplum İlişkisinde Şikâyet Mekanizması ve İşleyiş Biçimi**, TTK Ankara 2006, s. 30.

kullanırdı.⁷ Bu doğrultuda halktan gelen şikâyetlerin karara bağlandığı ve haksızlıkların giderildiği en üst merci Dîvân-ı Hümâyun'du.⁸ Buraya yapılan başvurular sultana yapılmış gibi sayılırdı.⁹

Herkes yazılı olarak veya bizzat Divan'a şikâyetle bulunabilir ve yapılan şikâyetlerin değerlendirilmesinde mevki, yaş, dil, cinsiyet, durum ayrımı gözetilmezdi. Ayrıca İslam Hukukunda olmayan temyiz kavramının aksine divanda kadıların verdiği kararlar da incelenir, haksızlık söz konusu ise hüküm bozularak yeni hüküm için durum kadıya iletilirdi.¹⁰

Divan'da padişahın onayı ile kararlaştırılan bu hususlar defterlere kaydedilirdi. Erken dönem Osmanlı tarihinde Dîvân-ı Hümâyun kararları tümü sınıflandırılmadan Ahkâm Defteri olarak tutulmuştur. Ahkâm Defterlerinde şikâyet hükümleri ile beraber mali hükümler, nişan, berat kayıtları gizli ve önemli devlet işleri ile ilgili fermanların da kayıt altına alındığı görülmüştür.¹¹

Şikâyetlerin kaydedildiği bir başka defter serisi olan Mühimme formunun bilinen ilk örnekleri ise Topkapı Sarayı Müzesi Arşiv ve Kütüphanesi'nde bulunmaktadır¹². Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nde mevcut (ilk örneği 1553 tarihli olan) Mühimme defterlerinde de devlete ait hükümlerin yanında şikâyet kayıtlarının tutulduğu görülmüştür.¹³

Divan'ın iş yükünün fazlaşması ve bürokrasideki uzmanlaşma ile arazi, sınır, su, yaylak ve kışlaklar ile ilgili her türlü ihtilaf, kişisel davalar, alacak verecek davaları, devlet görevlileri ve benzeri konulardaki şikâyetler ile ilgili çıkan fermanlar 1649

---

⁷ Tuğluca, **a.g.e.**, s. 31.

⁸ Osmanlı Devleti'nde İdari, örfi, şer'i, hukuki, mali işler ile ilgili kararların alındığı devlet işlerinden birinci dereceden sorumlu olan büyük divandır. Orhan Bey döneminden itibaren olduğu bilinen bu yapı, Fatih Sultan Mehmet'in ilk dönemlerine kadar her gün padişahın riyasetinde toplanmış, sadrazamın Divan'a başkanlık etmesi ile birlikte bu süreç kademeli olarak haftada dört ve iki güne inmiştir. Bkz. İsmail Hakkı Uzunçarşılı, **Osmanlı Devleti'nin Merkez ve Bahriye Teşkilâtı**, TTK, Ankara 1998, s.1-6.

⁹ İnalcık, **a.g.m.**, s.33.

¹⁰ Ahmet Mumcu, "Dîvân-ı Hümâyun", **DİA**, İstanbul 1994, s. 431.

¹¹ Feridun Emecen, **Osmanlı Klasik Çağında Hanedan Devlet Ve Toplum**, Timaş Yayınları, İstanbul 2011, s. 118.

¹² Emecen, **a.g.e.**, s. 114.

¹³ Tuğluca, **a.g.e.**, s. 7.

tarihinden itibaren ise Mühimme Defterlerinden ayrılarak Şikâyet Defteri adıyla müstakil defterlere kaydedilmeye başlamıştır.¹⁴

Bu noktada Feridun Emecen, şikâyet defteri ayrımının 1649'da başladığı bilgisinin kesin olmadığını belirterek, ilk şikâyet defterinin tipik bir Mühimme Defteri formatında olduğunu ve 90 numaralı Mühimme'ye benzediğini söyleyerek şikâyet defteri özelliklerini yansıtmadığını belirtir.¹⁵ Şikâyet defteri kataloğunda yer alan 1, 2, 3 numaralı defterlerin 91 numaralı Mühimme (1056/1646) ve 92 numaralı Mühimme (1067/1656) arasındaki tarih boşluğu tamamladığını belirterek bu defterlerin Mühimme kataloğunda tasnif edilmesi gerektiğini söylemiştir. Ayrıca ayırım yapılması gerektiği takdirde ise 92 numaralı Mühimme'de yer alan "*Kuyûd-ı ahkâm-ı Şikâyet-i mîrî der zamân-ı...*" başlığı sebebiyle ayrımın 1067/1656'dan başlatmanın daha doğru olduğunu belirtmiştir.¹⁶

Bu bağlamda Şikâyet Defterleri ile Mühimme Defterlerinin karşılaştırılması yapıldığında ise her iki defterin de şekil olarak benzerlik gösterdiği görülmüştür. Mühimme Defterlerinde yer alan tarih başlıklarının kaldırılarak tarihin hükmün sonuna onar günlük zaman dilimi şeklinde gösterilmesi, defterde yer alan hükümlerde emrin muhatabına "...hüküm ki" şeklinde hitap edilmesi, emir talebinde bulunanların "...arz-ı hal sunup" diye ifade kullanması, hükümde yer alan karar kısmının girişindeki "...buyurdum ki" ifadesi, hüküm sonunda yer alan "yazılmıştır" sözü gibi benzerliklerden dolayı defterleri şekil olarak birbirinden ayırmak mümkün değildir.¹⁷ Bu sebeple defterler arasında ayırım yapılırken şekil özellikleri olarak değil muhteva olarak ayırım yapılması daha doğru olacaktır.

Bu ayrımlara baktığımızda ise her iki defterde emirlerin bazı kimselerin talebi ile ortaya çıktığı görülse de bu durum Mühimme defterlerinde daha azdır. Bu sebeple Şikâyet Defterlerinde sıklıkla görülen "... nam kimesne arz-ı hal sunup..." ifadesinin

---

¹⁴ Necati Aktaş, "Atik Şikâyet Defteri", *DİA*, İstanbul 1991, s. 68.

¹⁵ Emecen, *a.g.e.*, s.135-36.

¹⁶ Emecen, *a.g.e.*, s.136.

¹⁷ Emel Soyer, "XVI. yy Dîvân Bürokrasi'sindeki Değişimlerin Bir Örneği Olarak Mühimme Defterleri", *İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi*, İstanbul 2007, s. 88-89.

Mühimme Defterinde daha az yer aldığı görülmektedir. Bununla birlikte Mühimme Defterlerinde genellikle "Hala/Haliya..." şeklinde bir başlangıç bulunmaktadır.¹⁸ Ayrıca Mühimme Defterinde hükümlerin muhataplarının ordu kumandanı, defterdar, yeniçeri ağası, çeribaşı gibi devletin çeşitli yerlerinde çalışan görevliler olmakla birlikte Şikâyet Defterlerinde ise emrin muhatabının eskeriyetle molla, kadı, naip olduğu görülmüştür.¹⁹

1742 tarihinde gelindiğinde ise Eyalet Ahkâm Defterlerinin ilk örnekleri görülmeye başlanmıştır.²⁰ İçerik bakımında Şikâyet Defterlerine benzeyen bu tür mahallinde sonuçlandırılmayan, merkeze gönderilen problemlerin çoğalmas ve artan bürokratik işleri kolaylaştırmak için ortaya çıkarılmıştır.²¹ Buna rağmen Şikâyet Defterleri varlığını sürdürmüş Eyalet Ahkâm öncesi defterlere Atik Şikâyet Defterleri denmiştir.

Bu çalışmanın konusu olan defterin de dâhil olduğu Şikâyet Defterleri Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nde Atik, Ordu ve Rikâb Şikâyet defteri olmak üzere H. 1059-1253/ M. 1649-1837 tarih aralığına ait 213 adet defterden oluşmaktadır. Bu defterler 989 numaralı Katalogda A.DVNS.ŞKT.d fon koduyla kayıtlıdır.²² Ayrıca 980 Numaralı Bâb-1 Âsafî Defterleri katalogunda A.DVN.ŞKT.d koduyla 978-1014-A genel sıra numaralarında H. 910-1234/ M. 1504-1819 tarih aralığını kapsayan birkaç sayfa veya formadan oluşan 38 adet Şikâyet Defteri parçası bulunmaktadır.²³

---

¹⁸ Soyer, **a.g.t.**, s. 93.

¹⁹ Soyer, **a.g.t.**, s. 94.

²⁰ Tuğluca, **a.g.e.**, s. 8.

²¹ Emecen, **a.g.e.**, s.131.

²² Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi, İstanbul 2017, s. 30; Emecen, **a.g.e.**, 131.

²³ Arşiv Rehberi, s. 30; Emecen, **a.g.e.**, 132.

LİTERATÜR DEĞERLENDİRMESİ

Şikâyet Defterleri ile ilgili yapılan çalışmalara baktığımızda özellikle akademik çalışmalarda doğrudan şikâyet konusuna yer verilmesinin sınırlı olduğu görülmektedir. Bu doğrultuda Şikâyet Defterlerine ilk değinen kişinin Coşkun Üçok'un olduğu söylenebilir.²⁴ Üçok makalesinde Osmanlı arşivinin önemine değinmiş ve arşiv tasnifini şemalandırmıştır. Ayrıca beş tane şikâyet hükmüne yer vererek hükümlerin değerlendirilmesini yapmıştır.

İlk kapsamlı çalışma ise H.G. Majer tarafından yapılmıştır²⁵. Avusturya Milli Kütüphanesinde bulunan 1675 tarihli şikâyet defterinin tıpkıbasımını yapan Majer çalışmasının giriş kısmında II. Viyana kuşatmasında Kara Mustafa Paşa ile beraber harp alanında kalan çadır, silah, alet, hazîne ve defterlere değinmiş sonrasında ise Mühimme ve Şikâyet Defterlerinin karşılaştırmasını yapmıştır.²⁶

Şikâyet Defterleri ile ilgili bir diğer çalışma ise Halil İnalçık'a aittir. İnalçık makalesinde²⁷ Osmanlı Devleti bünyesindeki halkın şikâyet hakkına değinerek hükümdarın bu doğrultudaki rolünü açıklamıştır. Çalışmasının devamında ise şikâyetlerin kaydedildiği defterlerin zamanla değişiminden bahsederek şikâyet defterlerine göre şikâyet edenleri ve şikâyet konularını sınıflandırmıştır.

Konu ile ilgili bir diğer çalışma ise Feridun Emecen'e aittir. Dîvân-ı Hümâyun ana defter serileri hakkında yazılan makalede²⁸ divanda kaleme alınan defterlerin ortaya çıkışları ve tarihsel süreçlerine değinilmiş ve defterlerin bürokrasideki ihtisaslaşma sonucu değişimlerinden bahsedilmiştir. Ayrıca şikâyetlerin kaydedildiği defterleri hakkında kapsamlı bilgi aktaran Emecen, Şikâyet Defterlerinin çıkış tarihi olarak kabul görülen 1649 tarihine eleştirel bir bakış açısı getirerek bu tarihin doğru

²⁴ Coşkun Üçok, "Türk Hukuk Tarihi Bakımından Devlet Arşivinden İstifade İmkanları", **AÜHFD**, Ankara 1951, VII, 696-702.

²⁵ Murat Tuğluca, **a.g.e.**, s.4.

²⁶ Nejat Göyünç, "Editör Yazısı", **Osmanlı Araştırmaları**, V, İstanbul 1986, s. 273.

²⁷ Halil İnalçık, **a.g.m.**, s. 33-54.

²⁸ Feridun Emecen, "Osmanlı Divanının Ana Defter Serileri: Ahkâm-ı Mirî, Ahkâm-ı Kuyûd-ı Mühimme ve Ahkâm-ı Şikâyet", **TALİD**, III, 107-139.

olmadığını destekler nitelikte çeşitli argümanlar sunmuştur.²⁹ Bir diğer çalışma ise Hülya Taş tarafından yapılan doktora tezidir³⁰. 17.yüzyılda Ankara'nın ele alındığı çalışmada merkez ile taşra arasındaki süreci kavrayabilmek için 3,4,5,6,9, numaralı Atik Şikâyet Defterlerinden yararlanılmıştır. Hülya Taş'ın şikâyet hakkının bireyler tarafından nasıl kullanıldığı ve bu hak için devletin nasıl imkânlar tanıdığı ile ilgili makalesi³¹ de mevcuttur.

Saliha Okur Gümrükçüoğlunun doktora tezi de yapılan çalışmalardan biridir. Çalışmada 17.yy. dönemin hukuk ve adalet anlayışı Bâb-1 Âsafi kataloğuna kayıtlı 1 ve 2 numaralı Şikâyet Defterleri incelenerek ele alınmıştır.³² Feriha Karadeniz de 16 ve 17.yy kadılar ile ilgili şikâyetlere yer verdiği Yüksek Lisans Tezinde³³ Şikâyet Defterlerinden yararlanmıştır.

Şikâyet mekanizması ile ilgili en kapsamlı çalışmaların başında ise Murat Tuğluca'nın doktora tezi³⁴ gelmektedir. Çalışmamızı yaparken de birçok noktada istifade ettiğimiz çalışmada Osmanlı Devleti'nin 1683-1699 yılları aralığındaki dönemi 10,13, 16, 21 ve 29 numaralı Atik Şikâyet defterleri incelenerek ele alınmıştır. Çalışma iki bölümde oluşmuştur. İlk bölümde şikâyet hakkına değinilmiş, ikinci bölümde ise ilgili defterler incelenmiştir.

---

²⁹ Bu konu ile ilgili detaylı bilgi tezimizde giriş kısmında aktarıldığı için detaylandırılmamıştır. Bkz.s.3.

³⁰ Hülya Taş, "XVII. Yüzyılda Ankara", **Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Yeniçağ Tarihi Anabilim Dalı Doktora Tezi**, Ankara 2004.

³¹ Hülya Taş, "Osmanlıda Şikâyet Hakkı'nın Kullanımı Üzerine Düşünceler", **Memleket Siyaset Yönetim**, III, Ankara 2007. 186-204.

³² Saliha Okur Gümrükçüoğlu, "Şikâyet Defterleri Işığında Osmanlı Hukuku ve Uygulaması (1649-1653)", **Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Hukuk Anabilim Dalı Kamu Hukuku Bilim Dalı Doktora Tezi**, İstanbul, 2010.

³³ Feriha Karadeniz, "Complaints Against the Kadis and Abuses of Their Authority", **Bilkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi**, Ankara 1996.

³⁴ Murat Tuğluca, "Osmanlı'da Devlet – Toplum İlişkilerinin Açık Alanı: Şikâyet Mekanizması Ve İşleyiş Biçimi (1683-1699)", **Haccetepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı Doktora Tezi**, Ankara 2010.

Bunlara ilave olarak Şikâyet defterleri ile ilgili transkripsiyon ve değerlendirmenin yapıldığı yüksek lisans tezleri mevcuttur. Bunlar 4 Numaralı³⁵, 14 numaralı³⁶, 30 numaralı³⁷, 38 numaralı³⁸ ve 1686-1687 (h.1097-1098) tarihli³⁹ Atik Şikâyet Defterleridir.

---

³⁵ Tataroğlu, **a.g.t.**

³⁶ Ümit Baki Erdem, "14 numaralı Atik Şikâyet Defteri (h.1101-1102/ m. 1690-1691) Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi", **Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Türk Tarihi Anabilim Dalı Yeniçağ Tarihi Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi**, İstanbul 2017.

³⁷ Seniha Şen, "30 numaralı Atik Şikâyet Defteri (1110/1698) (İnceleme-Metin)" , **Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Türk Tarihi Anabilim Dalı Yeniçağ Tarihi Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi**, İstanbul 2018.

³⁸ Şeyma Çil , "38 numaralı Atik Şikâyet Defteri(1114-1115 / 1703) (İnceleme-Metin)" , **Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Türk Tarihi Anabilim Dalı Yeniçağ Tarihi Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi**, İstanbul 2018.

³⁹ Mesut Demir, "1686-1687 (h.1097-1098) Tarihli Atik Şikâyet Defteri'nin Transkripsiyon ve Değerlendirilmesi", **Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Türk Tarihi Anabilim Dalı Yeniçağ Tarihi Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi**, İstanbul 2010.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. “1671-1672”(1081-1083) TARİHLİ ATİK ŞİKÂYET DEFTERİNİN İNCELENMESİ

1.1. ŞEKİL ÖZELLİKLERİ

1.1.1. Defterin Fiziki Özellikleri

“M. 1671-1672” (H. 1081-1083) tarihli 7 Numaralı Atik Şikâyet Defteri ebrulu ciltli olup 31 cm boyunda, 21 cm enindedir. Defter toplam 172 sayfa olmakla beraber 1-3,66-67,78-79,117-119, 172. sayfalar numaralandırılmasına rağmen boştur. Kâtibin yazısına ve hükümlerin muhtevasına göre sayfalar arasındaki hüküm sayıları değişkenlik arz etmektedir. Defterde toplam 631 hüküm sıralanmıştır. Ancak defterde yer alan 171. hüküm sonrasındaki hüküm atlanarak 172. hükme geçilmiştir. Bu sebeple defterde numara verilmeyen bu hüküm tezde 171/A şeklinde belirtilmiştir.

1.1.2. Defterin Diplomatik ve Dil Özellikleri

7 Numaralı “M. 1671-1672” (H. 1081-1083) tarihli Atik Şikâyet Defteri divani⁴⁰ yazı türü ile yazılmıştır. Dili oldukça sade olmakla beraber yazı tipi her sayfada farklılık gösterebilmektedir. Defterde hükümlerin yazıldığı görevliler genellikle; Beylerbeyi, Sancakbeyi, kadı, monla, mütesellim, mütevelliler olmakla beraber bunların ekseriyetinin kadı ve monlalara yazıldığı dikkat çekmektedir.

Hükümlerde, hükümlerin yazıldığı kişilerin görevine göre “*dâme mecdühû*”, “*tâbe serâhû*,” “*dâme ilmuhû*”, “*zîde kadruhû*” gibi dua cümlelerine yer verilmiştir.

“*İzmir monlâsına hüküm ki*”,⁴¹ “*Üsküdâr kâdısına hüküm ki*”,⁴² “*Karaman beğlerbeğisine ve monlâsına hüküm ki*”,⁴³ “*Kocaili Sancağbeğine ve İznikmid*

⁴⁰ “Osmanlı Devleti’nde; Divan-ı Hümayunda alınan kararlar, yazışmalar, fermanlar, berat, menşur, buyruldu, hüküm, misal, tevki, yarlık, nişan, vakfiye ve i’lâm gibi resmî yazılarda kullanılan hat”. Bkz. Ali Arpaslan, “Divani”, **DİA**, İstanbul 1994, IX, s. 445.

⁴¹ Atik Şikâyet Defteri 69. Hüküm (Bundan sonra Atik Şikâyet 7 numaralı defterdeki hüküm ifadesi Hk. şeklinde gösterilecektir).

⁴² Hk.58.

⁴³ Hk.45.

kādısına hüküm ki”,⁴⁴ örneklerinde olduğu gibi, hükümlerin gönderildiği kişilerin görevine atıf yapılarak “*hüküm ki*” ifadesine yer verilmiştir.

Yine “*Dâru's-sa'âde Ağası Abbas Ağa arz gönderüp*”,⁴⁵ “*İngiltere elçisi arz-ı hâl idüp*”,⁴⁶ “*Ni'metullah nâm kimesne arz-ı hâl idüp*”,⁴⁷ örneklerinde olduğu gibi hükümlerin gönderildiği kişilerden sonra hükümle ilgili şikâyetin Divan’a nasıl geldiği belirtilmiştir.

Şikâyetin nasıl geldiği belirtildikten sonra konu ile ilgili bilgi aktarılıp sorunun nasıl çözülmesi gerektiği hususu üzerinde durulmuş, aşağıda sıralanan örneklerde görülen kalıplaşmış ifadelerle hükümler sonlandırmıştır. “*Vech-i meşrûh üzere yazılmışdır*”, “*mahallinde şer'le görülmek için yazılmışdır*”, “*mûcebince emr-i şerîf yazılmışdır*”, “*mûcebince şurûtuyla yazılmışdır*”, “*mahallinde şer'le görülmek için yazılmışdır*”, “*Âsitâne-i sa'âdetime havâle olunması için yazılmıştır*”, “*i'lâmı mûcebince yazılmışdır*”.

1.1.3. Tarihlendirme

M. 1671-1672 (H. 1081-1803) tarihleri arasındaki hükümleri ihtiva eden 7 numaralı Atik Şikâyet Defterinin bazı hükümlerinde defterdeki tarihe aykırı olarak H. 1080 tarihinin yer aldığı da görülmektedir.⁴⁸ Hükümlerin tarihleri genellikle “Fî” ile başlamakta olup, bu ifade genellikle hükmün sol alt köşesinde yer almıştır. Tarihlendirme ayın onar günlük evâil, evâsıt, evâhir zaman dilimiyle yazılmıştır. Ayın ilk günü “gurre” son günü “selh” şeklinde gösterilmiştir. Defterde üç hükmün tarih kısmında “fi't-tarih-i mezbûr” ifadesi vardır.⁴⁹ Üç hükümde de tarih yazılmamıştır.⁵⁰ Defterde 77 numaralı hükmün tarihi H. 1086 olarak yazılmıştır.

---

⁴⁴ Hk. 206.

⁴⁵ Hk.5.

⁴⁶ Hk. 4.

⁴⁷ Hk.222.

⁴⁸ Hk.5, 19, 20, 21, 22,75.

⁴⁹ Hk.168,169,170.

⁵⁰ Hk.218,247,280.

1.1.4. Yazımda Dikkat Edilen Özellikler

M. 1671-1672 tarihli 7 numaralı Atik Şikâyet Defterinin transkripsiyon yapılırken izlenen usul şu şekildedir: Defterde yer alan Türkçe kelimelerden sonu “b” ile bitenler “p” harfi ile yazılmıştır. Örneğin: olub yerine olup, gelüb yerine gelüp, aldırmayub yerine aldırmayup gibi. Kelimelerin orta ve sonunda yer alan aynlar (ع) metinde (ˆ), kelime ortasında yer alan hemzeler (ء) ise (ˆ) işareti ile gösterilmiştir. Defterde hükümler içerisinde bulunan boşluklar ( ) şeklinde, okunamayan kelimeler üç nokta ... ve kesin olarak anlamlandırılmayan kelimeler yanına soru işareti (?) konularak gösterilmiştir. Arapça ve Farsça kelimelerdeki “ Ğ ” ve “ ق ” harflerinden sonra gelen uzun sesliler “ā”, “ī”, “ū” olarak gösterilmiştir. Metine tarafımızdan eklenen kısımlar köşeli parantez [] içinde belirtilmiştir. Ayrıca metinde okunamayacak derecede tahrip olmuş noktalar [*silik*] şeklinde gösterilmiştir.

1.2. DEFTERİN TUTULDUĞU DÖNEM

Defterde yer alan hükümlere bakmadan önce Atik Şikâyet Defterinin tutulduğu dönem ile ilgili bilgi verilmesi doğru olacaktır. Defterimizin kaleme alındığı tarih olan 1672 yılının sonuna kadar Osmanlı Devleti'nin içerisinde bulunduğu duruma baktığımızda; bu dönemde Osmanlı padişahı IV. Mehmed'tir. 2 Ocak 1642 tarihinde İstanbul'da dünyaya gelen IV. Mehmed'in babası Sultan İbrahim, annesi ise Hatice Turhan Sultan'dır.

Babası Sultan İbrahim döneminde devletin içinde bulunduğu siyasi istikrarsızlık ve ekonomik buhran gibi olumsuz sebepler halkta ve asker üzerinde güvensizlik meydana getirmiş, devletin bu durumunu Sadrazam Ahmet Paşa'nın padişaha yanlış yönlendirmesine bağlayan ocak ağaları ve ulema isyan başlatmıştır. İsyanın başrolünde olan Şeyhülislam Hoca Abdürrahim Efendi ve Kara Murad Ağa, Orta Cami'de aldıkları kararlar Sadrazam Ahmet Paşa'yı azl ederek yerine Sofu Mehmed Paşa'yı geçirmiş, bu karar sultan tarafından tasdik edilse de asilerin sabık Sadrazam Ahmet Paşa'yı öldürmeleri kabul edilmemiştir.⁵¹ Asilerin bu durumu elçi olarak görevlendirdiği Mehmed Paşa vasıtası ile padişaha bildirmesi üzerine Hammerin aktardığına göre sultanın; *"İhtiyâr köpek vezir olmak için askeri kıyâm ettirdin; sonra sıra sana da gelir sen de görürsün"* diye tepki gösterip bağırıldığı ve Mehmed Paşa'yı dövdüğü belirtilmiş, buna rağmen asiler isteğinden vazgeçmemiş ve sabık sadrazam yakalanarak idam edilmiştir.⁵²

Asiler daha sonra toplanarak Kösem Sultan'a gönderdikleri aracılar ile padişahın hâl kararının alındığını bildirerek Şehzade Mehmed'in Orta Cami'ye getirilip tahta çıkartılması gerektiğini belirtmiştir. Kösem Sultan ise; *"Şimdiye kadar câmide cülûs vukû bulmamıştır ve ağalar, ulemâ saraya gelsinler"*⁵³ diye cevap vererek bunun caiz olamayacağını belirtmiştir. Bunun üzerine asilerden Muslihiddin, Bektaş ve Murad Ağa, Sultan İbrahim'i tahtan indirmek için saraya gitmiştir. Padişah hâl edileceği

⁵¹ Feridun Emecen, "İbrâhim", *DİA*, 2000, XXI, s. 279.

⁵² Hammer, *Büyük Osmanlı Tarihi*, Milliyet Yayınları, (Yayına Hazırlayan: Mümin Çevik), İstanbul 2010, V, s. 1515.

⁵³ Hammer, *Büyük Osmanlı Tarihi*, V, s.1518.

kendisine bildirince büyük tepki göstermiş tepkisine karşı Karaçelebizade Abdülaziz Efendi padişaha;

*“Hayır sen pâdişâh değilsin; Umûr-ı şer’iyye ve dîniyyeye tekayyüd etmeyerek cihânı harâb ettin. Vakitlerini eğlence ve gaflet ile geçirip rüşveti ta’mîm zâlimleri âleme musallat, beytü’l-malı telef ve isrâf ettin”*⁵⁴ diyerek karşılık vermiştir. Bu doğrultuda büyük annesi Kösem Sultan, devlet adamları ve yeniçerilerin uygun bulmaları ile Sultan İbrahim’ tahttan indirilmiş IV. Mehmed 8 Ağustos 1648’de padişah olmuştur.⁵⁵

Yapılacak cülus töreninde kapıkulu süvarilerine hazîne para olmadığı için ulûfenin verilememesi ve bu durumun mevcut padişaha karşı isyana doğru bir hal alıp Sultan İbrahim’in tahta çıkarılma dedikodusu sebebi ile sabık hükümdar öldürülmüştür.⁵⁶ Ulûfe meselesi ise başta Cinci Hoca olarak bilinen Hüseyin Efendi olmak üzere Sultan İbrahim döneminin zengin ve nüfuzlu kişilerinden para alınarak çözümlenmiştir.⁵⁷

Saltanat dönemine sancılı başlayan padişahın hükümdarlığının ilk sekiz yılı yaşı sebebi ile büyük annesi Kösem Sultan, Annesi Hatice Turhan Sultan ve devlet adamlarının vesayeti altında geçmiş, bu durum ülkenin karışıklık içerisinde kalmasına sebebiyet vermiştir. Bu karışıklık ilk olarak Sultan Ahmed Camii vakası olarak bilinen isyanla başlamıştır. Topkapı ve Galata saraylarındaki içoğlanları, çıkmalarının ihmal edildiği gerekçesi ayaklanmış ve kendilerine bin kadar sipahi destek vermiştir.⁵⁸ Bu gruplar sadrazamın öldürülmesi için Sultan Ahmed Meydanı’nda isyan başlatmıştır. Ancak bu isyan yeniçerilerin desteğini alan sadrazam tarafından bastırılmıştır.⁵⁹ Fakat isyan bastırılrsa da bu durum devletin yeniçeri ağalarının kontrolü altına girmesine yol açmıştır. Kösem Sultan ile iş birliği içinde olan ocak ağaları donanmanın

⁵⁴ Hammer, **Büyük Osmanlı Tarihi**, V, s.1520.

⁵⁵ Abdülkadir Özcan, **İmparatorluk Çağının Osmanlı Sultanları**, İsam Yayınları, Ankara 2017, III, s. 17.

⁵⁶ İsmail Hakkı Uzunçarşılı, **Osmanlı Tarihi**, TTK, Ankara 2009, III, s.240.

⁵⁷ Uzunçarşılı, **a.g.e.**, s. 241; Özcan, **a.g.e.**, s. 18.

⁵⁸ İsmail Hami Danişmend, **İzahlı Osmanlı Tarihi Kronolojisi**, Türkiye Yayınevi, İstanbul 1972, III,s.413.

⁵⁹ Uzunçarşılı, **a.g.e.**, s. 243.

Venediklilerden aldığı mağlubiyeti ve Gürcü Nebi'nin Niğde'deki ayaklanmasını bahane ederek Sofu Mehmed Paşa'nın yerine Kara Murad Paşa'yı 21 Mayıs 1649'da sadarete getirmiştir.⁶⁰

Kara Murad Paşa döneminde ise saray iki gruba ayrılmıştı. Kendisine rakip olarak Kethüda Beyi Çelebi Mustafa Ağa vardı ve kethüdanın destekçisi Hatice Turhan Sultan'dı. Bu ayrışma içinde kethüdanın sürekli olarak vezir aleyhtarlığı yapması ve ocak ağalarını da tarafına çekmesi üzerine Sadrazam Kara Murad Paşa Sultan Mehmed'e;

“Şevketli hünkârım bir memlekette dört vezîr-i azâm olmaz; İşte mührün, bir kuluna dahi ver; ben kuluna dahi nanpâre ihsan eyle, hayır duana meşgul olayım. Amma zinhar mührü yeniçeri ocağından kimseye verme, zevali devletinize sebep olur” diyerek mührü teslim edip görevinden istifa etmiştir.⁶¹ Yerine ise sunduğu bazı şartların kabul edilmesi ile Melek Ahmed Paşa sadarete getirilmiştir. Melek Ahmed Paşa'nın sadarete getirilmesi Turhan Sultan'ın saray içindeki gücü artırmıştı. Çünkü Melek Ahmed Paşa sabık Sadrazam Murad Paşa'nın en önde gelen muhalifleri arasında idi.⁶²

Bu dönemde Nakşa (Naxos) Adaları yakınında Venedik donanmasına karşı alınan mağlubiyet nedeniyle Sadrazam istifa etse de bu kabul görmemiştir.⁶³ Ancak devletin ekonomisini düzeltmek amaçlı koyduğu ek vergiler, caize ücretlerinin hazîneye verilerek vezirlerin has gelirlerini de hazîneye alma planları kendisine karşı muhalefetin oluşmasına neden olmuştur.

Bu süreç ile birlikte Defterdar Emîr Paşa'nın Bosna ve Belgrad'da bastırıldığı ayarı düşük sikkelerin ve meyhanelerden topladığı 120 yük hurda züyuf akçenin 118'inin bir altınla değiştirilmesi teklifi “Şehirli Vakası” adıyla ilk esnaf isyanının başlamasına sebep olmuştur.⁶⁴ Yaklaşık on bin kişilik esnaf kitlesi Şeyhülislam Karaçelebizade Abdülaziz'i önüne alıp saraya gitmiş padişahı ayak divanına

---

⁶⁰ Özcan, **a.g.e.**, s.19.

⁶¹ Uzunçarşılı, **a.g.e.**, s.248.

⁶² Erhan Afyoncu ve Uğur Demir, **Turhan Sultan**, Yeditepe Yayınevi, İstanbul 2015, s.41

⁶³ Fikret Sarıcaoğlu, “Melek Ahmed Paşa”, **DİA**, İstanbul 2004, XXIX, s.43.

⁶⁴ Sarıcaoğlu, **a.g.m.**, 43.

çağırıştır. Bu isteğe uymak durumunda kalan IV. Mehmed esnafın şikâyetlerini dinleyerek kanuna aykırı vergi alınmayacağını hattı hümayunlar ile bildirmiş, Melek Ahmed Paşa azledilerek 21 Ağustos 1651'de yerine Siyavuş Paşa sadarete getirilmiştir.⁶⁵

Kösem Sultan Sivayuş Paşanın sadarete getirilmesi ile kendisine karşı giderek güçlenen Turhan Sultan'ı tamamen etkisiz hale getirmek için yeniçeri ocağının önde gelen kişileri ile hareket etmiştir.⁶⁶ Amaç padişahı tahtan indirip Turhan Sultan'ı öldürmekti. Ancak bu tasarı hayata geçirilmeden Hatice Turhan'ın görevlendirdiği Süleyman Ağa ve adamları tarafından Kösem Sultan öldürülmüş ve saraydaki nüfuzu sona erdirilmiştir.⁶⁷ Dört padişah döneminde yaklaşık yarım asırlık bir zaman diliminde Osmanlı Devleti'ne hâkim olan meşhur Valide Kösem Sultan dönemi bu şekilde son bulmuştur.⁶⁸

Hatice Turhan ve saray ağaların iktidarının başladığı süreçte Siyavuş Paşa ocak ağalarının saray üzerindeki gücünü kırmak istemiştir. Bu doğrultuda sorumluları cezalandırmış ancak Dârüssaade Ağası Süleyman Ağa ile arasının bozulması üzerine gözden düşmüş ve azledilmiştir.⁶⁹ Hocasâde Mesud Efendi önerisiyle 20 Haziran 1652'de Tarhuncu Ahmed Paşa sadarete getirilmiştir.⁷⁰

Ekonomik olarak bir enkaz devralan Tarhuncu ilk olarak hazînenin gelir gider dengesini sağlayabilmek için masrafları kısma yoluna gitmiştir. Bu doğrultuda matbah, tersane, tophane, saray ve askeri kurumları inceleyerek gelir giderlerinin tespitini yaptırmıştır. Bütçe açığını kapatmak için ek olarak devlet memurlarına irsaliye vergisi koyması ise tepkiye yol açmıştır.⁷¹ Tarhuncu ayrıca bunlara ilave olarak her değirmene bir kuruş ve her haneye iki kuruş olmak üzere vergi koymuşsa da sipahilerin karşı çıkması ve isyan söylentileri sonucu bu durumdan vazgeçilmiştir.⁷²

---

⁶⁵ Uzunçarşılı, **a.g.e.**, s. 252.

⁶⁶ Afyoncu ve Demir, **a.g.e.**, s.47.

⁶⁷ Mücteba İlgürel, "Kösem Sultan", **DİA**, İstanbul 2002, XXVI, s.275.

⁶⁸ Danışmend, **a.g.e.**, s.417.

⁶⁹ Mahmut Ak, "Siyavuş Paşa", **DİA**, İstanbul 2009, XXXVII, s.311.

⁷⁰ Özcan, **a.g.e.**, s.23.

⁷¹ Özcan, **a.g.e.**, s.24.

⁷² Hammer, **Büyük Osmanlı Tarihi**, V,s.1566.

Bu dönemde Çanakkale'deki Venedik ablukası kaldırılmıştır. İstanbul'a temel gıdaların sevkiyatları yapılarak kıtlık ve enflasyonun çıkması engellenmesine rağmen padişahın bulunduğu toplantı sırasında Tarhuncu ve Kaptan-ı Derya Derviş Mehmed Paşa donanmaya ayrılan kaynak üzerine tartışma yaşamıştır.⁷³ Ayrıca padişaha bütçeler ile ilgili gelen raporlarda hazinenin alınan tüm tedbirlere rağmen yeterli seviyede olmadığı görülmüştür.⁷⁴ Derviş Paşa ile arasındaki rekabet, Kırım Hanı ile arasındaki bozukluk ve son olarak defterdar ile sorun yaşaması Tarhuncu'yu sonunu getiren sürece götürmüştür. Derviş Paşa'nın donanma için istediği paranın nakit olarak gönderilmemesi tekrardan bir tartışmaya yol açmış, bu durum padişaha arz edilmiştir. Bunlara, Tarhuncu'nun Şehzade Süleyman'ı tahta çıkarma iddiası da eklenince Tarhuncu padişah tarafından azledilerek öldürülmüştür.⁷⁵ Yerine Kaptan-ı Derya Derviş Mehmed Paşa 21 Mart 1653'te sadrazamlığa getirilmiştir.⁷⁶ Derviş Mehmed Paşa'nın yerine Kaptan-ı Deryalığa getirilen Kara Murad Paşa önderliğindeki Osmanlı donanması Venediklileri mağlup edip Çanakkale Boğazı'nın açılmasını sağlamıştır. Ablukanın kaldırılması İstanbul'u ekonomik olarak rahatlatırsa da Rus Kazaklarının İstanbul Boğazını tehdit etmesi endişe ve korkuya yol açmıştır.⁷⁷

Bu dönemde Derviş Paşa'nın felç olması ile sadaret mührünün kime verileceği ile ilgili belirsizlik söz konusu olmuştur. Padişah IV. Mehmed katıldığı toplantıda sadarete Melek Ahmed Paşa'yı tayin etse de paşanın muhalifleri bu kararın doğru olmayacağı konusunda padişah'ı ikna etmiş ve yapılan müzakereler sonucu sadaret mührü 28 Ekim 1654'te İpşir Mustafa Paşa'ya verilmiştir.⁷⁸ İpşir Mustafa Paşa çıkması olası Celali İsyanı'nı önleme temennisi ile Mercan Ağa, Darüssaade Ağası Bayram Ağa ve Şeyhülislam Ebusaid Mehmed Efendi'nin telkinleri ile sadarete getirilmiştir.⁷⁹ Sadrazamlığa getirilen Mustafa Paşa İstanbul'a gelmede ağır davranınca, derhal

⁷³ Erol Özvar, "Tarhuncu Ahmed Paşa", **DİA**, İstanbul 2001, XL, s. 22.

⁷⁴ Hammer, **Büyük Osmanlı Tarihi**, V, s.1566.

⁷⁵ Hammer, **Büyük Osmanlı Tarihi**, V, s.1566.

⁷⁶ Özcan, **a.g.e.**, s.24.

⁷⁷ Özcan, **a.g.e.**, s.25.

⁷⁸ Afyoncu ve Demir, **a.g.e.**, s.112.

⁷⁹ Münir Aktepe, "İpşir Mustafa Paşa", **DİA**, İstanbul 2000, XXII, s.376.

İstanbul'a gelmesi için padişah tarafından haseki gönderilmiştir. Buna karşın İpşir, hasekiye;

“Bak a bre Bostancı, siz beni sair vüzerâ gibi mi kıyâs idersiniz. Hemân İstanbul'a gideyim de zimamı idareyi ellerine alan nüdemanın ferman-beri olarak otur derlerse oturayım, kalk derlerse kalkayım, öyle mi? Suriye, Mısır, Bağdad, Anadolu bütün ihtilal içindedir. Bu ihtilalleri def etmedikçe İstanbul'a gitmenin fâidesi nedir? Bunlara gereği gibi nizâm verdikten sonra İstanbul'a gider devlet mansıbları satan irtikabları ortadan kaldırırum” diyerek memleketteki karışıkları gidermeden İstanbul'a gelmeyeceğini belirtmiştir.⁸⁰

İstanbul'daki tehlikeyi sezen ve yeniçerilerden korkan İpşir Paşa Anadolu'daki sipahi ve diğer eyaletlerden askerleri verdiği vaatlerle yanına çekmiştir.⁸¹ Bunu müteakiben Abaza Hasan Paşa ile Antalya, Adana, Karaman ve Konya güzergâhını takip ederek, bu bölgelerde hakkında şikâyet olan vezirleri cezalandırmış, halkın şikâyetçi olduğu kadıları değiştirmiştir.⁸² İpşir'in bu faaliyetleri İstanbul'da isyan edeceği söylentilerine yol açmış, bu fırsattan yararlanan Moralı defterdar padişaha sadaret mührünün kendisine verilmesi halinde sadrazamın bertaraf edeceğini belirtmiştir. Ancak Kaptanı Derya Murad Paşa, İpşir'in sadareten azledilmesini engellemiştir.⁸³ Olaylardan haberi olan İpşir, İzmit'te bir süre bekledikten sonra nişanlısı Ayşe Sultan'ın ağalarından Reyhan'ın kendisini ikna etmesi ve hayat garantisi vermesi üzerine Üsküdar'a gelerek 25 Şubat 1655'te Ayşe Sultan'ın sarayına yerleşmiştir.⁸⁴

İstanbul'a geldikten sonra ilk iş olarak kendisinin yerine sadarete gelmek isteyen Moralı defterdarı azletmiş, Kürt Ahmed'i mallarını müsadere etmesi için Mora'ya göndermiştir. Rakip olarak gördüğü Melek Ahmed Paşa'yı da Van bölgesine vali olarak göndererek İstanbul'dan uzaklaştırmıştır. Melek Ahmed Paşa'ya yakın olan

⁸⁰ Hammer, **Büyük Osmanlı Tarihi**, V, s.1580.

⁸¹ Danışmend, **a.g.e.**, s.419.

⁸² Münir Aktepe, “İpşir Mustafa Paşa”, s. 376.

⁸³ İsmail Hakkı Uzunçarşılı, **a.g.e.**, s. 274.

⁸⁴ Aktepe, “İpşir Mustafa Paşa”, s. 376.

Mevkufatçı ile Gade kethüdayı da katletmiştir.⁸⁵ İpşir'in bu faaliyetleri kendisine karşı tepkilere yol açmıştır.

İpşir Mustafa Paşa yanında büyük ümitler ile İstanbul'a gelen sarıca, sekban leventlerden oluşan yaklaşık 50 bin kişilik askeri grup verilen vaatlerin yerine getirilmemesi sebebi ile ekonomik olarak büyük sıkıntı yaşamış, şikâyetlerini seslerini artırarak;

" Bu herif bizim kuvvetimiz ile vezir oldu. Daha önce ve hâlâ padişah kılıcından ve düşmanlığı kötülüğünden bizim himayemizle kurtuldu. Bizim için ne iş başardı? Ve bu kadar va'di var idi hangisine vefâ etti? ... Biz bunda böyle aç ve muhtaç bekleriz" diyerek tepkilerini dile getirmişlerdir.⁸⁶ İpşir Paşa askerlere donanmanın İstanbul'dan ayrılması ile isteklerinin yerine getirileceğini belirtmişti. Çünkü Kaptan-ı Derya Murad Paşa ile arası açılmıştı ve Murad Paşa İstanbul'dan gitmeden kendisini güvende görmüyordu.⁸⁷ Bu durumunun farkında olan Kara Murad Paşa, İpşir'in sadarettan azl edilmesi için Kürt Mehmed'i asilere liderlik etmesi için görevlendirmiştir. Yeniçeri ocağından Kara Hüseyin Ağa'nın da desteğini alan asiler 8 Mayıs 1655'te At Meydanı'na gelerek Şeyhülislam Ebû Said Efendi'yi çağırarak İpşir Mustafa Paşa'yı getirmesini istemiş bunun üzerine sadrazam ve şeyhülislam saraya sığınmıştır.⁸⁸ Asiler IV. Mehmed'e haber gönderip İpşir'in katledilmesini istemiştir. Padişahın bu isteği kabul etmemesi üzerine isyancılar dağılmamış ve kalabalık artmıştır. Asiler bu doğrultuda İpşir'in yanında Şeyhülislam'ın katlini de isteyerek sadrazamın ve şeyhülislamın konağını yağmalamış ve isteklerinde ısrar gösterince padişah tarafından şeyhülislam ve İpşir azledilmiş daha sonra sadrazam katledilerek cesedi saray dışına bırakılmıştır.⁸⁹

Sadaret mührü tekrardan Kara Murad Paşa'ya verilmiştir. Fakat paşa kısa süre içerisinde devlet hazînesinin tükenmesi, giderlerinin artarak masrafların kısılmaması ayrıca tâyinler için saraydan sürekli tezkireler gelmesi, Abaza Hasan isyanı gibi

⁸⁵ Hammer, **Büyük Osmanlı Tarihi**, V,1584.

⁸⁶ Afyoncu ve Demir, **a.g.e.**, s.116.

⁸⁷ Afyoncu ve Demir, **a.g.e.**, s.117.

⁸⁸ Abdulkadir Özcan, "Kara Murad Paşa", **DİA**, İstanbul 2001, XXIV, s.364.

⁸⁹ İsmail Hakkı Uzunçarşılı, **a.g.e.**, s. 286.

sebeplerden dolayı tekrardan görevi bırakmış, hacca gitme isteği üzerine 19 Ağustos 1655'te Şam Beylerbeyliğine atanmıştır.⁹⁰

Kara Murad Paşanın zor şartlar sebebi ile terk ettiği sadarete Süleyman Paşa getirilmişti. Süleyman Paşa devletin içinde bulunduğu durum ve şahsiyeti gereği devleti düzeltecek ıslahatları yapacak durumda değildi. Nitekim harem ağalarının devlet işlerine müdahalesi çok fazlaydı.⁹¹ Nüfuzlu kişilerin ele geçirdikleri devlet kadrolarına liyakatli kişiler getirilemiyor, hazînenin dengesi sağlanamayarak sürekli açık veriyor, mali sıkıntılar önlenemiyordu. Bu durum askerin ulûfelerin verilmesinde sorunlar yaşanmasına sebep oluyordu. Bundan dolayı kısa sürede karışıklığın çıkacağına inanan Süleyman Paşa sadareten feragat ettiğini Valide Sultan'a bildirmiş onun mülayim durumunu kendi çıkarları için fırsat gören devlet adamları bu durumu istemese de 27 Şubat 1656'de sadaret kendisinden alınmıştır.⁹² Yerine Girit Serdar Deli Hüseyin Paşa getirilse de kendisi gelene kadar sadaret makamı Zurnazen Mustafa Paşa'ya verilmiştir.⁹³ Sadrazam Hüseyin Paşa'yı zor bir süreç bekliyordu. Döneminde, askere ulûfelerin züyuf, kırık ve kızıl (bakır çok) akçe olarak verilmesi ve esnafın bu akçeleri kabul etmemesi sorunların yaşanmasına sebep olmuştur.⁹⁴ Girit kuşatmasından dönen askerin bir kısmı da senelerce verilmeyen maaşları sebebi ile homurdanmaya başlamış ve bu doğrultuda yeniçeriler ve sipahiler sıkıntılı süreçten kurtulmak için ortak hareket etmeye karar vermiştir.⁹⁵ Bu sebep üzerine asiler Et Meydanı'na gelerek padişahı ayak divanına çağırmış ve ismini yazdıkları 30 kişini öldürülmesini istemişlerdir. Bu istek üzerine padişah tarafından hatt-ı şerifle Dârüssaâde Ağası Behram Ağa, Kapı Ağası Bosnalı Çalık Ahmed Ağa ve İbrahim Ağa bostancıbaşı vasıtasıyla öldürülerek asilere teslim edilmiş, daha sonraki günlerde ise otuza yakın devlet adamı öldürülerek cesetleri âsiler tarafından Sultan Ahmed

---

⁹⁰ Özcan, "Kara Murad Paşa", s. 365.

⁹¹ Afyoncu ve Demir, **a.g.e.**, s.123.

⁹² Bekir Kütükoğlu, "Süleyman Paşa, Malatyalı", **DİA**, İstanbul 2010, XXXVIII, s.99.

⁹³ Uzunçarşılı, **a.g.e.**, s. 290.

⁹⁴ Münir Aktepe, "Çınar Vak'ası", **DİA**, İstanbul 1993, VIII ,s. 302.

⁹⁵ Afyoncu ve Demir, **a.g.e.**, s.124.

Meydanı'ndaki çınar ağaçlarına asılmıştır.⁹⁶ Osmanlı tarihinde bu olaya "Çınar Vakası"⁹⁷ adı verilmiştir.

Bu noktada Thevenot'un aktardığına göre hazırlanan ilk listede Turhan Sultan'ın isminin de yer aldığı validenin ismini rüşvet vererek sildirdiği belirtilir.⁹⁸ Dönem içerisinde sırasıyla sadaret mühürü Zurnazen Mustafa Paşa, Siyavuş Paşa, onun ölümünün ardından Boynu Eğri Mehmed Paşa'ya verilmiştir.⁹⁹

Bu dönemde Kaptan-ı Derya Kenan Paşa komutasındaki Osmanlı donanmasının karşılaştığı ani rüzgârla Anadolu sahiline sürüklenip karaya oturması ve akabinde Venediklerin yoğun ateşi sonucu büyük bir yenilgi almıştır.¹⁰⁰ Bu bozgunla Venedikliler Bozcada, Semendirek ve Limni adalarını kolayca işgal edip devletin Akdeniz ile iâşe yolunu kesmiştir.¹⁰¹ Bunun üzerine sadrazam düşman donanmasının İstanbul'a girme tehlikesine karşı İstanbul surlarının tahkimini yaptırmış, Ahır Kapı ve Yedikule arasında bulunan burçlar üzerinde yer alan evleri yıktırılmış, tehlike sebebi ile İstanbul'un ileri gelenleri ise Üsküdar'a geçmiştir.¹⁰² Bu durum halk üzerinde büyük tedirginlik yaratmış ve boğazların kapanması ile birlikte de eşya fiyatları tavan yapmıştır. Ayrıca Kadızadeler bu dönemde Boynu Eğri Mehmed Paşa'ya karşı cephe alarak kendisini rüşvet alma iddiası ile padişaha şikâyet etmiş ve azledilmesini istemiştir.¹⁰³

Bu arada sadrazam tarafından hazînenin giderlerinin karşılanması için ek olarak konulan "imdâdiye" vergisinden istediğini alamamıştır. Fakat en büyük rakiplerinden olan Şeyhülislam Hocaşâde Mesud Efendi'nin padişahın tahttan indirilmesi için komplo hazırladığı gerekçesi ile Bursa'ya gönderilip öldürülmüştür.¹⁰⁴ Bir

---

⁹⁶ Münir Aktepe, **a.g.m.**,s. 302.

⁹⁷ Bu olay Osmanlı tarihlerinde Vaka-i Vakvakiye olarak da anılmıştır. Sebebi ise idam edilenlerin asıldıkları çınar ağacının "vakvak" (yüz arşın yüksekliğindeki ağaç)'a benzetilmesidir. Bkz. Danışmend, **a.g.e.**, s.421.

⁹⁸ Afyoncu ve Demir,**a.g.e.**,s.124.

⁹⁹ Özcan, **a.g.e.**, s.27.

¹⁰⁰ Danışmend,**a.g.e.**, s.421.

¹⁰¹ Danışmend,**a.g.e.**, s.421.

¹⁰² Uzunçarşılı, **a.g.e.**, s.298.

¹⁰³ Abdülkadir Özcan, "Boynueğri Mehmed Paşa", **DİA**, İstanbul 1992,VI, s.317.

¹⁰⁴ Özcan, Abdülkadir, "Mehmed IV", **DİA**, XXVIII, İstanbul 2003, s.415.

düşmanından kurtulan sadrazam Osmanlı Venedik savaşları sebebi ile donanmayı savaşa hazırlayamaması, rüşvet ve yolsuzluk iddiaları sebebi 14 Eylül 1656'da görevden alınmıştır.¹⁰⁵ Yerine Köprülü Mehmed Paşa sadarete getirilmiştir.

Köprülü, sadaret mührü kendisine verilmeden önce padişah namına Valide Sultan'a, padişah sunulacak bütün telhislerin kabul edilmesi, devlet kademesindeki rütbelere, tayin atama ve bütün azl işlerinin kendisini yapması kimsenin karışmaması ve kendisine karşı olan kimselerin sözlerine inanılmaması gibi şartlar öne sürmüştü, şartların kabul edilmesi ile sadaret mührü kendisine tevcih edilmiştir.¹⁰⁶

Köprülü öncesi devletin genel durumuna baktığımızda devletin ekonomik ve siyasi olarak çöküşün eşiğinde olduğu görülmüştür. Sürekli kaybedilen savaşlar ve verilen savaş tazminatları hazîne gelirlerinin azalmasına sebep olmuş, yapılan çalışmalar da ekonomik sıkıntı giderilmesine çare olmamıştır.¹⁰⁷ Merkezde sadrazam değişikliklerinden doğan otorite sorunu Anadolu'ya da yansımış, valiler merkezden büyük para ile aldıkları mansıplar sebebiyle çeteleri kullanarak ve asilere destek vererek ödedikleri paraları halktan almaya çalışmıştır.¹⁰⁸ Bu durum halkın perişan olmasına da sebep olmuş ve dış politikaya da olumsuz yansımıştır.

Dış politikadaki gelişmelere baktığımızda Osmanlı Venedik savaşları on yıldır devam ederken kesin bir sonuç elde edilememiştir. Girit, Gökçeada ve Bozcaada'yı alan Venedik, Çanakkale Boğazı'na kadar gelerek Osmanlı Devleti için büyük bir tehlike arz etmiştir.¹⁰⁹ Köprülü bunu sebep göstererek saray ahalisini Edirne'ye taşımış IV. Mehmet'te padişahlığının çoğunu Edirne'de geçirmiştir. Ayrıca bu dönemde Kadızadeler ile Sûfiler arasındaki tartışmalar ve bunun şiddete doğru gitmesi de ülkeyi dini ve maneviyat bakımından derinden etkilemiştir.¹¹⁰ Böyle bir dönemde

---

¹⁰⁵ Özcan, "Boynueğri Mehmed Paşa", s.317.

¹⁰⁶ Uzunçarşılı, **a.g.e.**, s.307.

¹⁰⁷ Mahmut Duman, "Köprülü Mehmed Paşa Hayatı, Şahsiyeti Ve Faaliyetleri", **Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İslâm Tarihi Ve Sanatları Anabilim Dalı İslâm Tarihi Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi**, Konya 2006, s.30.

¹⁰⁸ Duman, **a.g.t.**, s.27.

¹⁰⁹ Duman, **a.g.t.**, s.30.

¹¹⁰ Duman, **a.g.t.**, s. 29.

sadarete gelen Köprülü yetmiş yaşında, padişah ise on beş yaşını yeni bitirmişti¹¹¹. Köprülünün sadarete gelmesi ile ilgili Hammer'in aktardığına göre:

Ulema takımı: *"Bu okuyup yazma bilmez bir cahildir"*,

Ağalar: *"Bu asi vardara mağlûb olmuş, liyâkatsiz bir adamdır"*,

Hükümet ricali ise: *"Bu müflis herif, devletin mali müşkülâtına hiçbir şekilde çare bulmayacaktır"* şeklinde tepkilerini göstererek bu atamanın isabetsiz olduğunu belirtmişlerdir.¹¹²

Sadarete geldikten sonra Köprülü bu söylemlerin aksine devletin içte ve dışta kaybolan itibarını tekrardan kazandırmak için sadrazamlık dönemine çok hızlı bir giriş yapmıştır. İlk olarak haremın devlet işlerine müdahalesine engel olmuş, Has Odabaşına kendi adamı Kürt Sefer Ağayı getirmiş ve kötü tedbirleri sebebi ile Abaza Ahmed Bey'i İstanbul'da idam ettirmiştir.¹¹³ Akabinde IV. Murad döneminde başlayan Kadızade Mehmed Efendi ve Abdülmecid Sivasi arasındaki dini tartışmalardaki karışıklıkta rol oynayanları Kıbrıs'a göndermiş, Osmanlı Devleti'ne karşı tertipler düzenleyerek Eflak Voyvodası ile ilişkisi olduğu gerekçesi ile Patrik III. Patnos'u astırmıştır.¹¹⁴

İç meseleler halledildikten sonra sıra dışındaki sorunlara gelmişti. Bu dönemde en önemli meselelerden biri Venedik donanmasının Çanakkale üzerindeki hâkimiyeti ve Bozcaada ve Limni adalarını zapt etmesiydi. Bu doğrultuda Köprülü donanma giderlerine ve askerlere maaş verebilmek amacı ile bütçede kısıtlamalar yapmış, gereksiz yere maaş alanların maaşlarını kısmen veya tamamen kaldırarak tasarruf yoluna gitmiş, enderun hazînesinden de borç para alarak askerın parasını ödeyerek sağlam bir donanma vücuda getirmiştir.¹¹⁵ Akabinde bizzat katıldığı sefer ile Venedik

---

¹¹¹ Uzunçarşılı, a.g.e., s. 308.

¹¹² Hammer, **Büyük Osmanlı Tarihi**, Milliyet Yayınları, (Yayına Hazırlayan: Mümin Çevik), İstanbul 2010, IV, s.1625.

¹¹³ Halil İnalçık, **Devlet-i Aliyye - Osmanlı İmparatorluğu Üzerine Araştırmalar**, İstanbul 2015, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, III, s.28.

¹¹⁴ Mücteba İlgürel, "Köprülü Mehmed Paşa", **DİA**, İstanbul 2002, XXVI, s. 258.

¹¹⁵ İnalçık, a.g.e., s.31-32.

donanmasını mağlup ederek Çanakkale üzerindeki hâkimiyetine son vermiş ve Bozcaada ve Limni adalarını geri almıştır.¹¹⁶

Erdel prensi olmak isteyen Rakoczy üzerine Budin Beylerbeyi Seydi Ahmet Paşa komutasında ordu gönderilmiş, Osmanlı kuvvetleri yapılan savaşı kazanarak Rakoczy yakalanarak öldürülmüş ve Erdel'deki Osmanlı –Avusturya mücadelesi bu aşamada Osmanlı Devleti lehine neticelenmiştir.¹¹⁷

Bu dönemde ayrıca Anadolu'da Abaza Hasan liderliğinde çıkan isyanın bastırılması için faaliyet yürüten Köprülü ilk olarak asiyi Anadolu'dan uzaklaştırmak için Halep valiliğine tevcih ve Erdel seferine davet etse de bu durum asi tarafından kabul edilmemiştir.¹¹⁸ Asi 15 vali ve 50'ye yakın sancakbeyi ile birleşerek Osmanlı tarihindeki en büyük isyanlardan birinin başına geçmiş ve sefere katılması için Köprülü'nün azli ve idamını, Şam Valisi Tayyar-zade Ahmed Paşa'nın sadaretini padişaha şart olarak sunmuştur.¹¹⁹ Şartların kabul edilmemesi üzerine Abaza Hasan Paşa ordu Macaristan'da iken Anadolu'da büyük bir Celali İsyanı başlatmıştır. Murtaza Paşa komutasında üzerine gönderilen Osmanlı kuvvetlerini de mağlup ederek kışın gelmesi ile Halep'e çekilmiştir. Akabinde Murtaza Paşa'nın sarayındaki ziyafet esnasında hazırlanan komplo ile öldürülmüş, himayesindeki paşalar da bertaraf edilmiştir. Bu durum saraya bildirilmiş, padişah IV.Mehmed serdarın bu başarısını 17 Şubat 1659'da kılıç göndererek mükâfatlandırmıştır.¹²⁰ İsyan bastırıldıktan sonra Anadolu'da eşkıya ve silahlar aranarak suçlular yakalanmış ve elde edilen seksen bin tüfeğe el konulmuştur.¹²¹

Bu arada 24 Temmuz 1660 Cumartesi günü başlangıç noktasının Haliç olduğu belirtilen bir yangın kısa sürede üç kola ayrılarak İstanbul şehrini sarmış ve üç gün boyunca devam etmiştir.¹²² O güne kadar görülenlerin en büyüğü olarak kaynaklarda yer bulan yangın verdiği zararlar sosyoekonomik, demografik ve mimarı sonuçları ile

---

¹¹⁶ Özcan, **a.g.e.**, s.30.

¹¹⁷ Danişmend,**a.g.e.**, s 427.

¹¹⁸ İlgürel, **a.g.m.**, s. 259.

¹¹⁹ Danişmend,**a.g.e.**, s.425.

¹²⁰ Hammer, **Büyük Osmanlı Tarihi**, IV, s.1605.

¹²¹ Mücteba İlgürel, "Abaza Hasan", **DİA**, İstanbul 1988, I, s.1.

¹²² Kenan Yıldız, **1660 İstanbul Yangını ve Etkileri Vakıflar, Toplum ve Ekonomi**, TTK, Ankara 2017,s.26.

Osmanlı Devleti'ni derinden etkileyen önemli bir afet olmuştur.¹²³ Yangın sonucunda şehrin üçte ikisi kül olmuş, un ve buğdaylar zarar görmüş, fırınların tamamı yanmış, halk susuzluk ve açlık çekerek kıtlık baş göstermiş, inşaat malzemelerini fiyatları yükselerek karaborsacılık başlamıştır.¹²⁴ O sıralarda Edirne'de bulunan padişah IV. Mehmed ise yangından bahsedilmesini yasaklamış, buna uymayanları cezalandırmıştır.¹²⁵

Köprülü yaşlılığından dolayı hasta yorgun olması sebebi ile oğlu Fazıl Ahmed Paşa'yı kendisinden sonra Vezir-i Azam yapması için padişaha; *"Rahat olmak isterseniz ben ölünce sadaret makamını Halep Valisi oğlum Fazıl Ahmed Paşa'ya veriniz"* sözünü söylemiştir. IV. Mehmed tarafından bu durum kabul edilerek Fazıl Ahmet Paşa önce sadaret kaymakamlığına, sadrazamın ölmesinden ise iki ay sonra sadarete getirilmiştir.¹²⁶

Köprülü Fazıl Ahmed Paşa dönemi iç meseledeki sorunların ekseriyetle babası tarafından halledildiği için Osmanlı Devleti'nin dış meseleler ile uğraştığı dönem olmuştur. Bu doğrultuda ilk olarak Erdel meselesinin halledilmesi için sefer kararı alınmıştır. Seferin sebebini ise Avusturyalıların Zitvatoruk antlaşmasını ihlal etmesi ve Osmanlı aleyhine sınırlarda faaliyet yürütmesi olmuştur.¹²⁷ Sefere komuta eden Köprülü Fazıl Ahmed Paşa Györ (Yanikkale), Komarno (Komaran) ve Uyvar arasından istişareler sonucu Uyvar'ı seçmiştir. 17 Ağustos 1663'te kuşatma başlamış kale komutanı Adam Forgács'ın teslim olması ile Uyvar fethedilmiştir.¹²⁸ Uyvar'ın teslim müzakeresi sırasında mağlup olanlar bayraklarını açıp bando çalarak kaleden çıkacaklarını belirttiklerinde Serdar-ı Ekrem'in utanmaz isenin yapabilirisiniz dediği belirtilmiştir.¹²⁹ Uyvar'ın fethi Avrupa'da büyük korku ve endişeye yol açmıştır.¹³⁰ Uyvarın fethi ile Ahmet Paşa çevredeki kaleler ve palankaların fethi için kuvvetler

---

¹²³ Yıldız, a.g.e., 21

¹²⁴ Yıldız, a.g.e., 28-31.

¹²⁵ Yıldız, a.g.e., 31.

¹²⁶ Uzunçarşılı, a.g.e., s.401.

¹²⁷ Özcan, a.g.e., s.33.

¹²⁸ Vojtech Kopcan, "Uyvar", *DİA*, C. XXXXII, 2012, s. 253.

¹²⁹ Danışmend, a.g.e., 432.

¹³⁰ Özcan, a.g.e., s.34.

göndermiş, bunlar arasından en önemli arasında yer alan Novigrad'ın fethedilmesi ile Ahmet Paşa kışı geçirmek üzere Belgrad'a çekilmiştir.¹³¹

Ahmed Paşa, Kanije'nin kuşatılarak Yenikale ve Nytra'nın Avusturya'nın eline geçmesi üzerine tekrardan sefere çıkmıştır. Ahmed Paşa'nın Uyvar fethi Avrupa'da heyecana sebep olmuş ve bundan dolayı kutsal ittifak oluşturulmuştur. İspanya, Saksonya, Brandenburg, Fransa ve Papalıktan Avusturya ordusuna yardım gönderilmiş bu doğrultuda Kanije Müdafası Osmanlı lehine sonuçlansa da iki ordunun St. Gotthard'da karşı karşıya geldiği savaşta tam başarı sağlanamamış ve 10 Ağustos 1664'te Vasvar Antlaşması imzalanmıştır.¹³² Avrupalıların Osmanlı ordusuna karşı üç yüz yıldan beri elde edilen en büyük zafer olarak nitelendirdiği¹³³ bu duruma rağmen yapılan Vasvar antlaşmasına bakıldığında durumun Osmanlı lehine olduğu görülmektedir. Nitekim Köprülü Fazıl Ahmet Paşa'nın alınan mağlubiyete rağmen büyük avantajlar elde ettiği antlaşmayı yapması başarılı bir siyasetçi olduğunu düşündürür.¹³⁴ Bu dönemde ayrıca 24 Temmuz 1665'te IV. Mehmed'in Edirne'de olduğu sırada bir cariye tarafından kundaklanarak yakıldığı öne sürülen Topkapı Sarayı'nın büyük bölümü yıkılmış, bu sebeple harem halkı eski saraya nakledilmiştir.¹³⁵

Bu sırada bir diğer önemli mesele ise Girit'tir. Yıllarca süren bu mesele Kandiye alınarak çözüme kavuşturulmak isteniyordu. Bu doğrultuda Ahmed Paşa sefere çıkmıştır. 25-26 Mayıs 1667'de başlayan kuşatmada Venediklilere Papalık ve Malta kuvvetleri yardım etmiştir. Kış gelince ara verilen kuşatmaya Haziran 1668'de tekrar devam edilmiştir. Netice olarak Venedikliler kaleyi teslim etmeye karar vermiş ve yapılan görüşmeler ile 6 Eylül 1669 tarihinde birkaç küçük kale dışında Kandiye dâhil bütün Girit Venediklilerden teslim alınmıştır.¹³⁶

---

¹³¹ Danışmend, **a.g.e.**, s.432.

¹³² Abdülkadir Özcan, "Köprülüzâde Fâzıl Ahmed Paşa", **DİA**, İstanbul 2002, XXVI, s.261.

¹³³ Nicolae Jorga, **Osmanlı İmparatorluğu Tarihi**, Yeditepe Yayınevi, çev: Nilüfer Epçeli, İstanbul 2009, IV, s. 113.

¹³⁴ Jorga, **a.g.e.**, s. 114.

¹³⁵ Danışmend, **a.g.e.**, s.436.

¹³⁶ Özcan, "Köprülüzâde Fâzıl Ahmed Paşa", s. 261.

Kazak hatmanı olan Doreşenko'nun padişaha elçi göndererek, Leh Kralı ve Kırım Hanı'nı şikâyet etmesi üzerine Kırım Hanı Adil Giray, Doreşenko'nun topraklarına saldırmıştır. Bu fırsattan yararlanarak Leh kralı da Doreşenko üzerine harekete geçince bu olaya sebep olan Adil Giray azledilip yerine Selim Giray getirilmiştir.¹³⁷ Leh Kralı'na da Kazaklara saldırının engellenmesi hususunda haber gönderilse de kralın cevap vermemesi üzerine harp ilan edilmiştir. Padişahın da bizzat katıldığı sefer ile Osmanlı ordusu 27 Ağustos 1672'de Kamanıçe kalesi'ni fethetmiştir. Ordunun Lehistan içlerine doğru yol alıp güzergâh üzerindeki kaleleri alması, Lehistan üzerinde panik yaratmıştır. Önemli kalelerden Lamberg'in de kuşatılması üzerine Leh Kralı Mihal, Kırım Hanı vasıtası ile sulh istemiş, sonuç olarak 18 Ekim 1672'de Bucaş Antlaşması imzalanmıştır.¹³⁸ Sonuç olarak 7 numaralı Atık Şikâyet Defterinin Divan'da kaleme alındığı sırada Osmanlı Devleti'nin içerisinde bulunduğu siyasi tablo bu şekilde özetlenebilir.

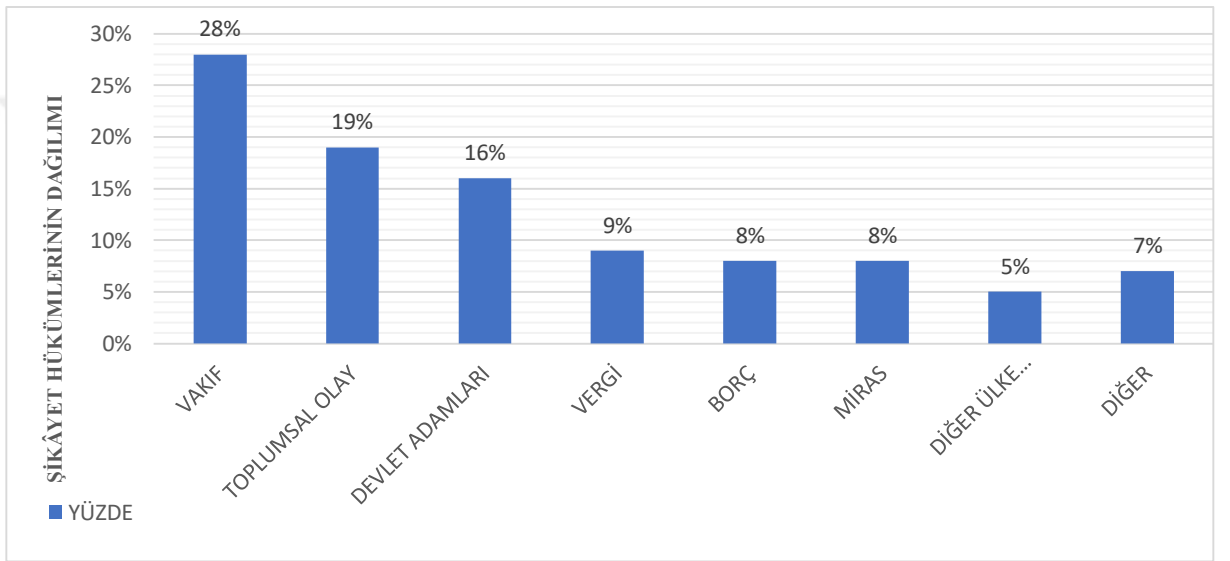
---

¹³⁷ Uzunçarşılı, **a.g.e.**, s. 422.

¹³⁸ Uzunçarşılı, **a.g.e.**, s. 424.

1.3. MUHTEVA ÖZELLİKLERİ

Bu bölümde Atık Şikâyet Defterinde yer alan hususular ilgili oldukları soruna göre vakıflarla ilgili sorunlardan kaynaklanan şikâyetler, vergi konusunda yapılan şikâyetler, kişisel borçlarla ilgili şikâyetler, miras ve veraset hakları ile ilgili şikâyetler, devlet adamları hakkındaki şikâyetler, toplumsal şikâyetler, diğer ülke vatandaşları ile ilgili şikâyetler ve diğer konular ile ilgili şikâyetler başlıkları altında incelenmiştir. Aşağıda yer alan grafikte bu başlıkların defterde yer alma oranları gösterilmiştir.

1.3.1. Vakıflarla İlgili Sorunlardan Kaynaklanan Şikâyetler

Defterimizde şikâyetlerin yoğun olarak geldiği konuların başında vakıflar yer almaktadır. Bu sebeple hükümlerin sınıflandırılması yapılmadan önce gelen şikâyetlerin anlamlandırılması için vakıf kurumu ile ilgili özet mahiyette bilgi vermek doğru olacaktır.

Sözlükte “durmak, durdurmak, alıkoymak” anlamına gelen vakıf kelimesi terim anlamı olarak ise bir malın sahibi tarafından dini, toplumsal ve hayırlı bir gaye için sonsuza kadar tahsis edilerek kurulan hayır müessesesi anlamına gelmektedir.¹³⁹

¹³⁹ Hacı Mehmet Günay, “Vakıf”, **DİA**, İstanbul 2012, XLII, s. 475.

Vakfın hukuki anlamı ise mülkiyetin kamu yararına tahsis edilerek ebediyen kullanılmasıdır.¹⁴⁰

Geçmiş Babil ve Sümerlilere kadar dayandığı bilinen vakıflar tarihsel dönem içerisinde zaman, toplum ve mekâna göre değişiklik göstermiştir.¹⁴¹ Bu kurum, VIII. yüzyılın ortalarından XIX. yüzyılın sonlarına kadar tüm İslam ülkelerinin sosyal, ekonomik ve kültürel hayatında son derece etkili olmuş,¹⁴² İslam devletlerin kalkınmasında ve gelişmesinde büyük katkılar sağlamıştır.¹⁴³

İslamiyet'in kabulünden sonra Türk devletlerinin sosyal, ekonomik ve kültürel hayatına büyük etkisi olan vakıfların zirve dönemi Osmanlılar zamanıdır. Osmanlı Devleti'nde hukuki ve idari teşkilatlanmanın gelişmesi ile özgün şeklini alan vakıflar zamanla devletin her bölgesine yayılarak sanat, edebiyat, kültür, ekonomi ve ahlak anlayışına kadar çok geniş alanda etkili olarak toplum hayatını etkilemiştir.¹⁴⁴ Osmanlı devletinde vakıflar insanın doğumundan ölümüne kadar geçen süredeki bütün gereksinimlerini karşılayan sosyal yardımlaşma müessesesi olarak da nitelendirilebilir.¹⁴⁵ Bu doğrultuda başta padişahlar olmak üzere valide sultanlar, sadrazamlar, vezirler, devlet adamları, zengin kişiler birçok vakıf yapmışlardır.

Osmanlı Devleti'nde bu vakıfların ayakta tutulması, geliştirilmesi ve sürekliliğinin sağlanması için büyük çaba gösterilmiştir.¹⁴⁶ Devlet vakıf kurulurken hukuki durumun yerine getirilmesine, vakfın kuruluş amaçları doğrultusunda yönetilmesine kaynakların kullanılmasında israfın yapılmaması ve kötü amaçlı kullanılmaması konusunda kadıyı yetkilendirmiş, halkın da vakıf kurumlarına sahip

---

¹⁴⁰ Adnan Ertem, "Osmanlıdan Günümüze Vakıflar", **Vakıflar Dergisi**, Ankara 2011, XXXVI, s. 26.

¹⁴¹ Mehmet Bayartan, "Osmanlı Şehirlerinde Vakıflar ve Vakıf Sisteminin Şehre Kattığı Değerler", **Osmanlı Bilimi Araştırmaları**, İstanbul 2008, X, s.158.

¹⁴² Bahaeddin Yediyıldız, "Vakıf", **DİA**, İstanbul 2012, XXXII, s. 479.

¹⁴³ Fatih Coşkun Ertaş ve Şaziye Ulubaş Şahin, "17. Yüzyılda Anadolu'da Kadın Vakıfları ve Muhasebesi: Tokat Hatuniye Vakıf Muhasebesi Örneği", **Muhasebe ve Finans Tarihi Araştırmaları Dergisi**, İstanbul 2015, VIII, s.101.

¹⁴⁴ Ramazan Pantık, "Atik Valide Sultan Külliyesi (1686-1727)" **Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi**, Ankara 2014, s.1.

¹⁴⁵ Ertem, **a.g.m.**, s.35.

¹⁴⁶ Bayartan, **a.g.m.**, s.159.

çıkarak destek vermesini istemiş, bu doğrultuda devlet ile halkın iş birliği çerçevesinde vakıflar özerk sivil toplum kuruluşu olarak hizmet vermiştir.¹⁴⁷

Vakıfların işleyişine baktığımızda ise bu kurumu oluşturan üç temel unsur olduğu görülmektedir. Bunlar; Vakıf, Mevkuf ve Mevkufunaleyh'dir.¹⁴⁸ Bu unsurlar tamamlandıktan sonra vakıf kurulur. Vakfın nasıl yönetileceği kimlerin yararlanacağı gibi beyan ve şartların yer aldığı vakfın tüzüğü niteliğinde belgeye ise vakfiye adı verilir.¹⁴⁹ Vakıf kurulduktan sonra vakıfla ilgili hizmetlerin yapılabilmesi anlamındaki idare yetkisine "velayet" veya "tevliyet" denerek yetkinin kullanılabilmesi ve vakfın işlerini uygun bir şekilde şartlara göre yönetilebilmesi için tâyin edilen kişiye mütevellî veya nazır denmiştir.

Bu doğrultuda defterimizde hükümlerin en fazla olduğu vakıflar¹⁵⁰ ile ilgili şikâyetler çeşitlilik göstermektedir. Bununla beraber şikâyetlerin yoğun olarak geldiği vakıfların başında Atik Valide Sultan Evkafı¹⁵¹ gelmektedir. Bu vakıfla ilgili

---

¹⁴⁷ Abdullah Saydam, "Vakıf Anlayışında Yenilenme İhtiyacı Ve XXI Yüzyıl Ortalarında Trabzon Vakıfları", **Osmanlı Araştırmaları**, İstanbul 2003, XXIII, s.186.

¹⁴⁸ Ertem, **a.g.m.**, s. 27.

¹⁴⁹ Günay, **a.g.m.**, s. 478.

¹⁵⁰ Defterde hakkında hüküm bulunan vakıfların başlıcaları Hacı İvâz Paşa, Atik Valide Sultan, Baltacı Mahmud Ağa, Bâyezid Paşa, Behrâm Paşa, Bülbül Hâtûn, Can Feda Hatun, Gazi Piyâle Paşa, Gazi Süleyman Paşa, Gedik Ahmed Paşa, Hacı İvâz Paşa Hacı Müslihiddîn, Halil Rahman, Hamdan Sultan, Haremeyn Şerifeyn, Hatuniye, Hüdâvendigar, İbrâhim Edhem, İlyas Efendi, İshak Paşa, Kamer Hatun, Kılıç Ali Paşa, Kilârî Süleymân Ağa, Kiremidci Süleymân Çelebi, Koca Mehmed Paşa, Kutbeddin Çelebi, Mahmut Paşa, Medîne-i Münevvere, Muhsine Hatun, Nişâncı Mehmed Paşa, Ömer Efendi, Piyâle Paşa, Rüstem Paşa, Sabık Vezir Mustafa Paşa, Sultan Ahmet Han, Sultan Bayezid Han, Sultan Murad Han, Sultan Orhan Han, Sultan Selim Han, Sultan Süleyman Han, Süleyman Paşa, Şehid Mehmed Paşa, Şehzâde Sultan Mehmed, Şeyh Müslim, Yıldırım Bayezid Han Evkafı şeklinde sıralanabilir.

¹⁵¹ II. Selim'in eşi III. Murad'ın annesi Nurbanu Valide Sultan tarafından 1570-79 yılları arasında Mimar Sinan tarafından Üsküdar'da yapılmış, vakfiyesi 1582 hazırlanmıştır. Vakıf külliyesi/imaret sitesi cami, medrese, mektep, darülkurra, darülhadis, imaret, hangâh, darüşşifa, han ve hamamdan meydana gelmiş, Nurbanu Sultan vakfiyesini tescil ettirmeden vefat etmesinden dolayı tescil işleri oğlu III. Murad tarafından yapılmıştır.

Nurbanu Sultan vakıf kurmaktaki amacını şöyle ifade etmiştir:

"...fani dünyanın nimetlerini ebedi olan âhiretin nimet ve saadetlerine vasletmek istedi çünkü yüksek zekâ sahibi olan bir kimse yalnız dünyanın kararsız devletine bağlanıp kalmaz. İşte bu düşünceye binaen vâlîde-i müşârunileyha semahat elini herkese açıp emval ve evlâdın değil, ancak temiz bir kalp ile Allah'a kavuşmanın müfid olabileceği dehşetli bir günün müthiş azabından kaçmak ve büyük sevaba nail olmak için dâimi ve bütün halka şâmil bir ihsan yapmak istedi. Buna binaen şu vakıfnamede mufassalan zikredilecek olan şeyleri en temiz emvâl ve emlâkinden ihrac ve ifraz etti. Safi ve sadık bir

şikâyetlerde vakfa gitmesi gereken derilerin gönderilmemesi¹⁵², vakıf zabisinin zimmetinde borç varken ölmesi¹⁵³, reayanın vergisini vermemesi¹⁵⁴ ve mevcut yerinden ayrılması¹⁵⁵ gibi şikâyetler yer almaktadır.

Bülbül Hatun¹⁵⁶ Evkafı ile ilgili sorunlarda ise vakıf arazisine kanuna aykırı olarak bina ihdas edilmesi¹⁵⁷, vakıf arazilerinin zapt edilerek kira verilmemesi¹⁵⁸ gibi sorunlardan doğan şikâyetler görülmüştür.

Mahmud Paşa¹⁵⁹ Evkafı ile ilgili şikâyetlerde vakıf arazisine reaya tarafından çöp atılması¹⁶⁰, vakfa ait suyun reaya tarafından kullanılması¹⁶¹, mevcut vakıf ile ilgili vakfın kâtibi ve cabisi mütevelliden izin almadan kendi inisiyatifleri doğrultusunda bedesten ve vakıf dükkânlarını kiraya vermesi¹⁶² gibi konularda hükümler yer almıştır.

---

azimet, riya ve süm'a lekesinden âri temiz bir niyyet ile birçok büyük ve muhteşem emakin-i hayriyye bina ve inşa ettirdi..." detaylı bilgi için Bkz. Pantık, **a.g.t.**, s. 24-26.

¹⁵² Hk.19,333.

¹⁵³ Hk.187.

¹⁵⁴ Hk.373.

¹⁵⁵ Hk.374.

¹⁵⁶ II. Bayezid'in eşi Bülbül Hatun şehzade Ahmet'in annesidir. Lâdik'te bir cami, bir imaret, Amasya'da mescit, mektep ve çeşme, Bursa'da bir medrese yaptırmış, bunlara ait vakfiyesini 1509'da tanzim ettirmiştir. Şehzade Ahmet'in Yavuz Sultan Selim tarafından öldürülmesinden sonra ölene kadar Bursa'da yaşamış, oğlundan kalan mirasın Yavuz Sultan Selim tarafından kendisine verilmesi ile oğlu adına türbe yaptırmış ve kendisi de bu türbeye gömülmüştür. Bkz. M. Çağatay Uluçay, **Padişahların Kadınları Ve Kızları**, İstanbul ,Ötüken Neşriyat, İstanbul 2011,s.44.

¹⁵⁷ Hk.228, 543.

¹⁵⁸ Hk.240.

¹⁵⁹ Menşei hakkında Osmanlı ve Bizans kaynaklarında çeşitli rivayetler yer almakla birlikte, Bizans kaynaklarının bir kısmında Rum, bir kısmında Sırp ve Bulgar asıllı olduğu belirtilmiş, Osmanlı beylerinden Mehmet Ağa tarafından esir alınarak hizmetinde eğitim aldığı ve saraya sunulduğu Edirne'de tahsil gördüğü devlet kademesindeki çeşitli görevlerden sonra muhtemelen Zağanos Mehmet Paşa'nın azledilmesinden sonra vezirlik makamına getirilmiştir. Padişah tarafından görevden alınmıştır. 1472'de tekrardan vezirliğe getirilsede Şehzade Mustafa'nın ölümü sebebi ile kendisinden şüphelenen padişah tarafından idam edilmiştir. Halk tarafından çok sevilen, velâyetine hükmedilen, "veli" sıfatıyla anılmıştır. Mahmut Paşa'nın birçok hayır eseri yaptırdığı bilinmektedir. Özellikle İstanbul'da kendisinin adıyla anılan şehrin fetihten sonraki ilk eserlerinden olan cami türbe, hamam mahkeme, mektep, medrese imaret kütüphane, çeşme, han ve tekke ile ikiyüzaltmışbeş dükkândan ibaret çarşı inşa ettirmiştir. Detaylı bilgi için Bkz. Şehabeddin Tekindağ, "Mahmud Paşa", **DiA**, İstanbul 2003, XXIII, s.376-378.

¹⁶⁰ Hk.153.

¹⁶¹ Hk.163.

¹⁶² Hk.507.

Hatuniye Evkafı¹⁶³ ile ilgili sorunların ise ekseriyetle mürtezikalar¹⁶⁴ ile ilgili hükümler olduğu görülmüş ayrıca mütevellinin vakıf gelirini zimmete geçirmesi¹⁶⁵ ile ilgili şikâyetler de yer almıştır. Rüstem Paşa¹⁶⁶ Evkafı ile ilgili şikâyetlerde ise vakıf dükkânlarının kanuna aykırı olarak zapt edilmesi ile ilgili şikâyetlerin¹⁶⁷ çokluğu dikkat çekmektedir.

Sultan Bayezid Han Evkafı¹⁶⁸ ilgili şikâyetlerin ekseriyetin devlet adamlarının uygulamalarından¹⁶⁹ olduğu görülmüştür.

---

¹⁶³ Fatih sultan Mehmet'in eşi olan Gülbahar Hatun adına yapılan vakıflardır. Tokat ve Trabzon'da adına yapılan vakıfların olduğu bilinmekle beraber Tokattaki vakıf II. Bayezid tarafından validesi adına yapılmıştır. Yapı; cami, medrese ve imareten oluşur. Bkz. Fatih Coşkun Ertaş ve Şaziye Ulubaş Şahin, **a.g.m.**, s.106.

Trabzon'da yer alan vakıf ise Tokat Hatuniye Vakfı Tokat il merkezi Meydan Mahallesinde yer alan yapı; cami, medrese ve imareten oluşan külliyeinin olmakla birlikte günümüzde hala var olan vakıf camii ve türbesi imaret, medrese, mektep, darü'l-kurra, misafirhane, aşhane, fırın, kiler, mahzen ve ahırdan oluşur. 1514-1515 tarihinde tamamlandığı anlaşılmaktadır. Bkz. Sebahittin Usta, "Trabzon İmâret-i Hatuniye Vakfı Ve Gelirleri (1550-1650)", **Karadeniz İncelemeleri Dergisi**, Trabzon 2016, XXI, s. 225-226.

¹⁶⁴ Hk.15,157.

¹⁶⁵ Hk. 277.

¹⁶⁶ Kanuni Sultan Süleyman'ın kızı Mihrimah Sultan ile evlenmesi sebebi ile Damat Rüstem Paşa olarak ta bilinen Osmanlı devletinde sadrazamlık yapmış önemli devlet adamları arasında yer almıştır. Şehzade Mustafa'nın öldürülmesinde rol oynamış, bu durum halk ve asker nezdinden infial yaratması sebebi ile görevden alınsada Hürrem Sultan ve Mihrimah sultanın gayretleri ile tekrardan sadrazamlığa getirilmiştir. 12 Temmuz 1561'de istiskadan ölmüştür. Hırvatistan, Macaristan, Balkanlar, Rumeli, İstanbul, Anadolu, Mısır, Medine ve Kudüs olmak üzere birçok yerde vakıflar kurmuştur. "İstanbul'da bir cami, bir medrese ve kütüphane, beş han, iki han mescidi, iki mektep; Ankara'da bir hamam ve bir kervansaray; Kastamonu Daday ve Dibeke'te birer cami; Erzincan'da bedesten, han ve hamam; Erzurum'da han (Taşhan, Rüstem Paşa Kervansarayı), hamam ve bedesten; Edirne'de kervansaray Tekirdağ'da bir cami, bir medrese ve kütüphane, bir mektep, bir kervansaray, Sapanca'da bir cami, bir mektep, bir imaret ve bir zaviye; Kütahya'da hamam ve medrese; Ermenek'te bir cami; Medine'de bir medrese olmak üzere toplam on iki cami ve mescit, yedi mektep, otuz iki hamam, yirmi iki çeşme, 273 oda, elli dört mahzen, 563 dükkân, yirmi sekiz han ve kervansaray, beş medrese onun vakfettiklerinin sadece bir kısmını oluşturur." Bkz. Erhan Afyoncu "Rüstem Paşa" **DİA**, İstanbul 2008, XXXV, s. 288-290.

¹⁶⁷ Hk.116, 141, 202, 210.

¹⁶⁸ Defterde Sultan Bayezid'in Amasya, Edirne ve Ankarada yer alan vakıflarıyla ilgili şikâyetler mevcuttur.

¹⁶⁹ Hk.182, 438, 487, 488, 542, 548.

Sultan Murad Han Evkafları ile ilgili vakfa ait yerin zararına kiraya verilmesi¹⁷⁰ reyanın vergisini vermemesi¹⁷¹ şikâyetleri görülmüştür.

Sultan Selim Han Evkafları ile ilgili şikâyetlerde ise mütesellim¹⁷² naib¹⁷³ ve müftü¹⁷⁴ ile ilgili şikâyetlerin fazlalığı dikkat çekicidir.

Sultan Süleyman Han Evkafları ilgili müezzinin yevmîyesini kanaat etmeyip şehir kethüdası ve pazarbaşı ile anlaşarak yevmîyesini artırıp vakfı zarara uğratması¹⁷⁵ hükmü önemlidir.

Süleyman Paşa¹⁷⁶ evkafı ile ilgili şikâyetlerde ise vakıf tasarrufu üzerine ihtilaflar¹⁷⁷ sıkça yer almıştır.

Yıldırım Bayezid Evkafı ile ilgili şikâyetlerde mutasarrıfın ölmesi üzerine toprakları üzerindeki tasarruf ihtilafları¹⁷⁸ ile ilgili hükümler yer almaktadır.

---

¹⁷⁰ Hk.150.

¹⁷¹ Hk.246, 251.

¹⁷² Hk.156.

¹⁷³ Hk.243.

¹⁷⁴ Hk.188.

¹⁷⁵ Hk.599.

¹⁷⁶ Orhan Gazi'nin eşi Nilüfer Hatun'un oğludur. Osmanlı Devleti'nin Rumeli'ye geçmesinde büyük rol oynamıştır. Rumeli fatihi olarak bilinen Süleyman Paşa'nın ölümü Osmanlı kaynaklarında; avlanırken atının ayağının bir çukura takılması sebebiyle düşmesinden dolayı olduğu belirtilir. 'Süleyman Paşa'ya ait İznik'te bir mescit ve medrese, Bursa'da bir mescit, Bolayır'da bir cami ve imaret vardır. Bunlara zengin vakıflar tahsis edilmiştir. Gelibolu'da ona nisbet edilen Sultan Camii veya Eskicami 1385 tarihli kitabesine göre Çandarlı Kara Halil Hayreddin Paşa tarafından yaptırılmıştır. Bkz.Feridun Emecen, "Süleyman Paşa", **DİA**, İstanbul 2010, XXXVII, s.94-96.

¹⁷⁷ Hk. 144, 231, 254.

¹⁷⁸ Hk. 229, 241

Şehit Mehmed Paşa¹⁷⁹ Evkafı defterde şikâyetlerin¹⁸⁰ en çok geldiği vakıftır. Vakıf ile ilgili şikâyetlerin ekseriyetinin diğer vakıf şikâyetleri ile benzerlik gösterdiği görülmektedir. Ancak şikâyetler arasında dikkat çeken durum vakıf şartnamesine aykırı olarak mütevellî-i kebirin seçmediği kişilerin vakıf görevine atanmaları ile ilgili vakıf mütevellîsi Ali'nin birkaç kez merkeze gönderdiği şikâyetleridir¹⁸¹.

Şehzâde Sultan Mehmed Han evkafı¹⁸² ile ilgili şikâyetlerde reyanın vergisini eksik veya vermemesi¹⁸³ ile ilgili şikâyetlerin önemli miktarda yer aldığı görülmektedir.

Haremeyn-i Şerifeyn Evkafı ile ilgili evkafa ait yerlerin kendisine ait olduğunu belirterek reyadan para alan Ahmet ile ilgili şikâyetler¹⁸⁴ göze çarpmaktadır. Bununla beraber vakıf ile ilgili en dikkat çekici hüküm evkafa ramazan ve mübarek gecelerde görevli olduğu hizmeti görmesi için Şeyh Abdülhalim'e tahsis edilen zeytinyağı ve mumun eksik olması sebebi ile mezburun kendi parası ile bunları alması ile ilgili¹⁸⁵ merkezin gönderdiği emirdir. Emirde mezburun kendi parasını kullanmaması ve

---

¹⁷⁹ Bahsedilen kişi Osmanlı Devleti'nde üç padişaha (I. Süleyman, II. Selim, III. Murad) veziriazamlık yapan Sokullu Mehmed Paşa'dır. Sokullu Bosna'nın Sokoloviç şehrinde doğmuş devşirilerek Edirne'ye sarayında eğitim görmüş ve sarayda çeşitli görevlerde bulunarak Kanuni dönemin sonuna doğru Sadrazamlığa getirilmiş, bu görevlerini II. Selim ve III. Murad döneminde de devam ettirmiş, konağında ikinci bir derviş tarafından yaralanmış ve ölmüştür. Sokullu Mehmed Paşa birçok hayır eseri inşa ettirmiştir. "Azapkapı'da yaptırdığı ve Azapkapı Camii diye de anılan cami, Kadırğa'da inşa ettirdiği cami; medrese, çeşme ve zâviyeden oluşan külliye; Eyüp'te medrese, dârülkurrâ, çeşme ve türbeden meydana gelen külliye; Büyükçekmece'de yaptırdığı ve Köprübaşı Camii diye de bilinen mescid; Lüleburgaz'da inşa ettirdiği cami, medrese, sıbyan mektebi, arasta, kervansaray, çifte hamam, imaret ve köprüden oluşan külliye; Hatay iline bağlı Dört Yol Payas'ta inşa ettirdiği cami, hamam, medrese, kervansaray ve arastadan oluşan külliye; Edirne yolu üzerinde Havsa'da yaptırdığı cami, medrese, tekke, imaret, çifte hamam, arasta, çeşme, sıbyan mektebi ve köprüden oluşan külliye; Antakya'da bir han ve Erdel Beçkerek'te imaret, cami, han, çeşme, köprü ve dârülkurrâdan oluşan külliye zikredilebilir. Sokullu ayrıca Edirne, Mekke ve Medine'de bir kısmı günümüze ulaşmayan birer hamam, Saraybosna'da imaret, saray ve kervansaray, Kırklareli, Trebinye (Arslanağa), Vişegrad ve Tekirdağ'da köprü inşa ettirmiştir" Bkz. Erhan Afyoncu, "Sokullu Mehmed Paşa" **DİA**, İstanbul 2009, XLVII, s. 354-357.

¹⁸⁰ Hk.47,48, 50, 53, 54, 55, 56, 67, 100, 196, 209, 323, 406, 407, 408, 605.

¹⁸¹ Hk.48, 54, 100.

¹⁸² Hk.5,33,90,301,418,425,434.

¹⁸³ Hk.33,90,301,418,434.

¹⁸⁴ Hk.99,127.

¹⁸⁵ Hk.527.

kendisine yeteri kadar zeytinyağı ve mumun verilmesi talimatı devlet hassasiyetin önemini göstermektedir.

Vakıflar ile ilgili şikâyetleri genel olarak sınıflandırdığımızda görevliler ve reaya ile ilgili şikâyetler olarak ikiye ayırmak mümkündür. Görevliler ile ilgili şikâyetlerde kanuna aykırı olarak reayadan vergi alma,¹⁸⁶ fazla para alması,¹⁸⁷ vakıf gelirlerini zimmetine geçirmeleri,¹⁸⁸ reayanın topraklarını zapt etmeleri,¹⁸⁹ vakıf şartnamesine aykırı olarak davranılması,¹⁹⁰ kanuna aykırı olarak vakıfta yapılan vazife ihdası,¹⁹¹ sahte belge ile kendilerine vazife ihdas edenler,¹⁹² vazifesine kanaat etmeyip vazife talep edenler,¹⁹³ yevmiyesine kanaat etmeyenler,¹⁹⁴ sonradan kendilerine vazife ihdas edenler,¹⁹⁵ görevliler arasındaki anlaşmazlıklar,¹⁹⁶ vergilerin başka görevliler tarafından alınması,¹⁹⁷ vakıf görevine atananların vazifelerinin ve yevmiyelerin verilmemesi,¹⁹⁸ çeşitli konularda görevlilerin şikâyet edilmesi,¹⁹⁹ görevliler tarafından vakıf karye ahalisinin darp edilip parasının alınması,²⁰⁰ mütesellim ve subaşı tarafından kanuna aykırı şekilde askerlerden para alınması,²⁰¹ mütevellî tarafından kiliseye ait yerin zapt edilerek gelen gidenlerden yem yemek parasının alınarak rencide edilmesi²⁰² gibi şikâyet hükümleri yer almıştır.

Reayandan kaynaklanan şikâyetlere baktığımızda ise vakfa ait vergisini vermeyen veya eksik veren reaya,²⁰³ reaya tarafından vakıf topraklarının kanuna

---

¹⁸⁶ Hk.1, 95, 401,438,439.

¹⁸⁷ Hk.47,182,408,605.

¹⁸⁸ Hk.224,226,255,277, 425,487,577.

¹⁸⁹ Hk.202,242,548.

¹⁹⁰ Hk.188.

¹⁹¹ Hk.48,54,100.

¹⁹² Hk.154,283.

¹⁹³ Hk.308,348,358.

¹⁹⁴ Hk.599.

¹⁹⁵ Hk.140,171,244.

¹⁹⁶ Hk.15,118,124,152,200,243,333.

¹⁹⁷ Hk.425.

¹⁹⁸ Hk.63,421,604.

¹⁹⁹ Hk.67,159,372,426,552,614.

²⁰⁰ Hk.515.

²⁰¹ Hk.313.

²⁰² Hk.600,601.

²⁰³ Hk.33,64,65,90,162,246,251,301,335,357,373,392,418,434,531.

aykırı olarak zapt edilerek vakfın zarara uğratılması,²⁰⁴ zimmetinde vakfa borcu olanlar,²⁰⁵ reayanın kadim yerinden ayrılması,²⁰⁶ vakfa ait dükkanın çevresine hancılar tarafından çöp atılması,²⁰⁷ vakıfların tasarrufu hakkında anlaşmazlıklar,²⁰⁸ vakfa ait su ile ilgili anlaşmazlık,²⁰⁹ vakıf kiralari ile ilgili ihtilaflar²¹⁰, vakfi zarara uğratan uygulamalar,²¹¹ vakfın tamir edilmesi ile ilgili,²¹² vakıf görevlilerin işlerine mani olunması,²¹³ vakıf köylerinde reaya zulm edilmesi,²¹⁴ reaya tarafından vakıf mütevellilerine karşı kötü davranılması,²¹⁵ vakıf mütevellisine müdahale edilmesi,²¹⁶ vakıf yerlerinde görevi olan kimselerin ölümü ile ortaya çıkan anlaşmazlıklar,²¹⁷ vakıf arazilerinin mübâdele edilmesi ile ilgili,²¹⁸ izinsiz bir şekilde vakıf arazisinde ev, dükkân yapılması,²¹⁹ vakfa ait yerin harap olması sebebi ile çevredeki yerlerin zarar görmesi,²²⁰ vakıf arazilerinin reaya tarafından zapt edilip korularına,²²¹ zahireleri ile hayvanlarına²²² ve yaylaklarına²²³ zarar verilmesi, vakfa verilmesi gereken kiralari reaya tarafından kanuna aykırı olarak alınması,²²⁴ vakıf mürtezikalari ile ilgili²²⁵ şikâyet konulari yer almaktadır.

---

²⁰⁴ Hk.12,53,160,177,204,247,296,364,404,606.

²⁰⁵ Hk.5,74,155,161,187,220,367,513,561,565,591.

²⁰⁶ Hk.374.

²⁰⁷ Hk.153.

²⁰⁸ Hk.231.

²⁰⁹ Hk.163,375.

²¹⁰ Hk.144,150, 245, 250, 514.

²¹¹ Hk.207,413,485.

²¹² Hk.227,526.

²¹³ Hk.419,547.

²¹⁴ Hk.536,542.

²¹⁵ Hk.97,256,511.

²¹⁶ Hk.181.

²¹⁷ Hk.116,141,210,229,241,248,254,307,322.

²¹⁸ Hk.223,303,432,465.

²¹⁹ Hk.228,239,470,543.

²²⁰ Hk.110.

²²¹ Hk.318

²²² Hk.349.

²²³ Hk.407.

²²⁴ Hk.240.

²²⁵ Hk.157,209.

1.3.2. Vergi Konusunda Yapılan Şikâyetler

Vergi konusundaki şikâyetlerin ekseriyetini oluşturan durumların başında, reayanın çeşitli sebepler öne sürerek vergisini görevlilere vermemesi,²²⁶ eksik vermesi,²²⁷ başkaları ile ittifak yaparak görevlilere teslim etmemesi,²²⁸ Seyit olduğunu iddia ederek vergiden muaf olduğunu belirtmesi,²²⁹ vergisini vermeyerek voyvodalara saldırılması,²³⁰ ile reayanın vergi vermesine mâni olanlar²³¹ yer almaktadır.

Bununla birlikte görevlilerin vazîfelerini suiistimal edip vergiden muaf olan reayadan zorla vergi almaları,²³² görevliler arasında vergi toplama konusundaki ihtilaflar²³³ ve vergileri görevliye teslim etmeyen reaya kethüdalı²³⁴ hakkında da şikâyetleri bulunmaktadır.

1.3.3. Kişisel Borçlarla İlgili Şikâyetler

Borç ile ilgili defterde yer alan şikâyet konularının çoğunluğunu alacak verecek meseleleri oluşturmaktadır. Borcu olduğu halde borcunu vermeyenler,²³⁵ borcunu vermeden firar edenler²³⁶, borcu olmadığı halde kendisine başkası tarafından borç isnât edilenler,²³⁷ borcundan fazlasını isteyenler,²³⁸ reayanın kadiya olan borcunu vermemesi,²³⁹ reayanın borçlu konusunda yalan şahitlik yapılmaya zorlanması,²⁴⁰ mütevellî zimmetinde borcu kalan kimseler,²⁴¹ vergi toplamakla görevli memurun

---

²²⁶ Hk.8,88,115,191,195,205,267,282,381,397,448,468,504,556,572,611,610.

²²⁷ Hk. 295,305.

²²⁸ Hk.575.

²²⁹ Hk.172.

²³⁰ Hk.578,580,583.

²³¹ Hk.120,274,278,284,314,330,431,510.

²³² Hk.435.

²³³ Hk.582.

²³⁴ Hk.579.

²³⁵ Hk.35,57,109,213,222,257,268,270,316,319,341,342,352,355,365,368,370,447,477,523,535,545,560,585,587,602,620,623.

²³⁶ Hk.66,538.

²³⁷ Hk.235.

²³⁸ Hk.59,584

²³⁹ Hk.317.

²⁴⁰ Hk.378.

²⁴¹ Hk.232.

zimmetinde kalan borcun tahsil edilmesi,²⁴² sabık kürekçi başı zimmetinde kalan borç²⁴³ konularında şikâyetler almaktadır.

1.3.4. Miras ve Veraset Hakları İle İlgili Şikâyetler

Ölen kişinin ardından kalan terekesi²⁴⁴ ile ilgili çıkan anlaşmazlıklar defterimizde sıklıkla yer alan şikâyetler arasında yer almaktadır. Bu şikâyetler; borcu varken ölen kişinin borcunun terekesinin kaldığı kişiler tarafından verilmemesi,²⁴⁵ ölen kişiye borcu olan kimselerin borçlarını tereke sahiplerine vermemesi,²⁴⁶ emaneten mirası alan kişinin mirası varisine teslim etmemesi,²⁴⁷ terekenin kaldığı akrabalar arasındaki ihtilaflar,²⁴⁸ terekenin kendisine kaldığını iddia edenler²⁴⁹ , terekenin varisine verilmemesi,²⁵⁰ terekeden hisse isteyenler,²⁵¹ tereke üzerine nazır tâyin edilen görevlinin mirası vasiye vermemesi,²⁵² subaşının terekeyi zapt etmesi²⁵³ , sonradan mirasta hak iddia edilip terekenin zapt edilmesi,²⁵⁴ mütevellinin terekeye müdahale etmesi²⁵⁵ ile ilgili şikâyetler görülmektedir.

1.3.5. Devlet Adamları Hakkındaki Şikâyetler

Defterimizde devlet adamları hakkında yapılan şikâyetlerin miktarının yadsınamayacak kadar fazla olduğu görülmektedir. Şikâyetlerin ekseriyetinin görevlilerin kanuna aykırı olarak reayanın parasını alması olarak görülmektedir. Bunları reayanın topraklarının zapt edilmesi, rüşvet alınması şikâyetleri takip etmektedir.

---

²⁴² Hk.391.

²⁴³ Hk.258.

²⁴⁴ "Osmanlı miras hukukunda ölen kişilerin geride bıraktığı mallar için kullanılan terim." Bkz. Tahsin Özcan, "Muhallefât" **DİA**, İstanbul 2005, XXX, s.406.

²⁴⁵ Hk.41,52,329,339,366,441.

²⁴⁶ Hk.454,520,617.

²⁴⁷ Hk.114,142,539.

²⁴⁸ Hk.143,216,265,306,618.

²⁴⁹ Hk.457.

²⁵⁰ Hk.384,402,495,553,621.

²⁵¹ Hk.23.

²⁵² Hk.130,135.

²⁵³ Hk.346.

²⁵⁴ Hk.622.

²⁵⁵ Hk.486.

Şikâyetler sınıflandırılırken devlet görevlileri baz alınarak ayrı ayrı sınıflandırılmıştır. Bu doğrultuda Kadının; reayaya borç isnât etmesi,²⁵⁶ kanuna aykırı olarak reayadan para alması,²⁵⁷ fazla para alması,²⁵⁸ rüşvet alması,²⁵⁹ mutasarrıflar ile ilgili; kanuna aykırı para alması,²⁶⁰ vergi toplayarak reayayı rencide etmesi,²⁶¹ kendi uhdesindeki verginin zorla zabıt tarafından alınması,²⁶² rüşvet vererek reaya ait olan yerlerin vergisini alınması,²⁶³ mütesellim ile ilgili; kanuna aykırı olarak reayadan vergi istemesi,²⁶⁴ ziyâde vergi alması,²⁶⁵ para alması,²⁶⁶ saatini alması,²⁶⁷ bağ ve bahçelerine zarar vermesi²⁶⁸, sancak parasını zimmetine geçirip firar etmesi,²⁶⁹ reyanın darp edilip hapse atılması,²⁷⁰ naip ile ilgili; atama işlerine karışması,²⁷¹ reayadan fazla vergi alması²⁷², tüm kadılara naiplik yapması,²⁷³ rüşvet alması,²⁷⁴ sabık naibin vergi toplanmasına engel olması,²⁷⁵ voyvodalar ile ilgili; reayayı iddialar ile rencide etmeleri,²⁷⁶ kanuna aykırı olarak para alması,²⁷⁷ mezraların tasarrufu hakkında kadı ile olan anlaşmazlık,²⁷⁸ reyanın parasını alınarak zulm edilmesi,²⁷⁹ reyanın parasının verilmemesi,²⁸⁰ ehli örf ile ilgili; reaya'ya zulm etme,²⁸¹ vergiden muaf kimselerin

---

²⁵⁶ Hk.555,603.

²⁵⁷ Hk.2, 10, 139, 320, 377, 455, 459, 521, 522.

²⁵⁸ Hk.497.

²⁵⁹ Hk. 323,549.

²⁶⁰ Hk.233.

²⁶¹ Hk.630.

²⁶² Hk.581.

²⁶³ Hk.273.

²⁶⁴ Hk.281.

²⁶⁵ Hk.475.

²⁶⁶ Hk. 433, 436, 450, 513.

²⁶⁷ Hk.443.

²⁶⁸ Hk.476.

²⁶⁹ Hk.544.

²⁷⁰ Hk.466.

²⁷¹ Hk.175.

²⁷² Hk.475.

²⁷³ Hk.58.

²⁷⁴ Hk.613.

²⁷⁵ Hk.559.

²⁷⁶ Hk. 275, 424.

²⁷⁷ Hk.197.

²⁷⁸ Hk.452.

²⁷⁹ Hk.60.

²⁸⁰ Hk.28.

²⁸¹ Hk.126.

vergi talebi ile rencide edilmesi,²⁸² emekli olan reayanın sefer teklifi ile rencide edilmesi,²⁸³ kethüda ile ilgili; vergiden muaf olan reayadan vergi talep edilmesi,²⁸⁴ subaşı ile ilgili; gemiyi zapt etme,²⁸⁵ topladığı vergiyi zimmetine geçirerek şahsi borcunu vermesi,²⁸⁶ Cizyedarın; zimmilerden fazla vergi alması,²⁸⁷ memurun; vergiyi veren reayadan tekrardan vergi alması,²⁸⁸ sabık mütevellinin; tevliyet görevini zapt ederek vakıf akçelerini alması,²⁸⁹ vakıf zabisinin; kanuna aykırı olarak vergi alması,²⁹⁰ Bostancının; reayaya ait olan gemiyi ele geçirmesi,²⁹¹ zabitin reayadan fazla vergi talep etmesi,²⁹² Konya paşasının reayanın parasını alması,²⁹³ yaylak ağalarının vergiden muaf olan reayadan vergi alması²⁹⁴ gibi şikâyet konuları yer almaktadır.

1.3.6. Toplumsal Şikâyetler

Toplumsal sorunlardan kaynaklanan şikâyetler ile ilgili defterimizde önemli miktarda hüküm yer almaktadır. Bu sorunların bir kısmını tek veya grup halindeki eşkıyalık faaliyetleri oluştururken kalan kısmını ise reaya arasındaki ihtilaflar oluşturmuştur. Bu doğrultuda sorunlara bakıldığında: Reayanın bağ, bahçelerinin basılması veya hayvanlarına zarar verilmesi,²⁹⁵ evinin basılarak eşyalarının gasp edilmesi,²⁹⁶ hırsızlık vakaları,²⁹⁷ akçesinin alınması,²⁹⁸ tehdit edilmesi,²⁹⁹ yerlerinin zapt edilmesi,³⁰⁰ çeşitli sebepler ile zulm edilmesi,³⁰¹ su konusundaki ihtilafları,³⁰²

---

²⁸² Hk.170.

²⁸³ Hk.385.

²⁸⁴ Hk.169.

²⁸⁵ Hk.337.

²⁸⁶ Hk.92.

²⁸⁷ Hk.403.

²⁸⁸ Hk.219.

²⁸⁹ Hk.427.

²⁹⁰ Hk.136.

²⁹¹ Hk.192.

²⁹² Hk.211.

²⁹³ Hk.416.

²⁹⁴ Hk.218.

²⁹⁵ Hk.27,32,34,104,190,440,509.

²⁹⁶ Hk.456,499.

²⁹⁷ Hk.184,371,414,417.

²⁹⁸ Hk.77,119,121,131,259,

²⁹⁹ Hk.442.

³⁰⁰ Hk.234,302,351, 442,595.

³⁰¹ Hk.45,79,168,185,326, 327,354,571.

³⁰² Hk.147,501.

esnafın işini yapmasının engellenmesi,³⁰³ yol kesenler,³⁰⁴ silah ile gezip odun kereste kesenler,³⁰⁵ seyahat edenlerin mallarının yağmalanması,³⁰⁶ reyanın parasının alınması,³⁰⁷ cinayet,³⁰⁸ darp³⁰⁹ gibi konular yer almaktadır.

1.3.7. Diğer Ülke Vatandaşları İle İlgili Şikâyetler

Defterde dikkat çeken hükümler arasında Osmanlı Devleti bünyesi altındaki diğer ülke vatandaşları ile ilgili şikâyetler yer almaktadır. Bünyesi altındaki toplumlar ile ilgili son derece hassas bir tavır sergileyen Osmanlı Devleti en ufak bir sorunun hemen çözülmesi ve halkın mağdur olmaması için ilgili yerlere emirler göndermiştir.

Bu emirlere baktığımızda gayrimüslim tüccarlar ile ilgili konular göze çarpmaktadır. İngiliz, tüccarların yaptıkları ticaret doğrultusunda İstanbul'a gönderdikleri eşyalara kimsenin müdahale etmemesi,³¹⁰ yol güvenliğinin sağlanması,³¹¹ tüccardan gümrük vergisi dışında vergi alınmaması,³¹² tüccarın elindeki altın ve gümüşten vergi istenip rencide edilmesinin önlenmesi,³¹³ tüccarların kendi aralarındaki tartışmalara kimsenin müdahale etmeyerek kendi elçi ve konsolosları vasıtasıyla davalarının görülmesi³¹⁴ şikâyetleri yer alırken, Fransız tüccarlar ile ilgili maiyetindekiler ile İzmir'e gidecekleri yol güzergâhının güvenliğinin sağlanarak yolda zahirelerinin akçe olarak verilmesi hususunda merkezin gönderdiği emir,³¹⁵ Fransız tüccara borcunu vermeyenlerin borcunu vermesi ile ilgili,³¹⁶ Venedikli tüccarlar ile ilgili yol güzergahı üzerindeki güvenliğin sağlanarak yolluklarının akçe olarak verilmesi emri³¹⁷ yer almıştır.

---

³⁰³ Hk.309.

³⁰⁴ Hk.564.

³⁰⁵ Hk.38.

³⁰⁶ Hk.194.

³⁰⁷ Hk.280.

³⁰⁸ Hk. 51,108,148,326,362,471,478,491,574,608.

³⁰⁹ Hk.449.

³¹⁰ Hk.14,17.

³¹¹ Hk.70,71.

³¹² Hk.4.

³¹³ Hk.103.

³¹⁴ Hk.176.

³¹⁵ Hk.29.

³¹⁶ Hk.39

³¹⁷ Hk.238.

Ayrıca İngiliz taifesinden kimselerin³¹⁸ ve Fransız elçisinin kızının³¹⁹ yol güvenliğinin sağlanması, Venedik elçisinin gemi ile Gelibolu ve Boğazhisara geldiğinde gemisinde yasak olan eşyaların olmaması üzerine kimsenin müdahale etmemesi³²⁰ konuları yer almaktadır.

Bu doğrultuda Osmanlı Devleti'nin merkezden gönderdiği emirlerde özellikle ahidnâme-i hümayuna atıf yaparak bunun dışına çıkılmamasını istemesi devletin antlaşmalara sadakat ve riayet ettiğinin açık göstergesidir.

Bu dönemde merkezden giden emirlerde genelde İngiliz, Fransız ve Venedik taifesinden kimselerin yer alması da dönem itibari ile Osmanlı Devleti'nin etkileşim içerisinde olduğu devletleri göstermesi konusunda da önemlidir.

Bunlara ilave olarak Rum taifesinin Kudüs'te Efrencü taifesinin âyinleri yapmasına müdahale etmesi,³²¹ Efrencü, Ermeni ve Rum taifesinin Müslümanlara ait kıyafetler giyip eşkıyalık yapması,³²² Müslüman ve Efrencü taifesinin Venedik konsolusun alacakları olduğu iddiası ile rencide etmesi,³²³ Ermeni patriğin Ermeni manastırı halkına yapacağı kötülüğün engellenmesi,³²⁴ kefare taifesi tarafından yasak olmasına rağmen Müslümanların olduğu cami ve mescit civarlarında alkol satılması³²⁵ gibi hükümlerde gayrimüslimlerin şikâyet edildiği hususlar da yer almaktadır.

1.3.8. Diğer Konular İle İlgili Şikâyetler

Tez de yer alan şikâyetler arasında yukarıda yer almayan konular çeşitlik arz ettiği için bu başlık altında incelenerek sınıflandırılmıştır. Buna göre hazînenin güvenliğinin sağlanmasına dair önlemlerin alınması hususunda emirler³²⁶ Tunus nakibüleşrafının seyitlere gereken saygıyı göstermemesi ile ilgili şikâyet³²⁷, Mihâlic kaza sâkinlerinden bazı kimselerin cüzzam hastalığına yakalanmaları sebebi ile tedavi

---

³¹⁸ Hk. 7,68,69.

³¹⁹ Hk.40.

³²⁰ Hk.137.

³²¹ Hk.16.

³²² Hk.165.

³²³ Hk.492.

³²⁴ Hk.297.

³²⁵ Hk.134.

³²⁶ Hk. 42,311.

³²⁷ Hk.518.

edilebilecekleri yere gönderilmesi³²⁸ ve bazı kimselerin cariyelerinin başkaları tarafından ayartılması³²⁹ gibi hususlar şikâyetler arasında yer almaktadır.

---

³²⁸ Hk.105.

³²⁹ Hk. 107,221.

SONUÇ

Adalet prensibini kendisine düstur edinen Osmanlı Devleti ile halkını ortak bir noktada buluşturan şikâyet mekanizmasında devletin temel amacı halka karşı yapılan haksızlıkların önlenmesidir. Bu doğrultuda şikâyeti oluşturan durumları ve devletin şikâyetleri çözümü sürecini anlamamız açısından şikâyet defterleri son derece önemli ana kaynaklardır.

Defterimizde şikâyeti oluşturan durumlara baktığımızda sorunların çeşitlik arz ettiği görülmüştür. İhtilafların ekseriyetle reayanın kendi arasındaki problemlerden veya devlet adamlarının görevlerini suiistimal edip yetkisini dışına çıkmasından kaynaklandığı görülmektedir. Bundan dolayı hükümler çeşitli başlıklar altında sınıflandırılarak değerlendirilmiştir. İncelenen konular arasında vakıflarla ilgili sorunlardan kaynaklan şikâyetler çoğunluktadır. Bu sorunların ekseriyeti vakıf görevlilerinden kaynaklanmıştır. Buna mukabil toplumsal olaylar ve devlet adamları ile ilgili şikâyet hükümleri de defterimizde sıkça görülmüştür. Bunlardan toplumsal olaylar ile ilgili hükümler eşkıyalık faaliyetleri, cinayet, hırsızlık, gasp, tehdit ve benzeri hükümlerden oluşurken devlet adamları ile ilgili hükümlere baktığımızda kadı ile ilgili şikâyetlerin fazlalığı önem arz etmektedir. Vergi ile ilgili hükümlerde reayanın vergisini vermemesi, borç ile ilgili hükümlerde reaya arasındaki sorunları ve görevlilerin zimmetinde kalan borçlar, miras ile ilgili olarak ise tereke ile ilgili ihtilaf hükümleri çoğunluktadır. İncelenen bir diğer konu ise diğer ülke vatandaşları ile ilgili hükümlerdir. Bünyesi altındaki toplumlar ile ilgili son derece hassas bir tavır sergileyen Osmanlı Devleti bu toplumlar ile ilgili sorunların ivedilikle çözümü ve mağduriyetin yaşanmaması adına ilgili yerlere gereken emirleri göndermiştir.

Sorunların çözümü sürecine baktığımızda ise şikâyetin durumuna göre devletin ekseriyetle üç yol izlediği görülmüştür. Bunlar ihtilafların yerel mahkemelerde mahallinde çözüme kavuşturulması, divanda ve mübaşir vasıtası ile görülmesidir. Bu noktada şikâyetleri çözümü yolunda ise sadece iddia makamının iddiası ile değil elinde bulunan belgelere göre hareket edilerek karar verilmeye çalışılmıştır. Burada önem arz eden durum Osmanlı Devleti'nde ve kanun önündeki herkesi eşit olduğudur. Bu durum hükümlerde açık bir şekilde görülmüş suç işleyen

kişi mevki, konumuna bakılmadan cezasını almıştır. Bu noktada Osmanlı hukuk sistemin adil olduğu görülerek kararların keyfi alınmadığı görülmüştür.

Ayrıca defterimizde tutulduğu dönem olan 17.yy. Osmanlı toplumuna dair oldukça farklı malumatlar ve toplumda grlen ilişki ağlarına dair güzel örnekler sunmaktadır. Bu bağlamda Osmanlı toplumunun farklı katmanları arasındaki ilişkileri göstermesi bakımından son derece önemli bir başvuru kaynağı olduğu açıktır. Tüm bunlara rağmen dönemin tam anlamı ile anlaşılabilmesi için defterimizden elde edilen verilerin mevcut diğer kaynaklar ile değerlendirilmesi gerekmektedir.

BİBLİYOGRAFYA

A. {DVNS.ŞKT.d. Divan-1 Hümayun Sicilleri Atik Şikâyet Defterleri, 7 Numaralı Atik Şikâyet Defteri

Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi, 4. Baskı, İstanbul 2017.

Afyoncu, Erhan ve Demir, Uğur, **Turhan Sultan**, Yeditepe Yayınevi, İstanbul 2015.

Afyoncu, Erhan, "Rüstem Paşa", **DİA**, XXXV, İstanbul 2008.

Afyoncu, Erhan, "Sokullu Mehmed Paşa", **DİA**, XXXVII İstanbul 2009

Ak, Mahmut, "Siyavuş Paşa", **DİA**, XXXVII, İstanbul 2009.

Aktaş, Necati, "Atik Şikâyet Defteri" **DİA**, IV, İstanbul 1991.

Aktepe, Münir, "Çınar Vak'ası", **DİA**, VIII, İstanbul 1993.

Aktepe, Münir, "İpşir Mustafa Paşa", **DİA**, XXII, İstanbul 2000.

Arpaslan, Ali, "Divani", **DİA**, IX, İstanbul 1994.

Bayartan, Mehmet, "Osmanlı Şehirlerinde Vakıflar Ve Vakıf Sisteminin Şehre Kattığı Değerler", **Osmanlı Bilimi Araştırmaları**, X, İstanbul 2008.

Çil, Şeyma," 38 Numaralı Atik Şikâyet Defteri(1114-1115 / 1703) (İnceleme-Metin)", **Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Türk Tarihi Anabilim Dalı Yeniçağ Tarihi Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi**, İstanbul 2018.

Danışmend, İsmail Hami, **İzahlı Osmanlı Tarihi Kronolojisi**, Türkiye Yayınevi, III, İstanbul 1972.

Demir, Mesut, "(1686-1687) (h.1097-1098) Tarihli Atik Şikâyet Defteri'nin Transkripsiyon ve Değerlendirilmesi", **Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi**, İstanbul 2010.

Duman, Mahmut, "Köprülü Mehmed Paşa Hayatı, Şahsiyeti Ve Faaliyetleri", **Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İslâm Tarihî Ve Sanatları Anabilim Dalı İslâm Tarihî Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi**, Konya 2006.

Emecen, Feridun, "İbrâhim", **DİA**, XXI, İstanbul 2000.

Emecen, Feridun, "Süleyman Paşa", **DİA**, XXXVII, İstanbul 2010.

Emecen, Feridun, "Osmanlı Divanının Ana Defter Serileri: Ahkâm-ı Mîrî, Ahkâm-ı Kuyûd-ı Mühimme ve Ahkâm-ı Şikâyet", **TALİD**, III, 107-139.

Emecen, Feridun, **Osmanlı Klasik Çağında Hanedan Devlet Ve Toplum**, Timaş, İstanbul 2011.

Erdem, Ümit Baki , "14 Numaralı Atik Şikâyet Defteri (H.1101-1102/ M. 1690-1691) Transkripsiyon ve Değerlendirilmesi", **Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi** , İstanbul 2017.

Ertaş, Fatih Coşkun ve Şahin, Şaziye Ulubaş, "17. Yüzyılda Anadolu'da Kadın Vakıfları ve Muhasebesi: Tokat Hatuniye Vakıf Muhasebesi Örneği", **Muhasebe ve Finans Tarihi Araştırmaları Dergisi**, VIII, İstanbul 2015.

Ertem, Adnan, "Osmanlıdan Günümüze Vakıflar", **Vakıflar Dergisi**, XXXVI, Ankara 2011.

Göyünç, Nejat "Editör Yazısı", **Osmanlı Araştırmaları**, V, İstanbul 1986.

Günay, Hacı Mehmet, "Vakıf" **DİA**, XLII, İstanbul 2012.

Gümrükçüoğlu, Saliha Okur "Şikâyet Defterleri Işığında Osmanlı Hukuku ve Uygulaması (1649-1653)", **Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Hukuk Anabilim Dalı Kamu Hukuku Bilim Dalı Doktora Tezi**, İstanbul, 2010.

Gümrükçüoğlu, Saliha Okur, "Şikâyet defterlerine göre Osmanlı teb'asının Şikâyetleri" **Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi**, C.LX1 Sayı:1, Ankara 2012.

Hammer, **Büyük Osmanlı Tarihi**, Milliyet Yayınları, (Yayına Hazırlayan: Mümin Çevik) ,V, İstanbul 2010.

Hammer, **Büyük Osmanlı Tarihi**, Milliyet Yayınları, (Yayına Hazırlayan: Mümin Çevik) ,VI, İstanbul 2010.

- İlgürel, Mücteba, "Abaza Hasan", **DİA**, I, İstanbul 1988.
- İlgürel, Mücteba, "Kösem Sultan", **DİA**, XXVI, İstanbul 2002.
- İlgürel, Mücteba, "Köprülü Mehmed Paşa", **DİA**, XXVI, İstanbul 2002.
- İnalcık, Halil, "Şikâyet Hakkı Arz-ı hâl ve Arz-ı Mahzarlar", **Osmanlı Araştırmaları**, VII-VIII, İstanbul 1988.
- İnalcık, Halil, **Devlet-i Aliyye-Osmanlı İmparatorluğu Üzerine Araştırmalar**, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, III, İstanbul 2015.
- İnbaşı, Mehmet, "Bucaş Antlaşması", **DİA**, Ek-1, İstanbul 2016.
- Jorga, Nicolae, **Osmanlı İmparatorluğu Tarihi**, Yeditepe Yayınevi, (Çev:Nilüfer Epçeli), IV, İstanbul 2009.
- Karadeniz, Feriha, "Complaints Against the Kadis and Abuses of Their Authority", **Bilkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi**, Ankara 1996.
- Kopcan, Vojtech, "Uyvar", **DİA**, XXXXII, İstanbul 2012.
- Kütükoğlu, Bekir, "Süleyman Paşa, Malatyalı", **DİA**, XXXVIII, İstanbul 2010.
- Kütükoğlu, Mübahat, "Mühimme Defteri" , **DİA**, XXXI, İstanbul 2006.
- Özcan, Abdülkadir, "Kara Murad Paşa", **DİA**, XXIV, İstanbul 2001.
- Özcan, Abdülkadir, "Köprülüzâde Fâzıl Ahmed Paşa", **DİA**, XXVI, İstanbul 2002.
- Özcan, Abdülkadir, "Boynueğri Mehmed Paşa", **DİA**, VI, İstanbul 1992.
- Özcan, Abdülkadir, "Mehmed IV", **DİA**, XXVIII, İstanbul 2003.
- Özcan, Tahsin, "Muhallefât", **DİA**, XXX, İstanbul 2005.
- Özcan, Abdülkadir **İmparatorluk Çağının Osmanlı Sultanları**, İsam Yayınları, III, Ankara 2017.

Özvar, Erol, "Tarhuncu Ahmed Paşa", **DİA**, XXXX, İstanbul 2001.

Pantık, Ramazan, "Atik Valide Sultan Külliyesi (1686-1727)", **Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi** Ankara 2014.

Sarıcaoğlu, Fikret, "Melek Ahmed Paşa" ,**DİA**, XXIX, İstanbul 2004.

Saydam, Abdullah, "Vakıf Anlayışında Yenilenme İhtiyacı Ve XXI Yüzyıl Ortalarında Trabzon Vakıfları" **Osmanlı Araştırmaları**, XXIII, İstanbul 2003.

Soyer, Emel, "XVI. yy Dîvân Bürokrasi'sindeki Değişimlerin Bir Örneği Olarak Mühimme Defterleri", **İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi**, İstanbul 2007.

Şen, Seniha, "30 Numaralı Atik Şikâyet Defteri (1110 / 1698) (İnceleme-Metin)", **Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Türk Tarihi Anabilim Dalı Yeniçağ Tarihi Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi**, İstanbul 2018.

Taş, Hülya, "Osmanlıda Şikâyet Hakkı'nın Kullanımı Üzerine Düşünceler", **Memleket Siyaset Yönetim**, III, Ankara 2007.

Taş, Hülya, "XVII. Yüzyılda Ankara", **Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Yeniçağ Tarihi Anabilim Dalı Doktora Tezi**, Ankara 2004.

Tataroğlu, Yasemin, "4 Numaralı Atik Şikâyet Defteri 1665-1670 (H. 1075-1081)" **Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi**, İstanbul 2015.

Tekindağ, Şehabeddin, "Mahmud Paşa", **DİA**, XXIII, İstanbul 2003.

Tuğluca, Murat, "Osmanlı'da Devlet – Toplum İlişkilerinin Açık Alanı: Şikâyet Mekanizması Ve İşleyiş Biçimi (1683-1699)", **Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı Doktora Tezi**, Ankara 2010.

Tuğluca, Murat, **Osmanlı Devlet -Toplum İlişkisinde Şikâyet Mekanizması ve İşleyiş Biçimi**, Ankara 2006

Uluçay, M. Çağatay, **Padişahların Kadınları Ve Kızları**, İstanbul ,Ötüken Neşriyat, İstanbul 2011.

Usta, Sebahittin, "Trabzon İmâret-İ Hatuniye Vakfı Ve Gelirleri (1550-1650)", **Karadeniz İncelemeleri Dergisi**, XXI, Trabzon 2016.

Uzunçarşılı, İsmail Hakkı, **Osmanlı Devleti'nin Merkez ve Bahriye Teşkilâtı**, TTK, Ankara 1998.

Uzunçarşılı, İsmail Hakkı, **Osmanlı Tarihi**, TTK, III, Ankara 2009.

Üçok, Coşkun, "Türk Hukuk Tarihi Bakımından Devlet Arşivinden İstifade İmkanları", **AÜHFD**, VII, Ankara 1951,

Yediyıldız, Bahaeddin, "Vakıf", **DİA**, XXXII, İstanbul 2012.

Yıldız, Kenan, **1660 İstanbul Yangını ve Etkileri Vakıflar, Toplum ve Ekonomi**, TTK, Ankara 2017.

İKİNCİ BÖLÜM

2.HÜKÜM ÖZETLERİ

Hüküm :1

Cebelle voyvodası Hacı Halil'in Hazret-i İbrahim Ethem Evkafı Meşrefe ve Ceride karyesi ahalisinden kanuna aykırı şekilde menzil ve cerime akçesi aldığı doğru ise geri verilmesi hükmünde.

Hüküm :2

Eğın kazası kadısı Ömer'in mezbur reayadan kanuna aykırı şekilde kendi için para aldığı ve haksızlık yaptığı doğru ise paraların geri verilmesi ve mezburun Edirne divanına gönderilmesi hususunda.

Hüküm :3

Hamid sancağı mütesellimi Sabık Mustafa'nın Asitane'ye gönderilmesi ile ilgili Kastamonu Sancağı mutasarrıfı Kasım Paşa'ya gönderilen hüküm.

Hüküm :4

İngiltere tüccarlarının Ereğli ve Silivri iskelelerinde gemilerine aldıkları deriden sadece gümrük vergisinin alınması, harç namıyla bir akçenin alınmamasına dair hüküm.

Hüküm :5

Şehzâde Sultan Mehemed Han evkafı cezire-i Marmara maiyetindeki karyelerine ait zimmetinde para varken ölen Nikolaki'nin borçlarının tahsil edilmesi ile ilgili.

Hüküm :6

Taşradan gelen ve Rüstem Paşa Hanı'na ait kethüdalar ve yiğitbaşları tarafından esnafa dağıtılan kebenin bazı kimseler tarafından gizli bir şekilde alınıp fukaraya haksızlık edilmesi üzerine bu durumun engellenmesi hususunda.

Hüküm :7

İngiliz Katarına, Asitaneden Kalas'a giderken yol güzergahındaki güvenliğin sağlanarak kimsenin müdahale etmemesi hususunda.

Hüküm :8

Akdeniz tarafına çıkacak Donanma-yı Hümayununa ait kürekçilerinin tedarik olması için Bursa kazası reayasının üzerine eda gelen vergilerin tahsil edilmesi ile ilgili memur Mustafa'nın görevlendirilmesi.

Hüküm :9

Bursa kürekçi odabaşlarının mal-ı miriden üzerlerinde kalan akçelerini vermemesi üzerine memur Mustafa tarafından paranın tahsil edilmesi, vermedikleri takdirde mezburların Asitane'ye gönderilmesi hususunda.

Hüküm :10

Alaşehir kadısının kanuna aykırı şekilde İbrahim, Hacı Veli, Abdi, Ali, Ömer ve Abdullah kimselerden aldığı paranın geri verilmesi hususunda.

Hüküm :11

Ahid-name-i hümayun mucebince Venedik'ten gelerek Osmanlı topraklarında çiftçilik yapan kimselerden haraç alınmaması için verilen hüküm.

Hüküm :12

Sultan Murad Han Evkafı'na ait mahsulün Köse Mehmet oğlu, Hızır Bali ve Hacı Mustafa adlı kişiler tarafından zapt edilmesi üzerine mezbur yerlerin vakfa geri verilmesi hususunda

Hüküm :13

İshak Paşa Evkafı Tahtu'l-kal'a hamamının Yeniçeri Osman'a kiraya verilmesi ile hüküm.

Hüküm :14

Ankara ve Beypazarı'nda damga için bulunan İngiliz tüccarların vekillerinin vergilerini verdiği üzere damgalarının vurularak İstanbul ve İzmir'e gönderecekleri eşyalara kimsenin müdahale etmemesi hususunda.

Hüküm :15

Trabzon'da Hatuniye Vakfında ücreti karşılığında dua etme işini üstlenen mutasarrıflara vakıfta görevli bazı kişilerin müdahale etmesinin engellenmesine dair Trabzon beylerbeyi ve kadısına hüküm.

Hüküm :16

Kudüs-i Şerif'te sâkin Efrenc taifesi âyinlerini adet üzere Rum taifesinden önce yaparken Rum taifesinden bazı kimselerin bu duruma mâni olması ve Kudüs'e ziyarete gelenlerin âyinlerini yapmasını engellemesi üzerine mezbur eşkıyaların davasının görülmesi.

Hüküm :17

İngiliz tüccarları Ereğli ve Silivri iskelesinde gemilerine yükledikleri derileri İstanbul'a gönderdiklerinde kimsenin müdahale etmemesi hususunda.

Hüküm :18

Hatun Evkafında cüz tilaveti için verilen altınları alan Şeyh Yasin ve Said'in surre defterlerinde isimlerinin olmaması sebebi ile aldıkları altının geri alınmasına dair.

Hüküm :19

Matbah-ı Amire'de kesilen hayvanların derileri Atik Valide Sultan Evkafi debbağ-hanelerine gönderilmesi gerekirken bazı askerlerin derilerin vakfa gitmesine engel olması üzerine derilerin mutlak şekilde vakfın debbağ-hanelerine gönderilmesi ve kimsenin mâni olmaması hususunda.

Hüküm :20

Eyüp kethüdası Ali'ye karşı sabıka Kethüda Kürt Hüseyin'in şirret ederek adamlarıyla müdahale etmesi üzerine mezburun müdahale ettirilmemesi hususunda.

Hüküm :21

Ulakçı Mihail'in yol güzergahında kendisine ve maiyetindekilere müdahale edilmemesi hususunda.

Hüküm :22

Şeyh Abdurrahman'a Keşan mukataasındaki vazîfesi için yevmîyesinin verilmesi.

Hüküm :23

Fatma Hatun'un zevcesi olan Salih'in ölmesi üzerine kız kardeşleri olan Fatma ve Rahime hatunların mezburun terekesinden hisse istemesi üzerine davanın görülmesi.

Hüküm :24

İstanbul'da Ali Fakih mahallesin'de Abdullah kızı Yasemin'in sahibi olduğu arsali evin vakıf yararına Abdullah oğlu Nurullah Odabaşı'nın menzili ile değiştirilmek istenmesine dair arzın kabul edildiği ve mübâdele edilmesinin uygun olduğu.

Hüküm :25

Konrapa reayasın'ın üzerine eda gelen vergileri vermemesi üzerine men edilmesi hususunda.

Hüküm :26

Kilari Süleyman Ağa Mescidi Evkafı sabık müteveli vekili Hacı Mustafa'nın kendi malından vakıfın tamiratı için verdiği paranın vakıf gelirlerinden karşılanmasına dair hüküm.

Hüküm :27

İneballı reayasının üzerine Badıllı ekradının varıp mezburların karyeleri üzerine gidip hayvanlarına zarar vermesi reayaya zulm etmesi üzerine zulümlerin önlenmesi hususunda.

Hüküm :28

Tokat reayası üzerine düşen maktuyu eksiksiz bir şekilde voyvodalara teslim etmesine rağmen bazı kimselerin on iki seneden beri hisseleri için verdikleri paranın voyvodadan istediklerinde verilmemesi üzerine davanın görülmesi.

Hüküm :29

Fransız tüccarları ve maiyetindekilerin İzmir'e gidecekleri yol güzergahında kimsenin kendilerine müdahale etmemesi ve yolda yiyecekleri zahirelerin akçe olarak kendilerine verilmesi hususunda.

Hüküm :30

Merhum Kaya Sultan kızı Fatma Hanım'ın tasarrufunda olan olan Denizli ve Ezine ve Çarşamba kazalarında damgacı vergisi geçmişten beri credit akçe hesabına göre alınırken bu defa fazla akçe istenmesi üzerine kuruşuna yüz akçe olarak alınmasına dair hüküm.

Hüküm :31

Fatma Hatun'un mutasarrıf olduğu Denizli, Ezine, Çarşamba kazalarındaki boyacıların Cullah taifesinden aldıkları damganın bozuk olduğunu iddia edip haksızlık etmesi üzerine bu durumun engellenmesi.

Hüküm :32

Danışmentli kazası Türkmenleri kışlaklarını terk edip Lazkiye, Denizli, Honaz, Ezine, Çarşamba ve Gököyük kazalarına gidip reayanın hayvanlarına bağ ve bahçelerine zarar verip eşyalarını gasp etmeleri üzerine bu durumun acilen engellenmesi hususunda.

Hüküm :33

Şehzâde Sultan Mehmed Han Evkafından Marmara nahiyesi reayasından Baba Konstantin ve Baba Yorgi ve Yanik ve bazı kişilerin üzerlerine eda gelen vergileri vermemesi üzerine vergilerin tahsil edilip mezburların Asitane'ye gönderilmesi hususunda.

Hüküm :34

Danışmentli kazası Türkmenlerinin kışlaklarından ayrılarak Lazkiye, Ezine, Çarşamba, Gököyük kazalarına gidip buradaki reayanın bağ ve bahçesine, hayvanlarına zarar vermesi ve eşyalarını gasp etmesi üzerine mezburların acilen engellenmesi hususunda.

Hüküm :35

Bursa kadısı Mehmed'in zimmiye olan borcunu vermemesi üzerine davanın görülmesi.

Hüküm :36

1082 senesine ait Tersane-i Amire ocaklıklarından verilen beş yüz katran salariye akçesinin tâyin edilen mübaşir ile birlikte Tersane-i Amireye teslim edilmesi.

Hüküm :37

Fransız tüccarın evinde kalan Kürekçi Mehmed Osman ve Mustafa adlı kişilerin mezbura olan borçlarını vermemesi üzerine davanın görülmesi

Hüküm :38

Üsküdar kazasına tabi Şile Nahiyesinde bazı kişilerin tüfekle gezip fazlasıyla odun ve kereste kesip yaktığı bu doğrultuda eşkıya faaliyetlerini incelemek amacıyla bölgeye memur gönderilmesi.

Hüküm :39

İzmir'de sâkin bazı Yahudilerin Fransız tüccarı Görde Simon'dan aldığı paranın tamamını vermemesi üzerine davanın görülmesi.

Hüküm :40

Fransız elçisinin kızı ve adamlarının sağ salim İstanbul'a gönderilmesi için yol güzergahının güvenliğinin sağlanması.

Hüküm :41

Ahmet adlı yeniçerinin Ahmet'den borç olarak aldığı parayı ödemediği vefat etmesi üzerine terekesine sahip olan varisleri Şaban ve İbrahim'in borcu mezbura vermemesi sebebi ile davanın görülmesi.

Hüküm :42

Edirne'ye giden hazînenin yol güzergâhının korunması hususunda.

Hüküm :43

İzmir'de sâkin Hacı Hasan'ın Hacı Mehmed'e olan borcunu vermemesi üzerine tâyin edilen memur tarafından davasının görülmesi.

Hüküm:44

Kadimden bu yana Yağlıkçı taifesinin kumaşları kendi meslek erbapları satmışlar iken başka meslek erbaplarından olan kişilerin bu işlere karışması ve eşyaları zayi etmesi üzerine kimsenin müdahale etmeyerek yağlıkçı taifesinin bu işi yapması hususunda.

Hüküm:45

Ali Bey karye sâkinlerinden Sarıca Ali kendi halinde olmayıp reaya zulm etmesi üzerine bu durumun engellenmesi ve mezburun karyeden gönderilmesi hususunda.

Hüküm :46

Acem nahiyesinde tevliyeti olan Mehmed'in görevine mâni olan kimselerin engellenmesi hususunda.

Hüküm :47

Şehit Mehmed Paşa Evkafı'nın Haremeyn-i Muhteremeyn irsaliyesi için Hama mukataa'sına gönderilen memurların deftere aykırı olarak kiracılardan fazla para talep etmesi üzerine sadece defterde yazan paraları almalarına hususunda.

Hüküm :48

Şehit Mehmed Paşa Evkafı azl ve atama gibi işleri mütevellî kebir tarafından yapılırken ehl-i hayrattan bazı kimselerin hayratları kadıları olanlara tevcih etmeleri üzerine vakıf Mürtezaların zarar görmesi sebebi ile vakıf şartnamesine uygun hareket edilip kimsenin müdahale etmemesi.

Hüküm :49

İlyas Efendi Câmi-i Evkafının sabık mütevellisi Ahmet'in zimmetinde kalan vakıf malının tahsil edilmesi hususunda.

Hüküm :50

Halep'te Şehit Mehmed Paşa vakfı karyesinde müteveli olan Süleyman'ın zamanına düşen mahsulatı değilde 1083 senesine ait olan terekeyi almak istemesi üzerine Abdurrahman'ın kendisine engel olması sebebi ile Süleyman'ın reayaya verdiği terekesinin tamamını alıp satmadığı müddetçe Abdurrahman'ın müdahale etmemesi hususunda.

Hüküm :51

Osman'ı öldüren kişilerin davalarının görülmesi ve katillerinin Asitane'ye gönderilmesi hususunda.

Hüküm :52

Nazlı zimminin babasına borcu olan Hisro'nun ölmesi ile terekesinin kaldığı oğlu Kirkorun borcu mezbura vermeyerek firar etmesi sebebi ile Kirkor'un Bursa'da olan parası ve eşyasının bilgisinin Asitane'ye gönderilmesi.

Hüküm :53

Şehit Mehmed Paşa Evkafı'na ait vakıf değirmenlerinin Aluşmalı oğlu Salah, Şeyh Ahmet adlı kişiler tarafından zapt edilmesi üzerine ilgili yerlerin vakfa geri verilmesi hususunda.

Hüküm :54

Şehit Mehmed Paşa Evkafı Halep'teki mescitte müteveli-i kebir'in seçmediği ehli olmayan kimselerin seçilmesi üzerine bu kişilerin vazîfelerinin verilmemesi hususunda.

Hüküm :55

Şehit Mehmed Paşa Evkafı Halep'teki karyeler ahalisindeki borcunu mahsulat zamanında tahsil etmek isteyen muameleciler sebebiyle reayanın vergisini verememesi üzerine muamelecilerin reaya vergisini vermeden borçlarını tahsil etmemesi ile ilgili hüküm.

Hüküm :56

Şehit Mehmed Paşa Evkafı Halep'teki birkaç neferin tüccarları haksızlığa uğratması ve hanın işlenmesine engel olması üzerine mezburların ihraç edilerek müdahalelerinin engellenmesi hususunda.

Hüküm :57

Hasan'ın Mehmed 'zimmetinde olan borcunun Mehmed tarafından verilmemesi üzerine davanın görülmesi.

Hüküm :58

Taş Köprülüzade kazasındaki her kadıya naip olan Mahmud'un naiplikten atılması ile ilgili hüküm.

Hüküm :59

Emir oğlu Mustafa'nın Ahmet'ten aldığı güherçilenin parasını vermesine rağmen Ahmed'in zevcesi iki kantar daha güherçile verdim diyerek mezburdan fazladan para talep etmesi üzerine mezburun men edilmesi hususunda.

Hüküm :60

Ilgun hassı karye ahalisi cari olan sudan bir miktar alıp bölgelerini sulamış iken Suğla Voyvodası kendi yerlerini ziraat etmediği sebebi ile mezburların parasını alıp zulm etmesi üzerine aldığı paranın geri verilmesi hususunda.

Hüküm :61

Surhanar? sâkinlerinden Muslu'nun İsmail'in evini basıp parasını gasp etmesi üzerine davanın görülmesi.

Hüküm :62

Bağçe-i hassada vaki arpacık soğanın Marmara gemisi ile Asitane'ye gönderilmesi ile ilgili hüküm.

Hüküm :63

Sultan Selim Han Evkafı ve Şadırvan evkafında mutasarrıf olan Derviş 'in yevmîyesini vakıf mütevellisi Hacı Ahmet ve ilgili kişilerin vermemesi üzerine mezburun hakkının verilmesi.

Hüküm :64

Harameynü'ş-Şerifeyn Evkafı reayalarından bazı kimselerin vermeleri gereken vergileri vermemesi üzerine vergilerin tahsili hususunda.

Hüküm :65

Haremeyn Evkafına ait Birgi sâkinlerinden bazı kimselerin vermeleri gereken vergileri vermemesi üzerine tahsil edilmesi hususunda.

Hüküm :66

Ermeni zimmilerin Hacı Ahmet'e olan borcunu vermeyerek firar etmesi üzerine mezburlardan borcun tahsil edilmesi hususunda.

Hüküm :67

Halep'te Şehit Mehmed Paşa Vakfı köyleri halkının müteveli Şah Mirza'ya borçları olup borçlarını taksitle ödemek üzere müteveli Mirza anlaştıkları halde Mirza'nın vekili Abdurrahman'ın anlaşmayı bozup köy halkından paranın tamamının tek seferde tahsil etmek istemesi ve köylünün bu şekilde ödemeye imkânı olmaması üzerine çıkan anlaşmazlığın Müfredat Defteri kayıtlarına bakılarak çözülmesi borcuna ya da alacağına mukabil her kişiye birer senet verilmesi.

Hüküm :68

İngiliz taifesinden olan kişilerin Boğdan'a gitmeleri sebebi ile yol güzergahı üzerinde güvenliği sağlanması hususunda.

Hüküm :69

İngiliz taifesindeki kişilerin İzmir'deki İngiliz konsoloslukundaki işlerinin görülmesi ve yol güzergahı üzerindeki güvenliğin sağlanması.

Hüküm :70

Ankara ve Beğ Pazar'ında ticaret eden İngiliz elçisinin adamlarına ve davalarına saldırılması sonucu mezburun güvenli bir şekilde ticaret yapması ve adamları, eşyaları ve hayvanlarına müdahale edilmemesi hususunda.

Hüküm:71

Beypazarı'nda sâkin İngiliz Giollimu Yoluk tüccar denizden Asitane'ye geldiğinde ehli örften kimseler tarafından rencide edilmesi sebebi ile hiç kimsenin kendisine karışmayarak müdahale etmemesi hususunda.

Hüküm :72

İngiliz tüccarlarından Giollimu kendi halinde iken bazı kimselerin kendisini rencide etmeleri ve iftira atmaları üzerine hiç kimsenin kendisine karışmayarak müdahale etmemesi hususunda.

Hüküm:73

İngiltere elçisine Bozcaada'dan verilen ikiyüz hamr'a kimsenin mâni olmaması hususunda.

Hüküm :74

Ebû'l-feth Sultan Mehmed Han Evkafına ait Erikli mukataasına borcu olan Kürt Ahmet'in borcunu vermemesi sebebi ile Asitane'ye gönderilmesi hususunda.

Hüküm :75

Dikimci taifesi kadimden bu yana getirdikleri pabuçları Hamak Çarşısına getirip satarken daha sonra da başka pazarlarda satıp haksızlık etmeleri sebebi ile haksızlık etmeleri üzerine.

Hüküm :76

Birecik kazası sâkini Yeniçeri Veli'nin sahte mektup ve emir ile yeniçeri serdarı Ali'yi zapt etmesi üzerine Veli ve adamları Ömer ve Yusuf yeniçerilerin beratları ile Asitane'ye gönderilmesi.

Hüküm :77

Ortaköy karyesi sâkini Muharrem'in ahaliden haksız yere akçelerini alması kötü davranması ve daha önce verilen emirlere de uymaması üzerine mezburun kazadan sürgün edilmesi hususunda.

Hüküm :78

Hacı Ali, Aleksar zimmiye miriye teslim etmesi için verdiği beşer kese akçenin mezbur tarafından hala teslim edilmemesinden dolayı mezbur Bursa ve İzmir'de ise meblanın kendisinden tahsil edilmesi hususunda.

Hüküm :79

Sofular Mahallesi sâkini Mehmet'in ahaliye kötülük ve zulm etmesi, evkafın işlerine karışması ile birlikte kendisi için verilen önceki emri uymayarak Ali ile ittifak yapıp zulümlerine devam etmesi üzerine eski yerine sürgün edilmesi.

Hüküm:80

Karıpazarı kadısı Mehmed'in yevmî ikiyüz akçe olan borcunun teminin Karıpazarı kadısı olan Mustafa'ya tevcih edilmesi.

Hüküm :81

Mihrimah Hatun'un kardeşi Derviş'ten kalan terekenin teslim alınması için vekil tâyin ettiği İbrahim'in terekeyi mezbura teslim etmemesi üzerine bu duruma ısrar ederse hanesinin mühürlenmesi hususunda.

Hüküm :82

İbrahim ve Mustafa mallarını paylaşarak ortaklıktan ayrıldıklarında Mustafa'nın İbrahim'in hissesini vermemesi üzerine mezburun hakkının verilmesi hususunda.

Hüküm :83

Haslar kazası çömlükçıyan taifesinin kazancına muhtesip ve ehli örf taifesinin karışması üzerine kimsenin müdahale etmemesi hususunda.

Hüküm: 84

Hicri 1080 senesinde 6 aylığına Divriği kadılığına atanan İbrahim'in Divriği ve Arıcı kazalarındaki ve bağlı köylerdeki görevlerinin sona erdiğine dair Anadolu kazaskeri Mustafa tarafından verilen emrin uygulanması gereği.

Hüküm:85

Geçici olarak yedi divanın kadısı olan Osman'ın oğlu ile birlikte tevliyeti gelene kadar kazada kalabilmesi hususunda.

Hüküm:86

Ali Bey karye sâkinlerinden Hacı Ali'nin kendi halinde olup kimseye zararı yok iken ahali de bu durumu onaylamış iken mezbur karye sâkini Mustafa ve Onur Hacı Ali'nin sürgün edilmesi için emir aldıklarını belirtmesi üzerine mezburun karyesinde kalması hususunda.

Hüküm:87

Ayazment Edremit ve Kemer kazalarındaki yeniçeri serdarları görevden alınıp yerlerine birinci cemaatten tâyin edilerek bu hususta mezburun ahaliye karışmasını önlemek, yeniçerilik iddiasında bulunanları engellemek ve kimseye zulm yapılmamasını sağlamak üzere Yeniçeri ağası tarafından mühürlü mektup verilip amel olunması.

Hüküm :88

Ilgun hassı reayasında bazı kimselerin üzerlerine vermeleri gereken vergileri vermemesi üzerine verginin tahsil edilmesi hususunda.

Hüküm:89

Cellat taifesi talebeleri Ahi Ali Dedenin bina eylediği tekkede gezinti yapmak istediklerinde bazı kişilerin bu duruma engel olması üzerine bu kişilere mâni olunması hususunda.

Hüküm :90

Sultan Mehmed Han Evkafı'na dâhil Bandırma köyüne ait olan cizyelerini vermeyen reayalar ile ilgili hüküm.

Hüküm :91

Çarşamba kazasına tâbi 'Boladan köyü ahalisinden bazı kimseler kadiya güvenerek Uçı oğlu Mehmet ve Mürdün oğlu Ali Hasan ve Çobanlı oğlu Hasan kimseler ile ittifak yaparak vergileri toplayan Dergâh-ı Muallam çavuşlarından Mustafa'nın mal ve mülkleri yağmalayıp zulm etmesi üzerine davanın görülmesi.

Hüküm:92

İznik Emini Halil Subaşının reayadan topladığı vergi ile borcunu vermesi üzerine bu paraların borç olarak verilmemesi yevmî için tarafına varan adama teslim edilmesi hususunda.

Hüküm :93

Kızılcatuz memlihasının kazaya tuz vermesi gerekirken tevcih edenlerden tuz istenildiğine vermemesi üzerine davanın görülmesi.

Hüküm:94

Karamürsel sâkinleri gemi reislerinden Yakup, Hacı Muhammed, Hasan Yazıcı ve Ömer'in gemileri eskiden beri mezbur iskelede bulunmuş iken reis taifesinden bazı kimselerin karşı çıkması üzerine iki grup arasındaki tartışmanın sona erdirilmesi.

Hüküm :95

Darüssaade Ağası Mehemed Ağa'nın Hameyn ve bir kısım hayrat vakfı arazilerinde yaşayan köylerin ahali vergilerden muaf iken bunlardan bazı devlet görevlilerinin vergi talep etmemeleri gerektiğine dair daha önce emirler gönderilmişken buna uyulmayıp devlet görevlilerince halktan vergi talep edildiği anlaşıldığından devlet görevlilerinin halktan aldıkları vergilerin sahiplerine geri verilmesine dair Deyr-i Rahbe ve Selimiye sancakları mutasarrıfı Abdülaziz'e hüküm.

Hüküm:96

Ankara kazası kürekçi mallarından zimmetinde kalan parayı vermeyen Sabık Ankara kadısı Osman'dan paraların tahsil edilmesi hususunda.

Hüküm :97

Sultan Evkafı mütevellisi Hamide Hatun'a karşı Fatma, Sâkine, Saliha hatunların kötülük etmesi sebebi ile daha önce görülen dava sonucunda mezbur hatunlar ref olunmuş iken tekrardan kötülüklerine devam etmesi üzerine mezburların engellenmesi hususunda.

Hüküm :98

Girit muharebesinde şehit olan Salih'in terekesinin tamamını almak isteyen eşi ile kız karındaşları olan Fatma ve Rahime hatunlar arasındaki anlaşmazlık üzerine kız kardeşlerine intikal eden haklarının verilmesi hususunda.

Hüküm :99

Ahmet'in Haremeyn-i Şerifeyn Evkafı Eriha kazasına ait olan yerlerin yarısının kendisine ait olduğunu belirtmesi ve reayadan mahsul talebiyle para alması üzerine davanın görülmesi ve alınan paraların geri verilmesi hususunda.

Hüküm :100

Şehit Mehmet Paşa Evkafı Halep'te vaki mescitte Mütevellî-Kebir'in seçmediği ehli olmayan kimselerin seçilmesi üzerine bu kişilerin vazîfelerinin verilmemesi hususunda.

Hüküm :101

Karahisar Şarkî kazası mutasarrıfı Süleyman Azak muhafazasında görevli olduğundan kazanın tasarrufunu yeniçeri ocağı piyade beylerinden Ahmet'e vermişken Ahmet dahi bu işi vekaleten verdiği Ebubekir'e verip o dahi işini yapmadığı için vekaletini alıp onun yerine Ramazan'ı vekil tâyin eyleyip o dahi liva işlerini göremediğinden bu kişilerin ellerinde olan vekaletleri alınıp topladıkları mahsullerin gönderilen mübaşirle teftiş edilmesine dair hüküm.

Hüküm :102

İngiltere tüccarına Beypazarı kasabasında birtakım görevliler tarafından taarruz edildiği İngiliz elçiliği tarafından arz-ı hâl ile bildirildiğinden bu durumun Murad Hüdavendigâr zamanında imzalanan anlaşmaya uygun olmadığı ve orada bulunan bütün görevlilerin ahitnameye uygun hareket etmesi gerektiğine dair Ankara ve Beypazarı kadılarına hüküm.

Hüküm :103

Beypazarı kasabasında sakin İngiltere tüccarlarından Giollimu Yoluk'un elindeki altın ve kuruştan gümrük vergisi talep edilip rencide edilmesi üzerine Ahidnâme-i hümayun gereğince altın gümüşten vergi alınmaması bildirilmiş iken devlet adamları ehli örf taifesinin aykırı davranmaması hususunda.

Hüküm:104

Rışvan hassı reayasının evli olmaları sebebi ile geçtikleri yerlere kimselerin, müdahale etmemesi emiri var iken Beydilli kabilesi, Çepni Türkmen'inden, Mamalı Türkmen'i kimselerin mezburların hayvanlarını, paralarını, eşyalarını gasp etmesi üzerine davanın görülmesi hususunda.

Hüküm :105

Mihaliç kaza sâkinlerinden Mustafa, Hasan, Muslu ve Andreyaya adlı kişilerin cüzzam hastalığına yakalanmaları sebebi ile karyede bimarhane olmadığı için bimarhane olan bir yere gönderilmesi hususunda.

Hüküm :106

Kadimden bu yana Çukacılar taifesi Ordu-yu hümayuna ihraç olunup çakşırcı taifesi kendilerine para verirken mezburların paraları vermek istememeleri üzerine.

Hüküm :107

Dergâh-ı muallam Kapıcıbaşı Kaytas çiftliğinin hizmetkarı olan Mehmet'in mezburun cariyesi olan Gülşah'ı ayartması ve Bursa'ya götürüp Süleyman'a emanet etmesi üzerine cariyenin Kaytas adlı kişinin vekil ettiği kişiye teslim edilip yüzleştirilmesi hususunda.

Hüküm :108

Kalendar karye sâkini Haroti zimminin Cebellü Ahmet'in kardeşi Hasan'ın öldürmesi üzerine görevlendirilen mübaşir vasıtasıyla mezburun Asitane'ye gönderilmesi hususunda.

Hüküm :109

Mustafa'nın Çoban ve Hacı adlı kimselere verdiği iki at ve doksan kuruşun kendisine geri verilmemesi üzerine davanın görülmesi.

Hüküm :110

Piyâle Paşa Evkafı'na ait olan Hanın harap halde olması dolayısıyla civardaki İbrahim Bey'in emlakının zarar görmesi üzerine bölgeye naip ve mimar gönderilerek incelenmesi hususunda.

Hüküm :111

Hassa mimarbaşının Tire kazası çiftliğine Ahmet'in gelip kendi halinde olmaması kötülükler yapıp reayaya zarar vermesi üzerine mezburun kadim yerine gönderilmesi hususunda.

Hüküm :112

Kapudağı ve Marmara ahalilerinin üzerlerine eda gelen odunları Anbar-ı Amireye teslim etmemesi üzerine reaya vekillerinin Asitane'ye gönderilmesi hususunda.

Hüküm :113

Ali Bey Öyüğü karye sâkini Hacı Ali'ye karşı Mustafa ve Osman'ın kötü niyet beslemesi üzerine mezbur ahaliye sorulduğunda iyi niyetli olduğunu belirtilmesi üzerine mezburun sâkin olduğu yerde iskân edilmesi.

Hüküm :114

Meraka ? karye sâkinlerinden Abbas ve Turmuş Hacı Mehmet'in ölmesi üzerine terekesinden kalan paranın oğlunun yoldaşı Şeyh Ali tarafından emaneten alınmasına rağmen tekrardan geri verilmemesi üzerine davanın görülmesi.

Hüküm :115

Gevher Sultan Haslarından Uşak hassı reayasının karye toprağındaki bağ ve bahçelerden dolayı vermesi gereken öşrü vermemesi üzerine.

Hüküm :116

Rüstem Paşa Evkafı'na ait dükkanların kiracısının ölmesi üzerine vakfa kalması gereken dükkanların merhumun kız kardeşinin oğlunun zapt etmesi üzerine dükkanların yıkılıp arsanın vakfa verilmesi hususunda.

Hüküm :117

Medine-i Münevvere Evkafı Aya ve Bilmez karyeleri reayalarından Eğri bucak mütevellisinin fazla vergi alması üzerine vergilerin kanun üzere alınması hususunda.

Hüküm :118

Kiremitçi Süleyman Çelebi Vakfı'nın sabık mütevellisi Mehmet'in vakfa ait muhasebeyi kadılar ile değil kendisinin görmek istemesi üzerine, muhasebenin görülerek zimmetindeki vakfa ait olan malın alınması hususunda.

Hüküm :119

Sinop kalesi askerlerinden Hacı Mahmut'un ağaç ve taşları çalıp kendisine bina yapması, reayanın kıymetli eşyalarını gasp etmesi üzerine Mehemed adlı kişinin mezburun eşyalarını çalıp ikimizde hırsızlık yaptık diye kendini savunması üzerine Mehemed'in haklı bulunması ve Hacı Mahmut'un kaleden gönderilmesi hususunda.

Hüküm :120

Darıöyüğü ve tevabi karyelerinin toprağında ziraat yapan reayanın üzerine eda gelen ta'shir vergisini vermesine reaya başı olan Yemişli İsmail ve adamlarının mâni olması üzerine davanın görülmesi.

Hüküm :121

Seferihisar sâkini Mahmut'un kendi halinde olmadığı reayanın akçelerini alıp zulm etmesi üzerine mezburun Asitane'ye gönderilmesi hususunda.

Hüküm :122

Uncu taifesi kadimden bu yana değirmenlerinden getirdikleri unu Mehmet'in gemisi ile İstanbul'a getirirlerken bazı kayıkçı taifesinin kendi kârları için torba ile alırlar diyerek haksızlık etmeleri üzerine.

Hüküm :123

Koca Mehmed Paşa'nın câmi-i şerifi ve imareti evkafı mütevellisi Şerife Hanım'a karşı Abdulkadir adlı kişinin müteveli olduğunu iddia etmesi üzerine mezburun belgesi ile birlikte Asitane'ye gönderilmesi hususunda.

Hüküm :124

Sultan Selim Han Evkafının İznik'teki karyelerinin vakıf zabiti kanun üzere Kapıcı Çiftliği ve Hasan Ağa Çiftliği mahallerinde beş gulâm alması gerekirken, Kocaeli Sancağının gulâmları kendisi için alması üzerine davanın görülmesi.

Hüküm :125

Vezir-i azam-ı sabık Bayram Paşan'ın yaptığı hanın batı duvarının önceki depremde yıkılması üzerine Seyit Fetullah'ın kendi malıyla tamir edilmesi isteğine onay verilmesi.

Hüküm :126

Ulubolu sâkinlerinden zimmilerin kimseye zararları yok iken ehli örften bazılarının mezburlara zulm edip kendilerini rencide etmeleri sebebi ile bu durumun engellenmesi.

Hüküm :127

Ahmet'in Haremeyn-i Şerifeyn Evkafı Eriha kazasına ait olan yerlerin yarısının kendisine ait olduğunu belirtmesi ve reayadan mahsul talebiyle para alması üzerine davanın görülmesi ve alınan paraların geri verilmesi ve reayanın rencide edilmemesi.

Hüküm :128

Beğ şehri kazası zahiresi ancak kendi vilayetlerine yeterli iken bazı kimselerin gelip buradan zahire almaları üzerine reayanın sıkıntı yaşaması sebebi ile zahirenin mezbur kazada taksim edilip kimsenin müdahale etmemesi hususunda

Hüküm :129

Kirmasti ahalisi her sene ektiği karpuzun yetişmesiyle arabaya koyup iskeleye götürürler iken mezbur kazadaki bazı kimselerin karpuzların nakline engel olması üzerine daha önce verilen emire göre hareket edilip muhalefet olunmaması.

Hüküm :130

Akdeniz’de vefat eden Derya Beyi Hacı Ahmet’in ölümü sebebi ile vasilere verilecek terekelerin üzerine nazır tâyin edilen Emine hatunun mezburların malı eytamına zarar vermesi üzerine Emine Hatunun görevden alınarak müdahalesinin önlenmesi hususunda.

Hüküm :131

Ortaköy köyü sâkini Muharrem’in devlet adamları ve ehli örf taifesi yanına gidip fukaraya zulm etmesi akçelerini alması üzerine aklını başına alıp bu hareketlerinden vazgeçmesi yoksa sürgün edilmesi hususunda.

Hüküm :132

Beyşehir’de çarşı ve pazarda ticaret yapan Acem tüccarlarının kazancına kanaat etmemesi ve muhalif karyeleri gezmesi üzerine bu durumun engellenmesi.

Hüküm :133

Ordu-yu hümayuna ve bazı yerlere pişkeş verme görevinin çörekçi taifesinden Ali’ye verildiğini aksi bir emir olmadığı takdirde bu şekilde devam etmesi hususunda.

Hüküm :134

Erdek karyesinin tamamına yakını Müslüman olup insanların ibadet yaptığı cami ve mescitlerin olduğu bölgede alkol satılması yasaklanmış iken bazı kefer taifesinin emire karşı hareket edip iskeleye alkol getirip gemiler ile başka yerlere götürmeye çalışmaları üzerine bu durumun engellenmesi hususunda.

Hüküm :135

Ayşe Hanım eşi Ahmet’in ölmesi üzerine metrukatına Emine adlı kişinin müdahale etmesi üzerine müdahalesinin önlenmesi hususunda

Hüküm :136

Katırlı karyeler ahalisi vergilerini Enderun mühimmatı için odun olarak verir iken vakfın cabisinin kanuna aykırı şekilde mezburlardan akçelerini alıp rencide etmesi üzerine cabinin Asitane'ye gönderilmesi.

Hüküm :137

Venedik elçisi gemi ile Venedik'e doğru giderken Gelibolu'ya vardığında aranmaması ve Boğazhisarı'na vardığında ise mezburun yoklanarak kanun üzere yasak olan metalar olmadıkça kimsenin kendisine mâni olmaması hususunda.

Hüküm :138

Konarı karye ahalisinden Mustafa ve Ahmet'in mallarını kardeşlerden Ahmet'in kendi hissesi ile Mustafa'nın hissesini mezbura sormadan vekiline devr etmesi üzerine mahsulün Mustafa'ya emaneten verilmesi ve kimsenin müdahale etmemesi.

Hüküm :139

Çerkes kazası kadıları Ramazan, İlyas, Hacı Hüseyin'in kanuna aykırı şekilde kazada sâkin ulemanın ve Salih kimselerin paralarını alıp zulm etmesi üzerine aldıkları paraların geri verilmesi.

Hüküm :140

Hasan Mehmet ve Ali kişilerin Nebeviyye Evkafında kendilerine sonradan vazîfe ihdas etmeleri üzerine vazîfelerin geri alınması hususunda.

Hüküm :141

Müteveffa Rüstem Paşa Evkafının Erzincan'daki Han ve bazâristân dükkânların kiracılarından bazılarının ölmesi sebebiyle mezbur dükkânların bazı kimseler tarafından zapt edilmesi üzerine dükkânların müteveli Hacı Mehmet'e geri verilmesi hususunda.

Hüküm :142

Osman'ın babasından intikal eden malı alan vasisi Mahmut Paşa'nın ölmesi sebebiyle Mahmut'un oğlu Mehmet'in terekeyi Osman'a geri vermemesi ve mezburun Asitane'ye gönderilmesi hususunda.

Hüküm :143

Rahime Hatun'un eşinden kalan terekenin eşinin kardeşi Ahmet tarafından alınması ve kendisine verilmesi gereken hissenin verilmemesi üzerine Ahmet'in Asitane'ye gönderilmesi hususunda.

Hüküm :144

İznik'te Darüssaade Ağası Yusuf Ağa'nın nazırı olduğu Süleyman Paşa Vakfı'na ait vakıf arsası mütevellinin izni dâhilinde Yusuf adlı kişiye kiraya verilmiş ve bu dahi arsa üzerine ağaç dikip vakıf arazisini İznik'te kendi yaptığı zaviyeye ekleyip zaviyenin Şeyhi olan Osman ile birlikte olarak Süleyman Paşa Vakfı mütevellilerini arsaya koymayarak vakfa zulm ettikleri bildirildiğinden naip marifetiyle orada olan ihtiyar ve işi bilen ve tarafsız kişilere sorulup arazinin hangi vakfa ait olduğunun ortaya çıkarılması ve durumun İstanbul'a bildirilmesine dair hüküm.

Hüküm :145

Kasap Hızır Mahallesi'nde Ahmet'in ev yaptığı ve civarındaki menzillere zarar verdiğinin gönderilen mimar tarafından tespit edilmesi üzerine bu durumun engellenmesi.

Hüküm :146

Bursa'da bir bab menzili olan Hacı Emin'in yerinde Sultan Değirmeni ve debbağ hanelerinden gelen sular olmakla birlikte bu menzillerin yıkılması mezbur yerinin harap olması üzerine ahalinin beraber tamir etmesi hususunda.

Hüküm :147

Akçaşehri karyedeki Kalburcu ve Bayram suyunun Hızır, Abdülkerim, Hüseyin ve Nasuh tarafından kendi çiftliklerine çekilip zarar ziyan ettirilmesi üzerine mezburların Asitane'ye gönderilmesi.

Hüküm :148

Ayşe Sultan'a ait karyedeki çiftliklerin kethüdasının Alma karye sâkinlerinden Kasım oğlu Mustafa, Sarrâc oğlu Ali ve Süleyman tarafından

öldürülmesine rağmen kimsenin korkudan bu duruma şahitlik yapmaması üzerine kefil bulamazlar ise Asitane'ye gönderilmesi hususunda.

Hüküm :149

Geçici olarak Aksaray kadısı olan Mehmet'in kadının işlerine karışmasının engellenmesi hususunda.

Hüküm :150

Sultan Murad Han Evkaf'ına ait bahçelerin Mustafa adlı kişi tarafından zararına kiraya verilmesi üzerine ilgili yerin vakıf tarafından kiraya verilmesi hususunda.

Hüküm :151

Sultan Murad Han Vakfı'na bağlı Bursa'nın Alışmar köyündeki vakfa mutasarrıf olan Mütettişzade Mehmed öldükten sonra arazinin tapu ile hak edenlere verilmesine rağmen Müderris İbrahim bunlardan yok pahasına tapulu arazilerini alıp vakfa zulm ettiğinden bunun engellenip tapuların değerine göre alınmasına dair Bursa kadısına hüküm.

Hüküm :152

Kiremitçi Süleyman Çelebi Vakfı'nın sabık mütevellisi Mehmet'in vakfa ait muhasebeyi kadılar ile değil kendisinin görmek istemesi üzerine vakfın muhasebesini İstanbul kadılarının görmesi hususunda.

Hüküm :153

Bursa'da Mahmut Paşa Vakfı'na ait Uzun Çarşı dükkanının büyük hanının batı tarafında kalan damlalıklarına katır hancıları tarafından çöp atılması üzerine katır hancılarının oradan uzaklaştırılmaları hakkında.

Hüküm :154

Gedik Ahmet Paşa Vakfı'ndan Banaz kazasına bağlı Kafiryani köyünde Vasili adlı kişi sahte Berat uydurup vakfiyeye muhalif iş gördüğünden orada bulunan konuya vakıf iş bilir kişilerce bunun engellenip durumun arz edilmesi.

Hüküm :155

Ömer Efendi Evkafı Halep'teki hanın hancıları olan Murtaza ve Kürt Hasan'ın vakfa ait olan borçlarının tahsil edilmesine dair.

Hüküm :156

Sultan Selim Han Evkafı reayasına üzerine Sancak Mütesellimi Hasan'ın adamları ile birlikte saldırması ve paralarını alması üzerine mezburun aldığı paraların geri verilip müdahale etmesinin engellenmesi hususunda.

Hüküm :157

Hatuniye Evkafına ait bazı mürtezikalının kötülük yapmaları üzerine engellenmesi hususunda.

Hüküm :158

Birgi'de Haremeyn Vakfı mütevellisi ile davaları olanların davaları görülürken mezburların firar eylediklerinden dolayı yakalanıp İstanbul'a gönderilip davalarının vakıf mütevellisi ile müfettiş huzurunda görülmesi.

Hüküm :159

Haremeyn Evkafından Şugur kazâsına tâbi karyenin deruhde edildiği Ebubekire karşı mütevellilerin mevcut yerleri zapt etmeye çalışması sebebi ile bu durumun engellenmesi.

Hüküm :160

Sultan Süleyman Han Evkafı Darya ahalisinden bazı kişilerin Kassâsiye ve Eşrefiye vakfına ait topraklara yerleşmesi ve toprakların harap edilmesi üzerine bu durumun engellenmesi hususunda.

Hüküm :161

Ayşe Sultan ve Gazi İbrahim Paşa Evkafı'na dâhil Taşköprü ve Saray karyelerinin Mihraç Ağa zimmetinde kalan paranın tahsil edilmesi hususunda.

Hüküm :162

Kefere reayası tarafından Haremeyn Evkafı'na ait verginin verilmemesi üzerine tahsilatın yapılması hususunda.

Hüküm :163

Bursa'da Mahmut Paşa Veli Vakfı'ndan Uzun Çarşı'daki hanın içi Pınarbaşı nehrinden gelen sudan ötürü harap olması sebebi ile Bursa'da bazı kişilerin de bu sudan alıp evlerine götördükleri bu sebeple ile vakfın hanına ait eşyalara zarar verildiğinden dolayı mezbur suyun reaya tarafından evlerine götürmelerinin engellenmesi.

Hüküm :164

Ordu-yu hümayuna ve bazı yerlere pişkeş verme görevinin çörekçi taifesinden Ali'ye verildiği aksi bir emir olmadığı takdirde bu şekilde devam etmesi hususunda.

Hüküm :165

Efrenç taifesinin bazı Ermeni ve Rum keferesinin Müslümanlara ait kıyafet giyip eşkıyalar ile gezerek Müslümanlara zarar vermesi üzerine bu durumun engellenmesi hususunda davanın görülmesi.

Hüküm :166

İfrâz-ı Zulkadiriye reayası ziraat ederken Kurşunlu reayasından bazılarının arazilerine hayvan salarak zarar vermesi üzerine.

Hüküm :167

Havâss-ı mezbur reayalarından bazı kimseler kendi halinde olmayıp daima ehli örf yanına giderek reayaya karşı ehli örfü kışkırtması ve reyanın zarar görmesine sebep olması ve vergilerini voyvodalara teslim etmemesi üzerine kötülüklerin engellenmesi yoksa kale içinde haps edilmesi hususunda.

Hüküm :168

İfrâz-ı Zulkadiriye hasları cemaatinden Hüseyin'in, Mustafa'yı hapse atıp firar eden Hüseyin'in harcını siz vereceksiniz diye kendilerine zulm etmesi ve hane harcını mezburlardan alması üzerine durumun engellenerek alınan paraların geri verilmesi.

Hüküm:169

Zulkadiriye hasları reayasından Cemaat-i Turşir ve sâ'irleri vergiden muaf iken ahali ve kethüdanın kendilerinden vergi isteyerek rencide etmeleri üzerine.

Hüküm :170

İfrâz-ı hasları reayasından Hüseyin Hacı, Mehmetli, Tüccarlı ve sâ'ir Havâs reayaları vergiden muaf olmasına rağmen ve her sene vergilerini vermiş iken ehli örften kimsenin mezburlara müdahale etmemesi hususunda.

Hüküm :171

Nebeviyye Evkafı'ndan Hasan ve Muhammed Ali'nin kendilerine sonradan ihdas ettikleri vazîfelerin geri alınmasına dair.

Hüküm :171/A

Aydıncık ve Kapudağı iskelelerindeki kayıkçı taifesi kayıklarına yemiş yükleyip vergisini verip yola çıktıktan sonra diğer iskelelerde de kendisinde vergi istenmesi üzerine tekrardan vergi istenmemesi üzerine.

Hüküm :172

Hacı Abdülbaki'nin seyit olmamasına rağmen kendisini seyit gibi göstererek üzerine eda gelen vergilerden muaf olduğunu belirtmesi üzerine ilgili kişiden vergililerin tahsil edilmesi ve seyitlik belgesi var ise Asitane'ye gönderilmesi hususunda.

Hüküm :173

Geçici olarak Cerbe ve Susa kadısı olan mezbura yevmîyesi 150 akçeye görevinin tevcih edilmesi hususunda.

Hüküm :174

Manisalı Sunullah'ın Kızılca reayasından musibet namına akçe alıp reayayı rencide etmemesi sebebi ile davanın görülmesi.

Hüküm :175

Kazadaki azl ve nasb işleri mutasarrıf tarafından yapılırken naiplerin adamları tarafından naiplerin atamasının yapılması üzerine kimsenin atama işlemlerine karışmaması hususunda.

Hüküm:176

İzmir sâkinlerinden İngiliz tüccarları ile Asitane'deki tüccarlar arasındaki tartışmaya devlet adamlarından kimsenin karışmaması kendi adetleri üzere elçi ve konsoloslar vasıtasıyla işlerini görmeleri hususunda.

Hüküm :177

Koca Mehmet Paşa Cami'sinin tamiratını üstlenen Hüseyin adlı kişinin işinin yapmaması ve vakfa ait paraları alıp vakıf yerlerini zapt eylemesi üzerine mezbur kişinin vakfa karışmaması hususunda.

Hüküm :178

Mehmet'in ölen babası Nasuh Çavuş'un terekesinin hisse sahiplerine vermesine rağmen kız kardeşinin eşi olan Ahmet'in evini basıp parasını alması üzerine aldığı paranın Mehmet'e geri verilmesi hususunda.

Hüküm :179

İngiltere elçisi hizmetkarına ait olan bağ ve bahçelerin kiracısı olan Yorgi, Perdyo ve Nikola ve bazı zimmilerin kiralarını vermemesi üzerine davanın görülmesi.

Hüküm 180

Mezbur karyelerin uhdesinde olan Ahmet'in reyanın bakiyesinde kalan parasını Mehmet'in vermemesi üzerine kadimden olduğu üzere vergilerin verilmesi hususunda.

Hüküm :181

Antep'e bağlı Ilgun kasabasında Kara Mustafa Paşa'nın yaptırdığı cami vakfının görevlilerine ve vakıf nazırı ve müteveli vekili olan Seyit İbrahim'in hizmetlerine dışarıdan bazı kişiler müdâhil olup kendilerinin müteveli vekili olduklarını iddia ederek vakıf malını da izinsiz olarak alıp satmaları üzerine daha önce verilen emir üzerine hareket edilmesine dair hüküm.

Hüküm :182

Sultan Bayezid Han Evkafı sâkinlerinden Sivri adlı kişiden zabıt'ın fazla vergi istemesi üzerine.

Hüküm:183

Karahisar Şarki kazası vekaletinin Ramazan'a belli miktar karşılığında verilmesine rağmen mezburun paranın bir miktarını verip kalanını vermemesi üzerine olayın incelenmesi için gönderilen memurun incelemesi sonucu mezburun vermesi gereken parayı vermediğinden dolayı Asitane'ye gönderilmesi.

Hüküm :184

Dergâh-ı muallam çavuşu Muslı'nın kölesi Yusuf ve hizmetkârının Mehmed 'in eşyasını çalması ve eşyanın beytül mal eminin hanesinde olması sebebi ile mezburların Asitane'ye gönderilmesi.

Hüküm :185

Karaköy mescidi İmam Mustafa'ya karşı Seyit Mehmet'in zulm etmesi üzerine mezburun Asitane'ye gönderilmesi.

Hüküm :186

Sinop kazası sâkini Todori zimminin kimseye zararı yok iken mezbur kaza sâkinlerinden bazılarının kendisine zulm etmesi üzerine bu durumun engellenmesi aksi takdirde mezburların Asitane'ye gönderilmesi.

Hüküm :187

Harameyni'ş-Şerifeyn evkafının çiftliklerinin zabiti Durmuş'un vakfa ait zimmetinde borçları bulunurken ölmesi üzerine borcun mirasçılardan tahsil edilmesi hususunda.

Hüküm:188

İzmir Tire'de Sultan Selim Han'ın yaptırdığı Darülkurra³³⁰ Vakfı'nın müderris ve talebelerine verilmek üzere vakfiyesinde belli miktarlarda ücret tâyin edilmişken İzmir müftüsü Seyit Ahmet vakfın Cuma Ovasındaki kırıklı mukataa arazisi görevlilerine vakıf şartnamesine muhalif emir verip vazîfe ihdas etmiş ayrıca

³³⁰ Medreselerin Kur'an ilmi üzere okuyan hafızlara ait bölümü

arazi üzerinden bazı kişilerden haksız yere para alıp kimini de hapse attırdığından mukataaya talip çıkmayıp ve arazi de boş kalıp işlenmediğinden vakıf geliri heba olmasına binaen Seyit Ahmet'in elinde olan malların alınıp mütevelilik vazîfesinden de ihraç edilmesi emri.

Hüküm :189

Ankara sâkinlerinden zimminin kethüda olduğunu belirterek zimmi taifesinin vergilerine karışarak reayayı rencide etmesi üzerine mezburun suçunun sabit olması durumunda men edilmesi hususunda.

Hüküm:190

Danişmentler kazası Türkmenleri kışlaklarını terk edip Fâtıma Hanım'ın mutasarrıf olduğu haslarından Honaz ve Ezine ve Çarşamba ve Gököyük kazalara gidip burada hayvanlara bağ bahçelere zarar verip reayayı rencide etmesi üzerine mezburların önlenmesi.

Hüküm :191

Timurcu hassı toprağına gelerek tütün mahsul eden Boz taifesi üzerine eda gelen ağnamları vermemesi üzerine vergilerin tahsil edilmesine karşı çıkılması durumunda mezbur yerden ihraç edilmesi hususunda.

Hüküm :192

Ahmet'in terekesinin Kuşadası tarafına gemiyle gönderilirken Marmara'da olan bostancılardan bazı kimselerin soğanlarını İstanbul'a göndermek için gemiyi ele geçirmeleri üzerine geminin Marmara gemisi olmaması sebebi ile mezburun rencide edilmemesi ve önceki verilen emire göre hareket edilmesi hususunda emri şerîfim.

Hüküm :193

Zeyrek Muhiddin Efendi Evkafı'na dâhil Hamamın kiracısına karşı Ror oğlu Ahmet, Mehmet, Kara Ali oğulları Botur, Ahmet, ve diğer Mehemmed'in kötülük etmesi üzerine ilgili kişilerin kiracılara karışmaması hususunda.

Hüküm :194

Kilis hassı Kürtlerinden kimselerin seyahat edenlerin mallarını yağmalayıp zulm etmeleri üzerine mezburların yakalanıp olayın araştırılması ve suçlarının sabit olması durumunda hapis edilerek Asitane'ye gönderilmesi hususunda emri şerîfim.

Hüküm :195

Yapağı zeameti karyelerde ziraat eden reayanın vergisini tahsildara vermemesi üzerine davanın görülmesi.

Hüküm :196

Şehîd Mehmet Paşa Evkafı sabık zabiti Hüseyin'in Veli'ye vakıf malından borç vermesi üzerine borcun tahsil edilmesine dair.

Hüküm :197

Yeniil Türkmen reayası vergi konusunda serbest olmasına rağmen Lazkiye voyvodasının kanuna aykırı şekilde ev başına reayadan para alması üzerine bu durumun engellenmesi hususunda.

Hüküm :198

İsmailli Cemaati re 'ayasının eski yerlerinden ayrılıp İçil Yörük bölgesine gitmesi ile birlikte vergilerini vermemesi sebebi ile eski yerlerine dönülmesi hususunda emri iletmek üzere mezbur yere giden Osman'a karşı Yörük taifesinden Hacı Yeti, Hacı Halil, İshâk,ve bazı kimseleri ile Bozulus Cemaati'nden Hacı Derviş'in karşı gelerek iskan edilmesini önlemesi ve Osman'ın evini yağmalamaları üzerine, mezburların eski yerlerine iskan etmesi ve yağmaladıkları malı geri vermeleri hususunda emri şerîfim.

Hüküm :199

Hazret-i İbrahim Ethem Evkafı Cebelle sâkini Şeyh Mehmet'in on yıl boyunca vakıftan fazladan aldığı ücretin tahsil edilmesi.

Hüküm :200

Hazret-i İbrahim Ethem Evkafı sabık mütevellisi Şeyh Mehmet'in vakfın muhasebesini mevcut mütevellî ile görmek istememesi üzere muhasebenin görülmesi ve vakfa ait zimmetinde kalan malın tahsil edilmesi.

Hüküm :201

Biga ve Güğercinlik kazası reayaların üzerlerine eda gelen avarız bedelleri için vermesi gereken odunların görevli Derviş'e verilmesi hususunda.

Hüküm :202

Rüstem Paşa Evkafı'na ait olan verginin Aşçıbaşı tımarı subaşı olan kişi tarafından alınması ve yerlerinin zapt edilmesi üzerine mezbur yerlerin geri verilmesi ve davanın görülmesi hususunda.

Hüküm :203

Atik Valide Sultan Yeniil haslarına tabi Hüseyin Hacılı Cemaati'nin kethüdası Hacı Ali'nin ölmesi üzerine Kethüdalığın Yusuf'a verilmesi ile ilgili.

Hüküm :204

Eski Vezir-i Azam Mustafa Paşa'nın kızı Fatma Sultan'ın mütevellisi olduğu mukataalarından Sivas'a bağlı Yıldızeli mukataası 1081 senesi Martı başından sene sonuna kadar mezkur kişiye verilmiş o dahi görevini yaparken bir başkası ortaya çıkıp Yusuf adlı şahıs ile birlikte olarak mukataa üzerinde hak iddia ederek fakir halka zorbalıkta bulduklarından bunların bu işten men edilmeleri için rikab-ı hümayun tarafından emir verilmiş ve zapt ettikleri mahsul vakıf tarafından görevlendirilecek kişi tarafından alınıp hukukun icra edilmesi gereğine dair hüküm.

Hüküm :205

İfrâz-i Zulkadiriye hasları Abdülkebir ve Abdüssamed ve Maraş Oba cemaatlerinin vergilerini vermeyen reayadan vergilerin adet üzere mahallesinde alınması hususunda.

Hüküm :206

Papa İstavro zimminin ölen bakkal kardeşinin varisi olmamakla beraber terekesi kendisine kalmasına rağmen Petro zimmi hevâsınâ tâbi bazı zimmiler ile birlikte terekeyi kendisinden alması ve zulm etmesi üzerine davanın görülmesi hususunda.

Hüküm :207

Samsun'a gelen unun kadimden beri Taş Han Vakfı'nın içinde bulunan kantarda tartılıp ölçülürken buna aykırı olarak görevli emin ve subaşı olanlar yeni bir kantar ortaya çıkararak unu çarşı içinde tarttırmış oldukları ve vakfi zarara uğrattıkları mütevellî Halil Çavuş arzıyla bildirildiğinden bu kişilerin bu işten men edilmeleri ve eskiden olduğu gibi unun Taş Han Vakfı'na ait kantarda tartılması gereğine dair emir.

Hüküm :208

Bozkoyunlu Cemaati'nden Turan'ın Urban taifesinden bazı kimseler tarafından koyunların sürülmesi sebebi ile koyunlardan bazılarının Hacı Siyavuş'un oğlunun sürüsünde bulunması üzerine koyunların Sincâr kethüdası Haydar tarafından mezburdan alınıp Turan'a geri verilmesi hususunda emrim olmasına rağmen mezburun koyunları geri vermemesi üzerine koyunların mezburdan alınamaması durumunda Kefili olan Haydar'dan alınıp Turan'a verilmesi hususunda.

Hüküm:209

Vezir-i Azam Şehit Mehmet Paşa Vakfı'nın İstanbul'da olan vakıf mürtezikaları hak edişleri olan maaşlarını geçerli olan akça üzerine aldıkları halde Payas'da bulunan vakıf hayratı mürtezikaları maaşlarını geçerli olan akçeden almayı kabul etmediklerine dair evkafın büyük mütevellisi Ali tarafından gönderilen arz üzerine Payas mürtezikalarının da sürümde olan geçerli akça üzerine maaşları almaları gerektiğine dair hüküm.

Hüküm :210

Müteveffa Rüstem Paşa Evkafı dükkanlarının kiracılardan bazılarının ölmesi sebebi ile reayadan bazı kimselerin dükkanları zapt etmesi üzerine dükkanların Mütevelli Hacı Mehmet'e verilmesi hususunda.

Hüküm :211

Sarayköy zabiti Mustafa'nın mezbur reaya sâkinleri olan Hacı, Mehmet, Ömer, Davud, Osman'dan fazla vergi istemesi üzerine bu durumun engellenmesi hususunda.

Hüküm :212

Kara Mustafa Paşa Cami Evkafı'nın mütevelli vekili Seyit İbrahim var iken mütevelli vekili olduğunu iddia edenlerin mürtezikalının vazîfesini vermemesi üzerine önceki verilen hükmün gereği davanın görülmesi.

Hüküm :213

Raife Hatun'a bir miktar borcu olan Arif Mehmet'in borcunu vermemesi üzerine mezburun Asitane'ye gönderilmesi için Hacı Halil Çavuş'un görevlendirilmesi.

Hüküm :214

İstanbul'da olan yağcı taifesinin vergilerini veren taifelere karışması üzerine bu durumun engellenmesi üzerine.

Hüküm:215

İzmir sâkinlerinden Osman'ın Seyyid Mehmed'in babasına karşı yaptığı haksızlıklar ile ilgili önceki zamanda görülen davaya rağmen Osman'ın bu haksızlığa halen devam etmesi ile ilgili.

Hüküm:216

İzmir'de müderris sınıfından olup vefat iden Mustafa'nın mirası evlatlarına ve karıları Rahime ve Ayşe'ye ve İzmir voyvodası olan kardeşi Ahmet'e ve kız kardeşi Fatma'ya intikal etmiş fakat karısı Rahime Hatun kendine kalan hissesini kayını Ahmet'in kiraya verdiğini iddia ederek onu dava etmiş ve davanın İstanbul'da görülmesi için emir almış bu minvalde kayını ve İzmir voyvodası olan Ahmet'in

vekili olan kişi İstanbul'a gelerek davaları görölmüş ve Ahmet'in Rahime Hatun'a bir borcu olmadığı anlaşılmış ayrıca Divan'da İstanbul kadısı huzurunda görölen dava sonucunda kassam defterine göre muamele edilmesi gereği ve Rahime Hatun'un ayrıca dava ettiği kocasından kalan İzmir'deki emlak hissesinin de vasi Kasım'a verilmesi ve hüccete ve kassam defterine göre miras taksiminin yapılması gerektiğine dair hüküm.

Hüküm:217

Çukur Değirmeni eski vakıf mütevellisi tarafından Mehmet adlı kişiye verilmiş iken mezburun ölmesi ile vakfa kalması gereken değirmene müderris Ali tarafından el konulması üzerine değirmenin Ali'den alınıp vakfa verilmesi hususunda.

Hüküm:218

Kadimden bu yana Turşir ve sâ'ir cemaatleri eyalet-i Karaman'da Uçkolu yaylağında kalıp kendilerinden vergi alınmamış iken yaylak ağalarının vergi talep edip rencide etmeleri üzerine bu durumun engellenmesi.

Hüküm :219

Arıkları oğulları cemaati üzerine eda gelen vergiyi zabitlere vermesine rağmen avarızları toplamak için gönderilen memur tarafından kendilerinden tekrardan vergi alınmak istenmesi üzerine reayanın rencide edilmemesi hususunda.

Hüküm :220

Gelibolu kazasına tabi Girnoka adlı zimminin vakf etmesi gereken malı eda etmemesi üzerine malın vakfa aktarılmasına dair.

Hüküm :221

Salih Mehmet'in cariyesi olan Mahire'nin Nasuh adlı kimse tarafından ayartılmasını mezbura Pehlivan kimse tarafından haberi verilmesi üzerine cariyenin bostancı başı tarafından kayda alınıp Nasuh'un Asitane'ye gönderilmesi hususunda.

Hüküm :222

Ni 'metullah'ın Bitlis Hanı Abdal Han ve Şeref Bey'den hakkı olan parayı alamaması üzerine tâyin ettiği vekili Mehmet'e paranın verilmesi hususunda.

Hüküm:223

İstanbul'da Kamer Hatun Vakfı'na ait olan menzilin mütevellisi olan Küçük Ayasofya Camisi İmamı olan Ahmet'in Kasap İlyas mahallesinde Şaban Ağa'nın sahibi olduğu arsa ile değiştirilmek istenmesine dair arzı üzerine şer'i hükümlere bağlı kalınarak mübâdelenin uygun olduğuna dair hüküm.

Hüküm :224

Halilü'r-rahmân Evkafına dâhil Gazze nahiyesine ait vakfa verilmesi gereken vergililerin mütevellilerin kendisine alması ile ilgili hususunda.

Hüküm :225

Haremeyn Evkafına dâhil Erikli vakfı sabık mütevellisi Ahmet'in zimmetinde kalan paranın tahsil edilmesi.

Hüküm :226

Halilü'l-rahmân Evkafı mütevellisi olan Ahmet'in vakfa ait olan bazı vergileri üç senedir kendisine alması ile ilgili aldığı paranın kayıt edilip arz edilmesi.

Hüküm :227

Halilü'l-rahmân Evkafı vakfının tamire muhtaç olan yerlerinin tamir edilmesi ile ilgili hüküm.

Hüküm :228

Bülbül Hatun Evkafına dâhil vakıf üzerindeki araziye Seyit Mehmet ve kardeşi Ahmet ve Tırak oğlu ve Hacı Mustafa'nın bina ihdas etmesi üzerine mezbur yerin kirasının kendilerinden alınması hususunda.

Hüküm :229

Yıldırım Bayezid Han vakfı'ndan olup Mihaliç kazasına tâbi araziye mutasarrıf olan Emrullah'ın ölmesi üzerine arkasında kimse kalmamasına rağmen kardeşinin oğlunun tapuya müstahak olduğunu bildirmesi.

Hüküm :230

Sultan Murad Han karyesi evkafı Sungur Beğ Evkafı Erköy reayası vergi konusunda serbest olmasına rağmen âhardan bazılarının karışması üzerine mezburların engellenmesi hususunda.

Hüküm :231

Süleyman Paşa Evkafı'na ait bir kısım arazinin Yusuf'a verilmesi ile birlikte araziye yapılan binalardan dolayı mahallesi sâkinleri ile Yusuf'un anlaşmazlık yaşaması üzerine davanın görülmesi.

Hüküm :232

Kefe'de Haremeyn mütevellisi olan Osman Bey'in zimmetinde kalan borcun tezkireci tarafından tahsil edilmesi.

Hüküm :233

Hasan adlı yeniçerinin ölmesi üzerine Mutasarrıf Seyit Ramazan tarafından kanun üzere resm-i zimmet olarak malının bir kısmı alınmış iken reayadan bazılarının mezburun kanundan ziyâde miktar para aldığını belirtmesi üzerine davanın görülmesi.

Hüküm :234

Validesi Ayşe hatundan Hatice Hatun'a Cihangir Mahallesinde intikal eden mülk ve bahçenin mezbur kaza sâkinlerinden Ali tarafından zapt edilerek mezburenin edip elinden alınarak haksızlık edilmesi üzerine davanın görülmesi.

Hüküm :235

Mihaliç sâkinlerinden Hasan'ın İbrahim'e borç isnat edip rencide etmesi üzerine mezburun engellenmesi hususunda.

Hüküm:236

Vezir-i Azam-ı sabık Recep Paşa'nın torunu Mehmet Bey'in mutasarrıf olduğu vasisi olan Hasan beyin mezburun ütekasında hakkı olmasına rağmen mezburun annesi Saime Hatun ve Zevcesi Ali'nin Hasan'ın erzakını malını

mülkünü telef eylemesi üzerine bu durumun araştırılması ve çiftliğin Hasan'a teslim edilerek kimsenin müdahale etmemesi hususunda.

Hüküm:237

At bazârı başı olan Ömer'in Müslüman ve zimmi bakkallardan fazla vergi alıp mezburların rencide etmeleri üzerine mezburların rencide edilmemeleri hususunda davanın görülmesi.

Hüküm:238

Venedik tacirlerinden Hano'nun adamları ile birlikte Venedik'e giderken geçtiği kazalarda ahidnâme-yi hümayun mucebince tüccara maiyetindekilere yolluklarının akçe olarak verilmesi ve kimsenin mâni olmaması hususunda.

Hüküm :239

Bülbül Hatun Evkafı'na ait Bac-1 pazarına Seyit Mehemed ve kardeşi Ahmet, Tırâk oğlu ve Hacı Mustafa'nın bina yapması üzerine bu kişilerden mezbur yerin kirasının alınması hususunda.

Hüküm :240

Bülbül Hatun evkafı Tokattaki Han yeri ve sabunhanelerinin vakfa verilmesi gereken kiraların reayadan bazılarının alması ve kiralarını vermemesi üzerine mevcut yerlerin vakfa verilmesi hususunda.

Hüküm :241

Yıldırım Bayezid Han evkafı Mihaliç kazasına tabi karyede Çiftçilik yapan Emrullah'ın ölmesi sebebi ile vakfa verilmesi gereken toprakların mezburun kardeşi tarafından zapt edilmesi üzerine davanın Mustafa mübaşeretiyile görülmesi.

Hüküm :242

Tokat Erzurum ve Zile'deki mülk, bahçe ve dükkanların vakfa ait olan yerlerin müteveffaların vekilleri tarafından zapt edilerek eksik kira verilmesi ve vakfa ait vergililerin mezburlar tarafından kendilerine alınması üzerine vergilerin vakıfa verilmesi hususunda.

Hüküm :243

Sultan Selim Han Evkafı karyelerinin reayasından kanun üzere vakfın mütevellileri vergilerini alması gerekirken Tire Naibi Yusuf'un bu durumun aksine reayadan para toplaması ve vergilerin toplanmasına engel olması üzerine vergilerin kanun üzere vakıf tarafından tahsil edilmesi ve kimsenin müdahale etmemesi hususunda.

Hüküm:244

Tire'de sultan ve padişahlara ait vakıflarda duacılık hizmetini ellerinde bulunduranların vazîfeleri verilip başka bir kişiye vazîfe verilmesi uygun değilken Tire'de Sultan Selim Han Darülkurrası Vakfı duacıları "bizim vazîfemiz duacılık değildir biz vakfın hizmetkârlarıyız" diyerek Tire mahkemesi naibi ile birlikte verilen hattı hümayuna muhalif vazîfe ihdas ettiklerinden bu kişilerin beratlarının birer suretleri ile İstanbul'a gönderilmesine dair emir hükmü.

Hüküm :245

Harameyni'-Şerifeyn Evkafı çiftliği Kıbrıs Sâkini Recep tarafından zapt edilerek kira gelirlerinin altında eksik kira verilmesi üzerine eksik verdiği kiranın tahsil edilmesi hususunda.

Hüküm :246

Sultan Murad Han evkafı Kuruş kazasına tâbi Sungurbeg mukataası reayalarından bazılarının üzerlerine eda gelen vergileri vermemesi veya eksik vermesi üzerine vergilerin verilmesi hususunda.

Hüküm :247

Bülbül Hatun Evkafı'na ait Tokat'taki Han ve Sabunhane'nin bazı kimseler tarafından zapt edilerek kirasının verilmemesi üzerine ilgili kişilerden bu yerlerin alınıp vakıf tarafından başkasına kiraya verilmesi hususunda.

Hüküm :248

Harameyni'-Şerifeyn Evkafı Zabiti olan Yahya'nın ölmesi sebebi ile çiftlik ve tarlaların bazı kimseler tarafından zapt edilmesi üzerine bu yerlerin alınmasına dair hüküm.

Hüküm :249

Çakırcıyân reayalarının üzerlerine eda gelen odunları vaktinde göndermemesi üzerine bu iş için görevlendirilen Mustafa adlı kişiye odunları teslim edilerek karşı çıkılmaması hususunda.

Hüküm :250

Rüstem Paşa Evkafı'na dâhil olan Malatya'daki bahçelerin kiracısı olan Mustafa'nın kirasını eksik vermesi ve yerine atanan kiracıyı engellemesi üzerine mezburun önlenmesi hususunda.

Hüküm :251

Gazi Sultan Murad Han türbesi vakfı köyleri reayasının hicri bin seksen iki senesinde vakıf için ödemeleri gereken parayı vermemeleri üzerine kanunda ve defterde yazıldığı üzere meblağın köylülerden tahsil edilmesi.

Hüküm:252

Araz haslarından elden edilen mahsulatın Halep'te ambar edilip değirmencilere tamamı satılmadan kimsenin hancılardan buğday almaması ve satmaması emri olmasına rağmen ulema ve askeri taifeden bazılarının aharın buğdâyını alıp arsalarda satması üzerine hasat mahsulatının zarara uğratması üzerine bu durumun engellenerek mahsulat satılmadan kimsenin buğday alıp satmaması hususunda.

Hüküm:253

Ab-ı Sâfi ve Akyazı kaza sâkinlerinden kötü niyetli kimselerin Mehmet'e vekillik yaptırmayız diye rencide etmeleri sebebi ile mezburun niyabet görevinde istihdam edilmesi hususunda.

Hüküm :254

İznik'te Gazi Süleyman Paşa Vakfı'nın müderrisi Mahmut'un taşınmazlarını tasarruf eden Süleyman'ın vefatıyla verasetten ötürü tasarruf hakkının eşi ve kızlarına geçmesi ve varislerin malına haksız yere el konulmak istenmesi üzerine Tire monlasına davanın hak üzere görülmesi için yazılan hüküm.

Hüküm :255

Kara Bey ve Vakf-1 Kebir ve Vakf-1 Sagır ve Ordular ve bilinen mezraların vergilerinin kanunsuz bir şekilde Aşçıbaşı hassı zabiti tarafından alınması üzerine mezburun engellenmesi hususunda.

Hüküm :256

Hamdan Sultan Evkafı mütevellisi olan Hamid Hatun'a karşı Saliha ve Sâkine Fatma Hatunlar ile birlikte İsmail'in kötülük yapması ve geçmişte verilen hükümleri dinlememesi üzerine mezburelerin Asitane'ye gönderilmesi.

Hüküm:257

Ramazan'a borcu olan Vasil'in borcu vermemesi üzerine davanın görülmesi.

Hüküm:258

Hazîne-i Amire 'ye teslim edilen paraların bir kısmının Bolu sâkinlerinden sabıka Kürekçibaşı Recep'in zimmetinde olması üzerine paranın gönderilen mübaşire teslim edilmesi, mezburun karşı çıkması durumunda ise Asitane'ye gönderilmesi hususunda.

Hüküm:259

Çay nam karye sâkinlerinden eşkıya Mahmut'un babasının eski yerinde kalmayıp Karatay? Karyesini kendisine kalacak yer edinip burada ahalinin bazılarının eşyalarını gasp etmesi, yerlerini zapt etmesi, şiddet uygulaması ve fukaranın akçelerini alması üzerine mezburun önceki yerine gönderilmesi hususunda.

Hüküm :260

Şaban'ın ölmesi ile birlikte terekesinin kaldığı kardeşi Bali'ye intikal eden Karagöz nahiyesine tabi karyedeki mülk, değirmen, bağ ve eşyaların Abdurrahman tarafından zapt edilip haksızlık edilmesi üzerine mezburun Asitane'ye gönderilmesi hususunda.

Hüküm :261

Mir ali adasına tabi karyeler sâkinlerinden Manol Zimmi yaralanmış askerliğini yapamamış olup üzerine eda gelen vergileri verirken ahalinin ziyâde vergi istemesi ve zulm etmesi üzerine.

Hüküm :262

Arslan adlı yeniçerinin zimmetinde olan vakıf malını vermemesi üzerine davanın görülmesi.

Hüküm:263

Seferihisar sâkinlerinden Sarıca Mahmut'un eşkıyalık yapması üzerine mezburun Seferihisar kalesine haps edilip emir olmadıkça salıverilmemesi hususunda.

Hüküm :264

Mehmet'in babası Hacı Derviş'e emaneten verdiği altınları almadan ölmesi sebebi ile Hacı Derviş'in altınları mezburun oğluna geri vermemesi üzerine şahitlerin Asitane'ye gönderilmesi hususunda.

Hüküm :265

Emine hatunun amcasının kızı Rabia'nın ölmesi ile metrukâtından kalan hissenin zevcesi tarafından kendisine verilmemesi üzerine davanın görülmesi.

Hüküm :266

Galata'ya gelen kalyonların gemi vergisini Galata muhtesibine vermesi hususunda.

Hüküm :267

Galata'ya gelen tüccar taifesinden zimmilerin üzerlerinden eda gelen resm-i liman ve resm-i zimmi vergilerini vermemesi üzerine vergilerin tahsil edilmesi hususunda.

Hüküm :268

Hacı Mehmet'in Türkmen taifesinden Kırık Mehmet zimmetinde olan borcun verilmemesi üzere davanın görülmesi.

Hüküm:269

Sultan Orhan ve ahar değirmenleri ve debbağ hanelerinin suyunun Hacı Mehmet'in menziline harap etmesi üzerine mezbur yerlerin kiracılarının tamir etmesi hususunda.

Hüküm:270

Bergos kasabasında sâkin Fettah oğlu Mehmet ve Kır-Azadi?'nin Mehmet'e olan borçlarını vermemesi üzerine davanın görülmesi.

Hüküm :271

Kadı Mehmet'in zimmetinde olan vakıf malını vermemesi üzerine.

Hüküm:272

Ilgun kazasında vaki mehteran taifesinin zapt u raptını kethüda yeri olan Mehmet'e mahsus olup yeniçeri serdarının bu duruma karışmaması hususunda.

Hüküm:273

Mutasarrıf Muharrem'in İsmail'e ait olan çiftliklerin reayasına rüşvet verip iki karyenin vergisini de alması üzerine bu durumun engellenmesi.

Hüküm :274

İsmail'in mutasarrıf olduğu tımar karyelerinden aldığı öşür vergisine Ali adlı kişinin müdahale etmesi üzerine davanın görülmesi.

Hüküm :275

Uluborlu kazası zimmileri üzerine mezbur kaza voyvodası ve ehli örf taifesi şarap yaptıkları iddiası ile iftira atıp rencide etmeleri üzerine bu durumun engellenmesi.

Hüküm :276

Dükkânların ve mahzenin kirasını cami de Yasin'i şerif okunması için bağışlayan müteveffa Kasım'ın kiraları alması için görevlendirdiği Hacı Hüseyin'in kiralara el koyması üzerine mezburun engellenmesi hususunda.

Hüküm :277

Hatuniye Tekyesi vakıf gelirlerinin mütevellilerin kendilerine alması sebebi ile fukaraya yardım edip yedirememesi üzerine vakfiyede yazılana uyulması konusunda.

Hüküm :278

Reayalarının çift ve hayvanları bozup ziraat olunan yerlere ziraat edilmemesi üzerine kanun üzere zahireleri iki sefer vermeleri gerekirken Kori Hacı oğlu ve bazı kimselerin mâni olması hususunda.

Hüküm :279

Seyit Mehmet ve Numan ve Süleyman'ın siyâdet hücceti Atala'da sâkin akrabaları Çomakla Şeyhi'ne emanetten verilmiş fakat mezburun ölmesi ile oğlu Seyit Ahmet'in hücceti vermemesi üzerine geri alınması hususunda.

Hüküm:280

Sivas sâkinlerinden seyit olan Kasım, Ali ve Hamza ile ve beraberindekilerin kanun doğrultusunda mezburlardan para alınması yasaklanmış iken Abbas'ın mezburların üzerine askeri gönderip paralarını alıp zulm etmesi üzerine aldığı paraların geri verilmesi hususunda.

Hüküm:281

Depecik ve tevâbi karyelerinin vergisi olmamasına rağmen Kütahya mütesellimi'nin arpa bağçe ve bu mukabilde vergileri reayadan isteyip rencide etmesi üzerine bu durumun engellenmesi.

Hüküm :282

Ağaçbaşı ve Büyükşinek'e metaları deniz yoluyla getiren Türkmen taifesinin kanun üzere vermesi gereken vergiyi vermemesi üzerine.

Hüküm :283

Abdulkadir adlı kişinin sahte beratla ile Koca Mehmet Paşa Evkafı tevliyeti görevine gelip bölgeyi zapt ettirmesi üzerine mezburun beratı ile birlikte Asitane'ye gönderilmesi hususunda.

Hüküm :284

Hamid sancağı karyelerinden meyve ve sebze mahsulünden alınan öşürleri reayadan bazılarının vermemesi ve vergileri verme konusunda reayayı engellemesi ile eşkıyalık yapması üzerine davanın görülmesi.

Hüküm:285

İlyas karye sâkinlerinden Mustafa ve Süleyman'ın adamları ile birlikte Vezir-i azam-ı sabık Süleyman Paşa ve zevcesi Ayşe Sulta'nın mutasarrıf olduğu çiftliğin kethüdasını öldürmek ve çiftliği yakmak istemesi üzerine güvenilir insanların eşkıyalık yapmamaları konusunda mezburlara kefil olması olmadıkları takdir de ise mezburların Asitane'ye gönderilmesi hususunda.

Hüküm :286

Karavâdi sâkinlerinden Mustafa'nın Ahmet'in hisselerin vermemesi üzerine davanın görülmesi.

Hüküm :287

Tokat mukataası aklamından İsmail, Ahmet, Asur Yusuf, Mustafa, Mehmet ve diğer Mustafa ve bazı kimselerin oniki yıldır eksik maktu vermesi üzerine zimmetlerindeki borcun tahsil edilmesi.

Hüküm :288

Tophane Mescidi sabıka vakıf mütevellisi İbrahim'in zimmetinde kalan vakıf malının tahsil edilmesi.

Hüküm:289

Korı ahalisinin kadimden bu yana Göli karye ahalisine ait olan suya müdâhil olarak kendi karyelerine icra ettirmesi üzerine bu konu hakkında fetvaları olduğu ve bu hususta davanın görülmesi.

Hüküm:290

Sivas kazası sâkinlerinden Boyacı Vartanik zimminin işinde mahir olması ve kimseye zararı olmamasına rağmen mezbur kaza sâkinlerinden bazılarının boyacılık yapmasına mâni olması üzerine daha önceki verilen emir gereği mezburların bu durumunun engellenmesi hususunda.

Hüküm:291

Eskiden beri Kal ‘acık kalesinden kalıp kaleyi muhafaza eden askerlerden bazılarının kale dışındaki yerlerde yaşaması üzerine kadimden beri olduğu gibi hareket etmeleri hususunda.

Hüküm :292

Rüstem Paşa Evkafı’nın azl ve atama işleri mütevelliler aracılığı ile yapılırken Mehmet ve Veli adlı kişinin bazılarına görev vermesi üzerine ilgili kişilerin verdiği görevlere uyulmaması hususunda.

Hüküm:293

Çoban Mustafa Kara Mustafa’nın kızı ile kendi oğlunun nikahını kıydıktan sonra kızını başka yere götürdüm diyerek anlaşmazlık yaşaması üzerine Kara Mustafa’nın kızını götürmemesi için nafakasına kefil olmasına rağmen çobanın karşı çıkması üzerine davanın görülüp Asitane’ye gönderilmesi.

Hüküm :294

Sakız Adasında vakfın işlerini görmek için görevlendirilen Said’in görevden alınması ve yerine Mahmut’un görevlendirilmesi ayrıca Said’in teftiş edilerek sarf ettiği vakıf malı var ise onların tahsil edilmesi hususunda.

Hüküm :295

Musacı? ve Sofu karyelerde sâkin Rum keferesinin üzerlerine eda gelen vergileri eksik vermek istemeleri üzerine davanın görülmesi.

Hüküm :296

Sultan Selim Han Evkafından Bayburt kazasına tabi karyenin bazı yerlerinin reaya tarafından zapt edilip ziraat yapılması ve terekelerin vakfın gönderdiği voyvodalara verilmemesi üzerine vakfi mezbur sipahinin elindeki deftere göre hareket edip kimseyi müdahale ettirmemesi.

Hüküm :297

Ermeni Patrik Agob Kudüs'teki Ermeni manastırı ahvaline kötülük yapmak için manastıra gitmek istemesi üzerine yol güzergahı üzerinde kim görürse mezburun bırakılmaması ve nakil edilmesi hususunda.

Hüküm :298

Mehmet Paşa'nın incir bahçesi Hacı Mehmet Ağa tarafından işlenip muhasebesi görülürken mezburun ölmesi sebebiyle oğulları ile muhasebenin görülmemesi üzerine bahçeye ait haklarının alınması için Hacı Mehmet Ağa'nın Asitane'ye gönderilmesi.

Hüküm:299

Mudanya sâkinlerinden Panayot'un kimseye borcu olmamasına rağmen bazı zimmilerin kendisine borç isnad edip rencide etmeleri üzerine mezburların Asitane'ye gönderilmesi hususunda.

Hüküm :300

Sultan Selim Han Karacadağ karyeleri reayaları üzerlerine eda gelen vergileri odun korusundan vakıf için ücretsiz odun çektikleri için vermez iken reayanın bu iş için sonradan para talep etmesi üzerine ücret almadan vakıfa odun çekmeleri hususunda.

Hüküm :301

Şehzade Sultan Mehmed Han Evkafı Kara Biga ve çevresi reayalarının üzerlerine eda gelen vergilerini vermemesi üzere vergilerin kanuna uygun bir şekilde verilmesi hususunda.

Hüküm:302

Hacı Mehmet'in Sultan-hisarı kazasındaki bahçesinin kardeşi Hacı Ali sipahi tarafından zapt edilip mezburun rencide edilmesi üzerine davanın görülmesi hususunda.

Hüküm :303

İstanbul'da Bali Hanife İbn-i Abdal hayır vakfının mütevellisi Pirinççi Sinan Mahallesi Mescidi müezzini Hüseyin Halife'nin Debbağ zade Mahallesinden

Hasan ile vakıf mülkü üzerinden yapmak istediği mübâdeleye binaen izn-i hümayun talebi.

Hüküm:304

Taş kadısının Taşöz ahalisi ahalisinden kanuna aykırı şekilde para alıp zulm etmesi üzerine kadının aldığı akçeleri geri vermesi hususunda.

Hüküm :305

Şehitli kabilesi reayasının üzerlerine eda gelen vergilerin bazı kimseler tarafından eksik verilmesi üzerine mezburlardan borcun tahsil edilmesi.

Hüküm :306

Mehmet'in ölmesi ile terekesine sahip olan kızları Emine ve Fatma hatun arasındaki miras tartışması üzerine davanın görülmesi.

Hüküm :307

İznik kazası bostan yerlerinde ziraat yapan Mustafa'nın ve oğlunun ölmesi üzerine vakfa kalması gereken arazi konusunda Mustafa'nın kızlarının karşı çıkması üzerine ilgili yerin vakfa verilmesi hususunda.

Hüküm :308

Behrâm Paşa Câmî Evkafı mürtezikaların vazîfelerinden fazlasını istemesi üzerine tâyin oldukları vazîfe dışında herhangi bir vazîfenin verilmemesi hususunda.

Hüküm:309

Arslan Sipahi'nin kendi malıyla açtığı fırını işletip kimseye müdahalesi yok iken Osman adlı kişinin fırını açarak mezburdan benimde fırını işlet diyerek rencide etmesi üzerine Osman'ın müdahale etmemesi ettiği takdirde ise Asitane'ye gönderilmesi hususunda.

Hüküm :310

Todori zimminin Dimitri'ye verdiği borcu geri alamaması üzerine davanın görülmesi.

Hüküm:311

Ceyb-i Hümayun akçesinin Ordu-yu Hümayuna varana kadar yol güzergahı Boynuca kadı ve iş erlerinin koruması ve muhafaza edilmesi hususunda.

Hüküm:312

Bağçe-i hassamdaki Istabl-ı Amire mühimmatı için keçi kılının eskiden olduğu gibi aynı fiyata alınması hususunda.

Hüküm:313

Valide Sultan arpalıklarından Bolu Sancağında ve ayrıca Cami Vakfı'na ait tımarların Sultanhisar'ı kalesi askerlerinin uhdelerinde olan arazilerinde mütesellim ve subaşının kanuna aykırı olarak askerlerden para toplayıp mezburlara zulm ettiklerinden dolayı kalenin bölükbaşlarından Osman'a bu görevin verildiğine dair hüküm.

Hüküm :314

Kocaeli Sancağı keferelerin üzerlerine eda gelen cizyelerin tahsili konusunda Ermeni taifesinden bazı kimselerin mâni olması üzerine mezburların mütenebbih olmaları yoksa Asitane'ye göndermeleri hususunda.

Hüküm:315

İhtisap ve ihzariye görevi olan Kirli Mustafa'nın Menteşe kazasındaki ahaliye karşı ehli örf taifesiyle birlik olup fukaranın akçelerinin alıp onlara zulm etmesi üzerine bu durumun engellenmesi suçun sabit olması halinde yerine uygun kişinin görevlendirilmesi hususunda.

Hüküm :316

Mehmet'in Rabia Hatun'a olan borcunu vermemesi daha önce bu doğrultuda verilen emrede uymaması ile ilgili hüküm.

Hüküm:317

Bursa Kadısı Seyit Mustafa'nın ahaliden Mustafa üzerinde hakkı olan parasını alamaması üzerine mezburun hakkını vermesi aksi takdirde Asitane'ye gönderilmesi hususunda.

Hüküm :318

Bâyındır karye yakınlardaki vakfın korularına Mahmut, Ahmet, Mehmet ile birlikte bazı kişilerin zarar vermesi üzerine mezburların zarar vermesinin önlenmesi hususunda.

Hüküm :319

Hatice Hatuna karşı İbrahim, Sâlime ve Mihrimah hatunların borçlarının vermemesi üzerine İbrahim kendisi Salime Mihrimah hatunların vekilleri ile tâyin olunan mübaşirle Asitane'ye gönderilmesi hususunda.

Hüküm:320

Sefer-i hümayun için Ezine kazasından buğday ve arpa alan Kadı Mustafa'nın parayı zimmetine alarak reayaya para vermeyip rencide etmesi üzerine kadınının zimmetinden olan paranın alınması hususunda.

Hüküm:321

Ali Kürt Mahallesi ahalisinden kimselerin elli, altmış neferleri ile birlikte Oğul beyli Cemaati'nde Kara Halil Mahallesinden bazı kimselerin evlerine basıp, paralarını alıp, hayvanlarına zarar verip zulm etmeleri üzerine davanın görülmesi.

Hüküm :322

Kutbettin Çelebi Vakfı bostan yerlerine ziraat eden Hacı Mustafa'nın ölmesi üzerine mevcut yerin vakfa verilmesi gerekirken Hacı Mustafa'nın kızının bu duruma karşı çıkarak bölgeyi zapt etmesi üzerine davanın görülerek mezbur yerin vakfa verilmesi aksi durumda mezburenin Asitane'ye gönderilmesi hususunda.

Hüküm :323

Payas Evkafı kadısı ve mütevellisi ve kasaba ahalisinden bazı kimselerin reayadan rüşvet isteyip reayayı rencide etmeleri üzerine mezburların engellenmesi hususunda.

Hüküm:324

Mezbur kazalara giden naiplerin kimseye müdahalesi olmamasına rağmen ahaliden bazılarının hevâsınâ tabi olamayarak naiplik yaptırmayı diyerek hareket etmesi üzerine mezburların men edilmesi hususunda.

Hüküm:325

Ahmet ve kardeşi Mustafa'nın ortak olduğu Konarı karye ve harici tımarın hisselerinin Ahmet tarafından kardeşinin hisseleriyle birlikte deruhte edilmesi üzerine Mustafa'nın hissesine karışılmaması ve mezburun belirlediği vekile hissesinin verilmesi.

Hüküm:326

Bozcaada cebecilerinden Mustafa adlı kişiye karşı ahaliden bazı kimselerin akrabamızı sen öldürdün diyerek mezburun haps ettirip zulm etmeleri üzerine mezburun suçu sabit değil ise salıverilmesi hususunda.

Hüküm:327

Kereste Emni Halil'in kalyon ve kadırgalar için kestiği keresteleri nakl edilmesi ile görevli iken Tokları karye sâkinlerinden İbrahim'in kendi halinde olmaması, reayaya zulm etmesi ve kerestelerin kesilmesine mâni olmasından dolayı kalyon ve kadırgaların gecikmesine sebep olmaları üzerine mezburun zulümlerinin engellenmesi mütenebbih olmazlar ise Asitane'ye gönderilmesi hususunda.

Hüküm :328

Yunus'un Yakob zimmide olan borcunun mezbur tarafından verilmemesi üzerine ilgilinin borcunu vermemekte ısrar etmesi takdirde Asitane'ye gönderilmesi hususunda.

Hüküm :329

Mehmet'in Muslı adlı kişiye verdiği borcun tamamını tahsil etmeden Muslı'nın ölmesi üzerine varislerinin borcu vermemesi üzerine Mehmet'in vekil tâyin ettiği kişiye vasilerin borcu vermesi hususunda

Hüküm :330

Tatar karye reayasının üzerine eda gelen vergilerin tahsil edilmesinin Seyit Mehmet adlı kişi tarafından engellenerek reayanın tahrik edilmesi üzerine mezburun eski yeri olan Bozdağ'a nakil edilmesi hususunda.

Hüküm:331

Mihaliç'e bağlı Kirmasti kazasında hazîneye gelir için toplanan paraların eksik ve bozuk ayar akça üzerinden toplanmayıp gerçek değerinde ve tam akça olarak toplanması gerektiği.

Hüküm:332

Kirmasti kazasında ekilen karpuzun adet üzere her sene ücretleri ile arabalara koyulup iskelelere götürülür iken kazaya tabi bazı karyeler ahalisinin nakl ettirmelerine mâni olması sebebi üzerine önceki verilen emir doğrultusundaki karara uyulması hususunda.

Hüküm :333

Matbah-ı Amiren'in kestirdiği hayvanların vakfa verilmesi gerekirken Kasım Paşa'da bulunan Sinan Paşanın buna karşı çıkması üzerine ilgili derilerin vakfa verilmesi hususunda.

Hüküm:334

Daylı karye sâkinlerinden Hüseyin'in ehli örf ve devlet adamlarının yanına gidip karyede karışıklık çıkarıp reayanın paralarını alıp çeşitli zulümlerde bulunması üzerine daha önce Orduyu Hümayun tarafından verilen zorbalıklarının engellenmesi emrine uymaması üzerine aldığı paraları geri vermesi ve önceki emre uyulması karşı gelmesi halinde Asitane'ye gönderilmesi hususunda.

Hüküm :335

Hüdavendigâr Evkafı Cebel-i Atik ve Cebel-i Cedit reayalarının vermesi gereken vergileri vermemesi üzerine.

Hüküm:336

Ayşe Hatun'un zevcesi Hüseyin'in Kara Ahmet, Kara Hıdır ve Cingân adlı eşkıyalar tarafından öldürülmesi üzerine mezburun kimsesi olmaması sebebi ile

kazadan dindar hayırlı bir kişiyi katl davasında vasi tâyin edilip terekesinin kendisine teslim edilmesi ile birlikte eşkıyaların bulunup hak ettikleri cezanın verilmesi.

Hüküm:337

Yeniçeri efendisine ait olan gemilerden birinin zarar görmesi üzerine Karabiga Subaşısının gemiyi ele geçirmesi üzerine gemiye ait olan eşyaların araştırılıp mezbura ait olanların alıverilmesi hususunda.

Hüküm:338

Valide Sultan'ın mutasarrıfe olduğu Kilis haslarına tâbi' Cum nahiyesinde kadim üzere olan mahsulatın Halep'te teftiş edilip Kilis'te narh tevcih edilmesi hususunda.

Hüküm :339

David Yahudi'nin Shalam Yahudi'ye borcunun vermeden ölmesi sebebiyle mezburun metrukatını alan varislerin David'e borcunu vermemesi üzerine davanın görülmesi.

Hüküm :340

Afife Hatun'un eşinin kardeşi olan Kürt Mehmet zimmetinde kalan para ve eşyasının Kürt Mehmet'in ölmesi sebebiyle varisleri tarafından mezbureye verilmemesi üzerine davanın görülmesi.

Hüküm :341

Hasan'ın veresiye verdiği kimselerden borcunu alamaması üzerine davanın görülmesi.

Hüküm :342

Kemâl Yahudi, Bitlis Hanı Hıdır Han zimmetindeki borcunun mezbur tarafından verilmemesi üzerine.

Hüküm:343

İzmir'de kethüdarları olan kişinin hamal taifesinden aidiye adıyla akçe alıp rencide etmesi üzerine ellerinde olan hücceti şerriye mucebince hareket edilmesi hususunda.

Hüküm:344

Kuşadası kalesinden Hüseyin, Hacı Abdi, Abbas ve Hacı Hamza'nın kendi halinde olmaması ve kanuna aykırı davranmaları üzerine bu durumun engellenmesi hususunda.

Hüküm:345

Kasaba-i Çorum Bazar mahallesindeki esnaf taifesi ve mahalle sâkinlerinin çöplerini kasaba dışına değil de Pirinçcioğlu Cami'yi civarına dökmesi üzerine bu durumun engellenmesi üzerine.

Hüküm:346

Bandırma sâkinlerinden Nikola zimminin katl edilen kardeşinin terekesini subaşının zapt etmesi üzerine şüphelilerin ve subaşının Asitane'ye gönderilmesi.

Hüküm:347

Teryâr Ali gemisi mezbura ait olan geminin karyeye düşüp parçalanması üzerine İznik Serdarı yeniçerinin gemiye ait olan ürünleri ele geçirmesi ve atlarla bu malları kaçırması üzerine davanın görülmesi.

Hüküm :348

Medinedeki caminin imam ve hatip vazîfelerini veren mütevelliden vazîfe talep edip renciden edilmesi üzerine bu durumun engellenmesi.

Hüküm :349

Vezir-i Azam Mahmut Paşa-yı evkafına ait Çatalca toprağında ziraat edenlere karşı reayadan bazılarının zahirelere ve hayvanlara zarar vermesi üzerine zarar verenlerin eski yerlerine gönderilmesi hususunda.

Hüküm :350

Brandu zimminin babasının ölmesi ile metrukatının kendisine verilmesine rağmen karyede yer alan kimse tarafından elinde olan hüccetlerinin alınması ve haksızlığa uğratılması üzerine davanın görülmesi.

Hüküm :351

Baba deresi kethüdası olan Hacı Hasan'ın Kızılcaturuzla reayasının bağ, bahçe ve emlaklarını zapt etmesi ile ilgili olâyin araştırılması hususunda.

Hüküm:352

Bursa'da Muhtari Efendi hazînedarı Ömer'in Mehmet'e olan borcunu vermemesi üzerine parayı vermemekte ısrar ederse Asitane'ye gönderilmesi.

Hüküm :353

Karahisar'da vâki Zikopa ve tevâbi mukâtaasının Ramazan'ın berat ile kendisine tevcih edildiğine dair.

Hüküm:354

Erdek karye sâkinlerinden Babastakor zimmi kendi halinde olmayıp reayayı rencide etmesi sebebi ile daha önce verilen emr-i şerife karşı mütenebbih olmaması ve kötülüklerine devam etmesi üzerine mezburun kazadan gönderilmesi hususunda.

Hüküm:355

Durmuş sipahinin Yeniçeri Abdulkadir'e olan borcunu vermemesi üzerine davanın görülüp borcun verilmesi hususunda.

Hüküm:356

Sabıka mîrâhur olan Mustafa'nın Mısır'a giderken güzergâh üzerindeki kadıların ve iş erlerinin mezbura on beş re's menzil atları ücretiyle vermesi hususunda.

Hüküm :357

Hacı Müslihiddîn Evkafına ait olan yaylak ve kışlaklardan faydalanan Çingen taifesinin üzerlerine eda gelen vergileri vermemesi üzerine.

Hüküm :358

Hacı Müslihiddîn Evkafı İmam, hatip, mürtezikalarının kendilerine verilen vazîfelere kanaat etmemesi üzerine vakıf işlerine karışmaması hususunda.

Hüküm :359

Sapanca ve Ada kazasındaki balıkların tutulması vakfa ait iken mezbur kazalardaki reayaların ilgili yerlerde balık tutması üzerine mezburların engellenmesi hususunda.

Hüküm :360

Kılıç Ali Paşa Evkafı karyelerinden Sisam adası ve karyelerinin bir senelik deruhte edilmesi hususunda.

Hüküm:361

İhtisap ağası olan Mehmet'in Musa ile zeytin bahçesi ile ilgili davası olması sebebi ile mezburun Asitane'ye gönderilmesi hususunda.

Hüküm:362

Adapazarı'nda olan kahvehanede Halil ve Sefer yeniçerilerin Ahmet yeniçeriyi öldürmeleri üzerine olay yerinin incelenmesi olay yerine ait bilgilerin tâyin olunan Halil Çavuş'a verilip Asitane'ye gönderilmesi kahvenin işletilmemesi askeri taifesinden eşkıyalık yapanların engellenmesi bu duruma aykırı davrananların haklarında gelinmesi hususunda.

Hüküm:363

Şahinler köyünde yirmi senedir imam olan Musa Halim'den kanuna aykırı şekilde akçe alınması ve rencide edilmesi üzerine durumun engellenmesi hususunda.

Hüküm :364

Abbas bin Fenârî? vakfına ait olan bahçeyi Fatma hanımın zapt etmesi ile ilgili yerin vakfa verilmesi hususunda.

Hüküm :365

Ahmet'in odun emini olan Halil zimmetinde olan borcunun mezbur tarafından verilmemesi üzerine davanın görülmesi.

Hüküm :366

Mehmet'in parasını alan Yusuf'un borcunu vermeden ölmesi üzerine muhalefatına sahip olan varislerin borcu vermemesi sebebi ile davanın görülmesi.

Hüküm :367

İbrahim Paşa'nın vakfından para alan Cafer'in aldığı paranın tahsil edilmesi hususunda.

Hüküm:368

Hanife hatunun zevcesi Mustafa'ya borcu olan Süleyman'ın borcunu vermemesi üzerine davanın görülmesi.

Hüküm:369

Damlalu karye sâkinlerinden Şabancık zevcesi Ayşe'nin fuşiyat üzere olması üzerine mezburenin civardaki başka kazaya gönderilmesi hususunda.

Hüküm :370

Abdülkani'nin Mehmet'e olan borcunu vermemesi üzerine mezburun Asitane'ye gönderilmesi hususunda.

Hüküm:371

Kütahya sâkinlerinden İvaz ve Kaya adlı kişilerin Arslan'ın evine girip altın ve akçelerini çalmasını üzerine davanın görülmesi.

Hüküm:372

Paşalar köyünde zeamet mutasarrıfı olan Ahmet'in mahsulünde Hacı Mustafa'ya yediyüz kuruş vermiş fakat ol miktar akçe hasıl olmamasına rağmen paranın tamamını istemesi üzerine fetva üzerine hareket edilmesi.

Hüküm :373

Atik Valide Sultan Evkafı Hanın Cedit Mukataasına göre üzerlerine eda gelen vergileri vermeyen Kütahya reayasının vergilerinin tahsil edilmesi.

Hüküm :374

Atik Valide Sultan Evkafı Halep haslarına tabi olan reayadan bazılarının yerlerinden ayrılarak Maraş ve çevre yerlere gitmesi üzerine mezburların tekrardan eski yerlerine dönmesi hususunda.

Hüküm :375

Hüseyin ve bazı kişilerin Can Feda Hatun' a ait vakıf suyunu kullanarak evlerinin önüne çeşme yapması üzerine mezburların vakfa ait olan suyu kullanmamaları hususunda.

Hüküm :376

Recep'in ölmesi üzerine mirasına sahip olan oğlu İsmail'in evinin Muslı ve birkaç tarafından basılıp para ve eşyalarının alınması üzerine davanın görülmesi.

Hüküm:377

Ilgun kadısının ahaliden kanuna aykırı olarak ıtk ve mürasale namıyla fazla akçe alması üzerine aldığı akçeleri geri vermesi hususunda.

Hüküm:378

İskilip kazası ve tevabi mukataa zabiti Hasan'a karşı mezbur reayadan bazılarının gelip Mehmet bizden yüz on kuruş aldı sen şahit ol diye mezburu rencide etmeleri sebebi ile bu durumun engellenmesi.

Hüküm :379

Samâko kazasından Asitane'ye gelecek tavukları ile ilgili.

Hüküm:380

Vezir-i Azam sabık Süleyman Paşa'nın Eskişehir kazasındaki çiftliğine ahalinin müdahalesinin engellenmesi hususunda.

Hüküm :381

Sandıklı karyenin ihtisap ve ihzariye vergisinin vermeyenlerin men edilmesi hususunda.

Hüküm :382

Avarız hanesinin rikab-1 hümayuna vermesi gereken tavukların tahsiline bazı kimselerin mâni olması üzerine görevlendirilen kişi tarafından tahsil edilmesi.

Hüküm :383

Yeniçeri Ali'nin babası Abdurrahman'ın ölmesi üzerine kendisine intikal eden metrukatına karşı bazı kimselerden karşı gelenlerin Asitane'ye gönderilmesi hususunda.

Hüküm :384

Konar göçer taifesinden Yusuf'un ölmesi üzerine metrukatının mezbur tarafından sahibine verilmemesi üzere davanın görülmesi.

Hüküm:385

Beyşehir kazası sâkinlerinden sipahi İbrahim emekli olup sefere memur olmamasına rağmen ehli örf tarafından mezburun sefer teklifi ile rencide edilmesi sebebi ile bu durumun engellenmesi.

Hüküm:386

Sobice kazası ihtisap ve ihzariyesin gizliden üzerine alan Kırılı Mustafa'nın fukaranın akçesini alarak zulm etmesi üzerine ihtisap ve izhâriyeye karışmaması hususunda.

Hüküm :387

Arzumân oğlu Allah virdi borcunun mezbur kişiye vermemesi üzerine borcun tahsil edilmesi hususunda.

Hüküm:388

Ortaköy karye sâkini Muharrem'in kendi halinde olmayıp fukarayı rahatsız etmesi ve reayanın evlerini basması üzerine kazadan gönderilmesi hususunda.

Hüküm:389

Kıbrıs dizdarının kanuna aykırı şekilde Venedik gemilerinden akçe talep etmesi ve vermedikleri takdirde hapse atarız diyerek tehdit etmesi üzerine bu durumun engellenmesi.

Hüküm:390

Venedik tüccarlarının elçileri ve konsolosları ahidnâme-yi hümayun mucebince hizmetlerin konsolos ve tercüman oldukları hizmetlerinde istihdam edilmeleri ve kimsenin karışmaması hususunda.

Hüküm :391

Bolu bedeli nüzûlu tahsiline memur olan Ali Ağa zimmetinde kalan borcun tahsil edilmesi.

Hüküm :392

İznik kazasında vaki Vakıf için mum ve yağ akçesi olarak vermesi gereken vergilerin reayadan bazıları tarafından verilmemesi üzerine mezburların vergileri vermesi hususunda.

Hüküm:393

Tokat yakınlarından gelen ve gidenlerin yol güzergahındaki Tonazlı köprüsünün harap olması üzerine mezbur köprüyü Hacı Veli'nin kendi malıyla tamir ettireceğini belirtmesi üzerine kimsenin müdahale etmemesi.

Hüküm :394

Kütahya bölgesinin nüzul vergisinin matbaa mühimmatta havale edilip kalan bir miktar paranın tahsil edilmeyip alel hesap tahsil olunması hususunda.

Hüküm :395

Abaza Hasan ve Mustafa'nın Şaban adlı kişiye borç isnât etmesi üzerine mezburların men edilmesi.

Hüküm :396

Kalacık kazası ahalisinin umur-u şerriyelerini toprak kadıları alırken bazı kimselerin fukarayı ahz edip başka yere götürüp rencide etmeleri hususunda.

Hüküm :397

Pir Veli reayası ve Yörük taifesinin üzerlerine eda gelen vergileri vermemesi üzerine vergilerin tahsil edilmesi hususunda.

Hüküm:398

Halep'te vaki Hâsiriye Medresesi'nde tevliyeti tedrisin Hacı Hüseyin'e tevzi edilmesi.

Hüküm:399

Akçaköylü Cemaatinden Dürzi oğlu Ahmet'in kethüda olduğunu iddia ederek fukarayı rencide etmesi sebebi ile bu durumun engellenmesi ve acilen reayadan güvenilir kimsenin kethüda tâyin edilip kimseye müdahale edilmemesi hususunda.

Hüküm :400

Ankara'da Sabıka Kassam Seyit Ali müderrisin kısmet namıyla Fatma hatunun paraları alıp haksızlık etmesi üzerine davanın görülmesi.

Hüküm :401

Gedik Ahmet Paşa Evkafı Güneş karye ahalisi vergi konusunda serbest olmasına rağmen mütesellimler tarafından mezbur karyeden para alınması üzerine paraların geri verilmesi hususunda.

Hüküm :402

Derviş'in eşinin Hatice hatuna borcu varken ölmesi üzerine mirasına sahip olan varisleri İbrahim Mihrimah ve Saliha'nın borcunu mezbureye vermemesi üzerine davanın görülmesi.

Hüküm :403

İznik zimmi reaya taifesinden Cizyedar Abdi'nin fazla vergi alması üzerine aldığı fazla akçelerin geri verilmesi hususunda.

Hüküm :404

Hüseyin'in adamları ile birlikte Yıldırım Bayezid Evkafı Çokvirandaki mezbur köyü basıp reayayı hapis ettirip paralarını alıp rencide etmeleri üzerine.

Hüküm:405

Aydın ve Saruhan'da akçesini toplamakla görevli Hacı Şeyh Ali'nin eşkıyalar tarafından öldürülmesi üzerine katillerin bulunup davanın görülmesi hususunda.

Hüküm :406

Şehit Mehmet Paşa Evkafı'nın Halep'teki üç parça karyenin Mustafa Paşa'ya olan borcunun bir sene içerisinde veremediği için her sene bir miktarını vermesine dair.

Hüküm :407

Şehit Mehmet Paşa Evkafı'na ait Türkmen Vadisi Karye ahalisinin sınırına dâhil olan yaylaklarına gelen ve giden bazı Türkmen taifesinin zarar vermesi üzerine mezburların geçmişteki gibi hareket etmesi ve zorbalıklarının engellenmesi hususunda.

Hüküm :408

Şehit Mehmet Paşa Evkafı Halep'teki mütevellisi Abdurrahman'ın reayadan fazla vergi alması üzerine bu durumun önlenmesi.

Hüküm:409

Papas zimminin Arslan'ın atını alıp kaçması üzerine Arslan'ın Yalakabad sâkinlerinden Serger'e sen kefilisin zararımı senden alırım diyerek mezburu rencide etmesi sebebi ile davanın Dîvân-ı Hümâyunda görülmesi.

Hüküm:410

Lefke sancak beyi ve maiyetindeki askerler ile devriye selamiye adı altında reayadan birkaç adamı haps edip, katırlarını alıp Eskişehir'e götürmesi üzerine adamların salıverilerek katırların iade edilmesi hususunda.

Hüküm:411

Birecik ahalisi Şeyh İsmail kendi halinde olmayıp kötülükler yapması, ilin işlerine karışması üzerine mezbur hakkında Asitane'ye gönderilmesi emrim verilmişken mezburun gelmemesi üzerine davasının görülmesi eşkıyalığın sabit görülmesi halinde Asitane'ye gönderilmesi.

Hüküm:412

Tekirdağ kazası reayasının emr-i şerif doğrultusunda menzildiler için vermesi gereken 50 bin akçeyi vermemeleri üzerine paranın tahsil edilmesi mezburların inat etmeleri durumunda içlerinden birkaçının Asitane'ye gönderilmesi.

Hüküm :413

Hacı İvaz Paşa Evkafı karyelerinden Derekızık ve Bayındır karyesinden Mahmut ve Ahmet'in kestikleri odunu vakfın önündeki suya atıp zarar vermesi üzerine bu durumun önlenmesi hususunda.

Hüküm:414

Ahmet'in Sivas'tan gelirken konakladığı İznik'te hırsızlar tarafından çadırından mallarının çalınması üzerine hırsızların tespit edilip bulunması hususunda.

Hüküm:415

Yenimahalle imamı hak yolundan çıkararak ahlaksızlık yapması üzerine mezburun Asitane'ye gönderilmesi hususunda.

Hüküm:416

Eskiil kazasına tabi köylerden olan eski Konya Paşasının ahalinin akçelerini alması ve hisselerinin düşürüp parasını Hacı İbrahim'in alarak haksızlık etmesi üzerine davanın görülmesi.

Hüküm:417

Küplüce karye sâkinlerinden Hacı'nın kendi halinde olmaması hırsızlık yaptığı fukarayı doğru yoldan çıkartmaya çalıştığı üzerine suçları sabit ise Asitane'ye arz olunması hususunda.

Hüküm :418

Şehzade Sultan Mehmet Han Evkafı Kapudağı ahalisinin bağları üzerine eda gelen vergileri çeşitli sebepler belirterek vermemesi, ertelemesi veya eksik vermeleri üzerine vergilerinin eksiksiz bir şekilde alınması hususunda.

Hüküm :419

Şeyh Müslim Evkafının tevliyetinden görevli olan Ömer'in vakfa ait mahsulü almasına bazı kimselerin mâni olması üzerine davanın görülmesi.

Hüküm :420

Hatuniye Zaviyesi tevliyeti olan Ömer'in vakıftaki önceki görevlerinin kaldırılması hususunda.

Hüküm :421

Vakıf mütevellisi Seyit Mehmet'in İsmail'e vazîfesini vermemesi üzerine vazîfesinin verilmesi hükmünde.

Hüküm:422

Kayaağaç sâkinlerinden Seyit Mustafa'ya karşı İshak Paşa Çiftliği'ne ikamet edenlerden Şatır Âli'nin mezbura karşı kötü niyet beslemesi, bazı iddialar ile kendisini mütesellim ve ehli örf taifesine şikâyet edip rencide etmesi sebebi ile ahaliye sorulduğunda mezburun olumsuz bir davranışı olmadığını belirtilmesi üzerine mezbura müdahale edilmemesi hususunda.

Hüküm:423

Birecik ahalişi kendi işlerini görmek için Hacı Sadık'ı vekil tâyin etmiş iken ahaliden Seyit İsmail'in bu duruma karşı çıkması üzerine kadimden geldiği üzere hareket edilip mezburun rencide edilmemesi hususunda.

Hüküm:424

Edremit voyvodası Halit'in Şeyh Mustafa'yı ve damadını bazı iddialar ile rencide etmesi üzerine bu durumun engellenmesi hususunda.

Hüküm :425

Şehzade Sultan Mehmet Han Evkafı Kapudağı nahiyesinde ve maiyetindeki karyelerin ve yave keferelerinin vergileri vakıf tarafından alınırken yave cizyesini toplayan memurların keferelere ait vergileri de alıp vakfı zarara uğratması üzerine vergilerin vakıf tarafından toplanılması ve kimsenin müdahale etmemesi hususunda.

Hüküm :426

Amasya'daki Bağçe-i hassama ait olan suyun deprem sonrası yerinin değişmesi sebebi ile Bayezid Paşa Evkafı mütevellisinin mezbur suyu kullanarak mahalle ahalisine paylaşırması üzerine suyun tekrardan ait olduğu Bağçe-i hassama icra edilmesi hususunda.

Hüküm:427

Kapaklı karyedeki Hacı Hüseyin'in yaptığı Caminin tevliyeti görevine getirilen Mustafa'ya karşı sabık müteveli İsmail'in tevliyet görevini zapt ederek vakıf akçelerini alması üzerine muhasebesinin görölüp karşı çıkması halinde Asitane'ye gönderilmesi hususunda.

Hüküm :428

Ali'nin Hasan yeniçeriye borcunun tamamını vermeden Hasan'ın ölmesi sebebi ile varislerinin borcun tamamını istemesi üzerine davanın görölmesi

Hüküm:429

Edremit kazası naibi Ahmet'in donanma-yı hümayun gemisi kürekçileri için toplaması gereken vergiyi kanuna aykırı şekilde fazla akçe olarak alması üzerine davanın görölmesi ziyâde aldığı sabit olduğu takdirde geri verilmesi hususunda

Hüküm:430

Cedide kazasında sâkin olan seyitlerin başına nakibüleşraf kaim makamı tâyin olup bu kişiler seyitlerden oluşup gereken ikram ve saygının gösterilmesi seyit olmayan ve seyitliğe aykırı kıyafet giyen ve bunu iddia edenlere izin verilmemesi ve bu işte lazım gelen özeni göstermesine dair Seyit Mustafa'ya verilen görev.

Hüküm:431

Anbâr-ı Amire mühimmatı için İznik ve tevabi karyelerden toplanan avarızların tahsilini yapmak üzere görevlendirilen Abbas ve Mehmet yeniçerilere karşı kötü bazı kimselerin avarızların toplanmasına engel olması üzerine mezburların Asitane'ye gönderilmesi

Hüküm :432

Haremeyn Vakfı mütevellisi Mehmet'in İstanbul'da Davut Paşa Mahallesiindeki evi hicri 1070 senesinde büyük yangında yanmış olduğundan vakıf yararına bir miktar arsa ayırıp o arsayı da Ali Paşa'yı Atik Mahallesinden Ağa mübâdele etmek istediğinden izn-i hümayun talebi.

Hüküm:433

Suğla Sancağı müteselliminin kanuna aykırı olarak Karamanlı Cemaati'nden olan Hacı Ahmet'in parasını alması üzerine mezburun parasının geri verilmesi hususunda.

Hüküm :434

Şehzade Sultan Mehmet Han Evkafı Kapudağı ve bazı mukataasına ait vakfın reayasının akçelerini voyvodaya eksik verip vakfı zarara uğratması üzerine akçelerini vermeleri hususunda.

Hüküm:435

Vezir-i Azam-ı sabık Hüsrev Paşa Hanı'nın tamiri dolayısıyla iki yüz on iki nefer reaya vergiden muaf olmuş iken ehli örf taifesinden ve bazı devlet adamlarının mezburlardan vergi almak istemesi üzerine bu durumun engellenmesi ve bu kişilerin rencide edilmemesi.

Hüküm:436

Suğla sancağı mütesellimi Hacı Ahmet'in kanuna aykırı bir şekilde Hüseyin'den para alması üzerine geri aldığı paranın geri verilmesi.

Hüküm:437

Sığur isimli köyde mutasarrıf olan kimseye ahaliden kimsenin müdahale etmesi üzerine mezburun zapt ettirilip karşı çıkması halinde Asitane'ye gönderilmesi.

Hüküm :438

Sultan Bayezid Han Evkafı reayaları vergi konusunda serbest olmalarına rağmen mir-i miran ve voyvodalar, mütesellim ve sâ'ir ehl-i örf taifesi tarafından

kimselerin reayanın yem yemeklerini alıp rencide etmeleri sebebi ile haksızlığın giderilmesi hususunda.

Hüküm :439

Dârussaâde Ağası Yusuf Ağa Evkafı reayasının vergi konusunda serbest olmasına rağmen Sivas mütesellimi Mustafa tarafından reayadan kanuna aykırı olarak para alınması üzerine alınan paraların geri verilmesi.

Hüküm:440

Havass-1 Timur köyünden olmayan kimselerin mezbur karyeye gelip zarar vermesi, reayanın hayvanlarını alıp bağ bahçe arasında yedirmesi üzerine mezburların iskân edilen yerlerine geri dönmeleri hususunda.

Hüküm:441

Aleksi'nin ölmesi üzerine terekesinin kaldığı mezburun terekesine ait borcunun ilgili kişilerin vermemesi üzerine davanın görülmesi.

Hüküm:442

Kaluk ören ahalisinden Davud'un Kızıl Ali reayasının avarız için verecekleri parayı alması ahaliyi tehdit etmesi üzerine fukaranın hakkının verilmemesi suça devam edildiği takdirde Davud'un Asitane'ye gönderilmesi.

Hüküm:443

Karesi sancağı mütesellimi Hüseyin'in Mehmet'in kıymetli saatini alması üzerine.

Hüküm:444

Seyit Mustafa'ya karşı İshak Paşa Çiftliği sâkinlerinden Ali'nin mezbura karşı iftiralar atıp kin duyması üzerine mezbur ahaliye sorulduğunda kötülüğü olmadığı belirtilmesi üzerine mezburun rencide olunmaması hususunda.

Hüküm:445

Yirmi senedir imam olan Mustafa'ya karşı Ramazan'ın karşı çıkması üzerine imamlığın Mustafa'ya verilmesi ve kimsenin karışmaması.

Hüküm:446

Birecik ahalisinin işlerini görmeye vekil olan Hacı Halil'e karşı Seyit İsmail'in karşı gelmesi üzerine bu durumun engellenmesi.

Hüküm:447

Hapiste olan Mehmet'e borcu olan Mustafa'nın borcunu vermemesi üzerine Mustafa'nın Asitane'ye gönderilmesi ve borcunun verilip Mehmet'in hapisten çıkarılması hususunda.

Hüküm:448

İzmir ahalisinin avarız vergisini vermemesi üzerine vergilerin tahsil edilmesi hususunda.

Hüküm:449

Nazilli sâkinlerinden Ahî Murad eşkıyanın adamları tarafından imamın odasında Mehmet'in darp edilip eşyalarının gasp edilmesi üzerine davanın görülmesi.

Hüküm:450

Tarsus mütesellimi kimsenin Akarca karye sâkinlerinden mezburun parasını alıp zulm etmesi üzerine davanın görülmesi.

Hüküm :451

Hasan'ın ölen eşinin varisi olmamasına rağmen sonradan Mustafa ve Ömer ve Ahmet adlı kişilerin varisi olduklarını iddia etmeleri üzerine mezburların huzura getirilip davanın görülmesi.

Hüküm :452

Koyun kazasındaki mezraların tasarrufu üzerinde Aşçıbaşı hassı voyvodası ile Sabıka Rum ili kadısı ile sınır anlaşmazlığı olup olay soruşturulduğunda mezraların vakıf arazisi olduğu belirtilmesine rağmen Koyun kadısı Abdullah'ın buna rağmen mezbur yerleri zapt ettirmesi üzerine Asitane'ye gönderilmesi hususunda.

Hüküm:453

Nahiye-i mezbura tâbi ‘Burma ve Fincâniyye’ reayasından zimmiler vergi olarak verdikleri miri odunu Anbar-ı Amireye teslim etmeleri üzere Hüseyin’in eytam malından kendilerine verdiği paraları mezburların geri vermemesi sebebi ile davanın görülerek eytam malının alınması hususunda.

Hüküm:454

Aleks zimmi ölünce terekesi kendisine kalan babası Papa İstovra’nın oğluna borcu olan Yorgi ve Vasilis’in borçlarını mezbura vermemesi üzerine davanın görülmesi.

Hüküm:455

Şorbâ kazası kadısının kanuna aykırı olarak reayadan fazla para alması üzerine davanın görülmesi aldığı doğru ise paranın geri verilmesi hususunda.

Hüküm:456

Kaluk Ören karye sâkinlerinden Hıdır oğlu Davud’un Kızıl Ali reayasının haksız yere paralarını alması, mezburların ailelerini dağa sürüp evlerini yağmalaması üzerine fukaranın haklarının geri verilmesi ve mezburun suçunu devam ettirmesi halinde Asitane’ye gönderilmesi.

Hüküm :457

Hacı İdris’in ölmesi üzerine mirası eşi ve evlatlarına intikal etmiş iken Mustafa, Mehemed, Hacı Ali, Mustafa ve bazı kimseler Hacı İdris’in ölmeden önce mallarını kendilerine verdiğini iddiası ile hareket etmeleri üzerine ilgili kişilerin engellenmesi hususunda.

Hüküm:458

Çelebi Atlı köyünün bin seksen iki senesi mahsulatı ve rüsumatı Mustafa’ya verilmesi ve kimsenin müdahale etmemesi hususunda.

Hüküm:459

Şorbâ kadısının vergi dışında reayanın fazladan paralarını alıp rencide etmesi sebebi ile durum doğru ise paraların geri verilmesi hükmünde.

Hüküm:460

Bursa tüccarı Hacı Mehmet'in ölmesi ile terekisi devlete kalmış ve Beytül Mal Emmini Ahmet'e fûruht edilmiş iken sabıka beytül mal emini vekili Hacı Mehmet'in mezbura ait gelen ipeğe el koyması ve önceki emri dinlememesi üzerine mezburun Asitane'ye gönderilmesi.

Hüküm:461

Haremeyn Evkafı kiracılarının ölmesi ile oğullarına intikal eden yerlerin vergisini vermek için yeni kiracıların müracaat etmemesi sebebi ile defterdeki kayıtlarda kiracıların eski sahibi üzerinde görülüp karışıklık olmasından dolayı güncel kiracıların deftere kayıt olunması hususunda.

Hüküm:462

Karabulut karyede vaki Toygar Murad Medresesi müderrisi Abdurrahmanın vakfı mezbur validesi türbesinde cüz okumasına engel olunması üzerine.

Hüküm:463

Medinede müsellama taifesi konsolos ve tercümanlar için ayrılan şaraba mezburların riayet etmemesi ve ziyâde şarap için İzmir'den üzüm getirmesi üzerine bu durumun engellenmesi.

Hüküm:464

İzmir'de Ermeni ve Rum taifesinden bazı kimselerin Müslümanlara ait kıyafetler giyip eşkıya ile gezip Müslümanların ailelerine karışıp saldırmaları üzerine bu durumun engellenmesi hususunda.

Hüküm :465

Belkıs Hatun Vakfı menzili mütevellisi Mustafa İstanbul'da Sultan Bayezid-i Cedi Mahallesindeki menzilini yeniçeri kethüdası Mustafa ile vakıf yararına değişmek istemesine dair izn-i hümayun isteği ve buna müsaade edildiğine dair hüküm.

Hüküm:466

Mehmet'in Ordu-yu hümayun işleri için giderken Akşehir mütesellimi tarafından mezbur kazada darp edilip haps ettirilmesi ve eşyalarının alınarak rencide edilmesi üzerine aldıklarının geri verilip davanın görülmesi.

Hüküm:467

Gümölcine kazasından alınarak Bahçe-i Hassaya dikilen arpacık soğanının kadimden bu yana olduğu gibi aynı şekilde mezbur kazadan alınarak Bahçe-i Hassaya nakl edilmesi.

Hüküm:468

Zeytin karye sâkinlerinden olan ve kadim reyanın mal ve arazini zapt eden kimselerin vergilerini vermemesi üzerine mezburların vergileri ve yükleri ile Asitane'ye arz olunması.

Hüküm:469

Bozulus kabilesinden konar ve göçer Türkmen taifesi olan İsa, Ahmet, Allahvirdi, Hüseyin, Kel Ali, bazı kimselerden üzerlerine edası lâzım gelen mâl-ı mirîleri için Bayram Ali kimse iki yüz otuz üç kuruş üç mehar deve tahsil edip bunları geri vermemesi ve oğlu ve adamları ile birlikte saldırıp darp etmesi üzerine davanın görülmesi.

Hüküm :470

Sultan Orhan Cami 'evkafı kasaba-i Bazârköyü'nde bazı kimselerin vakıf toprağında izinsiz bir şekilde dükkân ve ev yapması üzerine bu yerlerin keşif yapıp vakıfa kira olarak kayıt olunması hususunda.

Hüküm:471

Halil oğlu Mustafa'nın İvaz'ın kardeşini öldürüp suçu Ali dede ve Hüseyin atması üzerine mezburların rencide edilmemesi ve davanın görülmesi.

Hüküm:472

Mihâliç kazası sâkinlerinden Mehmed Ağanın zimmetinde kalan vakıf borcun vermemesi üzerine mezburun Asitane'ye gönderilmesi hususunda.

Hüküm:473

Küçük Mehmet Çavuşun mutasarrıf olduğu karyelerin vergilerinin deruhte edildiği Osman'a karşı Ali'nin mezbur yerlerin kendisine verildiğini iddia etmesi ve zapt ettirmesi üzerine mutasarrıf Küçük Mehmet'e sorulduğunda Ali'ye ait olduğunu belirtmesi üzerine Osman'ın aldığı yerlerin geri verilmesi.

Hüküm:474

Bağçe ile iki göz değirmenin on altı senedir Abdülcelil Hacı Ömer tasarrufunda iken ahaliden İbrahim'in mezbur yerlerde hak iddia etmesi üzerine mezbur yerlerin İbrahim'e ait olmadığı ve tekrardan hak iddia etmemesi hususunda.

Hüküm:475

Beyşehir mütesellimi Kaza-i Kaşaklı ahalisinden fazla vergi alarak mezburları rencide etmesi üzerine bu durumun engellenmesi hususunda.

Hüküm:476

Beyşehir mütesellimi Kaşaklı ahalisi yerlerine hayvanları salıverip bağ bahçelerde yedirmesi ve reayadan zahire akçesi alıp rencide etmesi sebebi ile bu durumun engellenmesi.

Hüküm:477

Eflani nahiyesinde Mehmet Çavuş'un Mustafa ve Ali'ye olan borçlarını vermemesi üzerine davanın görülmesi hususunda.

Hüküm:478

Kütahya ahalisi eşkıyalarının İbrahim'i katl etmesi üzerine mezburların Kütahya mütesellimi ahz edip hapiste olmaları üzerine davanın görülüp icrayı hak olmaz ise mezburların Asitane'ye gönderilmesi.

Hüküm :479

Abdi'nin babası Hacı Mehmet'e gönderdiği eşya, kayık ve buğdayı geri almadan ölmesi üzerine Hacı Mehmet'in mezburun varisi olan Salica Hatun'a aldıklarını geri vermemesi üzerine davanın görülmesi.

Hüküm:480

Tatay Kazası sipahilerinin ahalinin verdiği vergilere kanaat etmemesi ve ayrıca para ve eşya isteyerek reayayı rencide etmeleri üzerine mezburların men edilmesi hususunda.

Hüküm:481

Yusuf'un mutasarrıf olduğu karyelerden kendisine mahsulün eksik verilmesi üzerine zimmetinde zuhur eden hakkının verilmesi hususunda.

Hüküm :482 (Hüküm eksik)

Hüküm:483

Salih'in Hacı Veli'nin kızı ile evlenmesine rağmen mezburenin babasının karşı çıkması, Hacı İbrahim'in ise nikahtan önceden benim oğluma ihraz etti diye şirret etmesi üzerine davanın görülmesi.

Hüküm:484

Sabıka kul kethüdası Ahmet'in kasaba-i Bolvadin'de bir çeşme yapması ve vakf etmesi üzerine kasabadaki bazı kimselerin çeşmeyi icra ettirmeyiz diye mâni olmaları sebebi üzerine mezburların mâni olmaması hususunda.

Hüküm :485

Müteveffâ Baltacı Hacı Mahmut Ağa Hanının önünde arpa ve saman satan bazı kimseler sebebiyle vakfın zarara uğraması üzerine haftada bir pazar gününden haricinde bir şey satılmaması hususunda.

Hüküm:486

Tatire ve Zatecine zimmilerin kardeşleri ve babaları ölmesi ile mirası mezburelere ve kardeşleri olan Atnaş'a kalıp Atnaş dahi Müslüman olup sonradan katl edilip geride kalan çocuklarının vasisi Mustafa tarafından çocukları için hisse talep edildiğinde aralarında uzlaşılmasına rağmen mezkûr vakıf mütevellisi Ahmet'in mezburların anlaşmalarını bozup işlerine müdahale etmesi üzerine mezburun men edilmesi.

Hüküm :487

Sultan Bayezid Han Evkafı Süzeboluna bağlı köylere ait her türlü eşya emtianın gümrük vergisi vakıf tarafından alınırken Ahyolu kazasında tımara mutasarrıfı ve kadısı birleşip vakfı mezbur iskelesine çıkan kumaştan gümrüğü kendisi ve kadı ile paylaşırması üzerine gümrüğün vakfa ait olduğu ve alınan paranın geri verilmesi hususunda.

Hüküm :488

Sultan Bayezid Evkafı Süzeboluna bağlı köylere ait vergiler konusunda serbest olup vergileri vakfa ait iken mir-i miran ve mîrâhur ve subaşı ve ehl-i örf taifesinin reayanın vergilerine karışması üzerine bu durumun engellenerek vakfa zarar verilmemesi hususunda.

Hüküm:489

İzmir sâkinlerinden Şâh Vekili Ermeni asaleten vekil değil iken zimmiler ile ittifak yapıp vergilere karışması üzerine mezburun daha önce birkaç defa tembih için emir verilmişken itaat etmemesi üzerine mezbur zimmilerin Asitane'ye gönderilmesi hususunda.

Hüküm:490

Osman'ın Vezir-i Azam canibinden olan Ali ve sürücüsünü Sarıca mevkiinde karşılayıp sürücüsünü vurup ve arabadaki eşyaları gasp ettiği üzerine mezburun tutulup Asitane'ye gönderilmesi.

Hüküm:491

Eskişehir karyeler çitliği kethüdası Şaban'ın iş için giderken katl olunması üzerine katilin yakalanarak olâyin incelenmesi ve mezburun kimseye zarar vermeden Asitane'ye gönderilmesi hususunda.

Hüküm:492

Bazı Müslüman ve Efreñç taifesi önceki savaş dolayısıyla Venedik konsolosluğundan alacak haklarının olduğunu belirtip konsolosu rencide etmeleri üzerine daha önce bu durumun engellenmesi hususunda emir verilmişken bu duruma uymayan mezburların konsolosu suçlamaması ve aharın borcu için kimseyi rencide etmemesi hususunda.

Hüküm:493

Venedik'e ait geminin Değirmenlik Adasında karaya oturması üzerine ceziredeki zimmilerin geminin mühimmatını yağmalaması üzerine malların mezburlardan tahsil edilip konsolosa teslim edilmesi hususunda.

Hüküm:494

Kadimden beri mirî ambara odun verip karşılığını alan zimmiler verdikleri odun karşılığında para almışken iken mezburlardan bazılarının aldığı paraya razı olmayıp fazla para isteyip haksızlık etmesi üzerine men edilmesi hususunda.

Hüküm:495

Kurşunlu karye sâkinlerinden Yan zimminin ölen amcasının terekesi kendisi kardeşi ve bir zimmiye kalmış iken zimminin mezbura kalan hissesinin vermeyerek bir mülk bağ üzümünün alıp zulm etmesi üzerine fetvayı şerife mucebince görülmesi.

Hüküm:496

Birecik Beyi İbrahim'in Yağmur Kethüda'yı ahz edip kılıcını gasp etmesi, evini basarak yağmalaması ve hizmetkarını yakalaması, hayvanlarına zarar vermesi üzerine davanın acilen mahallinde görülmesi.

Hüküm:497

Eskişehir kadısı İbrahim ahaliden ziyâde vergi alıp rencide etmesi üzerine aldıklarının reayaya geri verilmesi hususunda.

Hüküm:498

Yenişehir voyvodası olan Ömer'in Karîb Paşa Çiftliğinde toprak ziraat ettiği iddiasıyla bir cebeluyu Kirlik karye sâkinlerinden istemesi üzerine Osman'ın mezburların iki katırını alıp içlerinden birini cebren başka yere götürmesi üzerine adamın serbest ve alınan katırlarını geri verilmesi hususunda emr-i şerîfim.

Hüküm:499

Hoyrân kazâsına tabi Ali Kürt mahallesinden bazı kimseler adamları ile birlikte Kara Halil mahallesi ahalisinden kimselerin evlerini basıp helak edip zulm etmesi üzerine davanın görülmesi.

Hüküm :500

Sakız'ın gümrük ve mukataaya vergileri mukataa sahipleri tarafından alınır iken Çalık Mehmet 'adlı kişi hevâsınâ tabi kimseler ile ittifak yapıp mukataayı mezbur zapt eden Ebubekir darp eylemesi mezburların öncesinde de sakız karyesine gidip yasaklanan şeyleri satıp mukataayı mezburun malına zarar verdikleri bilinmesi üzerine mezburların Asitane'ye gönderilmesi hususunda.

Hüküm:501

Hacı Süleyman'ın bina eylediği çeşmelere icra olunan sudan Yestan nam kimse kendi menziline su almak istemesi ile birlikte suyu vermedikleri için şirrete sülük edip suyun akmasını önlemesi üzerine keşif için gönderilen memur bilgisi doğrultusunda zikr edilen yerlere ve mezburu kifayet miktarı kadar suyun gönderilmesini mezburun kabul etmemesi üzerine davanın görülmesi.

Hüküm:502

Akrabası Karpoz öldükten sonra terekesi kendisine kalan Niko'nun malını Haraççı Hüseyin'in alması üzerine mezburun daha önce verilen emre de uymadığı sebebi ile Asitane'ye gönderilmesi.

Hüküm:503

Lazkiye kazası mutasavvifinden bazı kimesnelerin kötü işler yapması üzerine şeyhülislamın fetvası doğrultusundan amel edilip aykırı davranılmaması hususunda.

Hüküm:504

Vezir Mustafa Paşa karyeleri toprağında kışlak zamanında gelen davarcıların vergilerini vermemesi üzerine mezburlardan kanuna uygun şekilde vergilerin alınıp fazladan akçe alınmayarak mezburlara zulm edilmemesi hususunda.

Hüküm:505

Sabıka Şam defterdarı Ali'nin ölmesi üzerine zikr edilen yere sabık Defterdar Mehmet'in tevcih edilmesi ile birlikte Mehmet'in mezbur yere vekil görevlendirdiği kişinin de ölmesi üzerine durum.

Hüküm:506

Kadılığın tevzi edildiği mezburun Viranşehir kazasındaki çiftlikte ailesi ile birlikte görev süresince kalıp kimseye karışmaması hususunda.

Hüküm :507

Ankara'da Mahmut Paşa Veli Vakfı'nın bedesten ve dükkanlarından senelik 50 bin akça kirayı İstanbul'daki vakıf mütevellilerine teslim etmek gerekirken vakfın kâtibi ve cabisi buna uymayıp mütevelliden izin almaksızın başka kişilere kiraya verip vakfa gadr eylediklerinden müteveli vekili Abdullah nezdinde vakfa ait taşınmazların kira bedelleri her kimin uhdesinde ise tespit edilip belgeleriyle birlikte İstanbul'a gönderilmesi.

Hüküm:508

Evvelce tahriri olduğu üzere dükkanların sahipleri olan bazı sadat ve sair askerler taifesinin kadının ellerinde olan temmesükkatları doğrultusunda deftere kayıt olunması hususunda.

Hüküm:509

Valide Sultan kethüdası Mustafa mutasarrıf olduğu olduğu Azâz hasları reayasına Fakihler cemaatinden on nefer kimselerin yağma yapması ve İbrahim'in hayvanlarını alarak ve zulm etmesi üzerine aldıklarının geri verilmesi ve mezburun hapis edilmesi üzerine davanın görülmesi.

Hüküm:510

İstanbul Gümrük Emni Hasa'nın Sinop iskelesine gelen esirlerden kanun üzere vergi alması için görevlendirdiği adamlara karşı Sinop kalesi neferatından Karaca oğlu Hüseyin'in karşı çıkıp vergi alınmasını engellemesi üzerine mezburun Asitane'ye gönderilmesi.

Hüküm :511

Sultan Evkafı tevliyeti olan Hamide Hatun'a karşı Saliha, Sâkine ve Fâtıma hatunlar ile Hasan Paşalı İsmail'in kötülük etmesi üzerine daha önce üç defa Hamide Hatun lehine karar verilmesine rağmen karara uyulmaması üzerine mezburların Asitane'ye gönderilmesi hususunda.

Hüküm:512

Acem tüccarlarından Pasok'un Mihaliç'te Sefer ve Pasoka emanetten verdiği bir yük eşyanın mezburlar tarafından mührü bozularak yüz elli kuruş eşyasını alınması sebebi ile Pasok'u mezburları dava etmesi üzerine mezburlar Pasoku haps edip tekrardan parasını alması üzerine davanın görülüp mezburların Asitane'ye gönderilmesi.

Hüküm :513

Ferhat Paşa ve Ali Paşa Evkafına ait mukataaların Mehemed adlı kişiye bir miktar karşılığında verilmesine rağmen mezburun zimmetinde kalan meblağı vermemesi üzerine Asitane'ye gönderilmesi hususunda.

Hüküm:514

Abbas bin el-Fenârî vakfına ait bahçenin vakfiyet üzere zabiti olan Yusuf Bey'e karşı Fatma Hatunun gelip mezbur bahçeyi icare aldığını iddia etmesi üzerine daha önce verilen emire göre mezbure Hatun Asitane'ye çağrılmasına rağmen vekilini dahi göndermemesi üzerine zikr olunan yerlerin Abbas Beye ait olduğu Müslümanlar tarafından belirlenmiş iken mezburun karşı çıkması sebebi ile ya kendisinin ya da vekilinin Asitane'ye gönderilmesi hususunda.

Hüküm :515

Nişancı Mehemed Paşa Evkafı' Göynük ve Gölpaazarı kazalarında vergi konusunda serbest olmasına rağmen Anadolu mütesellimi Mirza ve adamları tarafından vakıf karye ahalisinin darp edilip paralarının alınması üzerine paraların geri verilip davanın görülmesi hususunda.

Hüküm:516

Seferihisar sâkinlerinden Mehmet'in eşkıyalık faaliyetleri yürütmesi sebebi ile mezburun Seferihisar kalesinde haps edilip salıverilme ile ilgili ferman olmadıkça hapis edilmesi hususunda.

Hüküm:517

Turgutlu hassı karyeleri ziraat eden bazı kimseler tasarruflarındaki yerlerden ziraat etmeyip âhardan bazı kimselerin topraklarında ziraat etmeleri sebebi ile reyanın toprağı kullanılmaz hale gelip eksik mahsul alması üzerine mezburların kendi yerlerinde ziraat etmeleri âhardan kimsenin toprağında ziraat etmemeleri hususunda.

Hüküm:518

Tunus nakübüleşrafının seyitler üzerinde bir takım uygunsuz işleri olmasına ve kendisinin de bu konuda uyarılması rağmen bu işleri bırakıp seyitlere gereken saygı ve hürmeti gösterdiğinden orada yaşayan devlet görevlilerine zorluk çıkarmamasına dair Asitane'de nakübüleşraf olan Şeyh Mehmet el-Hüseyni tarafından verilen mühürlü mektup mucebince amel olunması.

Hüküm: 519

Hüdavendigâr Sancağı mütesellimi Kara ve Karaköy karyeler reayasından teftiş sebebi ile paralarını alması, orada konaklayarak erzaklarını yemesi gibi birçok zulüm de bulunması üzerine davanın görülüp aldığı akçelerin geri verilmesi hususunda.

Hüküm :520

İsmail'in Ali adlı kişiye verdiği borcu geri almadan ölmesi üzerine Ali'nin borcunu İsmail'in varislerine vermediğinden dolayı davanın görülmesi hususunda.

Hüküm:521

Sındırgı kazası kadısı Mahmut'un kürekçi namıyla reayadan kanuna aykırı şekilde fazla vergi alması üzerine aldığı fazla paraların geri verilmesi.

Hüküm:522

Cânib-i Miriden katır iştirası için verilen parayı görevli İbrahim ve kadı ittifak yaparak reayaya vermeyip tekrardan reayadan para isteyip zulm etmesi üzerine mezburların kanuna aykırı şekilde aldığı paraların geri verilmesi kabul etmezler ise Asitane'ye gönderilmesi.

Hüküm:523

Nablus sâkinlerinden Şihvân oğlu Hacı Mehmet'in Şam-ı Şerif sâkinlerinden Hacı İbrahim'e borcunu vermemesi üzerine.

Hüküm:524

Danışmentli karye sakinlerinden Ayşe hatunun babasından kalan mirasın mezbur karye sâkinlerinden Hüseyin, Çerçi Ali oğlu ve Mustafa tarafından zapt edilmesi üzerine davanın görülmesi.

Hüküm :525

Hasanlı Cemaati boy beyi Bayındır voyvodalarına vergilerini vermiş iken Aydın ve Saruhan sancaklarında sâkin olan bazı kimselerin bu duruma karışması üzerine mirinin zarara uğraması üzerine Bâyındır Bey'in boy beyi olduğu ve vergisine kimsenin karışmaması üzerine reaya kendisinden memnu ise görevinde devam etmesi hususunda.

Hüküm :526

Kudüs'de Mescid-i Aksa ve Harem-i Şerif'in bazı kısımları zamanla tahrip olup tamire muhtaç olduğundan mütevellî Ahmet nezdinde keşf olunup İstanbul'a bildirilmesi ve Şam vakıfları gelirinden buranın tamir masraflarının ödenmesine karar verilmişken aradan geçen zamana rağmen tamir edildiğine dair haber ulaşmadığından yeniden keşf olunup tamiri için ne kadar para harcanacaksa bunun İstanbul'a bildirilmesine dair ferman yazıldığı.

Hüküm :527

Harem-i Şerif'te Şeyh Abdülhalim mübarek gecelerde görevli olduğu hizmet için kendisine verilen zeytinyağı ve mumu eksik bulup kendi parasıyla mum ve yağ alması üzerine kendi parasıyla almaması mum ve yağın kendisine daha fazla verilmesi hususunda.

Hüküm:528

Taraklı kadısı Ramazan'ın Yenice-i Taraklı sâkinlerinden Veli ve Abdüllâtif ve bazı kimselerden vergi adı altında paralarını alması üzerine durum doğru ise paraların mezburlara geri verilmesi.

Hüküm:529

İstanbul patriği olan Martiyus zimmi azl edilip Kıbrıs'a sürgün edilmesi üzerine mezbure kalede olup emrim olmadıkça serbest bırakılmaması hususunda.

Hüküm :530

Haseki Sultanın mutasarrıfe olduğu Haymana mukataası mezkûrun uhdesindeki mahsulatına talip olanlara satılmak istendiğinde bazı kimselerin mâni olması üzerine mâni olanların engellenmesi.

Hüküm :531

Harem-i Şerif Vakfı'ndan Kayseri ve Palas kazalarındaki Gülfiraz Vakfı köyleri ahâlisinin vakfa ait defterleri olmadığından Kayseri mollası nezdinde yeni bir tahrir yapıp deftere kaydedilmeleri için İstanbul'a arz gönderilmişken sefere çıkmak lazım geldiğinden defter kaydı yapılamamış ve anılan köylerin vergilerin defter olmadığı halde toplanamadığından ve köylünün de vergileri vermek istemediğinden bahisle Haremeyn Vakfı gelirine ait bu vergilerin toplanması gerektiğine dair emir.

Hüküm:532

Harem-i Şerif'te müezzin Şeyh Abdulhalim'e kimsenin karışmaması hususunda.

Hüküm:533

Azdavay kadısı olan Hacı Mehmed ile mezbur kaza reayası arasında önceden olan davaları sonuçlanmasına rağmen mezbur kaza sâkinlerinden Abdurrahman, Mustafa ve Mehmet'in ittifak yaparak sahte arz ve gerçek dışı istinatlar ile Hacı Mehmet'i rencide etmesi üzerine mezburların araştırılarak ahâliden haklarında bilgi alınması ve tarafıma sunulması hususunda.

Hüküm:534

Hüseyin'in ölmesi ile terekesinin kaldığı kızı Ayşe'nin vasisi Yeniçeri Recep'in mezburenin malından Mehmet'in kefil olması ile Nuh'a para verdiği borcun Nuh tarafından geri verilmemesi üzerine borcun kefilden tahsil edilmesi aksi takdirde Asitane'ye gönderilmesi hususunda.

Hüküm:535

Kalacık sâkinlerinden Mehmet Ali'nin Hacı Osman'a borcunu vermemesi üzerine borcunu vermesi aksi takdirde Asitane'ye gönderilmesi.

Hüküm :536

Sultan Murad Han Evkafı Bozüyük ve Duman karyeler ahali mahsulleri doğrultusunda öşürlerini verirken Karacadağ karye sâkinlerinden Mehmet'in kendi çiftliğini sürmesi için ahaliyi zorlayarak zulm etmesi üzerine bu durumun önlenmesi hususunda.

Hüküm:537

Mehmet'in babası Hüseyin Ağa'nın hizmetkârı olan Süleyman ve Kara Ali'nin eşyaları Bursa'da satarken yakalanmaları ve hapis edilmeleri üzerine mezburların Asitane'ye gönderilmesi hususunda.

Hüküm:538

Fatma Hatun'un Saray Hatun'a olan borcunun tahsil edilmesi için mübaşir Mehmet tâyin olunmuş fakat borcun hâsil edemediği mezbure ve zevcesinin firar etmesi sebebi borcun Mehmet'ten alınması üzerine Bursa'da olduğu bilinen mezburlardan paranın alınarak Mehmet'in ölmesi sebebi ile oğluna verilmesi.

Hüküm :539

Mustafa'nın ölmesi üzerine mirasının oğlu Mehmet'in sagir olması sebebi ile amcası Hüseyin'e vekaleten verildiği, mezburun buluğa ermesine rağmen amcasının terekeyi vermemesi üzerine davanın görülmesi.

Hüküm :540

Kavala karyenin imamı olan Ahmet'in vekil olarak t yin ettiği Osman'ın Ahmet'i imamlıktan atması  zerine Osman'ın ve ahalinin Ahmet'e müdahale etmemesi  zerine.

Hüküm :541

Daylı karye s kinlerinden Karacık Hüseyin'in Oğuzkebir karye reayasına karışması, paralarını alması, zulm etmesi üzerine mezburun önceki verilen emire uymaması sebebi ile reyadan aldığı akçeleri geri vermesi, davasının görülmesi sonuca varılmadığı takdirde Asitane'ye gönderilmesi hususunda.

Hüküm :542

Sultan Bayezid Han Evkafı İstanos karye s kinlerinden  mer Beğ oğlu Ahmet ve bazı kimselerin kadı ve naip ve subaşı ve voyvoda ve s 'ir ehl-i örf taifesinin yanlarına gidip ahaliden bazı kimselerin evlerini bastırıp erzaklarını ve paralarını alarak zulm etmesi üzerine davanın görülmesi.

Hüküm :543

Ladik'de Sultan Ahmet Han'ın validesi Bülbül Hatun Camisi Vakfı'nın  ş r gelirleri olup bazı kişilerin vakıf m tevellisinden izin almadan vakfın arsası üzerine bina yaptıkları ve yapanların varisleri de Amasya kadısı ve bazı kişilerle birlikte olarak vakfa ait araziye konup vergilerini de vermeyip vakfa zarar verdiklerinden konu araştırıldığında vakfa zarar verdikleri iddiası doğru çıktığından bu gibi bina ihdas edip vakfın gelirlerine el koyanların engellenip vakıf arazisinin tapularının mevcut kiracılara onlar da almazsa talibi olanlara kiraya verilmesinin uygun olacağı arazinin düşük fiyatla kiraya verilmesinin önüne geçilmesi ve durumun İstanbul'a bildirilmesi.

Hüküm :544

Hamid Sancağı sabık mütesellimi Mehmet'in sancak parasından zimmetinde kalan paraları vermeden firar etmesi üzerine mezburun bulunduğu yerde borcun alınması vermez ise Asitane'ye gönderilmesi hususunda.

Hüküm:545

Abraham Ermeni'nin İzmir sâkinlerinden olup Abdurrahman'a olan borcunu vermemesi üzerine mezburun hakkının verilmesi hususunda.

Hüküm:546

İzmir kazasına tabi karyelerde cizyeleri tahsil edilmesi ile ilgili görevli olan Abdi Çavuş'a vergilerin verilmesine bazı kimselerin mâni olması üzerine maliye tarafından verilen emir doğrultusunda vergilerin tahsil edilmesi hususunda.

Hüküm:547

İvaz Baba Zaviyesi 'nin mezrasındaki mahsulâtın vakıf şartı üzere gelen ve giden kimselere yemek yedirmesi gerekirken bu iş için sorumlu zaviyedar olan Hüseyin Dede'ye âhardan Abdürrahim'in karışması ve mahsulü alması üzerine mezburun karışmaması ve mahsulâtın tekrardan Hüseyin Dede kontrolünde olması aksi durumda mezburun Asitane'ye gönderilmesi.

Hüküm :548

Sultan Bayezid Han Evkafı İstanos karye sâkinlerinden Mehmet ve Hasan' Ankara mütesellimi tarafından herhangi bir suçları olmamasına rağmen evlerinin basılıp erzaklarının, paraların, alınması ve zulm edilmesi üzerine alınanların geri verilerek davanın görülmesi.

Hüküm :549

Şihlu kadısı Hacı Halilin reayadan rüşvet alması, fazladan vergi talep edip reayayı rencide etmesi üzerine ziyâde aldıklarını geri vermesi hakkında.

Hüküm:550

Ayranoz adası bostancılarının her sene ada halkından topladıkları paraların halkı müşkül durumda bıraktığı ve bunun üzerine halktan belli bir miktar paranın alınmayarak kalan miktarı ödemeyi vaat eden halkın üzerinde bir takım yeni vergiler veya anlaşmaya muhalif işler konularak halkın zor durumda bırakıldığı haber alındığından bu durumun önüne geçilmesine dair zabıtların uyarılması, aynı işi yapan ruhbanlarına da bu işlerden men edilmesi ayrıca terzi ve esnaf sınıfından fazla para alınmaması, çeşitli adlar altında yok yere ve kanuna muhalif akçe talep edilmemesine dair ruhban ve zabıtlara gönderilen emre uyulması gereği ve bu

konuda gönderilen emir ve mektubun tersine iş görenlere izin verilmemesine dair hüküm.

Hüküm:551

Ayşe Hatun eşi Hüseyin Ağanın Kara Ahmet ve Kara Hıdır eşkıyaları tarafından öldürülmesi üzerine mezburenin kimsesi olmayıp dürüst dindar bir kimsenin terekeyi almak için vekil seçilip katillerinin bulunup davalarının görülmesi hususunda.

Hüküm :552

Sultan Murad Evkafın'dan Şeyhlü kazası ahalisinden kadının avarız ve bedel-i nüzul ve bedel-i sürsatları hak üzere taksim etmemesi üzerine kimseye haksızlık edilmeden tahammüllere göre dağıtılması hususunda.

Hüküm:553

Dimon'un Kurt ve Andon evlatları Sapanca kazasına tabi dört yüz altmış koyun almaları Andon'un gitmesi Kurt'un ölmesi üzerine terekesinin mezbura kalması gereken hayvanların çobanları olan Boştak, Yorgi , Beşir , Seyyid Mustafa tarafında verilmemesi üzerine davanın görülmesi.

Hüküm:554

Mudanya'da Sultan Yıldırım Bayezid Han Vakfı mukataası köyü Derekilise halkının fakir durumda oldukları kadıları tarafından bildirildiğinden köylülerden alacaklı olanların alacaklı oldukları bahanesiyle halktan zorla yem yemek ve sair meta almayıp borçları üzerinde anlaşmaları ve halkı zor durumda bırakmayıp onları rencide etmemeleri gerektiğine dair hüküm.

Hüküm:555

Taşöz kasabasında Cani zimmi, Yanaki ve Goloz zimmilerden aldıkları parasını eksiksiz olarak vermesine rağmen Taşöz kadısının Cani'yi mezburlara borcun vardır diyerek rencide etmesi üzerine bu durumun engellenmesi kanıt yok ise rencide edilmesine son verilmesi.

Hüküm:556

Kırşehir Sancağı karyelerine kışlak zamanında gelerek hayvanlarını otlatıp suyundan faydalanan Türkmen taifesinin vergisini vermemesi üzerine.

Hüküm :557

Hacı Mustafa'nın kimseye borcu olmamasına rağmen Hasan ve Süleyman'ın mezbur Hacı Süleyman'a 23 senedir borcu olduğunu mezburun ölmesi sebebi ile de borcun kendilerine verilmesi konusunda Hacı Mustafa'yı rencide etmeleri üzerine bu durumun engellenmesi hususunda.

Hüküm:558

Türkmen taifesinden Mustafa ve Şeyh Ali diğer Mustafa ve Ethem firar etmeleri sebebi ile mezbur kazalara vardığında mezburların yakalanması ile ilgili.

Hüküm:559

Aydincık kazasında vergilerin toplanmasına engel olan sağır naip Mehmet Efendi'nin naiplikten atılıp yerine naip atanmış iken mezbur yine kazada oturmaya devam ederek umurun işlerine karışması üzerine İstanbul'a nakl edilmesi hususunda.

Hüküm:560

Trabzon alabeyi Hasan'ın Mehmet'e olan borcunu vermediğinden fetva-yı şerif mucebince hareket edilmesi.

Hüküm:561

Bıyıklı-zâde Yakup Efendi Evkafından Tosyalı Hanı kiracısı Ahmet'in zimmetinde kalan bir miktar paranın vakıf katibine teslim edilmesi.

Hüküm:562

Sabık Vezir-i Azam Süleyman Paşa'ya ait Doğancı ve Karalı çiftliği müteselliminin zahire talebi ile reayayı rencide etmesi üzerine bu durumun engellenerek çiftliktekilerin himaye edilmesi hususunda.

Hüküm:563

Çakarlu karye sâkini Musa'nın kendi malıyla aldığı sebzevat ve bostanın Mustafa yeniçeri tarafından zapt edilip üzerine oda yapıp haksızlık edilmesi üzerine odanın kaldırılması ve davanın görülmesi.

Hüküm:564

Ali'nin İznik'teki çiftliğe giderken Emir Mehmet'tin yolun kesip arabasını basıp cariyeleri yakalayıp zulm eylediği sebebi ile mezburun zabıt tarafından Asitane'ye gönderilmesi.

Hüküm :565

Ferhat Beğ ve Ferhat Paşa-yı Atik Evkafı mukataaları Mehmet adlı kişinin bir deruhte etmesine rağmen kalan bir miktar borcunu vermemesi üzerine mezburun Asitane'ye gönderilmesi hususunda.

Hüküm:566

Emine hatunun kendi malı ile aldığı Gülistan cariyesi serbest bırakılmış veya azat edilmemişken mezburenin azat oldum diyerek firar edip İznik'te Hızır'ın yanına gitmesi sebebi ile davanın görülmesi.

Hüküm:567

İbrahim Efendi zaviyesinde zaviyedar olan Ebu Bekir'e karşı Mahmut'un zaviyedar olduğunu belirtmesi üzerine iddiasını ispatlamadığı sebebi ile Şeyhülislam tarafından kime tevcih edildi ise görevin ona verilmesi hususunda.

Hüküm:568

Hüseyin tüccardan aldığı eşyaların parasını vermeden firar etmesi üzerine davanın görülmesi.

Hüküm :569

Muhsin'e Hatun'un Evkafı Adaklar karyelerini zaptının mütevellî tarafından Mahmut'a verilmesine rağmen Ferruh'un mezbur yerin önceki mütevelliden kendisini aldığı iddia etmesi üzerine mezbur yerin Mahmut'a verilmesi ve kimsenin müdahale etmemesi.

Hüküm:570

Dimos Âyıntab mukatası emini olan mezburun reayadan fazla vergi talep etmesi üzerine bu durumun engellenerek kanun dışında fazla aldığı sabit ise geri verilmesi hükmünde.

Hüküm:571

Abdal Murat kurbünde Hacı mahallesinde bulunan bazı kadınların kendi halinde olmaması ahaliyi rahatsız edip zulm uygulaması üzerine bu durumun engellenmesi hususunda.

Hüküm:572

Mustafa'nın mutasarrıf olduğu Zile ve maiyetindeki haslara gelip yerleşen kimselerden bazılarının vergilerini vermesi üzerine vergilerin alınması.

Hüküm:573

Nederlând tüccarlarından Nikolakos Bozbaba adası reayasından parasını vererek aldığı palamudun reaya tarafından eksik verilmesi üzerine eksik olan palamutların mezburaya teslim edilmesi.

Hüküm:574

Çaldora, Şeriki Murad ve Arakil zimmiler ile çobanları mezbur kişilerinin babasını ve çobanlarını öldürmüş, olay sonucu çobanları tutuklanmış iken Murad ve Arakil kimseler katil çobanın firar etmesini sağlaması üzerine davanın görülmesi.

Hüküm:575

Danışmentli haslarına tâbi reayadan bazı kimselerin ittifak yaparak vergilerini vermemesi üzerine mezburların vergilerini voyvodalara vermeleri ve aykırı davranmamaları hususunda.

Hüküm:576

Danışmentli hassı cemaati ahaliilerin bazılarında vergi talep edildiğinde kethüdalarının zaman istemesi üzerine voyvodaları talebini geri çevirmesi ve vergilerini vermemesi sebebi ile vergilerin tahsil edilmesi aykırı durumda kethüdalardan alınması hususunda.

Hüküm :577

Bolayır'da Gazi Süleyman Paşa Vakfı köyü mütevellisi Solakzade Mehmet, Süleyman ve Abdülkadir adlı kişilerle birlikte köy halkına işleri karşılığında vakıf yararına ödenen paraları kendi uhdesine çekip parayı kendi namına toplayıp halkı borçlandırarak ahaliye zulm ettiği ve vakıf köyü ahalisinin perişan bir durumda kaldığı bildirildiğinden müteveli Mehmet ve ortaklarının zabıt marifetiyle İstanbul'a gönderilmeleri.

Hüküm :578

Kızıl Koçlu Cemaatinden bazı kimselerin üzerlerine eda gelen vergileri vermemesi ve vergileri tahsil ile görevli voyvodanın atını ve adamlarını yaralaması üzerine zulm uygulaması sebebi ile bu durumun engellenmesi vergilerin eksiksiz bir şekilde alınması.

Hüküm:579

Lek,Haslar,Kızıl Koyunlu ve Oba bâşı re ayaların üzerlerine düşen vergiyi voyvodalara vermeleri gerekirken reaya kethüdalarından bazılarının vergileri vermemesi üzerine vergilerin eksiksiz bir şekilde tahsil edilmesi kimsenin karışmaması hususunda.

Hüküm:580

Kızıl Beyli hassı reayası üzerine eda gelen vergileri voyvodası olan Hüseyin 'vermesi gerekirken Yusuf kethüda, Ahmet kethüda, Ali kethüda ve Elvan oğlu Bektaş'ın kendilerine tabi olan eşkıyalar ile birlikte voyvoda ile kavga edip vergileri vermemesi üzerine vergilerin tahsil edilmesi hususunda.

Hüküm:581

Saruhan Sancağı tımarı hissesine mutasarrıf olan Mehmet'ten kanuna aykırı bir şekilde zabıtın vergini bana vereceksin diyerek baskı yapması üzerine bu durumun engellenerek kimsenin müdahale etmemesi hususunda.

Hüküm:582

Lek hassı re ‘ayalarından Siyâvuş kethüdalığından Mansûd, Pir Hüseyin, Ahmet, Ali, İsmail, Mustafa ve İbrahim kişilerin cemaatlerinden ayrılarak Çorum Kürtleri içinde yaşaması üzerine vergilerin Çorum Zabiti tarafından alınması üzerine vergilerin Lek Hassı için verilmesi ve Çorum zabitinin karışmaması hususunda

Hüküm:583

Süleymanlı kazasına tâbi Kızıl Koyunlu cemaatinden Yusuf, Ahmet kethüda oğlu (...) kethüda ve Hacı Mûsâ, Elvan oğlu Bektaş ve bazı kimselerin üzerlerine eda gelen vergiyi voyvoda Hüseyin’e vermemesi ve saldırmaları üzerine vergilerin alınarak zulümlerinin engellenmesi.

Hüküm:584

Sofular karye ahalisinden Bektaş’ın Vize sâkini Mustafa’dan aldığı borcu mezbura geri vermesine rağmen Mustafa’nın ziyâde para isteyip haksızlık etmesi üzerine davanın görülmesi.

Hüküm:585

Yani zimmiye borcu olan Kurşunlar karyesi sâkinlerinden Sicani’nin borcunu vermemesi üzerine borcun mezbura verilmesi hususunda.

Hüküm:586

Ulemadan Mehmet’e borcu olan Isparta sâkini sipahi Ahmet’in borcunu vermemesi üzerine davanın görülmesi.

Hüküm:587

Abdullah’a borcu olan bazı kimselerin borcunu vermemesi üzerine mezbur tarafından vekil tâyin edilen Hasan’ ile birlikte davanın görülmesi sonuca varılmaz ise mezburların Asitane’ye gönderilmesi.

Hüküm:588

Birecik kasabası reayası İsmail’in kendi halinde olmaması reayaya zulm etmesi üzerine mezburun Asitane’ye gönderilmesi emri olmasına rağmen

gelmemesi sebebi ile davanın görülmesi kötü ve zararlı durumlara devam ettiği görülür ise Asitane'ye gönderilmesi.

Hüküm:589

Birecik kasabası reayası İsmail'in kendi halinde olmaması reayaya zulme etmesi fukaranın eşyalarını gasp etmesi ve firar etmesi üzerine Halep ve Mar 'aş ve Birecik ve Urfa ve Kilis ve Ağraz ve Rumkal 'a bölgelerinde görüldüğü takdirde aldıklarının geri alınması ve davasının görülmesi hususunda.

Hüküm:590

Göl karye sâkini Hacı Salih'in mezbur karye sâkini Cafer'in oğlu Ahmet'e atını çektirip zulm etmesi üzerine davanın görülüp sonuçlanmaz ise mezburun ise Asitane'ye gönderilmesi.

Hüküm :591

Sultan Selim Han Evkafı Sungur karyenin mahsulatını tahsiline görevlendirilen Mustafa ve Ömer zimmetlerinde kalan malın tahsili ve vakfa teslim edilmesi hususunda.

Hüküm:592

Şeyhlü kazası ve tevabi karyelerde sâz vergisi toplama görevi mutasarrıf Mehmet'e verilmiş iken Tımardan Süleyman ve Recep'in karşı çıkararak biz toplarız demeleri üzerine mezburların men edilmesi hususunda.

Hüküm:593

Yusuf'un kızı Rabia'nın vasisi, Ali Mudanya sâkinlerinden olan gayrimüslimlerden bazı kişilere bir miktar borç verip bu paraya yine başka gayrimüslimler kefil olduğu hüccet edilmiş ve bu işin hesabını görmek üzere Gazi Hüdavendigâr Vakfı görevlisi Ali tâyin edilmiş ve anılan paranın kefillerden tahsil edilmesi gereği hüccette belirtildiğinden buna göre amel olunması gereği.

Hüküm :594

Sultan Harun vakf eylediği vakfın tevliyeti verilen Mısırlı Hüseyin'in görevlerini yerine getirmemesi, vakfın su kuyusunu tamir etmemesi, Hac

zamanında çeşmelerinden su gelmemesi ve su satmak için bir kimseyi görevlendirmemesi üzerine suyun yollarının vakıf malından tamir ettirilip mezburun Asitane'ye gönderilmesi hususunda.

Hüküm:595

Sultan Süleyman Han talebe ilmi için bina eylediği yerin imamı olan Mehmet'in ölmesi ile birlikte Hüseyin'in müdahale edip mezbur yeri zapt etmesi üzerine durumun engellenerek kimsenin müdahale etmemesi.

Hüküm:596

Ölen Darüssaade Ağası Mehmet Ağa'nın Mekke'de hacıların geceleri rahat ibadet edebilmeleri için tâyin eylediği kandil yağı için Hadika³³¹ Vakfi mahsulünden gönderilen surreyi şeyhül-harem olanlar kendi çıkarlarına kullanıp kalan kandil yağı da geceleri hacıların yolunu aydınlatmak için kafi gelmediğinden tâyin olunan kandil vakfiyeye göre harcanıp alınıp satılmayıp bu yüzden hacıların zorluk çekmemesi gerektiğine dair Mekke kadısına ve Şeyhülharem mirлива Mehmet'e hüküm.

Hüküm:597

Basıtyye Medresesi tevliyeti Şeyhülislam tarafından Hicacizade Mehmet'e verilmiş iken Edirneli Mehmet'in karşı çıkarak Mısır valisi tarafından görevin kendisine verildiğini iddia ederek burayı zapt etmesi üzerine mezbur hakkında bu durumun engellenmesi hususunda emrim verilmiş iken buna uyulmaması üzerine mezbur yerin Hicacizade Mehmet'e verilmesi ve kimsenin karışmaması.

Hüküm:598

Hicacizade Mevlâna Mehmet'in Cidde mahsulüne vazîfesi verilmiş iken Cidde hâkimi olanların vazîfesini eksik vermesi üzerine tamamen vazîfesinin verilmesi ve mezburun rencide edilmemesi hususunda.

Hüküm :599

---

³³¹ Ağaçlı suyu bol bahçe.

Konya'da Mevlana Celalettin camisinde dört müezzin olmasına rağmen İsmail'in yevmîyesine kanaat etmeyip şehir kethüdası ve pazarbaşı ile anlaşp yevmîyesini artırıp vakfı zarara uğratması üzerine yevmîyesinin kaldırılması hususunda.

Hüküm :600

Kudüs-i Şerif'te vaki kilise mahsulünden yıllık Sultan Ahmet Han vakfına bir miktar para tâyin olunmuş iken kimsenin müdahale etmesi yasak iken Kudüs-i Şerif'te Hasekiye Vakfı'nın mütevellisi olan Abdi Ağa oğlu kimsenin kilise meydanında gelen ve gidenlerin yem ve yemeklerini alması üzerine haksızlığın giderilmesi kanuna aykırılığın ortadan kaldırılması hususunda hüküm.

Hüküm :601

Kudüs-i Şerif'te vaki kilise mahsulünden Ahmet Han Vakfına bir miktar para tâyin olunmuş iken kimsenin müdahale etmesi yasak iken hala subaşı ve voyvoda ve metropolit ve şehirli taifesi ... .. ve sâ'ir ehl-i örf taifesi kilise malına konup meydanında gelen ve gidenlerin yem ve yemeklerini alması üzerine acilen bu durumun önlenmesi hususunda.

Hüküm:602

Afyon sâkinlerinden Angeli zimmiye borcu olan Ermedin borcunu vermemesi üzerine.

Hüküm:603

Yeniçeri çavuşlarından Sefer Çavuş'un kimseye borcu yok iken sabıka Adana kadısının kendisine borç isnât edip parasını alması üzerine aldığı paranın geri verilmesi hususunda.

Hüküm :604

Menteşe'de vaki Ali Bey Vakfında mutasarrıf olan Hüseyin'e hakkı olan paranın verilmemesi üzerine hazînenin belirttiği rakamın mezbura verilmesi.

Hüküm :605

Şehit Mehmet Paşa Vakfı'nın Halep'teki köyleri ahalisinden ödemeleri gerekenden ziyâde vergi alınmamasına dair müteveli vekili Abdurrahman'a daha önce emir verilmişken Abdurrahman emre uymayıp halktan çeşitli adlar adı altında mal alıp vakfi zarara uğrattığından Abdurrahman'ın bundan men edilip halktan emredilenden fazla tohum, nesne vs. mal almayıp aldığı var ise sahiplerine iadesi için yazılan hüküm.

Hüküm :606

Honuz vakıf karye ahalisinin yaylağının Türkmen taifesi tarafından kullanılıp hayvanlarının otlarını yemesi ve çiğnemesi sebebi ile vakfa zarar vermeleri üzerine haksızlığın giderilmesi hususunda.

Hüküm:607

Kadimden bu yana tüccar taifesinin getirdiği Pamuk'un esnaf şeyhi tarafından tartılıp verilir iken tüccar taifesinden bazılarının tek tek veririz kantar ile vermeyiz diyerek münakaşa yaratmaları üzerine geçmişte yer aldığı gibi amel olunması.

Hüküm:608

Mehmet'in Kumla-i Sağır sâkini Ali, Köle Hüseyin, Gedik Mehmet ve Ahmet eşkıyalar tarafından katl edilmesi üzerine Ermutlu kurbunda müteveli hapsinde olan mezburların tâyin edilen haseki mübaşeretiyle Asitane'ye gönderilmesi.

Hüküm:609

Timurcu Hassı sâkini Mustafa ve Hacı Eyüp oğlu kendi halinde olmayıp fesatlık yapıp reyayı tahrik edip, vergilerini toplamasına mâni olmaları üzerine Timurcu hassı kazasından mezburdan sürgün edilmesi ve emrim olmadıkça tekrarında eski yerine dönmemesi.

Hüküm:610

Timurcu Hassı toprağında sâkin bazı kimselerin voyvodaya vermeleri gereken vergileri vermemesi üzerine mezburlardan vergilerin tahsil edilmesi.

Hüküm:611

Kethüda Mustafa'nın mutasarrıf olduğu Timurcu Hassı toprağına dışarıdan bazı kimselerin gelip yerleşmeleri ile vergilerini vermemesi üzerine evli olanlardan vergi alınması.

Hüküm :612

Haremeyni's-Şerifeyn Evkafı Kızılcatazla ahalisinden Hacı Hasan'ın kethüda olduğunu iddia ederek reayanın karyesini, bağ, bağçe tarlalarını zapt edip ahaliyi rencide etmesi üzerine mezburun men edilip Asitane'ye gönderilmesi hususunda.

Hüküm :613

Perdanad zimminin Karamürsel sâkini akrabasının ölmesi üzerine kendisine kalan terekesinine karşı ahaliden başka bir zimminin naibe rüşvet verip tereke üzerinde hak iddia etmesi üzerine naibin Asitane'ye gönderilmesi ve davanın görülmesi hususunda.

Hüküm :614

Avarız-1 gelirlerinin mütevellisi Ömer'in ölmesi üzerine vakıf nazırının Ömer'in eşi olan Fatma hatundan vergi defterlerini alması ve mezburun hiçbir borcu yok iken ahaliden bazı kimseler ile birleşip mezburun vakfa borcu vardır diyerek eşinden para istemesi üzerine davanın görülmesi.

Hüküm:615

Gemici reislerinden Keserci oğlu gemisi İsakçı mahalline giderken direği kırılıp Gelmigrad Mahallesine düşmesi üzerine geminin içinde olan halat ve mühimmatın Asitaneden gelen adamlara verilmesi hususunda.

Hüküm:616

Kayseri Ahalisinden Müslüman ve zimmi taifesi vergileri memurlara vermek için vekil olarak seçtiği kişileri görevlendirilmiş bu kişilerde kadimden bu

işleri yaparak zimmetlerine para aldığı görülmemiş iken ashaptan bazılarının mezburlara haksızlık edip muhasebeyi tekrardan görürüz demeleri üzerine mezburların rencide edilmemesi.

Hüküm :617

Mehterbaşı Hacı Yusuf'a borcu olan zimmeden parasını tahsil edemeden ölen Yusuf'un terekesinin intikal ettiği Ramazan'a zimminin borcunu vermemesi üzerine borcun verilmesi hususunda.

Hüküm :618

Mustafa'nın ölmesi üzerine terekesinin babası Ali ve eşi Ayşe Hatun'a intikal etmesine rağmen eşinin terekenin tamamını kendisine alıp mezbura hiçbir şey vermemesi üzerine Ali'ye intikal edilen hakkının verilmesi hususunda davanın görülmesi.

Hüküm:619

Kölecikzade Sadık Efendi eşi Emine hatunu terk edip mehir ve nafakasını vermemesi üzere mezburun iki cariyesine ve kölesine nafaka verilmesi kararlaştırılmış olmasına rağmen mezburun riayet etmemesi üzerine davanın görülmesi.

Hüküm:620

Çavuşbaşı Kaimi Osman'a borcu olan Bursa sâkini İbrahim'in borcunu vermemesi üzerine borcun Osman'ın vekiline verilmesi aksi durumda mezburun Asitane'ye gönderilmesi.

Hüküm :621

Fatıma hatunun çocukları olmadan ölmesi üzerine terekesinde yer alan Mihaliç kazasındaki dükkanların akrabası Mehmet'e kalmasına rağmen bazı kimselerin mezburun dükkanları almasına engel olması üzerine dükkanların mezbura verilmesi ve kimsenin karışmaması hususunda.

Hüküm :622

Balıkesir kazası sâkini Fatma Hatun'un ölmesi ile terekisi akrabası Ali'ye kalmış ve başka varis olmamasına rağmen ahaliden Hüseyin'in varis olduğunu belirtmesi ve terekeye el koyması üzerine davanın görülmesi.

Hüküm:623

Bursa sâkinlerinden İbrahim ve Abdi'nin Mehmet'e olan borçlarını vermemesi üzerine borcun verilmesi aksi durumda mezburların Asitane'ye gönderilmesi.

Hüküm:624

İnos Gümrük emini Mehmet zimmetinde kalan iki aylık mahsulü İstanbul Gümrük emini Hüseyin'in gönderdiği adama vermemesi üzerine davanın görülüp mezburun vermemekte ısrar etmesi haline zabıt mübaşeretiyile Asitane'ye gönderilmesi.

Hüküm:625

Cüllah taifesi sâkinlerinden bazı kimselerin istedikleri bezleri tam olarak işlememesi ve eksik ölçü ile işlenmesi üzerine bu durumun engellenerek kadimdeki gibi hareket edilmesi hususunda.

Hüküm:626

Uluborlu subaşı olan Ali'nin mezbur kaza sâkinleri olan Şaban, Ahmet, Mustafa ve Kıran tarafından darp edilip kolunun yaralanması üzerine ahaliye sorulduğunda mezburların eşkıyalık faaliyetleri içerisinde oldukları bilgisi alındığı üzere mezburların kadim yerleri Nuşirevan ve Giresun kazalarına gönderilmeleri hususunda.

Hüküm:627

Hatip Mustafa'nın reaya'ya zulm ettiği ve zulümlerine son vermediği ahali tarafından belirtilmiş, bunun üzerine davanın mahallinde görülmesi emri verilmiş iken Mustafa'nın Gazze'de sâkin olduğu sebebi ile bu bölgedeki ahaliye karışmaması hususunda.

Hüküm:628

Timurcu ve tevabi hasların bir miktar karşılığında Ahmet'e verilmesi mezburun da mahsulü alması için Abdülhalim'i görevlendirmesi ile mahsulün toplanması üzerine Asitane'ye gelen Ahmet'in hasların parasının kalanını zarar ettim diyerek vermemesi sebebi ile mezbur hasların gelirlerinin araştırılıp tarafıma bildirilmesi hususunda.

Hüküm: 629

Kastamonu kazası reayasının kürekçi bedelini alıp kaçan Hasan, Selam, Osman, Abdullah ve Recep'ten kürekçi mallarının kendi mallarından alınması vermedikleri takdirde ise kefillerinden alınması hususunda.

Hüküm: 630

Mehmet sipahinin mutasarrıf olduğu Manisa Nahiye tımarı çiftliklerine aşar vergisine memur olanların reayayı rencide etmesi üzerine.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3.METİN TRANSKRİPSİYONU

Ve bihî nesta'înü

Der-zamân-ı kuyûd-ı ahkâm-ı Şikâyet vezîr-i rüşen-zamîr Hazret-i Mahmûd Paşa yesserallâhü mâ-yeşâ'ü ve ma'rifet-i re'isü'l-küttâb Hazret-i Hüseyin Efendi tâle bakâhü ve nâle mâ-yetemennâhü el-vâki' fi 3 Zâ Sene 1081 [14 Mart 1671]

Hüküm:1

Trablusşam beğlerbeğisine ve monlâsına ve Cebele kâdısına hüküm ki:

Cebele kazâsında vâki' Hazret-i İbrâhim Edhem kuddüs-u sırruhu'l-âziz evkâfi mütevellîsi Ebûbekir zîde kadruhu ile vakf-ı mezbûr karyelerinden Meşrefe ve Ceride? ve ( ) nâm karyeler ahâlîsi arz-ı hâl idüp evkâf-ı mezbûr karyeleri serbest olup âhardan dahl olunmak icâb itmez iken hâlâ Cebele voyvodası olan Hacı Halîl hilâf-ı şer' ve bilâ emr-i şerîf zikr olunan karyeler ahâlîsinden menzil akçesi nâmıyla ikiyüz guruş ve karye-i Meşrefe'den cerîme nâmıyla sekiz yüz guruş ve karye-i Ceride' den dahi üçyüz guruş alup zulm ü te'addî itmekle şer'le görülüp hilâf-ı şer' alduğu vâki' ise girü ashâbına alıvirilmek için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Zâ Sene 1081 [Mart 1671]

Hüküm:2

Arabkir kâdısına hüküm ki:

Eğîn kazâsı ahâlîsi adem ve arz-ı hâl gönderüp hâlâ kâdıları olan Ömer nâm kâdı bir hüccete on guruş ve içlerinden biri mürd oldukda on beş guruş ve vâki' olan avâriz ve nüzûlden kendi için ikiyüz guruşların alup zulm ü te'addî eyledüğün bildirüp hilâf-ı şer' alduğu alıvirilüp ve kâdı-i mezbûrun te'addîsi vâki' ise sıhhati üzere

mahallinde tefahhus olunup merfu'ı üzere hüccet olunup hüccetiyle Dîvân-ı Edirne'ye ihzâr olunmak bâbında emr-i şerîfim virilmeğın mücebince inâyet recâ eyledükleri ecilden yedlerinde olan emr-i şerîf mücebince açıkdan hüküm virilmiştir.

Fî Evâ'il-i Zâ Sene 1081 [Mart 1671]

Hüküm:3

Ber-vech-i arpalık Kastamonu Sancağı'na mutasarrıf olan Kâsım Paşa'ya hüküm ki:

Sâbıkâ Hamid Sancağı mütesellimi olup hâliyâ livâ-i mezbûrede sâkin Mustafâ nâm kimesnenin Âsitâne-i Sa'âdetim'e izhârı lâzım gelmeğın mezbûru Âsitâne-i Sa'âdetim'e izhâr eylemen için mü'ekked hüküm yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Zâ Sene 1081 [Mart 1671]

Hüküm:4

Hacılar kâdısına hüküm ki:

İngiltere elçisi arz-ı hâl idüp İngiliz tüccârlarından ... nâm tâcir Ereğli ve Silivri iskelelerinde bir mikdâr gön ve yapacağı iştirâ eyleyüp sefîneye tahmîl ve Ordu-yu Humâyûnum tarafından vârid olan emr-i şerîfim mücebince yüzde üç akçe gümrüğün edâ itdikden sonra harc namıyla bir akçe habbe taleb olunmamak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın Âhid-nâme-i Humâyûn ve Ordu-yu Humâyûn tarafından virilen emr-i şerîf mücebince yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Z Sene [10]81 [Nisan 1671]

Hüküm:5

Galata kâdısına [hüküm ki:]

Dârü's-sa'âde Ağası Abbas Ağa arz gönderüp İstanbul'da vâki' Şehzâde Sultân Mehmed Hân tâbe serâhû evkâfindan Galata kazâsına tâbi' Cezire-i Marmara ve tevâbi'i karyeleri bin yetmiş dokuz senesi martı ibtidâsından sene ahirine varınca yerlüden Nikolaki nâm zımmî mütevellî vakıfdan iki yük altmış bin akçe der-ûhde ve iltizâm idüp altmış beş bin akçesin teslim almayup iki yük akçesi zimmetinde bâkî

iken mürd olup merkûmun malı tahsîl olunmak lâzım gelüp mürd-i mezbûr mukâta‘a-yı mezbûrun ba‘zı karyesi kendü tarafından ba‘zı askerî tâ‘ifesine virüp zabt itdirilüp ol tarîkle zimmetinde mâl kalup hiç akçe tahsîl olunmayup hâlâ bâkî kalan mâlî vakf şer‘le mürd-i mezbûrun terekesinden ve kendü tarafından mukâta‘a-i mezbûr karyelerin zabt itdirilüp zimmetinde mâl-ı vakf kalan askerî tâ‘ifesinden zâbitleri ma‘rifetiyle tahsîl ve mütüvelli-i vakfa teslîm itdirülmek için mübâşir kapucu virilüp müşârün-ileyhin arzı mücebince yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Zâ Sene [10]80 [Nisan 1670]

Hüküm:6

İstanbul kâdısına hüküm ki:

Mahrûsa-i İstanbul hassı emvâlinde Zindan Kapusu kurbunda İmroz kebesi bey‘ iden kebeci tâ‘ifesi arz-ı hâl idüp kâdimü’l-eyyâmdan taşradan gelen kebenin gümrükde kânûn-ı kadîm üzere alduktan sonra Rüstem Paşa Hânı’na dâhil ve bâhâsıyla esnafa tevzi‘ olunagelmışken içlerinden ba‘zıları hufyeten alup sâ‘ir fukarâya gadr eyledüğün bildirüp yedlerinde olan hüccet-i şer‘iyyesi mücebince amel olunup taşradan gelen kebe Rüstem Paşa Hânı’na dâhil ve kethüdâları yiğit başıları ma‘rifetiyle bahâsıyla cümleye tevzi‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ eyledükleri ecilden hüccet-i şer‘iyyesi mücebince amel olunmak için şurutuyla yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Zâ Sene [10]81 [Mart 1671]

Hüküm:7

Âsitâne'den Kalas'a vârinca leb-i deryâda olan kâdırlara ve iş erlerine hüküm ki:

İngiltere elçisi arz-ı hâl idüp İngilizlülerden Katarina nâm müste‘men Âsitâne'den deryâdan ve karadan Kalas’a gitmek murâd itmekle yol ve izde ve menâzil ve merâhilde kendüsüne ve âdemlerine ve esvâb ve eşyâlarına ta‘arruz olunmamağın emîn ve sâlim birle revâne olmak için şurutuyla yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Z Sene [10]81 [Nisan 1671]

Hüküm:8

Bursa monlâsına hüküm ki:

İnşâallahu-te‘âlâ işbu sene-i mübâreke de Akdeniz cânibine çıkacak Donanma-yı Humâyûnum gemilerinin vakti karîb olup kürekçilerinin tedârik olunması dahi elzem-i mühimmâtdan olmağla hâlâ bin seksen bir senesine mahsûb olmak üzere nefsi-i Bursa kazâsı re‘âyâlarının üzerlerine edâsı lâzım gelen avâızların mu‘accelen edâda te’hîr ve tevakkuf itmeleriyle avk ve te’hîre bâ‘is oldukların bi'l-fi‘l Tersâne-i Âmirem emîni olan Hasan dâme mecdühû i‘lâm itmeğın kazâ-i mezbûr re‘âyâlarının üzerlerine edâsı lâzım gelen avâızların cem‘ine me‘mûr olan Mustafâ zîde kadruhûya mu‘accelen cem‘ ü tahsîl ve bir gün mukaddem Tersâne-i Âmirem cânibine mâliye tarafından virilen emr-i şerîfim mücebince tahsîl itdirilmek için mü‘ekked hüküm yazılmışdır.

Fî Evâsıt-i Zâ Sene 1081 [Mart 1671]

Hüküm:9

Bursa monlâsına hüküm ki:

Bi'l-fi‘l Tersâne-i Âmirem emîni olan Hasan dâme mecdühû arz-ı hâl idüp bin seksen senesine mahsûb olmak üzere Bursa kürekçileri oda başılarının üzerinde hüccet-i şer‘iyye mücebince mâl-ı mîrîden bir mikdâr akçe bâkî kalmağla taleb olundukda te‘allül itmeleriyle hâlâ avâız cem‘ine me‘mûr olan Mustafâ zîde kadruhûya tahsîl itdirilüp inad iderler ise Âsîtâne-i Sa‘âdetime ihzâr olunmak için şurutuyla yazılmışdır.

Fî Zâ Sene [10]81 [Mart-Nisan 1671]

Hüküm:10

Anadolu beğlerbeğisine ve Kütahya kâdısına hüküm ki:

İbrâhim ve Hacı Veli ve Abdî ve Ali ve Ömer ve Abdullah arz-ı hâl ider Alaşehir kâdısı Abdullah nâm kâdı bunların hilâf-ı şer‘-i şerîf ikiyüz doksan guruşların alup ziyâde zulm ü te‘addî itmekle mahallinde alıvirilmek için şurutuyla yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Zâ Sene [10]81 [Nisan 1671]

Hüküm:11

Sakız monlâsına hüküm ki:

Venedik elçisi ... Kavalir arz-ı hâl idüp İstanbul'da ve sâ'ir yerlerden kâr u kesb için vardıklarında Sakız emîni olanlar harâc taleb idüp rencîde eyledüklerin bildirüp Ahid-nâme-i Humâyûn'a muhâlif rencîde olunmamak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin Ahid-nâme-i Humâyûnuna mürâca'at olundukda Venedik'den gelüp temekkün iden kimesneler evlü olsun ergen olsun mâdemki gelüp gidüp rencberlik idüp memâlik-i mahrûsemde yerleşmeye varup girü gidenlerden harâc taleb olunmaya deyu mastûr olunmağın virilen Ahid-nâme-i Humâyûn mücebince yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Zâ Sene 10]81 [Nisan 1671]

Hüküm:12

Çerkeş kâdısına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûrede vâki' merhûm ve mağfûrun-leh Sultân Murâd Hân tâbe serâhû binâ eyledüğü câmi'-i şerîf ve etrâfında olan bâc ve bazârından hâsıl olan mahsûl cânib-i vakf tarafından ahz u kabz olunagelür iken bundan akdem kazâ-i mezbûr sâkinlerinden Köse Mehmed oğlı ve Hızır Bâlî ve Hacı Mustafâ nâm kimesne vakf-ı mezbûr tarafından mahsûl-i mezbûrda bilâ izn-i mütevellî ve bilâ temessük fuzûlen bir hânı timâr idüp mülkiyet üzere zabt eyledüklerinden gayrı hân-ı mezbûr etrâfında dahi ba'zı ebniye ihdâsından ve tegallüben kabz u tasarruf itmeleriyle bundan akdem emr-i şerîfim virilüp varup da'vâ ve nizâ' oldukda mezbûrlar itâ'at-i emr-i şerîf itmeyüp vakfı gadr eyledüklerin bildirüp şer'le görülüp mezbûrların bilâ izn-i mütevellî fuzûlen zabt eyledikleri hân ve ebniye vakf-çün alıvirilüp te'allül iderler ise Âsitâne-i Sa'âdetim'e havâle olunmak üzere Dârü's-sa'âde Ağası mektûbu mücebince yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Zâ Sene 1081 [Nisan 1671]

Hüküm:13

Ankara monlâsına hüküm ki:

Osmân nâm yeniçeri arz-ı hâl idüp Ankara'da vâki' İshâk Paşa Evkâfi'ndan Tahtu'l-kal'a Hammâmı dimekle ma'rûf vakıf hammâmı bin seksen bir zilhiccesi guresinden bir sene tamâmına değin zabt itmek üzere icâr idüp vakf-ı mezbûr nâzırı olan Saray-ı Âmirem Ağası Ya'kûb Ağa tarafından yedine memhûr temessük virilmeğle mûcebince hüküm virilmiştir.

Fî Evâhir-i Z Sene 1081 [Mayıs 1671]

Hüküm:14

Ankara ve Beğpazarı kâdılarına hüküm ki:

Âsitâne-i Sa'âdetim'de mukîm olan İngiltere elçisi ( ) hutimet avâkibuhu bi'l-hayr Südde-i Sa'âdetim'e arz-ı hâl idüp Ankara ve Beğpazarı'nda olan tamga için ol-cânibde hâzır bulunmağla ol-cânibde olan bâzırgânları erzâkları tarafından vekîl olanlara tamga idüp kânûn-ı kadîm üzere resimlerin virüp İstanbul'a ve İzmir'e metâ'ların gönderüp murâd eyledüklerinde kimesne dahl ü ta'arruz eylememek bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın ellerinde olan Ahid-nâme-i Humâyûn mûcebince amel olunup hilâf-ı şer' ve kânûn dahl ü ta'arruz olunmamak bâbında yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Zâ Sene 1081 [Nisan 1671]

Hüküm:15

Trabzon beğlerbeğisine ve kâdısına hüküm ki:

Dâru's-sa'âde Ağası Abbâs Ağa arz gönderüp Trabzon'da vâki' ağa-yı muşârûn-ileyhin nâzırı olduğu Hâtûniye Evkâfi'ndan Du'âgü mukâta'asına mutasarrıf olanların mukâta'aları Hatt-ı Humâyûn-ı Sa'adet-Makrûnum mûcebince tevcîh olunup bir ferdin dahl u rencîde ider hâlleri yoğiken mürtezika-i vakıfdan ba'zıları şirrete sülûk idüp vakf-ı mezbûr mütevellîsi olanları vazîfe talebiyle rencîde itmelerile vakf-ı mezkûrdan du'âgü vazîfesine mutasarrıf olanların vazîfeleri virilmeyüp rakabe olunmak bâbında emr-i şerîfim virilmek recâsına i'lâm itmeğın vech-i meşrûh üzere yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Zâ Sene 1081 [Nisan 1671]

Hüküm:16

Kudüs-i Şerîf kâdısına hüküm ki:

Civan? Nâm râhib arz-ı hâl idüp Kudüs-i Şerîfde sâkin Efreñç râhiblerinin vekîli olup Efreñç tâ'ifesi kadîmden bu-ana değin âyinlerin mu'tâd-ı kadîm üzere Rum tâ'ifesinden mukaddem icrâ idüp kimesne mâni' olagelmiş olmayup ve hâlâ yedlerinde olan berât-ı şerîfim mücebince âyinlerini icrâ idüp Rum tâ'ifesinden ba'zıları şirrete sülûk idüp mücerred tâ'ife-i mezbûreye garazan ba'zı na-ma'küle evzâ'atleri sebebi ile âyinlerini icrâyâ mâni' olmalarıyla Kudüs'e ziyârete gelen ziyâretçilerin âyinleri üzere icrâ itdirmeyüp ziyâde fesâd üzere olmalarıyla mukaddemâ Rikâb-ı Humâyûn'dan dahi emr-i şerîfim virilüp yedlerinde olan hüccet-i şer'iyye ve Rikâb-ı Humâyûn'dan virilen emr-i şerîf mücebince amel olunup ba'de'l-yevm ol-makûle Rum tâ'ifesinden fesâd ü şekâvete mübâşeret idenlerin şerle haklarında lâzım geleni icrâ olunmak bâbında Re'is Hüseyin Efendi müsveddesi ile yazılmışdır. Fermân müsveddesi kendüsünde hıfz olunmuşdur.

Fî Evâ'il-i Z Sene 1081 [Nisan 1671]

Hüküm:17

Haslar kâdısına hüküm ki:

İngiltere elçisi arz-ı hâl gönderüp İngiltere tüccârlarından ... nâm bâzîrgân Eyyûb kazâsına tâbi' Ereğli ve Silivri iskelesinde bir mikdâr gön ve yapağı iştirâ idüp hâliya gemiye tahmîl idüp Ahid-nâme-i Humâyûn mücebince kânûn üzere gümrükde edâ idüp İstanbul'a göndermek istedikde kimesne mâni' olmamak bâbında Ordu-yı Humâyûnum tarafından emr-i şerîf virildikde mücebince hüküm yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i M Sene [10]81 [Mayıs 1670]

Hüküm:18

Medîne-i Münevvere kâdısına hüküm ki:

Şeyh Musa Mar'aşî arz-ı hâl idüp müteveffîye Firûzân? Kethüdâ Hâtûn Evkâfi'ndan altı aded altun sarf olmak üzere bir cüz-i şerîf tilâvet idüp bin yetmiş yedi tarihinde ...cibâyet? defteri'nde ismi mastûr iken hâlâ Medîne-i Münevvere sâkinlerinden Şeyh Yâsin ve Sa'id Ammar nâm kimesneler bizimdir deyu fuzûlen alup

gadr itmeleriyle Surre Defterleri'ne mürâca'at olundukda surre-i mezbûr üzerlerinde olduğu mastûr bulunmağın defter mücebince fuzûlen aldığı girü alıvirilmek bâbında yazılmışdır.

Fî Evâhir-i M Sene 10[81] [Haziran 1670]

Hüküm:19

İstanbul kâdısına hüküm ki:

Dârü's-sa'âde Ağası arz gönderüp Üsküdar'da vâki' muşârün-ileyh nâzırı olduğu merhûm Âtik Vâlide Sultân tâbe serâhânın evkâfı debbâğhânelerine Çatladı Kapu'da ve Emin İskelesi'nde Sarây- Âmirem'de vâki' Matbah-1 Âmirem için zebh olunan ağnâmın derileri virile deyu vakfa hâsıl kayd olunduğı vakfiyye-i muşârün-ileyhânın vakfiyye-i ma'mûlün-bihâsında mastûr ve mukayyed bulunup hâlâ Emin İskelesi'nde vâki' müceddeden câmi'-i şerîf binâ oldukdan sonra salhâne-i mezbûr balık bazârına nakl olunup kadîmü'l-eyyâmdan âna değın müdâhil olunagelmiş değıl iken ba'zı askerler şart-ı vakfa mugâyir dahl itmeleriyle mahsûl-i vakfa gadr olmağın vakfiyye-i mâ'mûlün-bihâ ve hüccet-i şer'iyye ve mukaddemâ virilen emr-i şerîfim mücebince amel olunup Sarây-i Humâyûn'da vâki' Matbah-1 Âmirem için kassâbbaşı yediyle her ne mahalde ağnâm zebh olursa vakfiyye-i mâ'mûlün-bihâ mücebince vakfin debbâğhânelerine virilüp taraf-ı âhardan bir ferde dahl ü ta'arruz itdirilmemek bâbında emr-i şerîfim virilmek recâsına i'lâm itmeğın vech-i meşrûh üzere amel olunmak için şurutuyla hüküm virilmiştir.

Fî Evâsıt-ı L Sene [10]80 [Mart 1670]

Hüküm:20

Haslar kâdısına hüküm ki:

Ali arz-ı hâl idüp Eyyûb'de vâki' bağçe-vânlar kethüdâlığı sûret-i ru'ûs ile tevcîh olunup üzerinde olup ve lâzım gelen hizmeti edâ idüp dahl olunmak icâb itmez iken sâbıkâ kethüdâ olan Kurd Hüseyin şirret idüp hevâsına tâbi' askerleriyle zabta mâni' olmağın hilâf-ı şer'müdâhele itdirilmemek bâbında yazılmışdır.

Evâsıt-ı L Sene [10]80 [Mart 1670]

Hüküm:21

Âsitâne'den Erdel sınırına varınca vâki' olan kâdıllara ve iş erlerine [hüküm ki:]

Ulakçı Mihail arz-ı hâl idüp ba'zı mesâlihi ile gelüp girü memleketine revâne olmak murâd itmeğin yol ve izde ve menâzil ve merâhilde kendüsüne esbâb ve davârlarına müdâhale olunmamak için yazılmışdır.

Evâsıt-ı L Sene [10]80 [Mart 1670]

Hüküm:22

Konya monlâsına hüküm ki:

Şeyh Abdurrahman arz-ı hâl idüp esb-keşân mukâta'asından almak üzere yevmî ulufe ödemesi akçe ulûfeye mutasarrıf olup berâtı mücebince mülhâk olduğu vazîfesi için mezbûra akçe virilüp gadr olunmağın hazîneye alınduğu üzere alıvirilmek için yazılmışdır.

Fî Evâ'il L Sene [10]80 [Şubat-Mart 1670]

Der-zamân-ı vezîr-i mükerrem ve muhterem Hazret-i İbrâhim Paşa yesserallâhü mâ-yeşâ'ü ve ma'rifet-i re'isü'l-küttâb Hazret-i Hayreddîn Efendi tâle bakâhü ve nâle mâ-yetemennâhü el-vâki' fi 27 Zâ Sene 1081 [7 Nisan 1671]

Hüküm:23

Görelle kâdısına hüküm ki:

Fâtıma nâm hâtûn Südde-i Sa'âdetim'e arz-ı hâl idüp mezbûrenin zevci olan Sâlih nâm sipâhî fevt oldukda muhallefâtı irs-i şer'le mezbûreye ve müteveffâ-yı mezbûrun oğlı[...] nâm sığâra intikâl idüp dahl olunmak icâb eylemez iken hâliyâ müteveffâ-yı mezbûrun kazâ-i mezbûre tâbi' Uzgur? nâm karye sâkinlerinden kız karındaşları olan Fâtıma ve Rahime nâm hâtûnlar şirrete sâlik olup mezbûr Sâlih oğlı merkûm Ahmed'den sonra fevt olmuşdur ol-takdîrce bize dahi hisse intikâl ider deyu dâ'imâ mezbûreyi rencîdeden halî olmadıkların bildürüp mahallinde şer'le görölüp

icrâ-yı hakk mümkün eylemez ise Âsitâne-i Sa'âdetim'e havâle olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin mahallinde şer'le görülüp icrâ-yı hakk mümkün eylemez ise Âsitâne-i Sa'âdetim'e havâle olunmak için emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâ'il Z Sene 1081 [Nisan 1671]

Hüküm:24

İstanbul kâdısına hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetim'e mektûb gönderüp mahmiyye-i İstanbul'da vâkıf Ali Fakih mahallesinde müteveffiyeye Yasemin binti Abdullah nâm sahibül-hayr evkâfının mütevellîsi Ahmed meclîs-i şer'e varup vâkıfe-i mezbûrenin mahalle-i mezbûrede bi-hesâbı terbi'i üç yüz elli bir buçuk zirâ' arsalı ebniyesi harabe tahtânî iki oda ve bir su kuyusu ve bir mikdâr sofayı müştemil olan vakıf menzili yine mahalle-i mezbûrede vâkı' rey' ve rağbeti ve kıymet ve mahal cihetlerinden vakf-ı mezbûrdan evfer ve ekser olup cânib-i şer'den nâ'ib ve mi'mâr ve bî-garaz kimesneler ile mesâha eyledüklerinde yedi yüz yetmiş dokuz zirâ' arsayı ve dâhiliye ve hâriciyeli dâhiliyesinde tahtânî iki oda ve iki sofa ve Abir su kuyusu ... eşcâr-ı müsmire ve gayrı müsmire hadîkalı harrâcesin fevkânî oda ve dehlîz-i kebîr ve tahtânî bir ahuru müştemil olan mülk menzilin mâliki olan Nurullâh Odabaşı ibni Abdullah nâm kimesne ile mübâdele murâd itmekle vakfa enfa' olmağla mübâdale olunmak bâbında emr-i şerîfim virilmek recâsına arz eyledüğün ecilden mesa'-ı şer'î üzere mübâdele olunmak için şurutuyla yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Z Sene 1081 [Nisan 1671]

Hüküm:25

Bolu ve ( ) kâdılarına hüküm ki:

Konrapa voyvodası olan Mehmed arz-ı hâl idüp Konrapa hassı re'âyâsının üzerlerine edâsı lâzım gelen bennâk vergisi taleb eyledükde mezbûrlar mücerred virmemek için cem'iyet memnû' iken cem'iyet idüp te'addî itmeleriyle men' için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Z Sene 1081 [Nisan 1671]

Hüküm:26

Amâsya kâdısına hüküm ki:

Amâsya'da vâki' Kilârî Süleymân Ağa Mescidi Evkâfı'nın meşrûtiyyet üzere mütevellîsi olan Mustafâ arz-ı hâl idüp bundan akdem bi-emrillahi Te'âlâ vâki' olan zelzele-i azîmede mescid-i mezbûr münhedim olup vakıfda binâyaya müsâ 'it olmayup rakabeye muhtac olmağla mukaddemâ vekîl-i mütevellî Hacı Mustafâ ile cânib-i şer' den üzerine varılup keşf olup mezbûr Hacı Mustafâ mescid-i mezbûru yirmi bin akçeye kendü malından ta'mîr itirdiği hüccet olunup meblağ-ı mezbûr edâ oluncaya değin mürtezika-i vakfin vazîfeleri nisf üzerine rakabe olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin vech-i meşrûh üzere hüküm virilmiştir.

Fî Evâ'il-i Z Sene 1081 [Nisan 1671]

Hüküm:27

Çorum Sancağı beğine ve kâdısına hüküm ki:

Vâlide Sultân kethüdâsı Mustafâ dâme mecdühû arz-ı hâl idüp muşârun-ileyhânın mutasarrıfe olduğu hâsslarından Zile hâsslarına tâbi' İnallıballı nâm kabîle re'âyâsının üzerlerine Diyârbekir aklâmından Kara Ulus Mukâta'ası'na tâbi' Badıllı ekrâdı varup mezbûrların karyelerin üzerine konup atların yedirüp ve davarların yağmâ idüp ve ineklerin sarika idüp havâs-i mezbûr re'âyâsına ziyâde zulm ü te'addî eyledüklerin bildürüp mezbûrlar kadîmî yerlerinde oturup zulm ü te'addîlerin men' u def' olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ eyledüğün ecilden hilâf-ı şer ü kânun te'addî itdirilmeyüp men' u def' olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâ'il Z Sene 1081 [Nisan 1671]

Hüküm:28

Sivâs beğlerbeğisine ve Zeytûn kâdısına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûra tâbi' Kovac? nâm karye ahalisi arz-ı hâl sunup mezbûrlar Tokat re'âyâsı aklâmı re'âyâsından olup üzerlerine her sene defterde doksan sekiz gurus maktû' kayd olunmağla voyvodaları olanlar bunlardan bi't-tamâm alup bunlar dahi karye-i mezbûre re'âyâsından İsmâ'il ve Ahmed ve ... Yûsuf ve Mustafâ ve

Mehmed ve Mûsa ve diğler Mustafâ nâm kimesnelerin on iki seneden berü hisseleri için virdükleri akçeyi taleb eyledüklerinde virmeyüp zimmetlerinde kalup te'allül ve inâd eyledüklerin bildirüp Dîvân-ı Edirne'de mâliye tarafından virilen emr-i şerîfim mücebince amel olunup şer'le görülüp icrâ-yı hakk olunmak için hüküm yazılmışdır.

Fî Evâ'il Z Sene 1081 [Nisan 1671]

Hüküm:29

Âsitâne'den İzmir'e varınca yol üzerinde vâki' kâdırlara ve sâ'ir iş erlerine hüküm ki:

Âsitâne'de mütemekkin olan France elçisi Markiz Avakil? hutimet avâkıbuhu bi'l-hayr arz-ı hâl idüp France tüccârları üzerine nâzır nasb olunan ... nâm Francelü tüccârlarından üç tâcir ve beş nefer hidmetkârı ve bir tercümân ve iki yasakçı ile İzmir'e vâsıl olmalarıyla imdi mezbûrlar karadan ve deryâdan her kangınızın taht-ı kazâsına dâhil olurlar ise zâd ü zahireleri akçeleri ile virilüp gereği gibi himâyet ve sıyânet olunmak için hüküm virilmiştir.

Fî Evâ'il-i Z Sene 1081 [Nisan 1671]

Hüküm:30

Ezine ve Düğerli ve Çahârşanba kâdırlarına hüküm ki:

Vâlide Sultân kethüdâsı Mustafâ dâme mecdühû arz-ı hâl idüp merhûm Kaya Sultân kızı Fâtıma Hanım dâmet ismetuhânın mutasarrıfe olduğı nefsi Denizli ve Ezine ve Çahârşanba kazâlarında ... tamgacısı olan kimesneler kadîmü'l-eyyâmdan tamga resmin cedîd akçe hesabı üzere alurlar iken iki semeni ol-cânibde ziyâde akçeye râyiç olmağla mezbûrlar on semeni bir guruşa teklîf idüp gadr itmeleriyle guruşu yüzer akçe olmak üzere alıvirilmek için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Z Sene 1081 [Nisan 1671]

Hüküm:31

Denizli ve Ezine ve Çahârşanba kâdırlarına hüküm ki:

Vâlide Sultân kethüdâsı Mustafâ dâme mecdühü arz-ı hâl idüp muşârun-ileyha Fâtıma Hanım dâmet ismetuhânın mutasarrıfe olduğı Denizli hâslarından nefsi-i Denizli ve Ezine ve Çahârşanba kazâlarında olan boyacılar cullâh tâ'ifesinden tamga ... alup bu bâc-ı tamga bozuktur deyu gadr idüp havâss-ı mezbûr mahsûlüne gadr itmeleriyle civârlarında vâki' boyacı tâ'ifesi ... gadr olunmamak bâbında hüküm virilmiştir.

Fî Evâ'il-i Zâ Sene 1081 [Nisan 1671]

Hüküm:32

Lâzkiye kâdısı mevlânâ Ahmed zîde fezâiluhuya hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetim'e mektûb gönderüp Lâzkiye'i ve Denizli ve Honaz ve Ezine ve Çahârşanba ve Gököyük kazâları ahâlîsi meclîs-i şer'-i şerîfe varup birkaç seneden berü Danişmendlü kazâsı Türkmânları kadîmî kışlakların terk idüp zikr olunan kazâlara varup mezbûrların hayvânâtları bağ ü bağçe arasına girüp harâb eylediklerinden gayrı içine obaların kurup cümle deve ve kısrakların salıvirür ekinlerin yedirdiklerinden gayrı yaylaklarına gider olduklarında kısrakların ve öküzlerin ve nakle sâlih olan eşyâlardan nicesin gasb ve ahz idüp ziyâde zülm ü te'addî eyledüklerin arz eyledükleri ecilden te'addîleri men'olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Z Sene 1081 [Nisan 1671]

Hüküm:33

Galata kâdısına hüküm ki:

Dârü's-sa'âde Ağası Abbâs Ağa dâme ilmuhû arz gönderüp İstanbul'da vâki' Şehzâde Sultân Mehemed Hân tâbe serâhûnun evkâfindan Galata kazâsı muzâfâtından Marmara nâhiyesi re'âyâsının üzerlerine edâsı lâzım gelen cizyelerin bin seksen senesine mahsûb olmak üzere ikişer guruh taleb olundukda re'âyâdan Baba Kostantin ve Baba Yorgi ve Yanik ve ( ) ve ( ) nâm zımmîler şirrete sülûk idüp cem'iyet memnû' iken cem'iyet idüp mahsûl-i vakfa gadr eyledükleri mukaddemâ virilen emr-i şerîfim mücebince re'âyâ-yı mezbûrun cizyelerin cem' ü tahsîl ve merkûm zımmîler Âsitâne'ye ihzâr olunmak için emr-i şerîf virilmek recâsına i'lâm itmeğın vech-i meşrûh üzere hüküm yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Z Sene 1081 [Nisan 1671]

Hüküm:34

Karaman beğlerbeğisine ve Konya monlâsına hüküm ki:

Murâd Paşa oğlu Mehemed zîde mecdühû berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu ze'âmeti karyelerinden Ali Bey Bükü nâm karye ahâlisi arz-ı hâl idüp mezbûr karyede sâkin olup mûma-ileyhin re'âyâsından Şerçe Ali nâm kimesne kendü hâlinde olmayup dâ'imâ kâdı ve nâ'ib ve sâ'ir ehl-i örfün yanlarına varup fukarâsın gamz idüp ve kendü zu'mu üzere ... varup re'âyâ fukarâsı mezbûrun zulm vü te'addîsinden perâkende ve perîşân olup mezbûr nefy olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ eyledükleri ecilden fi'l-vâki' mezbûrun emr-i şerîfimle su'î hali mukarrer ise karye-i mezbûreden nefy ü iclâ olunmak için hüküm yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Z Sene 1081 [Nisan 1671]

Hüküm:35

Bursa monlâsına hüküm ki:

... nâm zımmî arz-ı hâl idüp sâbıkâ Bursa kâdısı olup Bursa'da sâkin Mehmed... zimmetinde karz-ı şer'iden üç bin dört yüz guruş hakkı olup yedinde olan memhûr deyn temessüki mücebince taleb eyledükde virmekde te'allül itmekle şer'le görölüp icrâ-yı hakk olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Z Sene 1081 [Nisan 1671]

Hüküm:36

Kal'a-i Sultâniye kâdısına ve dizdârına hüküm ki:

Bin seksen iki senesine mahsûb olmak üzere Tersâne-i Âmirem ocaklıklarından beher sene Tersâne-i Âmirem'e irsâli lâzım gelen beş yüz kantar salâriyye akçesinden istirdâd ve teslîm olunmak mu'tad olmağla imdi limân Defteri mücebince bu sene dahi ta'yin olunan mübâşir ma'rifetiyle mu'accelen Tersâne-i Âmirem'e teslîm olunmak için hüküm yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Za Sene 1081 [Mart 1671]

Hüküm:37

İzmir monlâsına hüküm ki:

Françe elçisi arz-ı hâl idüp France tâ'ifesi tüccârlarından ... nâm tâcirin ol cânibde sâkin Kürekçi Mehmed ve Osmân ve Mustafâ nâm kimesnelerin zimmetinde sâhib-i şer' den üç yüz seksen guruş hakkı olup taleb eyledükde virmeyüp te'allül itmeleriyle emr-i şerîfim taleb eyledükde mahalde şer'le görülüp icrâ-yı hakk olunmaz ise Âsitâne-i Sa'âdetim'e havâle olunmak için hüküm virilmiştir.

Fî Evâ'il-i Za Sene 1081 [Mart 1671]

Hüküm:38

Üsküdar monlâsına hüküm ki:

Bi'l-fi'l hassa bostancıbâşı olan Mustafâ dâme mecdühû arz-ı hâl idüp kazâ-i mezbûra tâbi' Şile nâhiyesinde bi'z-zât cenâb-ı devlet me'abım için kadîmî onat olunup hıfz u hırâset olunagelen koruda ba'zı kimesneler tüfenk ile gezüp nice fesâd u şekâvet eyledüklerinden gayrı ba'zı kimesneler dahi kifâyet mikdârından ziyâde odun ve sâ'ir kerâstesin kat' ve dağların ihrâk-ı bi'n-nâr idüp ziyâde te'addî ve tecâvüz itmeleriyle ol-ma'küle te'addî ve fesâd iden eşkıya muşârun-ileyh tarafından ta'yîn olunan haseki mübâşeretiyle teftîş ü tefahhus olunmak bâbında emr-i şerîfim virilmeğin vech-i meşrûh üzere yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Z Sene 1081 [Nisan 1671]

Hüküm:39

İzmir monlâsına hüküm ki:

France elçisi arz-ı hâl gönderüp İzmir sâkinlerinden Musa Karmoko? Ve Salon? ve Ayaho nâm yehûdiler yine İzmir'de sâkin France tüccârlarından Görde Simon nâm tâcirden ber-vech-i karz beş yüz yirmi kıt'a guruş alup iki yüz guruşun virüp zimmetlerinde üç yüz yirmi guruş hakkı kalup taleb itdükde virmekde te'allül itmeleriyle Ahid-nâme-i Humâyûnum mücebince mahallinde şer'le görülüp icrâ-yı hakk mümkün olmaz ise Âsitâne'ye havâle olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Zâ Sene [10]81 [Mart 1671]

Hüküm:40

Âsitâne'den İzmir'e varınca leb-i deryâda olan kâdıllara ve iskele zâbitlerine hüküm ki:

Âsitâne-i Sa'âdetim'de mütemekkîn Françe elçisi ( ) arz-ı hâl gönderüp elçi-i mezbûr kendü kızı ile ademlerini mahmiyye-i İstanbul'a göndermek için sefine re'islerinden Nikola Re'is firkateyniyle kendü oğlu ve kethüdâsı ve birkaç nefer zabitleri İzmir tarafına revâne olmalarıyla mezbûrlar Boğazhisârlarına varup dahik olduklarında Ahid-nâme-i Humâyûn mücebince kimesne mâni' olmayup ve lâzım gelen zâd ü zevâdelerin akçeleriyle emîn ve sâlim yola revâne olunmak için hüküm yazılmışdır.

Fî Evâ'il Z Sene 1081 [Nisan 1671]

Hüküm:41

Çay kâdısına hüküm ki:

Ahmed nâm yeniçeri arz-ı hâl ider bundan akdem Ahmed nâm kimesne bundan ber-vech-i karz altı yüz esedi guruş alup meblağ-ı mezbûr mukâbelesinde Çayköy'de olan mülk bağçesinde istiglâl idüp yüz elli bir gün mehl virilüp mezbûr Ahmed edâ itmeden fevt olup olup muhalledfâtı karz iden vârisleri Şa'bân ve İbrâhim nâm kimesnelerden taleb eyledükde virmekde te'allül itmeleriyle yedinde olan hüccet-i şer'îyye mücebince mahallinde şer'le görülüp icrâ-yı hakk olunmaz ise Âsitâne'ye havâle olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Z Sene 1081 [Nisan 1671]

Hüküm:42

Âsitâne'den Edirne'ye varınca yol üzerinde vâki' olan kâdıllara ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdârları ve sâ'ir iş erlerine hüküm ki:

Hâliyâ Mahrûsa-i Edirne'ye irsâli fermânım olan hazîne her kangınızın taht-ı kazanıza varup dâhil olur ise yollarda mu'tâd üzere zabt olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Z Sene 1081 [Nisan 1671]

Hüküm:43

İzmir kādısına hüküm ki:

Hacı Mehmed nâm kimesne arz-ı hâl idüp İzmir'de sâkin Kararutlı? Hacı Hasan nâm ... zimmetinde bir mikdâr akçe hakkı olup talep eyledükde virmekde te'allül itmekle bostancıbaşı tarafından mübâşir ta'yîn olunan haseki mübâşeretiyle mahallinde şer'le görülüp icrâ-yı hakk olunmazsa Âsitâne'ye havâle olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Zâ Sene 1081 [Mart 1671]

Hüküm:44

İstanbul kādısına hüküm ki:

İstanbul'da Bazaristan-ı Âtik kurbunde vâki' Yağlıkçı tâ'ifeisinin kethüdâsı olan Bayram ve Yiğitbaşısı Mustafâ ve ihtiyârândan Mehmed ve Hacı İsmâ'il ve Mehmed ve Ahmed ve Abdülcelil ve Abdullah ve Mustafâ ve Hacı Mehmed arz-ı hâl idüp kadimü'l-eyyâmdan bey' ü şirası kendülerine mahsûs olan metâ'ı kefilleri kendi hırfetlerinde olan dellallar sûklarında mezâd idegelmişler iken hâliyâ ahar hırfetden olan münâdiler bey' ü şirâsı yağlıkçı tâ'ifesine mahsûs olan metâ'ı mezâd itmekle taşradan bey' olunmak için gelen eşyânın nicesi zayi' olmağla beynlerinde ihtilâle bâ'is olmağın fi-mâ'bad bey' ü şirâsın kendü hırfetleri ahâlisine mahsûs olan metâ'ın küfelâsı yağlıkçı hırfeti ahâlisinden olup beynlerinde ma'lûm olan otuz nefer dellâl mezâd idüp küfelâsı ahar taraftan olan münadiye mezâd itdirmeyüp cânib-i şer'den men' birle hüccet-i şer'iyyesi virilmişken hüccet-i şer'iyyesi mücebince amel olunmak bâbında hükm-i Humâyûnum recâ eyledikleri ecilden vech-i meşrûh üzere amel olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i L Sene [10]81 [Şubat 1671]

Hüküm:45

Karaman beğlerbeğisine ve monlâsına hüküm ki:

Murâd Paşa oğlı Mehmed zîde mecdühûnun berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğı ze'âmeti karyelerinden Ali Bey Kolu nâm karye ahâlisi arz-ı hâl idüp mûma-ileyhin defterlü re'âyâsından olup karye-i mezbûr sâkinlerinden Sarıca Ali nâm kimesne kendü hâlinde olmayup şerir ve gammâz ve dâ'imâ ehl-i örf yanına varup fukarâsını gamz idüp ve kendü zu'mu ile ... virüp re'âyâ fukarâsı mezbûrun te'addîsinden perâkende ü perîşân olup gadr eyledüğün bildürüp mezbûr ta'ciz olunmamak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin fi'l-vâki' vech-i meşrûh üzere sû'i hâl-i mukarrer karye-i mezbûreden ta'yin ve nefy olunmak üzere yazılmışdır.

Evâsıt-ı Z Sene [10]82 [Nisan 1672]

Hüküm:46

Şam-ı Şerif kâdısına hüküm ki:

Sarây-ı Cedîd Ağası olan Ya'kûb Ağa arz-ı hâl gönderüp kazâ-i mezbûr muzâfâtından Vadi-yi Acem nâhiyesinden Katana nâm karyede medfûn Şeyh Hayreddin kuddüs-i sirruhu'l-azîzin zâviyelerine Sultân Ahmed Hân tâbe serâhû vakf eylediği Katana nâm karye nezâreti ve tevliyeti evlâda meşruta olup evladı müte'arrız olmağla Mehmed nâm kimesneye berât-ı şerîfimle tevcih olunmuşken yerlüden ba'zı kimesneler mâni' olmalarıyla hilâf-ı şer' müdâhale iderlerse men' u def' olunmak bâbında şûrutıyla yazılmışdır.

Fî Evâsıt- Z Sene [10]82 [Nisan 1672]

Hüküm:47

Hama kâdısına hüküm ki:

Şehid Mehmed Paşa Evkâfı'nın evlâdiyyet üzere mütevellî-i kebîri olan Ali arz-ı hâl idüp Haremeyn-i Muhteremeyn irsâliyesi içün ta'yin eyledüğü evkâfından Hama mukâta'asına tâbi' nehr-i Âsi üzerinde ... nakl ve ... maktu'ı kadimleri defter mücebince edâ idüp kusûrları yoğiken zikr olunan mirî maktû'ya me'mûr olanlar defter mücebince almağa kanâ'at itmeyüp müste'cirlerine ziyâde akçe talebi ile

rencide eyledüklerin bildürüp defter mücebince amel olunup ziyâde talebiyle rencide olunmamak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin vech-i meşrûh üzere yazılmışdır.

Evâ'il-i N Sene [10]81 [Ocak 1671]

Hüküm:48

Bor kâdısına hüküm ki:

Şehîd Mehmed Paşa Evkâfı'nın evlâdiyyet üzere mütevellî-i kebîri olan Ali arz-ı hâl idüp vakfın cümle tevcihât ve azl ve nasbı mütevellî-i kebîri olanlara tefvîz ve anın arzı mücebince tevcîh olunmak üzere vakfiyye-i ma'mûlün-bihâsından mastûr ve mukayyed iken vakfiyye-i mezbûrede vâki' câmi'-i şerîfde mu'allim ve mertezikası olan ehl-i hayrâtdan ba'zıları hayrâtları kâdılarını olanlara arz virüp tevcîh itmeleriyle mürtezika fukarâsına te'addî ve tecâvüz ve ahvâllerin muhtell ü müşevveş olmağın şart u vâkîf mücebince amel olunup hilâf-ı şart-ı vâkîf müdâhale olunmamak üzere yazılmışdır.

Evâ'il N Sene [10]82 [Ocak 1672]

Hüküm:49

Bursa kâdısına hüküm ki:

İbradi kazâsında vâki' Başlar nâm karyede vâki' müteveffâ İlyas Efendi Câmi-i Evkâfının evlâdiyyet üzere mütevellîsi olan Ahmed zîde kadruhû arz-ı hâl idüp vakf-ı mezbûrda sâbıkâ mütevellî olan Mustafâ'nın zimmetinde mâl-ı vakıfdan ( ) bin akça olmağla hâlâ mezbûr Bursa'da olmağla mâl-ı vâkîfi mezbûrdan taleb ittikte virmekde te'alül eyledüğün bildürüp şer'le görülüp zimmetinde zuhûr iden mâl-ı vâkîf bi'tamâm alıvirilüp icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin şer'le görülmek için yazılmışdır.

Evâ'il-i N Sene [10]82 [Ocak 1672]

Hüküm:50

Haleb monlâsına ve mütesellimine hüküm ki:

Şehîd Mehmed Paşa Evkâfı'nın evlâdiyyet üzere mütevellî-i kebîri olan Ali arz-ı hâl idüp müteveffâ-yı müşârun-ileyhin evkâfından Medîne-i Haleb'de vâki' evkâfî karyelerinden ... ve ... nâm karyelerin mahsuli tedâhül üzere olmağla kadîmden vakf-ı mezbûr mütevellîsi olanlar kurâ-i mezbûr mahsûlâtın tadâhül tarikiyle cem' idegelüp bin seksen bir ramazânı gurresinden bir sene tamâmına değin vakf-ı mezbûr mütevellîsi olan Süleymân tevliyet-i mezbûrî sene-i mezbûre tamâmına değin zabt idüp lâkin tedâhül olmağla zamânına düşen mahsûlâtın kurâ-i mezbûr re'âyâsından cem' itmeyüp hâlâ seksen üç senesinde hâsıl ve harman olan terekeden ahz u kabz itmek istedikde hâlâ mütevellî olan Abdurrahmân mâni' olduğın bildürüp mezbûr Süleymân'ın zamanına düşen mahsûlât ve re'âyâyâ tohum için ve kût için karzen virdüğü tereke akçesin bi't-tamâm alup fûruht itmedikçe mezbûr Abdurrahmân'a nizâ itdirilmemek bâbında emr-i şerîfim virilmişken şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Z Sene [10]82 [Mart-Nisan 1672]

Hüküm:51

Ber-vech-i arpalık Balıkesri ve Balya kazâlarına mutasarrıf olan ve Balıkesri Sancağı mütesellimine hüküm ki:

Mehmed nâm yeniçeri gelüp mezbûrun oğlu Osman koyun ra'y ider iken Balıkesri kazâsına tâbi' Depesidelik nâm karye sâkinlerinden çoban tâ'ifesinden Mehmed ve İvâz ve Ali ve Balya kazâsına tâbi' ( ) nâm karye sâkinlerinden ( ) nâm şakîler birbirleriyle yekdil olmalarıyla mezbûr Osman'ı tüfenk ile urup katl itmeleriyle ikrâr idüp sicill ve hüccet olunup icrâ-yı hakk olunmak bâbından emr-i şerîfim recâ itmeğın mahallinde şer'le teftîş ü tefahhus oldukdan sonra kâtl ve müfsidleriyle getirülüp Âsitâne-i Sa'âdetim'e ihzâr olunmak için şurutuyla yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı M Sene [10]82 [Mayıs 1671]

Hüküm:52

Bursa Tokad kâdılarına hüküm ki:

Nazlı nâm zımmîye gelüp mezbûrenin babası Yani zimmînin Hıсро nâm zımmî zimmetinde altı bin guruş hakkı olup almadan babası mezbûr Yani ve merkûm Hıсро zımmî dahi mürd olmağla metrûkâtı kabz iden oğlu Kirkor zimmetinden taleb

eyledükde te'allül itmekle hîn-i murâfa'da Âsitâne'den firâr eyledüğün bildürüp Burusa'da Rayki? Hatûn'da ve ahar kimesnede emânet vaz' olunan akçe ve eşyâsı ma'rifet-i şer'le mahallinde tahrîr ü defter olunuğ emânete vaz' olundukdan sonra mezbûr Âsitâne'ye ihzâr olunmak için şurutuyla yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı M Sene [10]82 [Mayıs 1671]

Mezbûre Nazlı nâm zımmîyenin talebiyle bâlâda mastûr olan merkûm Kırkor ve karındaşı David nâm zımmîlerin mahallinde mevcûd olan eşyâsı ma'rifet-i şer'le emânet vaz' olup ve mezbûrlar ta'yin olunan mübâşirimle Âsitâne'ye ihzârı için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı M Sene [10]82 [Mayıs 1671]

Hüküm:53

Haleb paşasına ve monlâsına ve Hama kâdısına hüküm ki:

Şehîd Mehmed Paşa Evkâfi'nın evlâdiyyet üzere mütevellî-i kebîri olan Ali dâme mecdühû arz-ı hâl idüp müteveffâ-yı muşârün-ileyhin Haremi's-Şerifeyn irsâliyesi için ta'yîn eyledüğü evkâfdan Haleb'de olan evkâfi tevâbi'inden Hama'da vâki' Deyriyân ? nâm vakf değirmânı Aluşmalı oğlı Salah nâm kimesne bilâ temessük fuzûlen dört sene ... nâm karye şeyhi olan Şeyh Ahmed nâm kimesne altı sene fuzûlen zabt ve bir sene müddet ellişer guruşun icâresin cânib-i vakfa virmeyüp zimmetlerinde kalmağla hüccet-i şer'iyyesi mücebince alıvirilmek bâbında yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i M Sene [10]82 [Mayıs 1671]

Hüküm:54

Haleb Paşası'na ve monlâsına hüküm ki:

Şehîd Mehmed Paşa Evkâfi'nın mütevellîsi Ali arz-ı hâl idüp müteveffâ-yı muşârün-ileyhin evkâfi mütevellîleri ve zâbitleri ve sâ'ir cihâtı mütevellî-i kebîri arzıyla tevcih olup kâdılar ve gayrı kimesnelerin arzıyla virilmeyüp ve virilür ise olma'külelerin vazîfeleri virilmeye deyu vakfiyye-i ma'mûlü'n-bihâsında mastûr ve şart-ı vakıf eylemiş iken medîne-i Haleb'de vâki' muşârün-ileyhin evkâfindan gümrük cânibinde olan mescidde tilâvet olunan eczâ-ı şerîfeden mahlûl olan cihâtı

hüccetleriyle birbirlerine ferâgât itmeleriyle nâ-ehl kimesneler konup vakfa gadr itmeleriyle şart-ı vâkîf üzere ol-ma'küle nâ-ehil kimesneye vazîfe virilmemek bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin vakfiyye-i ma'mûlü'n-bihâ mücebince amel olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı M Sene [10]82 [Mayıs 1671]

Hüküm:55

Haleb Paşasına ve mütesellimine hüküm ki:

Şehîd Mehmed Paşa Evkâfı mütevellîsi olan Ali arz-ı hâl idüp müteveffâ-yı muşârun-ileyin Haremeyn irsâliyesi için ta'yîn eylediği evkâfından medîne-i Haleb'de vâki' evkâfı karyelerinden Kantar. ? ve Tokum ? nâm karyeleri ahâlisine mu'amelecilerden ba'zı kimesnelerin alacakları olmağla mahsûl zamânında gelüp akçelerin taleb idüp re'âyâyı rencide etmekle vakfa â'id olan mahsûlât ve rüsûmâtların virmekde mâni' mezbûrlar mâni' olmalarıyla mahsûl-i vakfa noksân mütereddîd olduğın bildürüp re'âyâ-yı mezbûrun vakfa â'id olan mahsûlât ve sâ'ir rüsûmâtların cânib-i vakfa edâ olunmadıkça mu'amelecilere akça talebiyle rencide itdirilmemek bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin vech-i meşrûh üzere yazılmışdır.

Fî Evâ'il M Sene [10]82 [Mayıs 1671]

Hüküm:56

Haleb Paşasına ve monlâsına kâdısına hüküm ki:

Şehîd Mehmed Paşa Evkâfı'nın evlâdiyyet üzere mütevellîsi olan Ali dâme mecdühû arz-ı hâl idüp müteveffâ-yı muşârun-ileyhin Haremeyn-i Muhteremeyn irsâliyesi için ta'yîn eylediği evkâfından Medîne-i Haleb'de vâki' evkâfı âkârâtından Medîne-i Haleb'de vâki' evkâfından ... demekle ma'rûf vakıf cânibinde yedi sekiz nefer dellâl olup içlerinden ba'zısı dellâl Efrenç tâ'ifesiyle yek-cihet olup ... getüren bazirganların metâ'larını ayağına urup bazirganları gadr itmeleriyle bazirganlar ... getürmeden kalup ol-vechile hânı işletmeyüp mahsûl-i vakfa gadr olduğın bildürüp ol-ma'küle kimesneler ... ihrâc olunup min-ba'd müdâhale itdirilmemek bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin vech-i meşrûh üzere hüküm virilmiştir.

Fî Evâ'il-i M Sene 1082 [Mayıs 1671]

Hüküm:57

Çorum Beğine ve kādısına hüküm ki:

Hasan arz-ı hâl idüp hâlâ mir-livâ-i mezbûrun ademlerinden Mehmed nâm kimesne zimmetinden karz-ı şer'eden seksen guruş hakkı olup taleb eyledükde virmekte te'allül itmekle mahallinde şer'le görülüp icrâ-yı hakk olumaz ise Âsitâne'ye ihzâr olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı M Sene 1082 [Mayıs 1671]

Hüküm:58

Üsküdâr kādısına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûra tâbi' Taşköprü nâhiyesi ahâlisi arz-ı hâl idüp nâhiye-i mezbûrede yerlûden Mahmûd her gelen kâdılara nâ'ib olup te'addî itmekle mukaddemâ virilen ahkâm-ı şerîfeler mücebince mezbûr Mahmûd niyâbetden men' u def' olunup mi'n ba'd istihdâm olunmamak için kânûn üzere yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı M Sene [10]82 [Mayıs 1671]

Hüküm:59

Kayseriye monlâsına ve Kethüdâ yerine hüküm ki:

Mustafâ gelüp kazâ-i mezbûra tâbi' Çıravon? nâm karye sâkinlerinden Emir oğlu Ahmed nâm kimesneden on dörder kîse iki kantâr güherçile alup akçesin virmişken zevcesi Turhân nâm hâtûn ile yek-dîl olup ben dahi iki kantâr güherçile dahi virmiş idim deyu (silik) paraya virdim deyu dahl itmekle murâfa' olup hüccet-i şer'iyeye virilüp ve Rikâb-ı Humâyûn tarafından virilen emr-i şerîf ve fetvâ-yı şerîfe ve hüccet-i şer'iyeleri mücebince men'iyile memnû' olmaz ise Âsitâne'ye havâle için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı M [10]82 [Mayıs 1671]

Hüküm:60

Karaman beğlerbeğisine ve Eskiil kâdısına hüküm ki:

Senki kâdısın Südde-i Sa'âdetim'e mektûb gönderüp kazâ-i mezbûra tâbi' Ilgun hâssı karyelerinden Hıtr ? ve Saray nâm karyeler ahâlîsi meclîs-i şer'e varup kadîmü'l-eyyâmdan (silik) cârî olan sudan bunlar birer sehm su alup mevrû'âtların saky idegelmişler iken ve Suğla yerleri zirâ'ât itmeyüp ve Suğla voyvodası olanlar bunlardan alâkası yoğiken hâlâ Suğla voyvodası Ca'fer hilâf-ı şer' ve kânûn bunların yüz altmış guruşların alup zulm ü te'addî itmekle alduğu girü aluna redd olunmamak için şurutuyla yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı M Sene [10]82 [Mayıs 1671]

Hüküm:61

Çahârşanba kâdısına hüküm ki:

Matbâh-ı Âmirem hüddâmından İsmâ'il arz-ı hâl idüp kazâ-i mezbûra tâbi' Surhanar ? nâm karye sâkinlerinden Muslu nâm kimsene bunun hânesin basup çekmecesin yanına alup üçyüz guruş mikdârı akçesin alup ziyâde te'addî eyledüğün bildürüp mahallinde şer'le görülüp icrâ-yı hakk olunmaz ise Âsitâne'ye ihzâr olunmak için hüküm virilmişdir.

Fî Evâsıt-ı M Sene [10]82 [Mayıs 1671]

Hüküm:62

Marmara nâ'ibine hüküm ki:

Bi'l-fi'l hassa bostancıların başı olan iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim Mustafâ dâme mecdühû tarafından Südde-i Sa'âdetim'e arz-ı hâl sunulup beher sene bağçe-i hassada vâki' gars? olunan arpacık soğanı Marmara sefinesiyle yalnız bir sefine novlan? ile virilüp Âsitâne-i Sa'âdetim bağçe-i hassaya götürülmesi bâbindan mukaddemâ emr-i şerîfim virilmekle mücebince müceddeden emr-i şerîfim yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Râ Sene 1082 [Temmuz-Ağustos 1671]

Hüküm:63

Konya monlâsına hüküm ki:

Konya'da asûde olan Hazret-i Mevlânâ evlâdından Dervîş arz-ı hâl idüp yine Konya'da merhûm Sultân Selim Hân tâbe serâhû evkâfindan yevmî üç akçe ve Şatırvân Evkâfindan iki akçeye berât-ı şerîfime mutasarrıf olup bin seksen ( ) seksen senelerinde berâtı mücebince me'zun olduğı vazîfesin vakf-ı mezbûr mütevellîsi olan Hâcî Ahmed ve ( ) nâm kimesnelere taleb eyledükde virmeyüp te'allül eyledüğün bildürüp alıvirilmek bâbında Dârü's-sa'âde Ağası mektûbu mücebince yazılmışdır.

Evâhir-i Z Sene [10]82 [Nisan 1672]

Hüküm:64

Birgi nâ'ibine ve Aydın Sancağı mütesellimine hüküm ki:

Dârü's-sa'âde Ağası Yûsuf Ağa arz gönderüp Aydın Sancağı'nda Birgi kazâsından Haremeyni's-Şerifeyn Evkâfindan bin seksen bir senesine mahsûb olmak üzere hâlâ mütevellî olan Ahmed vakf-ı mezbûr re'âyâsından mahsûl-i vakfi şer' ve kânûn ve defter mücebince cem' ü tahsîl idüp lâkin içlerinden ba'zıları mücerred mâl-ı vâkfî virmemek için cem'iyet memnû' iken cem'iyet idüp üzerlerinde otuz iki guruşun bâkî kalup ol-vechile Haremeyn ahâlisinin surrelerine noksân kayd olunmağın zikr olunan mâl-ı vâkfa ... defter mücebince cem' ü tahsîl olunmak için ( ) kapucu zîde kadruhû mübâşir ta'yîn olunmağın meblağ-ı mezbûr re'âyâ-yı vakıfdan cem' ü tahsîl itdirilüp kimesneye te'allül itdirilmemek bâbında emr-i şerîfim virilmek recâsına arz itmeğın vech-i meşrûh üzere şurutuyla yazılmışdır.

Evâhir-i Z Sene [10]82 [Nisan 1672]

Hüküm:65

Birgi nâ'ibine ve Aydın Sancağı mütesellimine hüküm ki:

Dârü's-sa'âde Ağası Yûsuf Ağa arz gönderüp Birgi kazâsına tâbi' Haremeyn Evkâfindan bin seksen bir senesine mahsûb olmak üzere mütevellî olan Ahmed Birgi kazâsı toprağında vâki' zeytûn ve incir bağçelerinin defterde bedel-i oşr deyu vakfa hâsıl kayd olunup defter mücebimce rûsûmların cem' ü tahsîl olunur iken Birgi sâkinlerinden Arif Mehmed Efendi ve Dervîş nâm yeniçeri ve Mehmed ve Ahmed

Efendi oğlı ( ) Abdülkâdir Efendi ve Kılıç ? nâm karye sâkinlerinden Bekir Ağa a'yân-ı vilâyetden ahâlileriyle sâ'ir re'âyâdan cem' idin ba'dehu biz dahi virürüz deyu te'allül itmeleriyle sâ'irlerin rüsûmu tahsîl olunup mezbûrûn kimesnelerden talep olundukda biz kadîmden rüsûm bağçe nâmıyla bir akçe viregelmezken bundan mukaddem mütevellî olan kimesneler bizi hebâ idegelmişdir deyu te'allül itmeleriyle Haremeyn-i Şerifeyn Evkâfi'na gadr eyledüklerin bildirüp defter mûcebince cem' ü tahsîl olunmak bâbindan emr-i şerîfim virildükte recâsıyla arz itmeğin vech-i meşrûh üzere şurutuyla yazılmışdır.

Evâhir-i Z Sene [10]82 [Nisan 1672]

Hüküm:66

Müteffiş Paşa'ya ve Karahisâr ve ( ) kâdılarına hüküm ki:

Hâcı Ahmed arz-ı hâl idüp Ermeni tâ'ifesinden Papas Maçirsir ? ve Anfor ? ve Mardorus nâm zimmîlerde hüccet-i şer' den hüccet-i şer'iyye mûcebince beş yüz esedî guruş hakkı olup meblağ-ı mezbûrun tahsîli için emr-i şerîfim virilüp da'va ve talep ve ahz u kabz itmek sadedinde iken mezbûrlar firâr idüp hâlâ Karahisâr [da] olanları istimâ' olunmağın yedinde olan hüccet-i şer'iyye mûcebince meblağ-ı mezbûr alvirilüp icrâ-yı hakk olunmak bâbinda emr-i şerîfim virilmeğin şer'le görölüp icrâ-yı hakk olunmak üzere yazılmışdır.

Evâhir-i M Sene [10]82 [Mayıs-Hairan 1671]

Hüküm:67

Haleb kâdıısına ve mütesellimine hüküm ki:

Vezîr-i A'zâm sâbıkâ Şehîd Mehmed Paşa Evkâfi mütevellîsi olan Ali ile vakf-ı mezbûr karyelerinden Mahrûsa-i Haleb'e tâbi' ... ve ... ve ... nâm karyeler ahâlisi arz-ı hâl idüp kazâ-i mezbûr sâkinlerinden Şâh Mirza dimekle ma'rûf Mustafâ dâme ikbaluhûnun zikr olunan kurâ ahâlisi zimmetinde yedi bin yüz guruş hakkı olup meblağ-ı mezbûru re'âyâ tâ'ifesi bir senede virmeğe kâdir olmayup senede re'âyâdan yedi yüz elli guruş almak üzere mâbeynlerinde kavlı-i şer'i ile taksît olunduğu sicil ve hüccet olunup meblağ-ı mezbûr mîr-i mîrân-ı muşârun-ileyhin vekîli Abdurrahmân nâm kimesneye havâle olunup fi-mâba'd Şah Mirza âsl-ı mâl olan meblağ-ı mezbûr

talebi ile re'âyâyı rencide eyleyüp mezbûr Abdurrahmân kabûl idüp bin seksen üç senesinde bin yüz elli guruş merkûm Abdurrahmân'a re'âyâ tâ'ifesi edâ ve teslîm idüp ve asl-ı mâl olan meblağ-ı mezbûr yedi bin beş yüz guruşdur zikr olunan kurâ ahâlisine topdan virmeyüp kimine yüz ve ba'zısına yüz elli ve iki yüz buna göre evfer ve ekser virdüğü meblağ-ı mezbûru kabz iden re'âyâyı eshâm eshâm defter idüp vekîl-i mezbûr yedinde Şâh Mirzâ'nın Müfredât Defteri olmağla vekîl-i mezbûr her sene kavlı-ı şer'îyye ile hüccet virilen yedi yüz eli guruşun Müfredât Defteri mücebince her birinin ne kadar deyni edâ olunup ve ne mikdâr akçe her birinin zimmetinde kalmışdır mezbûr Abdurrahmân yedinde olan Müfredât Defteri'ni tahrîr itmeyüp mühim ? olmağla re'âyânın defter-i ma'lûm olmayup topdan alup bu takdîrce re'âyâyâ zulm ü te'addî olduğın bildürüp hükm-i Humâyûnum recâ itmeğın kavlı olunan beş yüz elli guruşun cem' ü tahsîl ve ahz u kabz olundukda Müfredât Defteri'ne her mütevellînin zimmetinde ne kadar virilüp yedinde ve bâkîsinde ne kadar kalmışdır Müfredât Defteri mücebince her re'âyâyâ kabz-ı mâl eyledüyse birer memhûr temessük virilüp te'allül itdirilmemek üzere yazılmışdır.

Evâsıt-ı N Sene [10]82 [Ocak 1672]

Hüküm:68

Âsîtâne-i Sa'âdetim'den Boğdan sınırına varınca yol üzerinde vâki' olan kâdırlara ve iskele zâbitlerine hüküm ki:

Kıdvetü'l ümerâ'i'l-kirâm milleti'l-mesîhîyye Âsîtâne-i Sa'âdetim'de mütemekkîn İngiliz elçisi hutimet avâkibuhu bi'l-hayr Südde-i Sa'âdetim'e arz-ı hâl idüp İngiliz tâ'ifesinden ... nâm İngiliz zevcesi Hristina? nâm İngilizlü ve iki hizmetkârı ... ile Boğdan'a kendu gitmek murâd itmekle ( ) nâm reisin sefinesiyle Gulaç? İskelesine ve Gulaç ? dan Boğdan'a vilayetine varınca yolda ve izde ve menâzil ve merâhilde kendüsü ve zevcesi mezbûreye ve iki zimmîye avrat? hizmetkârlarına kimesne mâni' olmayup ve zâd ü zevâd ve zahirelerin akçesiyle alvirüp Ahid-nâme-i Humâyûnum mücebince himâyet ve sıyânet olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın Ahid-nâme-i Humâyûnum mücebince amel olunmak emrim olmuşdur deyu şurutuyla yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı S Sene 1082 [Haziran 1671]

Hüküm:69

İzmir monlâsına hüküm ki:

Kıdvetü'l ümerâ'i'l-kirâm milleti'l-mesîhîyye Âsitâne-i Sa'âdetim'de mütemekkîn İngiliz elçisi hutimet avâkibuhu bi'l-hayr Südde-i Sa'âdetim'e arz-ı hâl idüp İngiltere tâ'ifesinden ... nâm İngiliz'in kazâ-i mezbûr sâkinlerinden İngiliz tâ'ifesinden ( ) nâm İngilizlü ... ile hesâbları olmağla İzmir'de vâki' İngiltere konsolosu ma'rifetiyle hesâbları görülüp yolda ve izde firâr ve gaybet olmayup Ahid-nâme-i Humâyûnum'a muhâlif kimesneye dahl ü ta'arruz itdirilmemek bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın Ahid-nâme-i Humâyûnum mücebince amel olunmak emrim olmuştur deyu şurutuyla yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı S Sene 1082 [Haziran 1671]

Hüküm:70

Ankara ve Beğpazarı kâdılarına hüküm ki:

Âsitâne-i Sa'âdetim'de mütemekkîn olan İngiltere elçisi kıdvetü'l a'yânü'l milleti'l-mesîhîyye ... hutimet avâkibuhu bi'l-hayr Südde-i Sa'âdetim'e arz-ı hâl gönderüp Ankara ve Beğpazarı'nda ticâret iden Giollimu Yoluk nâm tâcir kendü hâlinde ve kâr u kesbinde iken âdemlerine ve davârlarına Ahid-nâme-i Humâyûnum'a muğâyir ta'arruz olunup te'addîden hâlî olmadukların bildürüp ol-bâbda hükm-i Humâyûnum recâ itmeğın Ahid-nâme-i Humâyûnum'a murâca'at olundukda tâ'ife-i mezbûr tüccârları karadan memâlik-i mahrûseme gelüp ve emîn ve sâlim ticâret idüp âdemlerine ve davârlarına ve esbâbı mallarına aslâ kimesne dahl ü tecâvüz itmeyüp ve her vechile rencîde vü remîde olunmayup kendü hâllerinde ve kâr ü kesblerinde olalar deyu mestûr bulunmağın Ahid-nâme-i Humâyûn mücebince amel olunmak emrim olmuştur deyu şurutuyla yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı S Sene 1082 [Haziran 1671]

Hüküm:71

Ankara ve Beğpazarı kâdılarına hüküm ki:

Âsitâne-i Sa'âdetim'de mütemekkîn olan İngiltere elçisi kıdvetü'l a'yânü'l milleti'l-mesîhîyyeden ... hutimet avâkibuhu bi'l-hayr Südde-i Sa'âdetim'e arz-ı hâl gönderüp İngiltere tüccârlarından Beğpazarı'nda sâkin Giollimu Yoluk nâm tâcir karadan ve deryâdan memâlik-i mahrûseme gelüp gidüp bey' ü şîrâ ve ticâret ider iken " tâ'ifesi taraflarından rencîde vü remîde olup ta'arruzdan hâlî olmadukların bildürüp ol-bâbda hükm-i Humâyûnum recâ itmeğin Ahid-nâme-i Humâyûnum'a murâca'at olundukda İngiltere kralının tüccâr ve ademleri ve tercümân ve simsârları deryâdan ve karadan memâlik-i mahrûseme gelüp ve gidüp emîn ve sâlim bey' ü şîrâ ve ticâret idüp gelmiş kendüsüne beğlerbeğleri ve zâbitler ve kapudânlar ve deryâdan ... re'isler ve asker halkı ve gayrı kullar kendülerine ve esbâb mallarına ve âdemlerine hiçbir vechile dahl ü ta'arrüz eylemeyeler deyu Ahid-nâme-i Humâyûnum'da mestûr bulunmağın Ahid-nâme-i Humâyûn mücebince amel olunmak emrim olmuşdur deyu şurutuyla yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı S Sene 1082 [Haziran 1671]

Hüküm:72

Ankara ve Beğpazarı kâdılarına hüküm ki:

Âsitâne-i Sa'âdetim'de mütemekkîn olan İngiltere elçisi kıdvetü'l a'yânü'l milleti'l-mesîhîyye ... hutimet avâkibuhu bi'l-hayr Südde-i Sa'âdetim'e arz-ı hâl gönderüp İngiltere tüccârlarından Beğpazarı'nda sâkin Giollimu Yoluk nâm tâcir kendü hâlinde ve kâr u kesbinde iken ba'zı kimesneler buna nice mevad isnâdıyla hilâf-ı şer'î şerîf rencîde eyledüklerin bildürüp ol-bâbda emr-i şerîfim recâ itmeğin Ahid-nâme-i Humâyûnum'a murâca'at olundukda tâ'ife-i mezbûr tüccârlarına bazı kimesneler bize şetm itdiniz deyu iftirâ iderler deyu zorla ifâde ? itdikleri şuhûd-ı hükkâm huzûrunda istimâ' olunup İngiltere elçilerine haber olunup onların ma'rifetiyle görülüp himâyet ve sıyânet olalar deyu Ahid-nâme-i Humâyûnum'da mastûr bulunmağın Ahid-nâme-i Humâyûn mücebince amel olunmak emrim olmuşdur deyu şurutuyla yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı S Sene 1082 [Haziran 1671]

Hüküm:73

Bozcaada kâdısına ve kal' â dizdârlarına hüküm ki:

Kıdvetü'l a'yânü'l-milleti'l-mesîhiyye Âsitâne-i Sa'âdetim'de mütemekkîn olan İngiltere elçisi hutimet avâkibuhu bi'l-hayr Südde-i Sa'âdetim'e arz-ı hâl gönderüp İngiltere elçisine kendü nefsiçün her sene yedi bin medre hamr virilegelmek mu'tâd olup hâliyâ Bozcaada'dan ancak yalnız iki yüz medre hamrına iştirâ eylemek için ademlerinden Kurşun oğlu Yusuf nâm yehudî revâne olmağla imdi kendi nefsiçün iştirâ itdirdüğü ancak iki yüz merde hamrına Ahid-nâme-i Humâyûnum'a mugâyir kimesne mâni' olmamak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın bin seksen iki senesine mahsûp olmak üzere iştirâ itdirdüğü iki yüz medre hamrdan haraç nâmıyla irsâl eyledüğü ademe Ahid-nâme-i Humâyûnum'a mugâyir kimesne mâni' olmamak emrim olmuşdur deyu şurutuyla yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı S Sene 1082 [Haziran 1671]

Hüküm:74

Tekirdağı nâ'ibine hüküm ki:

İstanbul'da Ebû'l-feth Sultân Mehmed Hân Evkâfı mütevellisi olan Ali zîde mecdhu arz-ı hâl idüp vakf-ı mezbûr mukâta'larından Erikli mukâta'sı yetmiş sekiz senesine mahsûb olmak üzere Kurd Ahmed nâm sipâhîye der-ûhde idüp mâl-ı vakıfdan zimmetinde yüz yirmi bin akçe bâkî kalup taleb eyledükde virmekte te'allül itmekle mezbûr Tekirdağı'nda olmağın Âsitâne'ye ihzâr olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın vech-i meşrûh üzere yazılmışdır.

Evâhir-i S Sene [10]82 [Haziran 1671]

Hüküm:75

İstanbul kâdısına hüküm ki:

Mahmiyye-i mezbûrede vâki' hamâk tâ'ifesi arz-ı hâl idüp kadîmü'l-eyyâmdan berü dikimci ? tâ'ifesi diktikleri babûc ve mest-î hamâkları çarşusına götürüp bey' idegelmişler iken hâlâ kadîme muhâlif bazar yerlerinde bey' itmeleriyle ihtilâle bâ'is olup te'addî vü tecâvüz eyledükleri ve bu bâbda yedlerinde hüccet-i şer'iiyesi olduğın

bildürüp hüccet-i şer'iyyesi mücebince amel olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ eyledükeri ecilden hüccet-i şer'iyyesi mucebince şurutuyla yazılmışdır.

Evâsıt-ı Za Sene [10]80 [Nisan 1670]

Hüküm:76

Birecik kādısına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûrda yeniçeri serdârı Ali arz-ı hâl idüp yine kazâ-i mezbûr sâkinlerinden Veli nâm yeniçeri sahte mektûb ve emir ile mezbûrun serdârı te'addî ve zabt idüp gadr itmekle mezbûr Veli'nin ve refikleri Ömer ve Yûsuf nâm yeniçeriler berâtda olan mektûb ve emir ile Âsitâne'ye ihzâr olunmak bâbında ocak? tarafından mübâşir ta'yîn olup Ağa mektûbu mücebince yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Zâ Sene [10]82 [Mart 1672]

Hüküm:77

Karıpazarı ve Kengiri kādısına ve mütesellimine hüküm ki:

Kazâ-i mezbûra tâbi' Ortaköy nâm karye ahâlisi arz-ı hâl idüp yine karye-i mezbûr sâkinlerinden Muharrem nâm kimesne kendü hâlinde olmayup kâdı ve nâ'ib ve mütesellim ve voyvoda ve sâ'ir ehl-i örfün yanlarına varup fukarâsın gamz idüp bigayrı hakk akçelerin alup ve aldırup üç dört kat'î emr-i şerîfim virilüp kendü hâlinde ola deyu tenbih olunmuşken mütenebbih olmayup mazarrâtdan olmağla karye-i mezbûreden nefy olunma bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın mazarratda nâşi olduğı şer'le sâbit ve zâhir olursa nefy olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı M Sene [10]86 [Nisan 1675]

Hüküm:78

İzmir ve Burusa kâdılarına hüküm ki:

Hacı Ali arz-ı hâl idüp Aleksar nâm zımmîye mîri teslîm olunmak üzere beşer kîse akçe teslîm ve poliçemiz olup hâlâ mezbûr zımmî İstanbul'da olmayup Burusa'da ve İzmir'de olmağın meblağ-ı mezbûru bulunduğı yerde ma'rifet-i şer'le tahsîl olunmak üzere şurutuyla yazılmışdır.

Evâsıt-ı M Sene [10]82 [Mayıs 1671]

Hüküm:79

Birgi kâdısına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûr nevâhisinden ... nâhiyesinde nâ'ibü'ş-şer' olan Mustafâ mektûb gönderüp Birgi kazâsı muzâfâtından ... nâm karye muhallefâtından Sofular mahallesi ahâlisi ile Hatib Mustafâ meclîs-i şer'e varup mahalle-i mezbûr sükkânından Murâd oğlu Mehmed nâm şakî cem'iyet memnû' iken cem'iyet idüp Haremeyn Evkâfi mütevellîlerinin umûruna karışup re'âyâyı tahrîk ve izlâl idüp mukaddemâ men' için emr-i şerîfim virilmeğin mezbûrlar ita'at itmeyüp ve mezbûr Mustafâ'ya şütûm-ı galîza ile şetm ve müslümânlardan isnâd ve iftirâ idüp oğlu Ali ile yek-dîl olup zulm ü te'addî ve tecâvüzlerinin nihâyeti olmaduğın bildürdükde mezbûr Hacı Mehmed karye-i mezbûrdan nefy olunmak bâbında emr-i şerîfim virilmek recâsına arz itmeğin mahallinde şer'le görülüp mezbûrların sû-i hâli sâbit ve zâhir oldukdan sonra ma'rifet-i şer'le mezbûr kadîmî sâkin olduğı mahalle nak ü iskân itdirilmek için şurutuyla yazılmışdır.

Evâhir-i M Sene [10]82 [Mayıs-Haziran 1671]

Hüküm:80

Bursa nâ'ibine ve Karı pazarı kâdısı mevlânâ Mustafâ'ya hüküm ki:

Karı pazarı kâdısı Hacı Mehmed sene-i ahirin fî-zamanında ve ... şevvâlinin guresinde müddet-i örfiyyesi tasarrufundan sonra ref'virüp yevmî iki yüz akçe ile borcu te'mini sana tevcih olunup bi'l-fi'l Anadolu kâdıaskeri olan mevlânâ Mustafâ Efendi'ye mühürlü mektûb virilmekle muşârun-ileyhin mektûbu mücebince amel eylemen bâbında yazılmışdır.

Evâhir-i M Sene [10]82 [Mayıs-Haziran 1671]

Hüküm:81

Ber-vech-i arpalık İznik kâdısına hüküm ki:

Mihrimah Hâtûn arz-ı hâl idüp kazâ-i mezbûr sâkinlerinden bunun er karındaşı olan Derviş fevt olup muhallefâtı buna intikâl itmekle hâlâ mezbûre hâtûn yine kazâ-i mezbûr sâkinlerinden İbrâhim nâm kimesneye muhallefâtı mezkûru kabz itmek için tarafından vekîl idüp mezbûr İbrâhim muhallefâtı- mezbûru kabz idüp mezbûreye virmeyüp zimmetinde kalmağla mezbûre hâtûn merkûm İbrâhim'den hîn-i emr-i şerîfimle varup taleb eyledükde virmeyüp firâr itmekle mezbûr Hacı ile murâfa'dan bu def'a dahi inâd iderse ma'rifet-i şer'le hânesi mühürlenüp Âsitâne-i Sa'âdetim'e madâmki kâdı ile mürâfa' olmadıkça ...üzere yazılmışdır.

Evâsıt-ı M Sene [10]82 [Mayıs 1671]

Hüküm:82

Ber-vech-i arpaık Mudanya kâdısına hüküm ki:

İbrâhim nâm kimesne Südde-i Sa'âdetim'e arz-ı hâl idüp nun İstanbul'da Firûz Ağa mahallesinde vâki' âmmîsi oğlı Mustafâ nâm kimesne ile ber-vech-i iştirâk mutasarrıf oldukları ma'lûmetü'l-hudûd mülk menzîlleri ihrâk-ı kebîrde muhterik olup eser-i binâsı kalmayup arsa-i hâliye olup bu mezbûr Mustafâ ile iştirâk olmağla mâbeynlerinde taksîm murâd eyledüklerinde mezbûr Mustafâ râzı olmayup kazâ-i mezbûr muzâfâtından ( ) nâhiyesinde sâkin olup bir vechile icrâ-yı hakk mümkün olmamağın arsa-i mezbûreden hissesi alıvırilüp icrâ-yı hakk olunmak için mezbûr Âsitâne-i Sa'âdetim'e ihzâr olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın vech-i meşrûh üzere amel olunmak emrim olmuşdur deyu yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i R Sene 1082 [Ağustos 1671]

Hüküm:83

Haslar kâdısına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûrede vâki' çömlekçiyân tâ'ifesi Südde-i Sa'âdetim'e arz-ı hâl idüp kadîmü'l-eyyâmından bu ana değın gelince tâ'ife-i mezbûrun kâr u kesblerine muhtesib ve ehl-i örf tâ'ifesi müdâhale idegelmiş değiller iken kadîme muhâlif muhtesib ve sâ'ir ehl-i örf tâ'ifesi işledikleri çömlekler ve bardakları ve ibrikleri ikisi bir akçeye olmak üzere narh teklîf idüp te'addî itmeleriyle her biri bir akçeye olmak üzere ancak mümkündür ziyâdeye tahammülleri olmaduğ bundan akdem ilâm olunup

mâbeynlerinde vâki' olan umûrlarını yiğit başı ve kethüdâları görüp muhtesip karışmaya deyu mukaddemâ ceddin Hüdâvendigâr tâbe serâhû zamânında emr-i şerîfim virilmekle mûcebince mücedden hükm-i Humâyûnum taleb eyledükleri ecilden husûs-ı mezbûrun hilâfına emr-i ahâr sâdır olmuş değil ise mûcebince amel olunmak emrim olmuşdur deyu şurutuyla yazılmışdır.

Fî Evâhir-i M Sene 1082 [Mayıs-Haziran 1671]

Hüküm:84

Muvakkaten Divriği kâdısı olan mevlânâ İbrâhim zîde fazluhuya hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetim'e adem gönderüp işbu sene isneyn sem'ateyn ve elf saferinin guresinden altı ay tevkîl ve yevmî üç yüz akçe ve karye-i bendegân ilhâkıyla ba'de't-tevkîl sekiz ay kazâ-i mezbûrda mutasarrıf olup ... on iki ay zamânki Seyyid Hasan'dan sonra Bekfalun ve ... karyeleri ilhâkıyla Arıcı kazâsında tekmîl-i müddet-i örfiyye itmek üzere bi'l-fi'l Anadolu kâdıaskerim olan a'lemü'l-ulemâi'l-mütebahhirîn mevlânâ Mustafâ edâmallahu Te'alâ fezâ'ilehu tarafından mühürlü mektûb virilmeğin mûcebince arıza recâ eyledükleri ecilden muşârun-ileyh tarafından virilen mühürlü mektûb mûcebince amel eylemen emrim olmuşdur deyu yazılmışdır.

Fi Evâsıt-ı M Sene 1082 [Mayıs 1671]

Hüküm:85

Ber-vech-i arpalık Bolu Paşa'sına ( ) ve ( ) kâdılarına hüküm ki:

Muvakkaten Yedi Dîvân kâdısı olan kıdvetü'l-kuzzât ve'l-hükkâm mevlânâ Osman zîde fazluhu arz-ı hâl idüp yedi Dîvân kazâsında mezbûrun sulbîsi olmağla kadîmden kazâ-i mezbûrda sâkin olmağla tevkîyeti hulûl idinceye değin kendü menzîlinde sâkin olmak üzere bi'l-fi'l Anadolu kâdıaskerim olan a'lemü'l-u'lemâi'l-mütebahhirîn mevlânâ Mustafâ edâmallahû-Te'alâ fezâile tarafından mühürlü mektûb virilmeğin mûcebince amel olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin vech-i meşrûh üzere amel olunmak emrim olmuşdur deyu şurutuyla yazılmışdır.

Fi Evâsıt-ı M Sene 1082 [Mayıs 1671]

Hüküm:86

Anadolu beğlerbeğisine ve Konya monlâsına ve Belvirân kâdısına hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetim'e mektûb gönderüp Belvirân kazâsına tâbi' Ali Bey nâm karye sâkinlerinden Hacı Ali nâm kimesne meclîs-i şer'-i şerîfe varup mezbûr kendü hâlinde olup hilâf-ı şer'-i şerîf vaz'ı ve kimesneye zarar u te'addîsi yoğiken karye-i mezbûr sâkinlerinden Mustafâ ve Osman nâm kimesneler Âsitâne-i Sa'âdetim'e gelüp mezbûrun sâkin olduğu karyeden nefy olmak için tarikiyle emr alup mezbûrun keyfiyet-i ahvâlinin karye-i mezbûr ahâlîsinden sù'al olundukda her bir hüsn-i hâline şehâdet eylemeleriyle mezbûrun cürmü afv olup mezbûr Hacı Ali kadimî sâkin olduğu karyesinde iskân itdirilmemek bâbında emr-i şerîfim virilmek recâsına arz eyledükleri ecilden mezbûru karyesinde iskân itdirilmek emrim olmuştur deyu yazılmışdır.

Fi Evâsıt-ı M Sene 1082 [Mayıs 1671]

Hüküm:87

Ayazmend ve Edremid ve Kemer kâdılarına hüküm ki:

Taht-ı kazânızda olan yeniçeri serdârları ref' olunup yerlerine birinci cemâ'atden kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Hımmet zîde kadruhû serdâr nasb u ta'yîn olunup mezbûru serdârlık hizmetinde istihdâm idüp ahara dahl u ta'arrûz itdirmeyesin ve ol cânibde olan yeniçeri ve acemi oğlanları ve topçu ve cebeci merkûmu zabt u rabt ve tevâbi'-i mezbûreden bilâ vâris olanların vekâleti ma'rifet-i şer'le ahz u kabz ve sùkda karzda ve hâsıl olan tefvîzi mûmzâ ve mahtûm müfredât defterlerine teslim ve cânib-i beytü'l-mâla irsâl itdirdüp senki serdârın sahih askerî tâ'ifesinden olmayup bir tarikle yeniçerilik iddi'asında olup dirlikde alâkaları olmadıkları min-ba'd sâhib çıkmayasun şöyleki sâhib çıkduğun istimâ' olunur ise hakkından gelinmek mukarrer bilüp ve lâkin bu bahane ile hilâf-ı şer' ve kânûn kimesneye cevr ü zulm ü te'addî olunmayup bi-gayrı hakk akçe alınmaktan ihtirâz eyleyesün deyu bi'l-fi'l vezâret ile dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri ağası olan Abdurrahmân Ağa tarafından mühürlü mektûb virilmeğin mücebince amel olunmak emrim olmuştur deyu yazılmışdır.

Fî Evâ ? Sene 1082

Hüküm:88

Ilgun kâdısına hüküm ki:

Düstûr-ı mükerrerem müşîr-i müfehhem nizâmü'l-âlem bi'l-fi'l Âsitâne-i Sa'âdetim'de Sadâret-i üzmâ ve vekâlet-i kebîri kâ'im-makâmı olan vezîrim İbrahim Paşa edâmallâhû Te'alâ iclâluhûnun mutasarrıf olduğı hâslarından Ilgun hâssı voyvodası olan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Hasan zîde kadruhû arz-ı hâl idüp hâssı mezbûrun Defter-i Cedîd'de mukayyed ra'ıyyet ve ra'ıyyeti oğullarının evlâdlarından resm-i bennâk ve irişüp kâr u kesbine kâdir olan mücerredlerinden resm-i mücerredleri ve sâ'ir hukûk ve rüsûmların şer' ve kânûn üzere taleb eyledükde içlerinden ba'zıları virmekte te'allül ve inâd eyledüklerin bildürüp kânûn ve defter mücebince alıvirilmek bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın şer' ve kânûn ve defter mücebince mahsûlât ve rüsûmâtı alıvirilüp kimesneye te'allül itdirilmemek emrim olmuşdur deyu şurutuyla yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı M Sene 1082 [Mayıs 1671]

Hüküm:89

Bursa monlâsına hüküm ki:

Bursa'da vâki' Cellâd tâ'ifesi Südde-i Sa'âdetim'e arz-ı hâl idüp tâ'ife-i mezbûrlar şâkird başka ? çıkarup teferrüç itmek istediklerinde kadîmü'l-eyyâmdan berü Bursa'da vâki' Ahi Ali Dede binâ eyledüğü tekyede mahsûs ve müntakîl terfic oluna-gelüp ve tâ'ife-i mezbûrların tekye-i mezbûr meşrûtaları iken ... tâ'ifesi mücerred bunları ta'cîz için tekye-i mezbûrda size teferrüc itdirmezüz deyu nizâ' eyledüklerinde mezbûrlar ile murâfa'-i şer' olduklarından tekye-i mezbûr tâ'ife-i mezbûrların meşrûtaları olup mahsûs ve müntakil tefricgâhları olduğı şer'an sâbit olmağla kat'ı nizâ ve fasl-ı husûmet olmak için cânib-i şer'den hüccet-i şer'iyye virilmişken mezbûrlar tekrâr ol hüccet-i şer'iyyeye mugâyir dahl ü nizâ'dan hâlî olmaduğın bildürüp hüccet-i şer'iyye leri mücebince amel olunup men' u def' olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ eyledükleri ecilden hüccet-i şer'iyye mücebince amel olunmak emrim olmuşdur deyu şurutuyla yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i S Sene 1082 [Haziran 1671]

Hüküm:90

Galata kâdisına hüküm ki:

İstanbulda vâki' merhûm ve mağfurun leh Sultân Mehemed Hân tâbe serâhû evkâfının mütevellîsi olan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Abdurrahmân zîde kadruhû arz-ı hâl idüp evkâf-ı mezbûr karyelerinden Galata kazâsı muzâfâtından Bandırma nâm karyenin cürm-i cinâyet ve bâd-ı hevâsı defterde müstakîl-i vakfa hâsıl kayd olunup ol-ma'kûle vakf-ı mezbûr re'âyâsının üzerlerine bi-hasebi's-şer' cürmü sâbit olup kânûn üzere cizyelerin olmak istedikde hâlâ yava cizyedârı olanlar dahl itmekle vakfın mahsûlüne gadr eyledüklerin bildürüp men' u def' olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin şer'le görülmek emrim olmuştur deyu yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı M Sene 1082 [Mayıs 1671]

Hüküm:91

Çahaşanba ve ( ) kâdılarına hüküm ki ve Denizli hâssı voyvodasına hüküm ki:

Dergâh-ı Mu'allâm çavuşlarından Mustafâ Çavuş arz-ı hâl idüp berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu ze'âmeti karyelerinden Çahaşanba kazâsına tâbi' Boladan nâm karyenin Defter-i Cedîd'de mukayyed ra'ıyyet ve ra'ıyyeti oğullarının üzerlerine edâsı lâzım gelen hukûk ve rüsûmların kânûn ve defter mücebince taleb eyledükde ve almak istedikde re'âyâdan ba'zıları hevâlarına tâbi' kâdıya istinâd ve Uçı oğlu Mehmed ve Mürdün oğlu Ali Hasan ve Çobanlı oğlu Hasan nâm kimesneler ile yek-dîl ve yek-cihet olup cem'ıyyet memnû' iken cem'ıyyet ile bunun üzerine hücum ve emvâl ve erzâkın yağma vü gâret idüp ziyâde zûlm vü te'addî vü fesâd eyledüklerin bildürüp mahallinde şer'le görölüp icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin şer'le görülmek emrim olmuştur deyu şurutuyla yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı M Sene 1082 [Mayıs 1671]

Hüküm:92

Kocaili Sancağı Beğine ve İznikmid kâdısına hüküm ki:

Bi'l-fi'l İstanbul Ağası olan Derviş zîde mecdühû arz-ı hâl sunup İznikmid'de vâki' olan emîni olan Halîl sübaşı medyûn olup ba'zı kimesnelere deyni olmağla re'âyâ üzerinde bakâyâ olan odun akçesin tahsîl eyledükde sâ'ir dâ'inlerine virüp gayrı olan akçesin zimmetinde bâkî kalmağşa külli gadr eyledüğün bildürüp bakâyâ olan

odun akçesin mezbûr Halîl tahsîl eyledükde dâ'inlerine virilmeyüp yevmî için tarafından varan ademına edâ vü teslîm itdirilmek bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin vech-i meşrûh üzere amel olunmak emrim olmuştur yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı M Sene 1082 [Mayıs 1671]

Hüküm:93

Mihaliç kâdısına hüküm ki:

( ) arz-ı hâl idüp bin yetmiş dokuz senesine mahsûb olmak üzere Kızılcaturz nâm-ı diğêr memlihâsının kazâ-i mezbûre tarh ve tuzluğû üzerine der-ûhde olunup ... nâhiyesinin tarh olunacak tuzu bâkî kalmağla tevcîh idenlerden taleb eyledükde sene-i cedîd oldu deyu re'âyâ tâ'fesi virmekde te'allül ve inâd eyledüklerin bildürüp emr-i şerîfim recâ itmeğin şer'le görülüp emrim olmuştur deyu yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı M Sene 1082 [Mayıs 1671]

Hüküm:94

Karamürsel nâ'ibine hüküm ki:

Karamürsel sâkinlerinden sefîne re'islerinden Ya'kûb ve Hacı Muhammed ve Hasan Yazıcı ve Ömer nâm re'isleri arz-ı hâl idüp iskele-i mezbûrede kadîmden sefineleri bu ... ile bulunagelmiş iken re'is tâ'ifesinden ba'zı kimesneler kadîme muhâlif ... ile bulunagelmiştir deyu te'allül ve inâd ile bundan akdem men' için emr-i şerîfim virilmekle murâfâ'-i şer' olup görüldükde kadîmden iskele-i mezbûrda olmadığı ahâli-i kasaba haber virmeleriyle mezbûrlar mu'arazadan men' olunup kat'ı nizâ ve fasl-ı husûmet olmak için cânib-i şer'den hüccet-i şer'iyye virilmekle hüccet-i şer'iyyesi mücebince amel olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ eyledükleri ecilden hüccet-i şer'iyye mücebince amel olunmak emrim olmuştur deyu şurutuyla yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i M Sene 1082 [Mayıs 1671]

Hüküm:95

Deyr-i Rahbe ve Selimiye Sancakları'na mutasarrıf olan Abdülaziz dâme îzzihuya hüküm ki:

Bi'l-fi'l Dârü's-sa'âdetim Ağası arz-ı hâl gönderüp sâbıkâ Dârü's-sa'âdetim Ağası olan müteveffâ Mehemmed Ağa'nın Haremeyni's-Şerîfeyn ve sâ'ir vücûh-ı hayrâta vakf u şart eyledüğü evkâfindan vakf mezra'ları ve tevâbi'i karyeleri re'âyâsı mefrûzu'l-kalem maktû'u'l-kıdem serbest min-küllü'l-vücûh serbest olup mîr-i mîrân ve mîr-livâ boy beğleri ve sâ'ir ehl-i örf tâ'ifeleri tarafından remye ? ve sâ'ir havâyic nâmı ile rencîde eylememek üzere hatt-ı Humâyûn-ı sa'adet-makrûn ve müte'addid evâmîr-i şerîfem sâdır olmuşken senki mîr-livâ-i mûma-ileyhsin remye ? ve sâ'ir havâyic talebiyle hilâf-ı şer'-i şerîf ve mugâyir-i hatt-ı Humâyûn-ı sa'adet-makrûn ve evâmîr-i şerîfiye mugâyir re'âyâ-yı vakıfı rencîde eylemekle imdi re'âyâ-yı vakıfdan mi'n-ba'd remye ? ve sâ'ir havâyic talebi ile rencîde ve alduğu var ise girü ashâbına redd eylemen bâbında emr-i şerîfim virilmek recâsına i'lâm itmeğin vech-i meşrûh üzere amel olunmak emrim olmuştur yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i M Sene 1082 [Mayıs 1671]

Hüküm:96

Ber-vech-i arpalık Ankara paşasına ve ber-vech-i arpalık Ankara kâdısına ve Yörükân-ı Ankara kâdısına hüküm ki:

Bin yetmiş dokuz senesinde Yörükân-ı Ankara kazâsından tahsîli fermânım olan hod girift avâriz kürekçileri cem'ine me'mûr olan Mehemmed zîde kadruhû arz-ı hâl idüp kazâ-i mezbûr kürekçilerin malından sâbıkâ Yorgan Ankara kâdısı olan Osman'ın zimmetinde memhûr deyn temessüğü mücebince yedi yüz âynî esedi guruş olup taleb eyledükde virmekde te'allül ve inâd eyledüğün bildürüp şer'le görülüp memhûr deyn temessüğü mücebince bî-küsür alıvirilüp işrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin şer' ve kânûn üzere amel olunmak emrim olmuştur deyu yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı M Sene 1082 [Mayıs 1671]

Hüküm:97

Ber-vech-i arpalık İznikmid ve Gürle kâdılarına hüküm ki:

Taht-1 kazânızda vâki' Örenli nâm karyede vâki' ... Sultân Evkâfi'nın evlâdiyyet ve meşrûtiyyet üzere emr-i şerîfimle mütevellisi olan Hamide Hâtûn arz-1 hâl idüp tevliyet-i mezbûr mezbûr hâtûnunun meşrûtası olup müdâhale olunagelmiş değil iken âhardan Fâtıma ve Sâliha ve Sâkine nâm hâtûnlar şirret idüp hilâf-1 şart-1 vâkıf biz dahi evlâd-1 vakıfdanuz deyu hevâlarına tâbi' kâdı ve nâ'ib intisâb ve isitinâd idüp şuhûd-1 zûr ile hüccetler peyda bundan akdem Edirne'de Dîvân-1 Humâyûn'da murâfa'a olduklarında mezbûreye zulm olunup müceddeden sûret-i rûs ve mûcebince müceddeden berât-1 şerîf virilmekle mezbûre hâtûnlar ref' olunmuşken tekrâr kanâ'at itmeyüp müceddeden murâfa'a olduklarında tarafeynin temessükâtı der-kise olunup mübâşir birle Âsitâne-i Sa'âdetim'de murâfa'aya müverrah olunmağla mezbûrların temessükâtları alıvirilüp tevliyet-i mezbûr mezbûr Hamide Hâtûn'dan hükm olunmuşken ana mugâyir girü nizâ'dan hâlî olmaduğın bildürüp mezbûreler men' u def' olunmak bâbından emr-i şerîfim recâ itmeğın vech-i meşrûh üzere amel olunmak emrim olmuşdur şurutuyla yazılmışdır.

Fî Evâsıt-1 S Sene 1082 [Haziran 1671]

Hüküm:98

Yalakabâd kâdısına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûra tâbi' Abbâs nâm karyeden olup Girid muhâberesinde şehîden fevt olan Sâlih nâm sipâhînin baba bir kız karındaşları Fâtıma ve Rahime nâm hâtûnlar arz-1 hâl idüp karındaşları mezbûr fevt olmağla metrûkâtı irs-i şer'le bunlara ve zevcesi Fâtıma nâm hâtûna intikâl itmeğın mezbûr Fâtıma zevcim mezbûr fevt oldukda ol sırada fevt ola babasından sonra fevt olmağla metrûkâtı mezbûr oğlum mezbûre intikâl eyledi deyu davâ ve nizâ itmekle murâfa'i şer' olup görüldükde mezbûr Rahime babasından mukaddem fevt olup babası mezbûr Salih Girid muhâberesinde bin yetmiş dokuz ramazânın sekizinci günü tarihinde olup ba'dehu şehîden fevt olduğı sâbit ve zâhir omağla metrûkâtı mezbûrdan bunlara intikâl iden hakların hükm olunup cânib-i şer'de hüccet-i şer'iyye virilmekle hüccet-i şer'iyyesi mûcebince amel olunup tarafından vekîl nasb eyledükleri ( ) nâm kimesneye alıvirilüp icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ eyledükleri ecilden hüccet-i şer'iyyesi mûcebince mahallinde şer'le görülmek emrin olmuşdur deyu şurutuyla yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Z Sene 1081 [Mayıs 1671]

Hüküm:99

Haleb Paşa'sına ve monlâsına ve ( ) kâdılarına hüküm ki:

Bi'l-fi'l Dârü's-sa'âdetim Ağası Abbâs Ağa arz gönderüp Haleb eyâletinde vâki' sâbıkâ Dârü's-sa'âde Ağası olan müteveffâ Mehemed Ağa'nın Haremeyn-i Şerifeyn ve sâ'ir vücûh-ı hayrâta vakf eyledüğü evkâfindan Erihâ kazâsına tâbi' ... nâm karyenin hudûdı ve sınuru mümtâz ve mu'ayyen ve Haleb cizyesi defterinde mahfûz olup bir vechile müdâhale olunmak icâb eylemez iken hâliyâ zu'amâdan Ahmed nâm za'im zikr olunan karyenin nısfı benim ( ) nâm timârım mezra'sı sizindir ve hudûdı dâhlindedir deyu vakf-ı mezbûrun mütevellîsi hazır değil iken bin seksen bir senesinde hevâsına tâbi' kimesneler ile yek-dîl ve nâ'ibe istinâd itmekle zikr olunan vakf karyenin nısfı timârım mezra'sı sizindir deyu bir tarikle hüccet alup vakf-ı mezbûr karyesi re'âyâsından kendüsüne mahsûl talebi ile re'âyâ-yı vakfın üç yüz elli gurusların alup gadr eyledüğün bildürüp şer'le görölüp vakf-ı mezbûr karyesi re'âyâsından alduğı üç yüz elli gurusu girü alvirilmek bâbında emr-i şerîfim virilmek recâsına i'lâm itmeğın şurutuyla emr yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı S Sene 1082 [Haziran 1671]

Hüküm:100

Haleb paşasına ve monlâsına hüküm ki:

Bundan akdem vezîr-i a'zam iken şehîd olan Mehmed Paşa'nın evkâfına evlâdiyyet ve meşrûtiyyet üzere mütevellî-i kebîri olan iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim Ali dâme mecdühû Südde-i Sa'âdetim'e arz-ı hâl idüp müteveffâ-yı muşârun-ileyhin evkâfı tevliyyet ve sıyânetleri ve sâ'ir cibâyeti mütevellî-i kebîrin arzı ile tevcîh olunup kâdıları ve sâ'ir kimesne arzıyla tevcîh olunup ve mütevellî-i kebîri arzı ile tevcîhin olunmayanların vazîfeleri virilmeye deyu vakfiyye-i ma'mûlün-bihasında şart u ta'yîn olunmuş iken medîne-i Haleb'de vâki' Gümrük Hânı'nda vâki' mescid-i şerîfde tilâvet olunan eczâ-i şerîfelerden mahlûl vâki' oldukda hilâf-ı şart-ı vâkif mütevellî-i kebîre müraca'at eyleyüp kâdı hüccetiyle tevcîh ve birbirlerine ferâgat itmeleriyle eline düşüp zikr olunan eczâ-i şerîfeler tilâvet olunmayup ol-ma'küle kâdı arzı ve hüccetiyle

mutasarrıf olup hizmet eylemeyenlerin ber-mûceb-i şart-ı vâkıf vazîfeleri virilmemek bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın vech-i meşrûh üzere amel olunmak emrim olmuştur deyu yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i M Sene 1082 [Mayıs 1671]

Hüküm:101

Erzurum beğlerbeğine ve Karahisar-ı Şarkî ve ( ) ve ( ) ve ( ) kâdılarına hüküm ki:

Dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri ocağının piyâde beğlerinden kıdvetü'l-emâcid ve'l-ekârim Ahmed zîde mecdühû Südde-i Sa'âdetim'e arz-ı hâl idüp hâliyâ Azak muhâfazasında olup ber-vech-i arpalık Karahisar-ı Şarkî kazâsına mutasarrıf olan emîrül-ümerâi'l-kirâm Süleymân dâme ikbâlehu bin seksen senesi rebî'ül-evvelinin guresinden livâ-i mezbûreden azl oluncaya değın vekâleten hüccet-i şer'iyye mûcebince livâ-i mezbûrun zabtını ahara virmek tarafından mûma-ileyh Ahmed'i vekîl idüp livâ-i mezbûru sene-i mezbûre rebî'ül-evvelinin guresinde Ebûbekir nâm kimesne cemâziyel-ahirin guresine bir sene tamâmına değın virüp ol dahi muhâsebesin görmeyüp sene-i mezbûrede mîr-i mîrân-i muşârun-ileyh tarafından diğır Ramazân'a sipâriş idüp ol dahi makbuzu olan meblağ-ı teslim itmediğinden gayrı mezbûr Arnavid Ramazân senesi tamâm oldukda Ali nâm kimesneye sipâriş idüp ol dahi livâ-i mezbûru üç ay zabt itmekle evvelâ sekiz gurus getürüp mûma-ileyh Ahmed'e ve mîr-i mîrân-i muşârun-ileyhe ziyâde gadr eyledüklerin bildürüp mezbûrün kimesnelerin livâ-i mezbûreden niyâbetleri ahz u kabz eyledükleri mahsûlât ve rûsûmât ta'yîn olunan mübâşir ma'rifetiyle mahallinde teftîş ü tefahhus olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın vech-i meşrûh üzere amel olunmak emrim olmuştur deyu yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i M Sene 1082 [Mayıs 1671]

Hüküm:102

Ankara ve Beğpazarı kâdılarına hüküm ki:

Âsitâne-i Sa'âdetim'de mukîm olan İngiltere elçisi kıdvetü'l a'yânü'l milletü'l-mesîhîyye ... hutimet avâkibuhu bi'l-hayr Südde-i Sa'âdetime arz-ı hâl gönderüp

İngiltere tüccârlarından olup Beğpazarı kasabasında sâkin Giollimu Yoluk nâm tüccâr kendü hâlinde ve kâr u kesbinde olup hâlâ ümenâ ve ümmâl tarafından ta'arruz olunduğun bildürüp ol-bâbda hükm-i Humâyûnum recâ itmeğin İngiltere tüccârlarına beğlerbeğleri ve kapudânlar ve hassa ve gönüllü re'isler ve ümenâ ve ümmâl ve sâ'ir hâkim ve zâbitler işbu ahid-nâme-i Humâyûnum-ı meymun makrûnumun mazmunu ve mevadd-ı muktezâsıyla amel idüp hilâfinca ... cevâz göstermeyeler ve işbu misâk ve ahd-i peymân üzere mâdâmki mûma-ileyh kralın tarafından sadâkat ve ihlâs müşâhade oluna ve ... sâbit-i kadem ve râsim-i dem ola canibimizden dahi iş bu şerâ'it-i ahd u emân ve kavâ'id sulh-i sâlâhda musafat kemâ-kân mer'i ve muhterem tutulup aslâ hilâfına cevâz gösterilmeye deyu cedd-i en ceddim merhûm Hüdâvendigar tâbe serâhâ zamân-ı şerîfinde ... ve meşrûh ahid-nâme-i Humâyûn virilüp vech-i meşrûh üzere amel olunmak emrim olmuştur deyu yazılmışdır.

Hüküm:103

Ankara Beğpazarı kâdısına hüküm ki:

Âsitâne-i Sa'âdetim'de mütemekkîn olan İngiltere elçisi kıdvetül a'yânü'l milleti'l-mesîhîyye ... hutimet avâkıbuhu bi'l-hayr südde-i Sa'âdetime arz-ı hâl gönderüp İngiltere tüccârlarından olup nefsi-i Beğpazarı'nda olup Giollimu Yoluk nâm tâcirin yedinde olan altun ve guruşundan resm-i gümrük taleb olunup te'addî eyledüklerin bildürüp hükm-i hükm-i Humâyûnum recâ itmeğin Ahid-nâme-i Humâyûnum'a mürâcâ'at olundukda İngilterelü ve İngiltere bayrâğı ile Burban tüccâr tâ'ifesi memâlik-i mahrûseye girdikleri ve memâlik-i mahrûseden beri götördükleri ve alup girdikleri altun ve guruşdan resm ve gümrük taleb olunmaya beğlerbeğler ve kâdılar ve defterdârlar ve darbhâne emînleri dahi dahl u ta'arruz itmeyüp guruşların ve altunlarını akçe kat' ve akçeye tebdîl iderüz deyu rencîde ve remîde eylemeyeler deyu mastûr bulunmağın vech-i meşrûh üzere amel olunmak emrim olmuştur deyu yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i M Sene 1082 [Mayıs 1671]

Hüküm:104

Seyyidetü'l-muhadderât iklîletü'l-muhassanât tâcü'l-mestûrât vâlidem sultân dâmet ismetuhânın kethüdâları hıdmetinde olan iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim Mustafâ dâme mecdühü Südde-i Sa'âdetim'e arz-ı hâl idüp muşârun-ileyhânın hâslarından Rışvânî hâssı re'âyası konar göçer evlü olmağla mürûr ü ubûrlarında taraf-ı âhardan dahl ü ta'arruz olunmamak bâbında fermân-ı şerîf ile hatt-ı humâyûnı sa'adet-makrûnum vârid olmuş iken Yeniil Türkmân Cemâ'atinden Beydilli kabilesinden Karaşeyli Kubat ve oğlu İbrâhim ve Deli Bâli ve Hâlid ve Abdâl Mûsa ve oğlu Ebûbekir nâm kimesneler havas-ı mezbûre re'âyâsından fuzûlü üç yüz yirmi koyun ve yirmi öküz ve on bir merkeblerin aldın ... türkmânından Boz oğlu ve Sarı ve Mehmed nâm şakîler dahi hâss-ı mezkûr re'âyâsının fuzûlen iki yüz koyun ve sekiz at ve yirmi öküzlerin alup ve yine Çepni türkmânından Nuh oğlu Hasan ve Kul oğlu Mehmed ve diğêr Mehmed ve Tozak ve Mehmed ve Kôr Mûsa ve İbrâhim nâm kimesneler dahi hevâlârına tâbi' yirmi nefer kimesneler ile mezkûrân re'âyâsının yolların basup ve dört yüz yirmi beş koyun ve yirmi üç öküzlerin alup Mamalı Türkmânı dahi iki yüz elli koyunların alup ve ba'zı eşyâların alup ziyâde zûlm vü te'âddî vü fesâd eyledüklerin bildürüp şer'le görölüp icrâ-yı hakk olunmak bâbında emi şerîfim recâ itmeğın emrim virilmiştir.

Fî Evâil-i M Sene 1082 [Mayıs 1671]

Hüküm:105

Mihâliç kâdısına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûra tâbi' ... nâm karye ahâlisi meclîs-i şer'-i şerîfe varup yine karye-i mezbûr sâkinlerinden Mustafâ ve Hasan ve Muslu nâm kimesneler ile ... ve Andreyâ nâm zimmîler îyâzen billâhi Te'alâ îllet isâbet idüp cüzzâm marazına mübtela olmalarıyla zikr olunan îllet-i ... karye-i mezbûrda bimârhâne olmayup karye-i mezbûr ahâlisi müte'ezzî olup mezbûrların cüzzâm bimârhânesine götürmek için emr-i şerîfim virilmek bâbında arz eyledükleri ecilden vech-i meşrûh üzere amel olunmak emrim olmuşdur deyu yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i M Sene 1082 [Mayıs 1671]

Hüküm:106

İstanbul kâdısına hüküm ki:

Mahruse-i İstanbul'da vâki' çukacılar tâ'ifesinin kethüdâları Haydar ve yiğitbaşları Smail ve ( ) nâm yehûdiler arz-ı hâl idüp kadîmü'l-eyyâmdan bu ana gelince Ordu-yı Humâyûnum'a ihrâc olundukda yine mahmiyye-i mezbûrede vâki' çakşırıcı tâ'ifesi çukacı tâ'ifesine on ikişer bin akçe virecegelmişler iken hâlâ mezbûrler virmekde te'allül itmeleriyle mürâfa'-i şer' olup görüldükde mezbûr çakşırıcı tâ'ifesi üzerlerine ancak bir ... çadırların alup Ordu-yı Humâyûnum'a ihrâc oldukda çukacı tâ'ifesine dokuz bin akçe viregeldiklerin ikrâr etmeleriyle meblağ-ı mezbûr mezkûrları edâya tenbih birle cânib-i şer'den hüccet-i şer'iyyesi virildikde mücebince amel olunmak bâbonda emr-i şerîfim recâ eyledükleri ecilden yedlerinde olan hüccet-i şer'iyye mücebince amel olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Zâ Sene 1082 [Mart 1672]

Hüküm:107

Bursa Paşa'sına ve monlâsına hüküm ki:

Dergâh-ı mu'allâm kapucubaşlarından Kaytas dâme mecdühû arz-ı hâl idüp mûma-ileyhin çiftiliği hizmetkârı olan Mehmed nâm kimesne işbu sene-i mübârekede Gülşah nâm câriyesin ayardup Mahrûsa-i Bursa'ya götürüp Bursa mahallâtından İnebey mahallesinde sâkin Esirci Süleymân nâm kimesneye emânet vaz' eyledükde bu Boyacı Sefer ve ... ( ) nâm kimesneler muvâceelerinde ikrâr ve ikrârı hüccet olunup hüccet-i şer'iyye mücebince câriyesi mezbûre tarafından ta'yîn eyledüğü vekili ( ) nâm kimesneye alıvirilüp mahallinde icrâ-yı hakk olunmazsa Âsitâne'ye havâle olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i M Sene 1083 [Nisan-Mayıs 1672]

Hüküm:108

Bursa kâdısına hüküm ki:

Ahmed nâm cebelü arz-ıhâl idüp kazâ-i mezbûre tâbi' Kaladar nâm karye sâkinlerinden Haroti nâm zimmî bunun karındaşı oğlu Hasan nâm kimesneyi başına sopa ile urup katl idüp ziyâde zulm ü te'addî vü fesâd eyledüğün bildürüp bostancıbaşı

tarafından ta'yîn olunan haseki mübâşeretiyle Âsitâne'ye ihzâr olunmak bâbında emr-i şerîfim virilmişken vech-i meşrûh üzere yazılmışdır.

Evâ'il-i M [10]82 [Nisan-Mayıs 1672]

Hüküm:109

Yenişehir-i Burusa kâdısına hüküm ki:

Mustafâ arz-ı hâl idüp kazâ-i mezbûr sâkinlerinden Çoban ve Hacı nâm kıbtîlere doksan guruş ve iki at virüp şer'-i şerîf da'vâ eyledükde mezbûrla ba'zı kimesnelere istinâd itmeleriyle virmeyüp te'allül eyledüklerin bildürüp mahallinde şer'le görülüp icrâ-yı hakk olmaz ise Âsitâne'ye havâle olmak üzere şurutuyla yazılmışdır.

Evâsıt-ı M [10]82 [Mayıs 1671]

Hüküm:110

Sakız kâdısına hüküm ki:

Müteveffâ Kapudân Piyâle Paşa Evkâfı'nın mütevellisi olan Mehmed arz-ı hâl idüp vakf-ı mezbûrun cezîre-i mezbûrede bir vakıf hânı olmağla hân-ı mezbûr harâba müşrif olup destekleri olmayup hâlî üzere durur iken civârında vâki' İbrâhim Bey hân-ı mezbûr kurbünde benim ba'zı emlâkım vardır bana zarârı var deyu nizâ' itmekle hân-ı mezbûr ol-cânibde vâki' nâ'ib ve mi'mâr ma'rifetiyle üzerine varılup keşf olunup vukû'ı üzere sıhhât olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i M Sene [10]82 [Mayıs-Haziran 1671]

Hüküm:111

Tire monlâsına ve ... mütesellimine hüküm ki:

Hâssa mi'mârbaşı Mustafâ arz-ı hâl idüp mûma-ileyhin Tire kazâsı toprağında çiftliği olmağla medîne-i Kuşadası sâkinlerinden Şeytân ? Ahmed dimekle ma'rûf kimesne gelüb kazâ-i mezbûrede mûma-ileyhin çiftliği toprağında sâkin olmağla kendü hâlinde olmayup şerîr ve gammâz olup ehl-i fesâd üzere te'addîden hâlî

olmamağla mukaddemâ geldüğü vilâyetine nefy olunmak için emr-i şerîfim sadır olmuşiken mezbur yine ol canibe varup geri fitne ve fesatdan hali olmadığını bildirup mezbur kadîm vilayetinden nefy olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın mezbûrun nefyi için mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mücebince nefy olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı L Sene [10]81 [Şubat-Mart 1671]

Hüküm:112

Galata kâdısına hüküm ki:

İstanbul Ağası Dervîş arz-ı hâl idüp kazâ-i mezbûre tâbi' Kapudağı ve Marmara ahâlileri üzerlerine edâsı lâzım gelen mîrî odunları beher sene Anbar-ı Âmire'ye teslîm idegelmişler iken işbu sene-i mübârekede üzerlerine edâsı lâzım gelen odunu bu ana değın teslîm-i anbar eylemeyüp te'allül itdikleri ecilden re'âyâ-yı mezbûrun vekîlleri Âsitâne-i Sa'âdetim'e ihzâr olunmak üzere emr-i şerîfim recâ itmeğın vech-i meşrûh üzere ihzâr için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i M Sene [10]82 [Nisan-Mayıs 1672]

Hüküm:113

Karaman beğlerbeğisine ve Belvirân kâdısına hüküm ki:

Senki kâdısın mektûb gönderüp Belvirân kazâsına tâbi' Ali Bey Öyüğü nâm karye sâkinlerinden Hacı Ali meclîs-i şer'-i şerîfe varup hâlâ sâkin olduğu karye ahâlîlerinden Mustafâ ve Osman nâm kimesnelerin buna garaz-ı dünyevîleri olmağın bunun için sû-i hâli mukarrerdir deyu emr almalarıyla karye-i mezbûreden iclâ olunup ve mezbûrun keyfiyet-i ahvâli ahâli-i vilâyetden su'al olundukda her biri hüsn-i hâline şehâdet itmeleriyle mezbûr kadîmî sâkin olduğu karyesine nakl itdirölmek bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın vech-i meşrûh üzere kadîmî yerine iskânı için yazılmışdır.

Evâ'il-i M Sene [10]82 [Nisan-Mayıs 1672]

Hüküm:114

Ber-vech-i arpalık İznik kâdısına hüküm ki:

( ) nâm kimesne arz-ı hâl idüp kazâ-i mezbûre tâbi' Meraka ? nâm karye sâkinlerinden Abbas ve Turmuş Hacı Mehmed fevt olup malından üç yüz altmış altun ve bin guruş intikâl itmişken oğlunun refikası olan Şeyh Ali nâm kimesneye emânet virüp mezbûr Şeyh Ali'den taleb eyledükde virmekde te'allül itmekle şer'le görülüp hükm olunup hüccet-i şer'iyeye virilmişken hüccet-i şer'iyesi mûcebince amel olunup mahallinde şer'le görülüp icrâ-yı hakk olunmak üzere şurutuyla yazılmışdır.

Evâ'il-i Râ Sene [10]82 [Temmuz 1671]

Hüküm:115

Uşâk ve ( ) kâdılarına hüküm ki:

Gevher Hân Sultân hâsılarından Uşâk hâssı voyvodası olan Ahmed arz-ı hâl idüp havâs-ı mezbûr karyeleri toprağında olan bağ ve bağçelerden öşre mu'adıl maktû kayd olunmağın ashâbı virmekde muhâlefet itmeleriyle kânûn üzere hüküm yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı M [10]82 [Mayıs 1671]

Hüküm:116

Sapanca kâdısına ve İznikmid Paşa'sına hüküm ki:

Müteveffâ Rüstem Paşa Evkâfı'nın evlâdiyyet ve meşrûtiyyet üzere mütevellîsi olup dergâh-ı mu'allâm kapucubaşlarından Mehmed dâme mecdühû arz-ı hâl idüp Sapanca kazâsında vâki' vakıf dükkânlarından üç bâb dükkâna icâre-i mu'accele ve mü'eccele ile mutasarrıf olan ( ) nâm kimesne tasarrufunda olan dükkânların ba'de'l-muhharîk bilâ izn-i mütevellî binâ itmekle on sene mutasarrıf olduktan sonra bilâ veled fevt olmağla zikr olunan dükkânlar vakfa intikâl itmişken kız karındaşı oğlı olan ( ) oğlı ( ) nâm kimesne zikr olunan dükkânları fuzûlen zabt ve kendü nefsiçün ebniye ihdâs idüp vakfa gadr itmeğın ve bu bâbda şeyhü'l-islâmdan fetvâ-yı şerîfe olduğın bildürüp mûcebince amel olunup mezbûrun fuzûlen ihdâs eyledüğü dükkânlar kal' ve arsası ve kıymeti-çün zabt itdirilmek için fetvâ-yı şerîfesi mûcebince emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Râ Sene 1082 [Temmuz 1671]

Hüküm:117

Sultânhisarı kâdısına ve Eğribucâk mütevellisine hüküm ki:

Kazâ-i mezbûre tâbi' Medîne-i Münevvere Evkâfi'na tâbi' Aya [ve] Bilmez nâm karyeleri re'âyâları arz-ı hâl idüp mezbûrlar Haremeyni'-Şerîfeyn Evkâfindan olup cizye ve ispençleri vakf-ı defterde hâsıl kayd olmağla üzerlerine edâsı lâzım gelen cizye ve ispençleri kânûn ve defter mücebince virmeğe râzılar iken senki Eğribucâk mütevellisi mezkûrsun bu sene-i mübârekede hilâf-ı şer' ve kânûn ziyâde akçelerin alduğundan gayrı altûn ve guruşu mîrîye alduğundan noksân üzere alup zulm ü te'addî itmekle kânûn ve defterden ziyâde talebiyle rencîde olunmamak bâbında bi'l-fi'l Dârü's-sa'âdetim ağası olup nâzır-ı evkâf Haremeyni'-Şerîfeyn olan Yûsuf Ağa dâme uluvvuhü tarafından mühürlü mektûb virilmeğın mücebince emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Râ Sene 1082 [Temmuz-Ağustos 1671]

Hüküm:118

İstanbul kâdısına hüküm ki:

Hazret-i Ebî-Eyyûb-i Ensâri'de vâki' müteveffâ Kiremidci Süleymân Çelebi Vakfı'nın bi'l-fi'l mütevellisi olan Mustafâ zîde kadruhû arz-ı hâl idüp vakf-ı mezbûrun vakfiyesinde nazır ta'yin olmamağla on beş seneden berü vakf-ı mezbûrun muhâsebesi İstanbul kâdıları ma'rifetiyle görülegelmişken vakfın sâbıkâ mütevellisi olan Mehmed şirrete sâlik olup ben muhâsebemi gördürdüm deyu nizâ' eyledüğün bildürüp şer'le görülüp zimmetinde zuhûr iden mâl-ı vakfa vakf-çün alıvirilmek bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın şer'le muhâsebesi görülüp zimmetinde zuhûr iden mâl-ı vakfa tahsîl olunmak emrim olmuşdur deyu şurutuyla yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Râ Sene 1082 [Temmuz 1671]

Hüküm:119

Diviriği kâdısına hüküm ki:

Kıdvetü's-sikât ve'l-mustahfizîn Sinob kal'ası dizdârı olan İbrâhim zîde hıfzuhü Südde-i Sa'âdetim'e mektûb gönderüp kal'a-yı mezbûr neferâtından Hacı Mahmûd nâm kimesne kendü hâlinde olmayup ehl-i fesâd olup kal'a-i mezbûrun

sâbikâ burcu yarusunda bulunan taşları ve ağaçları sarika idüp ve kal'adan taşla ahur binâ idüp müslümânlara zülm vü te'addîden hâlî olmamağla ve kal'a-i mezbûr dâhilinde kal'a-i mezbûr neferâtından Hacı Mehemmed nâm kimesnenin mezbûr Hacı Mahmûd'un oğlu Abdurrahmân ve kölesi Şahbaz nâm şakîler menzîlinin kapusunun ve sepedinin kilidlerin kırup bir mikdâr gümüş alât ve ba'zı zî-kıymet eşyâların sarik idüp oğlu mezbûr Abdurrahmân ile kölesi merkûm Şahbâz şer'-i şerîfe ihzâr olundukda merkûm bizim Hacı Mahmûd'da gazevizim vardır biz ikimiz sarik eyledik deyu ikrâr eylemeleriyle mezbûrların mukirr olduğu hüccet olunmağla hüccet-i şer'iyyesi mûcebince mezbûr Hacı Mahmûd kal'a-i mezbûrdan ihrâc olunmak bâbında emr-i şerîf virilmeğın vech-i meşrûh üzere amel olunmak için emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Râ Sene 1082 [Temmuz 1671]

Hüküm:120

Haleb beğlerbeğisine ve Ruha kâdısına hüküm ki:

Emîrül-ümerâ-i'l-kirâm Rakka beğlerbeğisi ( ) dâme ikbâluhünün tarafından vekîli olan kîdvetül-emâsil ve'l-emâsil ve'l-akrân Hacı zîde kadruhû arz-ı hâl idüp eyâlet-i mezbûrede vâki' kadîmden mîr-i mîrân hâssı olan Dariöyüğü ve tevâbi'i karyelerinin toprağında defterde mukayyed ra'iyet ve ra'iyeti oğullarından bin seksen bir senesinde zirâ'at u hırâset idüp hâsıl eyledükleri darı mahsûlü harmanda taşına-gelecek ? zamânında re'âyâ-yı mezbûrların başları olan Yeğmişlü İsmâ'il bir akçe nefer ademleriyle Günganlu ve Alâ'iddünlü ve Tozanlu ve İmânlu cemâ'atleriyle yek-dîl olup re'âyâ-yı mezbûrların harmanların beş yüz doksan yedi harman olup tahmînen on üç bin keyl darı mahsûlü ta'siri mîr-i mîrân-ı muşârun-ileyhin vekîline ta'sir itdirmeğe mâni' olduklarından gayrı üzerine cem'iyyet idüp mîr-i mîrân hâssı mahsûlüne gadr eyledükleri ve bu bâbda hüccet-i şer'iyyesi olduğın bildürüp mûcebince amel olunup icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın hüccet-i şer'iyye mûcebince amel olunmak emrim olmuşdur deyu şurutuyla yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Râ Sene 1082 [Temmuz 1671]

Hüküm:121

Seferihisâr kâdısına hüküm ki:

Seferihisâr kasabası sâkinlerinden Ahmed ve Mehmed ve Mustafâ ve sâ'irleri Südde-i Sa'âdetim'e arz-ı hâl idüp Seferihisâr sâkinlerinden Camgözün Mahmûd nâm kimesne kendü hâlinde olmayup cem'iyet memnû' iken cem'iyet idüp müdâhil olduğu il mesâlihine karışup ve ağrâzdan olan ba'zı eşirâyı fukarânın üzerine hücûm itdirüp kimi şâhid ve kimi müdde'î olmağın nice fukarânın akçelerin alup ve aldırup bunun emsâli zulm ü te'addîsinin nihâyeti olmaduğın bildirüp mezbûrların ahvâlleri şer'le görülmek için Ordu-yı Humâyûn'dan emr-i şerîf virilmeğın mezbûr Camgözün Mahmûd Âsitâne-i Sa'âdetim'e ihzâr olunup ahvâlleri Dîvân-ı Humâyûn'da şer'le görölüp icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın vech-i meşrûh üzere ihzârîçün hüküm yazılmışdır.

Evâ'il-i Râ Sene [10]82 [Temmuz 1671]

Hüküm:122

İznikmid kâdısına ve yeniçeri serdârına hüküm ki:

İstanbul'da vâki' Uncu tâ'ifesi Südde-i Sa'âdetim'e arz-ı hâl idüp kazâ-i mezbûra tâbi' Karıklı ve ( ) nâm karyelerde olan değirmânları ve ol-cânibde olan mahzenlerinde unları olup İstanbul'a zahire olmak için getürecekleri dakîki kendülere mahsûs u mukayyed kadîmden Kol oğlı Mehmed re'is seffinesine tahmîl ve her hafta İstanbul'a getürürler iken hâlâ ba'zı kayıkcı tâ'ifesi biz tobra ile aluruz deyu kâdılarına tahmîl ve ba'dehu kendü kârlarına gidüp bunda müzâyaka virüp te'addî eyledüklerin bildürüp ol-bâbda emr-i şerîfim recâ eyledükleri ecilden şurutuyla yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Râ Sene 1082 [Temmuz 1671]

Hüküm:123

Osmancık kâdısına hüküm ki:

Vezîr-i A'zam-ı sâbık müteveffâ Mehmed Paşa'nın zevcesi fahrü'l-muhadderât Şerîfe Fâtıma Hanım zîde ismetuhâ Südde-i Sa'âdetim'e arz-ı hâl idüp Osmancık kazâsında vâki' ceddî ? müteveffâ Koca Mehmed Paşa'nın câmi'-i şerîfi ve îmâreti evkâfının evlâdiyyet ve meşrûtiyyet üzere mütevellîsi olup dahl olunmak

icâb eylemez iken âhardan Abdülkâdir nâm kimesne bir tarikle berât ibrâz itmekle vakf-ı mezbûre mütevellîsi oldum deyu hilâf-ı inhâ müdâhale idüp gadr eyledüğün bildürüp mezbûr Abdülkâdir yedinde olan temessükâtı ile Âsitâne-i Sa'âdetim'e ihzâr olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın ihzârîçün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Râ Sene 1082 [Temmuz 1671]

Hüküm:124

İznikmid kâdısına hüküm ki:

İstanbul'da vâki' ceddım merhûm ve mağfûrun-leh Sultân Selım Hân tâbe serâhû evkâfının mütevellîsi olan İsa zîde mecdühû arz-ı hâl idüp evkâf-ı mezbûreden İznikmid'de vâki' vakf karyelerin cürm ü cinâyet ve kul ve câriye müjdegânesi Defter-i Cedîd-i Hakânî'de müstakilen vakfa hâsıl kayd olunup vakf-ı mezbûr toprağında Kapucu Çiftliğı ve Hasan Ağa Çiftliğı nâm mahallerde vakfin zâbiti beş nefer gulâm ahz idüp şer'an nafaka tefvîz olunup hüccet-i şer'ıye virilüp ve vakf-ı mezbûr karyeleri mi'n-küllî'l-vücûh serbest olup aharın alâkası yoğiken hâlâ Kocaili Sancağı Beğı olan ( ) nâm mir-ilivâ zıkr olunan gulâmları mezbûr mezbûr şubaşının yedinden alup gadr eyledüğün bildürüp ol-bâbda emr-i şerîfim recâ itmeğın mahallinde şer'le görölüp icrâ-yı hakk mümkün olmaz ise mir-livâ-i mezbûrun vekîli Âsitâne-i Sa'âdetim' e murâfa'aya su'al olunmak içün emir yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Râ Sene 1082 [Temmuz 1671]

Hüküm:125

Edirne kâdısına hüküm ki:

Senki mevlânâ Ahmed zîde ilmuhsun Südde-i Sa'âdetim'e mektûb gönderüp sâdât-ı kirâmdan Seyyid Fetullah zîde sa'adethu meclîs-i şer'ı şerîfe varup Edirne kazâsı kurbünde vâki' Çalır menzîlinde bundan akdem vezîr-i a'zâm-ı sâbık müteveffâ Bayrâm Paşa binâ eyledüğü hânın cânib-i garbde olan divârı mukaddemâ vâki' olan zelzeleden yıkılup haraba müşrif olmağla ebnâ-i sebîl hân-ı mezbûre nüzûlünden fevk itmeleriyle ve o vakit ta'mirine müsâ'ade olmamağla mezbûr Seyyid Fetullah hasbeten-lillah-i Te'âlâ vaz'ı kadîmî üzere kendü malıyla ta'mir eylemek bâbında izn-

i Humâyûnum virilmek recâsına arz eylediği ecilde vech-i meşrûh üzere amel olunmak için şurutuyla yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Zâ Sene 1082 [Mart 1671]

Hüküm:126

Uluborlu kâdısına hüküm ki:

Kazâ-i Uluborlu sâkinlerinden ( ) ve ( ) ve ( ) nâm zimmîler arz-ı hâl idüp mezbûrlar kendü hâllerinde olup hilâf-ı şer‘-i şerîf kimesneye te‘addîleri ve şer‘an üzerlerine bir cürm-i sâbit ve zâhir olmuş değil iken hâlâ ehl-i örf tâ‘ifesinden ba‘zı kimesnelere mücerred celb-i mâl için siz hamr idersiz deyu hilâf-ı şer‘-i şerîf akçelerini alup ve te‘addî eyledüklerün bildürüp ol-vechile rencîde olunmayup men‘ u def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ eyledükleri ecilden hilâf-ı şer‘ rencîde olunmamak emrim olmuşdur deyu şurutuyla yazılmışdır.

Fî Evâ‘il-i Râ Sene 1082 [Temmuz 1671]

Hüküm:127

Haleb Paşasına ve monlâsına ve Erihâ kâdısına hüküm ki:

Bi'l-fi‘l Dârü’s-sa‘âdetim ağası olup nazır-ı evkâf Haremeyni‘ş-Şerîfeyn olan itftihârü'l-havâs ve'l-mukarribîn mu‘temedü'l-mülûk ve's-selâtin Abbas Ağa dâme uluvvuhu Südde-i Sa‘âdetim'e arz-ı hâl gönderüp Haleb eyâletinde vâki‘ sâbikâ Dârü’s-sa‘âdetim Ağası olan müteveffâ Mehmed Ağa'nın Haremeyni‘ş-Şerîfeyn ve sâ‘ir vücûh-ı hayrâtına vakf ta‘yîn eylediği evkâfından Erihâ kazâsına tâbi‘ Tahline ? nâm karyenin hudûdî ve sınıru Haleb hazînesinde mahfûz Defter-i Hâkânî'de mümtâz ve mu‘ayyen olup bir vechile müdâhale olunmaz idüğü mütevâtir iken hâlâ zu‘amâdan Ahmed nâm kimesne karye-i mezbûrenin nısf arâzisi pederim Yani timârı mezra‘ındandır deyu iddi‘â ve şirrete sülûk idüp vakfın mütevellîsi hazır değil iken Haleb'den bir nâ‘ib gönderüp üserâdan kendü hevâsına tâbi‘ tezvîr kimesnelere himâye ve şehâdetiyle arâzi-i merkûmun nısfı timarım mezra‘ındandır deyu bir tarîkle himâye

itdirüp re'âyâ-yı vakfa te'addî idüp kendüsüne mahsül talebi ile akçâlerin alup ve iddi'â eyledüğü mezra'ı gayrı yerden ta'yin iken hilâf-ı vâki hîle ve şirret ile vakfın arâzisine müdâhale ve re'âyâ-yı vakfı rencîde ve mahsül-i vakfa gadr itmeğin Haleb hazînesinde mahfûz Defter-i Hâkânî ve vakfiyye-i ma'mûlü'n-bihâ ve fetvâ-yı şerîfe ve temlik-nâme-i Humâyûn mücebince arâzi-i merkûm taraf-ı vakıfdan zabt u tasarruf olunup merkûm Ahmed ve taraf-ı âhardan bir ferd dahl ü rencîde itdirilmemek bâbında emr-i şerîfim virilmek recâsına i'îlâm itmeğin vech-i meşrûh üzere amel olunmak emrim olmuşdur deyu yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Râ Sene 1082 [Temmuz-Ağustos 1671]

Hüküm:128

Beğşehirî kâdısına hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetim'e mektûb gönderüp Beğşehirî kazâsı ahâlîsi meclîs-i şer'î şerîfe varup kazâ-i mezbûrede hâsıl olan emti'a ve zahire makûlesi ahâlî-i vilâyete ancak kifâyet ider iken hâricden ba'zı kimesneler gelüp ziyâde bâhâ ile iştirâ idüp ahar diyâra götürüp kazâ-i mezbûr ahâlîsine müzâyaka virüp fukarâyâ gadr olunmağla kazâ-i mezbûrda hâsıl olan emti'a ve zahire kazâ-i mezbûrda bey' olunup âhardan kimesne alup ve hâric kazâyâ götürmemek bâbında emr-i şerîfim virilmek recâsına arz eyledükleri ecilden şer'le görülmek emrim olmuşdur deyu yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Râ Sene 1082 [Temmuz 1671]

Hüküm:129

Milâlîç [ve] Kirmastî kâdılarına hüküm ki:

Bi'l-fi'l hassa bostancılarım başı olan iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim Mustafâ dâme mecdühû Südde-i Sa'âdetim'e arz-ı hâl gönderüp bi'z-zât nefsi-i nefsiçün Kirmastî kazâsında mu'tâd-ı kadîm üzere her sene ekilen karbuzun ve ... varup kemâlin buldukda kazâ-i mezbûrda olan re'âyâ tâ'ifesi ücretleriyle arabalara tahmîl ve iskeleye götürmekde i'ânet idegelmişler iken hâlâ Kirmastî kazâsına tâbî' Kâdı ve Ayas ve Temircü ve Büyük Kefere ve Yerçik ve Görilçe ve Sınuk ve Paşalar ve Simban ve İlyas ve Cedeler ve Kılaklı ve Hacı nâm karyeler ahâlîsi kadîme muhâlif i'ânet ve nakl itdirmeziz deyu te'allül eyledüklerinden mâ'adâ ba'zı askerî tâ'ifesine dahi

istinâd itmeleriyle tecâvüz eylediklerin bildürüp mukaddemâ virilen emr-i şerîfim mûcebince amel olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince amel olunup mahâlefet olunmamak emrim olmuştur deyu şurutuyla yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Râ Sene 1082 [Temmuz 1671]

Hüküm:130

Galata monlâsına hüküm ki:

Deryâ beğlerinden ( ) dâme ikbâluhü arz-ı hâl idüp Galata kazâsı muhallâtından Alaca Mescid mahallesi sâkinlerinden olup bundan akdem Akdenizde vefât iden deryâ beğlerinden Kapucı-zâde Hacı Ahmed Beğin sagîr oğlu Mehmed ve sagîre kızları Rukiye ve Hadicenin vasî-i muhtârları olan vâlideleri Ayişe nâm hâtûnun üzerine cânib-i şer' den nâzır ta'yîn olunan Emine nâm hâtûnun mâl-ı eytâma zarar-ı kasdı olduğu şer'an sâbit ve zâhir olmağla mezbûr nezâretten ref' olunup hâlâ bu nâzır nasb olunup hüccet-i şer' iyye virildüğün bildürüp hüccet-i şer' iyye mûcebince amel olunup mezbûre Emine'yi dahl ü ta'arruz itdirilmemek bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin vech-i meşrûh üzere amel olunmak emrim olmuştur buyurdumki deyu şurutuyla yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Râ Sene 1082 [Temmuz-Ağustos 1671]

Hüküm:131

Kengırı vâlisine ve Karıpazarı kâdısına hüküm ki:

Karıpazarı kazâsına tâbi' Ortaköy nâm karye ahâlisi arz-hâl idüp karye-i mezbûr sâkinlerinden Muharrem şerîf nâm kimesne kendü hâlinde olmayup şerîr ve gâmmaz olup dâ'imâ kâdı ve nâ'ib ve subaşı ve beğlerbeği mütesellimleri ve sâ'ir ehl-i örf tâ'ifesinin yanlarına varup fukarâdan ba'zı mevâdda istinâdları ile gamz idüp külli akçâlerin alup ve aldırmağı sâbit olup bunun emsâli zülm ü te'addîsinin nihâyeti olmaduğın bildürüp mukaddemâ mezbûrun te'addîsi men' u def' olunmak üzere dört kıt'a emr-i şerîfim virilmekle mezbûr mütenebbih olmaduğu ve bu bâbda ellerinde

fetvâ-yı şerîfe ve hüccet-i şer'iyeleri olduğım bildürüp mücebince amel olunup mezbûr karye-i mezbûreden nefy olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ eyledükleri ecilden zarara nâşî olduğu şer'le sâbit ve zâhir olur ise mezbûru karye-i mezbûreden iclâ ve ahar kazâyâ nakl ü iskân itdirilmek emrim olmuştur deyu şurutuyla yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Râ Sene 1082 [Temmuz-Ağustos 1671]

Hüküm:132

Beğşehri kâdısına hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetim'e mektûb gönderüp nefsi Beğşehri ahâlisi meclîs-i şer'i şerîfe varup Beğşehri kasabasında vâki' hânlarda sâkin Acem tüccârları çarşuda ve bazârlarda bey' ü şîrâ idüp kâr u kesb idegelmişler iken kanâ'at itmeyüp kadîme muhâlif karye be karye gezüp müslümânların ehl ü îyâllaeriyle bey' ü şîrâ tarikiyle hilâf-ı şer'-i şerîf nice mu'amele ve fesâd eyledüklerin bildürüp mezbûrlar kadîme muhâlif kurâlarda gezmeyüp kendü hâllerinde olup te'addîleri men' u def' olunmak bâbında emr-i şerîfim recâsına arz eyledükleri ecilden şer'le görülmek emrim olmuştur deyu şurutuyla yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı R Sene 1082 [Ağustos 1671]

Hüküm:133

İstanbul kâdısına hüküm ki:

Çörekci tâ'ifesinden Ali Südde-i Sa'âdetim'e arz-ı hâl idüp Mahrûsa-i mezbûrda vâki' Taht-elkal'a'da Çeşme kurbünde bir bâb Çörekci dükkânında hâliyâ Çörekci olup kadîmü'l-eyyâmdan Ordu-yı Humâyûnum çıkdıkda ve ba'zı yerlere pişkeş lâzım geldikde çörek tabh eylemek kendüye mahsûs olmağla elinde olan temessükâtı mukaddemâ zâyi' olmağla meclîs-i şer'-i şerîfde bî-garez müslümânlardan su'al olundukda vech-i meşrûh üzere çörek tabh eylemek kendüye mahsûs olduğu mukaddemâ sâbit olup cânib-i şer'den hüccet-i şer'iyye virilmişken hüccet-i şer'iyye mücebince amel olunmak için bundan akdem emr-i şerîfim virilmekle mücebince inâyet recâ eyledüğü ecilden husûs-i mezbûrun hilâfinâ emr ahar sâdir olmuş değil ise vech-i meşrûh üzere amel olunmak emrim olmuştur deyu şurutuyla yazılmışdır.

Fî Evâhir-i R Sene 1082 [Ağustos-Eylül 1671]

Hüküm:134

Galata monlâsına hüküm ki:

İstanbul gümrüğü mülhakâtından Bandırma gümrük emîni olan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Seyyîd Mehmed zîde kadruhû Südde-i Sa'detim'e arz-ı hâl idüp hâliyâ memâlik-i mahrûsemde cevâmi' ve mesâcid olup ehl-i islâm ile müşerref olan kasabât ve kurrâda hamr u ârâk bey' ü şîrâ olunmak bundan akdem emr-i şerîfimle ref' olunmuşken hâliyâ mukâta'a-i mezbûre tâbî' Erdek nâm karye ahâlîsinin ekseri müslümân olup câmi' ve mescîd var iken ba'zı keferî tâ'ifesi hilâf-ı şer'e ve mugâyir-i fermân-ı Humâyûn ala-melâ'in-nâs iskeleye hamr u ârâk itdirüp ve sefinelere yükledüb bey' ü şîrâ ve ahar yerlere götürenler ile emr-i şerîfime mugâyir te'addî ve tecâvüz eyledüklerin bildürüp men' u def' olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin vech-i meşrûh üzere amel olunmak emrim olmuştur deyu yazılmışdır.

Fî Evâhir-i R Sene 1082 [Ağustos-Eylül 1671]

Hüküm:135

Galata kazâsında kassâm-ı askerî olan mevlanâ ( ) hüküm ki:

Galata sâkinelerinden müteveffiyeye İsmâ'il Bey kızı Ayişe Hanım arz-ı hâl idüp mezbûrenin zevci olup deryâ beğlerinden Kapucu-zâde Ahmed fevt olup metrûkâtı irs-i şer'le sagîr eytâmına intikâl itmekle mezbûre Ayişe Hâtûn kıbe'l-i şer'den vasî nasb olunup mâl-ı eytâma hıyanet idüp dahl olunmak icâb eylemez iken Emine nâm hâtûn mücerred mâl-ı eytâmı ekl ü bel' için ben nâzır oldum deyu dahl itmekle mezbûrenin mâl-ı eytâma zararı olduğu bi-garez müslimînden Ali Paşa ve İsmâ'il Bey ve Emir ve Hacı-zâde ve Hacı Mustafâ ihbâr itmeleriyle mezbûre Emine Hâtûn ref' olunup ve mezbûrûn kimesneler husûs-ı mezbûra Hüseyin nâzır nasb u ta'yîn olunup ve mezbûrların ma'rifeti olmadıkça mâl-ı eytâma kimesne müdâhale itmemek bâbında cânib-i şer'den hüccet-i şer'iyye virilmekle mücebince emr-i şerîfim recâ itmeğin hüccet-i şer'iyye mücebince amel olunmak emrim olmuştur deyu şurutuyla yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Râ Sene 1082 [Temmuz 1671]

Hüküm:136

Ber-vech-i arpalık Yalakabâd kâdısına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûra tâbi' Kâtırlı ve ... nâm karyeler ahâlîleri Südde-i Sa'adetim'e arz-ı hâl idüp mezbûrlar harâc ve âdet-i ağnâm ve sâ'ir mahsûlâtların mukâbelesinde beher sene İbrâhim Paşa Sarâyı'nda vâkı' gîlmânân-ı enderûn mühimmâtı-çün üç bin çeki odun virmek üzere Çınarcık ve ... karyeler re'âyâlarıyla hatt-ı humâyûn-ı sa'adet-makrûnum mücebince ocaklık ta'yîn olup hâlâ odun cem' olundıkda ve vakfın sarây-ı mezbûr tarafından zâbitleri olanlara edâ idüp dahl olunmak icâb eylemez iken hâlâ merhûm ve mağfirun-leh Sultân Selim Hân tâbe serâhu evkâfına evkâfi tarafına âdet-i ağnâmları defterde vakfa müstakîllen hâsıl kayd olunmuş değil iken vakf-ı mezbûr câbîsi olan ( ) nâm kimesne fuzûlî her birileri ve sagîr oğulları ahz u habs idüp âdet-i ağnâm nâmına ( ) mikdârı akçaların alup gadr eyledüğün bildirüp mezbûr câbiyi Asitâne-i Sa'adetim'e ihzâr olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ eyledikleri ecilden vech-i meşrûh üzere amel olunmak emrim olmuşdur deyü şurutuyla yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Râ Sene 1082 [Temmuz 1671]

Hüküm:137

Kilidü'l-bahr ve kal'a-i Sultâniye dizdârlarına hüküm ki:

Kıdvetü'l-ümerâ'i'l milleti'l-mesihîyye Asitâne-i Sa'adetim'de mukîm olan Venedik ilçisi ... hutimet âvâkıbuhu bi'l-hayr Südde-i Sa'adetim'e arz-ı hâl gönderüp Venedik sefinelerinden ( ) nâm kapûdân sefinesiyle Venedik cânibine revâne olmak murâd itmekle Gelibolı'ya dahl oldıkda aranmayup kânûn-ı kadîm üzere boğaz hisârlarında yoklanup Âhid-nâme-i Humâyunum mücebince içinde memnû'âtdan olan metâ' olmadıkça boğaz hisârlarında mürûr u übur eyledikde kimesne mâni' olmamak bâbında izn-i humâyunum virilmek recâ eyledüğü ecilden Âhid-nâme-i Humâyun mücebince amel olunmak emrim olmuşdur deyü yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Râ Sene 1082 [Temmuz 1671]

Hüküm:138

Borlu ve ( ) kâdılarına hüküm ki:

Erbâb-ı timârdan Mustafa nâm sipâhî arz-ı hâl idüp Bolu Sancağı'nda Borlu nâhiyesinde Konâri nâm karye ve gayriden on altı bin otuz altı akça timâra karındaşı Ahmed nâm kimesne ile ber-vech-i iştirâk mutasarrıflar olup lâkin karındaşı Ahmed berâtı mücebince işbu sene-i mübâreke de berâtı mücebince kendü hissesinde vâkı' olan mahsûlâtın Ahmed'e der-ûhde ve sipâriş idüp ve mezbûr Mustafa kendü hissesin bey' karındaşı mezbûr vekîl itmiş değil iken mezbûr bunun hissesin dahi vekîline bey' idüp gadr eyledüğün bildirüp mezkûr Mustafa'nın sene-i mezbûrede berâtı mücebince tahvîl târihine düşen mahsûlâtı kendü memhûr temessük ile tarafından Mustafa nâm kimesneye emâneten zabt itdirilüp karındaşı tarafından kimesneye zabt itdirilmeyüp bî-vech ve bilâ temessük nesneyi almış ise vekîline alıvirilmek bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğün şer'le görülmek emrim olmuştur deyü yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Câ Sene 1082 [Eylül 1671]

Hüküm:139

Kengırı Sancağı'na mutasarrıf olan Vezîr Süleymân Paşa'ya ( ) kâdılarına hüküm ki:

Çerkeş kazâsında sâkin ülemâ ve sülehâ ve e'imme-i hutabâ muhızır gönderüp bin seksen ( ) senesinde Çerkeş kazâsında Ramazân ve İlyâs ve Hâcî Hüseyin nâm kâdıların hilâf-ı şer'-i şerîf bir def'a elli gurûşların ve bir def'a yirmi yedi gurûşların fuzûlen alup zulm ü te'addî eyledüğün bildürüp hilâf-ı şer' alınan yetmiş yedi gurûşları ashâb-ı hukûka alıvirilüp icrâ-yı hakk olunmak-çün şurutuyla yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Câ Sene [10]82 [Eylül Ekim 1671]

Hüküm:140

Mar'aş monlâsına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûrede vâkı' Nebeviyye ? Evkâfi'nın mütevellîsi olan kıdvetu'l-emâsil ve'l-akrân İbrâhim zîde kadruhû Südde-i Sa'detim'e arz-ı hâl idüp vakf-ı mezbûrun kurâ ve mezâri'i olmayup vakf nükûd ve müstef'ad olup şart-ı vâkıfda kimesneye zevâ'id-i vazîfe ta'yîn olunmuş değil iken kazâ-i mezbûr sâkinlerinden

Hasan ve Mehmed ve Ali nâm kimesneler hilâf-1 şart-1 vâkıf sonradan vazîfe ihdâd idüp şart-1 vâkıfa mûgâyir gadr eyledüklerin bildürüp ol-ma'küle sonradan ihdâs eyledükleri vazîfeleri virilmemek bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin şart-1 vâkıf mûcebince şer'le görülmek emrim olmuşdur deyu yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Râ Sene 1082 [Temmuz-Ağustos 1671]

Hüküm:141

Erzurum paşasına ve monlâsına ve Erzincan kâdısına hüküm ki:

Müteveffâ Rüstem Paşa Evkâfı'nın evlâdiyyet ve meşrûtiyyet üzere mütevellîsi olup dergâh-1 mu'allâm kapucu başlarından iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim Hacı Mehmed dâme mecdühû Südde-i Sa'atedime arz-1 hâl idüp müteveffâ-yı muşârün-ileyhin evkâfından Erzincan'da vâki' hân ve bazâristân dükkânlarından icâre-i mu'accele ve mü'eccele ile dekâkine mutasarrıf olan müste'cirlerinden ba'zıları bilâ veled fevt olup tasarruflarında olan dükkânları bi-hasebi'l-kânûn vakfa intikâl idüp aharın alâkası yoğiken kazâ-i mezbûr sâkinlerinden ba'zı kimesneler mütevellî-i vakfa mürâca'at itmeyüp ve temessük almayup kimi yirmi kimi elli paraya vakf dükkânlarını fuzûlen zabt itmeleriyle vakf-1 mahsûle gadr eyledüklerin bildürüp senki Erzurum kâdısı mevlânâ-yı mûma-ileyhsin temessükâtları yoklanup yedlerinde asl-1 mütevellî temessüğü olmayanların fuzûlen zabt eyledükleri dükkânları mütevellî kâ'im-makâmı olan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Hacı Mehmed zîde kadruhûya itdirilmemek bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin vech-i meşrûh üzere amel olunmak emrim olmuşdur deyu yazılmışdır.

Fî Evâsıt-1 R Sene 1082 [Ağustos 1671]

Hüküm:142

İzmir monlâsına hüküm ki:

Osman nâm kimesne Südde-i Sa'detim'e arz-1 hâl idüp mezbûre babasından intikâk iden emvâl ü erzâkını İzmir sâkinlerinde bunun vasisi olan Mahmûd Çavuş'un zabt u tasarrufunda iken fevt olup zimmetinde kalmağla yine İzmir'de sâkin müteveffâ-yı mezbûrun oğlu Mehmed nâm kimesneden taleb eyledükde ol-câhibde müfsîdleri olmağla virmekte te'allül idüp gadr eyledüğün bildürüp Âsitâne-i Sa'âdetim'e ihzâr

olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin vech-i meşrûh üzere ihzâriçün hüküm virilmiştir deyu yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Râ Sene 1082 [Temmuz-Ağustos 1671]

Hüküm:143

İzmir monlâsına hüküm ki:

Rahime nâm hâtûn arz-ı hâl idüp bundan akdem İzmir sâkinlerinden bunun zevci Mustafâ nâm kimesne katl olunup yine İzmir sâkinlerinden müteveffâ-yı mezbûrun karındaşı Ahmed nâm kimesne muhallefâtın kabz idüp mezbûrenin hisse-i şâyî'asın ve mihrini virmeyüp ol tarafda kâdıaskeri olamamağla bir vechile icrâ-yı hakk olunmayup mezbûreye külli gadr eyledüklerin bildürüp merkûm Ahmed Âsitâne-i Sa'âdetim'e ihzâr olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin vech-i meşrûh üzere ihzâriçün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Râ Sene 1082 [Temmuz-Ağustos 1671]

Hüküm:144

Haremeyn müfettişi mevlânâ İbrâhim ve İznikmid kâdısına hüküm ki:

Dârü's-sa'âde Ağası olan Yûsuf Ağa dâme ûluvvuhû arz gönderüp İznikmid'de vâki' muşârun-ileyhin nâzırını olduğu müteveffâ Süleymân Paşa Evkâfi'ndan bir mikdâr vakf arsa-i izn-i mütevellî ile vakf- mezbûr mütevellîsi olan ( ) nâm kimesneden sene-i vakfda ( ) mikdar akça maktu' virmek üzere Yûsuf nâm kimesne isticâr ve içine mülkü olmak üzere eşcâr gars idüp arsa-i mezbûr vakf iken mezbûr Yûsuf kasaba-i mezbûrede binâ eyledüğü zâviyeye vakf eyleyüp zâviye-i mezbûr şeyhi olan Şeyh Osman içinde eşcârı ve etrâfında han-dahi ? mevcuddur deyu Süleymân Paşa Evkâfi mütevellîsi olanları dahl itdirmeyüp vakfa gadr itmeğin senki müfettiş-i evkâf mevlânâ-yı mûma-ileyhsin tarafından nâ'ib gönderüp ol diyârın müsinn ve ehl-i vukûf ve bî-garez kimesneleriyle münâza'un-fih olan mülk üzerine varılup husemâ muvâcehesinde vukû'u sıhhati üzere keşf ü tahrîr ve hüccet olunup Âsitâne-i Sa'âdetim'e arz ve i'lâm olunmak bâbında emr-i şerîfim recâsına i'lâm itmeğin vech-i meşrûh üzere hüküm virilmiştir.

Fî Evâhir-i Râ Sene 1082 [Temmuz-Ağustos 1671]

Hüküm:145

İzmir monlâsına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûrede bi'l-fi'l gümrük emîni olan Maksûd zîde kadruhû ile ( ) ve ( ) ve ( ) nâm kimesneler arz-ı hâl idüp kazâ-i mezbûrede vâki' Kassâb Hızır Mahallesi'nde Huyar-zâde Ahmed nâm kimesne müceddeden binâ ihdâs eyledüğü menzîlini biri birinin fevkinde üç tâ'ife ıyâli binâ itmekle mezbûrun civârında vâki' olan menzîllere zarar-ı şer'isi olmağla menzîl-i mezbûrun için de kefere tâ'ifesi sâkin olmağla mezbûr Ahmed ile murâfa'a-i şer' olduklarında taraf-ı şer'den mi'mâr ta'yîn olunup ve bî-garez müslümânlar ile zikr olunan menzîlin üzerine varılup keşf olundukda bunların sâkin oldukları menzîllere mezbûr Ahmed'in binâ eyledüğü menzîlin zarar-ı şer'isi olduğu şer'an sâbit ve zâhir olunup zarar-ı şer'isi men'u def olunmakiçün cânib-i şer'den hüccet-i şer'iyye virilmekle hüccet-i şer'iyyesi mûcebince amel olunmak bâbindan emr-i şerîfim recâ itmeğın hüccet-i şer'iyye mûcebince amel olunmak emrim olmuşdur deyu şurutuyla yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı B Sene 1082 [Kasım 1671]

Hüküm:146

Bursa monlâsına hüküm ki:

Mahmiyye-i Bursa sâkinlerinden Hacı Mehmed nâm kimesne Südde-i Sa'detim'e arz-ı hâl idüp mahmiyye-i Bursa kurbünde Pınarbaşı nâm mahalde bir bâb menzîli olmağla civârında vâki' merhûm ve mağfûrun-leh Sultân Orhân tâbe serâhû değirmânı ve ( ) nâm kimesnenin değirmânı ike debbâğ-hânelere cârî olan suyu bunun menzîli içinde cârî olmağla zikr olunan değirmânların ve debbâğ-hânelerin menzîlleri bozulup ol su bunun menzîlini harâb idüp ashâbına ta'mîr ile ... ta'mir itmeleriyle buna ziyâde zararı olduğın ve bu bâbda şeyhu'l-islâmdan da'vâsına muvâfik fetvâ-yı şerîfesi olduğın bildürüp fetvâsı mûcebince ashâbına ta'mir itdirilmek bâbinda emr-i şerîfim recâ itmeğın şer'le görülmek emrim olmuşdur deyu şurutuyla yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Râ Sene 1082 [Temmuz 1671]

Hüküm:147

Karaman beğlerbeğisine ve Konya monlâsına hüküm ki:

Seyyid Hacı Süleymân nâm kimesne Südde-i Sa'adetim'e arz-ı hâl idüp Eskiil kazâsına tâbi' Du'âcılar nâm karye sâkinlerinde olup Eskiil kazâsına tâbi' Akçaşehri nâm karyede Kalburcu ve Bayrâm Kâdı dimekle ma'rûf Suğla suyun mevziinde? karye-i mezbûr sâkinlerinden Hızır ve Abdülkerim ve Hüseyin ve Nasûh nâm kimesneler zikr olunan suyun mecrâ-yı kadîmden ihrâc ve bunun tarlalarına çekdürüp zarar u ziyân itmeleriyle mezburlar murafa'a-i şer' ile eskiil kadısı olan Emir nam kadı mezburlar ile yekdîl olmağla bunu darb-ı şütûm idüp ziyâde gadr eyledüğün bildürüp mezbûr Kâdı'nın te'addîsi vukû'u üzere tahrîr ve Âsitâne-i Sa'adetim'e arz u i'lâm eylemen bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğün vech-i meşrûh üzere amel olunmak emrim olmuştur deyu şurûtiyla yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Râ Sene 1082 [Temmuz 1671]

Hüküm:148

Sultânönü Sancağibeğine ve Eskişehir kâdısına ve kethüdâ yerine hüküm ki:

Seyyidetü'l-muhadderât iklietü'l-muhassenât tâcü'l-mestûrât ... Âyişe Sultân dâmet ismetuhâ ve muşârun-ileyhânın zevci olup sâbıkâ vezîr-i âzamım olan düstûr-ı mükerrem müşîr-i müfehhem nizâmü'l-âlem vezîrim Süleymân Paşa edâmullahû Te'alâ iclâluhûnun Eskişehir kazâsına tâbi' Doğancılı nâm karyede vâki' mülk çiftlikleri olmağla yine kazâ-i mezbûra tâbi' mezbûr çiftliğin kurbünde Alma nâm karye sâkinlerinden Kâsım oğlu Mustafâ ve Sarrâc oğlu Ali ve Süleymân nâm şakîler hevâlarına tâbi' ba'zı eşkıyâ ile çiftlik kethüdâsın katl ve çiftliği ihrâk-ı bi'n-nâr itmek kusurıyla üzerlerine varup dâ'imâ fesâd u şekâvet üzere olduklarından çiftlik kethüdâsı ve sâ'ir çiftlik huddâmı olanlar mezbûr şakîlerin havfindan hazer üzere olup emîn olmamalarıyla çiftlik-i mezbûr huddâmlarına hazer itmemek için a'yân-ı vilâyetden mu'temedü'n-aleyh kimesneleri kefil alup mezbûr şakîler ahâli-i vilâyetden yarar kefilleri alur ise fi'hâ ve illâ mezbûrlara kefil bulunmayup ahâlinin i'timâdları yoğise mezbûrları Âsitâne-i Sa'adetim'e ihzâr eylemen bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmuştur deyu yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Râ Sene 1082 [Temmuz 1671]

Hüküm:149

Konya kâdısına ve mütesellimine hüküm ki:

Bi'l-fi'l Aksaray kâdısı olan Seyyid Mustafâ gelüp kazâ-i mezbûr sâkinlerinden olup muvakkaten Aksaray kâdısı İsmâ'il oğlu Mehmed nâm kâdı umûr-ı kazâyâ karışıp ihtilâl virmekle mezbûr umûr-ı kazâyâ karışmayup kendü hâlinde olup te'addî ve tecâvüz eylememek bâbında şer' ve kânûn üzere şurutuyla yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i C Sene [10]83 [Eylül-Ekim 1672]

Hüküm:150

Bursa kâdısına hüküm ki:

Dâru's-sa'âde Ağası Yûsuf Ağa arz gönderüp Sultân Murâd Hân karyesi evkâfindan karyelerine müdâhil olan bağçe bundan akdem taraf-ı vakıfdan beher sene sekiz bin akça icâre ile icâr olunagelmışken âhardan Mustafâ muhtâriyet şartıyla senede iki bin akça pusula olmak üzere temessük alup vakfa gadr itmeğin kadîmden olageldüğü üzere bağçe-i merkûm taraf-ı vakıfdan zabt olunup tâlibine icâr itdirilmemek bâbında emr-i şerîfim virilmek recâsına i'lâm itmeğin vech-i meşrûh üzere yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Râ Sene [10]82 [Temmuz 1671]

Hüküm:151

Bursa monlâsına hüküm ki:

Dâru's-sa'âde Ağası Yûsuf Ağa arz gönderüp Sultân Murâd Hân Evkâfindan Bursa kazâsına tâbi' Alışmar nâm karyenin sınuru dâhilinde ma'lûmetü'l-hudûd yerlere mutasarrıf olan Müfettiş-zâde Mehmed fevt olup oğlu ve kızı ve baba bir er karındaşı ve bi'l-cümle tapu ile virilmesi fermân olanlardan kimesneye virilmeyüp kânûn üzere tapuya müstehak olanlara bin beş yüz guruşa tapusu virilmişken müderrisînden İbrâhim noksân fâhiş ile alup hazer itmeğin tapusun misli ile teklîf olup

alur ise fehimâ ? te'allül ider ise ihzâr virilmek bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin vech-i meşrûh üzere yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Râ Sene [10]82 [Temmuz-Ağustos 1671]

Hüküm:152

İstanbul kâdısına hüküm ki:

Medîne-i Eyyûb Ensârî'de vâki' Kiremidci Süleymân Çelebi Vakfi'nin mütevellîsi olan Mustafâ zîde kadruhû arz-ı hâl idüp vakf-ı mezbûrun vakfiyesinde vâkıfa nâzır ta'yin itmemekle on beş seneden berü vakf-ı mezbûrun muhâsebesi İstanbul kâdıları ma'rifetiyle görülegelmişken sâbıkâ vakfin mütevellisi olan Mehmed ben muhâsebesini Eyyûb'de gördürdüm deyu nizâ'dan hâlî olmaduğın bildürüp kadîmden olageldüğü üzere vakfin muhâsebesi İstanbul kâdıları hakk ve âdl üzere görüp vakfa gadr olunmamak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin vech-i meşrûh üzere yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Râ Sene [10]82 [Temmuz 1671]

Hüküm:153

Bursa kâdısına hüküm ki:

Dâru's-sa'âde Ağası Yûsuf Ağa arz gönderüp Bursa Mahmûd Paşa Evkâfindan Uzun Çarşu sükunda hân-ı kebîrin taraf-ı garbiyyesinde olan damlalığına karîb Katır Hânı sakfi kiremid olmağın hurda kiremid vezniyle katır hâncıları konup hânın damlalığına remy itdirmeleriyle hân-ı mezbûrun ol tarafda olan tahtâni hücerâtı pencereleri nısfâ değın zibil ile dolduğundan gayrı vâki' olan hücerât-ı mezbûrun dâhiline cereyân itmekle vakf-ı mezbûrun hânı gadr itmeleriyle murâfa'a olundukda ba'de'l yevm zikr olunan damlalığına zibil remy itmemek üzere Katır Hânı hancıları olanları ihrâc ve cânib-i şer'den hüccet-i şer'iyye virilmişken hüccet-i şer'iyye mûcebince hüküm yazılmışdır.

Evâhir-i Râ Sene [10]82 [Temmuz-Ağustos 1671]

Hüküm:154

Banâz ve ( ) kâdılarına hüküm ki:

Dâru's-sa'âde Ağası Yûsuf Ağa arz gönderüp Gedik Ahmed Paşa Evkâfindan Banâz kazâsına tâbi' Kafiryani karyesinin hudûdî mu'ayyen olup vakfiye mûcebince vakf tarafından zabt olunur iken Vasili nâm kimesne evlâda meşrûta idenler ve de ? aharı vakıfdır deyü vakfın hudûdî dâhilinde olan yerlere berât ibrâz idüp mudâhale itmekle ol diyârın ehl-i vukûfu ile mahall-i nizâ'ın üzerine varılıp hakk kangı tarafın ise sıhhati üzere arz olunmak üzere şurutuyla yazılmışdır.

Evâ'il-i Râ Sene [10]82 [Temmuz 1671]

Hüküm:155

Haleb monlâsına ve mütesellimine hüküm ki:

Dâru's-sa'âde Ağası arz gönderüp İstanbul'da vâki' Ömer Efendi Evkâfindan Haleb'de binâ eyledüğü sabun hânın yetmiş dokuz senesinde hâncıları olan Murtaza zimmetinde yüz seksen guruş ve seksen bir senesinde Hancı Kurd Hasan zimmetinde dört yüz doksan üç guruş mâl-ı vakf olup tahsîli için muşârun-ileyhin arzı mûcebince yazılmışdır.

Evâ'il-i R Sene 1082 [Ağustos 1671]

Hüküm:156

( ) ve ( ) ve ( ) ve ( ) kâdılarına hüküm ki:

Dârü's-sa'âde Ağası Yusuf Ağa arz gönderüp Tire'de vâki' Sultân Selim Hân tâbe serâhû dârülkurâsı evkâfi serbest olduğu re'âyâ yedlerinde evâmîr-i şerîfe ve hatt-ı Humâyûnları var iken hâliyâ ... sancağı mütesellimi olan Hasan yetmiş seksen mikdârı adem ile re'âyâ üzerine konup müyebâkî virdikleri ve devr nâmıyla iki yüz guruşların alup gadr itmekle hilâf-ı şer' aldığı girü ashâbına red itdirüp fimâ ba'd müdâhale itdirilmemek üzere şurutuyla yazılmışdır.

Evâ'il-i Râ Sene [10]82 [Temmuz 1671]

Hüküm:157

Trabzon beğlerbeğisine ve kâdısına hüküm ki:

Dârü's-sa'âde Ağası Yûsuf Ağa arz gönderüp Trabzon'da vâki' Hâtûniye Evkâfi'ndan du'âgû vazîfesine mutasarrıf olanların vazîfeleri hatt-ı humâyûn ile rakabe olunup bir ferdin dahl ider hâli yoğiken ehl-i mürtezikanın ba'zıları şirrete sülûk idüp mütevellî-i vakfi rencîde itmeleriyle men'îçün muşârun-ileyhin arzı mûcebince yazılmışdır.

Evâhir-i Râ Sene [10]82 [Temmuz-Ağustos 1671]

Hüküm:158

Birgi kâdısına ve Aydın Sancağı mütesellimine hüküm ki:

Dârü's-sa'âde Ağası Yûsuf Ağa arz gönderüp kazâ-i mezbûra tâbi' Haremeyn Evkâfi karyelerinden Yenice-i Kebîr'de Kara Sohta ve Kara Mahmûd ve Esirci Hacı Ali ve Sarı Hasan ve Odabaşı nâm karyeden Ramazân nâm kimesneler mütevellî-i vakfi ahz mezbûrdan Şikâyet itmeleriyle Âsitâne-i mütevellî ahz u ihzâr olunup murafa'a huzûrunda iken da'vâlarına şirret olmağla firâr itmeleriyle imdi ol-ma'küle şirret idüp firâr iden mezbûrlar Âsitâne-i Sa'âdetim'e ihzâr ve mütevellî-i vakf ile müfettiş huzûrunda da'vâları şer'le görülüp icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim virilmek recâsına i'lâm itmeğın vech-i meşrûh üzere yazılmışdır.

Evâ'il-i Râ Sene [10]82 [Temmuz 1671]

Hüküm:159

Haleb ve Şugur kâdılarına hüküm ki:

Dârü's-sa'âde Ağası Yûsuf Ağa arz gönderüp Haleb'de vâki' Haremeyn Evkâfindan Şugur kazâsına tâbi' Karakoyun? nâm karyenin re'âyâsı bundan akdem perâkende olup harâba müşrîf oldukda karye-i mezbûre re'âyâsı yerlü yerine getirüp iskân iskân itdirilmek üzere iki bin sekiz yüz seksen paraya mevlânâ Ebûbekir görülen ? maktû'en zabt eylemek üzere emr-i şerîf der-ûhde idüp meblağ-ı mezbûru virüp ve mâl-ı mîrîsin dahi edâ ider iken mütevellîler celb-i mâl için biz dahi zabt ideriz deyu te'allül idüp mezbûru gadr itmeleriyle yedinde olan emr-i şerîf mûcebince vakfa beher sene edâ eyledükden sonra mütevellîye dahl itdirilmemek üzere yazılmışdır.

Evâhir-i Râ Sene [10]82 [Temmuz-Ağustos 1671]

Hüküm:160

Şâm kādısına hüküm ki:

Dârü's-sa'âde Ağası Yûsuf Ağa arz gönderüp Şâm-ı Şerîf'de vâki' Sultân Süleymân Hân Evkâfindan olup Darya nâm karye ahâlîsinden ba'zı kimesneler tasarruflarında olan arâzileri civârında vâki' Kassâsiye ve Eşrefiye vakfa tâbi' karye ahâlîsine nizâ'at ve kendüleri konup ahar karyeye gitmekle karye-i mezbûre harâb olunmağın men' için yazılmışdır.

Evâhir-i Râ Sene [10]82 [Temmuz-Ağustos 1671]

Hüküm:161

Silistre beğlerbeğisine ve Babadağı kādısına hüküm ki:

İstanbul'da vâki' Âyişe Sultân ve Gâzi İbrâhim Paşa Evkâfindan Rum ilinde vâki' Taşköprü ve Saray ... ve tevâbi'i karyelerinin bin seksen bir senesine mahsûb olmak üzere Mihrac Ağa zimmetinde mâl-ı hıdemâtından ? beşer yük otuz iki bin akça kalduğunu Haremeyn Mukâta'ası Defterlerinden Haremeyn tezkiresi virilüp bu anâ değin edâ itmeyüp gadr itmekle tahsîli için Ağa-yı muşârun-ileyhin arzı mücebince yazılmışdır.

Evâhir-i R Sene [10]82 [Ağustos 1671]

Hüküm:162

Kayseriye paşasına ve monlâsına hüküm ki:

Dârü's-sa'âde Ağası Yûsuf Ağa arz gönderüp ... vâki' Haremeyn Evkâfindan ... ve tevâbi'i karyeleri keferre re'âyâsı üzerlerine edâsı lâzım gelen cizyelerin vakfiçün edâ iderler iken içlerinde ba'zıları virmekde te'allül itmeleriyle kadîmden alıvirildüğü üzere tahsîli için yazılmışdır.

Evâsıt-ı Râ Sene [10]82 [Temmuz 1671]

Hüküm:163

Bursa kādısına hüküm ki:

Dârü's-sa'âde Ağası Yûsuf Ağa arz gönderüp Mahmûd Paşa-yı Veli Evkâfindan Burusa'da Uzun Çarşu'da vâkıfın hânı olup hânın müşâ zerzevâtına ve fevkâni ve tahtâni kesîmlerine ve hân-ı mezbûrun içine ve Pınarbaşı nâm nehrde câri olan hân-ı mîrî mürûr-ı eyyâm ile haraba müşrif olduğundan gayrı Burusa sâkinlerinden ba'zıları mâ-i mezbûrdan evlerine su alup ol-vechile harâb olmağın taraf-ı vakıfdan Pınarbaşı nâm nehrden vakf-ı mezbûrun kadîmî olan mâ-ı cârisin mücedden gayrı yerden hân-ı mezbûrun müşâ zerzevâtına ve tahtâni ve fevkâni kesimlerine câri olup ba'de'l-yevm ahâlînin evlerine icrâ itdrilmemek üzere şurutuyla yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Râ Sene [10]82 [Temmuz-Ağustos 1671]

Hüküm:164

İstanbul kâdısına hüküm ki:

Çörekci tâ'ifesinden ( ) arz-ı hâl idüp mahmiyye-i İstanbul'da vâki' Tahtü'l-kal'a de çeşme kurbünde bir bâb Çörekci dükkânınfa hâliyâ Çörekci olup kadîmü'l-eyyâmdan Ordu-yı Humâyûnum çıkdıkda ve ba'zı yerlere pişkeş lâzım geldikde çörek tabh itmek kendüye mahsûs olmağın elinde olan beratı zâyi' olup meclîs-i şer' de bî-garez müslümânlardan su'al olunup vech-i meşrûh üzere çörek tabh itmek kendüye mahsûs olduğu mukaddemâ yedinde olan hüccet-i şer' iyye virilmeğın mucebince amel olunmak için bundan akdem emr-i şerîfim virildikde mûcebince inâyet recâ itmeğın husûs-ı mezbûrun hilâfına emr-i ahal ? sâdir olunmuş değılse vech-i meşrûh üzere amel olunmak için işbu emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâhir-i R Sene [10]82 [Ağustos-Eylül 1671]

Hüküm:165

İzmir kâdısına ve voyvodasına hüküm ki:

Nefs-i İzmir ahâlîsi adem arz-ı hâl gönderüp kasaba-i İzmir'de mütemekkîn olan ... Efrenç tâ'ifesinden mâ'adâ ba'zı Ermeni ve Rum keferesi tâ'ifesinden ba'zıları hilâf-ı inhâ ve hilâf-ı mu'tad sarı pabuç ve müslümâna mahsûs olan melbûsların giyüp ve erâzil ve eşkiyâ ile gezdiklerinden mâ'adâ müslümânların ehl ü iyâllerine ta'arruz idüp fesâd u şekâvetden hâlî olmadukların bildürüp mezbûrların vech-i meşrûh üzere

olan te'addîleri men' u def' olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ eyledükeri ecilden mahallinde şer'le görülmek için yazılmışdır.

Evâsıt-ı R Sene [10]82 [Ağustos 1671]

Hüküm:166

Adana ve ( ) kâdılarına hüküm ki:

Vâlide Sultân hâslarından İfrâz-ı Zulkadiriye re'âyâsı cemâ'atlerinden Hüseyin Hacılı Cemâ'ati ve sâ'irleri taht-ı kazânızda zirâ't idüp mahsûlatları arasına âhardan Kurşunlu nâm karye re'âyâsı câmus ve davarları salıvirüp yedirüp ve çiğnedüp zarâr u ziyân itmeleriyle muşârün-ileyhânın kethüdâsı Mustafâ Efendi mektûbu mücebince şurutuyla yazılmışdır.

Evâsıt-ı R Sene [10]82 [Ağustos 1671]

Hüküm:167

İfrâz-ı Kars kâdısına ve İfrâz voyvodasına hüküm ki:

Havâss-ı mezbûr re'âyâlarından Bodur Mustafâ ve Kara Hamza ve Abdülcelil ve Hacı Karaca oğlu diğere Mustafâ nâm kimesneler kendü hâllerinde olmayup dâ'ima ehl-i örf yanına varup re'âyâyı ehl-i örf gamz u ta'cîz itdirüp re'âyâ-yı mezbûrun perâkende ve perîşân olmalarına bâ'is olmalarıyla ba'de'l-yevm lâzım gelen mâl-ı mîrîleri voyvodalarına edâ itmeyüp te'addîleri men' u def' olunmak üzere tenbih ve te'kid olunup memnû' olmazlarsa kal'a-bend olunup şer'-i şerîfe itâ'at itmedikleri ve kendü hâlleri arz ve i'lâm olunmak recâsına Vâlide Sultân kethüdâsı Mustafâ Efendi mektûbu mücebince yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı M Sene [10]82 [Mayıs 1671]

Hüküm:168

Mar'aş kâdısına hüküm ki:

Vâlide Sultân hâslarından İfrâz-ı Zulkadiriye hâsaları cemâ'atinden İlgar? oğulları Cemâ'atinin sipâhî-zâdelerinden Hacı Mustafâ oğlu Hüseyin Karaca oğlu Mustafâ'ya Zulkadiriye oğlu Mustafâ mezbûrları ahz u habs idüp firâr iden Hüseyin

Hacı'nın hane harcını sizden alurum deyu siz dahi varup Hüseyin Hacılu'yu bulup andan alun deyu iki buçuk hâne harcı deyu elli guruşların alup gadr eyledüğü ecilden mezbûrlardan hilâf-ı kânûn alduğı şeyleri bi't-tamâm girü vire itdiriüp inâd ve muhâlefet itmeyeler deyu mûma-ileyhin mektûbu mücebince yazılmışdır.

Fi't-târih-i mezbûr

Hüküm:169

Adana kâdısına hüküm ki:

Muşârun-ileyhânın mutasarrıfe olduğı İfrâz-ı Zülkadiriye hâsları re'âyâsından cemâ'at-i Turşir ve sâ'irleri tekâlif-i örfiden hatt-ı humâyûn mücebince mu'af ve müsellemler olup bu ana değin tekâlif rencide olunagelmiş değiller iken hâlâ kazâ-i mezbûr ahâlîsi ve kethüdâları siz kazâ-i mezbûrda otursuz sırayla ? mâ'an tekâlif virin deyu mezbûrları rencide eyledüklerinden gayrı müdâhaleden mir-livâ ademleri ve sâ'ir ehl-i örf tâ'ifesi tekâlif-i şakka taleb eyledikleri müşârun-ileyhânın kethüdâsı i'lâm itmeğın mûma-ileyhin mektûbu mücebince yazılmışdır.

Fi't-târih-i mezbûr

Hüküm:170

Adana kâdısına ve mütesellimine hüküm ki:

Vâlide Sultân hâslarından İfrâz-ı hâsları re'âyâsından Hüseyin Hacılu ve Mehmedlü ve Tüccârlu ve sâ'ir havâss re'âyâları kışlâk ve subaşılık ve kâdı bahâ ve avâriz ve tekâlif-i örfiyeden ve sâ'irinden hatt-ı Humâyûn mücebince mu'af ve müsellemler ve serbest olup beher sene mâl-ı mîrîleri ve sâ'ir tekâliflerini zâbitlerine edâ eyledüklerinden sonra sâ'ir ehl-i örf tâ'ifesi müdâhale eylemeye deyu yazılmışdır.

Fi't-târih-i mezbûr

Hüküm:171

Mar'aş monlâsına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûrede vâki' Nebeviyye ? Evkâfi'nın mütevellîsi olan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân İbrâhim zîde kadruhû arz-ı hâl idüp vakf-ı mezbûrun kurâ ve mezâri'i

olmayup vakf nukûd ve müstef'ad olup ve şart u vâkıfda kimesneye zevâyid vazîfe ta'yîn olunmuş değil iken kazâ-i mezbûr sâkinlerinden Hasan ve Muhammed ve Ali nâm kimesneler hilâf-1 şart-1 vâkıf sonradan vazîfe ihdâd idüp şart-1 vakfa mugâyir gadr eyledüklerin bildürüp ol-ma'küle sonradan ihdâs eyledükleri vazîfeleri virilmemek bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın şart-1 vâkıf mûcebince şer'le görülmek emrim olmuşdur deyu şurutuyla yazılmışdır.

Fî Evâsıt-1 R Sene 1082

Hüküm:171/A

Galata kâdısına hüküm ki ve ber –vech-i arpalık Aydıncık monlâsına hüküm ki:

Aydıncık ve Kapudağı iskelelerinde işleyen kayıkcı tâ'ifesi arz-1 hâl idüp mezbûrlar zikr olunan iskelelerden kayıklarına yaş yemiş yükledüp İstanbul'a geldiklerinde kânûn-1 kadîm üzere resmlerin virüp ve iskele-i mezbûrlardan kadîmden resm viregelmiş değiller iken zikr olunan iskelelerde tekrâr resm talebiyle rencîde eyledüklerin bildirüp kânûn-1 kadîm üzere bir kere resmlerin virdüklerinden sonra tekrâr resm talebiyle rencîde olunmayup men' u def' olunmak bâbında emr-i şerîfim virilmek recâ eyledikleri ecilden şer' ve kânûn üzere amel olunmak emrim olmuşdur deyu şurutuyla yazılmışdır.

Fî Evâsıt-1 R Sene 1082 [Ağustos 1671]

Hüküm:172

Mar'aş monlâsına hüküm ki ve Nakıbü'l-eşrâf kâ'im-makâmına

Kazâ-i mezbûr sâkinlerinden Hacı Abdülbâkî nâm kimesne sadâtdan olmayup elinde sadât hücceti yoğiken üzerlerine edâsı lâzım gelen avârız ve rüsûm-1 ra'ıyyeti kânûn ve defter mûcebince viregelmiş kendi hâliyâ sipâhîsi olanlara sadât da'vâsı idüp virmede te'allül eylemekle imdi sahihü'n-neseb sadâtdan olmayup elinde İstanbul kâdısından hüccet-i sahîh ve ma'mûlu'n-bih temessüğü yoğise rüsûm-1 ra'ıyyet itdirüp kendüsünü şahâdetden men' u def' idüp ve eğer sadâtına mûte'allik hücceti olup ve

sadâtı meşhûr ve ma'rûf olup şimdiye dek rûsûm-ı ra'ıyyet ve tekâlif viregelmiş değil ise ol-vechile rencîde itdirmeyüp elinde hüccet-i sahîhiyyesi var ise Âsitâne-i Sa'âdetim'e gönderüp senki ba'de'nâzırını husemâyaya su'al ? virile deyu nakîbü'l-eşrâf mektûbu mûcebince yazılmışdır.

Fî Evâhir-i R Sene 1082 [Ağustos-Eylül 1671]

Hüküm:173

Muvakkaten Cerbe ma'a Susa kâdısı olan mevlânâ ( ) hüküm ki:

Südde-i Sa'detim'e adem gönderüp kazâ-i mezbûre sene-i ahiri ve sem'ateyn ve elf ramazânı guresinden mevlânâ Ahmed müddet-i örfiyyesi tasarrufundan sonra ref' vire yevmî yüz elli akça ile sana tevcîh ve inâyet olunup â'lemü'l-ulemâ'î'l-mütebahhirîn bi'l-fi'l Anadolu kâdîaslerim olan mevlanâ Mustafâ edâmallahu Te'alâ fezâile tarafından mühürlü mektûb virilmeğın mûcebince inâyet recâ eyledükleri ecilden muşârün-ileyh tarafından virilen mektûbu mûcebince amel eylemen emrim olmuşdur deyu yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı R Sene 1082 [Ağustos 1671]

Hüküm:174

Nif kâdısına hüküm ki:

Seyyidetü'l-muhadderât iklietü'l-muhassenât tâcü'l-mestûrât hemşîrem Gevher Hân Sultân dâmet ismetuhânın hâsları karyelerinden kazâ-i mezbûra tâbi' Kızılca nâm karye ahâlîsi Südde-i Sa'detim'e arz-ı hâl idüp mezbûreler Mağnisalı Sunullah dimekle ma'rûf kimesneden ala-tarikî'l-arz bin akça ile sulh tarikîyle ( ) küllî yüzdelerin ? alup meblağ-ı mezbûr üzerlerine her sene devr-i şer'i olmuş değil iken mezbûr Sunullah mu'amele nâmına akça taleb idüp rencîde eyledüğün bildürüp şer'le görülüp icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ eyledükleri ecilden şer'le görülmek emrim olmuşdur deyu yazılmışdır.

Fî Evâhir-i R Sene 1082 [Ağustos-Eylül 1671]

Hüküm:175

Akzâ kuzzâtü'l müslimîn ber-vech-i arpalık ... kazâsına mutasarrıf olan mevlanâ Seyyid Hasânî ? zîde fezâ'ilehuya hüküm ki:

Südde-i Sa'detim'e arz-ı hâl idüp senki mevlanâ-yı muşârun-ileyhsin kazâ-i mezbûre tarafıdan ta'yîn eyledüğün nâ'iblerin azl ve nasbı sana tefvîz iken hâlâ nâ'ib olanların hevâlarına tâbi'ba'zı kimesneler üç dört ayda bir nâ'ib me'zûn olunmuş bizim ma'rifetimiz ile olsun deyu şirret idüp mâni' olmaları ile mahsûlün külli gadr eyledüklerin bildürüp ol-ma'küle nâ'iblerin azli icâb ider hâlleri olmadıkda ahâli-i vilâyetden kimesne mâni' olmayup tarafından ve bildikleri bir ma'kül kimesneyi nâ'ib nasb eylemen bâbında emr-i şerîfim recâ eyledükleri ecilden vech-i meşrûh üzere amel eylemek emrim olmuşdur deyu yazılmışdır.

Fî Evâhir-i R Sene 1082 [Ağustos-Eylül 1671]

Hüküm:176

İzmir monlâsına hüküm ki:

Âsitâne-i Sa'âdetim'de mütemekkîn İngiltere elçisi kıdvetü'l ümerâi'l millet'i'l mesihyye ( ) hutimet avâkibuhû bi'l hayr Südde-i Sa'detim'e arz-ı hâl gönderüp hâliyâ İzmir sâkinlerinden olup İngiliz tâ'ifesinden ... nâm tâcirler Âsitâne-i Sa'âdetim'de ba'zı İngiliz tüccârları ile hesâbları olmağla ahid-nâme-i Humâyûnum mücebince ta'yîn olunan mübâşir birle konsolosları ma'rifetiyle Âsitâne-i Sa'âdetim'e gelüp konsolosları ma'rifetiyle fasl-ı kat'ı nizâ' olunmak bâbında emr-i şerîf taleb itmeğın ahid-nâme-i Humâyûna mürâca'at olundukda İngilterelü tâ'ifesinin birbirleri ile nizâ'ları oldukda elçileri ve konsolosları görüp kâdılar ve sâ'ir zâbit kullarım karışmayup dâ'imâ kendü âyin ve âdetleri üzere fasl-ı ve kat'ı nizâ eyleyeler deyu ahid-nâme-i Humâyûnda mastûr olunmağın ahid-nâme-i Humâyûn mücebince amel olunmak emrim olmuşdur deyu yazılmışdır.

Fî Evâhir-i R Sene 1082 [Ağustos-Eylül 1671]

Hüküm:177

Sivas beğlerbeğisine ve Osmancık ve ( ) kâdılarına hüküm ki:

Kasaba-i Osmancık'da vâki' müteveffa Koca Mehmed Paşa binâ eylediği câmi'nin imâm ve hatîb ve eczâcî ve sâ'ir mürtezikleri Südde-i Sa'detim'e muhızır gönderüp câmi'-i mezbûrun kubbesi ve mihrâbı divarları ayrılıp ve kubbe önünde sofaların üstünde olan kubbelerin yıkılıp ta'mir olunması lâzım gelmeğın mütevellî-i sâbık binâ itmeğın sofaların üstünde bir mikdâr yer kalup anda dahi yapmak üzere iken Hüseyin nâm kimesne hileye sülûk idüp mâl-ı vakfa ekl ü bel' itmek için mütevellî-i sâbık vakfa yapmadı bana temessük virin ben yaparım deyu mütevellî-i aslından ? bir tarikile temessük alup mütevellî-i sâbıkın tahsilinden dört yüz on yedi guruş ve yetmiş üç men' u def' mahsûl ve dört yüz rakabe mezbur Hüseyin alup mütevellî-i sâbık yapmak üzere iken ... ile yapıdırup vâkıfda ... olup rakabeye muhtâc değiller iken ehl-i vezâyifin vazîfeleri bi't-tamâm virmeğë vakfin müsâ'adesi var iken mâl-ı vakıfıdan iki yüz mikdârı guruş mübâşire virdim deyu vazîfeleri noksân üzere viregeldikden gayrı sene-i sâbıkâda vakfin Anbar nâm karyeden vakfa â'id olan mahsûlâtın ve bir göz değirmânı fuzûlen zabt vakf ve mürtezıkaya gadr eylediğün bildürüp mezbûr Hüseyin mi'n-ba'd umûr-ı vakfa karışmamak bâbında emr-i şerîfim virilmek recâsına arz eyledükleri ecilden mahallinde şer'le görölüp icrâ-yı hakk olunmak emrim olmuşdur deyu yazılmışdır.

Fî Evâhir-i R Sene 1082 [Ağustos-Eylül 1671]

Hüküm:178

Ankara Paşası'na ve ber-vech-i arpalık Ankara Monlası'na hüküm ki:

Mehmed nâm kimesne Südde-i Sa'detim'e arz-ı hâl idüp Ankara kazâsı sâkinlerinden bundan akdem babası Nasuh Çavuş nâm kimesne fevt olup muhallefâtı bi-hasebi's-şer'i şerîf buna ve hemşîreleri ( ) ve ( ) ve ( ) ve ( ) nâm hâtûnlara intikâl idüp mezbûrların hisselerin virüp zimmetinde bir nesne kalmayup hüccet-i şer'iyeye virilüp zimmetini ibrâ itmişken kız karındaşı mezbûrenin zevci olan Ahmed nâm müderris hilâf-ı şer'i şerîf bunun evinin kapusunu kırıp seyyidetü'l-muhadderât ıkliletü'l-muhessenât tacü'l-mestûrât zatü'l-ulâ ve's-sa'âdet vâlidem sultân dâmet ismetuha ve zâdet iffetuhânın mutasarrıfe olduğu mütemennin? havâssı dâhilinde evinde olan üç bin beş yüz guruşu fuzûlen ahz u kabz idüp gadr eylediğün bildürüp şer'le görölüp meblağ-ı merkûm mezbûrdan alıvirilüp icrâ-yı hakk olunmak bâbında

emr-i şerîfim recâ itmeğin şer‘ ve kânûn üzere amel olunmak emrim olmuştur deyu yazılmışdır.

Fî Evâhir-i R Sene 1082 [Ağustos-Eylül 1671]

Hüküm:179

Sakız monlâsına hüküm ki:

Âsitâne-i Sa‘âdetim'de mütemekkîn olan İngiltere elçisi kıdvetü'l a‘yânü'l milleti'l mesihıyye ( ) hutimet avâkibuhû bi'l hayr Südde-i Sa‘detim'e arz-ı hâl idüp elçi-i mûma-ileyh hıdmetkârlarından Kojmezinin ? kendü meşrûtası olup Sakız kazâsına tâbi‘ Sisa ? nâm karyede vâki‘ Tuşanlı ve Analoyaki ve tevâbi‘i karyelerde ol zirâ‘at olunur yerler ve bağ ve odaların odaların müste‘cirleri olan Yorgi Perdyo ve Nikola ( ) ve ( ) ve ( ) ve ( ) nâm zimmîlerden hâsıl olan icâresin taleb eyledükde mezbûr zimmîler virmeyüp te‘allül ve inâd eyledüklerin ve bu bâbda davâsına muvâfık fetvâ-yı şerîfe ve hüccet-i şer‘iyyesi olduğın bildürüp mücebince amel olunup mahallinde görülüp te‘allül iderler ise âhid-nâme-i Humâyûn mücebince Âsitâne-i Sa‘âdetim'e havâle olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin ahid-nâme-i Humâyûn mücebince amel olunmak emrim olmuştur deyu yazılmışdır.

Fî Evâhir-i R Sene 1082 [Ağustos-Eylül 1671]

Hüküm:180

Ber-vech-i arpalık Mihaliç monlâsına ve ( ) ve ( ) kâdılarına hüküm ki:

Ahmed zîde kadruhû arz-ı hâl idüp Saray-ı Cedîd-i Âmirem'de tabh olunan firun dakîk bahâsiçün ocaklık ta‘yîn olunmağın kazâlardan Rüstem Ulah ve Koca ve Daril ? ve Tokmak Cellâhlar ve tevâbi‘i mukâta‘ası bin yetmiş dokuz senesi zi'l-hiccesi guresinden bir sene tamâmına değin Ordu-yı Humâyûnum tarafından berât-ı şerîfimle uhdesinde olup bin yetmiş dokuz senesi sekseninde ve seksen malı seksen birde tahsîl olunagelüp hâlâ berâtı mücebince re‘âyâ zimmetinde olan bakâyâsın taleb eyledükde bin seksen iki senesi der-ûhdelerinden Mehemmed nâm kimesne vaz‘ ? olub gadr eyledüğün bildürüp elinde olan berâtı ve şart-ı iltizâmı mücebince tarîh-i mezbûra mahsûb olmak üzere kadîmden viregeldikleri üzere rüsûmları alıvirüp berâtına mugâyir kimesneye muhâlifet itdirilmeyüp ammâ bu bâbda ziyâde ihtimâm idüp tarih-

i mezbûrede bir def'a idâ idenlerden tekrâr taleb olunmayup mâliye tarafından emr-i şerîfim virilmeğin mücebince Dîvân tarafından hüküm virilmiştir.

Fî Evâsıt-ı R Sene 1082 [Ağustos 1671]

Hüküm:181

Ayıntab kâdısına hüküm ki:

Ilgun kasabasında müteveffâ Kara Mustafâ Paşa binâ eylediği câmi'-i şerîfin mürtezikaları Südde-i Sa'adetim'e arz-ı hâl idüp câmi'-i mezbûr evkâfının mütevellîsi olan ( ) kimesne Şâm-ı Şerîf'de sâkin olmağla kasaba-i mezbûr sâkinlerinden olup nâzır olan Seyyid İbrâhim mütevellî vekîli nasb olunup mezbûr Seyyid İbrâhim bu ana değin her sene mürtezika-i vakfın vazîfelerin virüp hizmetlerinde kusûrı yoğiken âhardan ba'zı kimesneler biz dahi mütevellî vekîli olduk deyu bi-vech ve bilâ temessük mürtezikaların vazîfelerin virmediklerinden gayrı mâl-ı vakfı ekl ü bel' idüp vakfı gadr eyledüklerin bildürüp mukaddemâ virilen emr-i şerîfim mücebince amel olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ eyledükleri ecilden şer'le görülmek emrim olmuştur deyu yazılmışdır.

Fî Evâhir-i R Sene 1082 [Ağustos-Eylül 1671]

Hüküm:182

Sinob monlâsına hüküm ki:

Amâsya'da vâki' merhûm ve mağfûrun-leh Sultân Bâyezid Hân tâbe serâhû Evkâfından kazâ-i mezbûra tâbi' Erdin ? nâm vakf karye sâkinlerinden Sivri nâm kimesne Südde-i Sa'adetim'e arz-ı hâl idüp mezbûr vakf-ı mezbûr karyesi toprağında zirâ'at ü hırâset idüp hâsıl eylediği terekesinin sekizde biri öşr ile sâlâriyesin vakf-ı mezbûr zâbitine virmeğe râzı iken vakf-ı mezbûr zâbiti olan kanâ'at itmeyüp üçde bir alurum deyu rencîde eylemekle sekizde bir öşr ile sâlâriyesin virdükden sonra üçde bir talebi ile rencîde olunmamak bâbında bi'l-fi'il Dârü's-sa'adetim Ağası olup nâzır-ı evkâf-ı Haremeyn-i Şerîf'de olan iftihârü'l-havass ve'l-mukarrebîn Yûsuf Ağa dâme uluvvuhû tarafından mühürlü mektûb virilmeğin mücebince emr-i şerîfim recâ itmeğin vech-i meşrûh üzere amel olunmak emrim olmuştur deyu yazılmışdır.

Fî Evâhir-i R Sene 1082 [Ağustos-Eylül 1671]

Hüküm:183

Erzurum beğlerbeğisine ve Karahisâr-ı Şarkî kâdısına hüküm ki:

Dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri sipâhî beğlerinden kıdvetü'l-emâcid ve'l-ekârim Ahmed zîde mecdühû Südde-i Sa'adetim'e arz-ı hâl idüp ber-vech-i arpalık Karahisâr-ı Şarkî sancağına mutasarrıf olan emîrül-ümerâ'i'l-kirâm Süleymân dâme ikbaluhû te'âlâ tarafından livâ-i mezbûrun mütesellimliğini virmeğe ve sebt idüp bu dahi vekâleti hasebiyle Ramazân nâm kimesneye bey' senesi sekiz bin beş yüz guruşa der-ûhde idüp meblağ-ı mezbûreden iki bin sekiz yüzü guruş ber-vech-i peşîn kabz idüp meblağ-ı mezbûru mîr-i mirân-ı mûma-ileyhin mesârifine sarf idüp hâliyâ bu dahi zimmetinde bâkî kalan meblağ-ı mezbûru taleb eyledükde mezbûr Ramazân zarâr eyledim deyu nizâ' eylemekle bundan akdem mahallinde şer'le görülüp teftîş ü tefahhus olunmak için ordu-yı Humâyûnum tarafından emr-i şerîfim ve mübâşir çavuş ta'yîn olunmağla mahallinde kâdı ve a'yân-ı vilâyet muvâcehesinde teftîş ü tefahhus olunup zimmetinde ber-mûceb-i defter üç bin yüz guruş zuhûr idüp taleb olundukda mücerred virmemek için vekîlim bana gadr eyledi deyu virmekte te'allül ve inâd eyledüğün bildürüp mezbûr Ramazân mahallinde tekrâr teftîş ü tefahhus olunup hücceti Âsitâne-i Sa'adetim'e ihzâr olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin mezbûr Ramazân mübâşir birle mahallinde bi'z-zât kendü muvâcehesinde teftîş olunup hücceti ile hücceti Âsitâne-i Sa'adetim'e ihzâr olunmak için hüküm yazılmışdır.

Fî Evâhir-i R Sene 1082 [Ağustos-Eylül 1671]

Hüküm:184

Bursa monlâsına hüküm ki:

Dergâh-ı mu'allâm çavuşlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l akrân Muslı Çavuş zîde kadruhû arz-ı hâl idüp bunun abd-i memlûku olan Yûsuf ve hıdmetkârı Mehemmed bunun bir mikdâr eşyâsın sarika idüp hâlâ kazâ-i mezbûrede beytü'l-mâl emîni olan ( ) nâm kimesnenin hânesinde olduğun bildürüp mezbûrlar ihzâr olunmak bâbında emr-

i şerîfim recâ itmeğin Âsitâne-i Sa'âdetim'e ihzâr olup ahvâlleri Dîvân-ı Humâyûnum'da görülmek emrim olmuşdur deyu şurutuyla yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i R Sene 1082 [Ağustos 1671]

Hüküm:185

Ber-vech-i arpalık Sapanca kâdısına ve Kocaili Sancağıbeğine hüküm ki:

Kazâ-i mezbûre tâbi' Karaköy nâm karyede vâki' mescid-i şerîfin imâmı olan Mustafâ halîfe arz-ı hâl idüp bu kendü hâlinde olup kimesneye zarar u te'addîsi yoğiken yine karye-i mezbûrede sâkin Ahmed oğlu Seyyid Mehemmed nâm kimesne hilâf-ı şer'î şerîf şütüm-ı galiza ile şetm idüp ziyâde zülm vü te'addî itmekle mezbûr Seyyid Mehemmed Âsitâne-i Sa'âdetim'e ihzâr olunmak bâbında bi'l-fi'l Âsitâne-i Sa'âdetim'de nakîbü'l-eşrâf olan a'lemü'l-ulemâ'î'l mütebahhirîn mevlanâ Şeyh Mehemmed el-Hüseynî edâmallahû Te'alâ fezâ'ile tarafından mühürlü mektûb virilmeğin mücebince emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i R Sene 1082 [Ağustos 1671]

Hüküm:186

Sinob monlâsına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûr sâkinlerinden Todori nâm zımmî arz-ı hâl idüp bu kendü hâlinde olup hilâf-ı şer' kimesneye zarar u te'addîsi yoğiken yine kazâ-i mezbûr sâkinlerinden olup eşirrâdan olan ( ) ve ( ) nâm kimesnenin buna gazezleri olmağla müceddeden ta'ciz için üzerine şer'an bir nesne sâbit ve zahîr olmuş değil iken dâ'imâ kendü hâline komayup hilâf-ı şer'î şerîf rencîde itmekde hâlî olmadukların bildürüp şer'le men' idüp memnû' olmazlar ise Âsitâne-i Sa'âdetim'e havâle olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin şurutuyla yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Câ Sene 1082 [Eylül Ekim 1671]

Hüküm:187

Lefkoşe kâdısına hüküm ki:

Merhûme ve mağfûrun-lehâ Âtik Vâlide Sultân tâbe serâhâ Evkâfî'nın mütevellîsi olan kıdvetü'l-emâcid ve'l-akrân Mustafâ zîde kadruhû Südde-i Sa'adetim'e arz-ı hâl idüp merhûme-i müşârun-ileyhânın cezîre-i mezbûrede vâki' sâdât-ı kirâm ve Haremeyni'-Şerîfeyn'e vakf u ta'yîn eyledüğü çiftliklerinin zâbiti Durmuş nâm kimesnenin zimmetinde vâkf vâkıfe-i müşârün-ileyhânın vakfından seksen bir senesinde bâkî bin yüz elli esedî ve seksen bir senesinden beş bin esedi ve merhûm Hân-zâde Sultân ve Hüseyin Ağa ve vakıfları nükûdundan dahi beş bin esedî ki cem'an on bir bin yüz elli guruş olup mezbûr Durmuş fevt olmağla meblağ-ı mezbûr Haremeyni'-Şerîfeyn suresine itâsı lâzım gelmekle muhallefâtı kabz iden vârislerinden tahsîl ve dâhilde surre-i Haremeyn itdirilmek bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın şurutuyla yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Câ Sene 1082 [Eylül 1671]

Hüküm:188

İzmir monlâsına hüküm ki:

Tire'de vâki' merhûm ve mağfûrun-leh Sultân Selim Hân tâbe serâhûnun binâ eyledüğü Dârü'l-kurrâları Evkâfî'nın mütevellîsi olan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Hacı Mahmûd zîde kadruhû Südde-i Sa'adetim'e mektûb gönderüp vâkıf-ı müşârun-ileyhin nefsi-i İzmir'de binâ eyledüğü medresesinin müderrisi olanlara Tire'de Dârü'l-kurrâ Evkâfî mütevellîlerinden almak üzere vakfiyye-i ma'mûlün-bihâsında yevmî on sekiz akça müderris olanlara ve beş akça hüccet beş talebeye şart u ta'yîn eyleyüp hâlâ vakf-ı mezbûr müderrisi olan İzmir müftisi Seyyid Ahmed evkâf-ı mezbûresin mukâta'asından Cum'a Ovası'nda vâki' Kırıklı mukâta'ası zâbitlerinden vazîfe-i mu'ayyeneden ol deyu hilâf-ı şart-ı vâkıf bir tarikle emr olup vakf-ı mezbûresin mütevattınları mukâta'a-i mezkûru maktû'â veyâ emânete (*silik*) kimesnelere virüp mukâta'a-i mezkûresin zabitine vardıkda benim bu mukâta'a malından ( ) mikdâr akça vazîfem vardır deyu henüz varan zâbiti mürâsele ve çukadâr gönderüp ihzâr ve habs itdirüp ... hilâf-ı şer'-i şerîf ve şart-ı vâkıfa mugâyir bilâ temessük kiminden iki yüz guruş ve kiminden dahi ziyâde ve noksân alduğu mikdârı ba'dehu ıtlâk idüp bu sene-i mübârekeke müfti-i mezbûrun havfindan mukâta'a-i mezbûru kimesne almayup ta'şir zamânı geldikde re'âyâ yanında mahsülü zâyî' olmamak için adem gönderdikde

girü minvâl-i meşrûh üzere mürâsele ve çukadâr gönderüp tekrâr ademlerin ahz u habs idüp mukâta‘a-i mezbûr hâlî kalup vakfı gadr eyledüğün bildürüp müfti-yi mezbûr vakfiyye-i ma‘mûlün-bihâ mücebince müstehak olduğu vazîfesin şart-ı vâkıf mücebince mütevellî-i vakıfdan alduktan sonra ziyâde talebiyle dahi rencîde eylememek bâbında emr-i şerîfim virilmek recâsınâ arz itmeğın vech-i meşrûh üzere amel olunmak emrim olmuştur deyu şurutuyla yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Câ Sene 1082 [Eylül 1671]

Hüküm:189

Ankara kâdısına hüküm ki:

Nefs-i Ankara'da sâkin zimmî tâ'ifesi Südde-i Sa‘detim'e adem ve arz-ı hâl gönderüp Ankara sâkinlerinden ( ) nâm zimmî bunlara berât-ı şerîf ile kethüdâ oldum deyu bunların tekâlifleri umûruna karışup hilâf-ı şer‘-i şerîf bunları rencîde vü remîdeden hâlî olmaduğın bildürüp mezbûr kendü hâlinde olup bunların tekâlifleri umûruna karışmayup ve kethüdâ oldum deyu hilâf-ı şer‘-i şerîf rencîde vü remîde eylemeyüp kendü hâlinde olmak bâbında emr-i şerîfim recâ eyledüğü ecilden hilâf-ı şer‘ rencîde eyledüğü vâki‘ ise men‘ u def‘ olunmak emrim olmuştur buyurdum ki ? deyu şurutuyla yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Câ Sene 1082 [Eylül 1671]

Hüküm:190

Lazkiye-i Denizli ve Honâz ve Çahârşanba ve Gölöyük kâdılarına hüküm ki:

Sen ki Lazkiye-i Denizli kâdısının Südde-i Sa‘âdetim'e mektûb gönderüp seyyidetü'l-muhadderât Fâtıma Hanım dâmet ismetuhâ mutasarrıfe olduğu hâslarından Honâz ve Ezine ve Çahârşanba ve Gölöyük kazâları ahâlisi meclîs-i şer‘e varup birkaç seneden berü Dânişmendler kazâsı Türkmânları kadîmî kışlâ yokladıkları kışlâkları terk idüp mezbûrların kazâlarına varup koyun ve sâ'ir davârları bağ ve bağçeleri arasına salıvirüp mevrû'atları arasına obaların kurup bunların ekinleri ve sâ'ir bağ ve bağçeleri mahsûllerin yedirüp ve çiğnedüp zarar u ziyândan hâlî olmadukların bildirüp mezbûrlar kadîme muhâlif bunların kazâlarına varup obaların mevrû'atları arasına kurmayup ve koyun ve sâ'ir davarları bağ ve bağçe ve ekinlerin arasına salıvirmeyüp

mezbûrların kadîme muhâlif te‘addîleri men‘ u def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim virilmek recâsına arz eylediği ecilden vech-i meşrûh üzere men‘ olunmak emrim olmuşdur deyu yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Câ Sene 1082 [Eylül 1671]

Hüküm:191

Timurcî kâdısına hüküm ki:

Seyyidetü'l-muhadderât ikiletü'l-muhassenât tâcü'l-mestûrât Gevher Hân Sultân dâmet ismetuhânın bi'l-fi'l kethüdâlığı hıdmetinde olan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mustafâ zîde mecdühû Südde-i Sa‘detim'e arz-ı hâl idüp muşârün-ileyhânın mutasarrîfe olduğu Timurcî hâssı toprağına ba‘zı Boz tâ’ifesi sonradan gelüp sâkin olup hâss-ı mezbûr toprağında hâsıl eyledükleri tütünlerinden kânûn ve defter mûcebince tütün sâlikleri nısf-ı âdet-i ağnamları viregelmişler iken te‘allül idüp hâss-ı mezbûr mahsûlünü külli gadr eyledüklerin bildürüp üzerlerine âdet-i ağnamları virüp te‘allül iderler ise hâss-ı mezbûrdan ihrâc olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin vech-i meşrûh üzere amel olunmak emrim olmuşdur deyu yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Câ Sene 1082 [Eylül 1671]

Hüküm:192

Marmara nâ’ibine hüküm ki:

Kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Ahmed zîde kadruhû Südde-i Sa‘detim'e arz-ı hâl idüp bunun on iki on üç keyl tereke tahmîl olunur sefinesi Kuşadası tarafına revâne olup sefine-i mezbûrun re’isi Marmaralı oğlu cezîre-i mezbûreye gramis iktizâ eylemekle hâlâ Marmara'da olan bostancılar mecd-i mezbûru ta‘ciz için bin iki yüz keyl mîrî soğan İstanbul'a nakl için elimizde emr ü fermân vardır deyu mezbûrun sefinesini ahz idüp te‘addî eyledüklerin bildürüp mezbûrun sefinesi Marmara sefinesi olmamağla hilâf-ı şer‘-i şerîf rencîde olunmamak bâbında emr-i şerîfim recâ eyledükleri ecilden mahallinde şer‘le görölüp mukaddemâ virilen emr-i şerîfim mûcebince amel olunup emr-i şerîfime mugâyir hilâf-ı şer‘-i şerîf rencîde olunmamak emrim olmuşdur deyu yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Câ Sene 1082 [Eylül-Ekim 1671]

Hüküm:193

Kengırı paşasına ve Kal'acık kâdısına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûrda vâki' merhûm ve mağfûrun-leh Sultân Süleymân Hân-ı Gâzî tâbe serâhânın hovâcesi müteveffâ Zeyrek Muhiddîn Efendi Evkâfi'nın evkâfının evlâdiyyet ve meşrûtiyyet üzere nâzırı olup sâbıkâ Nakıbü'l-Eşrâf ve Rum ili Paşa'sıyla Anadolu kâdiaskeri olan a'lemü'l-ulema'î'l-mütebahhirîn Zeyrek-zâde Seyyid Abdurrahmân edâmallahû Te'alâ fezâ'ile Südde-i Sa'detim'e arz-ı hâl idüp vakf-ı mezbûrun kasaba-i mezbûrede vâki' hammâmının müste'cirlerinin azl ve nasbı mevlânâ-yı muşârun-ileyhe tefvîz iken yine kasaba-i mezbûr sâkinlerinden Ror oğlu Ahmed ve Mehmed ve Kara Ali oğulları Botur diğher Ahmed ve diğher Mehemed nâm şakîler kendü hâllerinde olmayup dâ'imâ şirret ve şekâvet üzere olup hilâf-ı şer'-i şerîf vakfın müste'cirlerini rencîde ve umûr-ı vakfa karışup vakfın icâresin almağa mâni' olup te'addîden hâlî olmadıkların bildürüp mezbûrlar kendü hâllerinde olup umûr-ı vakfa karışmamak için emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâil-i Câ Sene 1082 [Eylül 1671]

Hüküm:194

Haleb paşasına ve Adana beğlerbeğisine ve Kilis voyvodasına ve kâdılarına hüküm ki:

Vâlidem Sultân dâmet ismetuhânın kethüdâsı olan Mustafâ dâme mecdühû arz-ı hâl idüp muşârun-ileyhânın mutasarrîfe olduğu Kilis hâssı ekrâdı re'âyâsından ba'zıları kıtâ'î tarîk olup Panas ? ve Kurd Sulağı ve ( ) mahallerde ebnâ-i sebîller yoluna inüp emvâl-i erzâkların nehb ü gâret idüp ziyâde zulm ü te'addî ve fesâd itmeleriyle mezbûrlar bâ-yı vech-i kâne ele getirülüp şer'le tefîş ü tefahhus olunup kıtâ'î tarîk oldukları şer'an sâbit oldukdan sonra mezbûrlar habs ve Âsitâne-i Sa'âdetim'e i'lâm olunmak için emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Câ Sene 1082 [Eylül 1671]

Hüküm:195

Virânşehir kâdısına ( ) Sancağı mütesellimine hüküm ki:

Kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mehmed zîde mecdühû Südde-i Sa'detim'e arz-ı hâl idüp müteveffâ Musliddin Ağa oğlu yaya beğlerinden olan İbrâhim zîde mecdühûnun berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu yapağı ze'âmeti karyelerinden kazâ-i mezbûra tâbi' ( ) ve tevâbi'i karyelerinin zabt u rabtı mûma-ileyhin uhdesinde olup ze'âmet-i mezbûr karyelerinin Defter-i Cedîd'de mukayyed ra'iiyyet ve ra'iiyeti oğullarının resm-i bennâk ve resm-i mücerredlerinin ve karyeleri toprağında zirâ'at ü hırâset idüp hâsıl eyledükleri terekelerinin şer' ve kânûn üzere öşürleri ve sâ'ir hukûk-ı rüsûmları talep eylemek için tarafından ( ) nâm kimesneyi gönderüp mezbûr dahi cem' ü tahsîl eylemek istedikde mezbûrlar virmekte te'allül eylediklerin bildürüp olbâbda emr-i şerîfim recâ itmeğin şer' ve kânûn üzere amel olunmak emrim olmuşdur deyu yazılmışdır.

Fî Evâhir-i C Sene 1082 [Eylül -Ekim 1671]

Hüküm:196

Hısnü'l-ekrâd kâdısına hüküm ki:

Vezîr-i A'zâm-ı Sâbık Şehîd Mehmed Paşa Evkâfi'nın evlâdiyyet ve meşrûtiyyet üzere mütevellî-i kebîri olan iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim Ali dâme mecdühû Südde-i Sa'detim'e arz-ı hâl idüp müteveffâ-yı muşârun-ileyhin evkâfından kazâ-i mezbûra tâbi' Türkmân ... nâm vakf karyenin bin yetmiş altı senesinde zâbiti olan Hüseyin mahsûl-i vakfi cem' idüp mâl-ı vakıfdan karye-i mezbûr re'âyâsından Çalık oğlu Veli nâm kimesneye iki yüz elli esedi gurus karz virüp hâlâ mezbûr Hüseyin ahâr diyâra gitmekle mezbûr Veli'ye karz virdüğü iki yüz elli gurus vakf için talep olundukda virmekte te'allül ve inâd eyledükde hâlâ karye-i mezbûr zâbiti olan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Şahîn zîde kadruhû tarafından vekîl nasb u ta'yin eyledüğün bildürüp şer'le görülüp mezbûr Veli'nin zimmetinde olan mâl-ı vakf vekîl-i merkûmâ alıvirilüp icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin vech-i meşrûh üzere amel olunmak emrim olmuşdur deyu yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i C Sene 1082 [Ekim 1672]

Hüküm:197

Trablusşam beğlerbeğisine ve monlâsına ve Lazkiye kâdılarına hüküm ki:

Üsküdâr'da vâki' merhûm Vâlide Sultân tâb e serâhânın re'âyâlarından Yeniil Türkmânı'ndan Hüseyin Hacilu ve Küçük Hacilu cemâ'ati arz-ı hâl idüp mezbûrlar serbest olup hâsıl olunmak icâb itmez iken hâlâ Lazkiye voyvodası olan ( ) nâm kimesne hilâf-ı şer' ve kânûn ve bilâ emr-i şerîf tekâlif-i şakka nâmıyla ev başına beşer ve altışar guruşların alup zûlm vü te'addî eylediklerin bildürüp hilâf-ı şer' rencide olunmamak için men' için hüküm yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i C Sene 1082 [Ekim 1672]

Hüküm:198

Karaman beğlerbeğisine ve İçil paşasına ve Yörük tâ'ifesi sâkin olduğu yerlerin kâdılarına ve voyvodasına hüküm ki:

Seyyidetü'l-muhadderât ıkliletü'l-muhessenât tacü'l-mestûrât zatü'l-ulâ ve's-sa'âdet Vâlidem Sultân dâmet ismetuha ve zâdet iffetuhânın bi'l-fi'l ketdüdâlığı hıdmetinde olan iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim Mustafâ dâme mecdühü Südde-i Sa'detim'e arz-ı hâl idüp muşârun-ileyhânın hıdmetinde olduğu İfrâz-ı Zulkadiriyye hâsları re'âyâsından İsmâ'illü Cemâ'ati re'âyâsı kadîmî sâkin oldukları yerlerinde kalkup varup İçil yörükleri içlerine girüp sâkin olup üzerlerine edâsı lâzım gelen rüsûmların virmeyüp mukaddemâ mezbûrlar için kadîmî yerlerine iskân oluna deyu emr-i şerîfim virilüp havâs-ı mezbûr voyvodası olan Beğbaşı zîde kadruhû tarafından Osmân nâm kimesne vardıkda Yörük tâ'ifesinden Hacı Yeti ve Hacı Halîl ve İshâk nâm kimesneler ve Bozulus Cemâ'ati'nden Hacı Derviş ve Yörük tâ'ifesinden sâ'irleri merkûm Osmân'a mâni' olup mezbûrları kadîmî yerlerine iskân itdirmediklerinden gayrı cem'iyet memnû' iken cem'iyet idüp mezbûr Osmân'ın evin basup bir mikdâr malın yağmâ vü gâret idüp te'addî vü fesâd eyledüklerini kâdıları arz itmeğin olma'küle havâs-ı mezbûr re'âyâları kadîmî sâkin oldukları yerlerine iskân itdirilüp ve mezbûrûn Yörük tâ'ifesinin gâret eyledükleri emvâl-mîrisini girü ashâbına redd olunmak bâbında emr-i şerîfim virilmek recâ eyledüğü ecilden vech-i meşrûh üzere amel olunmak emrim olmuşdur deyu yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i C Sene 1082 [Ekim 1672]

Hüküm:199

Şâm paşasına ve Trablusşam beğlerbeğisine ve monlâsına ve Cebele ve Lazkiye kâdılarına hüküm ki:

Bi'l-fi'l Dârü's-sa'âdetim Ağası olup nâzır-ı evkâf-ı Haremeyni's-şerîfeyn olan itftihârü'l-havâs ve'l-mukarribîn mu'temedü'l-mülûk ve's-selâtin Yûsuf Ağa dâme uluvvuhu Südde-i Sa'âdetim'e arz-ı hâl gönderüp Cebele'de medfûn Hazret-i İbrâhim Edhem kuddüs-ı sırruhu'l-âzizin evkâfî Âsitânesi evkâfindan Nasır ? nâm karye Defter-i Cedîd-i Hakânî'de vakfa hâsıl kayd olunup hâsıl olan mahsûlâtı vakf-çün ahz u kabz olunagelüp ahârın müdâhale ve alâkası yoğiken Cebele sâkinlerinden Şeyh Mehmed bin Abdüllâtif nâm kimesne karye-i mezbûru fuzûlen zabt ve mezbûr vakf-ı karyeden beher sene ikişer yüz guruş hâsıl olup mütevellî-i vakf taleb eyledükde virmekde te'allül ve inâd itmekle vakfa külli gadr itmeğın zıkr olunan karyeden beher sene hâsıl olan ikişer yüz guruşdan fuzûlen zabt eyledüğü on iki senede iki bin dört yüz guruş idüp meblağ-ı mezbûru ma'rifet-i şer'le tahsîl ve mütevellî-i vakfa vakf-çün edâ ve teslim itdirilüp ber vechile te'allül itdirilmemek bâbında emr-i şerîfim virilmek recâsına i'lâm itmeğın vech-i meşrûh üzere amel olunmak emrim olmuşdur deyu yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i C Sene 1082 [Ekim 1672]

Hüküm:200

Şâm beğlerbeğisine ve monlâsına ve Cebele ve Lazkiye kâdılarına hüküm ki:

Bi'l-fi'l Dârü's-sa'âdetim Ağası olup nâzır-ı evkâf-ı Haremeyni's-şerîfeyn olan itftihârü'l-havâs ve'l-mukarribîn mu'temedü'l-mülûk ve's-selâtin Yûsuf Ağa dâme uluvvuhu Südde-i Sa'âdetim'e arz-ı hâl gönderüp Cebele'de medfûn Hazret-i İbrâhim Edhem kuddüs-ı sırruhu'l-âzizin Âsitânesi evkâfî sâbıkâ mütevellî olan Şeyh Mehmed bin Abdüllâtif nâm kimesne azl olunup hâlâ mütevellî-i vakf olan Hacı Ebûbekir nâm kimesne şer'le muhâsebesin görülmek istedikde mezbûr Şeyh Mehmed şer'i şerîfe râzı olmayup ben muhâsebemi voyvodanın yanında gördüm deyu kendü zu'munca defter yazup vakfa gadr itmek murâd itmeğın mezkûr Şeyh Mehmed bin Abdüllâtif'in ma'rifet-i şer'le muhâsebesin görölüp zimmetinde zuhûr iden mâl-ı vakf ve makbûzun

alivirilüp icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâsına i'lâm itmeğin vech-i meşrûh üzere amel olunmak emrim olmuştur deyu yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i C Sene 1082 [Ekim 1672]

Hüküm:201

Bigâ ve Güğercinlik kâdılarına hüküm ki:

Sâbıkâ İstanbul Ağası olan kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Derviş zîde mecdühû Südde-i Sa'detim'e arz-ı hâl idüp Bigâ kazâsı re'âyâlarının avâızları bedeli için bin seksen iki senesine mahsûb olmak üzere Bigâ kazâsı re'âyâlarının bin beş yüz çeki ve Güğercinlik kazâsı re'âyâlarının dahi yedi yüz yüz çeki olduğu cem'an iki bin iki yüz çek odun mûma-ileyh Derviş tarafına zabt itdirilmeyüp zikr olunan odun zamânına düşmemişken dahl itmekle lâkin Âsitâne-i Sa'âdetim'de sarılup kabz eyledüğü ocaklık odunların cümlesin Anbâr-ı Âmirem'e teslim itmeğin zikr olunan iki bin iki yüz çeki odunun mûma-ileyh Derviş'in tarafından varan ademine re'âyâdan cem' ü tahsîl itdirilmek üzere bi'l-fi'l İstanbul Ağası olan kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Mustafâ zîde mecdühû tarafından mühürlü mektûb virildüğün bildürüp mücebince hükm-i Humâyûnum recâ itmeğin vech-i meşrûh üzere amel olunmak emrim olmuştur deyu yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i C Sene 1082 [Ekim 1672]

Hüküm:202

İznikmid Sancağbeğine ve İznikmid kâdısına hüküm ki:

İstanbul'da vâki' müteveffâ Vezîr-i A'zâm-ı Sâbık Rüstem Paşa Evkâfi'nin evlâdiyyet ve meşrûtiyyet üzere mütevellîsi olup dergâh-ı mu'allâm kapucu başlarından iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim Mehmed dâme mecdühû Südde-i Sa'detim'e arz-ı hâl idüp müteveffâ-i müşârun-ileyhin evkâfindan İznikmid kazâsına tâbi' Kazıklı mahallesimde vâki' vakfın hudûdı dâhilinde kadîmden öşr ü resmî üç seneden mütecâviz vakf için alınagelen yerlerde hâricden kimesnenin müdâhale ve alâkası yoğiken civârında vâki' hâlâ Aşçıbaşı timârı subaşı olan ( ) nâm kimesne hilâf-ı şer' ve kânûn vakfın hudûdı dâhilinde olan sarayı tegallüben zabt ve öşr ü resmini fuzûlen zabt idüp vakfa gadr ve te'addî eyledükde ve bu bâbda da'vâsına muvâfik şeyhü'l-

islâmdan müte‘addîd fetâvâ-yı şerîfe virüldüğün bildürüp mücebince amel olunup vakfin hudûdî dâhilinde olan yerleri zabt itdirilmeyüp hilâf-ı şer aldığı mahsûl vakf için alıvirilüp edayı vakf olunak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın fetâvâ-yı şerîfe mücebince amel olunup icrâ-yı hak olunmak emrim olmuşdur deyu yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i C Sene 1082 [Ekim 1672]

Hüküm:203

Sivâs beğlerbeğisine ve Yeniil kâdısına hüküm ki:

Kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Yûsuf zîde kadruhû Südde-i Sa‘detim'e gelüp Üsküdâr'da vâki‘ merhûme ve mağfûrun-lehâ Âtik Vâlide Sultân tâbe serâhânın evkâfından olup Yeniil hâslarına tâbi‘ Hüseyin Hacılı Cemâ‘ati'nin kethüdâsı olan babası Hacı Ali fevt olup kethüdâlığı mahlûl oldukda âhardan Şir Mehemed'e tevcîh olmağla hâlâ mezbûr Şir Mehemed ref' olup zikr olunan kethüdâlık bi'l-fi'l Dârü's-sa‘âdetim Ağası olan Yûsuf Ağa dâme uluvvuhûnun arzı mücebince mezbûr Yûsuf'a tevcîh olup mâliye tarafından berât-ı şerîfim virilüp elinde olan berâtı mücebince zabt itdirilmek bâbında inâyet recâ itmeğın berâtı mücebince zabt itdirilmek emrim olmuşdur deyu yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı C Sene 1082 [Ekim 1671]

Hüküm:204

Sivâs beğlerbeğisine ve Hân-ı Cedîd kâdısına hüküm ki:

Vezîr-i A‘zâm-ı sâbık müteveffâ Mustafâ Paşa'nın kızı ve evkâfının evlâdiyyet üzere mütevellisi olan fahrü'l-muhadderât Fâtıma Hanım zîde ismetuhâ Südde-i Sa‘detim'e arz-ı hâl idüp vâkıf-ı muşârun-ileyhânın evkâfı mukâta‘alarından Sivâs eyâletinde vâki‘ Hân-ı Cedîd mukâta‘ası işbu bin seksen bir senesi martı ibtidâsından sene tamâmına değın ( ) nâm kimesneye sipâriş idüp mezbûr dahi varup re‘âyâ fukarâsı ile vâki‘ olan mahsûlâtın ahz u kabz itmek sadedinde iken ( ) nâm kimesne hilâf-ı inhâ bir emr ihrâc idüp varup mukâta‘a-i mezbûru zabt ve âhardan Yûsuf nâm kimesneye sipâriş idüp lâkin re‘âyâ fukarâsına te‘addîleri olmağla mezbûrların men‘i-çün rikâb-ı humâyûnum tarafından emr-i şerîfim virilüp ve müceddeden zabtıyçün mühürlü temessük virilüp mezbûr ( ) fuzûlen bî-vech ve bilâ temessük zabt eyledüğü

mahsûl vakıf tarafından irsâl eylediği kimesneye alıvirilüp icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ eylediği ecilden vech-i meşrûh üzere amel olunmak emrim olmuşdur deyu yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı C Sene 1082 [Ekim 1671]

Hüküm:205

İfrâz kâdısına ve İfrâz re'âyâsı sâkin olduğu yerlerin kâdılarına ve voyvodasına hüküm ki:

Seyyidetü'l-muhadderât ıkliletü'l-muhessenât tacü'l-mestûrât zatü'l-ulâ ve's-sa'âdet vâlidem sultân dâmet ismetuha ve zâdet iffetuhânın bi'l-fi'l kethüdâsı olan iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim Mustafâ dâme mecdühû Südde-i Sa'detim'e arz-ı hâl idüp müşârun-ileyhânın mutasarrıfe olduğu İfrâz-i Zülkadiriye hâsları re'âyâsından Abdülkebir ve Abdüssamed ve Mar'aş Oba cemâ'atlerinin ve sâ'ir kabilelerin âdet-i ağnâmları defterde müşârun-ileyhâya hâsıl kayd olunmuşken ve üzerlerine edâsı lâzım gelen maktû'larını kânûn ve defter mücebince cem' ü tahsîl olunup ve ol-ma'küle maktû'ları virmekte te'allül üzere olan re'âyâların âdet ve ağnâmları mahallinde ahz ve cem' ü tâhsîl olunmâk bâbında emr-i şerîfim virilmek recâ itmeğin vech-i meşrûh üzere amel olunmak emrim olmuşdur deyu yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı C Sene 1082 [Ekim 1671]

Hüküm:206

Kocaili Sancağıbeğine ve İznikmid kâdısına hüküm ki:

Papa İstavro nâm zımmî Südde-i Sa'detim'e arz-ı hâl idüp bunun karındaşı oğlu ... nâm zımmî kasaba-i İznikmid'de bakkâl iken mürd olup metrûkâtı hasebi üzere buna intikâl idüp bundan gayrı vâris-i ma'rûfu yoğiken ol-cânibde sâkin Petro nâm zımmî hevâsınâ tâbi' Kosto ve Yorgaki ve ... ve ( ) nâm zımmî Papar ile yek-dîl olup buna intikâl iden eşyayı alup kabz idüp ziyâde zulm ü te'addî eyledüklerin ve bu bâbda yedinde nakl-i şehâde-i şer'iyyesi olduğın bildürüp şer'le görülüp icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin mahallinde şer'le görülüp icrâ-yı hakk olunmaz ise Âsitâne-i Sa'âdetim'e havâle olunmak emrim olmuşdur deyu yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı C Sene 1082 [Ekim 1671]

Hüküm:207

Samsun kādısına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûrede vâki' ( ) nâm kimesne vakf eyledüğü Taş dimekle ma'rûf hânın evlâdiyyet üzere mütevellisi olup dergâh-ı mu'allâm çavuşlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Halil Çavuş zîde kadruhû Südde-i Sa'detim'e arz-ı hâl idüp hân-ı mezbûrun içinde kapan olup kazâ-i mezbûreye gelen dakîk kadîmden hân-ı mezbûrede vezn olunur iken hâliyâ ol-câhibde emîn ve subâşî olanlar kadîme muhâlif kantar peydâ idüp gelen dakîki çarşuda vezn idüp vakfa gadr itmeleriyle yedinde olan vakfiyye-i ma'mûlun-bihâ mücebince amel olunup kadîme muhâlif kimesneye te'addî itdirilmeyüp men' u def' olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin vakfiyye-i ma'mûlun-bihâ mücebince amel olunmak emrim olmuşdur deyu yazılmışdır.

Fî Evâhir-i C Sene 1082 [Ekim-Kasım 1671]

Hüküm:208

Haleb beğlerbeğisine ve Yeniil kādısına ve voyvodasına hüküm ki:

Yeniil Türkmânından Bozkoyunlu Cemâ'ati'nden Tûrân nâm kimesne Südde-i Sa'detim'e arz-ı hâl idüp bundan akdem Urbân tâ'ifesinden ( ) ve ( ) ve ( ) nâm kimesneler bunun fuzûlen bin yüz aded koyunların sürüp taleb eyledükde üç yüz koyunu nişânıyla Hacı Siyavuş oğlu dimekle ma'rûf arabın sürüsünde bulup tahsîl olunmak için bundan akdem ( ) olan müfettiş paşaya ve sâbıkâ Türkmân Ağası'na hitâben emr-i şerîfim virilüp mezbur Siyavuş oğlu şer'i şerîfe ihzâr olundukda Sincâr kethüdâsı Garib ? Haydâr oraya gidüp koyunlarını bundan al deyu mukirr ve mu'terif olup buna teslim eylemek üzere kavlı karâr olunmuş iken mezbûrdan taleb eyledükde virmekde te'allül ve inâd eyledüğün bildürüp şer'le görülüp zikr olunan ol-mikdâr aded koyunu Siyavuş oğlundan yâhûd kefil olan Sincâr arâbî kethüdâsı Haydar'dan alvirilüp icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin şer'le görülmek emrim olmuşdur deyu yazılmışdır.

Tahrîren fî Evâsıt-ı C Sene 1082 [Ekim 1671]

Hüküm:209

Haleb Paşasına ve monlâsına ve Payas kâdısına hüküm ki:

Bundan akdem Vezîr-i A'zâm iken Şehîd olan Mehmed Paşa'nın evkâfının evlâdiyyet ve meşrûtiyyet üzere mütevellî-i kebîri olan iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim Ali dâme mecdühû Südde-i Sa'detim'e arz-ı hâl idüp İstanbul'da olan selâtîn ve sâ'ir emâkinde olan evkâfî mürtezikaları müstehak olanları ulûfeleri beyne'n-nâs cârî olan akçadan alup te'allül itmezler iken vâkîf-ı muşârün-ileyhin mübâşeret olan câmi'-i salât ve îmâret-i âmiresi mürtezikası ve hayrâtı Payas'da beyne'n-nâs cârî olan akçayı idegelmişler iken ba'zı kimesneler cârî olan akçeyi almayup te'allül itmeleriyle kadîmden idegeldikleri beyne'n-nâs cârî olan akçeyi alup te'allül ve nizâ' itmemeleri bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin vech-i meşrûh üzere amel olunmak emrim olmuştur deyu yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı C Sene 1082 [Ekim 1671]

Hüküm:210

Erzurum Paşasına ve monlâsına ve Erzincân tâ'ifesine ? hüküm ki:

Müteveffâ Rüstem Paşa Evkâfının meşrûtiyyet üzere mütevellîsi olan Hacı Mehmed dâme [mejdühû] arz-ı hâl idüp müteveffâ-yı muşârün-ileyhin evkâfından Erzincan'da vâki' hân ve bazâristanın dükkânlarından icâre-i mu'accele ve mü'eccele ile dükkânının mutasarrıfı olan müste'cirlerinden ba'zıları bilâ veled fevt olup tasarruflarında olan dükkânları sicilü'l-kânûn vakfa intikâl idüp ahârın alakası yoğiken kazâ-i mezbûr sâkinlerinden ba'zı kimesneler mütevellî-i vakfa mürâca'at itmeyüp ve temessük almadan kimi yirmi kimi elli paraya vakf dükkânlarını füzûlen zabt itmeleriyle vakfin mahsûlünü gadr eyledüklerin bildürüp senki Erzurum kâdısı mevlânâ-yı mûma-ileyhin tarafınan nâ'ib mevlânâ İbrâhim zîde ilmuhuya irsâl ve olma'külelerin imkânları bulunmayup yedlerinde asl-ı mütevellî namıyla olmadıkların füzûlen zabt eyledükleri dükkânları mütevellî kâ'im-makamı olan Hacı Mehmed'e zabt itdirilmek bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin vech-i meşrûh üzere yazılmışdır.

Fî Evâhir-i C Sene 1082 [Ekim-Kasım 1671]

Hüküm:211

Haleb beğlerbeğisine ve ... kâdısına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûra tâbi' Sarayköy ? nâm karye sâkinlerinden Hacı ve Mehmed ve Ömer ve Davud ve Osmân nâm kimesneler arz-ı hâl idüp mezbûrlar karye-i mezbûre toprağında zirâ'at idüp hâsıl eyledükleri terekelerinin öşrünü virmek üzere öşürlerini zâbitlerine ocaklık beğı olan Mustafâ'ya virmeğe râzı iken kanâ'at itmeyüp ziyâde talep eyledükden gayrı bunları meccânen kendü hıdmetlerinde istihdâm idüp rencide eyledüğün bildürüp men' için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i C Sene 1082 [Ekim-Kasım 1671]

Hüküm:212

Ayıntab monlâsına hüküm ki:

Ilgun kazâsında vâki' müteveffâ Mustafâ Paşa binâ eyledüğü câmi'nin mürtezikaları arz-ı hâl idüp câmi'-i mezbûr mürtezikalarının Âyıntab ve cânibinde olan akârâtından virile gelüp câmi'-i mezbûrun mütevellîsi olan ( ) nâm kimesne Şâm-ı Şerîf'de olmağla kazâ-i mezbûr sâkinlerinden olup vakf-ı mezbûr nâzırı olan Seyyîd İbrâhim mütevellî vekîli olup mezbûr Seyyid İbrâhim ve ana değın her sene mürtezika-i vakfın vazîfelerin virüp hıdmetde kusûru yoğiken âhardan ba'zı kimesneler biz dahi mütevellî vekîli olduk deyu bi-vech ve bilâ sebep mürtezikaların vazîfelerini virmedükden gayrı mâl-ı vakfi ekl ü bel' idüp vakfi gadr itmekle mukaddemâ virilen emr-i şerîf mücebince amel olunup şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Zâ Sene 1082 [Mart 1672]

Hüküm:213

Birgi kâdısına ve Aydın Sancağı mütesellimine hüküm ki:

Râ'ife Hâtûn arz-ı hâl idüp Birgi sâkinlerinden Arif Mehmed nâm kimesnenin zimmetinde cânib-i şer' den üç yüz guruş hakkı olup talep eyledükde virmeyüp te'allül itmekle mezbûr Âsitâne-i Sa'âdetim'e ihzâr olunmak için Hacı Halîl Çavuş mübâşir ta'yîn olunup ihzârı için hüküm virilmiştir.

Fî Evâsıt-ı C Sene [10]82 [Ekim 1671]

Hüküm:214

Galata monlâsına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûrda vâkı' şîr ? ve ... tâ'ifesi arz-ı hâl idüp mezbûrlar emr-i şerîfimle üzerlerine edâsı lâzım gelen tekâlifi edâ idüp kusûrları yoğiken hâlâ İstanbul'da olan yağcı tâ'ifesi mücerred bunları ta'ciz için bizden sisâm alursız size ordu akçası virdik deyu te'addî eyledikleri ve bu bâbda fetvâ-yı şerîfem ve hüccet-i şer'iyeleri olduğın bildirüp mücebince amel olunup men' ü def' olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ eyledikleri eciden hüccet-i şer'iyeye mücebince yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Z Sene 1082 [Mart-Nisan 1672]

Hüküm:215

İzmir monlâsına hüküm ki:

İzmir sâkinlerinden müderrisinden Seyyid Mehmed arz-ı hâl idüp yine İzmir sâkinlerinde Kütükçü oğlu Osmân zuhûr ve şirret idüp mezbûr Osmân mezbûr Seyyid Mehmed'in babası Mahmûd Çavûş'u bundan akdem bin elli iki senesinde Vezîr-i Âzâm-ı sâbık Kara Mustafa Paşa zamânında Dîvân-ı Humâyunum'a ihzâr ve ba'zı hukûka müte'allik da'vâ ve nizâ' eyledükde murâfa'adan men' olunup cânib-i şer'den hüccet-i şer'iyeye virilüp ve mâbeyninden otuz bir sene mikdârı zamân mürûr itmişken mezbûr Osmân hâlâ şirrete sâlik olmağla mezbûr Seyyid Mehmed'in ihzâr için hâliyâ emr-i şerîfim alup Asitâne'ye ihzâr ve vekîli Mehmed nâm kimesne ise Dîvân-ı Humâyun'da murâfa'a olduklarında bu makûle zamân mürûr iden da'vâların istimâ'ı memnû'dur deyü murâfa'adan cevâb virilmişken yedinde olan hüccet-i şer'iyeye mücebince amel olunup min-ba'd hilâfiyla rencide olunmaya deyü şurutuyla yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı N Sene 1082 [Ocak 1672]

Hüküm:216

İzmir monlâsına hüküm ki:

Müderrisinden olup İzmir sâkinlerinden iken fevt olan Mustafa nâm kimesnenin sulbiye kızları Kadriye ve Me'mure nâm sagirelerin kibel-ı şer'den

mansûb vasîleri olan Kâsım arz-ı hâl idüp müteveffâ-yı mezbûrun metrukâtı sicilü'ş-şer' sagîre-i mezbûreler ile zevcesi Rahime ve Âyişe nâm hâtûnlara li-ebeveyn er karındaşı olup hâliyâ İzmir voyvodası olan Ahmed zîde mecdühû ile li-ebeveyn kız karındaşı Fâtımâ nâm hâtûna intikâl itmekle lâkin zevcesi mezbûre Rahime Hâtûn kendüye intikâl iden hisse-i şâyi'asın müteveffâ-yı mezbûrun karındaşı mûma-ileyh Ahmed'den icâre ider zu'mıyla da'vâ ve taleb ve Asitâne-i Sa'âdetim'e ihzâr olunmasıçün emr-i şerîfim alup ba'dehu mûma-ileyhin tarafından vekîl-i şer'-isi olan ( ) nâm kimesne Asitâne-i Sa'âdetim'e gelüp mezbûre Rahime ile murâfa'a-i şer' olduklarında mûma-ileyh Ahmed'den hukûk-ı şer'iyeye müte'allik şer'an bir nesne icâb ider hakkı zâhir olmamağla sagîre-i mezbûrelerin vasîleri olan mezbûr vâsi meclis-i şer'e ihzâr ve Divân-ı Humâyun'da İstanbul kâdısı huzûrunda murâfa'a-i şer' olduklarında zevci müteveffâ-yı mezbûrenin metrukâtından kendüye â'id olan hisse-i şâyi'asın kassâm defteri mûcebince bi't-tamâm vasî-i mezbûr yedinden alup kabz idüp lâkin müteveffâ-yı mezbûrun İzmir'de olan emlâkı makûlesinden dokuz sehm hissesin dahi da'vâ ve talebi derken anın dahi vasî-i mezbûr Kâsım'a mahallinde edâsına cânib-i şer'den tenbih olunup ol-dahi bi't-tamâm edâya ta'ahhüd idüp yedinde olan hüccet-i şer'iyeye ve kassâm defteri mûcebince amel olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ eyledikde vech-i meşrûh üzere amel olunmak için şurutuyla yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı N Sene [10]83 [Aralık-Ocak 1672-1673]

Hüküm:217

Adana paşasına ve Tunus kâdısına hüküm ki:

Tunus'da vâki' Danyâl âleyhisselavatusselâm evkâfının mütevellisi olan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Şeyh Âbbâs zîde kadrühû arz-ı hâl idüp vakf-ı mezbûrdan kazâ-i mezbûr toprağında Çukur Değirmeni dimekle ma'rûf vakıf değirmeni sâbıkâ vakf-ı mezbûr mütevellisi olan ( ) nâm kimesne kazâ-i mezbûr sâkinlerinden Mehmed nâm kimesneye bey' idüp ba'dehu mezbûr Mehmed dahi bilâ veled fevt olmağla zikr olunan değirmen vakfa â'id iken müteveffâ-yı mezbûr Mehmed'in medresesinde müderris olan Ali nâm kimesne ol değirmeni merkûm Mehmed hâl-i hayâtında medrese-i mezbûreye vakf itdi deyü değirmen-i mezbûrun zabtına mâni' olmağla vakf üzerine vakf olmaz ve dahi sahîh olmaz deyü yedinde şeyhü'l-islâmdan fetvâ-yı şerîfe

ve hüccet-i şer'iyyesi olduğın bildirüp fetvâ-yı şerîfe ve hüccet-i şer'iyye mücebince amel olunup ol değirmen vakf-çün zabt olundu mezbûr Ali'yi dahl itdirilmemek bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın şer'le görülmek emrim olmuştur deyü yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i C Sene [10]83 [Eylül-Ekim 1672]

Hüküm:218

Niğde kâdısına ve mütesellimine hüküm ki:

Vâlide Sultân hâslarından İfrâz-ı Zulkadiriye hâsları re'âyâsından Turşir ve sâ'ir cemâ'atleri eyâlet-i Karaman'da Uçkolu yaylağında ma'an kadîmü'l-eyyâmdan yayalayup bu ana değin resm-i yaylâk ve sâ'ir bahâne ile bir şey talep olunmuş değil iken ve hâlâ yedlerinde hatt-ı humâyûn-ı sa'âdet-makrûn olup fimâ-ba'd resm-i yaylâk ve sâ'irinde mu'af ve müsellemler iken hâlâ yaylâk ağaları olanları cemâ'at-i mezbûreden ve sâ'irinden ikişer gurus yaylâk resmi talep idüp rencîde eyledüklerini muşârü'n-ileyhânın kethüdâsı i'lâm itmeğın vech-i meşrûh üzere yazılmışdır.

Fî Evâhir-i S Sene [1085?] [Mayıs-Haziran 1674?]

Hüküm:219

İfrâz-ı Zulkadiriye hâsları re'âyâsı sâkin oldukları yerlerin kâdılarına ve İfrâz voyvodası beğbaşı zîde kadruhûya hüküm ki:

Vâlide Sultân hâslarından İfrâz hâssı re'âyâsından Arıklar oğulları cemâ'atinin üzerlerine mevkûfât defterinde hâneye kayd olmayup üzerlerine edâsı lâzım gelen rüsûm-ı âdiyeleri sicilü'l-kânûn zâbitlerine edâ idüp âhardan dahl olunmak icâb itmez iken avâriz cem'ine me'mûr olanlar sizler dahi avâriz virin deyu müdâhaleden hâlî olmadıkları ecilden bundan akdem Rikâb-ı Humâyûn tarafından emr-i şerîfim virilmekle tekrâr rencîdeden hâlî olmadıklarını bildürüp muşârün-ileyin kethüdâsı mektûbu mücebince yazılmışdır.

Fi't-târih-i mezbûr

Hüküm:220

Gelibolu nâ'ibine hüküm ki:

Yeniçeri odalarından ( ) bölükleri orta malına mütevellî olan Mahmûd arz-ı hâl idüp mâl-ı vakıfdan Gelibolu kazâsında Girnoko ? nâm zimmetinde bir mikdâr mâl-ı vakf olup edâ itmeyüp inâd itmekle mahallinde şer'le görülüp zimmetinde zuhûr iden mâl-ı vakf alıvirilüp mezbûr virmekde muhâlefet ider ise Âsitâne'ye ihzâr olunmak üzere şurutuyla hüküm virilmiştir.

Evâhir-i L Sene [10]83 [Şubat 1673]

Hüküm:221

Bursa kâdısına hüküm ki:

Emekdâr ? mahallesinde nâ'ibü's-şer' olan Sâlih Mehmed arz-ı hâl idüp Ma'hire nâm memlûke câriyesin Emekdâr ? sâkinlerinden Nasûh nâm kimesneyi ayardup hâlâ anda olduğunu Bozkoyunlardan Pehlivân nâm kimesne haber virmekle mezkûr câriye bostancı başı tarafından kayda alınup haseki mübâşeretiyle ve merkûm Nasuh ma'an Âsitâne'ye ihzâr olunmak bâbında emr-i şerîfim virilmeğin vech-i meşrûh üzere yazılmışdır.

Evâsıt-ı L Sene [10]83 [Ocak-Şubat 1673]

Hüküm:222

Van beğlerbeğisi Vezîr Mehmed Paşa'ya ve ( ) kâdılarına hüküm ki:

Ni'metullah nâm kimesne arz-ı hâl idüp Bitlis Hânı Abdal Hân ve Şeref Beğ'de ve ... Hân'da cihet-i karz-ı şer'den iki bin yüz yirmi beş esedi gurus hakkı olup yedinde memhûr deyn temessüğü olup beş ve altı seneden berü virmeyüp ve hilâf-ı kânûn tarafından ta'yîn eylediği vekîli Mehmed nâm kimesneye alıvirilüp icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin ma'rifet-i şer'le tahsîl itdirilmek üzere şurutuyla yazılmışdır.

Fî Evâhir-i L Sene [10]83 [Şubat 1673]

Hüküm:223

İstanbul kâdısına hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetim'e mektûb gönderüp mahmiyye-i İstanbul'da Kamer Hâtûn vakfı olan ma'lûmetü'l-hudûd menzîli mütevellîsi olup Küçük Ayasofya Câmî' imâmı olan mevlânâ Ahmed meclîs-i şer'-i şerîfe varup mahmiyye-i mezbûre Kassâb İlyâs mahallesinde vâki' vakfa rağbet ve kıymet ve vüs'at cihetlerinden evfer ve ekser alup bi-hasebi terbi' yüz yirmi mezâri' arsalı mülke mürekkeb mâliki olan Şa'bân Ağa nâm kimesne ile mübâdele itmek murâd itmek isterken taraf-ı vakfa emti'a ve ihsân olunmak bâbında izn-i Humâyûnum virilmek recâsına arz eylediği ecilden meşâyih-ı şer'î üzere müdâhale olunmak üzere hüküm virilmiştir.

Evâsıt-ı L Sene [10]83 [Ocak-Şubat 1673]

Hüküm:224

Kudüs-i Şerîf kâdısına ve beğine hüküm ki:

Dârü's-sa'âde Ağası Yûsuf Ağa arz gönderüp Hazret-i Halîlü'r-rahmân evkâfından Gazze nâhiyesinde vâkı karyelerin cürm ü cinâyetleri ve bâd-ı hevâsı vakfın simât-ı levâzimesi harc u sarf olunur iken vakf mütevellîsi olanlar vakf-ı mezbûr mütevellîleri ekl ü bel' için vakfa hâsıl kayd olunmuştur mütevellî olanlara mahsûsdur deyu nizâ' itmeleriyle muşârün-ileyhin arzı mücebince yazılmışdır.

Evâ'il-i Câ Sene [10]82 [Eylül 1671]

Hüküm:225

Konya beğlerbeğisine ve kâdısına hüküm ki:

Dârü's-sa'âde Ağası Yûsuf Ağa arz gönderüp Haremeyn Evkâfından Erikli vakfına bundan akdem mütevellî olan Ahmed'in zimmetinde mâl-ı sarfindan yüz elli iki bin sekiz yüz akça olduğunu zimmet-i mezkûresi virilmeyüp tahsîl için hüküm yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Câ Sene [10]82 [Eylül 1671]

Hüküm:226

Kudüs-i Şerîf kâdısına hüküm ki:

Dârü's-sa'âde Ağası Yûsuf Ağa arz gönderüp Halîlü'l-rahmân'da evkâfına mütevellî olan Şam mütevellîsi Ahmed vakfa â'id olan cürm ü cinâyet ve bâd-ı hevâsı mütevellîye mahsûsdur deyu ekl ü bel' idüp üç seneden berü alduğu cürm ü cinâyet ve bâd-ı hevâ defter olunup vukû'ı üzere arz olunmak üzere yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Câ Sene [10]82 [Eylül 1671]

Hüküm:227

Kudüs-i Şerîf kâdısına ve beğine hüküm ki:

Dârü's-sa'âde Ağası Yûsuf Ağa arz gönderüp Hazret-i Halîlü'r-rahmân evkâfindan ba'zı emâkin ta'mire muhtâc olmağla ta'mîr olunmak üzere vakfın simâtı rakabe olunup hâlâ emlakın ta'mîr olunup etmâm olmağın yine ... ol simâtı icrâ olunmak üzere arz itmeğin vech-i meşrûh üzere yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Câ Sene [10]82 [Eylül 1671]

Hüküm:228

Lâdik kâdısına hüküm ki:

Dârü's-sa'âde Ağası Yûsuf Ağa arz gönderüp merhûm Sultân Ahmed Hân vâlidesi Bülbül Hâtûn Evkâfı'ndan nefsi Lâdik'de ( ) bâc-ı bazâr vakfa hâsıl kayd olunup aharın alâkası yoğiken kazâ-i mezbûr sâkinlerinden Seyyid Mehmed ve karındaşı Ahmed ve Tırak oğlı ve Hacı Mustafâ bazâr durun vakıf yeri üzerinde kırk ve elli üçer kîseli bilâ izn-i mütevellî ve bilâ-temessük hân binâ ihdâs idüp ve mülkiyet üzere zabt idüp vakfa gadr itmeleriyle mütevellî yedinde olan fetvâ-yı şerif mücebince taraf-ı vakıfdan zabt u icâresin alıvirilüp icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim virilmek recâsınâ arz itmeğin vech-i meşrûh üzere yazılmışdır.

Evâ'il-i Câ Sene [10]82 [Eylül 1671]

Hüküm:229

Bursa ve Mihâliç kâdısına hüküm ki:

Dârü's-sa'âde Ağası Yûsuf Ağa arz gönderüp Bursa'da vâki' Yıldırım Bâyezid Hân vakfından olup Mihâliç kazâsına tâbi' ( ) karyenin hudûdı dâhilinde

tahmînen seksen dönüm tohum isti'âb ider arâziye mutasarrıf olan Emrullah fevt olup oğlu ve kızı kalmayup vakfin üzerinde tapuya müstehak olmuş karındaşı oğlu ( ) nâm kimesne hâl-i hayâtında sana ta'arruz eyledi deyu nizâ' itmekle kânûn üzere muşârün-ileyhin arzı mûcebince şurutuyla yazılmışdır.

Evâ'il-i Câ Sene [10]82 [Eylül 1671]

Hüküm:230

Küre kâdısına hüküm ki:

Dâru's-sa'âde Ağası Yûsuf Ağa arz gönderüp Sultân Murâd Hân karyesi evkâfından olup Sungur Beğ Evkâfi re'âyâlarından Gedos re'âyâsı mefruzü'l-kalem serbest olup dahl olunmak îcâb itmez iken âhardan dahl olunmağla men'îçün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Câ Sene [10]82 [Eylül 1671]

Hüküm:231

İznikmid kâdısına ve Evkâf müfettişine hüküm ki:

Ağa-yı muşârün-ileyh arz gönderüp İznikmid'de vâki' Süleymân Paşa Evkâfi'ndan bir mikdâr arsasını izn-i mütevellî ile senede ? vakf-ı mezbûre maktû' virmek üzere Yûsuf nâm kimesneye istîcâr ve içine mülk olmak üzere eşcâr gars idüp kasaba-i mezbûrede binâ eylediği zâviyeye vakf idüp bî-garez müslimîn ile mahal-i nizâ'ın üzerine varılup keşf ü tahrîr ve hâsıl olunmak üzere yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Câ Sene [10]82 [Eylül 1671]

Hüküm:232

Kefe kâdısına ve mütesellimine hüküm ki:

Dârü's-sa'âde Ağası Yûsuf Ağa arz gönderüp Kefe'de Haremeyn mütevellîsi olan Osman Beğ bin yetmiş iki senesinden seksen senesine gelince makbûzâtı şer'le teftîş olundukda iki bin doksan guruş zuhûr idüp yüz seksen bin üç yüz akçasın teslîmidüp mâ'adâsın zimmetinde kalmağın zimmetinde tezkiresi mûcebince tahsili için mübâsir birle hüküm virilmişdir.

Evâhir-i Câ Sene [10]82 [Eylül 1671]

Hüküm:233

Sarıçayır kâdısına [hüküm ki:]

Ber-vech-i te'yid ve tekâ'üd Akyazı ve Ab-1 Sâfi kazâlarına mutasarrıf olan Seyyid Ramazân arz-1 hâl idüp mutasarrıf olduğu Ab-1 Sâfi kazâsı sâkinlerinden Hasan nâm yeniçeri fevt olup üç bin akçalık muhalefâtı beyne'l-verese mûma-ileyhin malını taksîm ve tahrîr idüp resm- i zimmet binde onunu şer'le ve kânûn üzere alup bundan ziyâde almış değil iken ashâb-1 ağrazdan Ali ve İbrâhim ve diğer İbrâhim e diğer Ali ve Mustafâ ve Mehmed nâm kimesnelerin hissede alakaları yoğiken nâ'ib-i mezbûr için kânûndan ziyâde akçe aldı deyu rencide itmeleriyle men' için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-1 L Sene [10]83 [Ocak-Şubat 1673]

Hüküm:234

Çavuş Efendi

Galata kâdısına hüküm ki:

Hadice Hâtûn arz-1 hâl idüp kazâ-i merkumun tâbi' Tophâne'de Cihângir nâm mahalde vâki' vâlikesi Ayişe Hâtûn'dan irs-i şer'le kendüye intikâl iden mülk bağçe yerine hâricden kimesnenin müdâhale ve alâkası yoğiken yine kazâ-i mezbûr sâkinlerinden Ali nâm sipâhî arsa-i mezbûru hilâf-1 şer'-i şerîf fuzûlen zabt idüp gadr eyledüğün bildürüp şer'le görülüp icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğün mahallinde şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-1 N Sene [10]83 [Aralık 1672-Şubat 1673]

Hüküm:235

Mihâliç nâ'ibine hüküm ki:

İbrâhim arz-1 hâl idüp mezbûrun kimesneye deyni ve şer'an üzerine bir nesne sâbit ve zâhir olmuş değil iken Mihâliç sâkinlerinden olup üserâdan ( ) Hasan dimekle ma'rûf kimesne zuhûr ve şirret idüp mücerred bunu ta'ciz için sende ve mükliyetim ( ) kadar akça hakkım vardır zor şahîd olmağla hilâf-1 şer' rencideden hâlî olmaduğın

bildürüp men' u def' olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın mahallinde men' ile memnû' olmazsa Âsitâne'ye havâle olunmak üzere şurutuyla hüküm yazılmışdır.

Evâ'il-i R Sene [10]83 [Temmuz-Ağustos 1672]

Hüküm:236

Ezine kâdıısına ve dizdârına hüküm ki:

Vezîr-i A'zâm-ı sâbık Receb Paşa oğlının oğlu Mehmed Beğ'in hüccet-i şer' den mutasarrıf vâsîsi olan Hasan arz-ı hâl idüp mezbûr Mehmed'in ütekâsında hakkı olup mezbûrı hıfz u hirâset ve emvâl ü erzâkın görüp görülmek şartıyla vâsî nasb olunmuşken mezbûr Mehmed Beğ'in vâlidesi olan Sâ'ime Hâtûn'un zevci Ali nâm kimesne ile yek-dîl ve yek-cihet olup nice emvâl ü erzâkın zâyı' ve telef eyledüğünden gayrı mezbûr Mehmed'den bir kilim alup mezbûr kazâ-i mezbûra tâbi' Yörökköy nâm karyede mezbûr Mehmed'in çiftliğinde sâkin oğulları ve mezbûr Mehmed'in vâsîsi olan mezbûr Sâ'ime'nin zâyı' ve telef eyledüğü emvâl ü erzâkını teftîş ü tefahhus olunup ve çiftliği ve mezbûr Mehmed'i vâsî-i mezbûre ma'rifet-i şer'le teslîm itdirilüp vâlidesi mezbûre ve zevci mezbûr Ali ve âhardan kimesne dahl ü ta'arruz eylememek bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın vech-i meşrûh üzere yazılmışdır.

Evâsıt-ı M Sene [10]83 [Mayıs 1672]

Hüküm:237

Üsküdâr kâdıısına hüküm ki:

Mahmiyye-i mezbûrede At bazârı dâhilinde olan müslimân ve zımmî bakkâl tâ'ifesi arz-ı hâl idüp at bazârı bazâr başı olan Ömer nâm kimesne emr-i şerîfimle vâki' olan tekâlifden kendü için ziyâde akçaları alduğundan gayrı bilâ emr tekâlif-i şakka teklîfi ile rencîde eyledükde ve yedlerinde hüccet-i şer'iyeleri olduğın bildürüp hüccet-i şer'iyeye mücebince amel olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ eyledükleri ecilden hilâf-ı şer' ve kânûn rencîde olunmamak üzere şurutuyla yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Râ Sene [10]83 [Temmuz 1672]

Hüküm:238

Âsitâne'den Draç'a varınca yol üzerinde olan kâdıllara ve iş erlerine hüküm ki:

Venedik elçisi arz-ı hâl idüp Venedik tacirlerinden Hano nâm tâcir kendü ademleriyle Venedik cânibine gitmek murâd itmekle her kangınızın taht-ı kazâsına varup dahl olunur ise ahid-nâme-i Humâyûn mücebince himâyet u sıyânet olup lâzım gelen zâd ü zevâd narh-ı rûzî üzere akçasıyla alup hilâf-ı ahid-nâme kimesne mâni' olunmamak üzere hükm

Evâsıt-ı N sene [10]83 [Aralık 1672, Ocak 1673]

Hüküm:239

Lâdik kâdısına hüküm ki:

Dârü's-sa'âdetim Ağası olan Yûsuf Ağa arz gönderüp merhûm ve mağfûrun-leh Sultân Ahmed Hân tâbe serâhânın vâlidesi merhûm Bülbül Hâtûn Evkâfi'ndan olup nefs-i Lâdik kasabasının bâc-ı bazârı defterde vakfa hâsıl-ı kayd olmağla vakf tarafından zabt olunup aharın alâkası yoğiken Lâdik kasabası sâkinlerinden Seyyid Mehemed ve karındaşı Ahmed ve Tırâk oğlı ve Hacı Mustafâ nâm kimesneler hevâsına tâbi' ba'zı kimesnler ile yek-dîl olmalarıyla zikr olunan bâc-ı bazâr yeri üzerine sonradan bilâ temessük kırk ve elli ocaklık bazirgân hânı binâ ve ihdâs itmeleriyle mukaddemâ vakf tarafından icâresi ile zabt olunmak için fetvâ-yı münîf ve mücebince murafa'a-i şer' olalar deyu emr-i şerîfim sâdır olmuşken mezbûrlar itâ'at-i emr-i şerîf itmeyüp gaybet itmeleriyle vakf-ı mezbûr mahsûlüne gadr eyledükleri ecilden vakf-ı merkûm yedinde olan fetvâ-yı şerîf mücebince taraf-ı vakıfdan zabt ve icâresi alup icrâ-yı hakk olunmak bâbında hâliyâ emr-i şerîfim virilmek recâsınâ i'lâm itmeğın vech-i meşrûh üzere amel olunmak için emr-i şerîfyazılmışdır.

Fî Evâ'il-i C Sene 1082 [Ekim 1671]

Hüküm:240

Tokâd monlâsına hüküm ki:

Dârü's-sa'âdetim Ağası olan Yûsuf Ağa arz gönderüp merhûm ve mağfûrun-leh Sultân Ahmed Hân tâbe serâhânın vâlichesesi merhûm Bülbül Hâtûn'un Lâdik ve Amâsya'da binâ eyledüğü câmi'-i şerîf ve mescidi evkâfindan olup nefsi Tokâd'da vâki' hân yeri ve sabûn-hâneleri icâreleri vakf tarafından ahz u kabz olunagelüp ahârın müdâhale ve alâkası yoğiken kazâ-i mezbûr sâkinlerinden ba'zı kimesnler bilâ-temessük iki sene mikdârı zabt eyleyüp üzerlerine edâsı lâzım gelen icârelerin vakf-çün virmemekle bundan akdem icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim sâdir olunmuşken mezbûrlar itâ'at-i emr-i şerîf itmeyüp vakfa külli gadr olmağın zikr olunan hân yeri ve sabûn-hâneleri bilâ-temessük zabt idenler ihzâr ve zikr olunan hân yeri ve sabûn-hâneleri vakf-çün zabt ve izn-i mütevellî ve ecr-i misli ile ahara fûruht itdirilmemek bâbında emr-i şerîfim virilmek recâsına i'lâm itmeğın vech-i meşrûh üzere amel olunmak emrim olmuşdur deyu şurutuyla yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i C Sene 1082 [Ekim 1671]

Hüküm:241

Bursa monlâsına ve Mihâliç nâ'ibine hüküm ki:

Dârü's-sa'âde Ağası olan Yûsuf Ağa arz gönderüp Burusa'da vâki' merhûm ve mağfûrun-leh Yıldırım Bâyezid Hân tâbe serâhâ evkâfindan olup Mihâliç kazâsına tâbi' ( ) nâm karyenin hudûdı dâhilinde tahmînen seksen men' u def' tohum isti'âb olunur yerleri Emrullah nâm kimesne on bir seneden berü zirâ'at u hırâset idüp öşr resmini cânib-i vakfa edâ ider iken fevt olup oğlı ve kızı ve baba bir er karındaşı kalmayup tasarrufunda olan yerleri kânûn üzere tapuya müstehak oldukda vakf-ı mezbûr mütevellîsi vakf-çün zabt itmek istedikde müteveffâ-yı mezbûrun karındaşı oğlı ( ) nam kimesne zuhûr ve şirrete sülûk idüp ol yerler ol-mikdâr seneden mukaddem benim tasarrufumda idi amcam fevt olmağla zikr olunan yerleri girü ben zabt iderim deyu bu makûle on sene mürûr iden Tırâk ve İvas'ın İsmâ'il memnû' iken mâni' olup vakfa gadr olduğım bildürüp dergâh-ı mu'allâm kapucularından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mustafâ zîde kadruhû mübâşeretiyile mahallinde şer'le görülüp icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim virilmek recâsına i'lâm itmeğın vech-i meşrûh üzere amel olunmak emrim olmuşdur deyu yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i C Sene 1082 [Ekim 1671]

Hüküm:242

Tokād ve Erzurumve Zile kādısına hüküm ki:

Bi'l-fi'l Dârü's-sa'âdetim Ağası olan Yûsuf Ağa arz gönderüp zikr olunan kazâlarda vâki' ashâb-ı hayrâtdan ba'zı kimesnler mutasarrıf oldukları mülk menzîk ve bağçe ve dükkânları teslim-i mütevellî ve tescîl-i şer'î birle evvelâ kendü nefislerine ba'dehu evlâdlarına ve evlâd u evlâdlarına ba'de'l-inkırâz Medîne-i Münevvere'ye vakf u şart idüp mezbûrların evlâdları müte'arız olup ber-mûceb-i şart-ı vâkıf Medîne-i Münevvere Evkâfî'na ilhâk ve cânib-i vakıfdan zabt olunup lâkin müteveffâların vârisleri taraf-ı vakfa cüz'î nesne virüp kendülere temlik idüp taraf-ı vakfa icrâ malından noksân icâre virdiklerinden gayrı bilâ temessük zabt idüp mahsûlât-ı vakfî gadr eyledüklerinden gayrı zikr olunan kazâlarda vâki' kadîmden zirâ'at u hırâset olunup öşr ü resmin vakf-çün alınagelüp ve vakfin defterinde mastûr ve mukayyed ma'lûmetül-hudûd yerleri civârında vâki' erbâb-ı timârdan ba'zı kimesnler ol yerler bizim mutasarrıf olduğumuz timârımız toprağındandır öşr ü resmini biz aluruz deyu dahl ü nizâ' eyledüklerin bildürüp vech-i meşrûh üzere olan vakf-ı dekâkîn ve menzîl ve bağçelerin ecr-i misli ile icârelerini vakf-çün alıviriüp ve vakfin defterinde mastûr ve mukayyed olup vakfin hudûdî dâhilinde kadîmden öşr ü resmi vakf içün alınagelen yerlerin dahi öşr ü resimleri vakf-çün alıvirilüp aharı dahl itdirilmemek bâbında emr-i şerîfim virilmek recâsına i'lâm itmeğın vech-i meşrûh üzere amel olunmak emrim olmuşdur deyu şurutuyla yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Câ Sene 1082 [Eylül Ekim 1671]

Hüküm:243

Tire kazâsına mutasarrıf olan ( ) hüküm ki:

Bi'l-fi'l Dârü's-sa'âdetim Ağası olan Yûsuf Ağa arz gönderüp Tire'de vâki' merhûm ve mağfûrun-leh Sultân Selim Hân tâbe serâhânın dârü'l-kurâsı evkâfî karyelerinin defterlü re'âyâsı mefrûzu'l-kalem maktû'ül-kıdem min-küllî el-vücûh serbest ve bi'l-cümle tekâlif-i örfiyyeden muâf ve müsellemler olup cürm ü cinâyet ve sâ'ir bâd-ı hevâsın defter-i cedîd-i vakfa hâsıl kayd olunup kânûn ve defter mücebince vakfin mütevellîleri cem' ü tahsîl ve ahz u kabz idegelüp beğlerbeği ve voyvodaları ve

sancağibeği subaşları ve sâ'ir ehl-i örf tâ'ifesi tarafından hasıl olunagelmış değil iken hâlâ Tire nâ'ibi olan Yûsuf mücerred ahz u celb için vakfın kurâları re'âyâsından onar ve on beşer gurus alup ahz itmekle her sene cânib-i vakfa viregeldükleri resm-i bennâk ve sâ'ir rüsûmatların kadîmden olageldüğü ve kânûn ve defter mücebince vakfın mütevellîsine cem' itdirmeyüp ve vâki' olan da'vâ-yı şer'iiyeleri gördürmeyüp ve vakfın re'âyâsını tahrîk ve ihtilâl idüp mahsûl-i vakfı her vechle gadr itmekle vakf-ı mezbûr re'âyâsının üzerlerine edâsı lâzım gelen resm-i bennâk ve sâ'ir hukûk ve rüsûmların kadîmden olageldüğü üzere cem' ü tahsîl olunup ve vâki' olan da'vâ-yı şer'iiyeleri hakk üzere görölüp mütevellî-i vakfı ta'cîz eylememek bâbında emr-i şerîfim virilmek recâsına i'lâm itmeğin vech-i meşrûh üzere amel olunmak emrim olmuştur deyu şurutuyla yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı C Sene 1082 [Ekim 1671]

Hüküm:244

Ber-vech-i arpalık Tire monlâsına hüküm ki:

Bi'l-fi'l Dârü's-sa'âdetim Ağası olup nâzır-ı evkâf-ı Haremeyni's-Şerîfeyn olan iftihârü'l-havâss ve'l mukarrîn mu'temedü'l- mülûk ve's-selâtîn Yûsuf Ağa dâme mecdühü Südde-i Sa'âdetim'e arz gönderüp bundan akdem memâlik-i mahrûsemde olan evkâf-ı selâtinden du'âgû vezâyifine mutasarrıf olanların vazîfeleri rakabe olup bir ferde vazîfe virilmemek bâbında hatt-ı Humâyûn-ı sa'âdet makrûnum fermân-ı kazâ cereyânım sâdır olup kimesne te'allül ve nizâ' eylemezler iken Tire'de vâki' merhûm ve mağfûrun-leh Sultân Selim Hân tâbe serâhû dâru'l-kurrâsı vakfına dahi hatt-ı Humâyûn-ı sa'âdet makrûnum sâdır olup mücebince Haremeyni's-Şerîfeyn muhâsebesinde rakabe defteri virilmişken evkâf-ı mezbûreden du'âgû vazîfesine mutasarrıf olanlardan mevlanâ Abdülkâdir ve Mehmed ve Receb ve Ebûbekir ve Hasan ve Ömer ve Ta'hir ve Hüseyin nâm kimesneler bizim mutasarrıf olduğumuz vazîfeler du'âgû vazîfesi değildir hıdemât mukâbelesindedir deyu vakf-ı mezbûr mütevellîsine iken nizâ' idüp Tire mahkemesine vardıklarında hâlâ nâ'ibi olan mevlânâ Yûsuf hatt-ı Humâyûn-ı sa'âdet makrûnuma mugâyir bir rakabesine bi'l-cümle berâtları mücebince vazîfelerine hükm iderim var edâ eyle deyu mütevellî-i vakfı ziyâde ta'cîz itmeğin hatt-ı Humâyûn-ı sa'âdet makrûnum mücebince fi-ma'bad vakf-

1 mezbûrdan du'âgû vazîfesi virilmeyüp ve nizâ' iden mezbûrûn kimesnelerin berâtlarının birer sûretleri yazılıp ve imzâlanup Âsitâne-i Sâ'adetim'e irsâl itdirilmek bâbında emr-i şerîfim virilmek recâsına i'lâm itmeğin vech-i meşrûh üzere amel eylemek emrim olmuştur deyu yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Câ Sene 1082 [Eylül 1671]

Hüküm:245

Kıbrıs beğlerbeğisi ve Lefkoşe monlâsına hüküm ki:

Bi'l-fi'l Dârü's-sa'âdetim Ağası olup nâzır-ı evkâf-ı Haremeyni's-Şerîfeyn olan iftihârü'l-havâss ve'l mukarrîn mu'temedü'l- mülûk ve's-selâtîn Yûsuf Ağa dâme uluvvuhû Südde-i Sa'adetim'e arz gönderüp Cezâyir-i Bahr-i Sefid'de vâki' Haremeyni's-Şerîfeyn Evkâfından livalle? nâm karyede vâki' kurâ ve de çiftliğinin mahsûlün senede kırkar bin akçaya maktû' olup va vakf bağçelerin mahsûlün dahi senede on ikişer bin akçaya maktû' olmağla kadîmden bu ana değin vakf-ı mezbûr mütevellîleri minvâl-i meşrûh üzere icâr idüp beher sene icârelerin alup Dârü's-sa'âdeti's-şerîfim cizyesine teslim ve Haremeyn-i Muhteremeyn ahâlîsine irsâl olunur iken Cezîre-i Kıbrıs sâkinlerinden İterci oğlu dimekle ma'rûf Receb nâm kimesne vakf-ı mezbûr mütevellîsinde izn defteri yoğiken fuzûlen iki sene zabt idüp çiftlik için senevî yirmi yedişer bin akça virdim ve bağçeler dahi bu çiftliğe mülhaktır deyu şirret idüp vakfi gadr ve Haremeyn-i Muhteremeyn ahâlîsinin cizyelerini noxsân tertîb olmağın zikr olunan çiftliğin senevî ücreti olan kırkar bin ve bağçelerin dahi senevî on ikişer bin akça icârâtın vakf-çün alıvirilüp te'allül ider ise Âsitâne-i Sa'adetim'e ihzâr olunmak bâbında emr-i şerîfim virilmek recâsına i'lâm itmeğin vech-i meşrûh üzere amel olunmak emrim olmuştur deyu yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i C Sene 1082 [Ekim 1671]

Hüküm:246

Şeyhlü monlâsına ve Küre kâdısına hüküm ki:

Bi'l-fi'l Dârü's-sa'âdetim Ağası olup nâzır-ı evkâf-ı Haremeyni's-Şerîfeyn olan iftihârü'l-havâss ve'l mukarrîbîn mu'temedü'l- mülûk ve's-selâtîn Yûsuf Ağa dâme uluvvuhû Südde-i Sa'adetim'e arz gönderüp İstanbul'da Ayasofya-i Kebîr câmi'-i şerîfi

kurbünde medfûn merhûm ve mağfûrun-leh Sultân Murâd Hân tâbe serâhû türbe-i şerîfleri evkâfindan olup Kuruş kazâsına tâbi‘ Sungûrbeğ mukâta‘ası re‘âyâları mefrûzu'l-kalem ve maktû‘ül-kıdem min-küllî el-vücûh serbest olup üzerlerine edâsı lâzım gelen hukûk u rüsûmların bedeli beher sene vakfa otuz üçer bin akça ber-vech-i maktû‘ kayd olunur zikr olunan nâhiye-i mezbûr ile nâhiyeye tâbi‘ bizden olamayan ba‘zı kurâ ahâlîleri defter mûcebince edâ iderler iken hâlâ kurâ ahâlîleri cümle timâra mutasarrıf olan ba‘zı erbâb bizim karyelerimiz birlikdir deyu kâdı ile yek-dîl olup ve bir mikdâr akça virmeleriyle mezbûrlar virmeyüp vakfı külli gadr ve noksân müretteb olmağın mezbûru yalnız nâhiye-i mezbûr ahâlîsine çekdürüp gadr eyledüklerin bildürüp meblağ-ı merkûm beher sene üzerlerine kayd olunduğu üzere zikr olunan karyeler ahâlîsini dahi tahammüllerine göre ma‘an edâ itdirilmek bâbından emr-i şerîfim virilmek recâsına i‘lam itmeğın vech-i meşrûh üzere amel olunmak emrim olmuştur deyu yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Câ Sene 1082 [Eylül Ekim 1671]

Hüküm:247

Tokâd monlâsına ve Tokâd ( ) hüküm ki:

Dârü’s-sa‘âdetim Ağası olan Yûsuf Ağa arz gönderüp merhûm ve mağfûrun-leh Sultân Ahmed Hân tâbe serâhânın vâlidesi merhûm Bülbül Hâtûn'un Lâdik'de ve Amâsya'da binâ eyledüğü câmi‘-i şerîf ve mescidi evkâfindan olup nefsi Tokâd'da vâki‘ hân yeri ve sâbûn-hâne yerlerin icâreleri vakf tarafından ahz u kabz olunagelüp ahârın alâkası yoğiken kazâ-i mezbûr sâkinlerinden ba‘zı kimesnler bilâ temessük iki sene mikdârı zabt eyleyüp ve üzerlerine edâsı lâzım gelen icârelerin virmeyüp bundan akdem icrâ-yı hakk olunmak için emr-i şerîfim virilüp mezbûrlâr itâ‘at-i emr-i şerîf eylememeleri ile vakfa gadr olmağın zikr olunan hân yerini ve sâbûn-hâne yerini bilâ temessük zabt idenler şer‘-i şerîfe ihzâr ve icrâ-yı hakk olunup zikr olunan hân yeri ve sâbûn-hâne yeri vakf tarafından zabt ve izn-i mütevellî ve ecr-i misli ile tâlib olanlara fûrûht itdirilmek bâbından emr-i şerîfim virilmek recâsinâ i‘lâm itmeğın vech-i meşrûh üzere amel olunmak emrim olmuştur deyu yazılmışdır.

[Tarihsiz]

Hüküm:248

Lefkoşe monlâsına ve Cezîre-i Kıbrıs mütesellimine hüküm ki:

Bi'l-fi'l Dârü's-sa'âdetim Ağası olup nâzır-ı evkâf-ı Haremeyni's-Şerîfeyn olan iftihârü'l-havâss ve'l mukarrîbîn mu'temedü'l- mülûk ve's-selâtîn Yûsuf Ağa dâme uluvvuhû Südde-i Sa'detim'e arz gönderüp merhûm ve mağfûrun-lehâ vâlide Sultân tâbe serâhânın Cezîre-i Kıbrıs'da Medîne-i Münevvere şerefâllahû-Te'âlâ ile- yevmî'l-ahire fukarâlarına vakf u ta'yîn eylediği çiftliklerinin zâbiti olan Yahya bilâ veled fevt olup çiftlik ve tarlaları vakfa intikâl idüp taraf-ı vakıfdan zabt olunmak lâzım geldikde yerlûden ba'zı kimesneler vakfa intikâl iden tarlaları bi-vech ve bilâ temessük fuzûlen zabt idüp vakfı gadr eylemeleri ile Lefkoşe kâdısı ma'rifetiyle şer'le üzerlerine varılup teftîş ü tefahhus ve keşf ü hüccet ve defter olunup taraf-ı vakıfdan zabt itdirilüp bi-vech ve bilâ temessük zabt idenleri müdâhale itdirmeyüp te'allül iderler ise Âsitâne-i Sa'âdetim'e ihzâr olunmak bâbında emr-i şerîfim virilmek recâsına i'lâm itmeğin vech-i meşrûh üzere amel olunmak emrim olmuştur deyu şurutuyla yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Câ Sene 1082 [Eylül 1671]

Hüküm:249

İznikmid ve ( ) ve ( ) ve ( ) kâdılarına hüküm ki:

Kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Hasan zîde kadruhû Südde-i Sa'detim'e arz-ı hâl idüp Kocaili Sancağı'nda vâki' hâssa timârlı Çakırcıyân ve odun virilen Çakırcıyân re'âyâlarının bin seksen iki senesinde üzerlerine edâsı lâzım gelen mîrî odunları defter ve her sene âdet-i kadîmî üzere viregeldikleri odunların bu sene vaktiyle göndermeyüp ihlâl ü tekâsül itmeleriyle imdi üzerlerine edâsı lâzım gelen odun cem'ine me'mûr olan mezbûr Hasan'a bî-kusûr edâ ve teslîm idüp inâd ve muhâlet eyleyüp te'hîr ve tevakkuf olunur ise nedâmete gelmemüz mukarrerdir deyu bi'l-fi'l hâssa ve çakırcıbaşı olan iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim Mustafâ dâme mecdühû tarafından mühürlü temessük virilmeğin mücebince hükm-i Humâyûnum recâ itmeğin muşârün-ileyh tarafından virilen temessük mücebince amel olunmak emrim olmuştur deyu şurutuyla yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Câ Sene 1082 [Eylül 1671]

Hüküm:250

Malatya kâdısına ve voyvodasına hüküm ki:

Müteveffâ Rüstem Paşa Evkâfı'nın evlâdiyyet ve meşrûtiyyet üzere mütevellîsi olup dergâh-ı mu'allâm kapucu başlarından iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim Hacı Mehmed dâme mecdühû Südde-i Sa'detim'e arz-ı hâl idüp vakf-ı muşârün-ileyhim Malatya'da vâki' senevî icâr olunan evkâfindan Malatya'da vâki' hammâm ve dekâkîn ve esbâb ve tevâbi'i mezârî' ve bağçelerin müste'ciri olan Mustafâ ecr-i mislinden noksân kalmış icâre ile isticâr itmekle vakfa külli gadr olunmağın evkâf-ı mezbûru yine Malatya sâkinlerinden Mustafâ Efendi dimekle ma'rûf kimesneye ecr-i misle icâre ve yedine cânib-i vakıfdan memhûr temessük virilüp dahl olunmak icâb itmez iken müste'cir-i sâbık mezbûr Mustafâ zikr olunan evkafı mukaddemâ ben isticâr eylemiş idim zabt itdirdim deyu dahl ü nizâ'dan hâlî olmamağla husûsu mezbûr şeyhü'l-islâmdan istifsâr olundukda ecr-i misle tekmîl idene mütevellî icâre virir deyu fetvâ-yı şerîfe virildüğün bildürüp fetvâ-yı şerîfe mücebince amel olunup mezbûr Mustafâ dahl ü ta'arruz itdirilmemek bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın fetvâ-yı şerîfe ve mütevellî temessüğü mücebince ecr-i misli ile taleb ve der-ûhde iden merkûm Mustafâ'ya zabt itdirilüp müste'cir-i sâbık Mustafâ dahl itdirilmemek emrim olmuşdur deyu şurutuyla yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Câ Sene 1082 [Eylül 1671]

Hüküm:251

Kütahya monlâsına ve Kudüs kâdısına hüküm ki:

Bi'l-fi'l Dârü's-sa'âdetim Ağası olup nâzır-ı evkâf-ı Haremeyni'ş-Şerîfeyn olan iftihârü'l-havâss ve'l mukarrîbîn mu'temedü'l- mülûk ve's-selâtîn Yûsuf Ağa dâme uluvvuhû Südde-i Sa'detim'e arz gönderüp ... kazasında vaki merhûm ve mağfûrun-leh Sultân Murâd Hân-ı Gâzî tâbe serahû türbe-i şerîfleri evkâfı karyeleri re'âyâsının defterde sınuru otuz üç bin akça maktû'ları olmağla civârında vâki' çeltik ve derbend ve sipâhî karyeleri bunlar ile ma'an meblağ-ı mezbûru viregelmez iken mezbûrlar işbu sene-i mübârekede virmeyüp te'allül itmeleriyle evkâf-ı mezkûre re'âyâlarına külli

gadr eyledüklerin bildürüp kânûn ve defter mücebince mâ'an edâ itdirilmek bâbında ol-bâbda emr-i şerîfim virilmek recâsına i'lâm itmeğin vech-i meşrûh üzere amel olunmak emrim olmuştur deyu şurutuyla yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Câ Sene 1082 [Eylül 1671]

Hüküm:252

Haleb Paşasına ve Haleb monlâsına ve kethüdâ-yeri ve yeniçeri serdârına hüküm ki:

Vâlide Sultân kethüdâsı Mustafâ dâme mecdühû arz-ı hâl idüp muşârün-ileyhânın mutasarrıfe olduğu A'raz hâslarından hâsıl olan mahsûlâtı Mahrûsa-i Haleb'de der-anbâr olunup ve narh-ı cârî üzere değirmâncılara tarh u tevzî ve husûs-ı mezbûr mahsûlâtın cümle fûrûht olmadıkça diğer hâncılardan buğdây alup ve arsalarda ve sâ'ir yerlerde buğdây fûrûht olunmâmak bâbında bundan akdem emr-i şerîfim sâdır olmuşken Mahrûsa-i mezbûrede sâkin ulemâdan ve askerî tâ'ifesinden ba'zıları kazâ-i mezbûrede olan değirmânlar bir müd mîrî buğday aluruz deyu müdâhale idüp aharın buğdâyın alup ve arsalarda buğday fûrûht olunup havâs-ı mezbûre buğdayı çıkarup muşârün-ileyhânın hasât mahsûlün küllî gadr olunmağla zikr olunan değirmâncılara ulemâdan ve askerî tâ'ifesinden kimesne karışmayup havâs-ı mezbûr buğdayı mu'tâd-ı kadîm ve narh-ı cârî üzere değirmâncılara tarh u tevzi' idüp havâs-ı mezbûrun buğdâyı tarh ve bi't-tamâm fûrûht olmadıkça değirmâncılar ve ahar yerden buğday almayup ve ahar yerden buğdây fûrûht olunmamak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin vech-i meşrûh üzere yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i B Sene 1082 [Kasım 1671]

Hüküm:253

Ab-ı Sâfî ve Akyazı kâdılarına hüküm ki:

Ab-ı Sâfî ve Akyazı kazâlarında sâkin ulemâ ve sülehâ ve hutabâ ve sâ'irleri Südde-i Sa'detim'e muhzır gönderüp ulemâdan Seyyid Mehmed zide fezâiluhu'ile sâbıkâ zikr olunan kazâlarda sâbit olup hilâf-ı şer'-i şerîf vaz'ı ve kimesneye zarar u te'addîsi olmayup herkes ahvâl ve etvâr ve akvâlinden rızâ ve şükrân üzere iken kazâ-i mezbûr sâkinlerinden olup ashâb-ı ağrâzdan ba'zı kimesnelerin hevâsına tâbi'

olmayup zalemelerine ruhsat virmemek-çün seni niyâbet hizmetinde istihdâm itdirmezüz deyu rencîdeden hâlf olmadukların bildürüp mezbûr niyâbet hizmetinde istihdâm olunmak bâbında emr-i şerîfim virilmek recâsına muhzır eyledükleri ecilden umûr-ı niyâbet-i kazâyâ ma‘ruzdır cihetlerinin ? mezbûr niyâbet hizmetinde istihdâm eylesin deyu şurutuyla yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i N Sene 1082 [Ocak 1672]

Hüküm:254

Tire monlâsına hüküm ki:

İznik'de Gâzî Süleymân Paşa Evkâfî müderrisi mevlanâ Mahmûd arz-ı hâl idüp medîne-i Tire'de sâkin te‘allukı olup çiftik kethüdâsı olan Süleymân bin Abdullah nâm kimesne kazâ-i mezbûra tâbi‘ Subaşı nâm karyesi toprağında olan Saray ve Basmacı oğlu Saray dimekle ma‘rûf tarlaları ve çiftlik evlerin zabt ve tarlaları tarafında emâneten zirâ‘at ider iken mezbûr Süleymân fevt olup metrûkâtı sahib-i verâset mezbûr Mahmûd ile zevcesi ( ) nâm hâtûn ile kızları ( ) ve ( ) intikâl idüp bu dahi te‘allukı mezbûrdan kendüye intikâl iden hisse-i şâyi‘asın almazdan mezbûr Sübaşı karyesinde olan üç yüz elli dönüm mikdârı yerlerin Tıraklı oğlu dimekle ma‘rûf kimesne zabt ve Taş-hâne nâm mevzi‘de mezkûr Basmacı oğlu yerleri kirâcî Hacı Mustafâ nâm kimesne müteveffâ-yı mezbûrun olmak zu‘muyla sâhib-i arzdan tapu ile alıvire deyü nizâ‘dan hâlf olmaduğın ve tarafından Muslı Çavuş'u vekîl nasb eyledüğün bildürüp şer‘le görölüp icrâ-yı hakk olunmak bâbında şurutuyla yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i B Sene 1082 [Kasım 1671]

Hüküm:255

Kefe kâdısına hüküm ki:

Bi'l-fi‘l Nakîbu'l-Eşrâf olan Kudsi-zâde Ahmed Bey oğulları Seyyid Mehmed ve Seyyid Mustafâ arz-ı hâl idüp Kefe kazâsında vâki‘ ülemâya meşrûta olan mezra‘lardan Kurd Öyüğü ve Kara Bey ve Vakf-ı Kebîr ve Vakf-ı Sagîr ve Ordular dimekle ma‘rûf mezra‘larına ber-vech-i iştirâk berât-ı şerîfimle mutasarrıflar olup zikr olunan mezra‘ların sınuru dâhilinde öşr ü resmin kadîmden mezra‘-i mezbûre mutasarrıf olanlar ve mezbûrlar aldıkları gibi berât hâricinde kimesnenin alâkası

yoğiken civârında vâki' Aşçıbaşı hassı karyeleri zâbiti olanlar ol yerler zâbiti olduğumuz hassı toprağındandır öşr ü resmini biz aluruz deyu nizâ'dan hâlî olmadukların bildürüp yedlerinde olan hüccet-i şer'iyeye mücebince amel olup men' için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i B Sene 1082 [Kasım 1671]

Hüküm:256

Ber-vech-i arpalık İznik ve Gürle kâdılarına hüküm ki:

Hamide Hâtûn arz-ı hâl idüp taht-ı kazânızda vâki' Üregil? nâm karye-i mezbûrenin hayrâtı ? Hamdân Sultân evkâfindan olup vakf-ı mezkûrun mütevellîsi evlâda meşrûta olup tevliyet-i mezkûreyi ber-müceb-i şart-ı vâkıf evlâdiyyet ve meşrûtiyyet üzere mutasarrıfe olup aharın müdâhale ve alâkası yoğiken hâricden Sâliha ve Sâkine ve Fâtıma nâm hâtûnlar ile Şa'bân Hasanpaşalı İsmâ'il nâm kimesneler biz dahi evlâd-ı vakıfdanuz deyu şirret ve da'vâ itmeleriyle bundan akdem üç def'a Âsitâne-i Sa'âdetim'e murâfa'a oldukda mezkûre Hamide Hâtûn meşrûtası olup her vechle hakkı kendüsünün olduğu şuhûd-ı udûl ile sâbit ve zâhir olmağın mezkûrlar mezbûr gammazlar ref' olunmağla girü mezkûre Hamide Hâtûn'a hükm olunup kat'ı nizâ've fasl-ı husûmet olmak için cânib-i şer'den hüccet-i şer'iyeye virilmeğın mezkûr kanâ'at olunmayup ol hüccete mugâyir fuzûli karye-i mezbûre varup buna â'id olan mahsûlden mütevellî zabt idüp nizâ'dan hâlî olmadukların bildürüp mezbûr Âsitâne'ye ihzâr olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın murâfa'-i şer' olup müdâhale itdikleri vâki' ise mezbûre Âsitâne'ye ihzâr olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i C Sene [10]82 [Ekim 1671]

Hüküm:257

Kocaili paşasına ve İznikmid kâdısına hüküm ki:

Ramazân arz-ı hâl idüp Kândırı sâkinlerinden Vasili nâm zımmîde hüccet-i şer'den yetmiş beş guruş hakkı olup virmekde muhâlefet itmekle yedinde olan hüccet-i şer'iyeye mücebince amel olunup icrâ-yı hakk olmazsa Âsitâne'ye i'lâm olunmak için şurutuyla yazılmışdır.

Evâ'il-i B Sene [10]82 [Kasım 1671]

Hüküm:258

Bolu kâdısına hüküm ki:

Taşra hazînedârbaşı olan Mustafâ arz-ı hâl idüp mîrî için Hazîne-i Âmire'ye teslim eyledüğü hâsıl-ı bahâlarından yüz on sekiz bin sekiz yüz akçası kasaba-i Bolu sâkinlerinden olup sâbıkâ Kürekçibaşı Receb nâm kimesne zimmetinde olmağın yedinde olan memhûr temessük mücebince meblağ-ı mezbûru varan mübâşire teslim eyle virmekde muhâlefet ider ise Âsitâne'ye ihzâr olunmak üzere şurutuyla yazılmışdır.

Evâ'il-i B Sene 1082 [Kasım 1671]

Hüküm:259

Ber-vech-i arpalık Kostamonu paşasına ve Sahib kâdısına hüküm ki:

Senki ( ) kâdısının Südde-i Sa'detim'e mektûb gönderüp kazâ-i mezbûra tâbi' Karatay ? nâm karye sâkinlerinden Mehemed ve Şa'bân ve Ahmed ve diğer Mehemed ve diğer Mehemed ve ( ) ve ( ) ve ( ) ve ( ) nâm kimesnler meclîs-i şer'î şerîfe varup yine kazâ-i mezbûra tâbi' Çay nâm karye sâkinlerinde Cebeci oğlu dimekle ma'rûf Mahmûd nâm şakî babası mukaddemâ sâkin olduğu karyesinde kalmayup bunların karyeleri olan mezkûr Karatay ? nâm karyede tavattun idüp lâkin mezbûr kendü hâlinde olmayup mezbûrların bi-gayrı hakk nice eşyâların ve yerlerinde fuzûlen zabt ve ba'zısının darb-ı şedîd ile darb eyledüğünden gayrı mezbûrları ehl-i örfe gammaz idüp fukarânın bi-gayrı hakkın akçaların alup ve aldırup bunun emsâli te'addîden hâlî olmamağla mukaddemâ kendü hâlinde ol deyu emr-i şerîfim sâdir olmuşken mezbûr itâ'at-i emr-i şerîf itmemele mezbûru karye-i mezbûreden kaldırılıp mukaddemâ babası sâkin olduğu mezkûr Çay nâm karyeye nak ü iskân itdirilmek bâbında emr-i şerîfim virilmek recâsına arz eyledükleri ecilden mahallinde şer'le görülmek emrim olmuşdur deyu yazılmışdır.

Fî Evâhir-i B Sene 1082 [Kasım-Aralık 1671]

Hüküm:260

Sinob monlâsına ve ol cânibde olan kethüdâ yerine hüküm ki:

Bali nâm kimesne arz-ı hâl idüp bundan akdem bunun karındaşı Şa‘ban halîfe nâm kimesne medîne-i mezbûrda sâkin iken fevt olup metrûkâtı irs-i şer‘le buna intikâl itmişken kazâ-i mezbûra tâbi‘ Karagöz nâhiyesine tâbi Yalığöz ? nâm karyede olan mülk değirmen ve bağ ve bağçe ve anbâr ve sâ‘ir eşyâsın ahâlisinden Abdurrahmân nâm kimesne ben müteveffâ-yı mezbûrun sipâhisiyim deyü fuzûlî alup kabz idüp gadr eyledüğün bildürüp mahallinde şer‘le görülüp icrâ-yı hakk olunmaz ise Asitâne-i Sa‘âdetim'e ihzâr olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın vech-i meşrûh üzere amel olunmak emrim olmuştur deyu şurutuyla yazılmışdır.

Fî Evâhir-i B Sene 1082 [Kasım-Aralık 1671]

Hüküm:261

Galata kâdısına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûr muzâfâtından Mir Ali adasına tâbi‘ ( ) nâm karye sâkinlerinde Manol zimmî arz-ı hâl idüp mezbûr mecrûh ve amel-mânde olup üzerlerine edâsı lâzım gelen avârız ve sâ‘ir tekâlifi tahammülüne göre ma‘an virmeye râzı iken mezbûr karye ahâlisi kanâ‘at itmeyüp ziyâde zulm idüp a‘lâ ve evsât ve ednâ i‘tibâriyle tahammülüne göre edâ itdirilmek üzere yazılmışdır.

Evâhir-i B Sene [10]82 [Kasım-Aralık 1671]

Hüküm:262

Ankara kâdısına ve serdârına hüküm ki:

Beşinci cemâ‘atin vakf orta akçesi mütevellîsi olan ( ) arz-ı hâl idüp mâl-ı merkûmdan kazâ-i mezbûr sâkinlerinden Arslân nâm yeniçeri zimmetinde yüz elli guruş mâl-ı vâkıf olup virmekde te‘allül eyledüğün ve tarafından ( ) nâm kimesneyi vekîl eyledüğün bildürüp şer‘le görülüp icrâ-yı hakk olunmak bâbında sekbânbaşı mektûbu mücebince yazılmışdır.

Evâhir-i B Sene [10]82 [Kasım-Aralık 1671]

Hüküm:263

Seferihisâr kâdısına ve Seferihisâr kal'ası dizdârına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûr ahâlîsi adem ve arz-ı hâl gönderüp Seferihisâr sâkinlerinden Sarıca Mahmûd dimekle ma'rûf şakî kendü hâlinde olmayup ehl-i fesâd ve in'ad mislinden ? hâlî olmayup nice fesâd u şekâvetin zâhir olduğu müceddeden Âsitâne-i Sa'âdetim'e arz ve muhzır olmağın mezbûr şakî ahz olunup Seferihisâr kal'asında habs olunup mâdamki itlâkına emr-i şerîfim sâdır olmadıkça itlâk olunmamak ihtirâz olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ eyledüklerinde vech-i meşrûh üzere hüküm yazılmışdır.

Evâ'il-i C Sene [10]83 [Eylül-Ekim 1672]

Hüküm:264

Bursa kâdısına hüküm ki:

Mehmed arz-ı hâl idüp fevt olan babası ( ) nâm kimesne Bursa sâkinlerinden Hacı Derviş nâm kimesneye iki yıl ile yedi yüz altûn emânet vaz' idüp taleb eyledükde inkâr itmekle mezbûrun şâhidleri İstanbul'da olmağla Âsitâne'ye ihzâr olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın vech-i meşrûh üzere ihzârı-yçün yazılmışdır.

Evâhir-i L Sene [10]83

Hüküm:265

İznikmid kâdısına hüküm ki:

Emine nâm hâtûn arz-ı hâl idüp İznikmid'de sâkin ammîsi kızı Râbi'a fevt olup metrûkâtı buna ve zevci ( ) nâm kimesneye intikâl idüp zevc-i mezbûr bunun hissesin virmeyüp muhâlefet itmekle mahallinde şer'le görölüp icrâ-yı hakk olunmaz ise Asitane'ye ihzâr olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın vech-i meşrûh üzere ihzârı-yçün yazılmışdır.

Evâhir-i L Sene [10]83 [Şubat 1673]

Hüküm:266

Galata kâdısına hüküm ki:

Galata'da muhtesib olan Mustafâ zîde kadruhû arz-ı hâl idüp Galata'ya yanaşan kalyonlardan resm-i sefineye Defter Cedîd-i Hâkânî'de ihtisâba hâsıl-ı kayd olmağın kânûn ve defter mûcebince taleb eyledüğün bildürüp kânûn ve defter mûcebince amel olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın gümrük defterlerine nazâr olundukda vech-i meşrûh üzere mastûr ve mukayyed bulunmağın der-kenârı mûcebince yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i R Sene [10]83 [Temmuz-Ağustos 1672]

Hüküm:267

Galata kâdısına hüküm ki:

Galata'da muhtesib olan Mustafâ arz-ı hâl idüp Galata'ya yanaşan müste'men sefineleriyle sâ'ir recberân sefinelerinden resm-i limân ve resm-i zımmî defterde Galata ihtisâbına hâsıl-ı kayd olunmağla kânûn ve defter mûcebince taleb eyledükde virmekde te'allül eyledüklerin bildürüp ol-bâbda hükm-i Humâyûnum recâ itmeğın gümrük defterlerine nazar olundukda zıkr olunan müste'men ve rençberân sefinelerinden vech-i meşrûh üzere alduğı mastûr ve mukayyed bulunmağın der-kenârı mûcebince yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i L Sene [10]83 [Ocak 1673]

Hüküm:268

Haleb beğlerbeğisine ve ( ) kâdısına hüküm ki:

Hacı Mehmed arz-ı hâl idüp Türkmân tâ'ifesinden Kırık Mehmed dimekle ma'rûf kimesne zimmetinde iki yüz eli esedî guruş hakkı olup virmekde te'allül ve inâd eyledüğün bildürüp şer'le görülüp icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın vech-i meşrûh üzere yazılmışdır.

Fî Evâhir-i L Sene [10]83 [Ocak 1673]

Hüküm:269

Bursa kâdısına hüküm ki:

Burusa Pınarbaşı kurbünde sâkin Hacı Mehmed arz-ı hâl idüp merhûm Sultân Orhân değirmânlarının ark suyu ve ahar değirnân ve debbâğ-hânelerinin suyu bunun evine cereyân itmekle yolu bozulup bunun meznîlin harâb idüp yedinde olan fetvâ-yı şerîf mücebince mezbûrân ? müste‘cirler ma‘rifet-i şer‘le ta‘mîr itdirilmek bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın şer‘le görülmek için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı N Sene [10]83 [Aralık 1672, Ocak 1673]

Hüküm:270

Kapûdân paşaya ve Lapseki kâdısına hüküm ki:

Mehmed arz-ı hâl idüp kazâ-i mezbûra tâbi‘ Bergos kasabasında sâkin Fettah oğlı Mehmed ve Kır-Azadi ? nâm kimesneler zimmetinde mîrî dokuz akçası olmağın taleb eyledükde virmekde te‘allül itmeleriyle mahallinde şer‘le görölüp icrâ-yı hakk olunmak için yazılmışdır.

Evâsıt-ı N Sene [10]83 [Aralık 1672, Ocak 1673]

Hüküm:271

( ) kâdısına hüküm ki:

Abdüllatif arz-ı hâl idüp mütevellîsi olduğı yeniçeri orta malından Civân-zâde kuzzâtdan Mehmed nâm kâdı zimmetinde bir mikdâr vakf akçası olup virmekde te‘allül itmeğın şer‘le görölüp icrâ-yı hakk olunmak için yazılmışdır.

Evâsıt-ı N Sene [10]83 [Aralık 1672, Ocak 1673]

Hüküm:272

Ilgûn kâdısına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûrda kethüdâ-yeri olan Mehmed arz-ı hâl idüp kazâ-i mezbûrda vâki‘ mehterân tâ’ifesinin zabt u rabtını kethüdâ-yeri olanlara mahsûs olup müdâhale olunmak icâb itmez iken kazâ-i mezbûrda yeniçeri serdârı olan mâni‘ olmağın yedinde olan mektûb mücebince mu‘amele olunmak için kadîmî üzere hüküm yazılmışdır.

Evâsıt-ı N Sene [10]83 [Aralık 1672, Ocak 1673]

Hüküm:273

Geyve kâdısına hüküm ki:

Erbâb-ı timârdan İsmâ'il arz-ı hâl idüp Hüdâvendigâr Sancağı'nda Geyve nâhiyesinde vâkı Hisarlık ve gayrıdan berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu timârı karyelerin civârında vâkı' meşrûh timâra mutasarrıf olan Muharrem nâm kimesnenin iki çiftlik yeri olmağla mezbûr Muharrem şirret idüp re'âyâsına rüşvet virmekle iki karyenin öşrün alup gadr itmekle men' için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı N Sene [10]83 [Aralık 1672, Ocak 1673]

Hüküm:274

Geyve kâdısına hüküm ki:

Erbâb-ı timârdan İsmâ'il arz-ı hâl idüp berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu timârı karyelerinden ( ) ve tevâbi' i karyelerin hudûdı dâhilinde kadîmden öşr ü resmin aldığı yerlerin hâricden kimesnenin alâkası yoğiken civârında vâkı' Ali nâm za'im öşr ü resmine müdâhale itmeğın mahallinde şer'le görülüp icrâ-yı hakk olunmaz ise Âsitâne'ye arz ve i'lâm olunmak için yazılmışdır.

Evâsıt-ı N Sene [10]83 [Aralık 1672, Ocak 1673]

Hüküm:275

Uluborlu kâdısına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûr sâkinlerinden ( ) ve ( ) zımmîler arz-ı hâl idüp bunların üzerlerine şer'an bir nesne sâbit ve zâhir olmuş değıl iken kazâ-i mezbûrda voyvoda olan ( ) ve sâ'ir ehl-i örf tâ'ifesi siz şurb-ı hamr idesiz deyu hilâf-ı şer' rencîde itmeleriyle hilâf-ı şer' rencîde olmamaları için şurutuyla yazılmışdır.

Evâsıt-ı N Sene [10]83 [Aralık 1672, Ocak 1673]

Hüküm:276

Sakız monlâsına hüküm ki:

İsmihân Hâtûn arz-ı hâl idüp mezbûrenin cezîre-i Sakız'da vâki' müteveffâ Kâsım Murâd nâm kimesne gümrük-hâne ve gümrüğe mülhâk bir bâb dükkân ve mahzen binâ idüp zikr olunan mahzen ve gümrük ve dükkânların hâsıl olan icâresinden almak üzere yine kazâ-i mezbûrda vâki' câmi'-i şerîfde kendü ruhu-çün Yasin Cüz-i Şerîfi tilâvet oluna deyu evlâd u evlâdına vakf u şart idüp mezbûre hâtûn ber-mûceb-i şart-ı vâkıf mütevellî olup zikr olunan imârâtın icâresin almak üzere Hatun Hacı Hüseyin tarafından vekîl idüp gördükde mezbûr Hacı Hüseyin mücerred bunu ta'cîz için ben aldım deyu dahl ü nizâ' itmeğin yedinde olan vakfîyye-i ma'mûlün-bihâsı mûcebince amel olunup hilâf-ı şart-ı vâkıf ol-vechile nizâ' iden merkûm Hacı Hüseyin'e müdâhale ve mu'arâza ve rencîde itdirmeyüp men' u def' olunmak için yazılmışdır.

Evâsıt-ı N Sene [10]82 [Ocak 1672]

Hüküm:277

Malatya kâdısına hüküm ki:

Malatya'da vâki' Hâtûniye Tekyesi fukarâsından Hüseyin ve sâ'irleri arz-ı hâl idüp vakfın kurâ ve mezârî'i olup vâkıf-ı mezkûre vakfîyesinde fukarâsına it'am-ı ta'am olmak üzere vakf u şart olmuşken hâlâ vakf-ı mezbûr mütevellîsi olanlar hilâf-ı şart-ı vâkıf hâsıl olana ilâveten kendüleri ekl ü bel' idüp fukarâya ta'am-ı tabh olunmayup gadr olmağın vakfîyye-i ma'mûlün-bihâ mûcebince amel olunmak bâbında şurutuyla yazılmışdır.

Evâsıt-ı Râ Sene [10]83 [Temmuz 1672]

Hüküm:278

Mağnisa ve ( ) kâdılarına ve Saruhân Sancağı mütesellimine hüküm ki:

Zu'amâdan Mehmed arz-ı hâl idüp berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu ze'âmeti karyelerinden ( ) ve havâssı karyelerinin defterlü re'âyâsından olanlara çift ve hayvanların bozup ? ve zirâ'at olunur yerlere zirâ'at itmeyen ba'zı re'âyâdan dahi kânûn üzere zahirelerin iki sefer taleb itmeğin kazâ-i mezbûr sâkinlerinden Kori Hacı oğlu ve ba'zı kimesneler mâni' olup ze'âmeti mahsûlünün gadr itmeleriyle hilâf-ı şer' ve kânûn müdâhale itdirilmemek üzere şurutuyla yazılmışdır.

Evâhir-i N Sene [10]83 [Ocak 1673]

Hüküm:279

Anadolu beğlerbeğisine ve Atala kâdısına hüküm ki:

Sadâtdan Seyyid Mehmed ve Nu‘mân ve Süleymân arz-ı hâl idüp mezbûrların cedleri seyyîd olmağın siyâdet hücceti Atala'da sâkin akrabâları Çomaklu Şeyhî dimekle meşhûr kimesneye hıfz olunmak üzere emânet vaz‘ idüp mezbûre fevt olmağla oğlı Seyyid Ahmed nâm kimesneden taleb itmeğın virmekde te‘allül itmekle kâ'im-makâmı ma‘rifetiyle alıvirilmek için yazılmışdır.

Evâhir-i N Sene [10]83 [Ocak 1673]

Hüküm:280

Sivâs kâdısına hüküm ki:

Sivâs'da nâkîb-i kâ'im-makâm olan Seyyid Abdurrahmân mektûb gönderüp Sivâs sâkinlerinden sadâtdan Seyyid Kâsım ve Seyyid Ali ve Seyyid Hamza ve sâ'irleri meclîs-i şer‘-i şerîfe varup kendü ma‘işetleri için olan fetvâları ( ) nâm mahall-i hukûkda kethüdâları olan Abbâs nâm kimesne Sivâs beğlerbeğisi olan Mehmed Paşa nâm mîr-i mîrânda ihtivâ itmeleriyle ... nâmına bunlardan hilâf-ı kânûn ve mugâyir-i hatt-ı Humâyûn akça taleb itmeleriyle men‘ olunmuşken mezbûr Abbâs üzerlerine bölük gönderüp ... nâmına hilâf-ı şerîf otuz üç esedi gurusların alup zulm itmekle şer‘le görülüp ol-vechile akçaların alduğı vâki‘ ise alup girü redd olunmak için yazılmışdır.

[Tarihsiz]

Hüküm:281

Kütahyâ monlâsına ve Simâv ve ( ) kâdılarına hüküm ki:

Mîrâhor-ı evvel olan Hüseyin dâme mecdühû arz-ı hâl idüp taht-ı kazânızda berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğı ze‘âmeti karyelerinden Depecik ve tevâbî‘i karyeleri min küllî el-vücûh mefrûzu'l-kalem serbest olub re‘âyâ yedlerinde müte‘addid evâmir-i şerîfeler var iken hâlâ Kütahya mütesellimi bilâ emr-i şerîf arpa

ve samân osun ve bağçe ve mâl ve sâ'ir bunun emsâli tekâlif sâlâriye idüp mûma-ileyhin ze'âmeti re'âyâsını rencîde idüp gadr itmekle ol-vechile olan zulm vü te'addîsi men' u def olunmak bâbında şurutuyla hüküm virilmiştir.

Evâhir-i N Sene [10]83 [Ocak 1673]

Hüküm:282

Trabzon kâdısına ve Of kâdısına hüküm ki:

Of kâdısı mektûb gönderüp Of kazâsı ahâlîsinden Mustafâ nâm emîn meclîs-i şer'î şerîfe varup kazâ-i mezkûra tâbi' Ağaçbaşı ve Büyükşinek nâm mevki'de sene be sene metâ' getüren Türkmân tâ'ifesi deryâdan dahi kazâ-i mezbûr iskelesine gelen tüccâr tâ'ifesi getirdükleri metâ'ları için kânûn üzere gümrüğün virmekte te'allül itmeleriyle kânûn üzere yazılmışdır.

Evâhir-i N Sene [10]83 [Ocak 1673]

Hüküm:283

Osmancık kâdısına hüküm ki:

Gürcü Paşa zevcesi Şerife Fâtîma Hâtûn arz-ı hâl idüp Osmancık'da vâki' cediti Koca Mehmed Paşa'nın câmi' ve imâreti ve sâ'ir evkâfi tevliyeti ber-mûceb-i şart-ı vâkîf meşrûtiyet üzere mutasarrıfe olup dahl olunmak icâb eylemez iken âhardan Abdülkâdir nâm kimesne hilâf-ı inhâ bir tarikile bilâ murafa'a bir berât peydâ idüp tevliyet-i mezbûrun zabtına adem gönderüp te'addî itmekle tevliyet-i mezbûr yine Osmancık'da sâkin Kudret Ağa dimekle ma'rûf kimesne ma'rifet-i şer'le emâneten zabt idüp Abdülkâdir tarafından evkâf-ı mezbûrun zâbiti olan ( ) nâm kimesneyi elinde olan temessükâtlarıyla Âsitâne-i Sa'âdetim'e havâle olunup Dîvân-ı Humâyûn'da murâfa'a olmaları bâbında emr-i şerîfim virilmiken memhûr temessükâtlarıyla Âsitâne'ye ihzâr olunmak üzere yazılmışdır.

Evâsıt-ı Râ Sene [10]82 [Temmuz 1671]

Hüküm:284

Anadolu beğerbeğisine ve Kütahyâ monlâsına hüküm ki:

Zu'amâdan Abdî arz-ı hâl idüp Hamid Sancağı'nda ve ( ) nahiyesinde nefsi-i Kiçiborlu ve gayrıdan mutasarrıf olduğu yirmi altı bin otuz akça ze'âmetinde vâki' olan yağ ve soğan ve meyve ve yarma ve cevizden sûret-i defter-i hâkânîde öşri hâsıl yazılıp yedinde olan berât-ı ve sûret-i defter mücebine ashâbından öşürlerin taleb eyledükde virmekte te'allül itmeleriyle bundan akdem müteaddiden evâmîr-i şerîfeler virilmişken yerlûden Kara Hasan ve Fethi ve Mustafâ ve Mal Hamza ve Dîvân Mehmed ve Deli Ahmed ve Arslân ve Hacı Receb ve Hacı İsmâ'il ve Süleymân nâm kimesneler kendü hevâsına tâbi' eşkiyâ ile cem'iyet idüp sâ'ir re'âyâyı dahi tahrîk ve ihtilâl itmeleriyle hukûk ve rûsûmdan bir akça aldurmayup ve şütûm-ı galiz ile şetm ve askerî iddî'asın idüp gadr eyledüklerin bildürüp ol-bâbda hükm-i Humâyûnum recâ itmeğin mücib-i cem'iyet ... olan re'âyâlar ile mahallinde da'vâları şer'le görülüp icrâ-yı hakk olunmaz ise Âsitâne'ye ihzâr için yazılmışdır.

Evâhir-i Râ Sene [10]83 [Temmuz 1672]

Hüküm:285

Eskişehir beğine ve kâdısına hüküm ki:

Vezîr-i a'zâm-ı sâbık Süleymân Paşa ve zevcesi Ayişe Sultân dâmet ismetuhânın mutasarrıfı oldukları çiftliği kethüdâsı olan ( ) arz-ı hâl idüp kazâ-i mezbûra tâbi' İlyâs nâm karye sâkinlerinde Kâsım oğlu Mustafâ ve Sarrâc oğlu Ali ve Süleymân nâm kimesneler hevâlarına tâbi' eşkiya ile mezbûr çiftliği kethüdâsı mezbûru katl ve çiftliği ihrâk itmek kasdıyla üzerlerine varup dâ'imâ cevri ü şekâvet üzere olmalarıyla mezbûrlar kendü hâllerinde olmayup ehl-i fesâd oldukları zâhir ? olmağın a'yân-ı vilâyetden mezbûrân kimesneler çiftlik kethüdâsına ve huddâmlarına ve emlâkı zarar ? çekmemek üzere mu'temedün-aleyh kimesneler kefil olup yâhûd kefil olmazlar ise mezbûrlar Âsitâne'ye ihzâr olunmak bâbında emri-i şerîfim recâ itmeğin vech-i meşrûh üzere yazılmışdır.

Evâsıt-ı Râ Sene [10]83 [Temmuz 1672]

Hüküm:286

Anadolu beğlerbeğisine ve Seferihisâr kâdısına hüküm ki:

Ahmed nâm kimesne arz-ı hâl idüp Seferihisâr kazâsına tâbi‘ Karavâdi nâm karye sâkinlerinden Mustafâ nâm kimesnede bin yaldız altun ve dört yüz esedi ve sekiz yüz koyun ve iki re’s at ve dört kısrâk sehm hisseleri olup taleb eyledükde virmekde te‘allül eyledüğün bildürüp mahallinde şer‘le görülüp icrâ-yı hakk olunmaz ise Âsitâne'ye havâle olunmak üzere şurutuyla yazılmışdır.

Evâhir-i B Sene [10]83 [Kasım 1672]

Hüküm:287

Sivâs paşasına ve Zeytûn kâdısına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûra tâbi‘ Kovancı nâm karye ahâlisi arz-ı hâl idüp Tokâd mukâta‘asının aklâmından olmak üzere muharrer-i hîn-i tahrîrde karye-i mezbûreye doksan guruş her sene maktû‘ kayd idüp cem‘ine me’ mûr olanlar varup maktû‘ların alup bunlar ile ma‘an maktû‘ kayd olunan İsmâ‘il ve Ahmed ve Âsûr ve Yûsuf ve Mustafâ ve Mehmed ve diğêr Mustafâ ve ... nâm kimesneler on iki seneden berü hisselerine düşen maktû‘yu virmeyüp zimmetlerinde kalmağın şer‘le görülüp zimmetlerinde zuhûr iden her ne ise ma‘rifet-i şer‘le alıvirilmek bâbında emr-i şerîfîm recâ itmeğın şer‘le görülmek için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i N Sene [10]83 [Ocak 1673]

Hüküm:288

Kütahyâ kâdısına hüküm ki:

Tophâne'de Mustafâ Ağa binâ eyledüğü mescîdi evkâfının mütevellîsi olan Ömer arz-ı hâl idüp sâbıkâ vakf mütevellîsi olan İbrâhim nâm kimesne de bir mikdâr mâl-ı vâkıf olup virmekde te‘allül itmekle şer‘le görülüp mâl-ı vâkıf ma‘rifeti şer‘le tahsîl olunmak üzere şurutuyla yazılmışdır.

Evâhir-i N Sene [10]83 [Ocak 1673]

Hüküm:289

Sivâs paşasına ve Tokâd ve Kayseriyye kâdılarına hüküm ki:

Tokād kasabası muzâfâtından Gökçek nahiyesine tâbi'Göli nâm karye ahâlîsi arz-ı hâl idüp kadîmü'l-eyyâmdan bunların karyelerine cârî olagelen suda kimesnenin müdâhili ve alâkası yoğiken civârlarında vâki' Korı nâm karye ahâlîsi ol suyun kadîmî mecrâsından ihrâc ve kendü karyelerine icrâ itdirüp nizâ'dan hâlî olmadukları ve bu bâbda da'vâlarına muvâfık fetvâları olduğın bildürüp mücebince amel olunmak için mahallinde şer'ke görüle deyu yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Ş Sene [10]82 [Aralık 1671]

Hüküm:290

Sivâs paşasına ve Sivâs ve Hân-ı Cedîd kâdılarına hüküm ki:

Kazâ-i Hân-ı Cedîd sâkinlerinden olup Boyacı tâ'ifesinden Vartanik nâm zımmî gelüp mezbûr hâm-dest olmayup üstâd-ı boyacı san'atında mâhir olup hilâf-ı şer' ve san'atı kimesneye te'addîsi yoğiken kazâ-i mezbûr sâkinlerinden olup eşirrâdan ba'zı zımmî boyacı tâ'ifesi mücerred bunu ta'ciz için biz sana boyâcılık itdirmezüz deyu kâr u kesbine mâni' olup te'addî itmeleriyle mezbûrlar ile murâfa'a-i şer' olup görüldükde mezbûr Vartanik zımmî san'atında mâhir olup üstâd-ı kâmil olduğı alatarikü'ş-şehâde meclîs-i şer'de bî-garez kimesneler haber vormeleriyle mezbûrlar mu'arazadan men' olunup kat'ı nizâ' ve fasl-ı husûmet için hüccet-i şer'iyye virilmişken mezbûrlar girü ol hüccete mugâyir nizâ' eyledüklerin bildürüp hüccet-i şer'iyye mukaddemâ ... virilen emr-i şerîfim mücebince amel olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın yedinde olan hüccet-i şer'iyye mücebince amel olunmak için yazılmışdır.

Evâhir-i S Sene 1083 [Haziran 1672]

Hüküm:291

Kal'acık kâdısına hüküm ki:

Kıdvetü'l-kuzat ve'l-mustahfizîn Kal'acık dizdârı olan ( ) zîde hıfzihû südde-i Sa'âdetime gelüp kadîmü'l-eyyâmdan kal'a-i mezbûr neferâtı Kal'acık'da sâkîn olup kal'ayı hıfz u hirâset idegelmişler iken hâlâ neferât-ı mezbûreden ba'zıları kal'aden hâric yerlerde tavattun idüp kal'a hâlî kalmağla mezbûrlar kadîmden olageldüğü üzere

kal'a içinde sâkin olup hârîc yerlerde sâkin olmamaları bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın kadîmden olageldüğü üzere amel olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâsıt- Ş Sene 1082 [Aralık 1671]

Hüküm:292

Sapanca kâdısına hüküm ki:

Vezîr-i a'zâm-ı sâbık müteveffâ Rüstem Paşa Evkâfi'nın evlâdiyyet ve meşrûtiyyet üzere mütevellîsi olan Mehmed dâme mecdühû gelüp vâkıf-ı muşârün-ileyhin Sapanca'da vâki' câmi'huddâmının azl ve nasbı vakf-ı mezbûr mütevellîsi olanlara şart u ta'yîn olunup kâdılar ve gayrı kimesnelerin azliyle cibâyet virilmeye deyu yedinde hatt-ı Humâyûn-ı sa'adet makrûnda ve vakfiyye-i ma'mûlün-bihâda mastûr ve mukayyed iken hâlâ Mehmed Veli nâm kimesne hilâf-ı inhâ bir arz peydâ idüp vakf-ı mezbûreden ba'zısına cibâyet virilegelmekle ? vakf-ı mezbûr mütevellîsine mürâca'at itmeyüp vakfa gadr itmekle vech-i meşrûh üzere vakf-ı mezbûr mütevellîsinin arzı mücebince olmayup ol-makûle hilâf-ı inhâ arz peydâ iden Mehmed Veli'nin berâtına amel olunmamak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın vech-i meşrûh üzere amel olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Ş Sene 1082 [Aralık 1671]

Hüküm:293

İznikmid kâdısına hüküm ki:

Kıbtî tâ'ifesinden Kara Mustafâ gelüp kıbtî tâ'ifesinden Çoban Mustafâ nâm kızını mezbûr kendü oğlı ( ) nâm kıbtîye nikâh idüp taht-ı nikâhında iken mezbûr Mustafâ mücerred bunu ta'cîz için ben kızımı ahar diyâra götürdüm deyu nizâ' itmekle Osmân nâm kıbtî mezbûr Çoban Mustafâ kızını ahar diyâra götürmemesi için müslümânlar beyninde nafakasına kefil olup kefâleti hücceti olmamağla hâliyâ mezbûr Çoban Mustafâ kızı mezbûreyi ayardup firâr eylemekle bu dahu kefil olan merkûm Osman'a nafakasına kefil olduğın mezbûr Mustafâ'yı bul dedikde te'allül itmekle

ma'rifet-i şer'le ahz itdirüp mahallinde şer'le görölüp te'allül ider ise Âsitâne-i Sa'âdetim'e havâle olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Ş Sene 1082 [Aralık 1671]

Hüküm:294

Sakız monlâsına hüküm ki:

Müteveffâ Gâzî Piyâle Paşa Evkâfı'nın meşrûtiyyet üzere mütevellîsi olan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mehmed zîde kadruhû Südde-i Sa'detim'e arz-ı hâl idüp vakf-ı muşârün-ileyhin Cezîre-i Sakız'da olan evkâf-ı umûrnu görmek için tarafından Sa'id nâm kimesneyi vekîl nasb itmekle lâkin mezbûr Sa'id ba'zı ebniye için akça sarf eylerim deyu mâl-ı vakfı ekl ü bel' itmekle ref' olunup hâlâ tarafından Mahmûd nâm kimesneyi vâki' olan umûrnu görmeğe tarafından vekîl nasb idüp yedime memhûr temessük virmekle mezbûr Sa'id'in ebniye için sarf eylediği meblağ ve hammâm kıtsından ve ba'zı yerden alduğu mahlûlât ve rüsûmâtın yerlü yerinde teftîş ü tefahhus olunup zimmetinde zuhûr iden meblağı vakfi-yçün alıvirilmek bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin mahallinde şer'le görölüp icrâ-yı hakk olunmak emrim olmuşdur deyu şurutuyla yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı S Sene 1082 [Haziran 1671]

Hüküm:295

Mihâliç nâ'ibine hüküm ki:

Kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Hüseyin zîde kadruhû Südde-i Sa'detim'e arz-ı hâl idüp bin seksen bir senesine mahsûb olmak üzere havâss-ı Humâyûndan Mihâliç ve tevâbi'i mukâta'ası uhdesinde olup lâkin mukâta'a-i mezbûr mülhâkâtından Göğercinlik kazâsına tâbi' Musacı ? ve Sofu nâm karyelerde sâkin Rûm keferesinin cizyelerin şart-ı iltizâmı üzere üçer yüz altmış akça alagelmişken Musacı ? nâm karyeden Penayod ? veledi Papalyorus'un ? dâ'inleri veledi Papalyos'un ve Penayod ? veledi olanları ve Kaluç ? nâm karyeden Kocatnaş ve Dani ve Dimitri veledi Nikola ve ba'zı zimmîler ile yek-dîl ve yek-cihet olmalarıyla hevâlarına tâbi' Göğercinlik kâdısına istinâd itmeleriyle mücerred emîn-i mezbûru ta'cîz için evlü olanlarımız seksenar akça ve mücerred olanlarımız altmış akça virürüzdeyu te'allül ve inâd

itmeleriyle mâl-ı mîrî gadr ve şart-ı iltizâmına külli noksân müretteb olduğın bildürüp yedinde olan berât ve mâliye tarafından virilen evâmir-i şerîfim mücebince amel olunup ahvâleri Mihâliç kazâsında şer'le görülüp icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın mâliye tarafından virilen berât ve evâmir-i şerîfim mücebince amel olunmak emrim olmuştur deyu şurutuyla yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı S Sene 1082 [Haziran 1671]

Hüküm:296

Karaman beğlerbeğisine ve Konya monlâsına ve Bayburd kâdısına hüküm ki:

Bi'l-fi'l Dârü's-sa'âdetim Ağası olup nâzır-ı evkâf-ı Haremeyni'ş-şerîfeyn olan itftihârü'l-havâs ve'l-mukarribîn mu'temedü'l-mülûk ve's-selâtin Yûsuf Ağa dâme uluvvuhu Südde-i Sa'âdetim'e arz gönderüp Konya'da vâki' merhûm ve mağfûrun-leh Sultân Selîm Hân tâbe serâhûnun câmi'-i şerîfleri evkâfindan Bayburd kazâsına tâbi' Kemiskir ? nâm vakf karyenin sınırı dâhinde kadîmden öşr-i resmi vakfi-yçün alınagelen yerlerden bir mikdâr dönüm yerleri karye-i mezbûr re'âyâsı fuzûlen zabt ve zirâ'at idüp hâsıl eyledükleri terekelerinin esb-keşân voyvodası olanlara virüp vakf tarafından varan voyvodalara virmeyüp vakfi gadr u te'addî eylemeleriyle vakf-ı mezbûr sipâhî yedlerinde olan korı defteri ve sınır-nâme mücebince amel olunup âhardan dahl olunmamak bâbında emr-i şerîfim virilmek recâsına i'lâm itmeğın vech-i meşrûh üzere amel olunmak emrim olmuştur deyu şurutuyla yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı S Sene 1082 [Haziran 1671]

Hüküm:297

Âsitâne'den Vân'a varınca yol üzerinde olan kâdıllara ve kethüdâ-yerleri ve serdârları ve sâ'ir iş erlerine hüküm ki:

Hâliyâ Vân kurbünde vâki' Ulah gelüp manastırının Ermeni patriği olan Agop ... nâm patrik İstanbul'da olup Kudüs-i Şerîf'de olan ermeni manastırı patrikliğinin ahvâline ihtilâl ve ana müte'allik umûr-ı batılaya mücâveze olduğından teşekkî olduğın düstûr-ı mükerrerem müşîr-i müfehhem nizâmü'l-âlem vezîr-i a'zam ? Ahmed Paşa edâmallahû Te'alâ iclâlehû cânibinden Âsitâne-i Sa'âdetim'e i'lâm olunmağın patrik-i mezbûr ba'de't-devâm İstanbul'da durmayup manastırına girmek ? fermânım

olmağın her kangınızın taht-ı mersûsuna dâhil olur ise ta'yîn olunan mübâşir birle bi-hâber ? tevkîf itdirmeyüp bırakılmayup nakl ve irsâl itdirilmek üzere mü'ekked hüküm virilmiştir.

Fî Evâ'il-i Zâ Sene [10]83 [Şubat 1673]

Hüküm:298

Sultân-hisârı kâdısına ve Denizli ve kazâsında nâkîb kâ'im-makâmına hüküm ki:

Müteveffâ Müfettiş Mehmed Paşa'nın Sultân-hisârı kazâsında olan iki kıt'a incir bağçesin yine Sultân-hisârı kazâsında sâkin Seyyid nâmına Hacı Mehmed Ağa dimekle ma'rûf kimesneye müteveffâ-yı muşârün-ileyhe hâl-ı hayâtında sipâriş idüp her sene muhâsebesin görür iken muşârün-ileyh fevt oldukdan berü gelüp oğullarıyla muhâsebesin görmeyüp zimmetinde hakları kalmağla senki nakîb kâ'im-makâmı mezbûrsun mezbûr Seyyid Mehmed'i Âsitâne'ye ihzâr eylesinki muhâsebesi görülmeyüp zimmetinde zuhûr iden hakları alıvirilmek üzere nakîb kâ'im-makâmı mektûbu mücebince yazılmışdır.

Evâsıt-ı Zâ Sene [10]82 [Mart 1672]

Hüküm:299

Mudânya nâ'ibine hüküm ki:

Mudanya sâkinlerinden Panayot arz-ı hâl idüp mezbûrun kimesneye deyni ve şer'an üzerine bir nesne sâbit olmuş değil iken yine kasaba-i Mudânya sâkinlerinden ba'zı zimmî tâ'ifesi mücerred ta'cîz için sen Holas zimmînin sana havâle eylediği beş yüz guruşu sen virmeğe ta'ahhüd itmiş idin ol takdîrce meblağ-ı mezbûru senden aluruz deyu hevâsına tâbi' ba'zı kimesneler ile yek-dîl zor şahid ikâmetiyle rencîdeden hâlî olmamağla mezbûrlar Âsitâne-i Sa'âdetim'e ihzâr olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın virilmeğın vech-i meşrûh üzere ihzârı-çün yazılmışdır.

Evâsıt-ı Zâ Sene [10]82 [Mart 1672]

Hüküm:300

Konya monlâsına ve Eskiil kâdısına hüküm ki:

Dârü's-sa'âde Ağası Yûsuf Ağa arz gönderüp kasaba-i Sultâniye'de vâki' Sultân Selîm Hân tâbe serâhû câmi'-i şerîfi evkâfindan olup Karaca-dağı kurâsı re'âyâları üzerlerine kayd olunan seksen hâneyi cânib-i mîrîye beher sene edâ idegelmişler iken re'âyâ-yı mezbûrdan vakfin mahsûlüne müte'ahhid odûn korusundan bilâ ücret vakfin îmâretine odun çekmek şartıyla üzerlerinde olan seksen hânelerin ref' olunup yedlerine mu'af-nâme-i Humâyûn virilmişken hâlâ re'âyâ-yı mezbûr îmâret-i mezbûreye taşıdıkları odundan ücret aluruz deyu nizâ' itmeleriyle yedlerinde olan mu'af-nâme mûcebince amel olunup cânib-i vakıfdan ücret talep olunmamak bâbında emr-i şerîfim virilmek recâsına i'lâm itmeğin vech-i meşrûh üzere yazılmışdır.

Evâsıt-ı Zâ Sene [10]82 [Mart 1672]

Hüküm:301

Galata kâdısına hüküm ki:

Dârü's-sa'âde Ağası Yûsuf Ağa arz gönderüp İstanbul'da Şehzâde Sultân Mehmed Hân Evkâfindan olup Galata'ya tâbi' Marmara nâhiyesinde Kara-Bigâ ve tevâbi' i karyelerinin defterlü re'âyâsı üzerlerine edâsı lâzım gelen hukûk ve rüsûmların vakfin imzâlu ve nişânlu defterlerinde kayd u tasrîh olduğu üzere kadîmden bu ana değin zâbitlerine edâ iderler iken bir iki senedir içlerinden ba'zı re'âyâ cümleye sülûk idüp te'allül eyledüğün bildürüp vakfin tuğrâlu ve nişânlu defterlerinde kayd u tahrîr olduğu üzere hukûk ve rüsûm ve a'şarı her ne ise ve müsta'celen alıvrilüp bir ferde te'allül itdirilmemek bâbında hükm-i Humâyûnum recâsına i'lâm itmeğin vech-i meşrûh üzere yazılmışdır.

Evâsıt-ı Z Sene [10]82 [Nisan 1672]

Hüküm:302

Nâzilli ve Sultân-hisârı kâdılarına hüküm ki:

Hayme-i hâssa-i mehterândan ser-bölük başı Hacı Mehmed arz-ı hâl idüp Sultân-hisârı kazâsında müstakîl mülkiyet üzere tasarrufunda olan bağçesin Nazilli

sâkinlerinden olup ebnâ-i sipâhîyândan bunun karındaşı Hacı Ali nâm sipâhî bi-vech ve bilâ-sebebe fuzûlen zabt ve muhâsebesin görmeyüp te'addî eyledüğün bildürüp mahallinde şer'le görölüp icrâ-yı hakk olunmaz ise Âsitâne'ye ihzârı-yçün şurutuyla yazılmışdır.

Evâsıt-ı Zâ Sene [10]82 [Şubat 1673]

Hüküm:303

İstanbul kâdısına hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetim'e mektûb gönderüp İstanbul'da müteveffâ Bâlî Halîfe ibn-i Abdal nâm sahibü'l-hayrın tevliyet ve süknâsı mahmiyye-i mezbûrede Pirinçi Sinân Mahallesi'nde mescidi mü'ezzini olan kimesneye şart u ta'yîn eyledüğü vakfiyesinde mastûr olmağın mescid-i mezbûr mü'ezzini olup mütevellîsi olan Hüseyin Halîfe meclîs-i şer'e varup yine mahalle-i mezbûrede vâki' bi-hesâbı terbi'i iki yüz doksan dört zirâ' arsalı fevkânî iki köhne oda ve iki köhne sofa bir köhne tahtânî oda ve bir mikdâr holü ve su kuyusu müştamil olan vakf menzîline mahal-i mezbûre kurbünde Debbâğ-zâde Mahallesi'nde vâki' rey'inde ve kıymet ve vüs'at cihetlerinden evfer ve ekser olan ma'lûmetü'l-hudûd mülk menzili mâliki olan Hasan zîde kadruhû ile mübâdele murâd idüp İstanbul'da vakfa enfa' olmağla mübâdele olunmak bâbında izni Humâyûn recâ itmeğın mesâğ-ı şer'i üzere mübâdele olunmak için şurutuyla yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Zâ Sene [10]82 [Şubat-Mart 1672]

Hüküm:304

Kavâla kâdısına hüküm ki:

Taşöz ahâlîsi arz-ı hâl idüp hâlâ Taş kâdısı olan ( ) nâm kâdı kazâ-i mezbûr sâkinlerinden sekiz nefer kimesnelerin şer'an üzerlerine bir cürm sâbit olmayup haklarında ? mürâsele akçası deyü otuz bin akçaların alup ve hamr husûsı-çün her karyeden onar guruş cem' eyledüğünden mâ'ada bir mâdde için dahi elli beş guruş alup cem'an kazâ ahâlîsinden üç yük akçadan ziyâde akçaların alup zulm ü te'addî eyledüğün bildürüp icrâ-yı hakk olunmak bâbından emr-i şerîfim recâ eyledükleri

ecilden kazâ-i mezbûr re'âyâ fukarâsından hilâf-ı şer' aldığı akçaların girü ashâbına reddi için şurutuyla yazılmışdır.

Evâ'il-i Zâ [10]82 [Şubat-Mart 1672]

Hüküm:305

Anadolu beğlerbeğisine ve ( ) kādılarına hüküm ki:

( ) zîde kadruhû arz-ı hâl idüp bi'l-fi'l Dârü's-sa'âdetim Ağası Yûsuf Ağa dâme ûluvvuhûnun mutasarrıfı olduğu Bozguş ve Kılıcân hâsları voyvoda havâssı olup mezbûrdan Kütâhya kurbünde sâkin cemâ'at-i Şehidlü kabilesi re'âyâsının üzerlerine edâları lâzım gelen adet-ı ağnâmlarından ve rüsûm-ı ra'ıyyetlerinden re'âyâ zimmetinde ba'zı bakâyâsı kalup yedinde olan sûret-i defter ve virdikleri temessükleri mûcebince taleb eyledükde mezbûrlar virmekde te'allül eyledüklerin bildürüp defter mûcebince tahsîl olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın vech-i meşrûh üzere yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Zâ Sene [10]82 [Şubat-Mart 1672]

Hüküm:306

Lefke nâ'ibine hüküm ki:

Mektûb gönderüp kasaba-i Lefke'de bundan akdem fevt olan Solak-zâde Mehmed'in sulbiye kızları Fâtıma ve Emine nâm hâtûnlar meclîs-i şer'e varup mezbûrların karındaşları Mehmed nâm sipâhî fevt olup sagîr eytâmına vâsî ve bunların babaları Solak-zâde'nin muhallefâtına vâzı'ü'l-yed olan Emine nâm hâtûndan irs-i şer'le babalarından intikâl iden hisselerini taleb eyledüklerinde mezbûre Emine'nin zevci Hasan nâm yeniçeri zevcesi mezbûrenin tarafından vekîlim deyu mezbûru şer'e dâ'vet eyledüklerinde itâ'at-i şer' itmedüğünden mâ'adâ mezkûre Emine'nin karındaşı Hüseyin nâm sipâhî dahi ben kız karındaşımın vekîliyim deyu muhallefât defterini ateşe atup gadr eyledüklerin bildürüp emr-i şerîfim virilmek recasına arz itmeğın mahallinde şer'le görölüp icrâ-yı hakk olunmaz ise Âsitâne'ye havâle olunmak için yazılmışdır.

Evâsıt-ı Z Sene [10]82 [Nisan 1672]

Hüküm:307

İznikmid kādısına hüküm ki:

İznikmid'de vâki' Kutbeddin Çelebi Evkâfî'nın mütevellîsi olan Nureddin gelüp vakf-ı mezbûr yedlerinde İznikmid kazâsında ma'lûmetü'l-hudûd bostân yerleri dimekle ma'rûf zirâ'at olunur yerlerin üzerinde haymane meyve isticârı olup Hacı Halîl oğlu Mustafâ zabt ider iken fevt olup ol yerler oğullarına intikâl idüp ber-vech-i iştirâk zabt iderler iken fevt olmalarıyla üzerinde tapuya müstehak olanlar vakıf-çün zabt itmek istedikde Hacı Mustafâ'nın kızları nizâ' itmeleriyle mukaddemâ mütevellî olan Mustafâ nâ kimesne ile murafa'a olduklarında ol bostân yerler vakıf-çün hükm olunup hüccet-i şer'iyeye virilmişken girü nizâ' itmekden hâlî olmamalarıyla mahallinde şer'le görülüp icrâ-yı hakk olunmaz ise Âsitâne'ye havâle olunmak vakf-ı mezbûr nâzırı olup Dârü's-sa'âde Ağası Yûsuf Ağa tarafından virilen mektûb mûcebince yazılmışdır.

Evâhir-i Z Sene [10]82 [Nisan 1672]

Hüküm:308

Haleb monlâsına ve mütesellimine hüküm ki:

Haleb'de vâki' Behrâm Paşa Câmî'-i Evkâfî mütevellîsi olup Gazze Sancağı beği olan Mûsa dâme izzihû arz-ı hâl idüp câmî'-i mezbûr mürtezikaları vâkıf-ı muşârün-ileyh vakfiyesinde şart u ta'yin eylediği vazîfelerine kanâ'at itmeyüp her biri şart-ı vakfa mugâyir mütevellî-i vakıfan ziyâde vazîfe taleb idüp te'addî eyledüklerin bildürüp vakfiye mûcebince ta'yîn olduğu vazîfeleri aldıklarından-sonra ziyâde talebiyle rencîde olunmamak üzere şurutuyla yazılmışdır.

Evâhir-i Z Sene [10]82 [Nisan 1672]

Hüküm:309

İznikmid kādısına hüküm ki:

Arslân nâm sipâhî arz-ı hâl idüp mezkûrun ulûfesi bedeli İznikmid'de senevî dört bin akça hâsıl olur kahve-i tahmîs mukâta'asıyla nev'ini ? ihbâr idüp tahmisci-i merkûmun mîrî tarafından mu'ayyen yeri olmamağla kendü malıyla bir firun yapup

üç seneden berü işledüp kimesne müdâhale itdirilmemişken Osman Efendi dimekle ma'rûf kimesne hâlâ bir firûn ihdâs idüp mücerred kendü fırınıyla ... benim fırınümde kirâ ile işle deyu rencîdeden hâlî olmaduğın bildürüp emr-i şerîfim recâ itmeğın mukâta'a-i mezbûr kendüye tevcîh olduğı zamandan kendü malıyla mülk firunda işleyüp mezbûr Osman benim fırınümde işle deyu hilâf-ı şer' ve bilâ emr-i şerîf müdâhale itdirilmeye mütenebbih olmaz ise ahvâli Âsitâne-i Sa'âdetim'e arz olunmak üzere yazılmışdır.

Evâ'il-i Z Sene [10]82 [Mart-Nisan 1672]

Hüküm:310

İznikmid kâdısına hüküm ki:

Todori zımmî arz-ı hâl idüp İstanbul'da Dimitri zımmîye karz-ı şer'î ile guruş virüp defa'atle taleb eyledükde virmekte te'allül itmeğın mahallinde şer'le görülüp icrâ-yı hakk olunmaz ise Âsitâne'ye havâle olunaz üzere yazılmışdır.

Evâ'il-i Z Sene [10]82 [Mart-Nisan 1672]

Hüküm:311

Âsitâne'den Ordu-yı Humâyûn'a varınca yol üzerinde olan kâdıllara ve iş erlerine hüküm ki:

Müceddeden kat' olunan Ceyb-i Humâyûn akçası arabalara tahmîl olunup revâne olmağın Ordu-yu Humâyûn'a varınca yolda zabt u hirâset olunmak içün kânûn üzere yol emri virilmişdir.

Evâ'il-i Z Sene [10]82 [Mart-Nisan 1672]

Hüküm:312

Ber-vech-i arpalık Mihâliç ve Aydıncık ve Manyas ve Gönen ve Balya ve Ünye kâdıllarına hüküm ki:

Bi'l-fi'l hassa bostancılarım başı olan Osman dâme mecdühû arz-ı hâl gönderüp bağçe-i hassâmda vâki' beher sene Istabl-ı Âmirem mühimmâtı-yçün keçi kılı her vukıyyesi ikişer akçaya iştirâ olunmak mu'tâd olmağın imdi taht-ı kazânızdan işbu

sene-i mübârekede dahi üslûb-ı sâbık üzere iştirâ olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin recâ itmeğin vech-i meşrûh üzere amel olunmak emrim olmuşdur deyu yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı M Sene 1083 [Mayıs 1672]

Hüküm:313

Ber-vech-i arpalık Bolu kâdısına ve ( ) ve ( ) ve ( ) kâdılarına hüküm ki:

Seyyidetü'l-muhadderât Vâlidem sultân dâmet ismetuhânın kethüdâsı olan Mustafâ dâme mecdühû arz-ı hâl idüp muşârün-ileyhânın bana vâcib eyledüğü Sultân-hisârı kal'ası neferâtının Bolu Sancağı'nda taht-ı kazânızda berât-ı şerîfme mutasarrıfı oldukları timârlarının zabtına ve ba'zısın dahi câmi'-i şerîf vakfına â'id olan timarların mahsûlâtını ahz u kabzına vardıklarında şer'an üzerlerine bir cürm sâbit ve zâhir olmadan mücerred celb-i mâl için kal'a-i mezbûr neferâtının ba'zısı hilâfa vakı' mevâdd istinâdlarıyla livâ-i mezbûr mütesellimi ve sübaşları bi-gayrı hakk ahz ve fuzûlen akçaların alup neferât-ı mezbûre ol-vechile külli gadr olunmağın bi-hasebi's-şer' iktizâ itdıkde âhardan müdâhil olunmayup yine kal'a-i mezbûre ser-bölüklerinden Osmân nâm kimesneye ahz itdirilmek bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin vech-i meşrûh üzere amel olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı R Sene 1083 [Ağustos 1672]

Hüküm:314

İznikmid kâdısına hüküm ki:

Abdî zîde kadruhû arz-ı hâl idüp bin seksen üç senesine mahsûb olmak üzere Kocaili Sancağı'nın yave cizyesi uhdesinde olup yedinde olan berât ve mâliye tarafından virilen emr-i şerîfim mücebinmce livâ-i mezbûr keferesinin üzerlerine edâsı lâzım gelen cizyelerini taleb eyledükde nefsi-i İznikmid'de mütemekkîn Ermeni tâ'ifesinden Çavuş oğlu dimekle ma'rûf ( ) nâm ermeni ile ( ) nâm ermeni kendü hâllerinde olmayup mîrînin cem' ü tahsiline mâni' olduklarından gayrı kızıl ve kırkık ve zuyûf akça virüp ve gurus ve esedî gurus ziyâdeye teklif idüp gadr eylemeleriyle mezbûr zımmîler kendü hâllerinde olup mütenebbih olmazlar ise Âsitâne-i Sa'âdetim'e ihzâr olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin vech-i meşrûh üzere yazılmışdır.

Fî Evâhir-i M Sene 1083 [Mayıs 1672]

Hüküm:315

Sabuncu ve Menteşe mütesellimine hüküm ki:

Sabuncu ahâlisi Südde-i Sa'âdetim'e arz-ı hâl idüp idüp kazâ-i mezbûrun ihtisâb ve ihzâriyesi sipâhîye hâsıl-ı kayd olunmağla Kirlî Mustafa nâm kimesne ihtisâbı sipâhîden beher sene kısmî ? ile alup lâkin mezbûr kendü hâlinde olmayup ehl-i örf tâ'ifesi ile yek-dîl olup fukarânın hilâf-ı şer' ve kânûn nice akçaların alup zulm vü te'addîsinin nihâyeti olmaduğın bildürüp mezbûrun ol-vechile olan te'addîsi men' u def' olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın mezbûrun re'âyâ fukarâsına zulmü ve hilâf-ı şer' ve kânûn te'addîsi vâkî' ise min-ba'd umûr-ı ihtisâba müdâhale itdirmeyüp yerine bir münâsib ve mu'temedün-aleyh kimesne istihdâm olunmak emrim olmuşdur deyu yazılmışdır.

Fî Evâhir-i M Sene 1083 [Mayıs 1672]

Hüküm:316

Birgi kâdısına ve Aydın Sancağı mütesellimine hüküm ki:

Râbi'a nâm hâtûn Südde-i Sa'âdetim'e arz-ı hâl idüp bundan akdem Birgi kazâsı sâkinlerinden Ârifî Mehmed Efendi dimekle ma'rûf kimesnenin zimmetinde karz-ı şer'den altı yuz guruş hakkı olup taleb eyledükde virmekde te'allül üzere olmağla mukaddemâ ihzâr olunmak için dört kıt'a emr-i şerîfim virilmekle itâ'at-i emr-i şerîf itmeyüp gadr eyledüğün bildürüp hüccet-i şer'iyye ve fetvâ-yı şerîfesi olduğın bildürüp mahallinde şer'le görülüp icrâ-yı hakk olunmaz ise Âsitâne-i Sa'âdetim'e ihzâr olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın mahallinde şer'le görülüp icrâ-yı hakk olunmaz ise Âsitâne-i Sa'âdetim'e ihzâr olunmak emrim olmuşdur deyu yazılmışdır.

Fî Evâhir-i M Sene 1083 [Mayıs 1672]

Hüküm:317

Burusa kâdısına hüküm ki:

Akzâ kuzzâtü'l müslimîn sâbıkâ Bosna Burusa kâdısı olan mevlanâ Muhtârî Seyyid Mustafâ zîde fezâ'ile Südde-i Sa'detim'e arz-ı hâl idüp Burusa sâkinlerinden erbâb-ı timârdan Mustafâ nâm kimesnenin üzerinde hüccet-i şer'îyye mücebince bin iki yüz otuz bir guruş hakkı olup taleb eyledükde virmekde te'allül üzere olmağla hâlâ mezbûr Burusa kethüdâ yerinin habsinde olduğın bildirüp şer'le görülüp hakkı virmekde te'allül ider ise Âsitâne-i Sa'âdetim'e havâle olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ eyledüğü ecilden mahallinde şer'le görülüp edâ-yı zimmetinden imtinâ' ider ise Âsitâne-i Sa'âdetim'e havâle olunmak emrim olmuşdur deyu yazılmışdır.

Fî Evâhir-i M Sene 1083 [Mayıs 1672]

Hüküm:318

Burusa kâdısına hüküm ki:

Burusa'da vâki'Hacı İvâz Paşa Evkâfi'nın bi'l-fi'l mütevellisi olan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Seyyid Mustafâ zîde kadruhû Südde-i Sa'detim'e arz-ı hâl idüp evkâf-ı mezbûr karyelerinden kazâ-i mezbûrede vâki' Derekızık nâm vakf karye ahâlîsinin kadîmü'l-eyyâmdan mahsûs ve müstakîl olan ve sâ'ir eşcârını kat' idegelüp ve Bâyındır nâm karye kurbünde vâki' vakfın korularında dahi hâricden kimesnenin alâkası yoğiken hâlâ hammâmcı tâ'ifesinden Mahmûd ve Ahmed ve Mehmed ve baz'zı kimesnler kadîme muhâlif ol korunun eşcârını kat' eyledüklerinden mâ'adâ karye-i mezbûr kurbünde cereyân iden nehri bırakup ? ahâli-i karyenin bağçelerin çığneyüp bunun emsâli zarâr u te'addîlerinin nihâyeti olmaduğın bildürüp men' u def' olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ eyledüğü ecilden kadîme muhâlif zarar-ı şer'isi men' u def' olunmak emrim olmuşdur deyu yazılmışdır.

Fî Evâhir-i M Sene 1083 [Mayıs 1672]

Hüküm:319

İznik kazâsında nâ'ibü's-şer' olana hüküm ki:

Hadice nâm hâtûn Südde-i Sa'detim'e arz-ı hâl idüp İznik sâkinlerinden Hayreddîn Paşa-zâde İbrâhim nâm kimesne ile Sâlîme ve Mihrimâh nâm hâtûnlar zimmetlerinde iki bin üç yüz guruş ve iki baş câriye defter mücebince ba'zı eşyâsı olup bundan akdem mahallinde şer'le görülüp icrâ-yı hakk olunmak için iki def'a emr-i

şerîfimle mübâşir ta'yin olundukda icrâ-yı hakk olunmayup gadr olunduğun bildirüp ol-bâbda emr-i şerîfim recâ itmeğin husûs-ı mezbûr mahallinde görülmeyüp mezbûr İbrâhim asâleten ve mezbûre Sâlime ve mezbûre Mihrimâh nâm hâtûnların taraflarından vekîl nasb eyledükleri kimesneler ta'yin olunan mübâşir birle Âsitâne-i Sa'âdetim'e ihzâr olunmak emrim olmuştur deyu yazılmışdır.

Fî Evâhir-i M Sene 1083 [Mayıs 1672]

Hüküm:320

Ezine ve Bozcaada kâdılarına ve Bigâ Sancağı mütesellimine hüküm ki:

Ezine kazâsı sâkinlerinden İvâz ve Mehmed ve Hacı Abdurrahmân ve ( ) nâm kimesneler Südde-i Sa'âdetim'e arz-ı hâl idüp bin seksen iki senesinde sefer-i Humâyûn için fermân-ı şerîfimle vâki' buğdây ve arpa ve kâtır iştirâsı cem'î için cem'ine me'mûr olan mahkemeye vardukda bunların kâdıları olan Açık-baş Mustafâ nâm kâdı fermân-ı şerîfim mücebince re'âyâdan buğdây ve arpa ve kâtır iştirâsın cem' ü tahsîl idüp buğdây ve arpa iştirâsı için fermân-ı şerîfimle irsâl olunan yedi bin semeni re'âyâ fukarâsına virmeyüp ve yine kâtır iştirâsı için beher kâtır başına otuz üçer guruş re'âyâ fukarâsına virmeyüp mezbûr kâdının zimmetinde olmağla re'âyâ fukarâsına ziyâde zulm ve gadr eyledüğün bildürüp mezbûr kâdının zimmetinde olan iştirâ akçasından meblağ-ı mezbûrı bundan alıvirilmek emr-i şerîfim recâ eyledükleri ecilden şer'le görülmek emrim olmuştur deyu yazılmışdır.

Fî Evâhir-i M Sene 1083 [Mayıs 1672]

Hüküm:321

Bozulus ve Hoyrân kâdılarına ve Bozulus voyvodasına hüküm ki:

Senki mütesellimsin Südde-i Sa'âdetim'e mektûb gönderüp Türkmân tâ'ifesinden Bozulus aklâmına tâbi' Oğulbeyli Cemâ'ati'nde Kara Halîl mahallesi ahâlisinden Mikâ'il ve Arâhmîr ve Kara Uşâk ve ( ) ve ( ) nâm kimesneler kendü hâllerinde iken yine Hoyrân kazâsına tâbi' sermiye iden ? Ali Kurd mahallesinde bundan akdem Hacı İsmâ'il ve Hacı Halîl ve Kara İbrâhim ve Kirâz Ahmed ve ( ) ve ( ) ve ( ) nâm kimesneler ile elli ve altmış nefer mikdârı adem ile bunların evleri üzerine varup seksen guruş ve iki mehhâr deve bir yeşil abâ ve bir sarık ve yirmi

koyunları aldıklarından gayrı bir kır kısrâkların urup helâk idüp ziyâde gadr u fesâd eyledüklerin bildürüp şer‘le görülüp icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâsına arz eyledüğü ecilden mahallinde şer‘le görülmek için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Câ Sene 1083 [Eylül 1672]

Hüküm:322

Ber-vech-i arpalık Kocaili paşasına ve İznikmid ve ( ) kâdılarına hüküm ki:

İznikmid'de vâki‘ Kutbeddîn Çelebi Vakfı'nın bi'l-fi'l berât-ı şerîfimle mütevellîsi olan Dîvân kâtiblerinden Nureddîn arz-ı hâl idüp vakf-ı mezbûr yerlerinden İznikmid kazâsında ma'lûmetü'l-hudûd bostân yerleri dimekle ma'rûf zirâ'at olunur yerlerin üzerinde câbecâ hüdâyi meyve eşcârı olup Hacı Halîl oğlu Mustafâ zabt ider iken fevt olup ol yerler oğulları ( ) ve ( ) nâm sagîrlere intikâl idüp ber-vech-i iştirâk zabt ider iken fevt olmalarıyla kânûn üzere tapuya müstehak olup vakıf-çün zabt itmek istedikde Hacı Mustafâ'nın kızı ol yerler üzerinde meyve isticârı olmağla bize intikâl ider deyü nizâ' itmeleriyle mukaddemâ vakf-ı mezbûra fasl-ı husûmet olmamak için hüccet-i şer'iyeye virilmişken mezbûrlar ol hüccete mugâyir nizâ' eyledüklerin bildürüp imdi bu makûle hüdâyi eşcârı ırsına tâbi'dir mahallinde şer'le görülüp men' ile memnû' olmazlar ise Âsitâne-i Sa'âdetim'e havâle olunmak üzere Dârü's-sa'âdetim Ağası Yûsuf Ağa tarafından mühürlü mektûb virilmekle mûcebince emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı M Sene 1083 [Mayıs 1672]

Hüküm:323

Haleb eyâletine mutasarrıf olan ( ) paşaya ve Haleb monlâsına ve Payâs kâdısına hüküm ki:

Müteveffâ Şehîd Mehemed Paşa Evkâfindan Payâs Evkâfı re'âyâsından ( ) ve ( ) ve ( ) nâm kimesneler arz-ı hâl idüp mezbûrların üzerlerine edâsı lâzım gelen tekâliflerin cem'i zamânında Payâs kâdısı ve mütevellîsi ve ahâli-i kasabanın ba'zı müte'ayyin kimesneleri mezbûrlardan hilâf-ı şer'-i şerîf rüşvet nâmına akça taleb idüp rencîde eyledüklerin bildürüp hilâf-ı şer' ve kânûn rencîde olunmayup men' u def'

olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ eyledükleri ecilden hilâf-ı şer‘ ve kânûn rencide olunmamak emrim olmuştur deyü yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Câ Sene 1082 [Eylül Ekim 1671]

Hüküm:324

Kayseriyye monlâsına hüküm ki:

Südde-i Sa‘detim'e adem ve arz-ı hâl gönderüp kazâ-i mezbûr nevâhîsinden ( ) ve ( ) ve ( ) nâhiyelerinde tarafınızdan nâ'ibler varup icrâ-yı hakk-ı şer‘iyye idüp kimesneye te‘addîleri yoğiken ashâb-ı ağrâzdan ba‘zı kimesnelerin hevâlarına tâbi‘ olmayup zulümlerine ruhsât virmedükleri-çün niyâbet itdirmezüz deyü mâni‘ olup te‘addî eyledüklerin bildürüp men‘ u def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ eyledükleri ecilden şer‘le görülmek emrim olmuştur deyü yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Z Sene 1082 [Nisan 1672]

Hüküm:325

Borlu ve ( ) kâdılarına hüküm ki:

Erbâb-ı timârdan Mustafâ nâm sipâhî Südde-i Sa‘detim'e arz-ı hâl Bolu Sancağı'nda Borlu nâhiyesinde Konarı nâm karye ve gayrıdan on altı bin otuz altı akça timâra karındaşı Ahmed nâm kimesne ile ber-vech-i iştirâk mutasarrıflar olup lâkin karındaşı Ahmed berâtı mücebince iş-bu sene-i mübârekede kendü hissesinin vâki‘ olan mahsûlâtını ahara der-ûhde ve sipâriş idüp ve mezbûr Mustafâ kendü hissesini bey‘ karındaşı mezbûru vekîl itmiş değil iken mezbûr Ahmed bunun hissesini dahi vekîline bey‘ idüp gadr eyledüğün bildürüp mezbûr Mustafâ'nın sene-i mezbûrede berâtı mücebince tahvîli târihine düşen mahsûlâtı kendü memhûr temessük ile tarafından Mustafâ nâm kimesneye emâneten zabt itdirilüp karındaşı tarafından kimesneye zabt itdirilmeyüp bi-vech ve bilâ temessük nesnesi almış ise vekîline alvirilmek bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin şer‘le görülmek emrim olmuştur deyü yazılmışdır.

Hüküm:326

Bozcaada muhâfazasında olan ( ) dâme ikbaluhûya ve Bozcaada vezâ'ifine hüküm ki:

Bi'l-fi'l Âsitâne-i Sa'âdetim'de cebecilerim başı vekîli olan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Ahmed zîde kadruhû Südde-i Sa'detim'e arz-ı hâl idüp bundan akdem Bozcaada cezîresi muhâfazasında olan dergâh-ı mu'allâm cebecilerinden Mustafâ nâm cebeci kendü hâlinde iken Bozcaada sâkinlerinden ( ) ve ( ) nâm kimesneler bizim akrabamız olan ( ) nâm kimesneyi mezbûr Mustafâ katl eyledi deyü kati husûsı şuhûd-ı udul ile sâbit ve zâhir olmuş değil iken kal'a-i mezbûrda üç aydan berü habs itdirüp zulm ü te'addî eyledüklerin bildürüp ol-bâbda emr-i şerîfim recâ itmeğin mahallinde şer'le görülüp üzerine şer'an bir nesne sâbit olmuş değil ise itlâk olunup hilâf-ı şer'-i şerîf rencide olunmamak emrim olmuşdur deyü yazılmışdır

Fî Evâhir-i R Sene 1083 [Ağustos 1672]

Hüküm:327

Ber-vech-i arpalık Kocaili Sancağ'na mutasarrıf olan ( ) dâme ikbaluhûya ve İznikmid kâdısına hüküm ki:

İznikmid'de bi'l-fi'l kerâste emîni olan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Halîl zîde kadruhû Südde-i Sa'detim'e arz-ı hâl idüp iş-bu sene-i mübârekede Mahrûsa-i mezbûrda şâyeste ? fermânım olan kalyonların ve kadırgaların kerâsteleri sicili üzere kat' ve mahalle nakl olunmak için emr-i şerîfim sâdir olmağla mezbûr Halîl dahi cem'ine mübâşeret eyledükde Kandırî sâkinlerinden olup ... nâm kâdı ile Sapanca kazâsına tâbi Toklar nâm [karye ?] sâkinlerinden İbrâhim nâm kimesneler kendü hâllerinde olmayup şerîr ve gammâz olup ve cem'iyet memnû' iken cem'iyet idüp dâ'imâ re'âyâyı tahrîk ve ihtilâl ve mîrî mesâlihlerin karışıp re'âyâ tâ'ifesi dahi mezbûrların şer' ile itâ'at itmediklerinden mîrî kerâsteler kat' olunmayup kadirga ve kalyonların avk-ı te'hîrine bâ'is olmalarıyla mukaddemâ te'addîleri men' olunmak için birkaç def'a emr-i şerîfim sâdir olmuşken mezbûrlar mütenebbih olmayup bu def'a dahi mütenebbih olmazlar ise Âsitâne-i Sa'âdetim'e ihzâr olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin mezbûrların meclîs-i şer'-i şerîfe ihzâr idüp cümlesi lâzım gelen mîrî kerâstenin kat'ına mâni' oldukları keyfiyet-i hâlleri yazup arz ve kendüleri dahi

ma'an Âsitâne-i Sa'âdetim'e ihzâr olunmak bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuşdur deyü yazılmışdır.

Fî Evâhir-i R Sene 1083 [Ağustos 1672]

Hüküm:328

Bursa kâdısına hüküm ki:

Yunus nâm kimesne arz-ı hâl idüp kazâ-i mezbûr sâkinlerinden Acem ? Yakob nam zimmîde iki yüz guruş hakkı olup taleb eyledükde virmeyüp sulha çeküp te'allül ve inâd eyledüğün bildirüp mahallinde şer'le görülüp icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın mahallinde şer'le görülüp edâsı lâzımgelen akçasın edâda imtinâ' ve te'allül ider ise Âsitâne-i Sa'âdetim'e havâle olunmak emrim olmuşdur deyü yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Z Sene 1082 [Mart-Nisan 1672]

Hüküm:329

Tire kâdısına ve Bâyındır kâdısına ve Aydın Sancağı mütesellimine hüküm ki:

Mehmed zîde kadruhû gelüp Bâyındır kazâsına tâbi' Alağlı ? nâm karye sâkinlerinde olup zu'amâdan Muslı nâm za'imın zimmetinde karz-ı şer'den bin iki yüz seksen dört esedî guruş hakkı olup meblağ-ı mezbûrun altı yüz sekiz guruşun hizmetkârı Hasan yediyle teslim idüp bâkî zimmetinde dokuz yüz yetmiş altı guruş kalup mezbûr Muslı edâ itmeden fevt olmağla metrûkâtın kabz iden vârislerinden taleb eyledükde vârislerinin kimi Tire kimi Bâyındır kazâsında olmalarıyla taleb eyledükde virmeyüp muhâlefet itdüklerin bildürüp hüccet-i şer'iyeye ve memhûr deyn temessüğü mücebince tarafından vekîl nasb eyledüğü kimesneye alıvirilüp mahallinde virmekde muhâlefet iderler ise Âsitâne'ye havâle olunmak için şurutuyla yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Z Sene 1082 [Mart-Nisan 1672]

Hüküm:330

Saruhân kâdısına ve Aydın Sancağı mütesellimine hüküm ki:

Seyyidetü'l-muhadderât hemşirem İsmihân Sultân dâmet ismetuhânın mutasarrıfe olduğu hassı voyvodası olan Mustafâ zîde kadruhû arz-ı hâl idüp havâs-ı mezbûr karyelerinden Saruhân kazâsına tâbi' Tatar nâm karyenin defterde mukayyed mukayyed ra'ıyyet ve ra'ıyyet oğullarından üzerlerine edâsı lâzım gelen hukûk ve rüsûmların şer' ve kânûn ve defter mûcebince cem' ü tahsîl itmek istedikde yine karye-i mezbûreye sonradan gelüp sâkin olan Seyyid Mehmed nâm kimesne kendü hâlinde olmayup re'âyâyı tahrîk ve ihtilâl ve nice kimesneleri başına cem' idüp ve voyvoda umûruna karışup cem' ü tahsîle mâni' olup te'addî ve tecâvüz eyledüğün bildürüp mezbûr karye-i mezbûreden kalmayup kadîmî sâkin olduğu Bozdağ nâm mahalle nakl ü iskân itdirilmek bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın vech-i meşrûh üzere amel olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Zâ Sene 1082 [Mart 1672]

Hüküm:331

Mihâliç ve Kirmasti nâ'iblerine hüküm ki:

Bi'l-fi'l hâssa bostancılarım başı olan Mustafâ dâme mecdühû arz-ı hâl gönderüp Mihâliç kazâsına tâbi' Kirmasti'de vâki' mîrî mühimmâtı-çün beher sene Mihâliç mütesellimleri olanlara kırkar bin akça virdüğün muşârün-ileyh i'lâm itmekle iş-bu sene-i mübârekede mühimmât-ı mezbûr için vireceği akça için kâmilü'l-vezn ziyâde gurus yüz akçaye ve esedî gurus doksan akçaye ve akça alındıkda hâlisü'l-âyâr akça aldrup ziyûf kızıl ve kırık akça teklîf olunmamak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın vech-i meşrûh üzere amel olunmak için emr yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Zâ Sene 1082 [Mart 1672]

Hüküm:332

Mihâliç ma'a Kirmâsti kâdılarına ve nâ'iblerine hüküm ki:

Hassâ bostancı başı Mustafâ Ağa dâme mecdühû arz-ı hâl idüp bi'z-zât nefsi nefsiçün için Kirmâsti kazasında mu'tâd-ı kadîm üzere her sene ekilen karbuzun ... kemâlin buldukda kazâ-i mezbûrda olan re'âyâ tâ'ifesi ücretleriyle arabalara tahmîl ve iskeleye getürmekde i'ânet idgelmişler iken hâlâ Kirmasti kazâsına tâbi' Uyaş ? ve Temircü ve Büyük Kefere ve Yerçik ve Görilçe ve Sınuk ve Paşalar ve İlyascılar ve

Malaki ve Hacı nâm karyeler ahâlîsi kadîme muhâlif i'ânet ü nakl itdirmezüz deyu te'allül eyledüklerinden gayrı ba'zı askerî tâ'ifesine dahi istinâd itmeleriyle tecâvüz eyledüklerin bildürüp mukaddemâ virilen emr-i şerîfim mücebince amel olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin vech-i meşrûh üzere muşârün-ileyhin arzıyla hüküm virilmiştir.

Evâhir-i Z Sene [10]82 [Nisan 1672]

Hüküm:333

İstanbul ve Galata ve Üsküdâr kâdılarına hüküm ki:

Üsküdâr'da vâki' merhûm Âtik Vâlide Sultân tâbet serâhânın evkâfindan mahmiyye-i mezbûrede vâki' vakfa debbâğ-hâneleri olan debbâğ tâ'ifesi arz-ı hâl idüp kadîmü'l-eyyâmdan Matbah-ı Âmirem için kassâb başıya zebh eyledüğü mîrî koyunların derileri vâkîfe-i muşârün-ileyhânın Üsküdar'da olan debbâğhânelerinde işleyen müstecirleri olanlardan vakfiyye-i ma'mûlün-bihâsında münderic ve şart u ta'yîn olup ber-müceb-i şart-ı vâkıfa icrâ olunmak üzere bundan akdem Dârü's-sa'âdetim Ağası olup vakf-ı mezbûr nâzırı olan Abbâs Ağa dâme uluvvuhûnnun arzı mücebince emr-i şerîfim virilüp ve yedlerinde ma'mulün-bih hüccet-i şer'iyeleri var iken Galata kazası muzâfâtından kasaba-i Kâsım Paşa'da vâki' müteveffâ Sinân Paşa Evkâfi debbağları mücerred mezbûrları ta'cîz için İbrâhim Paşa İbrâhim Paşa Sarayı Matbah-ı Âmire'ye dâhil değildir deyü müdâhale itmeleriyle Dîvân-ı Humâyûn'da murâfa'a olduklarında yedlerinde olan temessükâtlarına nazar olunup kassâbbaşı yediyle her ne mahalde ağnâm zebh olunur ise vakfiyye-i ma'mûlün-bihâ mücebince vâkîfe-i muşârün-ileyhânın debbâğ-hânelerine virilüp taraf-ı âhardan bir ferd müdâhale ve mu'âraza eylememek bâbında yedlerine müte'addid evâmir-i şerîfim ve hüccet-i şer'iyeye virilmişken yedlerinde olan evâmir-i şerîfe ve hüccet-i şer'iyeye mugâyir ve kassâbbaşı yediyle zebh olunan koyunların derilerine Kâsım Paşa debbağları dahl u ta'arruz itdirilmemek bâbında emr-i şerîfim recâ eyledükleri ecilden vech-i meşrûh üzere yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Z Sene [10]82 [Nisan 1672]

Tekrâr mü'kked virilmiştir.

Hüküm:334

Trabzon paşasına ve Yavebolı kādısına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûra tâbi‘ ...kebîr nâm karye ahâlîsi arz-ı hâl idüp kazâ-i mezbûra tâbi‘ Daylı nâm karye sâkinlerinden Mülkîrcık ? Hüseyin dimekle ma‘rûf kimesne kendü hâlinde olmayup dâ‘imâ beğlerbeği ve kâdı ve nâ‘ib ve sâ‘ir ehl-i örf tâ‘ifesi yanlarına varup ahâli-i karyeye ihtilâl virüp mücerred ahz u celb için mukaddemâ ehl-i örf tâ‘ifesine gamz idüp hilâf-ı şer‘-i şerîf akçaların alup ve aldırup ve dâ‘imâ medhâli olmayan il da‘vâsına karuşup bunun emsâli zulm vü te‘addîsinin ziyâdesi olmamağla bundan akdem mezbûrun te‘addîsi men‘ olunmak için Ordu-yı Humâyûnum tarafından emr-i şerîfim sâdır olup mezbûr yine mütenebbih olmayup benimde mülküm deyü vech-i meşrûh üzere mezbûrun hilâf-ı şer‘-i şerîf ve kânûn aldığı akçaları alıvirilüp Ordu-yı Humâyûnum tarafından virilen emr-i şerîfim rmûcebince amel olunup mezbûr Mülkîrcık ? hilâf-ı şer‘-i şerîf ve kânûn re‘âyâdan aldığı akçaları ba‘de's-subût ashâbına alıvirilüp virmekde muhâlefet ider ise Âsitâne'te ihzârı-çün yazılmışdır.

Evâhir-i R Sene [10]83 [Ağustos 1672]

Hüküm:335

Kite ve Atranos kādısına [hüküm ki:]

Hassa bostancı başı Osmân arz-ı hâl idüp Burusa'da nâzırı olduğu îmâreti Hüdâvendigâr Evkâfi karyelerinden taht-ı kazânızda vâki‘ Cebel-i Âtik ve Cebel-i Cedîd ve tevâbi‘i re‘âyâları hâsıl eyledükleri terekelerin öşrûn vâkıf-ı muşârün-ileyhin Çekirge'de vâki‘ imâreti anbârına mu‘tâd-ı kadîm üzere getüregelmişler iken te‘allül ve inâd eyledüklerin bildürüp ol-bâbda emr-i şerîfim recâ itmeğin şer‘ ve kânûn ve mu‘tâd-ı kadîm üzere amel olunmak için yazılmışdır.

Evâ‘il-i Z Sene [10]83 [Mart 1673]

Hüküm:336

Çağlayık kādısına ve voyvodasına hüküm ki:

Senki kâdısın mektûb gönderüp kazâ-i mezbûra tâbi' ... nâm karye sâkinlerinden olup hassa bostancılardan Hüseyin nâm kimesnenin zevcesi Ayişe Hatûn meclîs-i şer'e varup bin seksen üç senesinde vakı' cemâziyel-evvelinin yirmi üçüncü Cum'a gicesi kazâ-i mezbûr sâkinlerinden Kara Ahmed ve Kara Hıdır ve Cingân nâm şakîler mezbûr Hüseyin'i katl idüp gadr itmeleriyle kimesesi olmayup garibü'd-diyâr olmağla ancak bir yaşında sagîri olup ahâli-i vilâyetde ma'rifetiyle bir müstakim ve dindâr ve hayırgâr kimesneyi katl-i şer'den vâsî ta'yîn ve metrûkâtın müslimânlar muvâcehesinde teslîm ve tescîl ve kâtilleri mezbûr bâ-yı vech-i kâne şer'le buldurması lâzım oldukda buldurulup getirülüp kâtillerinin şer'le haklarında lâzım gelen icrâ olunmak bâbında emr-i şerîfim virilmek recâsına ilhâh eyledüklerin arz eyledüğü ecilden eşkîyâ-yı mezbûr ele getirülüp ba'de's-subût şer ile haklarında lâzım geleni icrâ olunmak üzere yazılmışdır.

Evâsıt-ı Z Sene [10]83 [Mart-Nisan 1673]

Hüküm:337

Karabigâ kâdısına hüküm ki:

Hacı Hüseyin arz-ı hâl idüp yeniçeri efendisi sefinelerinden bir sefine bi-emrillâhi-Te'alâ Karabigâ nahyesinde yaralanup alâtları telef olmağla Karabigâ sübaşısı olan ( ) nâm kimesne kabz idüp gadr itmekle sefine-i mezbûr alâtı ve mühimmâtı tefahhus olup zuhura geleni alıvirilmek bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın vech-i meşrûh üzere yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı N Sene [10]83 [Aralık 1672, Ocak 1673]

Hüküm:338

Kilis kâdısına hüküm ki:

Vâlide Sultân kethüdâsı Mustafâ dâme mecdühû arz-ı hâl idüp muşârün-ileyhânın mutasarrıfe olduğu Kilis hâsılarına tâbi' Cum nahyesinde hâsıl olan mahsûlât Haleb'de olan narh-ı cârî üzere Kilis kazâsında tarh u tevzî' olunmak mu'tâd-ı kadîm olmağın iş-bu sene-i mübâreke de dahi nahıye-i Cum'da hâsıl olan mahsûlât Haleb'de olan narh-ı cârî üzere teftîş ve kasaba-i Kilis'de narh u tevzî' olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın vech-i meşrûh üzere yazılmışdır.

Evâ'il-i N Sene [10]83 [Aralık 1672]

Hüküm:339

Rodos kâdısına hüküm ki:

Shalam yehûdi arz-ı hâl idüp Rodos sâkinlerinden ve Dâvid yehûdi zimmetinde cihet-i şer'eden hakkı olup icra-yı deyn itmeden mürd olup metrûkâtın kabz iden vârislerinde taleb eyledükde virmekde te'allül itmekle şer'le görülüp icrâ-yı hakk olunmak üzere şurutuyla yazılmışdır.

Evâsıt-ı N Sene [10]83 [Aralık 1672, Ocak 1673]

Hüküm:340

Anadolu beğlerbeğisine ve Seferi-hisâr ve ( ) kâdılarına hüküm ki:

Seferi-hisâr sâkinlerinden fevt olan Mehmed'in eytâmı ( ) ve ( ) zevcesi olan Afife Hâtûn arz-ı hâl idüp müteveffâ-yı mezbûrun kazâ-i mezbûr sâkinlerinden karındaşı Kurd Mehmed zimmetinde yüz yirmi guruş ile ba'zı eşyâsı kalup mezbûr Kurd Mehmed fevt olmağın metrûkâtı kabz iden vârisleri mezbûrlardan taleb eyledükde virmeyüp te'allül itmeleriyle mahallinde şer'le görülüp icrâ-yı hakk olunmaz ise Âsitâne'ye havâle olunmak üzere şurutuyla hüküm virilmiştir.

Evâhir-i Z Sene [10]83 [Nisan 1673]

Hüküm:341

Kumlu nâ'ibine hüküm ki:

Medîne-i mezbûr sâkinlerinden olup etmekçi tâ'ifesinden Hasan arz-ı hâl idüp rençberân tâ'ifesinden ba'zı kimesneler veresiye etmek virüp bahâsın taleb eyledükde virmekde te'allül itmeleriyle şer'le görülüp icrâ-yı hakk olunmak üzere yazılmışdır.

Evâhir-i R Sene [10]83 [Ağustos 1672]

Hüküm:342

Van beğlerbeğisine ve ( ) hüküm ki:

Kemâl yehûdi arz-ı hâl idüp hâlâ Bitlis Hânı olan Hıdır Hân zimmetinde bin sekiz yüz gurus hakkı olup deyn temessüğü mücebince taleb eyledükde virmekte te'allül itmekle icrâ-yı hakk olunmak için hükm.

Fî Evâsıt-ı N Sene [10]83 [Aralık 1672, Ocak 1673]

Hüküm:343

İzmir kâdısına hüküm ki:

İzmir'de olan hamâl tâ'ifesi arz-ı hâl idüp hâlâ kethüdâları olan ( ) nâm kimesne bunlardan âidiye nâmına akça taleb idüp rencide itmekle yedlerinde olan hüccet-i şer'iyeye mücebince amel olunup hilâf-ı şer'-i şerîf rencide olunmamak bâbında emr-i şerîfim recâ eyledükleri ecilde hüccet-i şer'iyeye mücebince amel olunup hilâf-ı şer' ve kânûn rencide olunmamak üzere yazılmışdır.

Fî Evâhir-i R Sene [10]83 [Ağustos 1672]

Hüküm:344

Kuşadası kâdısına hüküm ki:

Bi'l-fi'l Kuşadası kal'ası dizdârı olan İbrâhim arz-ı hâl idüp kal'a-i mezbûr mülhakâtlarından Hüseyin ve Hacı Abdî ve Abbâs ve Hacı Hamza nâm kimesneler kendü hâlinde olmayup cem'iyet memnû' iken cem'iyet idüp hilâf-ı şer' ve kânûn bunu rencide itmeleriyle men' u def' olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin vech-i meşrûh üzere men' için yazılmışdır.

Evâsıt-ı Zâ Sene [10]83 [Şubat-Mart 1673]

Hüküm:345

Çorum beğine ve kâdısına hüküm ki:

Kasaba-i Çorum mahallâtından Bazâr mahallesi kurbünde müteveffâ Pirinçcioğlu Câmî'i mütevellîsi Halîl nâm imâm arz-ı hâl idüp kadîmü'l-eyyâmdan câmî'-i mezbûr civârında çer ve çöp ve sâ'ir me'külât dökülmeyüp kasabadan hâric yerde döküleğülüb kasaba-i Çorum'da vâki' esnâf tâ'ifesi ile mahalle-i mezbûr ahâlîsi

kadîme muhâlif çöplerini ? döküp müslimânlar müte'ezzî olmalarıyla şer'le görülüp men' u def' olunmak bâbında yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Zâ Sene [10]83 [Şubat 1673]

Hüküm:346

Galata kâdısına hüküm ki:

Nikola zımmî arz-ı hâl idüp kazâ-i mezbûra tâbi' Bandırma nâm karye sâkinlerinden bunun karındaşı bunun dahi katl olunup kâtili nâ-ma'lûm olmağın metrûkâtın ol-câhibde olan sübâşı kabz idüp bostancıbaşı tarafından mübâşir ta'yin olan haseki ma'rifetiyle mazanne olan kimesneler ile mezbûr sübâşı Âsitâne'ye ihzâr olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın vech-i meşrûh üzere yazılmışdır.

Evâsıt-ı Zâ Sene [10]83 [Şubat-Mart 1673]

Hüküm:347

Kocaili paşasına ve ( ) kâdısına hüküm ki:

Bektâş nâm ... arz-ı hâl idüp Şeyli mukâta'asına tâbi' Büyük hâssı mezbûrun uhdesinde olup Teryâr Ali gemisi ve ( ) nâm kimesnenin sefinesi karyeye düşüp helâk olmağın İznikmid serdârı olan ( ) nâm yeniçeri karyeye ürün metâ'ı fuzûlen kabz ve firâr idüp Ulaşbeğ oğlı Mustafâ ve Mehmed ve Mehmed nâm yeniçeri ile yek-dîl ve inkâr itmekle re'âyânın bâgirleriyle taşınup gadr itmekle şer'le görülüp icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın vech-i meşrûh üzere şurutuyla yazılmışdır.

Evâsıt-ı Zâ Sene [10]83 [Şubat-Mart 1673]

Hüküm:348

Eskişehir Sancağı beğine ve kâdısına hüküm ki:

Eskişehir'de müteveffâ Baltacı Mahmûd Ağa binâ eylediğü hânın hâncısı olan Ali arz-ı hâl idüp medîne-i mezbûrede vâki' câmi'-i mezbûrun imâm ve hatibi ve sâ'ir hayrâtları şart u vâkıf mücebince müstehak oldukları vâzifelerin vakf-ı mezbûr

mütevellîsinden alagelmîşler iken hilâf-ı şart-ı vâkıf bundan vâzife taleb idüp rencide itmeleriyle men' için yazılmışdır.

Evâ'il-i Zâ Sene [10]83 [Şubat 1673]

Hüküm:349

Hâslar kâdısına hüküm ki:

Dârü's-sa'âde Ağası olan Yûsuf Ağa arz gönderüp İstanbul'da vâki' Vezîr-i Â'zam Mahmûd Paşa-yı Velî Câmî'-i Şerîfi ve îmâretinin evkâfindan olup kazâ-i mezbûr muzâfâtından Çatalca'ya tâbi' ... nâm karye ahâlisi ve vakfin müşterâ ve ortakçı kullarından olup karye-i mezbûr toprağında kadîmden zirâ'at u hırâset idüp hâsil eyledükleri terekelerin nısfını alup ve nısfını kendülerin almak üzere zirâ'at iderler iken içlerinden ba'zıları kalkup varup ahar yerde tavattun idüp zahire ve hayvânların urup varup kâr u kesbleri ahar zimmetinden ayırup ? tasarruflarında olan yerlerde zirâ'at olunmayup boz ve hâlî kalup vakfa gadr itmeleriyle mezbûr kaldırılıp kadîmî sâkin oldukları yerlerine iskân itdirilmek bâbında emr-i şerîfim recâsına i'lâm itmeğın vech-i meşrûh üzere şurutuyla yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Z Sene [10]83 [Mart 1673]

Hüküm:350

Üsküdâr kâdısına hüküm ki:

Brandu zımmî arz-ı hâl idüp bunun öz babası ( ) nâm zımmî karye mezbûrede mürd olup metrûkâtı buna intikâl idüp mukaddemâ hükm olunup hüccet-i şer'iyye virilmişken hâlâ karye-i mezbûrede mütemekkîn olan ( ) nâm kimesne yedlerinde olan hüccetleri ve emrleri elinden alup gadr itmeleriyle mahallinde şer'le görülüp yedinde olan nakl-i şer'i mücebince icrâ-yı hakk olunmaz ise Âsitâne'ye ihzâr olunmak için yazılmışdır.

Evâsıt-ı N Sene [10]83 [Aralık 1672, Ocak 1673]

Hüküm:351

Bozcaada muhâfazasında olan paşaya ve Kızılcatuzla kâdısına hüküm ki:

Kızılcatazla re'âyâsı arz-ı hâl idüp karye-i mezbûre Dârü's-sa'âdetim Ağası nezâretinde olan vakıfdan olmağın Babaderesi ? nâm karyeye sonradan kethüdâları olan Hacı Hasan nam sipâhî bunların bağ ve bağçe ve emlâklarını hilâf-ı şer' -i şerîf ve kânûn zabt idüp gadr itmekle yedlerinde olan Dârü's-sa'âdetim Ağası mektûbu mücebince ahvâlleri ma'rifet-i şer'le tefahhus olunup vukû'ı üzere arz olunmak üzere yazılmışdır.

Evâhir-i N Sene [10]83 [Ocak 1673]

Hüküm:352

Bursa kâdısına hüküm ki:

Mehmed arz-ı hâl idüp Bursa'da Muhtârî Efendi hazînedârı Ömer nâm kimesne zimmetinde karz-ı şer'den on bin akça olup varup taleb eyledükde virmekde muhâlefet itmekle mahallinde şer'le görülüp icrâ-yı hakk olunmaz ise Âsitâne-i Sa'âdetim'e ihzâr olunmak üzere şurutuyla yazılmışdır.

Evâhir-i N Sene [10]83 [Ocak 1673]

Hüküm:353

Karahisâr-ı Şarkî kâdısına hüküm ki:

Ramazân arz-ı hâl idüp bin seksen senesine mahsûb olmak üzere livâ-i Karahisar'da vâki' Zikopa ve tevâbi'i mukâta'ası Ordu-yı Humâyûn tarafından berât ile uhdesinde olup yedinde olan berât mücebince zabtı-yçün hüküm virilmişdir

Fî Evâhir-i N Sene [10]83 [Ocak 1673]

Hüküm:354

Galata kâdısına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûre muzafâtından Kapu-dağı nahıyesinde nâ'ib olan mevlânâ İbrâhim mektûb gönderüp nâhiye-i mezbûre ahâlîsi meclîs-i şer'e varup yine nahıye-i mezbûra tâbi' Erdek nâm karye sâkinlerinden Babastakor nâm zimmî kendü hâlinde olmayup kazâ-i mezbûre ahâlîsi hilâf-ı vâki'mevâd isnâdıyla ehl-i örfe gamz idüp ve kendünün bir mühim mesâlihi olmadukça mahkeme ve ehl-i nâ'iblerine varmayup

re'âyâyı rencîde itmemek üzere emr-i şerîfimle tenbih ve te'kid olunmuşken mezbûr dahi mütenebbih olmayup dâ'imâ şirret u şekâvete üzere oldukların bildürüp mezbûr dahi karye-i mezbûreden nefy ü iclâ olunmak bâbında emr-i şerîfim virilmek recâsına arz itmeğın vech-i meşrûh üzere hüküm virilmiştir.

Fî Evâsıt-ı M Sene [10]83 [Mayıs 1672]

Hüküm:355

Bartın kâdısına hüküm ki:

Abdülkâdir arz-ı hâl idüp kazâ-i mezbûrede yeniçeri hizmetin der-ûhde iden Durmuş nâm sipâhî zimmetinde karz-ı şer' den bir mikdâr akça hakkı olup bir iki def'a adem gönderüp varup taleb eyledükde virmekde te'allül itmekle mahallinde şer'le görülüp teveccüh iden hakkını virmekde te'allül ider ise senki kâdısın arz itmen için yazılmışdır.

Evâsıt-ı M Sene [10]83 [Mayıs 1672]

Hüküm:356

Âsitâne'den Mısır'a varınca yol üzerinde olan kâdırlara ve iş erlerine hüküm ki:

Sâbıkâ mîrâhor-ı evvel olan Mustafâ arz-ı hâl idüp mûma-ileyhin emr-i şerîfimle Mısır'a revâne olmağın imdi her kangınızın taht-ı kazâsına varup dahl olur ise beher menzilde on beş re's menzîl bargirleri ücretiyle virilüp hilâf-ı şer' ve kânûn te'addî olunmamak üzere mü'ekked hüküm virilmiştir.

Evâ'il-i M Sene [10]83 [Nisan-Mayıs 1672]

Hüküm:357

Kocaili Sancağı beğine ve Üsküdâr kâdısına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûra tâbi' Kandıra nahıyesinde vâki' Hacı Müslihiddîn Evkâfi mütevellîsi olan Hüsâmeddîn arz-ı hâl idüp vakf-ı mezbûrun yaylâk ve kışlâğına varup durup otundan ve suyundan intifâ' iden cingân tâ'ifesinden tahammüllerine göre kışlâk ve yaylâk resimlerin taleb eyledükde virmekde te'allül itmeleriyle kânûn üzere yazılmışdır.

Evâsıt-ı M Sene [10]83 [Mayıs 1672]

Hüküm:358

Kocaili paşasına ve Üsküdâr kâdısına hüküm ki:

Kandıra nahıyesinde vâki' Hacı Müslihiddîn Evkâfi mütevellîsi olan Hüsâmeddîn arz-ı hâl idüp vakf-ı mezbûr imâm ve hatîb ve sâ'ir mürtezikaları bermûceb-i şart-ı vâkıf hizmetleri mukâbelesinde berâtları mûcebince vazîfelerine kanâ'at itmeyüp vakf karyelerin der-ûhde ile ahara virdükleri râzı değiliz [deyu] hilâf-ı şart-ı vâkıf umûr-ı vakfa karışıp te'addî itmeleriyle men' için yazılmışdır.

Evâsıt-ı M Sene [10]83 [Mayıs 1672]

Hüküm:359

Kocaili beğine Sapanca ve Ada kâdılarına hüküm ki:

Kandıra nahıyesinde vâki' Hacı Müslihiddîn Evkâfi mütevellîsi olan Hüsâmeddîn arz-ı hâl idüp Sapanca ve Ada kazâlarında vâki' Ahî-kaşı ? demekle ma'rûf balıklağı Defter-i Cedîd'de vakfa hâsıl yazılmağla cânib-i vakıfdan her sene der-ûhde olup müdâhale olunmak icâb itmez iken zikr olunan kazâ ahâlîleri fuzûlen varup balık sayd idüp te'addî ve vakfa gadr itmeleriyle ol-ma'küle fuzûlen sayd idenler men' olunmak için şurutuyla yazılmışdır.

Evâsıt-ı M Sene [10]83 [Mayıs 1672]

Hüküm:360

Kuş adası ve Sisâm adası kâdılarına hüküm ki:

( ) arz-ı hâl idüp Sisâm adasında vâki' müteveffâ Kılıç Ali Paşa Evkâfi karyelerinden Sisâm adası ve tevâbi'i karyeleri bin seksen senesi martı ibtidâsından sene tamâmına değin zabtını der-ûhde idüp vakf-ı mezbûr mütevellîsi tarafından beher sene memhûr ve ma'mûl temessük mûcebince yedinde olan memhûr temessük mûcebince şurutuyla yazılmışdır.

Evâsıt-ı M Sene [10]83 [Mayıs 1672]

Hüküm:361

Edremid kâdısına ve serdârına hüküm ki:

Bi'l-fi'l ihtisâb ağası olan Mehmed arz-ı hâl idüp mezbûrun ol-cânibde sâkin Mûsâ nâm cebeci ile zeytûn bağçesine müte'allik da'va-yı şer'iiyesi olup hüccet-i şer'iiye mücebince mezbûr Âsitâne'ye ihzâr olunmak için ağa mektûbu mücebince hüküm yazılmışdır.

Evâsıt-ı M Sene [10]83 [Mayıs 1672]

Hüküm:362

Sapanca kâdısına ve yeniçeri serdârına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûra tâbi' Adabâzârı'nda olan kahve-hânede Ahmed nâm yeniçeriye Halîl ve Sefer nâm yeniçeriler urup katl itmeleriyle kâtil-i mezbûrlar mahallinde ma'rifet-i şer'le tefîş ü tefahhus olunup bi-eyyi vechin kâne ele getirülüp üzerine subût bulan mevâddı sicil ü hüccet idüp hüccetleriyle ta'yîn olunan Halîl Çavuş zîde kadruhûya teslim ve Âsitâne'ye ihzâr itdüresin ve ol-cânibde olan kahve-hânelerin mübâşir ile üzerine varılup hedm itdirilüp fi-ma'bad işletdirmeyesin ba'zı yerlerde dahı hamr u arak bey' ü şirâ olunduğı istimâ' olunmağın anları dahı men' ü def' idüp fi ma'bad bey' itdürmeyesin ve ol-cânibde askerî tâ'ifesinden olup şekâvet üzere olanları mübâşir-i mezbûr ahz ve te'addîleri men' u def' eyleyesin ve odalarında ? ve serhâdlerde ve Rikâb-ı Humâyûn'da olanlar dahi muhkem tenbîh ü te'kîd eyleysinki herkes me'mûr oldukları mahalle gidüp bundan sonra mütenebbih olmayanların muhkem haklarından gelmek mukarrerdir deyu sekbân başı mektûbu mücebince yazılmışdır.

Evâ'il-i S Sene [10]83 [Mayıs-Haziran 1672]

Hüküm:363

İzmir kâdısına hüküm ki:

Bektaş? mevlânâ Abdülhalim mektûb gönderüp medîne-i mezbûre muzâfâtından Şahinler nâm karyede berât-ı şerîfimle imâm olan Mûsâ Halim meclîs-i şer'e varup on beş seneden berü karye-i mezbûrede muhzırların ? başı olup yedinde askerî tarafından berâtı var iken yüz gurusu ma'a gılmân ağaları hilâf-ı kânûn sen benim

re'âyâmsın deyü bundan akça taleb idüp rencîde itmeleriyle hilâf-ı şer' ve kânûn rencîde olunmamak üzere şurutuyla yazılmışdır.

Evâhir-i S Sene [10]83 [Haziran 1672]

Hüküm:364

Bursa kādısına hüküm ki:

Sâbıkâ Kudüs-i Şerîf kādısı olan mevlânâ Seyyid Mehmed el-Fenâri arz-ı hâl idüp Bursa'da vâki' ceddî Abbas bin Fenârî ? Vakfî'ndan Hasırcı Kemâl Hadîkası dimekle ma'rûf bağçeye Fâtıma nâm hâtûn bizimdir deyü nizâ' itmekle üç dört seneden berü ziyâde vazîfe ihdâs itdirüp meclîs-i şer'î şerîfe ihzârı için adem vardukda mezbûre mahallinde olmamağla meclîs-i şer' [de] hazıra olmayup bundan akdem mezbûrenin menzîline varup akd-i meclîs olundukda vakfa hüküm olunup hüccet-i şer'îyye virilmişken hâlâ yedine ? der-ûhde itmeyüp nizâ' üzere olmağın yedinde olan hüccet-i şer'îyye vakfiyye-i ma'mûlün-bihâ mücebince zabt itdirilüp kanâ'at itmez ise Âsitâne'ye havâle olunmak üzere şurutuyla yazılmışdır.

Evâsıt Zâ Sene [10]83 [Şubat-Mart 1673]

Hüküm:365

İznikmid paşasına ve kādısına hüküm ki:

Ahmed arz-ı hâl idüp İznikmid'de odun emîni olan Halîl çorbacıda karz-ı şer'den temessük mücebince bin üç yüz altmış gurûs hakkı olup virmekte te'allül itmekle mahallinde şer'le görülüp icrâ-yı hakk olunmak üzere yazılmışdır.

Evâhir-i S Sene [10]83 [Haziran 1672]

Hüküm:366

Eskişehir beğine ve kādısına hüküm ki:

Şeyh-zâde Mehmed arz-ı hâl idüp kazâ-i mezbûra tâbi' Alpu nâm karye sâkinlerinden Kurd Ağa-zâde Yûsuf nâm kimesne bunun hilâf-ı şer'-i şerîf yüz otuz guruş ve bir kürkün? alup ve Hacı Veli nâm kimesne dahi kırk beş guruşun alup

mezbûr Yûsuf fevt olup metrûkâtın kabz iden vârislerinden taleb eyledükde virmekde te'allül itmeğin meclîs-i şerîfe görölüp icrâ-yı hakk olunmaz ise Âsitâne'ye havâle olunmak için şurutuyla yazılmışdır.

Evâsıt-ı S Sene [10]83 [Haziran 1672]

Hüküm:367

Karamân beğlerbeğisine ( ) ve ( ) kâdılarına hüküm ki:

Mısır vâlisi İbrâhim Paşa'nın vakf akçesine mütevellîsi olan Mahmûd arz-ı hâl idüp mâl-ı vakıfdan Bozulus-Mir aşireti olan Ca'fer nâm kimesne zimmetinde dört yüz otuz kıt'a guruş alup meblâğ-ı mezbûre Küşne aşireti kethüdâsı İsmâ'il kefil-i bi'l-mâl olmağın yedinde olan hüccet-i şer'iyeye mûcebince şer'le görölüp vakf-çün tahsîl itdirilmek bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin şer'le görölmek için yazılmışdır.

Evâhir-i S Sene [10]83 [Haziran 1672]

Hüküm:368

Anadolu beğlerbeğisine ve Kütâhya monlâsına ve Beğbâzârı kâdısına hüküm ki:

Hanife nâm hâtûn arz-ı hâl idüp mezbûrenin dâ'imleri dizdâr Mustafâ zevcesi Süleymân zimmetinde karz-ı şer'den hücceti olup virmekde te'allül itmekle yedinde olan fetvâ-yı şerîfe ve hüccet-i şer'iyeye mûcebince mahallinde şer'le görölüp icrâ-yı hakk olunmak üzere şurutuyla hüküm virilmiştir.

Evâsıt-ı S Sene [10]83 [Haziran 1672]

Hüküm:369

Kemer-i Edremid kâdısına hüküm ki:

Âsitâne-i Sa'adet'de sadâret-i üzmâ kâ'im-makâmı olan vezirim Mustafâ Paşa edamallahû Te'âlâ iclalehûnun hâslarından Edremid kazâsına tâbi' Damlalu nâm karye ahâlîsi arz-ı hâl idüp yine karye-i mezbûr sâkinlerinden Şa'bancık zevcesi Âyişe nâm avret kendü hâlinde olmayup sû-i hâli karihâ-i fuhşiyât üzere olup sârik olup bundan akdem nice mühimmâtı harâb ? olmağın mezbûre avret karye-i mezbûreden ihrâc ve

civârında olan ahar kazâya nefy ü iclâ olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ eyledükleri ecilden vech-i meşrûh üzere iclâ için hüküm yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı M Sene [10]83 [Mayıs 1672]

Hüküm:370

Üsküdâr kâdısına hüküm ki:

Mehmed arz-ı hâl idüp kazâ-i mezbûra tâbi‘ Herkes nâm karyede sâkin Abdülkâni zimmetinde vâsisi olduğu eytâmı malından bir mikdâr akçası olup virmekde te‘allül itmekle Âsitâne'ye ihzâriçün emr-i şerîfim recâ itmeğin ihzâriçün yazılmışdır.

Evâhir-i M Sene [10]83 [Mayıs 1672]

Hüküm:371

Kütahyâ kâdısına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûr sâkinlerinden Arslân nâm kimesne arz-ı hâl idüp bu hâslar askeri iken İvâz ve Kaya nâm kimesneler evine girüp bir mikdâr altûn ve akça ve incisün sarika idüp külli fesâd eyledüklerin bildürüp mahallinde şer‘le görülüp icrâ-yı hakk olunmaz ise Âsitâne'ye havâle olunmak için yazılmışdır.

Evâhir-i M Sene [10]83 [Mayıs 1672]

Hüküm:372

Devrek kâdısına hüküm ki:

Hacı Mustafâ arz-ı hâl idüp kazâ-i mezbûra tâbi‘ Paşalar nâm karyede ze‘âmete mutasarrıf olan Mutasarrıf Ahmed ze‘âmeti mahsûlünde yetmiş altı senesinde buna yedi yüz guruş virüp lâkin ol-mikdâr akça hâsıl olmayup makbûzâtı mikdârı virmeğe râzı iken tamâmen alurım deyü nizâ‘ itmeğin yedinde olan fetvâsı mûcebince amel olunup icrâ-yı hakk olunmak için yazılmışdır.

Evâhir-i M Sene [10]83 [Mayıs 1672]

Hüküm:373

Kütahyâ paşasına ve monlâsına hüküm ki:

Dârü's-sa'âde Ağası Yûsuf Ağa arz gönderüp Üsküdâr'da Âtik Vâlide Sultân Evkâfindan olup Yeniil hâsları tahrîr oldukda Harîr Cedîd Mukâta'ası tahammülüne göre muhâsebe ve kalemiyenin beş yüz riyâl gurus kıyye olup mukâta'a-i mezbûre re'âyâsından beher sene mâl-ı mîrî tahsîl olup virmezler iken ekserî Kütahyâ eyâletine gidüp tavattun idüp mâl-ı mîrîleri tahsîl olunmayup gadr olunmağın kadîmî olan kışlâk ve yaylâkda iskân ve üzerlerine edâsı lâzım gelen mâl-ı mîrîleri tahsîl için muşârün-ileyhin arzı mücebince yazılmışdır.

Evâhir-i M Sene [10]83 [Mayıs 1672]

Hüküm:374

Mar'aş beğlerbeğisine ve kâdısına hüküm ki:

Dârü's-sa'âde Ağası Yûsuf Ağa arz gönderüp Üsküdâr'da Âtik Vâlide Sultân Evkâfindan olup Yeniil Türkmân-ı Haleb hâslarının ra'yyet ve ra'yyet oğullarından ba'zıları kadîmî yerlerinde kalmayup varup Mar'aş'da ve kasaba ve kurâlarda sâkin olup dâ'imâ kudret kimesnelere ilticâ itmeleriyle mâl-ı mîrîleri tahsîl olunmayup mezbûrlar giri sâkin oldukları yerlerine iskân için yazılmışdır.

Evâhir-i M Sene [10]83 [Mayıs 1672]

Hüküm:375

Kocaili paşasına ve İznikmid kâdısına hüküm ki:

Dârü's-sa'âde Ağası Yûsuf Ağa arz gönderüp İznikmid'de vâki' Cân Fedâ Hâtûn'un binâ eylediği çeşmeleri harâb olan suyun yolları mu'ayyen olup aharın alâkası yoğiken kazâ-i mezbûr sâkinlerinden Hüseyin ( ) ve ( ) ve ( ) nâm kimseneler sâkin oldukları evlerinin önünde sonradan birer çeşme ihdâs itmeleriyle vakfın kadîmî olan suyunu kendü çeşmelerine icrâ itdirüp ve ba'zısı dahi bağçesine baca acup kendü bağçe icrâ itdirüp ve ba'zı su yolunun künkleri üzerine bağ ve eşcâr gars idüp ol-vechile vakfın suyunu gadr ve isti'mâlden kalup ol-ma'küle sonradan ihdâs eyledükleri çeşme sâhibleri fuzûlen alduğu mütevellî-i vakfı red ve su yolunun üzerine gars idenlerin eşcârları kal' olunmak bâbında emr-i şerîfim virilmek recâsına arz itmeğın vech-i meşrûh üzere yazılmışdır.

Evâ'il-i Z Sene [10]83 [Mart 1673]

Hüküm:376

Bolu paşasına ve Çahârşanba kâdısına hüküm ki:

İsma'il nâm kimesne arz-ı hâl idüp kazâ-i mezbûra tâbi' ... nâm karyede sâkin babası Receb nâm imâm fevt olup metrûkâtı buna intikâl itmişken kazâ-i mezbûr sâkinlerinden olup eşirrâdan Muslı nâm kimesne bir kaç nefer adem varup evin basup sanduğu kırıp içinde olan üç yüz guruşluk eşyâsın gâret idüp bundan akdem emr-i şerîfim virilüp mezbûr bir vechile itâ'at itmeyüp gadr itmeğin bu def'a dahi mahallinde şer'le görülüp icrâ-yı hakk olunmaz ise Âsitâne'ye ihzâr olunmak üzere şurutuyla virilmiştir.

Evâsit-ı N Sene [10]83 [Aralık 1672, Ocak 1673]

Hüküm:377

Konya kâdısına hüküm ki:

Ilgun ahâlîsi arz-ı hâl idüp hâlâ Ilgun kâdısı olan ( ) nâm kâdı hüccet-i şer'iyye ve itk-nâme ve mürâseleden kânûndan ziyâde akçaların alup zulm itmekle şer'le görülüp kânûndan ziyâde aldığı girü alınmak için hüküm virilmiştir.

Fî Evâ'il-i S Sene [10]83 [Mayıs-Haziran 1672]

Hüküm:378

İskilib kâdısına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûrda vâki' ( ) ve tevâbi'i mukâta'asının zâbiti Hasan gelüp mukâta'a-i mezbûrun zabtına mübâşeret eyledükde ze'âmet-i mezbûr re'âyâsından ... ve Deli İbrâhim ( ) ve ( ) ve ( ) nâm kimseneler Cingan oğlu Mehmed nâm kimesne bizden yüz on gurûs aldı sen şâhid ol deyü hilâf-ı şer' bunu rencide itmeleriyle men' için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i S Sene [10]83 [Mayıs-Haziran 1672]

Hüküm:379

Samâko kâdısına ve Bolu mütesellimine hüküm ki:

Matbâh Emîn vekili ( ) arz-ı hâl idüp matbâh ocaklıklarından kazâ-i mezbûreden Âsitâne'ye gelen tavuk gelmemek mukarrer olmağın bin seksen üç senesine mahsûb olmak üzere cem' ü tahsil ve Âsitâne'ye irsâl için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i S Sene [10]83 [Mayıs-Haziran 1672]

Hüküm:380

Müfettiş paşaya ve Eskişehir kâdısına hüküm ki:

Vezîr-i A'zâm-ı sâbık Süleymân Paşa arz-ı hâl idüp muşârün-ileyhin kazâ-i mezbûrede çiftliği olup ve çiftliği cârî olup müdâhale olunmak icâb eylemez iken kazâ-i mezbûra tâbi' Alçu ? nâm karye ahâlisi müdâhale itmeleriyle hüccet-i şer'iyeye mûcebince men' için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i S Sene [10]83 [Mayıs-Haziran 1672]

Hüküm:381

Sandıklı kâdısına hüküm ki:

Kapucu oğlı Mehmed gelüp kazâ-i mezbûrun ihtisâb ve ihzâriyesine berât-ı şerîfimle mutasarrıf olup kadîmden olageldüğü üzere bey' olunan eşyâdan ihtisâb ve ihzâriye rüsûmunun talep eyledükde virmekde te'allül itmeleriyle men' için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i S Sene [10]83 [Mayıs-Haziran 1672]

Hüküm:382

Mihaliç ve Kirmâsti ve Atranos kâdısına [hüküm ki:]

Matbâh emîni Hüseyin gelüp avâriz hânesine bağlı olan tavuk rikâb-ı Humâyûn tarafından cem' ü tahsili için maliye tarafından emr-i şerîf virilüp tahsiline mübâşeret eyledükde içlerinden ba'zısı cem' iyyet memnû' iken cem' iyyet idüp mâl-ı mîrînin tahsiline mâni' olmalarıyla ta'yîn olunan mübâşir ma'rifetiyle tahsili için yazılm tahsili için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i S Sene [10]83 [Mayıs-Haziran 1672]

Hüküm:383

Trabzon kadısına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûr sâkinlerinden Ali nâm yeniçeri arz-ı hâl idüp babası Abdurrahmân fevt olup tasarrufunda olan mülk menzili buna intikâl itmişken bey' itmek murâd eyledükde müte'ariz kimesneler hilâf-ı nizâ' bey'ine mâni' olmalarıyla tarafından vekili bey' eyledükde kimesne mâni' olmaya nizâ' iden var ise Âsitâne'ye havâle olunmak için yazılmışdır.

Evâhir-i S Sene [10]83 [Haziran 1672]

Hüküm:384

Afşâr kâdısına hüküm ki:

Konar ve göçer tâ'ifesinden bunun ûtekâsından Yûsuf fevt olup metrûkâtı buna intikâl itmeğın âhardan ( ) nâm kimesne virmeyüp muhâlefet itmekle şer'le görülüp icrâ-yı hakk olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i S Sene [10]83 [Haziran 1672]

Hüküm:385

Beğşehir kadısına ve mütesellimine hüküm ki:

Kazâ-i mezbûr sâkinlerinden mütekâ'id sipâhî İbrâhim arz-ı hâl idüp mezbûr tekâ'üde ihtiyâr idüp sefere me'mûr değil iken ehl-i örf tâ'ifesi hilâf-ı şer' ve kânûn celb-i mâl için sefer teklifi ile rencide itmeleriyle men' için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i S Sene [10]83 [Mayıs-Haziran 1672]

Hüküm:386

Sobica kâdısına hüküm ki:

Sobice kazâsı ahâlisi arz-ı hâl idüp Kırılı Mustafâ nâm kimesne kazâ-i mezbûrun ihtisâb ve izhâriyesin timârı sipâhîsinden üzerine ketm ile alup lâkin mezbûrun fukarâsnın bi-gayrı hakk akçaların alup zulm ü te'addî itmekle ba'de'l-yevm ihtisâb ve izhâriyesine karışmamak bâbında emr-i şerîfim recâ eyledükleri ecilden

mezbûrun te'addîsi fukarâyâ mukarrer ise fi-ma-ba'd ihtisâb umûruna müdâhale itdirmeyüp müstahîk kimesneyi istihdâm itmek için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i S Sene [10]83 [Haziran 1672]

Hüküm:387

Amed kâdısına ve Diyârbekir mütesellimine hüküm ki:

( ) nâm hâtûn arz-ı hâl idüp Amed sâkinlerinden Arzumân oğlu Allahvirdi nâm kimesne zimmetinde çiftliği mahsûlünden bin beş yüz guruş hakkı olup virmekde te'allül itmekle deyn temessüğü ve hüccet-i şer'yye mücebince tahsîli için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i S Sene [10]83 [Haziran 1672]

Hüküm:388

Kengırı paşasına ve Karı-bâzârı kâdısına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûra tâbi' Orta-köy nâm karye ahâlîsi arz-ı hâl idüp yine kazâ-i mezbûr sâkinlerinden Muharrem nâm kimesne kendü hâlinde olmayup şerîr ve gammâz olup fukarâyı ta'cîz eyledüğü bundan akdem Âsitâne-i Sa'âdetim'e i'lâm olunmağla merkûm Muharrem hınzır başı olduğı şer'le sâbit ve zâhir olduktan sonra karye-i mezbûreden iclâ ve ahar kazâyâ nakl için emr-i şerîfim recâ itmeğın emr-i şerîfim sâdir olmuşken mezbûr Muharrem hevâsına tâbi' ehl-i örf ile yek-dîl ve bunların evlerin basup ellerinden evlerin alup te'addî eyledüğün bildürüp mezbûr Muharrem kazâ-i mezbûreden nefy ü iclâ olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ eyledükleri ecilden mezbûrun nefy ü iclâ olunması-yçün hüküm virilmişdir.

Fî Evâsıt-ı S Sene 1083 [Haziran 1672]

Hüküm:389

Lefkoşe kâdısına ve Kıbrıs mütesellimine hüküm ki:

Âsitâne'de mukîm olan Venedik balyosu arz-ı hâl idüp cezîre-i Kıbrıs'da olan Venedik konsolosuna ahid-nâme-i Humâyûnuma mugâyir te'addî oluna-gelmiş değil iken hâlâ Kıbrıs dizdârı olan ( ) nâm kimesne gadr ve bahâneye sâlik olup mücerred

ta‘ciz için elbette muzâyakam vardır bana bir mikdâr akça vir ba‘dehu gümrüğünüz geldikde gümrük resmine mahbûs itderüz deyü eziyet ve cefâ idüp te‘addîden hâlî ol[ma]dukların bildürüp hilâf-ı ahid-nâme rencîde olunmamak bâbında men‘içün yazılmışdır.

Fî Evâ‘il-i S Sene [10]83 [Mayıs-Haziran 1672]

Hüküm:390

Lefkoşe monlâsına ve Kıbrıs mütesellimine hüküm ki:

Âsitâne'de mukîm Venedik balyosu arz-ı hâl idüp müste‘men olan tâ‘ifenin elçileri ve konsolosları murâd eyledükleri yasâkçı ve tercümânları me‘mûr oldukları hizmetlerinde istihdâm idegelmişler iken hâliyâ ahid-nâme-i Humâyûnuma mugâyir ba‘zı kimesneler te‘allül idüp nizâ‘ eyledüklerin bildürüp konsolos-ı mezbûrun yedinde olan berât-ı şerîfim mücebinece murâd eyledükleri tercümân ve yasâkçıları istihdâm idüp umûrına aharı müdâhale itdirilmemek bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin vech-i meşrûh üzere yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı S Sene [10]83 [Haziran 1672]

Hüküm:391

Bolu kâdısına hüküm ki:

Âsitâne'de matbah emîni olan ( ) arz-ı hâl idüp Matbah-ı Âmire ocaklıklarından Bolu bedeli nüzûlü malı Âsitâne'de matbâh mesârifine havâle olunup seksen üç senesine mahsûb olmak üzere cem‘ ü tahsîline me‘mûr olan Ali Ağa zimmetinde on iki yük akça alup mâl-ı mezbûr cem‘ ü tahsîl olunmak için şurutuyla yazılmışdır.

Evâ‘il-i S Sene [10]83 [Mayıs-Haziran 1672]

Hüküm:392

İznikmid kâdısına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûrda vâki‘ câmi‘nin mü‘ezzini olan Hüseyin arz-ı hâl idüp vakf-ı mezbûrun arsası tersâne olup binâ olunan sefinlerden vakf için mum ve yağ akçası

deyü birer mikdâr akça alunur iken şimdi ba'zı kimesneler virmekte te'allül ve gadr eyledüklerin bildürüp vakfiyye-i ma'mûlü'n-bihâ mücebince ta'yîn olunan yerlerin maktû'ların virüp te'allül idenleri Âsitâne'ye arz u i'lâm olunmak üzere yazılmışdır.

Evâsıt-ı S Sene [10]83 [Haziran 1672]

Hüküm:393

Bursa kādısına hüküm ki:

Tüccâr tâ'ifesinden Hacı Veli arz-ı hâl idüp medîne-i Tokād kurbünde âyende ve revendenin yolu üzerinde Tonazlı [Tozanlı] Suyu dimekle ma'rûf nehr-i âzimin köprüsü mürûr-ı eyyâm iken harâb olup ebniye-i sebîli mürûr-ı ubûrda usret çekmeleriyle Hasbetenlillâh-ı Te'alâ kendü malıyla müceddeden binâ ve ta'mîr idüp kimesne mâni' olmamak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin Hasbetenlillâh-ı Te'alâ kendü malıyla binâ eyledüğü kimesne mâni' olmamak üzere şurutuyla yazılmışdır.

Evâ'il-i S Sene [10]83 [Mayıs-Haziran 1672]

Hüküm:394

Kütahya monlâsına hüküm ki:

Matbah emîni vekîli arz-ı hâl idüp Kütahya'nın bedel-i nuzûl malı Âsitâne'de matbâh mühimmâtına havâle olunup seksen üç senesine mahsûb olmak üzere on sekiz dük yirmi yedi bin iki yüz on akça olup henüz tahsîl olunmamağla mâl-ı mezbûr ale'l hesab tahsîl olunmak üzere buyuruldu yazılmışdır.

Evâ'il-i S Sene [10]83 [Mayıs-Haziran 1672]

Hüküm:395

Kayseriye ve Develü kādılarına hüküm ki:

Develü kasabası sâkinlerinden Şa'bân arz-ı hâl idüp üzerine şer'an bir nesne sâbit olmadın Abâzâ Hasan tevâbi'inden Mustafâ nâm kimesne sana otuz guruş ve bir buçuk batmân gümüş ve yüz kırk raht yakası ? emânetden vaz' eylerim deyü şirret idüp mürâfa'a olduklarında da'vâsı şirret olmağla hüccet-i şer'iyye virilmişken hâlâ Karaman beğlerbeğisi ve Niğde mütesellimi ve Develü voyvodası celb-i mâl için

rencîdeden hâlî olmamalarıyla hilâf-ı şer‘ rencîde olunmayup men‘içün şurutuyla yazılmışdır.

Evâ’il-i S Sene [10]83 [Mayıs-Haziran 1672]

Hüküm:396

( ) kādısına hüküm ki:

Kal‘acık ahâlîsi arz-ı hâl idüp bunların vâki‘ olan umûr-ı şer‘iyyelerini toprak kādıları olanlar görüp rencîde olunmak icâb eylemez iken ... ademleri içlerinden ba‘zı fukarânın ahz ve ahar kazâya götürüp rencîde itmeleriyle men‘içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i S Sene [10]83 [Mayıs-Haziran 1672]

Hüküm:397

Beğbâzârı ve Yörük kādılarına ve Beğbâzârı voyvodasına hüküm ki:

Vâlîde Sultân kethüdâsı Mustafâ zîde mecdühû arz-ı hâl idüp muşârün-ileyhânın hâslarından Beğbâzârı hâslarında tavattun iden Pir Veli re‘âyâsı bir senede nefer başına ikişer guruş vireler deyü defterde mahsûl kayd olup ve Yörük tâ’ifesinden dahi askerînin yüz elli aded koyunların mâ‘adâsının adet-i ağnâmların hâsıl kayd olunup cem‘ olunur iken bin seksen bir senesinde Beğbâzârı’nda sâkin Pir Veli re‘âyâsı resimlerini mütesellimlere virmeyüp ve Yörük sipâhîleri dahi kânûn üzere yüz elli guruş ağnâmlarından ma‘adâsının adet-i ağnâmların virmeyüp gadr itmeleriyle kadîmden olageldüğü üzere cem‘ ü tahsîş olunmak içün şurutuyla yazılmışdır.

Evâ’il-i S Sene [10]83 [Mayıs-Haziran 1672]

Hüküm:398

Haleb monlâsına hüküm ki:

Müderrişinden Hacı Hüseyin arz-ı hâl idüp Mahrûsa-i Haleb’de vâki‘ Hâsriye Medresesi’nde tevliyet ü tedrisi Şeyhü’l-İslâm işâretiyle Rikâb-ı Humâyûn’dan kendüye tevcîh olunup berât itdirmekle yedinde olan berâtı mücebince zabtı-yçün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i S Sene [10]83 [Mayıs-Haziran 1672]

Hüküm:399

Yeniil kâdısına ve Türkmân voyvodasına hüküm ki:

Konar-göçer Türkmân tâ'ifesinden Akçaköylü Cemâ'ati'nden ... Cemâ'ati arz-ı hâl idüp tâ'ife-i mezbûreden Keçeli oğlu nâm kimesne kethüdâları olup hizmetinde kusûrı yoğiken yine cemâ'at-i mezbûr re'âyâsından Dürzi oğlu Ahmed nâm kimesne ben size kethüdâ oldum deyü ehl-i örf ile yek-dîl olup fukarâyı rencide itmekle mezbûrun te'addîsi men' u def' olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ eyledükleri ecilden re'âyâ içlerinden bir mu'temed dahi cemâ'at-i mezbûra kethüdâ nasb idüp ahara müdâhale itdirilmemek üzere yazılmışdır.

Evâsıt-ı S Sene [10]83 [Haziran 1672]

Hüküm:400

Ankara paşasına ve kâdısına hüküm ki:

Kuzzâtdan Salih arz-ı hâl idüp kız karındaşı Fâtımâ nâm Hâtûn müteveffîye olup bu hazır ve kibar olup kısmet icâb itmez iken Ankara'da sâbıkâ kassâm olan Seyyid Ali nâm müderris kısmet nâmıyla on beş guruş kıymetler ile dîvâniyye ve üç ... imzâsıyla yirmi guruş kıymetlü bir sof ve on beş esedî guruş alup gadr itmekle mahallinde şer'le görülüp icrâ-yı hakk olunmak için yazılmışdır.

Evâ'il-i S Sene [10]83 [Mayıs-Haziran 1672]

Hüküm:401

Sığla beğine ve ( ) kâdısına hüküm ki:

Gedik Ahmed Paşa Evkâfî mütevellîsi Abdullah arz-ı hâl idüp vakf-ı mezbûr karyelerinden kazâ-i mezbûra tâbi' Güneş nâm karye ahâlîsi serbest olup dahl olunmak icâb itmez iken mîr-i mirân-ı muşârün-ileyhin mütesellimleri devr nâmıyla hilâf-ı şer' mezbûr karyeden yüz guruş alup gadr itmekle yedinde olan Dârü's-sa'âde Ağası mektûbu mücebince girü red için yazılmışdır.

Evâ'il-i S Sene [10]83 [Mayıs-Haziran 1672]

Hüküm:402

İznic kâdısına hüküm ki:

Hadice Hâtûn arz-ı hâl idüp İznic sâkinlerinden Derviş zevcinin zimmetinde iki bin üç yüz doksân esedî gurusu hakkı olup kable'l-edâ fevt olmağla vârisleri İbrâhim ve Mihrimâh ve Sâliha nâm hâtûnlar virmekde te'allül itmekle şer'le görülüp icrâ-yı hakk olunmak için yazılmışdır.

Evâ'il-i S Sene [10]83 [Mayıs-Haziran 1672]

Hüküm:403

İznicmid kâdısına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûrda sâkin zimmî re'âyâ tâ'ifesi arz-ı hâl idüp bin seksen senesinde üzerlerine edâsı lâzım gelen cizyelerini emr ü defter mücebince girihteleriyle ma'an edâ idüp kusûrları yoğiken sene-i mezbûrede cizyedâr olan Abdî nâm kimesne ziyâde almağla emr ü defterden ziyâde alduğı akçaları şer'le girü redd olunmak bâbında ortada mâliye tarafından emr-i şerîfim virilmişken hilâf-ı şer' ziyâde alduğı var ise girü alvirilmek bâbında şurutuyla yazılmışdır.

Evâ'il-i S Sene [10]83 [Mayıs-Haziran 1672]

Hüküm:404

Kütahyâ monlâsına hüküm ki:

Sarây-ı Cedîd Ağası Ya'kûb Ağa arz gönderüp mahrûsede vâkî' nazırı olduğı Yıldırım Bâyezid Hân Evkâfî mukâta'alarından Eskişehir kazâsında Çokvirân nâm karye ahâlîsi Kütahya beğlerbeğisi Ali dâme ikbalühu tarafından Hüseyin on beş nefer atlu ie karye-i mezbûr re'yâsın basup bi-gayri hakk ahz u habs ve te'addî ve ahar kazâyâ götürüp karyenizde bir katır ? akmişe yanmış deyü müsvedde nâmıyla yüz altmış esedi gurûşların alup zulm itmekle şer'le girü redd olunmak için müşarü'n-ileyhin arzı mücebince yazılmışdır.

Evâ'il-i M Sene [10]83 [Nisan-Mayıs 1672]

Hüküm:405

Anadolu'da müfettiş olan paşaya ve ( ) kādısına hüküm ki:

Hacı Mehmed arz-ı hâl idüp bundan akdem Acem oğlu Hacı Şeyh Ali nâm kimesneyi Aydın ve Saruhân akçası tahsiline gönderdikde ( ) ve ( ) nâm şakîler mezbûr Şeyh Ali'yi Bolu'da katl idüp te'addî vü fesâd itdiklerin bildirüp mezbûr kâtilleri bi-eyyi-vechin-kâne ele getirülüp icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin vech-i meşrûh üzere şurutuyla hüküm virilmiştir.

Evâ'il-i S Sene [10]83 [Mayıs-Haziran 1672]

Hüküm:406

Haleb beğlerbeğisine ve kādısına hüküm ki:

İbrâhim Hân-zâde Ali zîde mecdühû arz-ı hâl idüp cediti Şehîd Mehmed Paşa Evkâfi'ndan Haleb'de vâki' olan üç pâre karyenin Şah-ı bender Mustafâ Paşa'ya yedi bin guruş borcu olup Abdurrahmân üzerine kavlı idüp ve re'âyâ akçayı bir senede virmeğe kâdir olmağın Abdurrahmân rızâsıyla senede yedi yüz elli guruşa virmeğe sicil ve hüccet olunmağın hüccet-i şer'iyeye mûcebince şurutuyla hüküm virilmiştir.

Evâsıt-ı S Sene [10]83 [Haziran 1672]

Hüküm:407

Trablusşam paşasına ve kādısına hüküm ki:

İbrâhim Hân-zâde Ali arz-ı hâl idüp cediti Şehîd Mehmed Paşa Evkâfi'ndan Trablusşam'da vâki' Türkmân Vâdi-i Hazûr ? nâm karye ahâlîsinin mümtâz ve mu'ayyen sınuru dâhilinde olan yaylâklarına gelen ve giden ba'zı Türkmân [tâ'ifesi] kadîme muhâlif çıkup müzâyaka virüp te'addî itmeleriyle kadîmden olageldüğü üzere amel olunup te'addîleri men' u def' olunmak üzere şurutuyla hüküm virilmiştir.

Evâsıt-ı S Sene [10]83 [Haziran 1672]

Hüküm:408

Haleb paşasına ve kādısına hüküm ki:

İbrâhim Hân-zâde Ali zîde mecdühû gelüp cediti Şehîd Mehmed Paşa Evkâfi'ndan olup Mahrûsa-i Haleb'de vâki' mütevellî nasb eyledüğü Abdurrahmân

nâm kimesne vakfin re'âyâsıyla kifâyet kadar buğdây kût virüp harmân zamanında inâyet ile virdüğü tirekeyi ve öşrü alup akça almaya deyü şart itmiş iken hâlâ re'âyâdan öşürden gayrı tuzluk tekâlifini ve hüddâmıyla taleb idüp te'addî itmekle men' olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ eyledükde vech-i meşrûh üzere men' için virilmiştir.

Evâsıt-ı S Sene [10]83 [Haziran 1672]

Hüküm:409

Yalakabâd kâdısına hüküm ki:

Yalakabâd sâkinlerinden Serger zımmî arz-ı hâl idüp yine kazâ-i mezbûra tâbi' Lalideresi ? nâm karye sâkinlerinden mezbûr Papas nâm zımmînin Arslân nâm kimesne bir re's bârgirin alup firâr itmekle kefil olmuş değil iken ancak bârgirini A[r]slân istedi dimekle bârgirin bahâsın senden alurım deyü rencîdeden hâlî olmaduğın bildürüp mezbûrun da'vâsını Dîvân-ı Humâyûn'da görülmek bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın vech-i meşrûh üzere hüküm virilmiştir.

Fî Evâhir-i S Sene [10]83 [Haziran 1672]

Hüküm:410

Lefke kâdısına hüküm ki:

Mektûb gönderüp nefsi-i kasaba-i Lefke ahâlîsi meclîs-i şer'-i şerîfe varup hâliyâ Lefke şehri sancağı beği tarafından birkaç nefer kasa-ba-i mezbûreye devr-i selâmiyye talebiyle varup hilâf-ı şer' ve kânûn akça taleb eyledükde kasaba-i mezbûrede Yürekçi Paşa Vakfı olup yedlerinde serbest nâm ve müte'addid evâmîr-i şerîfim olup ve bu ana değin mir-livâ olanlar tarafından dahl u ta'arruz olunagelmiş değil iken mezbûrlar taşrada bulunan re'âyâdan birkaç nefer adem ve birkaç re's kâtırı ahz u habs ile Eskişehir'e götürüp te'addî vü tecâvüz eylediklerin bildürüp mezbûrları itlâk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâsına arz eyledükleri ecilden habs eyledüğü ademleri itlâk idüp hilâf-ı şer' aldugı kâtırları girü redd olunmak için yazılmışdır.

Evâhir- S Sene [10]83 [Haziran 1672]

Hüküm:411

Haleb monlâsına ve Birecik kâdısına hüküm ki:

Birecik kasabası ahâlîsi Südde-i Sa'âdetim'e adem ve arz-ı hâl gönderüp kasaba-i mezbûr sâkinlerinden Şeyh İsmâ'il nâm hâtib kendü hâlinde olmayup il mesâlihine karuşup ve nice eşirrâyı cem' idüp kılıç ta'limi ile fesâddan hâlî olmayup sû-i hâlinde müte'ezzî ve mir-livânın kendü ile da'vâsı olmağın da'vâsı şer' oldukda mezbûr ve Âsitâne-i Sa'âdetim'de olmak mülâhazasıyla işbu sene-i mübâreke de kasaba-i mezbûr ahâlîsi Ordu-yı Humâyûnum'da ihzâr ve tazallum itmeleriyle ahvâlleri Âsitâne-i Sa'âdetim'de görölmek üzere emr-i şerîfim sâdır olmuşken merkûm İsmâ'il henüz Âsitâne-i Sa'âdetim'de mevcûd bulunmayup hâliyâ birûn-ı icrâ'at hâlinde olduğın bildürüp ol-bâbda hükmi Humâyûnum recâ eyledikleri ecilden mezbûr İsmâ'il'in ma'rifet-i şer'le ahvâlin görölüp zimmetinde zuhûr iden hukûkî girü ashâbına redd itdirildikten-sonra re'âyâ cem'ıyyet olup eşirrâ-yı nâsdan olduğı bi-garez müslimîn şehâdetleriyle sâbit olur ise hüccet idüp hüccetiyle Âsitâne-i Sa'âdetim'e ihzâr olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Râ Sene 1083 [Haziran-Temmuz 1672]

Hüküm:412

Rodosçuk nâ'ibine ve kethüdâ-yeri ve serdârı ve sâ'ir iş erlerine hüküm ki:

Silivri menzîlcisi zımmîleri arz-ı hâl idüp iş-bu sene-i mübâreke de i'lâmı müte'arrız ba'zı husûs için menzîl bârgiri ziyâde elzem ve mühim olmağın ziyâde bârgir besleyüp üç yük akça olmak üzere menzîl tutulup hüccet olunmağla elli bin akçası Hazîne-i Âmirem'den virilüp yüz bin akçası dahi imdâd olunmak lâzım gelmekle elli bin akçası Tekirdağ kazâsından Silivri menzîlcilerine ancak bu sene imdâd eyleyeler deyü Ordu-yı Humâyûnum'da mâliye tarafından emr-i şerîfim virilüp ve mübâşir ta'yîn olunup varduklarında meblağ-ı mezbûr cem' olunmuşken mezbûrlar hüccüm idüp Ordu-yı Humâyûnum varup menzîlci virmezüz deyü iki def'a cem'ıyyet idüp te'addî eylediklerin bildürüp ol-bâbda emr-i şerîfim recâ eyledikleri ecilden Ordu-yı Humâyûnum tarafından virilen emr-i şerîfim mücebince ta'yîn olunan meblağ tahsîl itdirilüp inâd ve muhâlefet iderlerse içlerinden söz bilür birkaç nefer müslimân dahi Âsitâne'ye ihzâr için şurutuyla hüküm virilmişdir.

Fî Evâ'il-i Râ Sene [10]83 [Haziran-Temmuz 1672]

Hüküm:413

Bursa monlâsına hüküm ki:

Bursa'da vâki' Hacı İvâz Paşa Evkâfi'nın mütevellisi olan Mustafâ arz-ı hâl idüp vakf-ı mezbûr karyelerinden Derekızık nâm karye ve Bayındır nâm karyelerin mahsûs ve müstakîl korusu oduncu ve hammâmcı tâ'ifesinden Mahmûd ve Ahmed ve Mehmed ve sâ'irleri odun kesüp karye-i mezbûr önünde cereyân iden suya bırakup te'addî itmeleriyle men' için emr-i şerîfim recâ itmeğin kadîmden olagelmiş değiller ise hilâf-ı şer' ve kânûn rencîde itdirilmemek için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Râ Sene [10]83 [Haziran-Temmuz 1672]

Hüküm:414

Kocaili paşasına ve İznikmid kâdısına hüküm ki:

Ahmed Südde-i Sa'detim'e arz-ı hâl idüp mezbûr Sivas'da gelür iken İznikmid nâm mahalle nüzûl eyledükde gice ile hırsûz tâ'ifesi çadırın basup emvâl ve erzâkı gâret olunup mazanne olanlar ele götürülmek bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin husûs-ı mezbûra te'addî ve haramzâdeler bi-eyyi-vechin-kâne elegetürülmek için şurutuyla yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Râ Sene [10]83 [Haziran-Temmuz 1672]

Hüküm:415

Karamürsel nâ'ibine hüküm ki:

Emine nâm hâtûn gelüp kasaba-i Karamürsel'de Yeni Mahalle sâkinlerinden olup mahalle-i mezbûre imâmı olan Mustafâ Hovâce kendü hâlinde olmayup mezbûrenin kızı Âyişe nâm bâkirenin bikrini izâle eyledüğünden gayrı nice ümmet-i Muhammedin ve ehl-i iyâline ta'arruz ve fi'l-i şeni' sicil ü hüccet olunup nice fisk u fesâdları zâhir olmağın mezbûr imâmı Âsitâne'ye ihzâr olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin vech-i meşrûh üzere ihzârı-yçün yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Râ Sene [10]83 [Haziran-Temmuz 1672]

Hüküm:416

Eskiil kâdısına hüküm ki:

Eskiil kazâsına tâbi' Kite ? nâm karye sâkinlerinden olup sâbıkâ Konya paşası olan Ali Paşa kazâ-i mezbûr ahâlîsinin iki bin guruşların alup yine kazâ-i mezbûra tâbi' Cedid ? nâm karye için yüz yirmi guruş hisse düşüp yüz yirmi guruşı Samadolalı ? Hacı İbrâhim alup gadr itmekle şer'le görülüp tevcîh idenlerden alıvirilmek için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Râ Sene 1083 [Haziran-Temmuz 1672]

Hüküm:417

Timurcî kâdısına ve Kütahya mütesellimine hüküm ki:

Gevher Hân Sultân kethüdâsı Mustafâ arz-ı hâl idüp muşârün-ileyhânın mutasarrıfe olduğu Timurcî hâssı tevâbi' inden Ortabazâr nahıyesine tâbi' Küplüce nâm karye sâkinlerinden Hacı [*silik*] nâm kimesne kendü hâlinde olmayup kıbtîler yatağı olup serika eyledükleri eşyayı mezbûrun evine götürüp nice töhmet-i şâyi' ası olduğın ve cem' iyyet başı ve re'âyâ fukarâsını tahrîk ve idlâl itmekle emr-i şerîfim recâ itmeğın mezbûrun şekâveti sâbit ve zâhir olur ise ahz ve ma'rifet-i şer'le sübût bulan mevâdd sicil ve hüccet olunup Âsitâne'ye arz u i'lâm olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Râ Sene 1083 [Haziran-Temmuz 1672]

Hüküm:418

Galata kazâsı muzâfâtından Kapudağı nahıyesi nâ'ibine hüküm ki:

İftihârü'l-havâs ve'l-mükarribîn Yûsuf Ağa dâme uluvvuhû Südde-i Sa'detim'e arz gönderüp İstanbul'da vâki' merhûm Şehzâde Sultân Mehmed Hân tâbe serâhû câmi'-i şerîfi ve î mâreti âmireleri evkâfindan olup Kapudağı ahâlîsinin bağları üç sene mukaddem tahrîr olunup deftere kayd olunan bağların dönümlerin mahsûllerin mevcûd iken edâ itmeyüp mücerred vakfi gadr itmemek için bağlarından yüz akça mahsûllerini bey' idüp dönüm akçasın sonra edâ iderüz deyü avk u te'hîr ve ba'zıları firâr ve ba'zısın dahi bağı harâb olup mahsûl olmadı deyü gaybet idüp öşre mu'âdil viregeldikleri maktû'ları defter mücebince virmeyüp noksân üzere virirüz deyü te'allül

itmeleriyle vakfin mahsûlüne külli noksân müretteb olmağın vech-i meşrûh üzere mahsûlleri mevcûd iken defterde tahrîr olunduğı üzere öşre mu'âdil maktû'ları cânib-i vakfa edâ olunmadıkça bağları bozulmamak bâbında emr-i şerîfim viirlmek recâsına i'lâm itmeğın vech-i meşrûh üzere amel olunmak emrim olmuştur deyu yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Râ Sene 1083 [Haziran-Temmuz 1672]

Hüküm:419

Bîretü'l-Firât kâdısına hüküm ki:

Ûlemâdân kıdvetü'l-ulemâ'î'l mukakkikîn mevlânâ Ömer zîde ilmuhû Südde-i Sa'detim'e arz-ı hâl idüp kasaba-i Bîretü'l-firât'da vâ'iz ve müderris olup lâkin Birecik'de vâki' Şeyh Müslim Evkâfî'nın tevliyeti kendüye tevcih olunup berât itdirüp elinde olan berâtı mücebince zamânına düşen mahsûlün ahz u kabz itmek istedikde ba'zı kimesneler mâni' olduğın bildürüp ol-bâbda emr-i şerîfim recâ itmeğın yedinde olan berâtı mücebince mahallinde şer'le görülmek emrim olmuştur deyu yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Râ Sene 1083 [Haziran-Temmuz 1672]

Hüküm:420

Malâtya kâdısına hüküm ki:

Ûlemâdân kıdvetü'l-ulemâ'î'l mukakkikîn mevlânâ Ömer zîde ilmuhû Südde-i Sa'detim'e arz-ı hâl idüp Malatya'da vâki' Hâtûniye Zâviyesi'nin tevliyeti bi'l-fi'l şeyhu'l-islâm olan a'lemü'l-ulemâ'î'l-mütebahhirîn mevlânâ Yahya edâmallahu Te'alâ fezâ'ilehunun işâreti ile ber-vech-i te'bîd ders virmek şartıyla kendüye tevcih olunup hilâf-ı şart-ı vâkîf muhdes olan vazîfeleri ref' eyledikleri ve bu bâbda da'vâsına muvâfık fetvâ-yı şerîfesi olduğın bildürüp hilâf-ı şart-ı vâkîf muhdes olan vazîfeler ref' olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın yedinde olan evâmir-i şerîfim ve mevlânâ-yı muşârün-ileyhin mektûbu mücebince amel olunup mahallinde şer'le görülmek emrim olmuştur deyu yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Râ Sene 1083 [Haziran-Temmuz 1672]

Hüküm:421

Şâm-1 Şerîf kâdısına hüküm ki:

Ülemâdân kıdvetü'l-ulemâ'î'l mukakkikîn Muhsin-zâde mevlânâ İsmâ'il zîde ilmuhû Südde-i Sa'adetim'e arz-ı hâl idüp Şâm-1 Şerîf'de vâki' Mezzâk oğlu ref'inden olmak üzere ders-i buhârî dimek şartıyla yevmî ( ) akça vazîfeye berât-ı şerîfimle mutasarrıf olup berâtı mûcebince müstehak olduğu vazîfesini vakf-ı mezbûr mütevellîsi olan Seyyid Mehmed'den taleb eyledükde virmekte te'allül eyledüğü tevliyeti bi'l-fi'l şeyhu'l-islâm olan a'lemü'l-ulema'î'l-mütebahhirîn mevlânâ Yahya edâmallahû Te'âlâ fezâ'ile tarafından mühürlü mektûb virildüğün bildürüp berâtı mûcebince müstehak olduğu vazîfesi alıvirilmek bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin yedinde olan berâtı mûcebince müstehak olduğu vazîfesi alıvirilmek emrim olmuştur.

Fî Evâ'il-i R Sene 1083 [Temmuz-Ağustos 1672]

Hüküm:422

Ezine-i Lâzkîye ve ( ) kâdılarına hüküm ki:

Senki Ezine kâdısının Südde-i Sa'adetim'e mektûb gönderüp Ezine-i Lâzkîye kazâsına tâbi' Kayaagaç nâm karye sâkinlerinden Seyyid Mustafâ meclîs-i şer'-i şerîfe varup mezbûr kendü hâlinde olup hilâf-ı şer'-i şerîf kimesneye zulm vü te'addîsi ve şer'an üzerine bir cürm sâbit ve zâhir olmuş değil iken Yenişehir kazâsına tâbi' İshâk Paşa Çiftliği sükkânından Şatır Ali nâm kimesnenin buna garaz-ı dünyeviyesi olmağla mezbûr Seyyid Mustafâ'yı hilâfa vâki' ba'zı mevad isnâdıyla mütesellim ve sâ'ir ehl-i örf tâ'ifesine gamz itmekle hilâf-ı şer'-i şerîf ve fuzûli rencîde eylediklerin bildürüp mahallinde mezbûrun keyfiyet-i ahvâli ahâli-i vilâyetden su'al olundukda her biri hüsn-i hâlini haber virmeleriyle mezbûr hilâf-ı şer'-i şerîf rencîde olunmamak emr-i şerîfim virilmek recâsına arz eyledüğü ecilden hilâf-ı şer' rencîde olunmamak emrim olmuştur deyü yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Râ Sene 1083 [Haziran-Temmuz 1672]

Hüküm:423

Birecik kâdısına hüküm ki:

Kasaba-i Birecik ahâlîsi arz-ı hâl idüp mezbûrlar beyenlerinde vâki' olan umûrlarını görmeğe hüccet-i şer'iyeye ile Hacı Sâdık nâm kimesneyi vekîl nasb u ta'yîn itmeleriyle ahâlî-i kasaba dahi mezbûrlardan râzı olup ve şer'an kimesneye zarar u te'addîsi yoğiken âhardan Seyyid İsmâ'il nâm kimesne ben anu vekâletden ref'eyledim deyü te'addîden hâlî olmaduğın bildürüp kadîmden olageldüğü üzere amel olunup hüccet-i şer'iyeye mugâyir mezbûrı rencîde itmemek bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın ahâlî-i kasabanın rızâları ve hüccet-i şer'iyeye mücebince dahl olunmamak için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Râ Sene [10]83 [Haziran-Temmuz 1672]

Hüküm:424

Balikesri müfettişine ve nâ'ibine ve Karesi monlâsına hüküm ki:

Sülehâdan Şeyh Mustafâ arz-ı hâl idüp mezbûr kendü hâlinde olup kimesneye zarar u te'addîsi ve şer'an üzerine bir nesne sâbit olmuş değil iken Edremid voyvodâsı olan Hâlid bunu ve dâmâdını ba'zı mevadd istinâdıyla hilâf-ı şer'-i şerîf rencîde eyledüklerin bildürüp hilâf-ı şer' rencîde olunmayup men' u def' olunmak üzere devletlü Vâlîde Sultân kethüdâsı Mustafâ Efendi tarafından virilen mühürlü mektûb mücebince şurutuyla yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Râ Sene [10]83 [Haziran-Temmuz 1672]

Hüküm:425

Galata kâdısına hüküm ki:

Dârü's-sa'âde Ağası Yûsuf Ağa arz gönderüp İstanbul'da vâki' Şehzâde Sultân Mehmed Hân tâbe serâhû câmi'-i ve îmâreti evkâfindan olup Kapudağı nâhiyesinde ve tevâbi'i karyeleri re'âyâlarının hukûk ve rüsûmları ve yâve keferelerinin beytü'l-mâlî ve cürm ü cinâyet ve bâd-ı hevâsı defterde vakfa hâsıl kayd olunup kadîmden bu ana gelinde yâve cizyesini cem'îne me'mûr olanlar dahl idegelmiş değiller iken hâlâ yâve cizyesi cem'îne me'mûr olanlar yâve keferelerinin beytü'l-mâllarına dahl idüp vakfa gadr itmeleriyle Haremeyni's-Şerîfeyn ahâlîsinin surelerine kesr ü noksân tertîb olmağla vech-i meşrûh üzere beytü'l-mâl ve cürm ü cinâyet ve bâd-ı hevâ defterde ta'yîn ve tasrih olunduğu üzere cânib-i vakıfdan ahz u kabz olunup yâve cizyedârları

ve âhardan bir ferd müdâhale itmemek bâbında emr-i şerîfim recâsına arz itmeğin vech-i meşrûh üzere hüküm virilmiştir.

Fî Evâ'il-i Râ Sene [10]83 [Haziran-Temmuz 1672]

Hüküm:426

Amâsya beğine ve kâdısına hüküm ki:

Bi'l-fi'l hâssa bostancısı olan Osmân dâme mecdühû arz-ı hâl gönderüp Amâsya'da vâki' bağçe-i hâssama cârî olan suyun başına on altı endâze karîb yerde bi-emrillâhi-Te'âlâ zelzele vâki' oldukda mîrî bağçenin suyu depüp yine mahmiyye-i mezbûrede vâki' Bâyezid Paşa Evkâfi'nin mütevellîsi olan kimesne mücerred celb-i mâl için zikr olunan su mîrî bağçenin değildir gayrı sudur deyü ( ) nâm mahalle ahâlisine bey' idüp mezbûrlar fuzûli zabt itmeleriyle bağçenin suyu munkatı olup te'addî vü tecâvüz itmeleriyle zikr olunan su kadîmî cârî olduğu üzere bağçe-i mezbûra icrâ itdürilmek bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin Âsitâne-i Sa'âdetim'de olan Hassa Su Nâzır Defterleri'ne nazar olundukda kâ'ide-i de'b kadîm suyun cevânib-i erba'asından yüzer arşûn kadar olmadukça asıl suya rücu' ider deyü mastûr bulunmağın kadîmî cârî olduğu üzere icrâ itdirilüp mütevellî-i mezbûrı ve aharı müdâhale itdirilmemek için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Râ Sene [10]83 [Temmuz 1672]

Hüküm:427

Gemlik kâdısına hüküm ki:

Mustafâ arz-ı hâl idüp Gemlik kazâsına tâbi' Kapaklı nâm karye'de vâki' Hacı Hüseyin binâ eyledüğü câmi'-i şerîfin yevmî iki akça vazîfe ile tevliyeti berât-ı şerîfimle üzerinde iken sâbıkâ mütevellî olan İsmâ'il Re'is tevliyet-i mezbûrı zabt idüp ve nukûd akçesin ekl ü bel' idüp gadr eyledüğün bildürüp ma'rifet-i şer'le muhâsbesi görölüp te'allül ider ise Âsitâne'ye ihzâr için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Râ Sene [10]83 [Temmuz 1672]

Hüküm:428

Bursa monlâsına hüküm ki:

Ali nâm kimesne Südde-i Sa'detim'e arz-ı hâl idüp mezbûrun Hasan nâm yeniçeriye yüz yetmiş beş guruş deyni olmağla müslimânların muvâcehesinde yüz elli gurusunu edâ eyledüğü gibi mezbûr Hasan fevt olup zimmetinde bâkî kalan meblağı karındaşlarına edâ itmek istedikde müteveffâ-yı mezbûrun vârisleri mezbûrlar cümlesin taleb idüp Bursa'da kassâm âskeri huzûrunda murâfa'a olunduklarında mezbûr Ali'nin şâhidleri de gelmeyüp şirret eyledüklerin bildürüp şer'le görülüp icrâ-yı hakk eylemen bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın şer'le görülmek emrim olmuştur deyü yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Râ Sene [10]83 [Temmuz 1672]

Hüküm:429

Balikesri kâdısına hüküm ki:

Edremid kazâsı ahâlîsi Südde-i Sa'detim'e arz-ı hâl ve adem gönderüp Edremid kazâsı nâ'ibi olan mevlânâ Ahmed iş-bu sene-i mübârekede Donanmâ-yı Humâyûnum gemileri hod-girift ? kürekçileri bedeli için beher nefer başına elli yedişer guruş olmak üzere yalnız bin üç yüz on bir guruşun teslim-i Tersâne-i Âmirem için beher nefere yetmiş sekizer guruş cem' eyledüğünden mâ'adâ harc-ı mahkeme ve sâ'ir vekâleti husûsunda kendü için hilâf-ı şer' ve kânûn ziyâde akçaların alup zulm ü te'addî eyledüğün bildürüp şer'le görülüp icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın eyledükleri ecilden nâ'ib-i mezbûrun hilâf-ı şer' ve kânûn ziyâde aldığı var ise girü ashâbına alvirilmek emrim olmuştur deyü yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Râ Sene [10]83 [Temmuz 1672]

Hüküm:430

Cedide kâdısına ve ol-cânibde olan nakîbü'l-eşrâf kâ'im-makâmına hüküm ki:

Sadât-ı Kiramdan kıdvetü's sadâtü'l-kirâm Seyyid Mustafâ zîde şerefuhu Südde-i Sa'detim'e arz-ı hâl idüp Cedide kazâsında sâkin olan sadât-ı kirâm üzerlerine nakîbü'l-eşrâf kâ'im-makâmı nasb u ta'yîn olup sahihü'n-neseb olup beyne'n-nâs siyâdeti meşhûr ve müte'arif olanlara ta'zim ve ikrâm idüp nesebden ma'rûf

olmayanları men u def eyleyesin ve zinhâr siyâdete müte'allik hüccet ve tezkire ve sonradan kimesneye yeşil sarmağa ve âlâmet getürmeğe izn ü ruhsât virilmeyüp ırk-ı tahire ... ihtirâz idüp ve bi-hasebi's-şer'i şerîf lâzım geldüğü sâdât-ı mûma-ileyh Seyyid Mustafâ'ya te'dib ve iltizâm idüp ehl-i örfü rencîde itdirmeyesin deyü bi'l-fi'l Âsitâne-i Sa'âdetim'de nakṭbül-eşrâfım olan a'lemü'l-ulemâ'l-mütebahhirîn mevlânâ Şeyh Mehmed el-Hüseynî ? edâmallâhû Te'âlâ fezâiluhû tarafından mühürlü mektûb virilmeğin mücebince emr-i şerîfim recâ itmeğin mevlânâ-yı muşârün-ileyh tarafından virilen mühürlü mektûb mücebince amel olunmak emrim olmuşdur deyü yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Râ Sene 1083 [Temmuz 1672]

Hüküm:431

Kocaili paşasına ve İznikmid kâdısına hüküm ki:

Bi'l-fi'l İstanbul Ağası olan ( ) ve'l-a'yân Derviş zîde mecdühû Südde-i Sa'âdetim'e arz-ı hâl idüp bundan akdem Anbâr-ı Âmirem mühimmatıçün müceddeden ocaklık ta'yîn olunan İznikmid ve tevâbi'i kurâlarının avârizları bedeli dört bin kise odunun cem' ü tahsiline mu'tâd-ı kadîm üzere tarafımdan Abbâs ve Mehmed nâm yeniçerileri ta'yîn ve mahalline irsâl eyledükde olageldüğü üzere cem' ü tahsîl itmek murâd eyledüklerinde re'âyâdan olup eşirrâdan kırk otuz? nefer kimesneler hilâf-ı kânûn cem'iyet memnû iken cem'iyet idüp cem' ü tahsiline mâni' olup te'addî eyledüğün bildürüp mâni' olanları Âsitâne'ye ihzâr olunmak için emr-i şerîfim recâ itmeğin memnû' olmazlar ise Âsitâne-i Sa'âdetim'e ihzâr olunmak emrim olmuşdur deyü yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Râ Sene 1083 [Temmuz 1672]

Hüküm:432

Evkâf müfettişine hüküm ki:

Haremeyn mütevellîsi Mehmed mektûb gönderüp Medîne-i Münevvere evkâfından olup İstanbul'da vâki' Dâvud Paşa mahallesinde vâki' menzili meşrûtiyyet üzere meşrût bahâsı olan Râfi'a Hâtûn menzîl-i mezbûrede sâkin iken bin yetmiş senesinde harîk-i âzimde muhterik olup müceddeden binâyâ taraf-ı vakıfda meşrûta ashâbiyet dahi kadîmden olmamağla rızâsıyla dört yüz on bir zirâ' arsası ifrâz olunup

yine mahmiyye-i mezbûrede vâki' Kilise Câmî'i dimekle ma'rûf Ali Paşa-yı Âtik mahallesinde be-hesâb-ı terbi'i sekiz yüz altmış zirâ' arsası üzerine mebni sınırı büyü-t-1 ... müştemil mülk menzîlin mâliki olan alup Ağa zîde mecdühû ile mübâdele murâd idüp istibdâl-i vakfa enfa' olmağla mübâdele olunmak bâbında izn-i Humâyûnum virilmek recâsına arz itmeğın mesâ'ı şer'î üzere iştirâk için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Râ Sene [10]83 [Temmuz 1672]

Hüküm:433

Müfettiş paşaya ve ( ) kâdısına hüküm ki:

Hacı Ahmed arz-ı hâl idüp göçer evlü tâ'ifesinden Eğridir kazasına tâbi' Karamânlı Cemâ'ati'nden olup kendü hâlinde iken Suğla Sancağı mütesellimi mezbûrı ahz ve bi-gayrı hakk yüz altmış esedi gurus ile bir re's atın alup gadr itmekle şer'le girü alıvirilmek için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Râ Sene [10]83 [Temmuz 1672]

Hüküm:434

Galata kâdısına hüküm ki:

Dârü's-sa'âde Ağası Yûsuf Ağa arz gönderüp İstanbul'da merhûm Şehzâde Sultân Mehmed Hân tâbe serâhû câmi'-i ve îmâreti evkâfından olup Kapudağı ( ) ve ( ) nâm mukâta'anın vakıf tarafından olan voyvodası bin seksen iki senesine mahsûb olmak üzere üzerlerine edâsı lâzım gelen mart akçalarını şer' ve kânûn ve defter mücebince taleb eyledükde vakfın re'âyâsı cebelüye sülûk idüp gurus ziyâde ve kırık akça teklîf eyleyüp vakfa gadr itmeleriyle üzerlerine edâsı lâzım gelen gurusu Âsitâne'de hazîneye alduğı üzere alıvirilmek için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Râ Sene [10]83 [Temmuz 1672]

Hüküm:435

Anadolu beğlerbeğisine ve Barçınlu ve Karahisar-ı Sâhib kâdısına hüküm ki:

Vezîr-i A'zâm-ı sâbık Hüsrev Paşa Hânı re'âyâları adem ve arz-ı hâl gönderüp mukaddemâ hân-ı mezbûrda vezîr-i muşârün-ileyh binâ eyledükde hân-ı mezbûr ve

câmi'nin su yolların ta'mîr ve âyende ve revendenin eyyâm-1 şitâda ve yaz günlerinde hıfz u hırâsetde iki yüz on iki nefer re'âyâyı bundan akdem hatt-1 Humâyûn ile tekâlif-i şâkka ve örfiden mu'af olup ve hân-1 mezbûr şen ve abâdân olmağla dört re's menzîl bargire zamm olunup âhardan müdâhale olunmaya deyü yedlerine emr-i şerîf dahi virilmişken hâlâ ol emr-i şerîfime ve hâlâ sâdır olan emr-i şerîf ve hatt-1 Humâyûna mugâyir mîr-i mîrân olanları ve mîr-ilivâ askerî ? ve sâ'ir ehl-i örf tâ'ifesi tekâlif-i şakka talebiyle rencide eylediklerin bildürüp yedlerinde olan emr-i şerîf ve sûret defterleri mücebince amel olunup men' u def' olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ eyledükleri ecilden yedlerinde olan emr-i şerîf ve tuğrâlu ve nişânlu defterleri mücebince hân-1 mezbûrda kayd olunan re'âyâ hilâf-1 şer' ve kânûn rencide olunmamak için şurutuyla yazılmışdır.

Fî Evâsıt-1 Râ Sene [10]83 [Temmuz 1672]

Hüküm:436

Küre-i Ma'mûre kâdısına hüküm ki:

İlmiyeden Hüseyin arz-1 hâl idüp kazâ-i mezbûra tâbi' Almalu nâm karyede vâki' mescidde yevmî bir akça vazîfe ile otuz seneden mütecâviz imâm olup edâ-yı hizmet idüp hıdmetde kusûru ve azli icâb ider hâli yoğiken âhardan Ramazân nâm kimesne hilâf-1 inhâ olup gadr itmekle rikâb-1 Humâyûn tarafından ibkâ olunup mezbûr def' olunmuşken kendü nizâ'dan hâlî olmadugu bildürüp yedinde olan berâtı mücebince imâmet-i mezbûr zabt itdirilüp dahl iden mezbûr Ramazân ve aharı dahl itdirmemek için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-1 Râ Sene [10]83 [Temmuz 1672]

Hüküm:437

Bolu kâdısına hüküm ki:

( ) nâm kimesne arz-1 hâl idüp kazâ-i mezbûra tâbi' Sığır Kuyruğı nâm karyede vâki' Sığır Kuyruğı dimekle ma'rûf zâviyeye berât-1 şerîfimle mutasarrıfken âhardan ( ) nâm kimesne zâviye-i mezbûra bî-vech ve bilâ-sebeb müdâhale itmekle elinde olan berâtı mücebince zabt itdirilüp muhâlefet ider olur ise Âsitâne'ye havâle olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Râ Sene [10]83 [Haziran-Temmuz 1672]

Hüküm:438

Amâsya ve Karayaka kâdılarına hüküm ki:

Dârü's-sa'âde Ağası Yûsuf Ağa arz gönderüp Amâsya'da vâki' merhûm Sultân Bâyezid Hân tâbe serâhûnun evkâfi re'âyâları Defter-hâne-i Âmirem'de vakfa hâsıl kayd olunup re'âyâsı serbest olup dahl olunmak icâb eylemez iken mîr-i mirân olanları ve voyvodaları ve mütesellim ve sâ'ir ehl-i örf tâ'ifesi dahl eylemeye deyü yedlerinde evâmir-i şerîfeleri var iken anâ mugâyir girü ehl-i örf tarafından müft ü meccânen yem ve yemek ve samân-bahâ ve nakl-bahâ ve selâmiye nâmıyla rencîde olmaları re'âyâ perâkende olup vakfa gadr olunmağın men' içün hüküm virilmiştir.

Fî Evâ'il-i Râ Sene [10]83 [Haziran-Temmuz 1672]

Hüküm:439

Karayaka ve ( ) kâdılarına hüküm ki:

Dârü's-sa'âde Ağası Yûsuf Ağa arz gönderüp vâkıf-ı muşârün-ileyhin evkâfi vech-i meşrûh üzere serbest olup dahl olunmak icâb eylemez iken Sivâs mütesellimi tarafından Mustafâ nâm kimesne gönderilüp re'âyâ-yı vakfin üzerine konup mürasele ve koyun akçası ve aylık akçası nâmıyla seksen gurusların alduğundan gayrı nicelerin der-zincîr idüp gadr itmekle mezbûrun te'addîsi vâkî hilâf-ı şer' alınan akçaları girü ashâbına alıvirilmek için yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i Râ Sene [10]83 [Haziran-Temmuz 1672]

Hüküm:440

Timûrcı ve ( ) kâdılarına hüküm ki:

Gevher Hân Sultân Hazretleri hâslarından Timûrcı hâssı voyvodası Abdülhâlim arz-ı hâl idüp havâss-ı mezbûr karyelerine hâric re'âyâdan ... re'âyâsından ba'zı kimesne sâkin olup havâss-ı mezkûr re'âyâyı rencîde eyledüklerinden gayrı koyun ve sâ'ir davârları zabt itdirüp bağ ve bağçe ve göv tireke arasına salıvirüp yedirüp ve çiğnedüp cevr ü ziyândan hâlî olmamalarıyla mezbûrlar

kadîmî karyelerine iskân itdirilmek bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin mezbûrlar iskân oldukları yerlerde avâriz hânesine kayd olunmuş değillerse kadîmî karyelerine iskân için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Râ Sene 1083 [Temmuz 1672]

Hüküm:441

İzmikmid kādısına hüküm ki:

Papa İstavro nâm zımmî arz-ı hâl idüp oğlı Aleksî nâm zımmî mürd olup metrûkâtı buna intikâl idüp mürd-i mezbûrun Yazıcı ( ) nâm kimesne ile Yorgi Albator nâm zımmîlerde olan akçasın taleb eyledükde virmeyüp te'allül itmeleriyle emr-i şerîf recâ itmeğin yedinde olan nakl-i şehâde mücebince mahallinde icrâ-yı hakk olunmazsa Âsitâne'ye havâle olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Râ Sene 1083 [Temmuz 1672]

Hüküm:442

Müfettiş paşaya ve ( ) kādısına hüküm ki:

Ma'mûriye kazâsına tâbi' Kızıl Ali nâm karye ahâlîsi arz-ı hâl idüp yine civârında vâki' Kâlûk Ören nâm karye sâkinlerinden Dağ Beyi dimekle ma'rûf Hıdır oğlı Davûd nâm kimesne fuzûlen bunların bin üç yüz gurusların alduğundan gayrı avâriz için virilecek iki yüz gurusların alup ve ehl ü îyâllerini dağa sürüp ve içinde olan emvâl ve erzâkların alup ve bundan Şikâyete gidersiz deyü darb idüp gadr itmekle icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ eyledükleri ecilden mahallinde şer'le görülüp fukarânın tevcîh iden hakları alıvirilüp te'allül ider ise vech-i meşrûh üzere olan te'addîsinin nihâyeti olmaduğı sübût bulur ise hüccet olunup hücceti ise Âsitâne'ye ihzâr olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Râ Sene [10]83 [Temmuz 1672]

Hüküm:443

Kütahyâ monlâsına hüküm ki:

Mehmed arz-ı hâl idüp üzerine şer'an bir nesne sâbit ve zâhir olmadın hâliyâ Karesi Sancağı mütesellimi olan Hüseyin nâm kimesne zulmen yüz guruş kıymetlü bir sâ'atin fuzûlen alup gadr eyledüğün bildürüp şer'le görülüp icrâ-yı hakk olunmak bâbından emr-i şerîfim recâ itmeğın şer'le görülmek için şurutuyla yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Râ Sene [10]83 [Temmuz 1672]

Hüküm:444

Ezine-i Lâzkîye kâdısına hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetim'e mektûb gönderüp kazâ-i mezbûra tâbi' Kara Ağaç Şeyhi dimekle ma'rûf Seyyid Mustafâ meclîs-i şer'i şerîfe varup Yenişehir kazâsına tâbi' İshâk Paşa Çiftliği sâkinlerinden Şatır Ali dimekle ma'rûf kimesnenin buna garaz-ı dünyeviyesi olmağın livâ-i mezbûr mütesellimine istinâd ve bunun hakkında hilâfa vâki' mevâd istinâd ve iftirâ ve garezi olup bunun dahi keyfiyet-i ahvâlin ahâlîsinden su'al olundukda her biri hüsn-i hâline şehâdet itmeleriyle hilâf-ı şer'-i şerîf rencide olunmamak bâbında emr-i şerîfim virilmek recâsına arz eyledükleri ecilden şer'le görülmek için şurutuyla hüküm yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Râ Sene [10]83 [Haziran-Temmuz 1672]

Hüküm:445

Küre-i Ma'mûre kâdısına hüküm ki:

Hüseyin arz-ı hâl idüp kazâ-i mezbûra tâbi' Almalu nâm karyede vâki' mescide babası Mustafâ yirmi seneden berü berat-ı şerîfimle imâm olup hıdmet ider iken âhardan Ramazân nâm kimesne hilâf-ı inhâ dahl itmekle Edirne'den girü mezbûr Mustafâ'ya ibkâ olunup müceddeden berât-ı şerîf virilmeğın müdâhale itmekle men' için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Râ Sene [10]83 [Haziran-Temmuz 1672]

Hüküm:446

Birecik kâdısına hüküm ki:

Kasaba-i Birecik ahâlîsi arz-ı hâl idüp cümleinin ittifâkıyla beynlerinde vâki' olan umûrları görmeğe Hacı Halîde dimekle ma'rûf kimesneyi vekîl idüp mezbûr dahi vâki' olan umûrları görüp cümlesi mezbûrdan her vechile râzı ve şâkir iken Seyyid İsmâ'il nâm kimesne yedimde emrim vardır deyü nizâ' itmekle men' olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ eyledükleri ecilden mukaddemâ ahâlîsinin reyleriyle yedinde olan emr-i şerîf ve hüccet-i şer' iyye mücebince amel olunmak için yazılmışdır.

Evâ'il-i Râ Sene [10]83 [Haziran-Temmuz 1672]

Hüküm:447

Yalâk-abâd kâdısına hüküm ki:

Mehmed arz-ı hâl idüp mezkûrun yedi yüz guruş deyni olmağla hâlâ zindânda habs olunup Yalak-abâd kazâsında Mustafâ nâm kimesne zimmetinde iki yüz yetmiş guruş hakkı olup mezbûr virmeyüp te'allül itmekle mezbûr Âsitâne-i Sa'âdetim'e ihzâr ve deyni virilüp habsden halâs olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın vech-i meşrûh üzere ihzârîçün yazılmışdır.

Evâ'il-i Râ Sene [10]83 [Haziran-Temmuz 1672]

Hüküm:448

İzmir kâdısına hüküm ki:

İzmir'de avâriz için vakf olan nukûdun mütevellîsi olan Hacı Ömer arz-ı hâl idüp avâriz malından İzmir'de sâkin re'âyâ tâ'ifesi muhallefâtı ahâlîye virmekde te'allül ve inâd itmeleriyle şer'le görülüp mâlı vakf alıvirilüp icrâ-yı hakk olunmak bâbında şurutuyla hüküm virilmiştir.

Evâ'il-i Râ Sene [10]83 [Haziran-Temmuz 1672]

Hüküm:449

Müfettiş paşaya ve Ezine kâdısına hüküm ki:

Zu'amâdan Mehmed arz-ı hâl idüp kazâ-i mezbûra tâbi' Dâyılı nâm karyede Mehmed nâm imâmın odasında misâfir iken Nâzilli sâkinlerinden Ahî Murâd nâm şakînin etbâ'ından Çakal Yüzlü Mikrascı Emiri dimekle ma'rûf şakî Emir Ali

dimekle ma'rûf kimesne ile yirmi nefer atlu üzerine varup bunu darb-ı şedîd ike darb ve emvâl ve eşyâsın gâret idüp ziyâde fesâd u şekâvet itmeleriyle şer'le görülüp icrâ-yı hakk olunmak için şurutuyla yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Râ Sene [10]83 [Haziran-Temmuz 1672]

Hüküm:450

Adana beğlerbesine ve ( ) kâdısına hüküm ki:

Gökçeli kazâsına tâbi' Akarca nâm karye sâkinlerinden ( ) nâm kimesne arz-ı hâl idüp üzerine şer'an bir nesne sâbit ve zâhir olmadın Tarsus mütesellimi hilâf-ı şer'-i şerîf yetmiş gurus alup zulm ü te'addî itmekle şer'le görülüp icrâ-yı hakk olunmak bâbında şurutuyla yazılmışdır.

Evâhir-i S Sene [10]83 [Haziran 1672]

Hüküm:451

İznikmid kâdısına hüküm ki:

İznikmid sâkinlerinden Hasan nâm sipâhî arz-ı hâl idüp zevcesi fevt olup zâhirde vârisi olmamağla buna intikâl idüp alup kabz idüp ve bundan iki sene müddetden sonra Mustafâ ve Ömer ve Ahmed nâm kimesneler biz vârisleriz deyü ihzâriçün emr idüp rencîde iderler [ise] mahalinde şer'le görülüp icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin mahallinde şer'le görülmek için şurutuyla yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Râ Sene [10]83 [Temmuz 1672]

Hüküm:452

( ) kâdısına hüküm ki:

Sâbıkâ Rum ili kâdıaskerim olup bi'l-fi'l Âsitâne-i Sa'âdetim'de nakîbü'l-eşrâfim olan a'lemü'l-ulemâ'l-mütebahhirîn efdalü'l-fudelâi'l-müteverri'în mevlânâ Şeyh Mehmed el-Hüseynî edamallahû Te'âlâ fezâ'ile tarafından Südde-i Sa'detim'e arz-ı hâl sunup Koyun kazâsında vâki' muşârün-ileyhin mutasarrıfı olduğu mezâri'nin sînûrî dâhlinde Aşçıbaşı hâssı voyvodası ile sînûra müte'allik nizâ'ı olup bundan

akdem emr-i şerîfîmle üzerine varılup keşf olundukda muşârün-ileyhin mezra'sı vakfi olduğu sâbit ve zâhir olup cânib-i şer'den hüccet-i şer'iyeye virilmişken hâlâ Koyun kâdısı olan Abdullah nâm kâdı yerlü olmağla husûs-ı mezbûr için virilen hüccete sâhib iken mukaddemâ virilen hüccete mugâyir ve müte'addid virilen evâmir-i şerîfime muhâlif vakfa hükm olunan yerleri bilâ vech-i şer'i Aşçıbaşı voyvodasına zabt itdirüp vakfa gadr itmekle mezbûr Koyun kâdısı Âsitâne'ye ihzâr olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın mezbûr Abdullah nâm kâdı Âsitâne-i Sa'âdetim' e ihzâr olunup mevlânâ-yı muşârün-ileyh ile Divân-ı Humâyûnum'da murâfa'a-i şer' olup ihkâk-ı hakk olunmak emrim olmuştur deyü yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Râ Sene 1083 [Temmuz 1672]

Hüküm:453

Galata muzâfâtından Kapudağı nâ'ibine hüküm ki:

Hüseyin nâm kimesne Südde-i Sa'detim'e arz-ı hâl idüp nâhiye-i mezbûra tâbi' Burma ve Fincâniyye ? nâm karyeler re'âyâsından Lamidnos Re'is ve Manol ve Kosta Manolâki ve Papa Mâvrıdı ve Papa Yorgaki ve sâ'ir ahâlî-i karye zımmîleri üzerlerine beher sene edâsı lâzım gelen mîrî odunu Anbâr-ı Âmirem'e edâ itmek için mahmiyye-i İstanbul'a geldüklerinde mezbûr Hüseyin eytâm malından mezbûrlara ber-vech-i karz bin iki yüz guruş virüp mâbeyninden obasına geçüp taleb eyledükde virmekde te'allül eyledükleri ve bu bâbda yedinde hüccet-i şer'iyeye ve memhûr temessül olduğımı şer'le görülüp icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın hüccet-i şer'iyeye mücebince mahallinde şer'le görülüp sübût bulan mâl-ı eytâmı şer'le tahsîl olunmak emrim olmuştur deyü şurutuyla yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Râ Sene 1083 [Temmuz 1672]

Hüküm:454

Kocaili Sancağı paşasına ve kâdısına hüküm ki:

Papa İstavro nâm zımmî Südde-i Sa'detim'e arz-ı hâl idüp bundan akdem oğlı Aleks nâm zımmî mürd olup mürd-i mezbûrun yine kazâ-i mezbûrda sâkin Yorgi ve Vasilis nâm zımmîlerden cihet-i karz-ı şer'den ( ) guruş hakkı olup ırsle kendüye intikâl idüp meblağ-ı mezbûrı mezkûrlardan taleb eyledükde virmekde te'allül ve inâd

eyledüklerin ve bu bâbda elinde nakl-i şehâde-i şer'iiyesi olduğım bildürüp mücebince amel olunup icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin yedinde olan nakl-i şehâde-i şer'iiyesi mücebince mahallinde şer'le görülüp icrâ-yı hakk mümkün olmazsa Âsitâne-i Sa'âdetim'e havâle olunmak emrim olmuşdur deyü şurutuyla için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Râ Sene 1082 [Temmuz 1672]

Hüküm:455

Ankara paşasına ve Yabânabâd kâdısına hüküm ki:

Şorbâ kazâsı ahâlîsi arz-ı hâl ve adem gönderüp kâdıları olan ( ) nâm kâdı bundan akdem emr-i şerîfimle vâki' olan kendü hod ? gürûhuna akçasın bi't-tamâm cem' eyledükden sonra kendüsü için emr-i defterden ziyâde bi-gayrı hakk yedi yüz guruşların alup gadr itmekle şer'le görülüp hilâf-ı şer' alduğu vâki' ise girü fetvâ-yı şer'le alvirilmek için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Râ Sene [10]83 [Temmuz 1672]

Hüküm:456

Müfettiş paşaya ve Ma'mûriye kâdısına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûra tâbi' Kızıl Ali nâm karye ahâlîsi gelüp kazâ-i mezbûra tâbi'Kâlûk Ören nâm karye sâkinlerinden Dağ Beyi dimekle ma'rûf Hıdır oğlu Davûd nâm kimesne bunların fuzûlen bin üç yüz guruşların alduğundan gayrı avâızları için virilecek iki yüz guruşların alup ve bunlardan tekrâr avâız akçası alup ve ehl-i îyâllerini dağa sürüp evlerinin içinde olan emvâl ve erzâkların yağmâ vü gâret idüp gadr u te'addî eylemekle mahallinde şer'le görülüp fukarânın tevcih iden hakları alvirilüp te'allül ider ise vech-i meşrûh üzere zulm ü te'addî vü tecâvüzünün nihâyeti omadığı sübût bulur ise hüccet olunup hücceti ile Âsitâne-i Sa'âdetim'e ihzâr olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Râ Sene 1083 [Temmuz 1672]

Hüküm:457

Üsküdâr monlâsına hüküm ki:

Abdurrahmân ve İsmâ'il nâm kimesneler ile kız karındaşları Fâtıma ve Hafife ve vâlideleri Fâtıma nâm hâtûn gelüp bundan akdem kazâ-i mezbûra tâbi' kasaba-i Kândırı sâkinlerinden mezbûrların babası olup ve mezbûre Fâtıma'nın zevci olan Hacı İdris nâm kimesne fevt olup metrûkâtı ve sâ'ir emvâl ve erzâkı irs-i şer'le bunlara intikâl idüp aharın medhali ve alâkası [yoğiken] kasaba-i mezbûr sâkinlerinden Mustafâ ve Mehemed ve Hacı Ali ve diğere Mustafâ ve ( ) nâm kimesneler mücerred bunları ta'cîz için müteveffâ-yı mezbûr Hacı İdris ölmezden mukaddem sülüs-i malın bize vakf eyledi deyü teslîm-i mütevellî ve tescîl-i şer'i birle vakf u şart olmuş değil iken dâ'imâ bunları rencide itmeleriyle men' u def' olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Râ Sene 1083 [Temmuz 1672]

Hüküm:458

Ezine kâdısına ve Bigâ mütesellimine hüküm ki:

Mustafâ zîde kadrühü gelüp Bigâ Sancağı'nda Ezine kazâsına tâbi' Çeleb Atlı nâm karyenin bin seksen iki senesi mahsûlâtı ve rûsûmâtı maktû'an ber-vech-i peşin hâlâ livâ-i mezbûr müteselliminden olup yedine memhûr temessük virilüp yedinde olan temessüğü mücebince vâki' olan mahsûlâtı ve rûsûmâtı şer' ve kânûn ve defter mücebince buna zabt itdirilüp aharı müdâhale itdirilmemek bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin yedinde olan memhûr ve ma'mûlün-bih temessük mücebince zabt itdirilmek emrim olmuşdur deyü yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Râ Sene 1083 [Temmuz 1672]

Hüküm:459

Yabânabâd kâdısına ve Ankara mütesellimine hüküm ki:

Şorba kazâsı ahâlîsi gelüp Şorbâ kâdısı olan ( ) nâm kâdı emr-i şerîfimle vâki' olan hod girift akçasın bi't-tamâm cem' ü tahsîl eyledüğünden gayrı kendüsü bunların hilâf-ı şer' yedi yüz gurûşların alup gadr itmekle şer'le görülüp kâdı-yı mezbûrun hilâf-ı şer' kendü-çün bunlardan emr ü defterden ziyâde aldığı vâki' ise ba'de's-sübût ma'rifet-i şer'le ashâbına reddi-çün hüküm yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Râ Sene 1083 [Temmuz 1672]

Hüküm:460

Bursa monlâsına hüküm ki:

Bi'l-fi'il Asitâne-i Sa'âdetim'de baş defterdârım kâ'im-makâmı olan Hasan dâme uluvvuhu tarafından arz-ı hâl sunulup Bursa sâkinlerinden olup tüccâr tâ'ifesinden Hâcı Mehmed nâm kimesne bin seksen iki senesi şevvâlinde fevt olup zâhirde vâris-i ma'rûfî ve ma'rûfesi olmayup muhallefâtı cânib-i mîrîye â'id olmağla muhallefâtını bin seksen iki senesinde beytü'l-mâl emîni olan Ahmed'e fûruht idüp lâkin bin seksen üç senesi muharremi evâhirinde müteveffâ-yı mezbûrun Acem diyârından beş tane? ipeği gelmekle seksen iki senesinde sâbıkâ beytü'l-mâl emîni Mustafa'nın vekîli olan ( ) nâm kimesnenin zamânına düşmüş değil iken zikr olunan ipeği fuzûlen kabz itmekle cânib-i mîrîye gadr itmekle bundan akdem maliye tarafından emr-i şerîfim virilmişken mezbûr itâ'at-i emr-i şerîfim itmedüğün bildürüp ipeği kabz iden mezbûr Mustafa zikr olunan ipeği getüren üç nefer kimesneleri ta'yîn olunan mübâşir birle Asitâne-i Sa'âdetim'e ihzârı-çün hüküm yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Râ Sene 1083 [Temmuz 1672]

Hüküm:461

Bursa monlâsına hüküm ki:

Bi'l-fi'il Dârü's-sa'âdetim Ağası olan Yusûf Ağa arz gönderüp Bursa'da vâkı'Haremeyni's-Şerifeyn Evkâfından icâre-i mu'accele ve mu'eccele ile menzillere mutasarrıf olanlardan ba'zıları bilâ veled fevt olup ve ba'zıları fevt oldukda oğullarına intikâl idüp mütevellî-i vakfa kânûn üzere resmin virmek için mürâca'at olunmayup defter-i âtikde eski sâhibi üzerinde kalup muhtell ve müşevveş olup düstûru'l-mâl ? olmakdan kalup vakda gadr olunmağın Mahrûsa-i mezbûrda ne-mikdâr Haremeyn menzilleri var ise izn-i şer'le ve mütevellî-i vakf ma'rifetiyle tahrîr ü defter olunup yedinde ma'mûlün-bih temessükleri olmayanlara taraf-ı vakıfdan müceddeden temessük alıvırılıp bir ferd te'allül itdirilmemek bâbında i'lâm itmeğın vech-i meşrûh üzere yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Râ Sene 1083 [Temmuz 1672]

Hüküm:462

Göl kādısına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûra tâbi' Karabulut [Karabelöt?] nâm karyede vâkı' Toygâr Murâd Medresesi müderrisi olan Abdurrahmân arz-ı hâl idüp vâkıf-ı mezbûr vâlidesi türbesinde iki cüz'î şerîf tilâveti müderrisi olanlar kırâ'at eyleye deyü vâkf u şart idüp mezbûr müderrisi olup ber-mûceb-i şart-ı vâkıf eczâ-i şerîfeye mutasarrıfken müdahâle olunmağın mâdâmki şeyhu'l-islâm paşa ref'iyle ahara tevcih olunmadıkça askerî tarafından müdahâle olunmamak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın yedinde olan fetvâ-yı şerîfe ve sûret-i ru'us mûcebince zabt itdirilüp aharı müdahâle itdirilmemek için şurutuyla yazılmışdır.

Evâ'il-i Râ Sene 1083 [Haziran-Temmuz 1672]

Hüküm:463

İzmir monlâsına hüküm ki:

Südde-i Sa'adetim'e mektûb gönderüp bundan akdem cevâmi'i ehl-i islâm olan büldân ve kasabât müslimânlar beyninde hamr u arak bey' ü şirâ ve şürb ü tenâvül olunmaya deyü hatt-ı Humâyûn-u sa'adet makrûnum mûcebince emr-i şerîfim sâdır olup men' olunduktan sonra Medîne-i Münevvere'de sâkin olan müste'men tâ'ifelerinin konsoloslarının tercümânları ve ademlerinin kendi nefisleri için her bir konsolosları cânibe üçer bin merde hamr virilmek üzere emr-i şerîfim dahi virilmiş iken mezbûrlar beher sene üçer bin merde hamrlarını deryâ tarafından getürdüp alurlar iken kanâ'at itmeyüp kendüleri İzmir'e gelen üzümde alup elimiz ile hamr iderüz deyü ta'arruz idüp murâd itdikleri mikdâr üzüm alup bilâ emr-i şerîf te'addî ve tecâvüz eyledüklerinde ahâlî-i vilâyetde müte'ezzî olmalarıyla tâ'ife-i mezbûrenin kendülere mahsûs olan üç bin merde hamrı aldıklarından sonra medîne-i mezbûreye gelen üzümde mukaddemâ sâdır olan fermân-ı kazâ-cereyânıma muhâlif hamr u arak ihdâs itmeleri bâbında emr-i şerîfim virilmek recâsına arz eyledükleri ecilden müste'men tâ'ifesinin yedlerinde olan emr-i şerîfim mûcebince ta'yîn ü tasrîh olduğundan ziyâde hamr itdirmeyüp ve kendüleri üzüm alup hamr yapırmayup ve hamr u arak bey' ü şirâ itdirmemek emrim olmuşdur deyü yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı R Sene [10]83 [Ağustos 1672]

Hüküm:464

İzmir monlâsına ve voyvodasına hüküm ki:

İzmir ahâlisi arz-ı hâl idüp kasaba-i İzmir'de müste'men olan Efrenç tâ'ifesinin ademlerinden mâ'adâ ba'zı ermeni ve rum tâ'ifesi sarı mest ve pabuç müslümân libâsı giyüp erâzil ve eşkıya ile gezüp hilâf-ı şer' müslümânların ehl ü îyâllerine ta'arruz idüp fesâd u şekâvetden hâlî olmamalarıyla te'addîleri men' u def' olunmak için emr-i şerîfim recâ eyledikleri ecilden vech-i meşrûh üzere men' için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı R Sene [10]83 [Ağustos 1672]

Hüküm:465

İstanbul kâdısına hüküm ki:

Mektûb gönderüp müteveffıye Belkîs Hâtûn Vakfı olan menzîlin mütevellîsi olan Mustafâ meclîs-i şer'e varup menzîl-i mezbûrı mahmiyye-i İstanbul'da Sultân Bâyezid-i Cedîd Mahallesi'nde vâki' mahall-i rub' ve rağbet ve kısmet her vechile evfer ve ekser olan mülk menzîlinin mâliki olup hâliyâ yeniçeri kethüdâsı olan Mustafâ zîde mecdühû ile mübâdele murâd itmekle işbu istibdâli vakfa nafi' olmalarıyla mübâdele olunmak bâbında izn-i Humâyûnum virilmek recâsına arz eyledükleri ecilden mesâ'ı şer'i üzere istibdâl için hüküm virilmiştir.

Fî Evâsıt-ı R Sene [10]83 [Ağustos 1672]

Hüküm:466

Karamân beğlerbeğisine ve Akşehir kâdısına hüküm ki:

Mehmed arz-ı hâl idüp mezbûr Ordu-yı Humâyûn'a mesâlihi için gider olup Akşehir kazâsına uğradıkda Akşehir mütesellîmi olan ( ) nâm kimesne mezbûrı ahz u darb beş gün mikdârı habs idüp sen kaçgunsun deyü hilâf-ı şer'-i şerîf bir kılıç birer re's atın ve ba'zı eşyâsın alup gadr itmekle şer'le görülüp hilâf-ı şer' aldığı girü kendüye alıvırılıp icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin şer'le görülüp icrâ-yı hakk olunmak için şurutuyla yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Râ Sene [10]83 [Haziran-Temmuz 1672]

Hüküm:467

Gümülcine kâdısına hüküm ki:

Bi'l-fi'l hassâ bostancılarım başısı olan Osmân dâme mecdühû tarafından arz-ı hâl sunulup Bağçe-i Hâssa'ya gars olunan arpacık soğanı kazâ-i mezbûrdan beher sene iştirâ olunagelmek mu'tâd olmağla işbu sene-i mübârekede dahi kazâ-i mezbûrdan iştirâ olunduğı üzere bahâsıyla iştirâ ve Bağçe-i Hâssa'ya nakl olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın vech-i meşrûh üzere yazılmışdır.

Fî Evâhir-i R Sene 1083 [Ağustos 1672]

Hüküm:468

Kızılhisâr kâdısına ve Suğla mütesellîmine ve yeniçeri serdârına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûra tâbi' Zeytûn nâm karye sâkinlerinden oluğ kadîmî re'âyânın emvâl ve arâzisin zabt iden kimesnelerden emr-i şerîfimle vâki' olan avâriz ve sâ'irleri tekâlifleri taleb eyledüklerinde virmemek için biz yeniçeri ve sâ'ir askeriyüz [deyü] te'allül itmeleriyle vâki' olan tekâlifi mezbûr karye ahâlîsi ile mâ'an edâ idüp ve mezbûrların ism ve resmleriyle ve yükleri ile Âsitâne-i Sa'âdetim'e arz olunup mahallinde yoklanup husûs-ı mezbûrı mukayyed u ihtimâm eylesesın deyü Ağa mektûbu mücebince emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâhir-i R Sene 1083 [Ağustos 1672]

Hüküm:469

Bozulus kâdısına ve Bozulus voyvodasına hüküm ki:

Konar ve göçer Türkmân tâ'ifesinden olup Bozulus kabîlesinden İsa ve Ahmed ve Allahvirdi ve Hüseyin ve Kel Ali ve ( ) ve ( ) nâm kimesnler arz-ı hâl idüp mezbûrlar üzerlerine edâsı lâzım gelen mâl-ı mîrîleri için Bayrâm Ali nâm kimesne bunlardan iki yüz otuz üç gurus üç üç mehâr deve tahsîl idüp kabz eyledüklerinden-sonra sâbıkâ voyvodaları olan Süleymân Paşa oğlına virmeyüp tekrâr mezbûr Süleymân Paşa oğlı bunlardan cebren on develerin alup gadr itmekle mezbûr Bayrâm

ile mürâfa'a olmak istediklerinde mezbûr itâ'at itmedüğünden gayrı alet-i harb ile kendüsü ve iki oğlu ve hevâsına tâbi' ademler ile üzerlerine hücum ve mezbûr Bayrâm Ali helâk ve Allahvirdi'nin berâtın düşürüp mâl-ı mîrîleri mezbûr Bayrâm Ali'nin zabtında olduğundan gayrı mezbûrlar siz benim babamı helâk itdünüz deyü beş altı aded ol cümle ehl-i re'âyâsın ? sürüp götürüp ziyâde zulm vü darb itmeleriyle şer'le görülüp icrâ-yı hakk olunmak için şurutuyla yazılmışdır.

Evâsıt-ı R Sene [10]83 [Ağustos 1672]

Hüküm:470

Bursa ve Gürle kâdılarına hüküm ki:

Dârü's-sa'âdetim Ağası Yûsuf Ağa arz gönderüp Bursa'da vâki' nâzırı olduğu Sultân Orhân Câmî' îmâreti evkâfindan olup Gürle kazâsına tâbi' kasaba-i Bazârköyü'nde vakfın toprağında ba'zı kimesnelere bilâ izn-i mütevellî dekâkîn ve ahûr ve evler binâ ve ihdâs idüp berâtta metrûkatları olmayup fuzûlen yerleri zabt ve vakfa gadr eyledükde ol-ma'küle vakf-ı mezbûr mütevellîsi ma'rifeti olmadın sonradan ihdâd eyledikleri dekâkîn ve ahûr ve evler ve menzîl binâ itdükleri metrûkatları yoklanup yedlerine memhûr temessük virilüp tahammüllerine göre icâre takdîr olunup evkâfa kayd olunmak bâbında emr-i şerîfim recâsına i'lâm itmeğin vech-i meşrûh üzere yazılmışdır.

Evâhir-i R Sene [10]83 [Ağustos 1672]

Hüküm:471

Bazârköy kâdısına hüküm ki:

Îvâz arz-ı hâl idüp kazâ-i mezbûr sâkinlerinden Halîl oğlu Mustafâ nâm kimesne bunun karındaşı Muslı'yı bi-gayrı hakk katl ve Ali Dede ve Hüseyin nâm kimesnelere istinâd itmekle icrâ-yı hakk olunmayup gadr olunmağın mahallinde şer'le görülüp icrâ-yı hakk olunmaz ise Âsitâne'ye havâle olunmak üzere şurutuyla yazılmışdır.

Evâ'il-i Z Sene [10]83 [Mart 1673]

Hüküm:472

Mihâliç kâdısına hüküm ki:

Sarây-1 Âtîk'de mîr-i mîrân bölükbaşısı olan ( ) zîde kadrühû arz-1 hâl idüp kazâ-i mezbûr sâkinlerinden Mehmed Ağa dimekle ma'rûf kimesne zimmetinde mâlî vakıfdan bir mikdâr akça olup mezbûr mâl-1 merkûmu virmeyüp muhâlefet itmekle Âsitâne'ye ihzâr olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin ihzâriçün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-1 Zâ Sene [10]83 [Şubat-Mart 1673]

Hüküm:473

Bolu ve Konârı kâdılarına ve Bolu mütesellimine hüküm ki:

Osmân zîde kadrühû arz-1 hâl idüp taht-1 kazânızda mutasarrıf olan Küçük Mehmed Çavuş mutasarrıf olduğu ze'âmeti karyelerinden seksen dört ve seksen beş senelerinde kendüye â'id ve râci' olan a'sâr-1 şer'iyye ve rüsûm-1 örfiyye ve sâ'ir kendüsü vekîli bâd-1 hevâsı buna der-ûhde idüp zabt itmek sadedinde iken âhardan Ali nâm kimesne ze'âmet-i mezbûr mahsûlâtını mukaddemâ bana fûrûht eylemiş idi deyü bunun ademisiyle zabt itdirüp ve mezbûr Ali kendü tarafından ( ) nâm kimesneyi vekîl idüp Âsitâne'de murâfa'a-i şer' olduklarında mezkûr Mehmed Çavuş mukaddemâ ze'âmet-i mezbûrî Ali nâm kimesneye fûrûht itmiş idim ve bunu ikrâren sicil ü hüccet eyledim deyü cevâb virüp ba'de'l-yevm müdâhale eylemeye deyü cevâb virmişken mukaddemâ yedinde olan emr-i şerîf ve memhûr temessük mücebince tarafımdan varan ademîsiyle zabt itdirüp bi-vech alduğı var ise girü redd olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin vech-i meşrûh üzere amel olunmak üzere şurutuyla yazılmışdır.

Fî Evâsıt-1 Zâ Sene [10]83 [Şubat-Mart 1673]

Hüküm:474

Karamân beğlerbeğisine ve Konya monlâsına hüküm ki:

Abdülcelîl arz-1 hâl idüp Konya kazâsına tâbi' Hâtûnsarâyı nahıyesinde Yuşi ? nâm karye toprağında Hacı Ömer nâm kimesneden bir kıt'a bağçe ile iki göz değirmân alup on altı seneden berü zabt-1 tasarrufunda olup ahârın medhâli ve alâkası yoğiken İbrâhim nâm kimesne ol bağçe ve değirmânları Hacı Ömer'den ben aldım deyü dahl

ve Şirret idüp murâfa‘a-i Şer‘ olundukda merkûmun alakası olmaduğı Şer‘an sâbit ve zâhir olup kat‘ı nizâ‘ ve fasl-ı husûmet olunmak için cânib-i Şer‘den hüccet-i Şer‘iyye virilmişken tekrâr nizâ‘ itmekle men‘ için yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı Zâ Sene [10]83 [Şubat-Mart 1673]

Hüküm:475

Kaşaklı ve ( ) kâdılarına hüküm ki:

Kazâ-i KaŐaklu ahâlisi arz-ı hâl idüp mezkûrlar üzerlerine edâsı lâzım gelen yaylâk resimlerini kânûn ve defter mücebince Beğşehri mütesellimi olanlara edâ idüp kusûrları yoğiken Beğşehri mütesellimi olanlar kanâ‘at itmeyüp beş ve onar guruş iç akçası virin deyü rencide itmeleriyle hilâf-ı Şer‘ ve kânûn ol-vechile rencide olunmamak için yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı Zâ Sene [10]83 [Şubat-Mart 1673]

Hüküm:476

Kaşaklı ve ( ) kâdılarına hüküm ki:

Kaşaklı ahâlisi arz-ı hâl idüp mezkûrların mer‘alarında kimesnenin medhali ve alâkası yoğiken hâliyâ Beğşehri mütesellimi katarı salıvirüp göv tereke ve bağ ve bağçelerin yedirüp ve çiğnedüp ve zahire akçası taleb idüp rencide eyledüklerin bildürüp hilâf-ı Şer‘ ve kânûn rencide olunmamak bâbında emr-i Şerîfim recâ eyledükleri ecilden vech-i meşrûh üzere men‘ için yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı Zâ Sene [10]83 [Şubat-Mart 1673]

Hüküm:477

Bolu kâdıısına ve mütesellimine hüküm ki:

Mustafâ ve Ali nâm kimesneler arz-ı hâl idüp kazâ-i mezbûra tâbi‘ Eflani nahıyesinde Mehmed Çavuş zimmetinde yüz yirmi guruş ve dahi iki yüz elli guruş hakkı olup virmekte te‘allül eyledüklerin bildirüp mahallinde Şer‘le görölüp icrâ-yı hakk olunmaz ise Âsitâne‘ye havâle olunmak üzere Şurutuyla yazılmıştır.

Evâ‘il-i Zâ Sene [10]83 [Şubat 1673]

Hüküm:478

Kütahya monlâsına hüküm ki:

Mustafâ nâm pişânî arz-ı hâl idüp kazâ-i mezbûr sâkinlerinden olup eşkiyâdan ( ) ve ( ) nâm kimesneler refikleri karındaşı İbrâhim'i bi-gayrı hakk katl idüp ziyâde fesâd itmeleriyle mezbûrların Kütahya mütesellimini ahz idüp hâlâ mahbûs olmalarıyla mahallinde şer'le görülüp icrâ-yı hakk olunmaz ise Âsitâne-i Sa'âdetim'e ihzâr olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin vech-i meşrûh üzere yazılmışdır.

Evâsıt-ı Zâ Sene [10]83 [Şubat-Mart 1673]

Hüküm:479

Kapudân paşaya ve Sakız monlâsına hüküm ki:

Sâlice Hâtûn arz-ı hâl idüp Cezîre-i Sakız'da sâkin İstanköylü Hacı Mehmed nâm kimesneye oğlu Abdî nâm kimesne Kuşadası'nda bir mikdâr eşyâ ve bir kâyıık ile dahi bir mikdâr buğdây gönderüp mezbûr Hacı Mehmed alup kabz ve buğdâyın fûrûht idüp edâ itmeden zimmetinde iken oğlu mezbûr fevt olup irs-i şer'le buna intikâl itmeğin mezbûr Hacı Mehmed virmekde te'allül eyledüğün bildürüp şer'le görülüp icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin vech-i meşrûh üzere yazılmışdır.

Evâsıt-ı Zâ Sene [10]83 [Şubat-Mart 1673]

Hüküm:480

Tatay kâdısına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûra tâbi' Yerye? nâm karye ahâlîsi arz-ı hâl idüp mezbûrlar üzerlerine edâsı lâzım gelen rûsûm-ı ra'ıyyet ve öşre mu'adil maktû'larını kânûn ve defter mücebince sipâhîlerine virüp kusûrları yoğiken sipâhîleri kanâ'at itmeyüp hâsıl olan mahsûlâtın bana noksân bahâ ile eşyâ virin deyü rencide olunmağla men' için yazılmışdır.

Evâsıt-ı Z Sene [10]83 [Mart-Nisan 1673]

Hüküm:481

Haleb kâdısına hüküm ki:

Yûsuf arz-ı hâl idüp berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu timârı karyeleri bin seksen ( ) senesinde sübaşları buna virüp ol dahi iki sene zabt idüp iki sene mahsûlden ancak yüz otuz guruş virüp bâkîsi zimmetinde kalmağın şer'le görülüp zimmetinde zuhûr iden hakkı alıvirilmek bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın vech-i meşrûh üzere şurutuyla yazılmışdır. *[zimmetinde zuhûr iden mükerrerer yazılmış]*

Fî Evâ'il-i Z Sene [10]83 [Mart 1673]

Hüküm:482

Kocaili paşasına ve İznikmid kâdısına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûrda vâki' merhûm ve mağfirûn-leh Sultân Selim Hân tâbe serâhû evkâfından ( ) ve tevâbi'i karyelerinin zâbiti olan ( ) arz-ı hâl idüp vakf-ı mezbûr karyelerinin mümtâz ve mu'ayyen sınırı dâhilinde kadîmden öş ü resmi vakf için alınagelen yerlerinde hâricden kimesnenin medhâli ve alâkası yoğiken hâlâ bedel-i kıymete me'mûr olan ( ) nâm kimesne ... *[hüküm eksik]*

Hüküm:483

Bursa kâdısına hüküm ki:

Sâlih arz-ı hâl idüp Bursa sâkinlerinden Hacı Veli nâm kimesnenin kızı akd-i nikâh olunup menkûhası iken babası virmekde te'allül itmekle murâfa'a olundukda hüküm olunup hâliyâ taht-ı nikâhında iken Hacı İbrâhim nâm kimesne şirret idüp bundan mukaddem benim oğlum Osman'a ihrâz itmiş idi deyü zevce-yi mezbûremi emânete koyup mahallinde şer'le görülüp icrâ-yı hakk olunmaz ise Âsitâne-i Sa'âdetim'e havâle olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın vech-i meşrûh üzere şurutuyla yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Z Sene [10]83 [Mart 1673]

Hüküm:484

Bolivâdin kâdısına hüküm ki:

Sâbıkâ kûl kethüdâsı olan Ahmed zîde mecdühû arz-ı hâl idüp mûma-ileyh hacc-ı şerîfe gider oldukda kasaba-i Bolivâdin'de bir çeşme binâ itme üzere malından bir mikdâr akça ikrâz idüp ve çeşme-i mezbûrî vakf idüp tekrâr çeşme-i mezbûr ta'mîr olunup kimesneye zarârı yoğiken kasaba-i mezbûreden ba'zıları birbirleriyle müte'allik olup çeşme-i mezbûrî icrâ itdirmezüz deyü mâni' olmalarıyla yedinde olan fetvâ-yı şerîfem mücebince dahl olunmamak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın vech-i meşrûh üzere yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Zâ Sene [10]83 [Şubat 1673]

Hüküm:485

Eskişehri kâdısına ve monlâsına hüküm ki:

Müteveffâ Baltacı Hacı Mahmûd Ağa binâ eyledüğü hânın hâncısı olan Hâncı Ali arz-ı hâl idüp hân-ı mezbûrî her sene vakf-ı mezbûr mütevellîsi olan Ebûbekir nâm kimesneden icâre ile alup âyende ve revendenin zâd ü zevâdelerini tedârik idüp ahara iltimâsları yoğiken âhardan ba'zı kimesneler hân önünde arpa ve samân bey' itmeleriyle vakfı külli gadr itmeğın haftada bir bâzâr gününden gayrı günde hân önünde arpa ve samân bey' olunmamak bâbından emr-i şerîfim recâ itmeğın hân-ı mezbûrun müste'cirleri olanlar âyende ve revende ve ebnâ-yı sebîlin zâd ü zevâdelerin müşevveş irişdirüp bir vechile zarârı çekdirmezler ise zikr olunan hânın önünde hâricden arpa ve samân getürüp bey' itmekle icâre-i vakfa ol-vechile gadr itmeleriyle haftada bir bâzâr gününden gayrı günlerde men' u def' olunmak bâbında şurutuyla yazılmışdır.

Evâ'il-i Zâ Sene [10]83 [Şubat 1673]

Hüküm:486

Ber-vech-i arpalık Gemlik kâdısına hüküm ki:

( ) ve Tarite ve Zetacine nâm nasrâniye ve karındaşları arz-ı hâl idüp babaları ( ) nâm zımmî mürd olup metrûkâtı bunlara ve karındaşları Atnâş nâm zımmîye münhasır olup metrûkât-ı mezbûrdan hissesi mukâbelesinde ala-tarikü's-şârih kırk iki altûn ve kırk altı esedî guruş ve bir sim kaşık alup birbirlerinin vâsîsin ibrâ itmezler iken mezbûr Atnâş müslim olup ba'dehû mürted olmağla mecrûhân katl olunup sagîr

evlâdlarının vâsîsi olan Mustafâ nâm kimesne metrûkat-ı mezbûreden hisse intikâl ider deyü da'vâ ve nizâ' itmekle murâfa'a-i şer' olduklarında mezbûr Atnâş ve karındaşları mezkûrlar ile eşyâ-yı merkûm üzerine sulh oldukları şer'an sâbit olup ve husemâ-i mezbûr mu'arazadan men' için hüccet-i şer'iyeye virilmişken hâliyâ ( ) evkâfı mütevellîsi olan Ahmed nâm kimesne hüccet-i şer'iyeye mugâyir bunları rencîdeden hâlî olmaduğın bildirüp hüccet-i şer'iyeye mücebince amel olunup mahallinde men' ile memnû' olmazlar ise Âsitâne'ye havâle olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın vech-i meşrûh üzere yazılmışdır.

[Hüccet-i şer'iyeye mugâyir mükerrer yazılmış.]

Fî Evâsıt-ı Z Sene [10]83 [Mart-Nisan 1673]

Hüküm:487

Silistre paşasına ve Ahyolu ve ( ) kâdılarına hüküm ki:

Dârü's-sa'âde Ağası Yûsuf Ağa dâme uluvvuhû arz gönderüp Edirne'de vâki' merhûm ve mağfürun-leh Sultân Bâyezid Hân tâbe serâhû câmi'-i şerîfi ve îmâreti evkâfindan olup Ahyolu kazâsına tâbi' Süzebolu ve tevâbi'i karyeleri mefrûzü'l-kalem serbest olup mîr-i mirân ademleri ve sübaşısı ve zu'âmâ ve erbâb-ı timârdan vakfin her ferdini ve re'yâsını ve iskelesine hâsıl idegelüp vakfiye-i ma'mûlün-bihâ ve sûret-i defterde Süzebolu iskelesine gelüp ve giden eşyâ ve emti'anın dahi bâc ve gümrüğü vakfa hâsıl kayd olunup defterde tasrîh olunduğı üzere vakıf tarafından ahz u kabz olunagelmişken işbu sene-i mübâreke de Ahyolu kazâsında timâra mutasarrıf olan ( ) nâm sipâhî benim berâtımda mücerred Ahyolu kazâsında gümrük yazar deyü Ahyolu kâdısı ile yek-dîl olup vakf-ı mezbûrun iskelesine çıkan kumaşdan beş yüz guruş mezbûr sipâhî gümrük alup iki yüz elli guruşunu kâdıya virüp iki yüz elli guruşunu dahi mezbûr sipâhî alup vakfa gadr olunmağın vakfiye-i ma'mûlün-bihâ ve sûret-i defterde kayd u tasrîh olunduğı üzere ve mukaddemâ virilen evâmir-i örfiyeler mücebince kadîmden olageldüğü üzere zikr olunan iskeleye gelüp giden eşyâ ve emti'anın gümrüğü taraf-ı vakıfdan ahz olunup mücerred berât da Ahyolu kazâsında gümrü kaydı vardır deyü dahl iden mezbûr sipâhîyi müdâhale itdirmeyüp ve bi-vech

alduğı beş yüz guruş kumaş gümrüğü cânib-i vakfa şer‘le alıvirilmek için tarafından defter talebiyle şurutuyla virilmiştir.

Fî Evâ’il-i Câ Sene 1083 [der-kenar ?] [Ağustos-Eylül 1672]

Hüküm:488

[Bu dahi ağa-yı muşârün-ileyh tarafına virilmiştir.]

Silistre paşasına ve Ahyolu kâdısına hüküm ki:

Dârü’s-sa‘âde Ağası Yûsuf Ağa dâme uluvvuhû arz gönderüp Edirne'de vâki‘ merhûm ve mağfürun-leh Sultân Bâyezid Hân tâbe serâhû câmi‘-i şerîfi evkâfindan olup Ahyolu kazâsına tâbi‘ Süzebolu ve tevâbi‘i karyeleri min küllî el-vücûh serbest olup yave ve cizye ve beytül-mâl-ı âmme ve hisse ve kaçgün ve mâl-ı menkûd ve cürm-i cibâyet ve bâd-ı hevâ vakfa hâsıl kayd olunup dahl olunmak icâb itmez iken hâliyâ mîr-i mîrân ve mirâhur ve sübâşı ve ehl-i örf tâ‘ifesi rûsûm-ı şer‘iyyesini dahl itmeleriyle vakfa külli gadr olunmağın serbestiyesi üzere şurutuyla yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Câ Sene 1083 [Ağustos-Eylül 1672]

Hüküm:489

İzmir kâdısına hüküm ki:

İstanbul gümrük emîni Hasan ile mîzan-ı harîr emîni Osman zîde kadrühû arz-ı hâl idüp İzmir sâkinlerinden Şâh Vekîli dimekle ma‘rûf Umrud? nâm ermeni asâleten şâh vekîli değıl iken ... Gurhaçul ? nâm zımmîler ile yek-dîl olup gümrük ve mîzan-ı harîre müte‘allik rûsûmâta mâni‘ olup bundan akdem birkaç def‘a tenbîh için emr-i şerîf sâdır olmuşken itâ‘at itmeyüp mâl-ı mîrîyi gadr ve şart-ı ihtirâmlarına hazer müretteb ? olduğın bildürüp mezbûr zımmîler Âsitâne-i Sa‘âdetim'e ihzâr olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ eyledükleri ecilden mücebimce ihzâriçün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Câ Sene 1083 [Ağustos-Eylül 1672]

Hüküm:490

İzmir kâdısına hüküm ki:

Nâ'ibin mektûb gönderüp kıtâ'üt-tarîk eşkıyâsından Osmân nâm şakî vezîr-i a'zâm cânibinden ? ulağla giden Ali nâm kimesneyi ve sürücüsünü Sarıca ili nâm mevzi'de kurşûn ile sürücüsün helâk ve emvâli gâret ve nice fukarânın emvâl ve erzâkını gâret idüp zulm ü te'addî eyledüğün bildürüp mezbûr Osmân nâm şakî bi-eyyi-vechin-kâne ahz olunup Âsitâne-i Sa'âdetim' ihzâr olunmak için şurutuyla yazılmışdır.

Evâsıt-ı Câ Sene [10]83 [Eylül 1672]

Hüküm:491

Müfettiş paşaya ve Eskişehir kâdısına hüküm ki:

Vezîr-i A'zâm-ı Sâbık Süleymân Paşa arz-ı hâl gönderüp muşârün-ileyhin Eskişehir kurbünde Karyeler dimekle ma'rûf çitliği kethüdâsı olan Şa'bân mesâilîhi ile Eskişehir'e gider iken yine kazâ-i mezbûra tâbi' Yenice ve Karyeler cânibinde katl olunup kâtili nâ-ma'lûm olmağın kâtil-i mezbûr bi-eyyi-vechin-kâne ele getirülüp icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın zikr olunan kurâlar cânibinde mazanne ittihaz eyledükleri kimesneleri ma'rifet-i şer'le teftiş ü tefahhus ve kâtili bi-eyyi-vechin-kâne ele getirülüp ammâ fetvâlarıyla ? kendü hâlinde olanlara zulm ü te'addî olunmadan cânibe ihzâr olunmak üzere şurutuyla yazılmışdır.

Evâsıt-ı Câ Sene [10]83 [Eylül 1672]

Hüküm:492

Mısır muhâfazasında olan İbrâhim Paşa ve Mısır kâdısına hüküm ki:

İstanbul'da olan Venedik balyosu arz-ı hâl idüp Mahrûsa-i Mısır'da olan Venedik konsolosunu mücerred celb-i mâl için ba'zı müslimân ve efrenc tâ'ifesi sulh olmazdan mukaddem cenk esnâsında Mısır'da bulunan Venedik konsolosunda alacak hakkımız vardır deyü bilâ isbât ve hilâf-ı şer'-i şerîf rencîde ve remîde itmeleriyle mukaddemâ men' için Ordu-yı Humâyûn'dan müte'addid evâmîr-i şerîfim virilmişken mezbûrlar ol emr-i şerîflere ve ahid-nâmeye mugâyir nizâ' eyledüklerin bildürüp emr-i şerîfime nazâr itmeğın ? ahid-nâmeye mürâca'at olundukda memâlik-i mahrûsemde bir kimesne borç ider ise ve yâhûd bir vechile müttehem olup gaybet eylese anun için bir günâhsız tutulmaya ve Venedik beğlerine anun için töhmet olunmayup konsolos

olup aharın borcu için kimesneyi rencide itmeyüp muzâyaka virmeyeler ... iden müdde'î olanlar her birileri sâkin olduğu yere varup hâkim ma'rifetiyle hakk ve adl üzere taleb oluna deyü ahid-nâmede mestûr olmağın vech-i meşrûh üzere yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Câ Sene [10]83 [Eylül 1672]

Hüküm:493

Değirmenlik kâdısına ve mütesellimine hüküm ki:

Âsitâne'de mütemekkîn Venedik balyosu arz-ı hâl idüp ( ) Venedik sefinelerinden Manotadil Nikorozi? Ve Yorgi ve dahi Melhukir ? nâm sefine Değirmenlik adası etrâfından bi-emrillâhi Te'alâ karaya düşüp helâk olmağın cezîre-i mezbûre zimmîlerinden ... nâm zimmîler ahid-nâmeye mugâyir sefine-i mezburun demir ve sâ'ir alât ve mühimmâtını yağmâ vü gâret idüp ziyâde zulm ü te'addî itmeleriyle gâret olunan alât-ı sefine ve sâ'ir alât-ı ... mezbûrûn zimmîlerden ma'rifet-i şer'le tahsîl Mahrûsa-i mezbûrede konsolosuna edâ ve teslim itdirilüp icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın ahid-nâme-i Humâyûnuma mürâca'at olundukda Venedik gemileri memâlik-i mahrûseme gelür iken muhâlif rüzgâr ile ol gemi helâk olup ne-mikdâr adem kurtulur ise azâd oluna eşyâları kurtulur ise sâhiblerine viriler kapûdân cânibinden ve ademlerinden ve sâ'irlerden dahl olunmaya ve memâlik-i mahrûsemde revâne olan gemilerden bir gemi ol tarafâ varır iken yine muhâlif yel çıkup helâk olup içinden adem kurtulur ise Venedik'den dahl olunmayup eşyâları da ademlerine virile kat'an dahl u nizâ olunmaya deyü ahid-nâmede mastûr bulunmağın ahid-nâme-i Humâyûn mücebince yazılmışdır.

Evâ'il-i C Sene [10]83 [Eylül-Ekim 1672]

Der-zamân-ı kâ'im-makâm-ı Hazret-i Mustafâ Paşa yesserallâhü mâ-yeşâ'ü ve ma'rifet-i re'isü'l-küttâb Ârifî Efendi tâle bakâhü el-vâki' fi 13 Câ Sene 1083 [6 Eylül 1672]

Hüküm:494

Galata kâdısına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûr muzâfâtından Kapudağı nâhiyesi sâkinlerinden Nikolaki Kuşa nâm zımmî ike nâhiye-i mezbûrede vâki' zımmî re'âyâ tâ'ifesi Südde-i Sa'adetim'e arz-ı hâl idüp bunlar kadîmden mîrî anbâra senede bin beş yüz kîle odun virüp ve taraf-ı mîrîden bunlara ber-vech-i peşîn iki yük ve iki bin akça virilegelmekle minvâl-i meşrûh üzere bin seksen senesinde üzerlerine edâsı lâzım gelen ol-mikdâr odunu mîrî anbâra teslim idüp zimmetlerinde bir nesne bâkî kalmış değil iken Niknos? nâm zımmî hesâbına râzı olmayup bunlardan ziyâde yüz bin akça talep idüp gadr u te'addî itmekle şer'le görülüp men' u def' olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ eyledükleri ecilden mahallinde şer'le hesâbları görülüp kimesneye gadr u te'addî olunmamak [emrim] olmuştur buyurdum ki hüküm yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Câ Sene 1083 [Eylül 1672]

Hüküm:495

Burusa kâdısına ve ber-vech-i arpalık Gemlik kâdısına hüküm ki:

Yani nâm zımmî arz-ı hâl idüp Gemlik kazâsına tâbi' Kurşunlu nâm karye sâkinlerinden bunun âmmîsi Papa Parasi nâm zımmî mürd olup metrûkâtı buna ve karındaşı Todori ve ( ) nâm zımmîlere intikâl idüp bu dahi metrûkâtı mezbûrdan irs-i şer'le kendüye intikâl iden hisse-i şâyi'asını talep eyledükde âmmîmiz mezbûr sıhhatinde bize hîbe eylemiştir deyü şirret idüp virmedüklerinden gayrı bunun kazâ-i mezbûrda vâki' bir mülk bağının üzümün alup kabz idüp ziyâde gadr eyledikleri ve fetvâ-yı şerîfe ve hüccet-i şer'iyeleri olduğunu bildürüp fetvâ-yı şerîfe ve hüccet-i şer'iyeleri mücebince icrâ-yı hakk olunmak için şurutuyla yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Câ Sene 1083 [Eylül 1672]

Hüküm:496

Kal'acık kâdısına hüküm ki:

Senki kâdısın Südde-i Sa'adetim'e mektûb gönderüp Türkmân tâ'ifesinden Yağmur Kethüdâ nâm kimesne meclîs-i şer'-i şerîfe varup mezbûr Kal'acık kasabasında sâkin Şeyh oğlu dimekle ma'rûf Şeyh Mustafâ nâm kimesnenin evinde misâfir iken sâbıkâ Birecik Beği olan İbrâhim mezbûr Şeyh Mustafâ'nın evinde basup mezbûr Yağmur Kethüdâ'yı ahz idüp bir sim kılıç ile bir belgesin gasb eyledüğünden

gayrı der-zincîr idüp ve kend ademleriyle varup kasaba-i mezbûrda mezbûrun evini basup ehl ü îyâli üzerine gidüp hıdmetkârı olan ( ) nâm kimesneyi ahz idüp ve bunun üzerine şer'an bir nesne sâbit ve zâhir olmuş değil iken mer'âda olan koyunlarından elli beş koyunu ve ( ) kadar davârlarını ve bir kısrâk ve bir atını alup ve hıdmetkârı urûp mecrûh idüp ziyâde gadr u te'addî eyledüğün bildürüp mahallinde şer'le görülüp icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim virilmek recâsına arz eyledükleri ecilden mahallinde şer'le görülmek emrim olmuşdur deyü şurutuyla yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Câ Sene 1083 [Eylül 1672]

Hüküm:497

Eskişehir kâdısına ve mütesellimine hüküm ki:

İsmihân ? Sultân dâmet ismetuhânın mutasarrıfe olduğu paşmaklığı hassı karyelerinden Eskişehir kazâsona tâbi' hâssı Karaöyük ve Söğüdcük ve tevâbi'i hâssı karyeleri re'âyâsı arz-ı hâl idüp hâliyâ Eskişehir kâdısı olan İbrâhim nâm kâdı hâss-ı mezbûr karyeleri re'âyâsının üzerlerine vâki' olan lokma ? ve sürsâtı ve avârızı ve sâ'ir tekâlifinden emr ü defterden ziyâde küllî akçaları aldüğundan gayrı hâss-ı mezbûr karyelerinin re'âyâsının bî-timâr akçası nâmıyla ziyâde akçaların alup ziyâde zulm ü te'addî eyledüğün bildirüp hilâf-ı şer' ve kânûn ve defter ziyâde alınan akçaları girü redd olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ eyledikleri ecilden hilâf-ı şer'ü kânûn re'âyâdan aldğı her ne ise ma'rifet-i şer'le girü re'âyâya redd itdirilmek emrim olmuşdur deyü yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Câ Sene 1083 [Eylül 1672]

Hüküm:498

Lefke kâdısına ( ) ve voyvodasına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûrda nâ'ibü's-şer' olan mevlânâ Abdürrezzâk zîde îlmuhû Südde-i Sa'âdetim'e mektûb gönderüp kazâ-i mezbûra tâbi' Kirlik nâm karye sâkinlerinden Abdurrahmân ve Himmet ve Ahmed ve Mehmed ve ( ) ve ( ) ve ( ) nâm kimesneler meclîs-i şer'-i şerîfe varup bin seksen senesinde çelebi hizmetinde me'mûr olup hâliyâ Burusa Yenişehir voyvodası olan Ömer nâm kimesne sene-i mâhiyeden cem'ine me'mûr olduğım cebelüden yedimde olan sûret-i defterde karye-i mezbûrede Karîb

Paşa Çiftliği demekle ma'rûf dört çiftlik arâziden toprak zirâ'at ider imişsiz ol-takdîrce hizmetlerinde bir cebelüm bâkî kalmışdır deyü nizâ' olundukda murâfa'a-i şer' olduklarında mezbûr Ömer'in yedinde olan sûret-i defterlerine nazâr olundukda Defter-i Hakânî'de mastûr Paşa Çiftliği ma'lûmları olmayup ve ol ism ile müsemmâ çiftliğinde arâzi zirâ'at itdiklerine her birine şer'an yemîn tekîf olundukda mezbûrlar dahi zimmetlerinde ol-ma'kûle arâzi olduğına yemîn virilüp fasl olunmuş iken kanâ'at olmayup karye-i mezbûre ahâlîlerinin hilâf-ı şer'-i şerîf cebren iki re's kâtırların alduğundan gayrı içlerinden bir nefer kimesneyi cebren ahz ve ahar kazâya götürüp ziyâde te'addî ve cevri eziyetden hâlî olmamağla yedlerinde olan hüccet-i şer'iyeleri mûcebine amel olunup şer'le görülüp ahz olunan adamları itlâk ve iki re's kâtırları alvirilmek bâbında şurutuyla emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Câ Sene 1083 [Eylül 1672]

Hüküm:499

Bozulus ve Hoyrân kâdılarına ve Karahisâr-ı Sâhib mütesellimine ve Bozulus voyvodasına hüküm ki:

Senki mütesellimsin Südde-i Sa'âdetim'e mektûb gönderüp Türkmân tâ'ifesinden Bozulus aklâmına tâbi' Oğulbeğli Cemâ'ati'nden Kara Halîl mahallesi ahâlîsinden Mikâ'il ve İbrâhim ve Kara Âşık ve ( ) nâm kimesneler kendü hâllerinde iken Hoyrân kazâsına tâbi' ser ... iden Ali Kurd mahallesinde bundan akdem Hacı İsmâ'il ve Hacı Halîl ve Kara İbrâhim ve Kazâz Ahmed ve ( ) ve ( ) nâm kimesneler ile elli altmış mikdârı adam ile bunların evleri üzerine varup seksen gurûş ve elli mahhâr deve ve yeşil abâ ve bir sarık ve yirmi koyunların aldıklarından gayrı bir katır kısrakların urûp helâk idüp ziyâde gadr u fesâd eyledüklerin bildürüp şer'le görülüp icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim virilmek recâsına arz eyledüğü ecilden şurutuyla emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Câ Sene 1083 [Eylül 1672]

Hüküm:500

[Sâhib-i devletin ağalarından Ahmed Ağa mübâşir virilmiştir.]

Sâkız kâdısına hüküm ki:

Bi'l-fi'l Âsitâne-i Sa'âdetim'de gümrük emîni olan kıdvetül-emâcid ve'l-âyân Hüseyin zîde mecdühû Südde-i Sa'detim'e arz-ı hâl idüp nefsi Sâkız'ın gümrük ve tevâbi mukâta'aları kadîmül-eyyâmdan min-küllil-vücûh serbest olup cürm ü cibâyet ve sâ'ir bâd-ı hevâları mukâta'a-i mezbûra sahib olanlar tarafından zabt ve ahz u kabz olup sancak-beğleri ve mütesellimleri tarafından bir vechile dahl olunmuş değil ikeb hâliyâ Memi ? Paşa oğlunun mütesellimi Çalık Mehmed dimekle ma'rûf kimesne kazâ-i mezbûr sâkinlerinden olup mezbûrun hevâsına tâbi' azâblar kâtibi Türk oğlu Ali ve Selim Çelebi ve Şeyh Ahmed ve Selid ? oğlu Ali ve Mustafâ nâm kimesneler ile yek-dîl olup mukâta'a-i mezbûreyi zabt iden Ebûbekir'in üzerine cem'iyet memnû' iken cem'iyet idüp gümrüğü basup tomruğun kaldırıp ve ademleri darb-ı şedîd ile darb idüp te'addî vü fesâd eyledüklerinden gayrı mîrî Sâkız'ı cem' ü tahsîl olunmazdan evvel mezbûrların her biri bir bahâne ile Sâkız karyelerine çıkup bey' ü şirâsı memnu'âtdan olan Sâkız iştirâ idüp kâr eylemeleriyle mukâta'a-i mezbûrun mahsûlünü külli gadr eyledüklerin bildürüp mukâta'a-i mezbûr kadîmden serbestî üzere zabt ve ol-vechile te'addî vü tecâvüz üzere olan mezbûrları Âsitâne-i Sa'âdetim'e ihzâr olunmak bâbında emri şerîfim recâ itmeğin vech-i meşrûh üzere amel olunmak emrim olmuşdur deyü yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Câ Sene [10]83 [Eylül 1672]

Hüküm:501

Sâbıkâ Anadolu kâdıaskeri olup hâlâ ber-vech-i arpalık İzmir kazâsına mutasarrıf olan ( ) hüküm ki:

Kazâ-i mezbûr muzâfâtından olup nefsi Urla kasabası mahallâtından Yenice ve Batlân mahalleleri ahâlisi arz-ı hâl idüp kasaba-i mezbûr civârında vâki' Akpınâr nâm nehr-i âzîmeden kasaba-i mezbûrun cevâmi' ve hamâmlarına ve kasaba-i mezbûr mahallâtı çeşmelerine cârî olan sudan bunların mahallelerinde vâki' Menûfî Hacı Süleymân binâ eyledüğü çeşmelere icrâ olunan sudan Yenice mahallesi sâkinlerinden Bostan ? nâm kimesne kendü menzîline su almak istedikde virmedikleri için şirrete sülûk idüp mücerred ta'cîz için değirmân ve bağ ve bağçemizin suyunun kalbi ? olmağla ol suyun icrâya mâni' olmalarıyla cânib-i şer'den üzerine varılıp keşf

olundukda muhtâc olan mahallere cârî olagelüp hakk-ı şaki ? ve şütbleri olan nehr-i mezbûr suyundan olduğu şer'an sâbit ve zâhir olmağla zikr olunan çeşmelere kifâyet mikdârı su hakkım olup hüccet-i şer'iyeye virilmişken mezbûr kanâ'at itmeyüp te'addî üzere olmağla hüccet-i şer'iyeye ve fetvâ-yı şerîfe mücebince şer'le görülmek için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Câ Sene [10]83 [Eylül 1672]

Hüküm:502

Ber-vech-i arpalık Kocaili Sancağı Beğine ve İznikmid kâdısına hüküm ki :

Niko nâm zımmî arz-ı hâl idüp İznikmid Sancakları'ndan bunun akrabası Karpoz nâm zımmî mürd olup muhallefâtı buna intikâl itmişken İznikmid Sancakları'ndan Harâççı Hüseyin nâm kimesne hilâf-ı şer' kabz itmekle bundan akdem hüccet-i şer'iyeye mücebince icrâ-yı hakk olunmak-çün emr-i şerîfim virilüp vardıkta ben sipâhîyim deyü itâ'at-ı emr itmemeyle Âsitâne-i Sa'âdetim'e ihzâr olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin zâbitleri tarafından mübâşir ile izhâr olup da'vâları Âsitâne-i Sa'âdetim'de görülmek-çün yazılmışdır.

Fî Evâsıt Câ Sene [10]83 [Eylül 1672]

Hüküm:503

Lazkıye kâdısına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûr ahâlîsi dergâh-ı mu'allâmâ adem ve arz-ı hâl gönderüp kazâ-i mezbûrda mutasavvîfinden ba'zı kimesneler hareket-i devriye idüp fi'l-i şeni' olmağla şeyhü'l-islâmdan istifta olundukda rafz olmağla harâmları fukahâ-yı zevî'l-ihirâmdan halline zâhib yokdur fi'l-i şeni' zikrullahâ mukârin olması işleyenler dahi helâldir diyemezler vech-i meşrûh üzere evvelce zikrullahâ mukârinde ile şer'de dahi ziyâde olurken helâl olması tecvîz olmaz deyü fetvâ-yı şerîfe virilmekle mücebince amel olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin fetvâ-yı şerîfesi mücebince amel olunmak emrim olmuşdur buyurdum ki vusûl buldukda bu bâbda sâdır olan fermân-ı celilü'l-kadrim ve fetvâ-yı şerîf mücebince amel idüp hilâfına cevâz göstermeyesin deyü yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Câ 1083 [Eylül 1672]

Hüküm:504

Ilgun kâdısına hüküm ki:

Düstûr-ı mükerrem müşîr-i müfehhem nizâmü'l-âlem bi'l-fi'l Âsitâne-i Sa'âdetim'de Sadâret-i üzmâ kâ'im-makâmı olan vezîrim Mustafâ Paşa edâmallâhû Te'alâ iclâluhûnun Ilgun hâssı voyvodası kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân ( ) zîde kadrühû arz-ı hâl idüp müşârün-ileyhin hâssı karyeleri toprağında olan yaylâkdan resm-i yaylâk defterde hâsıl kayd olunup davârları ile gelüp kışlâk zamânında kışlâyan davârcılarının resm-i kışlâsı tahammülerine göre taleb eyledükde biz serbestleriz deyü te'allül idüp mahsûllerine gadr eyledüklerinden gayrı kadîmden voyvoda olanlara me'kûlâta memhûr defter viregelmişler iken hâlâ te'allül eyledüklerin bildürüp ol-bâbda emr-i şerîfim recâ itmeğın şer' ve kânûn ve defter ve mu'tâd-ı ta'ahhüd üzere amel olunmak emrim olmuşdur buyurdumki sâdır olan emrim üzere amel idüp dahi hüccet-i şer'den i'lâm olunmuş mühürlü sahîh defter taleb idüp göresin hâss-ı mezbûr karyeleri toprağında olan kışlakda resm-i kışlâk defterde hâsıl kayd olmuş ise davârları ile gelüp kışlâyan davâr sâhiblerinin resm-i kışlâğın tahammülüne göre hükm idüp alasin ve hâss-ı mezbûr re'âyâsı kadîmden voyvoda olanlara onda birer zahire viregelmişler ise mu'tâd-ı ta'ahhüd üzere me'kûlâta müte'allik zahire virdiresin ammâ bu bâbda mukayyed olası ki re'âyâ üzerine devre çıkup defterde bâhâ nâmına re'âyâdan akça alınmaya zulm ü te'addî olmakdan ihtirâz eyleyesin deyü yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Câ 1083 [Eylül 1672]

Hüküm:505

Şâm paşasına ve monlâsına hüküm ki:

Âsitâne-i Sa'âdetim'de sâbıkâ defterdâr olan Mehmed dâme ikbâluhû arz-ı hâl idüp Mahrûsa-i mezbûrede vâki' câmi' Ümeyye ... içinde bir bâb hücreye mutasarrıf olup sâbıkâ Şam defterdârı olan Ali bin altmış dört senesinde fevt olup mahlûl oldukda târih-i mezbûrede Şâm'da iken zikr olunan hücre kendüye tevcîh olunup Şâm kâdısı tarafından takrir? hücceti virilüp müşârün-ileyhin dahi zikr olunan hücrede sâkin devâm-ı devlet-i ebed müddetim ? du'âsına müdâvemet ve iştigâl olmak üzere ( )

nâm kimesneye sipâriş idüp târih-i mezbûreden berü sâkin iken hâliyâ mezbûr fevt olmağla zikr olunan hüccet mahlûldür deyü dahl ü nizâ eyledüğün bildirüp elinde olan hüccet-i şer'iyeye mücebince amel olunup zikr olunan hüccet muşârün-ileyh tarafından vekîl nasb eyledüğü adema zabt u iskân itdirilüp âhardan dah olunmamak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın hüccet-i şer'iyeye mücebince zabt itdirilmek emrim olmuştur deyü yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Câ 1083 [Eylül 1672]

Hüküm:506

Kıdvetü'l-kuzzât ve'l-hükkâm muvakkaten Virânşehri kâdısı olan mevlânâ Mehemed'e hüküm ki:

Senki mevlânâ-yı mûma-ileyhsin Südde-i Sa'detim'e arz-ı hâl idüp zikr olunan kâdılık ( ) ay tevki'de ile sana tevcîh olunup lâkin ehl ü îyâlin ile kazâ-i mezbûrda vâki' çiftlikde sâkin olduğın bildirüp zamânın hulûl idinceye değın varup ehl ü îyâlin ile çiftliğinde sâkin olup tevki'in tamâm oluncaya değın umûr-ı kazâya karışmayup kendü hâlinde olman bâbında emr-i şerîfim recâ eyledüğün ecilden hilâf-ı şer' rencide olunmamak emrim olmuştur deyü yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Câ Sene 1083 [Eylül 1672]

Hüküm:507

Ankara nâ'ibine hüküm ki:

Dârü's-sa'âde Ağası Yûsuf Ağa arz gönderüp İstanbul'da vâki' Mahmûd Paşay-ı Velî Evkâfindan Ankara'da vâki' vakfa bezzevistân ve emvâlin icâre-i mu'accesinden ol tarafda olan ihrâcât dan üzere senede elli bin akça dahi İstanbul'da vakf-ı mezbûr mütevellilerine teslîm olunur iken müşâhid kâtibi ve câbisi yerlûden olmağla Nallı'da muharrir ? olan dekâkînde ve intikâl vakı' oldukda külli vakfa ve cabi aslı mütevellînin izni yoğiken mahlûl ahar mütesellimde noksân kalmış icâre-i mu'cceler ile hevâsına tâbi' ba'zı kimesneler icâre idüp ve ferâğât ve intikâli dahi adem takayyüdlere sebebi ile defter-i vakfa kayd eylemeyüp ve nicesini dahi mülkiyet üzere temessük virüp ... dahi fazla hüccet ile icâre ve ferâğât intikâl olmak ile muhtell ve müşevveş olup icâre-i mu'cceler ve ... vakf-çün gelüp mütevellîye teslîm olunan elli

bin akça vâsıl olmayup vakfa gadr olmağın vakf-ı mezbûr mütevellîsi tarafından vekîl nâsb olunan Abdullah vakf-ı mezbûrdan dekâkîn ve musakkafât tasarruf idenlerin mevâciblerinde ma‘rifet-i şer‘le her kimin tasarruflarında olan dekâkînlere ve sair musakkafâtı müceddeden tahrîr ü defter olunup câbi ve dükkânın ahârın [alâkası] yoğiken fuzûlen mülkiyet üzere virdikleri temessükât ve hüccetlerine amel olunmayup mezbûr Abdullah'dan temessük aluvirililüp fi-ma‘bad düşen mahlûlatı ve ferâgâtı ve intikâli kâtib ve câbi temessük virmeyüp mütevellîye havâle olunup ve muhrec üzere dekâkîn ve hân ve musakkafât her kimin üzerinde ise tahrîr ü defter ve icâreleri dahi beyân olunup memhûr ve arz defteri ve yedinde olan âtik temessükleri virile ol-bâda Âsitâne'ye ihzâr için yazılmışdır.

Evâhir-i Câ 1083 [Eylül 1672]

Hüküm:508

Ankara kâdısına ve mütesellime hüküm ki:

Evvelce tahrîr olduğı üzere husûs-ı mezbûr için dekâkin ve sâ'ir musakkafât tasarruf idenlerden ba‘zı sâdât ve sâ'ir askerî tâ'ifesi kuzzât yedlerinde olan temessükâtları tahrîr ve defter için ağa-yı muşârün-ileyhin arzı mücebince virilmişdir.

Fî't-târih-i mezbûr

Hüküm:509

Müfettiş paşaya hüküm ki:

Vâlide Sultân kethüdâsı Mustafâ dâme mecdühû arz-ı hâl idüp muşârün-ileyhânın mutasarrıfe olduğı A‘zâz hâslarına tâbi‘ Ebû ... ûrbânından olan Fakihler cemâ‘atinden on nefer kimesnlerin cümle emvâl ve erzâk ve koyun ve develerin her ne var ise olup ûrbândan Abdülkerim diğeri oğlı Murâd ve Büyük Şâhin ve karındaşı Köse Ömer ve Sevindik nâm kimesneler yağmâ vü gâret eylediklerinden gayrı İbrâhim nâm kimesnenin on dört sığır ve iki merkeblerin iki mahhar develerin alup ziyâde zulm ü te‘addî itmeleriyle gâret eyledikleri emvâl ve erzâkların ashâba redd ve bi-eyyi vechin kâne ele getirüp mezbûrları muhkem ahz u hats ve üzerlerine sübût bulan mevâdd sicil idüp sûret-i sicilleriyle vukû‘ı üzere yazup arz idersinki sonradan emr-i şerîfim bu haliyle sâdır olur ise mücebince amel eylemen için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Câ Sene 1083 [Eylül 1672]

Hüküm:510

Açıktan gümrük emînine virilmiştir.

Sinob monlâsına hüküm ki:

Bi'l-fi'l İstanbul gümrük emîni olan Hasan zîde mecdühü arz-ı hâl idüp mûma-ileyhin uhdesinde olan Pençik mukâta'ası mülhakâtından Karadeniz taraflarında vâki'iskelelerde zabtı-çün tarafından gönderdüğü ademleri Sinob iskelesine varup gelen esirlerinden kânûn-ı kadîm üzere resm-i pençik almak murâd eyledüklerinde Sinob kal'ası neferâtından Karaca oğlu Hüseyin nâm kimesne iskele-i mezbûr emîni vekîli olan ( ) nâm kimesne ile yek-dîl olup gelen esircilere ihtilâl virüp bu ve elinde her esir başına dörder beşer semen elegendir deyü berât-ı şerîf mücebince resm-i pençik alınmayup mâl-ı mîrîye gadr u şart ihtirâzına külli noksân müretteb olmağın merkûm Kara Hasan oğlu Hüseyin Âsitâne-i Sa'âdetim'e ihzâr olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın vech-i meşrûh üzere ihzârı-çün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Câ Sene 1083 [Eylül 1672]

Hüküm:511

İznik ve Gürle kâdılarına hüküm ki:

Hâmide nâm hâtûn Südde-i Sa'âdetim'e arz-ı hâl idüp taht-ı kazânızda vâki'Üregil? nâm karye mezbûrenin ceddî Hamdân ? Sultân Evkâfından olup vakf-ı mezbûrun tevliyeti evlâda meşrût olup dahi evladı ...olup tevliyet-i mezbûreye bermüceb-i şart-ı vâkıf evlâdiyet ve meşrûtiyet üzere mutasarrıfe olup ahârın medhâli yoğiken hâricden Sâliha ve Sâkine ve Fâtıma nâm hâtûnlar ile Şa'bân ve Hasanpaşalı İsmâ'il nâm kimesneler biz dahi evlâd-ı vakıfdanız deyü şirret-i da'vâ itmeleriyle bundan akdem üç def'a Âsitâne-i Sa'âdetim'de murâfa'a olduklarında mezbûre Hâmide Hâtûn'un meşrûtası olup ve her vechile hakkı kendünün olduğu meşhûd u üdûl ile sâbit ve zâhir olmağla mezkûrlar ve mezbûre âvretler ref' olunmağla girü mezbûre Hâmide Hâtûn'a teslim olunup kat'-ı nizâ' ve fasl-ı husûmet olmak için cânib-i şer'den hüccet-i şer'iyye virilmişken tekrâr kanâ'at itmeyüp ol hüccete mugâyir fuzûlen karye-i mezbûra varup buna â'id olan mahsûlü fuzûlen zabt idüp nizâ'dan hâlî olmadıkların

bildirüp mezbûr Âsitâne-i Sa'âdetim'e ihzâr olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin hilâf-ı şart-ı vâkîf müdâhale eyledikleri vâki' ise mezbûrları Âsitâne-i Sa'âdetim'e ihzâr olunmak emrim olmuştur deyü yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Câ Sene 1083 [Eylül 1672]

Hüküm:512

Mihâliç kâdısına hüküm ki:

Acem tüccârlarından Pasok nâm ermeni arz-ı hâl idüp bundan akdem bin seksen ( ) senesinde Mihâliç'[de] sâkin Sefer ve diğêr Pasok nâm zimmîlere bir yük acem metâ'ı mezbûre Ali tarikül' ... cem' idüp ba'dehû beynlerinde olan ahvâlleri görmek için Âsitâne-i Sa'âdetim'e gelüp Mihâliç'de iken mezbûr Sefer ve Pasok emânet vaz' eyledüğü eşyânın mührünü bozup yüz elli esedi gurus eşyâsın beynlerinde sulh itmeleriyle sonra bu varup eşyâ-yı mezbûrlardan da'vâ ve taleb ve murâfa'a oldukda eşyâsı kendüye hükm deyü ve kıymetin taleb eyledükde mezbûrlar şirrete sâlik olup hevâlarına tâbi' ba'zı eşirrâ zimmîleriyle yek-dil ve zor şâhid ikâmetiyle bunu ahz u habs ve tekrâr yüz seksen gurusun dahi alup gadr eyledikleri ve bu bâbda fetvâ-yı şerîfi ve hüccet-i şer'iyyesi olduğın bildürüp mücebince amel olunup mahallinde şer'le görölüp sübût bulan hakkı görmekte te'allül iderlerse Âsitâne'ye ihzârı için hüküm virilmiştir.

Fî Evâhir-i Câ Sene 1083 [Eylül 1672]

Hüküm:513

Mağnisa kazâsı muzâfâtından Turgudlu nâhıyesi nâ'ibi Turgudlu voyvodasına hüküm ki:

Hacı Mustafâ zîde kadrühü gelüp müteveffâ Ferhâd Paşa ve Ali Paşa-yı Âtik ve Ferhâd [Paşa] 'nın ? evkâfindan ( ) ve ( ) nâm mukâta'a'ları bin seksen ( ) senesinde mezkûrun uhdesinde iken zikr olunan mukâta'aların zâbiti ber-vech-i iltizâm ol-cânibde sâkin Mehemmed nâm kimesneye bin beş yüz elli gurusu der-ühde idüp mezbûr Mehemmed dahi mukâta'a-i mezbûrı senesi tamâmına değin zabt ve vâki' olan mahsûlâtı kabz idüp deyn temessüğü mücebince zimmetinde bâkî kalan meblağı

taleb eyledükde virmekde te'allül ve inâd eyledüğün bildürüp mezbûr Mehemmed Âsitâne-i Sa'âdetim'e ihzâr olunmak için emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Râ Sene 1083 [Temmuz 1672]

Hüküm:514

Bursa kâdısına hüküm ki:

Sâbıkâ Kudüs-i Şerîf kâdısı olan Fenârî-zâde mevlânâ Mehemmed arz-ı hâl idüp Bursa'da vâki' Hasköy nâm karyede vâki' Hacı Kemâl Bağçesi dimekle ma'rûf bağçe mevlânâ-yı mûma-ileyhin cediti Abbâs bin el-Fenârî vakfı olup Ebî Yûsuf Hamza vakfiyeti üzere zabt olunur iken hâricden Fâtıma nâm hâtûn zuhûr idüp zikr olunan bağçeyi Kirmâsti-zâde Sinân Bey mütevellîsinden icâre ile aldım deyü içinde gars olunmuş eşcârı var idi kuruyup ağacın kütüğü çıkup arsa-i hâliye kalmış der senin alâkan yokdur deyü dahl idüp bundan akdem birkaç kat'ı emr-i şerîfim virilüp mezbûre hâtûn meclîs-i şer'-i şerîfe da'vet olundukda gaybet idüp vekîlini dahi göndermeyüp mahbûs olmağla zikr olunan arsa vâkıf-ı mezbûr Abbâs Bey'in olduğunu meclîs-i şer'de müslimânlar ihbâr itmeleriyle sicil ü hüccet olunmuş iken yine kanâ'at itmeyüp ol hüccete mugâyir dahl eyledüğün bildürüp emr-i şerîfim recâ itmeğin mezbûre hâtûnun kendüsü şer'-i şerîfe ihzâr ve yâhûd vekîlini gönderüp mûma-ileyhin vekîli ile murâfa'a-i şer'-i şerîf ola eğer te'allül ider ise ma'rifet-i şer'le hânesi mühürlenmek emrim olmuşdur deyü yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i C Sene 1083 [Eylül-Ekim 1672]

Hüküm:515

Açıktan Bâkî-zâde'ye virilmiştir

Kütâhiyye monlâsına hüküm ki:

Göynük ve Gölbâzârı kazâlarında vâki' müteveffâ Nişâncı Mehemmed Paşa Evkâfi'nin evlâdiyyet ve meşrûtiyyet üzere mütevellîsi olup müdderrisinden Bâkî-zâde mevlânâ İsmâ'îl zîde feza'ile arz-ı hâl idüp zikr olunan kazâlarda vâki' münhâl mülk dimekle ma'rûf vakıf karyeleri bundan akdem hatt-ı Humâyûn-ı sa'adet makrûn mücebince min-küllil'l-vücûh serbest olup mîr-i mîrân ve mîr-livâ taraflarından bu ana

değın dahl u ta'arruz olunagelmiş değil iken hâliyâ Anadolu mütesellimi tarafından Mirzâ nâm bölükbaşı kırk elli mikdârı atlu ile varup zıkr olunan vakıf karyeleri ahâlîsini hilâf-ı şer' ve kânûn ahz u habs darb eyledüğünden gayrı bi-gayrı hakk kırkar ve ellışer guruşların alup bunun emsâli zulm vü te'addîsinin nihâyeti olmaduğın bildürüp şer'le görölüp mezbûr Mirzâ'nın hilâf-ı şer' aldugı akçaları girü ashâbına alıvrılüp icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın şer'le görölüp hilâf-ı şer' aldugı girü ashâbına red itdirilmek emrim olmuşdur deyü şurutuyla yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i C Sene 1083 [Eylül-Ekim 1672]

Hüküm:516

Seferihisâr kâdısına ve Seferihisâr kal'ası dizdârına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûr ahâlîsi Südde-i Sa'detim'e adem ve arz-ı hâl gönderüp Seferihisâr sâkinlerinden olup Sarıca Mehmed dimekle ma'rûf şakî kendü hâlinde olmayup ehl-i fesâd ve ikâz-ı fitne olup nice şekâveti zâhir olduğı müte'addiden Âsitâne-i Sa'âdetim'e arz ve muhzır olmağın mezbûr şakî ahz olunup Seferihisâr kal'asında habs olunup mâdâmki itlâkına emr-i şerîfim sâdır olmadıkça itlâk olunmamak bâbında emr-i şerîfim recâ eyledikleri ecilden imdi şakî-i mezbûr Seferihisâr kal'asında habs olunup madâmki Ordu-yı Humâyûnum tarafından itlâkına fermân-ı şerîfim sâdır olmadıkça itlâk olunmamak emrim olmuşdur deyü şurutuyla yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i C Sene 1083 [Eylül-Ekim 1672]

Hüküm:517

Turgudlu nâ'ibine ve Turgudlu hâssı voyvodasına hüküm ki:

Seyyidetül-muhadderât vâlidem sultân dâmet ismetuhânın bi'l-fi'l kethüdâsı olan Mustafâ dâme mecdühü arz-ı hâl idüp muşârün-ileyhânın mutasarrıfe olduğı Turgudlu hâssı karyeleri toprağında yerler zirâ'at iden ba'zı re'âyâ ve askerî tâ'ifesi ve mülâzım ve müderris ve sadâtdan ba'zı kimesneler tasarruflarında zirâ'ate sâlih hâsil ve yarar yerleri var iken zirâ'at ü hirâset itmeyüp bırakup varup aharın toprağında zirâ'at itmeleriyle havâs-ı mezbûr toprağında olan yerleri mu'attal kalmağla muşârün-ileyhânın mahsûlünü külli noxsân müretteb olmağın mezbûrlar havâs-ı mezbûr

toprağında zirâ'ate sâlih hâsıl ve yarar yerleri bi't-tamâm zirâ'at ü hirâset itmedikçe varup ahar toprakda zirâ'at itmemeleri bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın vech-i meşrûh üzere amel olunmak emrim olmuştur deyü yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i C Sene 1083 [Eylül-Ekim 1672]

Hüküm:518

Tunus beğlerbeğisine ve kıdvetü'l gufrân ve'l mücâhidîn ûmdetü'l kelimât ve'l murâbitîn Tunus'da dayı olan ( ) zîde kadrühüya hüküm ki:

Mahrûsa-i Tunus'da vâki' sâdât-ı kirâma nakîbü'l-eşrâf kâ'im-makâmı olan kıdvetü's sâdâtü'l kirâm Seyyid Ömer el-Latîf ? zîde şerefuhû arz-ı hâl idüp zıkr olunan kâ'im-makâmlık mûma-ileyhe tefvîz ve sipâriş olunup ol diyârda olan sâdât-ı kirâmın tevkîr ve ihtirâmları umûrunda ala-vechi'l istikâmet takayyüd-i ihtimâm idüp seyyidde ma'rûf olanları yeşil sarınmakdan ve âlâmet göndermekden men' u def' idüp ve zinhâr kendüsü âvâm-ı nâsdan olanlara âlâmet göndermeğe izn ü ruhsât virmeyüp ırkı tahîre ve neseb-i tahire icâbet idhâlinden ihtirâz idüp ve bi-hasebi's-şer'-i şerîf te'dîbi lâzım geldikde kendüsü ihtirâm idüp ehl-i örfü rencîde ve remîde itdirmeyesin deyü Âsîâne-i Sa'âdetim'de nakîbü'l-eşrâf olan mevlânâ Şeyh Mehmed el-Hüseynî edâmallahû Te'alâ fezâ'ile tarafından mühürlü mektûb virilmekle mücebince emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i C Sene 1083 [Eylül-Ekim 1672]

Hüküm:519

Açıkdan yazılmışdır.

Bursa monlâsına hüküm ki:

Bâzârcık kazasında nâ'ibü's-şer' olan mevlânâ İvâz zîde ilmuhû mektûb gönderüp Bâzârcık kazasına tâbi' Kara ve Karaköy nâm karyeler ahâlîsi cem'-i gafîr cem'-i kesîr meclîs-i şer'-i şerîfe varup mezbûrlar ebân-an ced derbendciler olup emr-i şerîfimle üzerlerine edâsı lâzım gelen tekâlifleri rûz-ı sene-i harmanda edâ idüp kusûrları yoğiken hâliyâ Hüdâvendigâr Sancağı mütesellimi olan ( ) nâm kimesne yetmiş ve seksen mikdârı atlu ile Bazârcık kazâsına varup karye be-karye atlu

gönderüp bilâ emr-i şerîf teftîşim vardır deyü her bir karye fukarâsından sekizer ve onar ve dahi ziyâde guruşların alup ve iki üç gün üzerlerine konup müft ü meccânen yem ve yemek ve koyun ve kuzu ve bal ve yağ ve sâ'ir me'kûlâtların yiyüp içdükten sonra memâlik-i mahrûsemde devr-i memnû' iken devr nâmıyla kalkup ahâr kazâları devr idüp ba'dehu dönüp tekrâr Bazârcık kazâsına konup mezbûr derbend karye fukarâsından yem ve yemeklerin yiyüp konakçı ve sürücü nâmıyla akçaların alduğundan gayrı müceddeden celb-i mâl içün derbend içinde bir araba bulmuşsız deyü hilâf-ı şer' ve bilâ isbât vi-gayrı hakk iki nefer ademleri tutup derbendcileri ahâr kazâyâ götürüp bunun emsâli zulm vü te'addîsinin nihâyeti olmaduğın bildürüp şer'le görölüp re'âyâdan alduğı akçaları ba'de's-sübût ashâbına red itdirilmek içün yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i C Sene 1083 [Eylül-Ekim 1672]

Hüküm:520

Mihâliç ? monlâsına hüküm ki:

Müteveffa İsmâ'il nâm kimesnenin oğlu Mustafâ ve kızı Hadice nâm sagîrlerin kibel-i şer'den mansûb-ı vasîleri ve vâlideleri olan Ümmihânî nâm hâtûn Südde-i Sa'âdetim'e arz-ı hâl idüp bundan akdem müteveffa-yı mezbûr İsmâ'il hâl-i huyûtunda ? kazâ-i mezbûr sâkinlerinden Ali Salim dimekle ma'rûf kimesneye rızık? bozmak içün beş yüz otuz üç akçe gönderüp meblağ-ı mezbûr merkûm Ali'nin zimmetinde iken merkûm İsmâ'il fevt olup meblağ mezbûrlara irs-i şer'le sagîrlerden mezbûrâna intikâl itmekle meblağ-ı mezkûrî sagîrlere göndermeyüp ziyâde gadr u hayf eyledüğün bildirüp ol-cânibde icrâ-yı hakk olunmaz ise Âsitâne-i Sa'âdetim'e havâle olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın mahallinde şer'le görölüp tevcîh iden hakları virmekde te'allül iderlerse Âsitâne-i Sa'âdetim'e havâle olunmak emrim olmuşdur deyü yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i C Sene 1083 [Eylül-Ekim 1672]

Hüküm:521

Bigâdiç kâdısına ve Karesi mütesellimine hüküm ki:

Sındırgı kazâsı ahâlîsi Südde-i Sa‘detim'e adem ve arz-ı hâl gönderüp hâliyâ bunların kâdıları olan Mahmûd nâm kâdı emr-i şerîf ile kürekçi ihrâcı fermân olundukda her bir kürekçi başına ellialtışar guruş fermânım olunmuşken kâdı-i mezbûr hilâf-ı emr-i defter beher nefer başına yüz on beşer guruşların alup ve her bir salyâneye yetmiş ve seksen guruşların alup bunun emsâli zulm vü te‘addîsinin nihâyeti olmaduğın bildürüp mezbûr kâdının emr ü defterden ziyâde fuzûlen alduğı akçaları alıvirilmek bâbında emr-i şerîfim recâ eyledikleri ecilden hüccet ile taleb olunmayup ta‘yin mande ? idenleriyle yalnız murâfa‘a itdirilüp müdde‘âsını isbâta kâdir olurlar ise tevcîh iden hakları şer‘le alıvirilmek emr olunmuşdur deyü yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Câ Sene 1083 [Eylül 1672]

Hüküm:522

Bigâdiç kâdısına ve Karesi mütesellimine hüküm ki:

Sındırgı kazâsı ahâlîsi Südde-i Sa‘detim'e adem ve arz-ı hâl gönderüp yine kazâ-i mezbûra tâbi‘ Bâzârköy nâm karye sâkinlerinden olup yerlüden İbrâhim nâm kimesne emr-i şerîfimle arpa ve kâtır ve ... bahâsı iştirâsı için mübâşire vardıkda mezbûr İbrâhim mübâşir önüne düşüp mezbûr mübâşir ile ve kâdı ile yek-dil ve yek-cihet olup cânib-i mîrîden virilen kâtır iştirâsı için iki yüz seksen guruş virilmekle mezbûrlar re‘âyâ fukarâsına virmeyüp re‘âyâdan tekrâr tahsîl idüp bundan mâ‘adâ her bir mâhda yetmiş ve seksen guruş ziyâde koyup bunun emsâli zulm vü te‘addîsinin nihâyeti olmaduğın bildürüp mezbûr kâdının ve mezbûr İbrâhim'in re‘âyâ fukarâsından hilâf-ı şer‘ alduğı akçaları girü alıvirilüp virmekde te‘allül iderlerse yalnız mezbûr İbrâhim Âsitâne-i Sa‘âdetim'e havâle olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ eyledikleri mezbûrların re‘âyâ fukarâsından hilâf-ı şer‘ ve kânûn ve emr ü defterden ziyâde aldıkları ashâbına red itdirilüp te‘allül iderlerse yalnız mezbûr İbrâhim'i Âsitâne-i Sa‘âdetim'e havâle olunmak emrim olmuşdur deyü yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Câ Sene 1083 [Eylül 1672]

Hüküm:523

Şâm-ı Şerîf paşasına ve monlâsına ve Nablûs kâdısına hüküm ki:

Şâm-ı Şerîf sâkinlerinden Hacı İbrâhim nâm kimesne Südde-i Sa‘detim'e arz-ı hâl idüp bundan akdem Nablûs sâkinlerinden Şihvân oğlu Hacı Mehmed nâm kimesnede hüccet-i şer‘iyye mûcebince üç yüz seksen guruş hakkı olup taleb eyledükde virmekte te‘allül ve inâd eyledüğün bildürüp yedinde olan hüccet-i şer‘iyye mûcebince amel olunup mahallinde şer‘le görülüp icrâ-yı hakk olunmak bâında emr-i şerîfim recâ itmeğın mahallinde şer‘le görülüp icrâ-yı hakk olunmak emrim olmuştur deyü yazılmışdır.

Fî Evâhir Câ Sene 1083 [Eylül 1672]

Hüküm:524

Samako kâdısına hüküm ki:

Âyişe nâm hâtûn Südde-i Sa‘detim'e arz-ı hâl idüp Samako kazâsına tâbi‘ Dânişmendlü nâm karye sâkinlerinden bunun babası ( ) nâm kimesne fevt olup irs-i şer‘le buna intikâl iden akça ve sâ‘ir emvâl ve erzâkın yine karye-i mezbûr sâkinlerinden Hüseyin ve Çerçi Ali oğlu ve Mustafâ nâm kimesneler fuzûlen zabt idüp ziyâde zulm ü te‘addî eyledikleri ve bundan akdem emr-i şerîfimle da‘vâ ve taleb eylediklerinde mezbûrlar itâ‘at-i emr-i şerîf itmeyüp gadr eylediklerin bildürüp mahallinde şer‘le görülüp icrâ-yı hakk olunmaz ise Âsitâne-i Sa‘âdetim'e havâle olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ eyledüğü ecilden vech-i meşrûh üzere amel olunmak emrim olmuştur deyü buyurdum ki vech-i meşrûh üzere yazılmışdır.

Fî Evâ‘il-i ... C Sene 1083 [Eylül-Ekim 1672]

Hüküm:525

Yeniil kâdısına ve Yeniil voyvodasına hüküm ki:

Senki voyvoda-i mezbûrsun Südde-i Sa‘âdetim'e mektûb gönderüp il havâssına tâbi‘ Hasanlu Cemâ‘ati altı cemâ‘at olup Bayındır nâm kimesne kadîmî boy beğleri olmağla beher sene voyvodaları mezbûr Bâyındır'ın yediyle mâl-ı mîrîleri ve emr-i şerîfimle vâki‘ olan sürsât ve iştirâları edâ idüp ve mezbûr Bayındır'ın kimesneye zarâr u te‘addîsi ve şer‘an hiyâneti ? zâhir olmuş değil iken bir kaç seneden berü merkûm cemâ‘at ahâlîsi dahl itdirüp herbiri Aydın ve Saruhân Sancakları'nda sâkin ve yerlûden olup mâl-ı mîrî tahsiline â‘id olunmağla mîrîyi külli gadr ve zarâr tertûb itmeğın

mezbûr Bâyındır kadîmden olageldüğü üzere cemâ'atlerine boy beği olup kadîmî mürûr u ubûr eyledikleri yerine gelüp bunu tekâlifine muhâlefet eylememeleri bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin virilmek recâsına arz eyledüğü ecilden mezbûr mâl-ı mîrînin tahsiline ... olup re'âyâ fukarâsına kendüden râzı ve şükrân üzere ise kemâ-fi'l evvel hizmetde istihdâm olunmak emrim olmuştur deyü yazılmışdır.

Fî Evail-i ... C Sene 1083 [Eylül-Ekim 1672]

Hüküm:526

Gazze ve Kudüs-i Şerîf Sancakları paşalarına ve Kudüs-i Şerîf kâdısına hüküm ki:

Dârü's-sa'âde Ağası Yûsuf Ağa arz gönderüp Kudüs-i Şerîf'de vâki' Harem-i Mescid-i Aksâ ve ve Sahratullâhi Müşerrefe'nin ba'zı mevâzi' ve Hazret-i Halîl'ür-rahmânda salavatullâhi ala nebiyyihi ve âlihi Hazretlerinin Harem-i Şerîfi mürûr-ı eyyâm ve kürûr-ı a'vâm ile ta'mîr ve termîm olunmak ile eşedd-i ihtiyâc ile ta'mîr ve termîme muhtâc olmağın sâbıkâ mütevellisi olan Ahmed zîde kadrühû ma'rifetiyle keşf ü tahrîr olup mukaddemâ Rikâb-ı Humâyûn'a arz olundıkda Şâm vakıflarından olan Rikâb-ı Humâyûnum akçasından virüp bin gurus meclîs-i mezbûrenin keşf ü tahrîr olunduğı üzere ta'mîr ve termîm eylemen bâbında mezbûr Ahmed'e teslim olup zamân mürûr idüp dahi itmâmı haberi gelmeyüp bu bâbda nice tekâsülden nâşi nice mahalleri dahi keşf olunduğı üzere ta'mîr olup hüccet olunmağın ebniye ve sûk ahvâllerini bilen ehl-i vukûf hüddâm Sahratullâhi Müşerrefe ve Mescid-i Aksa ve Hazret-i Halîl'ür-rahmân ile cem-i gafîr ve Dârü's-sa'âdeti's-Şerîfim kapusundan mübâşir ta'yîn olunan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân ( ) zîde kadrühû ma'rifetiyle üzerine varılıp müceddeden keşf ü tahrîr ve ne mikdâr akça sarf olunur ala-vechî'l-hakk tahrîr ü sahihim ile tahrîr ve sorup keşf imzâlanup ve mühürlenüp ve cümle mürtezika ma'rifetiyle Âsitâne-i Sa'âdetim'e irsâl olunmak bâbında emr-i şerîfim virilmek recâsına i'lâm itmeğin vech-i meşrûh üzere amel eylemeniz bâbında fermân-ı âlişân sâdır olunmuştur deyü hüküm yazılmışdır.

Tahrîren Evâ'il-i C Sene [10]83 [Eylül-Ekim 1672]

Hüküm:527

Mekke-i Mükerrreme kâdısına ve Şeyhu'l-Harem'e hüküm ki:

Dârü's-sa'âde Ağası Yûsuf Ağa arz gönderüp bi'l-fi'l Dâru's-sa'âde Ağası olup nâzır-ı evkâf-ı Haremeyni's-Şerifeyn olan iftihârü'l-havâss ve'l-mukarribîn mu'temedü'l-mülûk ve's-selâtin Yûsuf Ağa dâme uluvvuhû Südde-i Sa'detim'e arz gönderüp Mekke-i Mükerrreme şerrefehullahû Te'âla ila yevmü'l-ahir Harem-i Şerîf'de kadîmden abâ-an-ced re'is ... ve minber ? ve merkad olan sülehâdan Şeyh Abdülhalim Rafîzî ? zîde salâhû leyâli-i ramazân-ı mübârekede ve sâ'ir gicelerde me'mûr olduğu hizmeti görür iken sarf eylemek üzere Harem-i Şerîf'in zeytûn yağından virdikleri ayda iki meşrebe zeytûn yağı ve senede dört bâl mumı kifâyet itmeyüp kendü akçalarıyla yağı ve mumu alup sarf eylemek lâzım gelmekle kendüye gadr olunmağın Harem-i Şerîf'de yağı ve mumı sınırlı olup buna muzâyaka olmayup Harem-i Şerîf'de sarf eylemek üzere mûma-ileyh Abdüllahim ayda iki meşrebe yağı ve senede altı aded şem'î asel dahi hükm ? olunup kâmil dört meşrebe yağı ve on aded şem'î asel virilmek bâbında emr-i şerîfim virilmek recâsına i'lâm itmeğın vech-i meşrûh üzere amel olunmak emrim olmuşdur deyü yazılmışdır.

Tahrîren Evâ'il-i C Sene [10]83 [Eylül-Ekim 1672]

Hüküm:528

Ali Çavuş'a mübâşir virilmişdir

( ) kâdısına hüküm ki:

Yenice-i Taraklı sâkinlerinden Veli ve Abdüllâtif ( ) ve ( ) nâm kimesneler arz-ı hâl idüp hâliyâ Yenice-i Taraklı kâdısı olan Ramazân nâm kâdı bunlardan tekâlif husûsuyçün yüz guruşların alup gadr u te'addî eyledüğün bildirüp hilâf-ı şer' alınan guruşları girü kendülere alvirilmek bâbında emr-i şerîfim recâ eyledikleri ecilden mezbûrların yüz guruşların aldığı muvâcehesinde isbâta kâdir olurlar ise şer'le girü alvirilmek emrim olmuşdur deyü yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i C Sene 1083 [Eylül-Ekim 1672]

Hüküm:529

Kıbrıs paşasına ve monlâsına ve Cezîre-i Kıbrıs kal'ası dizdârına hüküm ki:

İstanbul patriği olan Martiyus zımmî azl olunup Cezîre-i Kıbrıs'a nefy olunması fermânım olmağın mezbûr varup dâhil oldukda muhkem hıfz ve kal'abend idüp ol tarafa vâsıl olduğu Âsitâne-i Sa'âdetim'e her birinin arz u i'lâm idüp mâdâmki ol tarafa fermân-ı şerîfim sâdır olmadıkça mi'n-ba'd itlâk olunmamak emrim olmuşdur deyü yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Zâ Sene 1082 [Mart 1672]

Hüküm:530

Haymanâ ve ( ) ve ( ) kâdılarına hüküm ki:

Kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân ( ) zîde kadrühû arz-ı hâl idüp bin seksen iki senesine mahsûb olmak üzere Haseki Sultân dâmet ismetuhânın mutasarrıfe olduğu Haymanâ mukâta'ası mezkûrun uhdesinde olup havâss-ı mezbûrun sene-i mezbûrede vâki' a'sâr-ı şer'iyye mahsûlâtı hüsn-i ihtiyârı ve rızâsı olup tâlib olanlara narh-ı cârî üzere fûruht itmek istedikde âhardan ba'zı kimesneler bey'ine mâni' olmalarıyla muşârün-ileyhânın mahsûlüne külli gadr olduğu bildirüp emr-i şerîfim recâ itmeğın hüsn-i rızâlarıyla tâlib olanlara narh-ı cârî üzere fûruht itmesine hilâf-ı şer'-i şerîf kimesne mâni' olmamak emrim olmuşdur deyü şurutuyla yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Câ Sene 1083 [Eylül 1672]

Hüküm:531

Müfettiş paşaya ve Kayseriyye monlâsına ve Palâs kâdısına ve Sivâs ve Kayseriyye ve Konya ve Adana mütesellimlerine hüküm ki:

Dârü's-sa'âde Ağası Yûsuf Ağa arz-ı hâl gönderüp Haremeyni's-Şerîfeyn Evkâfından Gülfirâz Vakfı mukâta'alarından Kayseriyye ve Palâs kazâlarına tâbi' Kömürgân ve ... ve Sarıoğlân ve tevâbi'i karyeleri re'âyâsının ma'mûlun-bih defterleri olmayup umûr-ı vakfa muhtell ve müşevveş ve müceddeden tahrîr-i cânibde cedîdde muhtâc olduğu bundan akdem Âsitâne-i Sa'âdetim'e arz olundıkda tahrîriçün emr-i şerîfim sâdır olup Kayseriyye monlâsı tahrîr idüp ve defteri arz olundıkda lâkin Sefer-i Humâyûnum vâki' olmağla henüz Defter-i Hâkânî'ye kayd olunup sûreti virilmek muhkem olmayup kurrâ-i mezbûrun re'âyâsı üzerlerinde bin seksen iki senesi vakıf mâlı henüz bâkî kalup zâbitleri olan Mustafâ vakfiçün cizye ve sâ'ir rüsûmları

taleb eyledükde tahrîr defteri olmadıkça virmezüz deyü re'âyâdan ba'zıları şirret eylemekle mâl-ı Haremeyn tahsîl olunmayup fukarânın menzîllerine külli noksân müretteb olmağın sene-i mezbûrda re'âyâ-yı vakfin cizye ve rüsûmları cem' ü tahsîl itdirilüp ve Dârü's-sa'âdetim hazînesine teslîm itdirilüp defter gelmedikçe virmezüz deyü bir ferd te'allül ve inâd itdirilmemek bâbında emr-i şerîfim virilmek recâsına i'lâm itmeğın vech-i meşrûh üzere amel olunmak emrim olmuştur deyü yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Câ Sene 1083 [Ağustos-Eylül 1672]

Hüküm:532

Mekke-i Mükerrime kâdısına ve Şeyhu'l-Harem'e hüküm ki:

Dârü's-sa'âde Ağası Yûsuf Ağa arz gönderüp Mekke-i Mükerrime Harem-i Şerif'de mezâhib-i erba'a makâmlarında ... iden mü'ezzinin mükebbire ve müsâ'adelerden faqr-u sülehâ'i's-sâlikîn Şeyh Abdullahim ... ebân ân cedd ... olup âle'l-ıtlâk umûrların görüp âhardan hüddâm-ı harem ve sâ'irleri müdâhale eylemeyeler deyü âtik ve cedîd berevât ve ahkâm-ı şerîfleri var iken hüddâm-ı harem ve sâ'irlerinden ba'zı kimesneler umûruna karuşup itâmına hâlel virmeleriyle kadîmden olageldüğü üzere amel olup fi ma'bad umûruna âhardan bir ferdi dahl eylememen için hüküm yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i C Sene 1083 [Eylül-Ekim 1672]

Hüküm:533

Kastamonu müfettişine ve kâdısına ve Kostamonu mütesellimine hüküm ki:

Kıdvetü'l kuzzât ve'l hükkâm sâbıkâ Azdavây kâdısı olan Hacı Mehemmed zîde fezâ'ile arz-ı hâl idüp mevlânâ-yı mezbûrun Azdavây kazâsı re'âyâsı ile hukûk-ı şer'iyye müte'allik da'vâları keside olup bundan akdem beynlerinde vâki' olan mukâza'ât ?-ı keşideyi ... lostralarıyla ? ıslâh ve birbirlerinin zimmetlerinde irâd idüp hukûka müte'allik birbirlerinde alâkaları kalmaduğuna cânib-i şer'den hüccet-i şer'iyye virilmişken yine kazâ-i mezbûr sâkinlerinden olup eşirradan Şah oğlu Abdurrahmân nâm kâdı ve Kâmil oğlu Mustafâ Câ'bi ve Kuş Softa Mehmed nâm kimesneler birbirleriyle yek-dîl ve hilâf-ı inhâ müzevver ve sahte arz ve mahzar peydâ ve hilâfa vâki' mevâdd istinâdiyla rencîdeden hâlî olmadıkların bildürüp mezbûrların

keyfiyet-i hâlleri ahâli-i vilâyetden tefahhus olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ eyledüğü ecilden mezbûrların vech-i meşrûh üzere müzevverâtları olduğu vakı'-mıdır ahâli-i vilâyetin bi-garez müslimânlardan tefahhus olunup sıhhati üzere Âsitâne-i Sa'âdetim'e arz u i'lâm olunmak emrim olmuştur deyü yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i C Sene 1083 [Eylül-Ekim 1672]

Hüküm:534

Ber-vech-i arpalık Erikli nâ'ibine hüküm ki:

Bundan akdem İstanbul sâkinlerinden iken fevt olan Hüseyin çorbacının sagîre kızı Âyişe nâm sagîrenin kibel-i şer'eden mansûb vasîsi olup dergâh-ı mu'allâm yeniçerilerinden Receb nâm yeniçeri arz-ı hâl idüp bundan akdem sagîre-i mezbûrenin malından kazâ-i mezbûr sâkinlerinden Nûh Efendi dimekle ma'rûf kimesneye yüz altmış guruş virüp yine meblağ-ı mezbûr için sâbıkâ kazâ-i mezbûrda nâ'ib olan Sağır Mehmed Efendi kefil-i bi'l-mâl olup ve meblağ-ı mezbûr için mezbûr Nûh Efendi'nin İstanbul'da Tobkapusu dâhilinde Tahta Minâre kurbünde olan mülk menzilin isitğlâl idüp husûs-ı mezbûr için hüccet-i şer'iyeye virilüp lâkin sonra zikr olunan menzîl-i mezbûrı Sağır Mehmed Efendi ahar kimesneye mukaddem târih ile istiğlâl idüp bu dahi meblağ-ı mezbûr mezbûreden taleb eyledükde virmekde te'allül eyledüğün bildirüp şer'le görölüp virmekde te'allül iderise Âsitâne-i Sa'âdetim'e havâle olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin mahallinde şer'le görölüp mâl-ı yetîmi ma'rifet-i şer'le edâ itmez ise Âsitâne-i Sa'âdetim' havâle olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i C Sene 1083 [Eylül-Ekim 1672]

Hüküm:535

Kal'acık kâdısına ve Kengırı Sancağı mütesellimine hüküm ki:

Hacı Osmân nâm yeniçeri arz-ı hâl idüp Kal'acık sâkinlerinden Mehmed Ali nâm kimesnenin zimmetinde cihet-i şer'iden dokuz guruş hakkı olup taleb eyledükde virmekde muhâlefet ider yedinde olan memhûr deyn temessüğü mücebince icrâ-yı deyn itmez ise Âsitâne'ye havâle için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i C Sene 1083 [Eylül-Ekim 1672]

Hüküm:536

Somâ ve ( ) kâdılarına ve Kütahya mütsellimine hüküm ki:

Merhûm Sultân Murâd Hân tâbe serâhû evkâfi karyelerinden Somâ kazâsına tâbî' Bozöyük ve Dumân nâm karyeler ahâlîsi adem arz-ı hâl gönderüp mezbûrlar zikr olunan karyeler toprağından zirâ'at u hırâset idüp hâsıl eyledikleri tirekelerini öşürleriyle salâriyetlerin zâbitlerine sekizde bir edâ idüp dahl olunmak icâb eylemez iken Karacadağ nâm karye sâkinlerinden Mehmed nâm kimesne zuhûr ve şirret idüp mücerred bunları ta'cîz ve celb-i mâl için benim çiftimi sürün ve benim ile ortaklık üzere terâkib idin deyü rızâları yoğıken bunlara haber idüp zulm vü te'addîden hâlî olmaduğın bildürüp hilâf-ı şer' ve kânûn ol-vechile bi-vech ve bilâ sebep rencîde olunmayup men' u def' olunmak bâbında emr-i şerîfim taleb eyledikleri ecilden hilâf-ı şer' ve kânûn rencîde olunmamak için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i C Sene 1083 [Eylül-Ekim 1672]

Hüküm:537

Bursa monlâsına hüküm ki:

Mehmed nâm sagîrin vasîsi olan ( ) nâm kimesne arz-ı hâl idüp sagîr-i mezbûrun babası Hüseyin Ağa mezbûrun hizmetkârı Süleymân nâm şakî Mahrûsa-i Bursa'da abd-i memlûku Kara Ali ile ba'zı eşyâların furûht ider iken ahz olunmalarıyla hâlîyâ mezbûrlar mahbûs oldukların bildürüp Âsitâne-i Sa'âdetim'e ihzâr olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın ğâ'ib-i mezbûrun abd-i memluku olan Kara Ali ile hizmetkârı Süleymân Âsitâne'ye ihzâr olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı C Sene 1083 [Ekim 1672]

Hüküm:538

Bursa kâdısına hüküm ki:

Halîl nâm kimesne Südde-i Sa'âdetim'e arz-ı hâl idüp bundan akdem Fâtıma nâm hâtûnun yine Sarâylı nâm hâtûna âla-tarikü'l karz yüz otuz guruş deyni olup

mezbûre Fâtîma'nın üzerine şer'an sübût bulup tahsîl olunmak için mezbûr Halîl'in babası Mehmed Çavuş mübâşir ta'yîn olunup meblağ-ı mezbûrî tahsîl idemeyüp şer'an habes olunmak lâzım geldikde ma'rifet-i şer'le mübâşir-i merkûm yediyle zindâna konulup bundan mezbûr Fâtîma'nın zevci Mahmûd nâm kimesne keflî'l-bî'l-mâl olmağla mezbûreyi zindan ıtlâk ba'dehu meblağ-ı mezbûrî tahsîl eylemek üzere iken mezbûre Fâtîma ve zevci Mahmûd firâr itmekle merkûm Sarâyılı mübâşir-i merkûmu sen firâr itdirdin deyü meblağ-ı mezbûrî merkûm Mehmed Çavuş'dan bi't-tamâm şer'an alup hâliyâ merkûm Mehmed Çavuş fevt olup metrûkâtı bi-hasebi's-şer'-i şerîf buna intikâl idüp hâliyâ mezbûre Fâtîma ve zevci Mahmûd Bursa'da olduğu istimâ' olunmağla şer'le görülüp zimmetlerinde zuhûr iden hakkı tarafından vekîl nasb eyledüğü ( ) nâm kimesneye alıvirilüp virmekde te'allül iderler ise Âsitâne-i Sa'âdetim'e havâle olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin recâ itmeğin vekîli muvâcehesinde mahallinde şer'le görülüp icrâ-yı hakk olunmaz ise Âsitâne-i Sa'âdetim'e havâle olunmak emrim olmuşdur deyü yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Câ Sene 1083 [Eylül 1672]

Hüküm:539

İznikmid kâdısına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûr sâkinlerinden Mehmed nâm kimesne Südde-i Sa'âdetim'e arz-ı hâl idüp yine kazâ-i mezbûr sâkinlerinden bunun babası el-Hâc Mustafâ nâm kimesne fevt olup muhallefâtı irs-i şer'le buna intikâl idüp lâkin bu sagîr bulunmağla cânib-i şer'den âmmîsi Hüseyin nâm kimesneyi vasî nasb itmekle bu dahi irişüp bâliğ oldukda irs-i şer'le babasından intikâl iden muhallefâtını âmmîsi olup vasî-yi mezbûrdan talep eyledükde virmekde te'allül ve inâd eyledüğü ve bu bâbda elinde hüccet-i şer'iyye olduğın bildürüp hüccet-i şer'iyye mücebince mahalinde şer'le görülüp icrâ-yı hakk olunmaz ise Âsitâne-i Sa'âdetim'e ihzâr olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin vech-i meşrûh üzere amel olunmak [emr] olmuşdur deyü yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Câ Sene 1083 [Ağustos-Eylül 1672]

Hüküm:540

İnegöl kazâsında nâ'ibü's-şer' olan mevlânâ Muharrem zîde îlmuhûya hüküm ki:

Mektûb gönderüp kazâ-i mezbûra tâbi' Kavâla nâm karyenin berât-ı şerîfimle imâmı olan Ahmed Halîfe meclîs-i şer'-i şerîfe varup mezbûr edâ-yı hizmet ider iken bi-emrillâhi Te'alâ âlil olup edâ-yı hizmete iktidârı olmadığından Osmân nâm kimesneyi vekîl nasb idüp ba'dehu sıhhat buldukda yedinde olan berâtı mücebince imâmet hizmetine emânet murâd eylediği mezbûr Osmân hevâsına tâbi' ehl-i karyeden birkaç nefer kimesne ile müttefik olmağla mezbûr Ahmed Halife' [yi] bi-vech ve bilâ sebep imâmetden men' idüp te'addîden hâlî olmamalarıyla mezbûr Osman'ı ve ve ahârı müdâhale itdirmeyüp men' olunmak bâbında emr-i şerîfim virilmek recâsına arz eylediği ecilden mezbûr Ahmed Halife hasta ve mescide ferrâş ? iken mezbûr Osmân'ı yerine vekîl nasb idüp ba'dehu ikâmet buldukda imâmet itmek mûrâd eylemezken mezbûr Osmân bilâ berât mücerred mukaddemâ beni vekîl eylemiş idin bu kadar zamân edâ-yı hizmet itdim imâmetde alâkam dahi ? yokdur deyü dahl eylediği vâki' ise mezbûr Osmânı bilâ berât müdâhale itdirmeyüp men' için virilmiştir.

Fî Evâsıt-ı C Sene 1083 [Ekim 1672]

Hüküm:541

Trabzon paşasına ve kâdısına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûra tâbi' Oğuzkebir nâm karye ahâlisi Südde-i Sa'adetim'e arz-ı hâl idüp yine kazâ-i mezbûra tâbi' Dâylı nâm karye sâkinlerinden iken Karacık Hüseyin dimekle ma'rûf kimesne kendü hâlinde olmayup dâ'imâ beğlerbeği ve kâdı ve nâ'ib ve sâ'ir ehl-i örf tâ'ifesi yanlarına varup ehl-i karyeye ihtilâl virüp mücerred ahz u celb için fukarânın ehl-i örf tâ'fesine gamz idüp hilâf-ı şer'-i şerîf nice akçaların alup varup ve dâ'imâ medhâli olmayan il da'vâsına karışup bunun emsâli zulm vü te'addîsinin nihâyeti olmamağla bundan akdem mezbûrun te'addîsinin men' olunmak için Ordu-yı Humâyûnum tarafından emr-i şerîfim recâ itmeğin sâdır olup mezbûr yine mütenebbih olmayup ben melikim deyü vech-i meşrûh üzere bu kerre emsâli zulm vü te'addîsinin nihâyeti olmadığı bildirüp mezbûrun hilâf-ı şer'-i şerîf fuzûlen aldığı akçaların girü kendülere alvirilüp mahallinde şer'le görülüp icrâ-yı hakk olunmaz ise Âsitâne-i Sa'adetim'e ihzâr olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ

eyledükleri ecilden Ordu-yı Humâyûnum tarafından virilen emr-i şerîfim mücebince amel olunup mezbûr melik Karacık bi-vech hilâf-ı şer‘ ve kânûn re‘âyâdan aldığı akçaları ba‘de's-sübût ashâbına alıvirilüp virmekde muhâlefet ider ise Âsitâne-i Sa‘âdetim'e ihzâr olunmak emrim olmuştur deyü yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Z Sene 1083 [Mart 1673]

Hüküm:542

Ankara paşasına Beğbâzârı kâdısına hüküm ki:

Ankara kazâsında vâki‘ merhûm Sultân Bâyezid Hân tâbe serâhû evkâfi karyelerinden İstanos nâm karye sâkinlerinden Hasan ve Mehmed ve Abbâs ve ( ) nâm kimesneler Südde-i Sa‘detim'e arz-ı hâl idüp yine kazâ-i mezbûr sâkinlerinden Ömer Beğ oğlu Ahmed ve ( ) nâm kimesneler kendü hâlinde olmayup şerîr ve gammâz olup dâ'imâ kâdı ve nâ'ib ve sübâşı ve voyvoda ve sâ'ir ehl-i örf tâ'ifesi yanlarına varup bunların üzerlerine bir nesne sâbit ve zâhir olmuş değil iken siz bizim ahâlimize şütûm eylemişsiniz deyü hilâf-ı şer‘-i şerîf Ankara müteselliminden muhâberesiz götürüp bunların evlerin basdırup cümle emvâl ve erzâkların yağmâ vü gâret idüp ve evlerin ateşe urûp ve fuzûlen otuz guruslarıyla bir re's kâtırların aldıklarından gayrı sürülerin ve davârların sürüp ve tireklerin alup ziyâde zulm ü te‘addî ve fesâd eylediklerin ve bu bâbda fetvâ-yı şerîfeleri olduğın bildürüp mücebince amel olunup icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ eyledikleri ecilden şer‘le görülmek emrim olmuştur buyurdumki

Fi Evâsıt C Sene 1083 [Ekim 1672]

Hüküm:543

Amâsya kâdısına ve Çorum beğlerbeğisine hüküm ki:

Bi'l-fi'l Dârü's-sa‘âde Ağası olan iftihârü'l-havâss ve'l-mukarribîn Yûsuf Ağa dâme uluvvuhû Südde-i Sa‘detim'e arz-ı hâl gönderüp kasaba-i Lâdik'de vâki‘ merhûm ve mağfûrun-leh Sultân Ahmed Hân tâbe serahûnın vâlidesi Bülbül Hâtûn Câmi‘i Şerîfi Evkâfından vakfiye-i ma‘mulün-bihâ ve sûret-i defterde öşr-i bağçe ve öşr-i çayır vakfa hâsıl kayd olunup ve ba‘zı kimesneler vakfin arsası üzerine izn-i mütevellî yoğiken ve fuzûlen hân ve dükkân ve sâ'ir ebniye ihdâs idüp ve yerleri zabt

idenlerinden ba'zısı fevt olup oğlu kalmayup yerleri kânûn üzere tapuya müstehak oldukda hakk-ı tapu karındaşının olup tapu ile vezâyif oldukda meccânen aluruz deyü nizâ' itmeleriyle bundan akdem Ordu-yı Humâyûnum tarafından emr-i şerîfim virilüp mahallinde varıldıkda Amâsya kādısı ve nâ'ibi olan Abdullâh yerlûden Emir oğlu Mehmed ve ( ) ve ( ) ve Hamza Efendi oğlu İlyâs ve ( ) nâm kimesnelerle yek-dîl ve yek-hüccet olmalarıyla bağçe ve çayırın öşrünü virdirmeyüp vakfı gadr itmeleriyle husûs-ı mezbûr şeyhu'l-islâmndan istiftâ olundıkda vakıf arsası üzerine mütevellî izni yoğiken hân ve dükkân ve sâ'ir ebniye binâ idenlerin zararları kal' ve ref' olunur deyü fetvâ-yı şerîfe virilmişken mezbûrlar amel itmeyüp ve icâre ile çayır ve tarlasına mutasarrıf olup fevt olanların mahlûl olan çayır ve tarlası kızlarına zabt itdirdür mukaddemâ böyle göregelmen dimeleriyle vakfa gadr olunmuş Ordu-yı Humâyûnum tarafınan virilen emr-i şerîfim ve fetvâ-yı münîfe mücebince amel olunup bağçe ve çayırın öşürlerin alup üzerine izn-i mütevellî yoğiken fuzûlen ebniye ihdâs idenlerin binâları kal' olunup ecr-i misle olan icâre-i mu'ccale ile müste'cir olanlara teklîf olunup almazlarsa tâlibe icâr olunup tarla ve çayır ashâbından fevt olup oğlu kalmayan kimesnelerin yerleri kurâlarına tapu ile teklîf olunup almazlarsa ahara tapu ile kalîl iderlerse Âsitâne-i Sa'âdetim'e ihzâr olunmak bâbında emr-i şerîfim virilmek recâsına i'lâm itmişken vech-i meşrûh üzere amel oluna deyü yazılmışdır.

Tahrîren Fî Evâ'il-i Şehr-i C Sene 1083 [Eylül-Ekim 1672]

Hüküm:544

Bursa ve Kütâhya monlâsına ve Eskişehirî kādısına ve Kütâhya ve Sultânönü mütesellimine hüküm ki:

Kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân bi'l-fi'l Hamid Sancağı mütesellimi olan Siyâvuş zîde kadrühû Südde-i Sa'âdetim'e arz-ı hâl idüp bin seksen senesinde livâ-i mezbûr[da] sâbıkâ mütesellim olan Mehmed nâm kimesne ile muhâsebe gördükde mezbûr Mehmed'in üzerinde sancak mahsûlünden on beş kîse akça zuhûr idüp cânib-i şer'den hüccet-i şer'iyye virilüp edâ itmek sadedinde iken firâr idüp hâliyâ taht-ı kazânızda olduğu istimâ' olunmağın mezbûr Mehmed mahallinde edâ-yı deyn eylemez ise Âsitâne-i Sa'âdetim'e ihzâr olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın mezbûr

bulunduğı mahalde edâ-yı deyn eylemez ise Âsitâne-i Sa'âdetim'e ihzâr olunmak emrim olmuşdur deyü yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Câ Sene 1083 [Eylül 1672]

Hüküm:545

İzmir monlâsına hüküm ki:

İzmir sâkinlerinden olup Abdurrahmân nâm kimesne ile Elsiyâni? nâm ermeni Südde-i Sa'detim'e arz-ı hâl idüp bundan akdem Abrahâm nâm ermeninin zimmetinde hüccet-i şer'iyye mücebince beynlerinde adedi ma'lûm bir mikdâr gurus hakkı olup taleb eyledükde virmekde te'allül ve inâd eyledüğün ve bu bâbda yedinde hüccet-i şer'iyye ve fetvâ-yı şerîfesi olduğın bildürüp elinde olan hüccet-i şer'iyye mücebince şer'le görölüp ba'de's-sübût müteveccih olan hakkı alıvirilmek bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin ellerinde olan hüccet-i şer'iyye mücebince tevcîh iden hakları ba'de's-sübût alıvirilmek emrim olmuşdur deyü yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Câ Sene 1083 [Eylül 1672]

Hüküm:546

İznikmid kâdısına ve Yalâkabâd ve Karamürsel ve Manyâs nâ'iblerine hüküm ki:

Bin seksen üç senesine mahsûb olmak üzere Kocaili Sancağı'nda vâki' livâ-i keferinin livâ cizyeleri cem'ine me'mûr olan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Abdî Çavuş zîde kadrühü Südde-i Sa'detim'e arz-ı hâl idüp livâ-i mezbûrda vâki' olan kazâlarda ve ahar diyârdan gelüp nefsi-i İznikmid'de ve İznikmid kazâsına tâbi' Yeniköy ve Bağçecikli karyelerinde ve Karamürsel nâhiyesinde Bağçe ve Erikli ve Alacalı ve Kulaklı ve Saraycık nâm karyelerde ve Yalâkabâd kazâsına tâbi' Kılıçköy ve Çağşak ve Karakilise ve Almalu ve ( ) nâm karyelerde ve Manyâs nahiyesinde tâbi' karyelerde hâric-ez-defter kâr u kesb üzere olan kefere re'âyâsından kâr u kesbleri mukâbelesinde livâ cizyelerin tahsîl itmek istedikde mücerred virmemek için biz vakıf karyesi re'âyâsından kız aldık ve vakıf karye toprağından sâkin oluruz ve vakıf re'âyâsı ile virirüz deyü ve ba'zı zî-kudret kimesneler dahi bizim hizmetimizdedir deyü livâ cizyelerin tahsiline mâni' olmalarıyla mâl-ı mîrîye gadr ve şart-ı iltizâmına

kesr ve noksân karabet olduğu bildürüp ol-ma'küle defterde mukayyed kadîmî yerlü vakıf re'âyâsından mâ'adâ hâric-ez-defter keferesinden kâr u kesbleri mukâbelesinde zikr olunan senelerde tahsîli fermânım olan livâ cizyelerin mukaddemâ mâliye tarafından tahsîli için emr-i şerîfim sâdır olmuşken mezbûrlar ol emr-i şerîfime mugâyir virmeyüp nizâ' eylediklerin bildürüp mukaddemâ mâliye tarafından virilen emr-i şerîfim mücebince hükm-i Humâyûnum taleb eyledüğün ecilden yedinde olan berât ve mâliye tarafından virilen emr-i şerîfim mücebince amel olunmak emrim olmuşdur deyü yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Câ Sene 1083 [Ağustos-Eylül 1672]

Hüküm:547

Beğbâzârı nâ'ibi mevlânâ Mehmed'e hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetim'e mektûb gönderüp Beğbâzârı kazâsında vâki' İvâz Baba Zâviyesi'nin zâviyedârı olan Hüseyin Dede meclis-i şer'î şerîfe varup zâviye-i mezbûrenin mezra'sında hâsıl olan mahsûlün şart-ı vâkıf üzere âyende ve revendeye it'âm-ı ta'âm idüp kusûrı yoğiken ber-vech-i te'yid kendüye tevcîh olunup azli icâb ider hâlî yoğiken âhardan Abdurrâhim nâm kimesne hilâf-ı inhâ alup gadr eyledüğünden mâ'adâ zâviye-i mezbûr ğallesin ekl ü bel' idüp it'âm-ı ta'âm itmeyüp gadr itmekle yine merkûm Hüseyin'e ifâ olunmak bâbında arz eyledükleri ecilden zâviye-i mezbûr mezkûr Hüseyin'e elinde olan berâtı ve sâ'ir temessükârı mücebince zabt u tasarruf itdirüle şöyleki mezbûr Abdurrâhim tekrâr dahl ider ise temessükâtı elinden alınup der-kîse olunup Âsitâne-i Sa'âdetim'e irsâl oluna ba'dehû hakk-ı kangı tarafın olduğu zâhir ve nümâyân olur ise müceddeden muqarrer berâtı virilmek için hüküm yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı C Sene 1083 [Ekim 1672]

Hüküm:548

Ankara paşasına ve mütesellimine hüküm ki:

Ankara [da] vâki' merhûm Sultân Bâyezid Hân Evkâfindan İstanos nâm karye sâkinlerinden Mehmed ve Hasan ve ( ) nâm kimesneler Südde-i Sa'âdetim'e arz-ı hâl idüp bunlar kendü hallerinde olup üzerlerine bir nesne sâbit olmuş değil iken bin

seksen üç senesinde Ankara mütesellimi tarafından gelüp siz ( ) ve ( ) nâm kimesnelerin ahâlilerine şütüm eylemişsiz deyü hilâf-ı şer‘-i şerîf ve fuzûlen bunların evlerin basup emvâl ve erzâkların ve otuz guruşların alup ve sığırlarını ve öküzlerini ve bir re’s kâtırlarını sürüp ve terekelerin alup ziyâde te‘addî vü gâret eylediklerin bildürüp icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin mahallinde şer‘le görölüp hilâf-ı şer‘ alduğu var ise girü ashâbına [alıvirilmek] emrim olmuştur deyü yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı C Sene 1083 [Ekim 1672]

Hüküm:549

Çal kâdısına hüküm ki:

Senki Çal kâdısı mevlânâ Mehmed zîde fezâ’ilesin Südde-i Sa‘âdetim'e mektûb gönderüp Şıhlu kazâsı ahâlisi meclîs-i şer‘i şerîfe varup bin seksen senesinde Şıhlu kâdısı olan Hacı Halîl nâm kâdı kazâ-i mezbûrı iki def‘a deftere tevzi‘ idüp ve kasaba ve kurâda bi-emrillahî Te‘âlâ keşf vâki‘ oldukda kırkar ve ellışer guruşların almadıkça keşf ü tahrîre varmayup ve emr-i şerîfimle vâki‘ olan bedel-i âvârız ve bedel-i sürsât ve sâ’ir tekâlifden kendü için emr ü defterden ziyâde altmış ve yetmiş ve seksen mikdârı guruşların almadıkça tevzi‘ ve taksîm ve defter sırasıyla virmeyüp ve ba‘zı salyâne mahsûlünden ve erzâklarından her mâddenin tahammülüne göre üçer ve beşer guruşların almadıkça taraf-ı ahara nâşi olanları vir deyü mütenebbîh olmayup merkûmu ... yedinde olan kazâyâdan hilâf-ı şer‘ ve kânûn beşer ve onar guruşların alup bunun emsâli zulm vü te‘addîsinin nihâyeti olmaduğın bildürüp emr-i şerîfim virilmek recâsına arz eyledükleri ecilden hilâf-ı şer‘ alduğu vâki‘ ise girü ashâbına redd olunmak emrim olmuştur deyü yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı C Sene 1083 [Ekim 1672]

Hüküm:550

Selânik monlâsına hüküm ki:

Cezîre-i Aynaroz'da bi'l-fi‘l hassa bostancılarım başı olanların ocaklıkları olup nezâretleri hasebiyle çuka ? bahâ olmak için beher sene cezîre-i mezbûre re‘âyâsı ikişer bin esedî guruş edâ iderler iken mezbûrların iki bin guruş çuka ? bahâya

iktidârları olmayup niceleri perâkende vü perîşân olup ahvâllerin diğergûn olduğı i'lâm itmeleriyle beş yüz guruş afv olunup beher sene bin beş yüz kat'esedî guruş edâ vü teslim eylemeğe kavl ve ta'ahhüd itmeleriyle lâkin kadîme muhâlif ba'zı ihdâs ve bid'atlar teklîfi ile cezîre-i mezbûre re'âyâsı rencîde vü remîde olunur imiş ol-ma'küle bid'atlar ref' olunup eyyâm-ı adâlet iltiyâmından ? fukarâya bir vechile zulm ü te'addî olduğına kat'an rızâ-yı şerîfim yokdur zâbitleri olanlara muhkem tenbîh ve te'kîd eylesiz cezîre-i mezbûre kendü işiyle dâhil oldukda ruhbân-ı mezbûrûn benim atımı bahâ ise üzerinize sürüp atın ... ve kendüsü ahura bağlayup sene tamâmına değin zâd u zâhiresin virin deyu hilâfa mu'tâd fukarâyı rencîde itmeye ve zâbitleri cezîre-i mezbûreye vardıkda cümle ruhbânların taraflarından zâbitleri yanına ta'yîn olunan kocalar bir sene tamâmına değin hizmetde oldukdan sonra manâstırları tarafından gayrı kocalar ta'yîn olunup iki üç sene durmayalar ve taşrada cer eylemekden gelenleri siz cer idersiz deyü akça ve yahûd bir şey talebiyle rencîde eylemeye ve cezîre-i mezbûrede vâki' bir manâstırdan bir manâstıra ve bir kiliseden bir kilise biri birleri mâbeynlerinde ba'zı zehâyir fûrûht eylediklerinde siz bey' ü şirâ idersiniz deyü akça talebiyle rencîde eylemeye ve dekâkinlerde oturan derzîler ve sâ'ir ehl-i sanâyi' olanlardan bir akça virmeye alınmaya ve cezîre-i mezbûrede kovan beslersiniz deyu bir akça virmeye alınmaya ve zâbitleri İstanbul'dan gelüp ve sene tamâmında İstanbul'a gitdükde yol harçlığı talebiyle rencîde eylemeyesin ve ol husûs için bir akça virmeye ve virmeyeler ve ve alıkoyanları ? tebdîl oldukda zâbitleri tarafından akça ve yahûd bir şey talebiyle rencîde olunmayalar ve bayrâmlık nâmıyla bir akça bir habbeleri alınmaya mu'tâd-ı kadîm üzere zâbitlerine ücreti mukâbelesinde viregeldiklerini tekarrür olanı vireler ve hoş geldin nâmıyla kendü hüsn-i rızâları her ne virürler ise alalar şol-kadar isterim deyu fuzûlen akçe taleb almayalar ve mezbûr bunları aldıkda dahi kendü hüsn-i rızâları ile her ne virürler ise alalar şol-kadar isterim deyü fuzûlen akça taleb almayalar ve yortuları oldıkda dahi kendü hüsn-i rızâları her ne virürler ise alalar şol-kadar isterim deyu fuzûlen akça taleb eylemeyeler ve cezîre-i mezbûrda vâki' dekâkinin dâmlarının meremmâtı lâzım geldikde akça talebiyle rencîde eylemeyeler ve cezîre-i mezbûrda olan gerek zâbitleri ve gerek ruhbâyân tâ'ifesi işbu emr-i şerîfimin hilâfına irtikâb iderseniz sonra nedamette külli müşâhade idersiz deyü bi'l-fi'l hassa bostancılarım başı olan iftihârü'l emâcid ve'l ekârim Osmân dâme

mecdühû tarafından mühürlü mektûb virilmeğin mûcebince amel olunmak emrim olmuştur buyurdumki

Vusûl buldukda bu bâbda sâdır olan emrim ve muşârün-ileyh tarafından virilen mühürlü mektûb mûcebince amel idüp fimâ-ba'd hilâfına rızâ ve cevâz göstermeyesin deyü yazılmışdır.

Fî Evâsıt- C Sene 1083 [Ekim 1672]

Hüküm:551

Çağlâyık kâdısına ve voyvodasına hüküm ki:

Senki kâdısın mektûb gönderüp kazâ-i mezbûra tâbi' Mortolos ? nâm karye sâkinlerinden olup hâssa bostancılardan Hüseyin Ağa nâm kimesnenin zevcesi Âyişe nâm hâtûn meclîs-i şer'î şerîfe varup bin seksen üç senesinde vâki' cemâziyel-evvelinin yirmi üçüncü cum'a gicesi karye-i mezbûr sâkinlerinden Kara Ahmed ve Kara Hıdır ve Karaman nâm şakîler mezbûr Hüseyin'i katl idüp gadr itmekle kimsesi olmayup garîbü'd-diyâr olmağla on yaşında sagîr oğlı olup ahâli-i vilâyet ma'rifetiyle bir müstakîm ve dindâr ve perhizkâr kimesneyi kîbel-i şer'den vâsî nasb u ta'yîn ve metrûkâtı müslimânlar muvâcehesinde yetîm ve ... humâyet ü sıyânetleri mezbûrları bi-eyyi-vechin-kâne şer'le buldurması lâzım olanlara buldurdup kâtillerinin şer'le haklarında lâzım geleni icrâ olunmak bâbında emr-i şerîfim virilmek recâsını ilhâh eyledükleri arz eyledüğü ecilden şurûtıya hüküm virilmiştir.

Fî Evâsıt-1 C Sene 1083 [Ekim 1672]

Hüküm:552

Bi'l-fi'l hassa bostancı başı Osmân dâme mecdühû tarafından mübâşir ta'yîn olunan haseki mübâşeretiyle Âsitâne'ye ilzârı için fermân-ı ahâr sâdır olmağla girü tashîh olunmuştur.

Şeyhlü kādısına ve Kütahyâ mütesellimine hüküm ki:

Merhûm Sultân Murâd Evkâfindan Şeyhlü kazâsı ahâlîsi Südde-i Sa'detim'e arz-ı hâl idüp mezbûrlar her sene üzerlerine edâsı lâzım gelen avâriz ve sâ'ir emr-i şerîf ile vâki' olan tekâlifi emr ü deftere noksân tahammülleri üzere virüp ve m-kazâ-i mezbûrun defterde yüz doksan dört buçuk avâriz hânesi olup ba'zı karyelerin re'âyâsı çok ve hâneleri kalîl ve ba'zı karyelerin hâneleri çok re'âyâsı az olup emr-i şerîfim ile vâki' olan avâriz ve bedel-i nüzül ve bedel-i sürsâtları ve kādıları dahi hakk ve adl üzere tevzi' ve taksîm itmeyüp herkesin tahammülünden ziyâde tahmîl idüp fukarâya gadr eylemekden hâlî olmamağla emr-i şerîfim ile vâki' olan avâriz ve sâ'ir tekâlifi deftere kayd ve noksân gelmemek üzere tahammüllerine göre ale's-seviyye tevzi' olunup kimesneye gadr olunmamak bâbında Ordu-yı Humâyûn'dan mâliye tarafından emr-i şerîfim virilmişken mûcebince hükm-i Humâyûnum recâ eyledikleri vech-i meşrûh üzere amel olunmak emrim olmuşdur deyü yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı C Sene 1083 [Ekim 1672]

Hüküm:553

İznikmid paşasına ve Sapanca kādısına hüküm ki:

Dimo nâm zimmî Südde-i Sa'detim'e arz-ı hâl idüp bundan akdem bunun oğulları Kurd ve Andon nâm zimmîler Sapanca kazâsına tâbi' ( ) nâm karyede dört yüz altmış aded koyuna iştirâk mutasarrıflar olup ba'zısı Kurd'un ve ba'zısı ahiri ? karındaşı Andon'un iken mezbûr Andon sıvasına gidüp mezbûr Kurd bin seksen ( ) senesinde mürd olmağla irs-i şer'le buna intikâl itmekle bu dahi varup kendüye intikâl iden koyunun koyun çobanları olan Boştak ve Yorgi ve Beşir ve Seyyid Mustafâ ( ) nâm çobanlardan taleb idüp almak istedikde virmekde te'allül ve inâd eyledüğün bildürüp şer'le görülüp oğlı mürd-i mezbûrdan kendüye intikâl iden koyunları alvirilmek bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın mahallinde şer'le görülmek emrim olmuşdur deyü yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı C Sene 1083 [Eylül 1672]

Hüküm:554

Mudânya kazâsında nâ'ibü's-şer' olana hüküm ki:

Bi'l-fi'l Sarây-ı Âmirem Ağası olan iftihârü'l-havâss ve'l mukarrebîn Ya'kûb Ağa dâme uluvvuhû Sûdde-i Sa'detim'e arz-ı hâl gönderüp Burusa'da vâki' muşârün-ileyhin nâzır-ı olduğı merhûm ve mağfürun-leh Sultân Yıldırım Bâyezid Hân tâbe serâhû evkâfı mukâta'asından Mudânya kazâsına tâbi' Derekilise nâm karye re'âyâsı ziyâde fakirü'l-hâl olduğini kâdıları i'lâm itmeğın mezbûrların hâlâ yirmi bin guruşdan mütecâviz deynleri olmağla erbâb-ı duyûnın cümlesi ve nakden deynlerini taleb idüp ve ba'zısı dahi ziyâde adem ve atlu ile medyunumuzdur deyu karyelerine varup müft ü meccânen yem ve yimek ve nice mesârif göstermeleriyle kâr u kesblerini erbâb-ı duyûna kifâyet itmeyüp halleri diğergûn olmağın deyn sâhibleri mezbûrların kâr u kesblerine göre tadrîsimle haklaşup müft ü meccânen zâd ü zevâde talebiyle hilâf-ı şer' ve kânûn rencide vü remîde itmeleri bâbında emr-i şerîfim recâsına i'lâm itmeğın vech-i meşrûh üzere amel olunmak emrim olmuşdur deyu. yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Câ Sene 1083 [Eylül 1672]

Hüküm:555

Goloz ve Kavalâ kâdılarına hüküm ki:

Emîrü'l-ümerâ'il-kirâm bi'l-fi'l kapudânım olan Ali dâme ikbaluhûnun nevâhileri karyelerinden Taşöz kasabası sâkinlerinden Cani nâm zımmî Sûdde-i Sa'detim'e arz-ı hâl idüp bundan akdem on sene mukaddem France tâ'ifesinden Covan Re'is nâm Efrenc kazâ-i mezbûra tâbi' Goloz nâm nâm karyeden bunun velâyetiyle yine karye-i mezbûr sâkinlerinden Yanâki nâm zımmî yediyle iki yüz guruşluk bal ve yağ iştirâ idüp akçasın bi't-tamâm olup teslîm idüp bunun zimmetinde mezbûr Covan kapudânın ve Yanâki'nin bir akçası ve bir habbesi kalmaduğına yedine ibrâ hücceti virilmişken Taşöz kâdısı olan ( ) nâm kâdı mücerred bunu ta'cîz ve celb-i mâl için senin zimmetinde mezbûr Covan Re'is'in ve Yanâki'nin akçası var imiş deyu akça talebiyle dâ'imâ rencideden hâlî olmaduğın bildürüp elinde olan hüccet-i şer'iyye mücebince amel olunup men' u def' olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın elinde olan hüccet-i şer'iyye mücebince amel olunup mâdâmki şuhûd u üdûl ile mezbûr kâdının akçası bunun üzerine sâbit ve zâhir olmadıkça hilâf-ı şer'-i şerîf rencide itdirilmemek emrim olmuşdur deyu yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Câ Sene 1083 [Eylül 1672]

Hüküm:556

Kırşehir kâdısına hüküm ki:

Kırşehir Sancağı'na mutasarrıf olan Mehmed dâme izzihûnun mütesellimi olan ( ) arz-ı hâl idüp mir-livâ-i mûma-ileyhin hâssı karyelerine kışlâk zamânında ba'zı Türkmân tâ'ifesi gelüp davâlarıyla kışladup otundan ve suyundan intifâ idüp resm-i kışlâk defterde mûma-ileyhe hâsıl kayd olunmağla tahammüllerine kışlâk resmin taleb eyledükde virmeyüp te'allül itmeleriyle kânûn üzere re'is ? efendinin müsveddesiyle yazılmışdır.

Fî Evâhir-i C Sene 1083 [Ekim 1672]

Hüküm:557

Karaman beğlerbeğisine ve Konya mütesellimine hüküm ki:

Konya sâkinlerinden Hacı Mustafâ gelüp mezbûrun kimesneye deyni yoğiken Konya mahallâtından Türbe Mahallesi'nden olup eşirradan Hasan ve Süleymân ( ) nâm kimesneler birbirleriyle yek-dîl olmalarıyla mücerred ta'cîz için bizim akrabâmızdan olup ahar diyârda fevt olan Hacı Süleymân'ın yirmi üç seneden mukaddem senin zimmetinde otuz guruşu var imiş ol akçayı senden alurız deyu bu ma'kûle on beş sene mürûr iden da'vâsı şer'î memnû' iken zûr şâhid ikâmetiyle dâ'imâ akça talebiyle rencîde itmeleriyle mahallinde men' ile memmû' olmazlar ise Âsitâne'ye havâle olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i C Sene 1083 [Ekim 1672]

Hüküm:558

Konya kâdısına ve Dârende ve ( ) kâdılarına ve Konya mütesellimine hüküm ki:

Sâbıkâ Konya kal'ası dizdârı Dârende Receb gelüp ... ve Gürci Türkmân tâ'ifesinden ... Mustafâ ve Türkmân Şeyh Ali ve diğeri Mustafâ ve Edhem ve ( ) nâm kimesneleri ehl-i örfе ahz itmekle bunlar sizi halas ile ba'dehu bir mikdâr akça virür lâkin sana edâ idemem dimeleriyle bu dahi mezbûrların emriyle iki yüz guruş virüp ... ve mütesellim-i mezbûr üzerlerine devr-i şer' olmağla sadedinde iken firâr itmeleriyle

her kangınızın taht-ı kazânızda mezbûrları şer‘le alıvırmek için şurutuyla yazılmışdır.

Fî Evâhir-i C Sene 1083 [Ekim 1672]

Hüküm:559

Aydıncık kazâsında nâ‘ibü‘ş-şer‘ olana ve Hüdâvendigâr Sancağı mütesellimine hüküm ki:

Akzâ kuzzâtü'l-müslimîn sabıkâ Medîne-i Münevvere kâdısı olup hâliyâ ber-vech-i arpalık Aydıncık kazâsına mutasarrıf olan mevlânâ İvâz zîde fezâ‘ile Südde-i Sa‘âdetim'e mektûb gönderüp sâbıkâ Aydıncık kazâsında nâ‘ibü‘ş-şer‘ olan Sağır Mehmed Efendi dimekle ma‘rûf kimesne kazâ-i mezbûr ahâlîsi üzerlerine emr-i şerîfimle vâki‘ olan tekâlif-i örfiyye cem‘ u tahsîline mâni‘ olduğundan gayrı re‘âyâ fukarâsına dahi cevır u te‘addisi olmağla niyâbetden ref‘ olunup yerine gayrı nâ‘ib ta‘yîn olunmuşken mezbûr yine kazâ-i mezbûrda oturup mukaddem târihi ile hüccet virüp umûr-ı kazâyâ karışup ihtilâl virmekle mezbûr Sağır Mehmed Efendi'yi İstanbul'a nakl itdirilmek bâbında emr-i şerîfim virilmek recâsına arz itmeğın nâ‘ib-i sâbık olan Mehmed'in ... olduğundan gayrı velâdete ihtilâl virmemekle velâyet-i mezbûrdan ihrâc ve İstanbul'a nakl itdirilmek emrim olmuşdur deyu yazılmışdır.

Fî Evâ‘il-i C Sene 1083 [Eylül-Ekim 1672]

Hüküm:560

Erzurum monlâsına ve Trabzon kâdısına hüküm ki:

Mehmed nâm kimesne Südde-i Sa‘âdetim'e arz-ı hâl idüp bundan akdem hâlâ Trabzon'da alaybeğisi olan Hasan nâm kimesnenin zimmetinde karz-ı şer‘de bin iki yüz guruş hakkı olup taleb eyledükde virmekde te‘allül ve inâd eyledüğün ve bu bâbda da‘vâsına muvâfık fetevâ-yı şerîfesi olduğın bildürüp fetevâ-yı şerîfesi mücebince amel olunup şer‘le görölüp icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın şer‘le görölmeğe emrim olmuşdur deyu yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı C Sene 1083 [Eylül 1672]

Hüküm:561

İzmir monlâsına ve yeniçeri serdârına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûrda vâki' Bıyıklı-zâde Ya'kûb Efendi Evkâfından Tosyalı Hân müste'ciri olan Ahmed'in zimmetinde bin seksen bir senesinde mahsûb olmak üzere doksan guruş bâkî kalmağla meblağ-ı mezbûru tahsîl ve vakfin kâtibine teslim için Dârü's-sa'âde Ağası mektûbu mücebince yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i C Sene 1083 [Eylül-Ekim 1672]

Hüküm:562

Eskişehirî kâdısına ve Sultânönü Sancağı mütesellimine hüküm ki:

Sâbıkâ Vezîr-i Â'zam olan Süleymân Paşa tarafından arz-ı hâl sunulup muşârün-ileyhin Eskişehir'de olan Doğancı ve Karalı nâm çiftliklerine hâricden bir vechile dahl olunmak icâb itmez iken senki mütesellim-i mezbûrsun bilâ emr-i şerîf hilâf-ı âmme muşârün-ileyhin çiftliğinde olan çobanlarına ve çiftlik hizmetkârlarından zahire taleb eyledüğünden gayrı bi-gayrı hakk nicesin rencîde vü remîde eyledüğün i'lâm olunmağın fi-ma'bad muşârün-ileyhin çiftliği hizmetkârlarını ve bilâ sebep rencîde vü remide eyleyüp ve müft ü meccânen zahire ve bilâ emr-i şerîf tekâlif nâmıyla bir akça ve bir habbelerin senki kâdısın aldırmayasın ve senki mütesellimsin almayasın çiftliğinde olan ademların çobanların hımâyet u sihimâyet u siyânet eylemeniz bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın vech-i meşrûh üzere muşârün-ileyhin çiftliğinde olan ademları ve çobanları rencîde eylememek için mü'ekked hüküm virilmiştir.

Fî Evâhir-i C Sene 1083 [Ekim 1672]

Hüküm:563

Sivâs beğlerbeğisine ve Ünye ve Kâzabâd kâdısına hüküm ki:

Dergâh-ı mu'allâm cebecilerinden Musa nâm cebeci Südde-i Sa'detim'e arz-ı hâl idüp mezbûr Ünye kazâsına tâbi' Çakarlı nâm karye sâkinlerinden olup karye-i mezbûr toprağında vâki' kendü malıyla satun aldığı sebzevât ve bostanının emlâğında âhardan kimesnenin medhâli ve alâkası yoğiken yine karye mezbûr sâkinlerinden olup yirmi üçüncü cemâ'atden Mustafâ nâm yeniçeri zikr olunan emlâğının üzerine fuzûlî

bir oda binâ idüp gadr u te‘addî eyledüğün bildürüp mezbûrun fuzûlî binâ eyledüğü odanın zarar-ı şer‘isi men‘ u def‘ olmak için bi‘l-fi‘l sekbân başı olup Âsitâne-i Sa‘âdetim'de yeniçerilerim ağası kâ'im-makâmı olan iftihâr'ül-emâcid ve'l-ekârim Mustafâ dâme mecdühû tarafından mühürlü mektûb virildüğün bildürüp mücebince emr-i şerîfim recâ itmeğın vech-i meşrûh üzere amel olunmak emrim olmuşdur deyu şurutuyla yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı C Sene 1083 [Ekim 1672]

Hüküm:564

İznikmid kâdısına hüküm ki:

Ali nâm kimesne gelüp mezbûr çiftliğine gider iken kazâ-i mezbûrda vâki‘ iştirâ ... emîni olan Emîr Mehmed bunun yolda basup araba içinde olan câriyelerine dest-drâzlık eyledüğünden mâ‘âdâ mezbûr Emîr Mehmed'in hizmetkârları buna şütûm-ı galizâ ile şetm idüp ziyâde gad u te‘addî eyledüğün bildürüp mezbûr Âsitâne-i Sa‘âdetim'e ihzâr olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın mezbûr Emîr Mehmed zâbiti ma‘rifetiyle Âsitâne-i Sa‘âdetim' ihzâr olunmak için şurutuyla yazılmışdır.

Fî Evâhir-i C Sene [10]83 [Ekim 1672]

Hüküm:565

Turgutlu nâ'ibine ve voyvodasına hüküm ki:

Hassa teberdârlardan Mustafâ arz-ı hâl idüp müteveffâ Ferhad Beğ ve Ferhad Paşa-yı Âtîk Evkâfî mukâta‘aları bin seksen ( ) senesine mahsûb olmak üzere mezkûrun ûhdesinde iken zikr olunan mukâta‘aların zâbiti ber-vech-i iltizâm Turgutlu kazâsında sâkin Hanım-zâde dimekle ma‘rûf Mehmed nâm kimesneye bin yedi yüz eli guruşa der-ûhde idüp mezbûr dahi zikr olunan mukâta‘aları zapt ve vâki‘ olan mahsûlâtı tamâmen ahz u kabz idüp meblağ-ı mezbûrun bin üç yüz guruşun virüp bâkî zimmetinde dört yüz yetmiş esedî guruş kalup yedinde olan memhûr deyn temessüğü ve hüccet-i şer‘iyye mücebince taleb eyledikde virmeyüp te‘allül ve inâd eyledüğün bildürüp mezbûr Mehmed Âsitâne-i Sa‘âdetim'e ihzâr olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın vech-i meşrûh üzere amel olunmak için ihzâr için emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâhir-i C Sene [10]83 [Ekim 1672]

Hüküm:566

Ali Çavuş'a mübâşir virilmiştir

İznikmid kâdısına hüküm ki:

Emine nâm hâtûn arz-ı hâl idüp bundan akdem kendü malıya iştirâ eylediği Gülistan nâm câriyesin müslimânlar muvâcehesinde azâd itmiş değil iken ve yedinde itk-nâmesi yoğiken mezbûre câriyesi azâd oldum deyu firâr ve yine İznikmid sâkinlerinde Hızır nâm kimesnenin yanında olduğu ve bu bâbda yedinde hüccet-i şer'îyye olduğın bildürüp hüccet-i şer'îyye mücebince amel olunup mezbûre câriye [silik] bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin mahallinde şer'le görölmek için şurutuyla emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâhir-i C Sene [10]83 [Ekim 1672]

Hüküm:567

Sındırgı ve ( ) kâdılarına ve Karesi mütesellimine hüküm ki:

Sındırgı kazâsına tâbi' Kocabey nâm karyede vâki' İbrâhim Efendi Zâviyesi'nin meşrûtiyet üzere berât-ı şerîfimle bi'l-fi'l zaviyedârı olan Ebûbekir nâm kimesne Südde-i Sa'detim'e arz-ı hâl idüp mezbûr zâviye-i mezbûrda meşrûtiyet üzere zaviyedâr olup edâ-yı hizmet idüp âhardan dahl olunmak icâb eylemez iken âhardan Mahmûd nâm kimesne hilâf-ı şart-ı vâkıf ben dahi zaviyedâr olurum deyu bilâ berât ve bilâ temessük dah u rencîdeden hâlî olmaduğun ve bu bâbda elinde fetevâ-yı şerîfesi olduğın bildürüp fetevâ-yı şerîfi mücebince amel olunup men' u def' olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin zâviye-i mezbûr a'lemü'l-ulemâ'i'l-mütebahhirîn efdalü'l-füdela'i'l-müteverri'in bi'l-fi'l şeyhu'l-islâm olan Yahya edâmallahu Te'alâ fezâ'ile işâreti ile her kime tevcîh olunup yedinde berât var ise ana zabt itdirilmek emrim olmuşdur deyu şurutuyla yazılmışdır.

Fî Evâhir-i C Sene 1083 [Ekim 1672]

Hüküm:568

Beğbazârı kâdısına hüküm ki:

Hâcî Çavuş ve İsbâlı nâm kimesnler Südde-i Sa'adetim'e arz-ı hâl idüp bundan akdem bunlar İzmir sâkinlerinden Hüseyin Efendi dimekle ma'rûf kimesne ile ber-vech-i iştirâk ( ) nâm bâzîrgândan yedi bin ( ) guruşluk eşyâ alup hesâbı görmeden merkûm Hüseyin Beğbâzârı kazâsına firâr itmekle meblağ-ı mezbûr bunlar ol bâzîrgâna edâ idüp hakları mezbûr Hüseyin'in zimmetinde kalup ol-cânibde hakların virmekte te'allül iderler ise Âsitâne-i Sa'âdetim'e ihzâr olunup Dîvân-ı Humâyûnum'da şer'le görülmek bâbında emr-i şerîfim recâ eyledükleri ecilden mahallinde şer'le görölüp tevcih iden hakkı şer'le bi-küsür alvirile inâd ve muhâlefet iderler ise Âsitâne-i Sa'âdetim'e havâle olunmak emrim olmuştur deyu yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i S Sene 1083 [Eylül 1672]

Hüküm:569

Ökse ve Arım kâdılarına hüküm ki:

Mahmûd nâm kimesne Südde-i Sa'adetim'e arz-ı hâl idüp Ökse kazâsına tâbi' Muhsine nâm hâtûnun evkâfi karyelerinden Adakafir dimekle ma'rûf nâm vakıf karyenin zâbiti işbu bin seksen bir martı ibtidâsından bin seksen üç senesi şubâtına değin zâbtını vakf-ı mezbûr mütevellîsi olan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân zîde kadrühû tarafından senesi üçer bin akçaya olmak üzere ber-vech-i peşîn altı bin akçaya der-ûhde ve sipâriş olunup zatiçün yedine memhûr ve ma'mûlün-bih [temessük] virilmişken âhardan Ferruh nâm kimesne zuhûr itmekle zikr olunan maktu'ları vakf-ı mezbûra mukaddemâ mütevellî olan ( ) nâm kimesneden sinin-i merkûmı ben-dahi der-ûhde itmiş idim deyu nizâ' itmekle murâfa'-i şer' oldıklarında vakf-ı mezbûr karyeleri mahsûlâtının zâbiti buna hükm olunup cânib-i şer'den hüccet-i şer'iyye virilmişken hüccet-i şer'iyye ve mütevellî temessüğü mücebince vâki' olan a'sâr-ı şer'iyye ve sâ'ir hukûk ve rüsûmı şer've kânûn ve defter mücebince buna ahz u kabz itdirilüp mezbûr karz ve ahârı mudâhale itdirilmemek bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın yedinde olan memhûr ve ma'mûlün-bih temessük mücebince zabt itdirilmek emrim olmuştur deyu şurutuyla yazılmışdır.

Fî Evâhir-i C Sene 1083 [Ekim 1672]

Hüküm:570

Haleb monlâsına ve Âyıntab nâ'ibine hüküm ki:

Senki nâ'ib-i mezbûrsun mektûb gönderüp Âyıntab kazâsına tâbi' Dimos mukâta'ası karyelerinden Beğlerbeği nâm karye ahâlîsi meclîs-i şer'î şerîfe varup Âyıntab sâkinlerinden Seyyid Ali nâm kimesne karye-i mezbûrda Dimos Âyıntab mukâta'ası emîni oldukdan her sene üzerlerine der-ûhde ve iltizâm itmekle mezbûr karye ahâlîsi üzerlerine edâsı lâzım gelen hukûk ve rüsûmların ve kânûn ve defter mûcebince virmeğe râzılar iken işbu sene-i mübârekede hâliyâ mezbûr Seyyid Ali kanâ'at itmeyüp her birimiz başıyla sene-i sabikâ üzeredir deyü dahl ve rub' nâmıyla iki buçuk guruş ve resm-i bennâkları-çün iki buçuk guruşların alup zulm vü te'addîsinin nihâyeti olmaduğın bildürüp mezbûrun vech-i meşrûh üzere olan te'addîsi men' u def' olunmak bâbında emr-i şerîfim virilmek recâsına arz itmeğın şer'le görülüp ve kânûn ve defterden ziyâde alduğı var ise girü alıvirilmek için şurutuyla yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i S Sene [10]83 [Mayıs-Haziran 1672]

Hüküm:571

Bursa monlâsına hüküm ki:

Bursa'da Abdâl Murâd kurbünde vâki' Hacı [*silik*] mahallesi ahâlîsi arz-ı hâl idüp yine mahalle-i mezbûrda [*silik*] ba'zı nisvân tâ'ifesinden ba'zı avretler kendü hâllerinde olmayup nice [*silik*] neyh-ü def' olan alât çekmek ... ahâlî-i mahalleyi ta'cîz idüp hilâf-ı şer' te'addî eylediklerin bildürüp mezbûrların vech-i meşrûh üzere olan te'addîleri men' u def' için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i S Sene [10]83 [Mayıs-Haziran 1672]

Hüküm:572

Zile kâdısına ve voyvodasına hüküm ki:

Devletlü Vâlîde Sultân kethüdâsı Mustafâ zîde mecdühû arz-ı hâl gönderüp muşârün-ileyhânın mutasarrife olduğı Zile ve tevâbi'i hâslarına ahar diyârdan gelüp tavattun iden ... defterde hâsıl kayd olunup defter mûcebince edâ iderler iken içlerinden ba'zıları resm-i bid'atların ? virmekde te'allül ve inâd itmeleriyle havâss-ı

mezbûr mahsûlüne gadr olunmağın defter mûcebince resm-i bid'atların ? alıvirilmek için şurutuyla yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i B Sene [10]83 [Ekim-Kasım 1672]

Hüküm:573

Limni kâdısına hüküm ki:

Kıdvetü'l-a'yân ve'l milleti'l-mesihıyye Âsitâne-i Sa'âdetim'de mütemekkîn olan Netherland elçisi Posco Kolier ? hutimet avâkibuhu bi'l-hayr Südde-i Sa'detim'e arz-ı hâl gönderüp Nederlând tüccârlarından Nikolakos nâm müste'menin Limni kazâsına tâbi' Bozbaba adası re'âyâsı zimmetlerinde bundan akdem emti'a-yı ticâretde müşreriki? olup mürd olan Tuvard nâm müste'men ile bin seksen ( ) senesinde altı bin yüz seksen kantâr palamud iştirâ itmek üzere cezîre-i mezbûr ahâlisine üç bin sekiz yüz üç kat'i esedî guruş virmeleriyle zikr olunan palamudun üç bin üç yüz kantâ[r] palamudı teslîm idüp zimmetlerinde bâkî kalan üç bin altı yüz seksen kantâr palamudı taleb eyledükde mezbûrlar mukaddemâ muhâsebesinde edâ [i]tdik deyu virmeyüp te'allül ve inâd itmeleriyle murâfa'a-i şer' olub görüldükde bâkî kalan ol-mikdâr palamud merkûm Nikolakos müste'mene hüküm olunup mezbûr cezîre re'âyâsına edâyâ tenbih birle cânib-i şer'den hüccet-i şer'iyye virilmişken hüccet-i şer'iyye mûcebince amel olunup mahallinde şer'le görölüp tevcîh iden hakkı tahsîl olunmak emrim olmuşdur deyu şurutuyla hüküm yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i B Sene [10]83 [Ekim-Kasım 1672]

Hüküm:574

Çavuşbaşuya virilmişdir.

Sâbıkâ Rumili kâdiasleri olup hâliyâ ber-vech-i arpalık Yalakabâd kazâsına mutasarrıf olan Zahki ( ) Efendi'ye hüküm ki:

Kazâ-i mezbûr sâkinlerinden ( ) ve ( ) ve ( ) nâm zımmîler Südde-i Sa'detim'e arz-ı hâl idüp bundan akdem yine kazâ-i mezbûr sâkinlerinden Çaldora ve şerîki Murâd ve Arakil nâm zımmîler ve çobanları olan ( ) ve ( ) ve ( ) nâm zımmîler ile yek-dîl olup bunların babası ( ) nâm zımmî-i mezbûr çobanları bi-gayrı hakk katl

idüp murâfa‘a-i şer‘ oldıklarında katl husûsı mezbûr çobanların üzerlerine şer‘an sâbit ve zâhir olup hüccet-i şer‘iyye olunmak sadedinde iken mezbûrân Murâd ve Arakil mezbûr çobanların nefesine kefil ve kazâ-i mezbûr nâ‘ibi olan ( ) nâm kimesne ile yek-dîl olmalarıyla hüccet vermeyüp ve katl-i mezbûr çobanları bir tarikle firâr itdirüp icrâ-yı hakk olunmayup bunlara ziyâde zulm ü te‘addî ve fesâd eylediklerin bildürüp ve husûs-ı mezbûr mahallinde şer‘le görülüp icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ eyledikleri ecilden vech-i meşrûh üzere amel olunmak emrim olmuştur deyu şurutuyla yazılmışdır.

Fî Evâ‘il-i R Sene [10]83 [Temmuz-Ağustos 1672]

Hüküm:575

Müfettiş paşaya ve ( ) ve ( ) kâdılarına hüküm ki:

Hâcî İmadeddin Paşa ( ) arz-ı hâl gönderüp muşârün-ileyhin mutasarrıfı olduğu Dânişmendlü hâslarına tâbi‘ Büyük Salarlu kethüdâsı Berib oğlu Çavuş ve Koklar Salarlu kethüdâsı Ali ve Boymı İncelü kethüdâsı Murâd ve Herçek kethüdâsı Hasan ve Karaca Kurdlu kethüdâsı diğeri Ali ve Tumanlu kethüdâsı Hüseyin ve Sarımlu kethüdâsı Rıdvân oğlu Mehmed ve nâm kimesneler cemâ‘atleriyle bir yere gelüp yek-dîl ve yek-cihet olmalarıyla bin seksen üç senesinde üzerlerine edâsı lâzım gelen resm-i bennâk ve âdet-ı ağnâmların ve sâ‘ir hukûk ve rüsûmların voyvodları mezbûrlar[dan] taleb eyledikde vermeyüp te‘allül ve muhâlefet itmeleriyle havâss-ı mezbûre mahsûlüne gadr olmağın Rikâb-ı Humâyûnum tarafından virilen emr-i şerîfim ve hüccet-i şer‘iyye mücebince mezbûrların vech-i meşrûh üzere üzerlerine edâsı lâzım gelen âdet-ı ağnâm ve sâ‘ir hukûk ve rüsûmların kânûn ve defter mücebince voyvodalarına alıvirilüp te‘allül itdirilmemek bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın mezbûrların üzerlerine edâsı lâzım gelen eşyâyı virüp te‘allül ve inâd itdirilmemek emrim olmuştur deyu şurutuyla yazılmışdır.

Fî Evâ‘il-i B Sene 1083 [Ekim-Kasım 1672]

Hüküm:576

Müfettiş paşaya ve Dânişmendlü ve ( ) kâdılarına hüküm ki:

Seyyidetü'l-muhadderât ikiletü'l-muhassenât tâcü'l-mestûrât Haseki Sultân dâmet îsmetuhânın bi'l-fi'l kethüdâsı olan emîrû'l-ümerâ'î'l-kirâm Hâcî İmadeddîn Paşa dâmet me'âlihûya Südde-i Sa'detim'e adem ve arz-ı hâl gönderüp muşârün-ileyhânın mutasarrıfe olduğı Dânişmendlü hâssı cemâ'ati ahâlîsinin defterde mukayyed ra'iyet ve ra'iyeti oğullarından olup kadîmden resm-i ra'iyetleri alınugelen Büyük Kurd ve Musalu ve Küçük Kurd Musalu ve Kurtlu Cemâ'ati ahâlîleri yine havâss-ı mezbûra tâbi' Salarlular ve Boynı İncelü ve Herçek kethüdâsı ve Sarıklu cemâ'atleri beynlerinde sâkin olup bin seksen üç senesinde voyvodaları olan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Halîl zîde kadrühû rüsûm-ı ra'iyetleri taleb eyledükde cemâ'at-i mezbûrûn kethüdâları olanlar birkaç gün mehl virin tedriciyle edâ eylesünler deyu te'addî itmeleriyle voyvodaları mezbûr dahi anâ binâ'en amel idüp ba'de'z-zamân rüsûm-ı ra'iyetleri kânûn ve defter mücebince taleb eyledülde virmeyüp te'allül ve muhâlefet itmeleriyle havâss-ı mezbûr mahsûlüne külli noksân tertîb olmağın mezbûrûn camâ'at ahâlîlerinin hukûk ve rüsûmları defter mücebince voyvodalarına edâ ve teslîm itdirilmek bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın muşârün-ileyhâya hâsıl-ı kayd olunan ol cemâ'at ahâlîsi rüsûm-ı ra'iyet ve sâ'ir defterde mersûm olan [*silik*] kânûn ve defter mücebince voyvodalarına teslîm ve te'allül iderler ise cemâ'at-i mezbûr kethüdâlarından tahsîl olunmak emrim olmuşdur deyu şurutuyla yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i B Sene 1083 [Ekim-Kasım 1672]

Hüküm:577

Gelibolu nâ'îbine ve kethüdâ yerine ve yeniçeri serdârına hüküm ki:

İftihâru'l-havâss ve'l-mukarribîn Dârü's-sa'âdetim Ağası olan Yûsuf Ağa dâme uluvvühû arz gönderüp kazâ-i mezbûra tâbi' Bolâyır'da vâki' merhûm Gâzî Süleymân Paşa Evkâfı karyelerinden kazâ-i mezbûra tâbi' Mürefte nâm vakıf karye ahâlîsine Şeyh Hasan oğlı Süleymân ve Abdülkâdir nâm kimesneler yirmi beş ve otuz seneden mukaddem iki bin gurus virüp ol seneden berü mu'amelesin çeküp iki üç kat aslı kadar akça mu'amele virmişler iken mezbûrlar sâbıkâ vakf-ı mezbûre mütevellîsi olan Solâk-zâde Mehmed ile yek-dîl olup ben sizin akçanızı mütevellî olduğım hasebiyle tahsîl eyleyeyim bana şu kadar akça hıdmet idin deyu mezbûr Mehmed re'âyâ-yı vakfi habs ve cebren mevâzi' tarikî ile borcu kendüye olmak üzere ikrâhân hüccet itdirüp

hâlâ tahsili için re'âyâyı tekrâr habs ve karye-i mezbûrun re'âyâsın bi'l-cümlesi perâkende ve perîşân olmasına bâ'is olmağın mezbûrûn Şeyh Hasana oğlu Süleymân ve Abdülkâdir ve Solâk oğlu Mehmed zâbiti ma'rifetiyle Âsitâne-i Sa'âdetim'e ihzâr olunmak bâbında emr-i şerîfim virilmek recâsına i'lâm itmeğın vech-i meşrûh üzere mûcebince ihzârîcün hüküm yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i B Sene [10]83 [Ekim-Kasım 1672]

Hüküm:578

Mar'aş ve Sivâs ve Adana ve ( ) ve ( ) kâdılarına ve Mar'aş ve Sivas Adana ve ( ) ve ( ) mütesellimlerine hüküm ki:

Seyyidetü'l-muhadderât Haseki Sultân kethüdâsı olan İmadeddin Paşa adem ve arz-ı hâl gönderüp muşârûn-ileyhânın mutasarrıfe olduğı hâslarından Lek Evânık kazâsına tâbi' Kızıl Koçlu Cemâ'ati muşârûn-ileyhânın defterde mukayyed ra'iyyet ve ra'iyyeti oğullarından olup işbu sene-i mübârekede voyvodaları olan Hüseyin üzerlerine edâsı lâzım gelen mâl-ı mîrîleri taleb idüp almak istedikde bin seksen ( ) senesinde cemâ'at-i mezbûrdan Hacı Kâsım oğlu Selim ve karındaşı Veli ve diğerkarındaşı Ali ve Hacı Selâmet ? oğlu Muslı ve karındaşı Mahir ? ve Hacı Elvân oğlu Şeref ve Hacı Süleymân oğlu Ebûbekir birbirleriyle yek-dîl ve yek-cihet olmalarıyla alet-i harb ile ve voyvodları mezbûr Hüseyin'i ... ademlerinden beşer nefer ademı ve iki re's atın mecrûh eylediklerinden gayrı bir sim kılıç virüp ve sekbân tâ'ifesinden Mustafâ nâm kimesneyi ... alup gönderüp bunun emsâli zulm ü te'addî ve fesâd idüp ve mâl-ı mîrî zimmetlerinde kalduğın sicil ve hüccet olunmağın mezbûrların vech-i meşrûh üzere olan te'addîleri men' u def' olup üzerlerine edâsı lâzım gelen mâl-ı mîrîleri bi't-tamâm cem' u tahsîl itdirilüp bir ferdi te'allül ve muhâlefet itdirilmemek bâbında emr-i şerîfim recâ eyledüğü ecilden vech-i meşrûh üzere şurutuyla hüküm virilmiştir.

[... tashihiyle yazılmışdır.]

Fî Evâ'il-i Receb Sene 1083 [Ekim-Kasım 1672]

Hüküm:579

Adana ve Karamân ve Sivâs eyâletlerinde vâki' olan kâdırlara Adana ve Karamân ve Sivâs mütesellimleri ve zikr olunan eyâletlerde vâki' mütesellimlere hüküm ki:

Lek Evânîk kâdısı mevlânâ Mehmed zîde fezâ'ile mektûb gönderüp seyyüdetü'l-muhadderât Haseki Sultân dâmet ismetuhânın mutasarrıfe olduğu hâslarından Lek Evânîk hâssı voyvodası ( ) zîde kadrühû meclîs-i şer'î şerîfe varup havâss-ı mezbûrun defter-i cedîdde mukayyed ra'ıyyet ve ra'ıyyeti oğularından cemâ'at-i Lek ve Hâslar ve Kızıl Koyunlu ve Oba bâşî re'âyâlarından perâkende vü perîşân olan re'âyânın üzerlerine edâsı lâzım gelen âdet-i ağnâm ve rüsûm-ı ra'ıyyetleri kadimü'l-eyyâmdan kethüdâları olanlardan tahsîl oluna-gelmişken hâliyâ perâkende olan re'âyânın kethüdâlarından Murtazâ kethüdâ ve Yûsuf kethüdâ ve Ahmed kethüdâ ve Halîl ve Arzumân ve Ali Kahya kethüdâ nâm kimesnler bu ana değin edâ ide-geldikleri perakende olan re'âyânın üzerlerine edâsı lâzım gelen hukûk ve rüsûmların virmeyüp te'allül ve muhâlefet itmeleriyle havâss-ı mezbûr mahsûlün külli noksân müretteb olmağın ol-makûle perâkende olan re'âyânın hukûk ve rüsûmlarını kethüdâları olanlardan kânûn ve defter mûcebince bi't-tamâm cem' ü tahsîl itdirilüp bu bâbda bir ferd te'allül ve inâd itdirilmemek bâbında emr-i şerîfim virilmek recâsına arz itmeğın vech-i meşrûh üzere amel olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Receb Sene 1083 [Ekim-Kasım 1672]

Hüküm:580

Adana ve Karamân eyâletlerinde vâki' olan kâdırlara ve Adana ve Karamân ve zikr olunan eyâletlerde vâki' sancak mütesellimlerine hüküm ki:

Süleymânlu-yı Kebîr kâdısı mevlânâ Mustafâ zîde fezâ'ile mektûb gönderüp seyyüdetü'l-muhadderât Haseki Sultân dâmet ismetuhânın mutasarrıfe olduğu paşmaklığı hâslarından Kızıl Beylü hâssı voyvodası olan Hüseyin zîde kadrühû meclîs-i şer'-i şerîfe varup havâss-ı mezbûr re'âyâsının üzerlerine edâsı lâzım gelen hukûk ve rüsûmların kânûn ve defter mûcebince taleb eyledikde Kızıl Bey re'âyâlarından Yûsuf kethüdâ ve Ahmed kethüdâ ve Ali kethüdâ ve Elvân oğlu Bektâş ve sâ'irleri mücerred virmemek için hevâlarına tâbi' eşkıyâyı cem' idüp alet-i harb ile üzerlerine süvâr olup cenk ü cidâl ve harb ü kıtâl için voyvoda-i mezbûr Hüseyin'i

karşulayup hukûk ve rüsûmların virmeüyüp bunun emsâli nice fesâd u şekâvet eylediklerin sicil ve hüccet olmağın hüccet-i şer‘iyye mücebince üzerlerine edâsı lâzım gelen hukûk ve rüsûmların cem‘ ü tahsîl itdirilmek bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın vech-i meşrûh amel olunmak için hükm yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Receb Sene 1083 [Ekim-Kasım 1672]

Hüküm:581

Mağnisa ve Karesi mütesellimlerine hüküm ki:

Erbâb-ı timârdan Mehmed gelüp Saruhân Sancağı timârı hisseine berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğı mensûh timârı çiftliklerinden taht-ı kazânızda vâki‘ ( ) derkarye ( ) nâm çiftliklerin kadîmden öşrünü timâra mutasarrıf olanlar ve bu alagelmişken civârında vâki‘ havâss-ı Humâyûndan defter-i a‘şâr ? zabiti olan ( ) nâm kimesne bunun mutasarrıfı olduğı çiftliklerinin mahsûlüne dahl ve öşrünü ben alurım deyu nizâ‘ eyledüğün bildürüp hilâf-ı şer‘ ve kânûn ve defter dahl itdirilmeyüp men‘ u def‘ olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın vech-i meşrûh üzere yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı S Sene [10]83 [Haziran 1672]

Hüküm:582

Sivâs ve Mar‘aş eyâletlerinde vâki‘ olan kâdıllara ve zikr olunan eyâletlerde vâki‘ sancâk mütesellimlerine hüküm ki:

Lek kâdısı mevlânâ Mehmed zîde fezâ’ile mektûb gönderüp seyyüdetü’l-muhadderât Haseki Sultân dâmet ismetuhânın mutasarrıfe olduğı paşmaklığı hâsılarından Lek hâssı voyvodası olan ( ) zîde kadrühû meclîs-i şer‘-i şerîfe varup Ekrâd-ı Lek cemâ‘atinden olup muşârün-ileyhânın hâssı re‘âyâlarından Siyâvuş kethüdâlığından Mansûd ve Pîr Hüseyin ve Ahmed ve Ali ve İsmâ‘il ve Mustafâ ve İbrâhim nâm kimesneler kır elli ev ile cemâ‘atlerinden ayrılıp perâkende vü perîşân ve Çorum kürdleri içinde sâkin olup üzerlerine edâsı lâzım gelen rüsûm-ı ra‘iyyet ve adet-i ağnâmların Çorum kürdi zâbiti tarafından ahz u kabz olunmağla muşârün-ileyhânın mahsûlüne noksân müretteb olduğın bildürüp mezbûrların rüsûm-ı ra‘iyyet ve adet-i ağnâmları havâss-ı mezbûr için alıvirilüp Çorum kürdi zâbiti olanları dahl

itdirilmemek bâbında emr-i şerîfîm virilmek recâsına arz itmeğin adet-i aġnâm ve sâ'ir hukûk ve rûsûmı alıvirilmek emrim olmuştur deyu yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Receb Sene 1083 [Ekim-Kasım 1672]

Hüküm:583

Mar'aş ve Sivâs eyâletlerinde vâki' olan kâdırlara ve Mar'aş ve Sivâs zikr olunan eyâletlerde vâki' sancâk mütesellimlerine hüküm ki:

Seyyüdetü'l-muhadderât Haseki Sultân dâmet ismetuhânın kethüdâsı olan Hâcî Abdülhâdi ? Paşa dâmet me'âlihû adem ve arz-ı hâl gönderüp muşârün-ileyhânın mutasarrıfe olduġı paşmaklığı hâslarından Süleymânlu kazâsına tâbi' sâkin Kızıl Koyunlu cemâ'atinden Yûsuf ve Ahmed kethüdâ oġlı ( ) kethüdâ ve Hâcî Mûsâ ve Elvân oġlı Bektâş ve sâ'ir sefer erleri ? kimesneler hâss-ı mezbûr re'âyâsından olup mezbûrların üzerlerine edâsı lâzım gelen hukûk ve rûsûmların hâss-ı mezbûr voyvodası olan Hüseyin zîde kadrühû cem' ü tahsîl eylemek istedikde mezbûrlar mücerred virmemek için ... cemâ'atinden ve Köçeklü cemâ'atinden Cerid cemâ'atinden ba'zı kimesneler ile yek-dîl ve yek-cihet olup cem'iyet memnû' iken mezbûr Hüseyin'in üzerlerine alet-i harb ile cem'iyet ve hücum idüp mâl-ı mîrîyi virmedikleri sicil ve hüccet olunmaġla hüccet-i şer'iyeye mücebince amel olunup üzerlerine edâsı lâzım gelen hukûk ve rûsûmları alıvirildikden sonra te'addîleri men' u def' olunmak bâbında emr-i şerîfîm recâ itmeğin vech-i meşrûh üzere amel olunmak için hüküm yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Receb Sene 1083 [Ekim-Kasım 1672]

Hüküm:584

Çavuş mübâşiriyle virilmiştir

Vize kâdısına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûra tâbi' Sofılar nâm karye sâkinlerinden Bektâş nâm kimesne ile kazâ-i mezbûr ahâlîsi Südde-i Sa'detim'e arz-ı hâl idüp bundan akdem Vize sâkinlerinden Mustafâ nâm kimesne ile yüz seksen gurusu istikrâz idüp meblaġ-ı mezbûr bunların üzerlerine her sene devr-i şer' olmuş deġil iken merkûm Mustafâ

dört yüz guruşların alduğından gayrı yüz otuz guruş dahi taleb idüp gadr itmekle mahallinde şer‘le görölüp icrâ-yı hakk olunmazsa Âsitâne-i Sa‘âdetim'e havâle olunmak emr-i şerîfim recâ eyledikleri ecilden vech-i meşrûh üzere amel olunmak için hüküm yazılmışdır.

Fî Evâsıt-1 B Sene 1083 [Kasım 1672]

Hüküm:585

Gemlik nâ'ibine hüküm ki:

Yani nâm zımmî Südde-i Sa‘detim'e arz-ı hâl idüp kazâ-i mezbûra tâbi‘ Kurşunlu nâm karye sâkinlerinden Sicâni nâm kimesne zimmetinde yüz on guruş hakkı olup taleb eyledükde virmekde te‘allül eyledüğün bildürüp alıvırlmek bâbında emr-i şerîfim recâ eyledüğü ecilden mahallinde şer‘le tevcîh iden hakkı ba‘de's-sübût alıvirile te‘allül ve inad ve muhâlefet ider ise Âsitâne-i Sa‘âdetim'e havâle olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-1 Receb Sene 1083 [Kasım 1672]

Hüküm:586

Isparta kâdıısına ve Hamid mütesellimine hüküm ki:

Ûlemâdan mevlânâ Mehmed zîde îlmuhu gelüp mezbûrun Isparta sâkinlerinde Ahmed nâm sipâhîde karz-ı şer‘den dokuz yüz esedî guruş hakkı olup meblağ-ı mezbûrı taleb eyledükde virmekde te‘allül ve inâd eyledüğün ve bu bâbda deyn temessüğü olduğın bildürüp mücebince amel olunup edâsında te‘allül ider ise Âsitâne-i Sa‘âdetim'e ihzâr olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-1 Receb Sene 1083 [Kasım 1672]

Hüküm:587

Mihâliç ve Kirmâsti kazâlarında nâ'ibü'ş-şer‘ olanlara ve Mihâliç kazâsında yeniçeri serdârına hüküm ki:

Abdullâh nâm kimesne Südde-i Sa‘detim'e arz-ı hâl idüp bundan akdem Mihâliç kazâsı sâkinlerinde Benli Ahmed ve Ağyâr Mehmed nâm yeniçeri ile ve Şâhin

? yine Mihâliç muzâfâtından Sincân nâhiyesine tâbi' Çaltılıbükü nâm karye sâkinlerinden Veli ve Deveci Mehmed ve Deli oğlu Mehmed Kirmâsti kazâsı sâkinlerinden Karamânlı Bektâş nâm yeniçeri ve ( ) ve ( ) nâm kimesnlerin zimmetlerinde karz-ı şer' den yetmiş iki esedi gurusu hakkı olup talep eyledükde virmekde te'allül ve inâd eyledüklerin ve tarafından Hasan nâm kimesne vekîl nasb eyledüğün bildürüp mahallinde şer'le görülüp icrâ-yı hakk olunmaz ise Âsitâne-i Sa'âdetim'e havâle olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğün vech-i meşrûh üzere amel olunmak emrim olmuştur deyu yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı S Sene 1083 [Haziran 1672]

Hüküm:588

Ordu-yı Humâyûn tarafından gelen Ahmed Çavuş'a mübâşir virilmiştir.

Haleb monlâsına ve Birecik kâdılarına hüküm ki:

Birecik kasabası ahâlîsi adem arz-ı hâl gönderüp kasaba-i mezbûr sâkinlerinden Şeyh İsmâ'il nâm hatib kendü hâlinde olmayup il mesâlihine karışup ve eşirâyı cem' idüp fitne ta'limi ile fesâddan hâlî olmayup sû-i hâlimden müte'ezzi ve mir-livânın kendü ile da'vâsı olmağın da'vet-i şer' oldukda mezbûr Âsitâne-i Sa'âdetim tarafından olmak mülâhazasıyla işbu sene-i mübârekeke kasaba-i mezbûr ahâlîsi Ordu-yı Humâyûn'da izhâr-ı tazallum itmeleriyle ahvâlleri Âsitâne'de görülmek üzere emr-i şerîfim sâdir olmuşken merkûm İsmâ'il henüz Âsitâne'de mevcûd bulunmayup hâliyâ Bîretü'l-Fırat cânibinde olmağın ol-bâbda emr-i şerîfim recâ itmeğün mezkûr İsmâ'il'in ma'rifet-i şer'le ahvâli görölüp zimmetinde zuhûr iden hukûk-ı îyâl ? ashâbına red itdirildikden sonra bâ'is-i cem' iyyet olunup eşirrâ yanında olduğu bi-garez şehâdetleriyle sâbit olur ise hüccet idüp cem' iyle Âsitâne-i Sa'âdetim'e ihzâr için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i B Sene [10]83 [Ekim-Kasım 1672]

Hüküm:589

Haleb ve Âyıntab ve Mar'aş ve Birecik ve Urfa ve Kilis ve Ağrâz ve Rumkal'a kâdılarına hüküm ki:

Birecik kasabası ahâlîsi adem ve arz-ı hâl gönderüp kasaba-i Birecik sâkinlerinden Seyyid İsmâ'îl nâm kimesne kendü hâlinde olmayup il mesâlihine karışup ve eşirrâyı cem' idüp fitne ta'limi ile fesâddan hâlî olmayup sû-i hâlinde müslimânlar müte'ezzi olmalarından gayrı fukarâyı bi-gayrı hakk nice eşyâların alup lâkin mezbûr birden firâr eyleyüp kâh Haleb ve Mar'aş ve Birecik ve Urfa ve Kilis ve Ağrâz ve Rumkal'a câniblerine firâr eyledüğün bildirüp husûs-ı mezbûr için emr-i şerîfimle mübâşir ta'yîn olmağın imdi mezbûr her kangınızın taht-ı kazâsına bulunur ise mübâşir-i merkûm ma'rifetiyle mahall-i ihzâr ve hukûk-ı îyâl ? girü ashâbına alvırilüp icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ eyledikleri ecilden mahallinde şer'le görülüp icrâ-yı hakk olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i B Sene [10]83 [Ekim-Kasım 1672]

Hüküm:590

Kal'acık ve ( ) kâdılarına ve Kengırı mütesellimine hüküm ki:

Kal'acık kazâsına tâbi' Göl nâm karye sâkinlerinden Ca'fer gelüp bundan akdem karye-i mezbûr sâkinlerinden Hâcî Sâlih nâm kimesne bunun sagîr oğlu Ahmed'e atını çekdirüp helâk idüp ziyâde zulm ü te'addî ve fesâd eyledüğün bildirüp mahallinde şer'le görülüp icrâ-yı hakk olunmaz ise Âsitâne-i Sa'âdetim'e havâle olunmak için emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Receb Sene 1083 [Kasım 1672]

Hüküm:591

Eskiil ve ( ) ve ( ) kâdılarına hüküm ki:

Dârü's-sa'âdetim Ağası Yûsuf Ağa arz gönderüp Eskiil kazâsına tâbi' kasaba-i Sultâniyye'de vâki' merhûm Sultân Selîm Hân tâbe serâhû evkâfının câmi'i şerîf ve îmâret-i âmireleri evkâfının Sungûr nâm vakf karyenin bin seksen iki senesinde vâki' olan mahsûlâtın ahz u kabzına karye-i mezbûr sâkinlerinden Mustafâ ve Ömer nâm kimesnelerin üzerlerine iltizâm olup cem' ü tahsîl idüp zimmetlerinde ( ) keyl karamânî mahsûl bâkî kalup Salur nâm karyeyi zabt iden ( ) ve Ömer nâm kimesnelerin zimmetinde ( ) keyl karamânî dahi olmağın şer'le görülüp mezbûrûn

kimesnelerin zimmetlerinde zuhûr iden mahsûl tahsîl ve vakfın îmâretine teslim itdirilmek içğn muşârûn-ileyhin arzı mûcebince yazılmışdır.

Fî Evâsıt-1 Receb Sene 1083 [Kasım 1672]

Hüküm:592

Anadolu beğlerbeğisine ve Kütâhya ve Şeyhlü kâdılarına hüküm ki:

Hüseyin Paşa oğlı Za'im Mehmed arz-ı hâl sunûp berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğı ze'âmeti karyelerinden Şeyhlü kazâsına tâbi' ( ) ve tevâbi'i karyelerinin mümtâz ve mu'ayyen sınuru dâhilinde sâz vâki' olmağla nâbid olan sâzdan defterde mûma-ileyhe resm-i sâz hâsıl yazılup kimesnenin medhali yoğiken erbâb-1 timârdan Süleymân ve Receb nâm sipâhîler bizim karyemiz kurbündedir biz alurız deyu nizâ' itmeleriyle men'i içün hüküm virilmişdir.

Fî Evâsıt-1 Receb Sene 1083 [Kasım 1672]

Hüküm:593

Mudânya kâdısına hüküm ki:

Şıra-hâne kâtibi Ömer arz-ı hâl idüp İstanbul sâkinlerinden fevt olan Yûsuf bunun sagîre kızı Rabi'a'nın vâsîsi olan Ali ahâr diyâra gitdikde anı tarafından vekîl idüp lâkin vâsî-i mezbûr Ali bin seksen senesinde kasaba-i Mudanya mahallâtından Aya Kostantin mahallesi sâkinlerinden Sergiz Kostantin ve Müslihiddîn mahallesi sâkinlerinden Mokyafî ve Sasa ? mahallesi sâkinlerinden Esir Atradoş nâm zimmîler mâl-1 sagîrden senesi tamâmına değîn devr-i şer'i tarikî ve senede üç yüz on bir buçuk hesâbı üzere kırk bin esedi gurus virüp meblağ-1 mezbûra yine kasaba-i mezbûr sâkinlerinden ba'zı zimmîler kefil bi'l-mâl oldukları hüccet olunup hüccet-i şer'iyeye mûcebince asl-ı mâl ve devr-i şer'i olan senenin muhâsebesi ahz u kabzına merhûm Gâzî Hudâvendigâr Gâzî Evkâfî câbisi olan Ali nâm kimesneyi vekîl nasb eyledüğün bildirüp meblağ-1 mezbûr zimmîlerden Kurcud ? kefil-i bi'l-mâl olduğundan alıvirilmek içün hücceti mûcebince yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i B Sene [10]83 [Ekim-Kasım 1672]

Hüküm:594

Mekke-i Mükerrerme kâdısı ve Şeyhü'l-harem Mehmed Beğ'e hüküm ki:

Dârü's-sa'âde Ağası Yûsuf Ağa arz gönderüp Mekke-i Mükerrerme'de Babü's-Selâm'da hac zamânlarında hüccâc-ı müslimîn ve sâ'ir mevsimlerde sükkân-ı Mekke ve mücâvirin tecdîd-i vuzû' eylemek üzere Sultân Hârûn vakf eylediği vâkfin tevliyeti iki üç senedir Mısırlı Hüseyin nâm kimesnenin üzerinde olmağla vakfın su kuyuların ta'mir itmeyüp mevsim-i hac zamânında çeşmelerine su gelmeyüp Mescîd-i Harâm'ın çeşmeleri abdesthânesi olmağın ve abdest almağın su satmak için bir kimesneye altmış guraşa der-ûhde itmekle ibadullah muzâyaka çeküp te'addî itmekle zikr olunan suyun yolları mâl-ı vakıfdan ta'mir ve kemâfi'l evvel icrâ itdirilüp ve mütevellî-i mezbûrun minvâl-i meşrûh üzere olan hakâyıkın sıhhati hücceti üzere Âsitâne-i Sa'âdetim'e arz u i'lâm için muşârün-ileyhin arzı mücebince mü'ekked hüküm virilmiştir.

Fî Evâsıt-ı B Sene [10]83 [Kasım 1672]

Hüküm:595

Mekke kâdısına ve Şeyhü'l-harem'e hüküm ki:

Dârü's-sa'âde Ağası Yûsuf Ağa arz gönderüp Mekke-i Mükerrerme mücâvirlerinden olup merhûm Sultân Süleymân Hân tâbe serâhûnun talebe-i ûlûm için binâ eylediği halvetlerin yerinde hüccet-i şer'iyye ile sâkin olan Telbesânî ? Hacı Mehmed hüsn-i ihtiyâriyle sâkin olduğu halvetin Mekke-i Mükerrerme'de makâm-ı hanefî imâmı olan Hicâzî-zâde mevlânâ Mehmed'e kasr-ı yed idüp ve hüccet-i şer'iyye olunup on dört ay mürûrundan sonra mezbûr Hacı Mehmed fevt olmağla Mısır müteferikalarından Hüseyin nâm kimnesne hilâf-ı inhâ bir tarikle müdâhale idüp gadr itmekle mûma-ileyhin yedinde olan hüccet-i şer'iyye mücebince zabt itdirilüp mezbûr müdâhaleden men' için muşârün-ileyhin hürmeti mücebince yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı B Sene [10]83 [Kasım 1672]

Hüküm:596

Mekke-i Mükerrerme kâdısına ve Şeyhü'l-harem mir-livâ Mehmed'e hüküm ki:

Dârü's-sa'âde Ağası Yûsuf Ağa arz gönderüp ashâb-ı hayrâtdan sâbikâ Dârü's-sa'âdetim Ağası olan müteveffa Mehmed Ağa'nın Mekke-i Mükerrerme'de hüccâc-ı müslimîni leyâli-i muzlimede sa'y eyledikçe ûsret çekmemek üzere beytül-emin-i ve'l müvedde vaz' u ta'yîn eyledüğü iki yüz kandil yağı için hadikâ vakfı mahsûlünden irsâl olunan surre müstevfi kifâyet ider iken mukaddemâ Şeyhü'l-hârem olanlar tama'ı hâm sevdâsıyla surresin ekl idüp Mekke-i Mükerrerme'nin yağından bir mikdâr yağ virüp ol-dahi kifâyet itmemekle ekser leyâlîde bir kandil yakmayup hüccâc-ı müslimîn sa'y eylemekte ûsret çeküp ashâb-ı hayrâtın dahi vakfı ibtâl olduğı sâlih ve emin? kimesneler i'lâm eylemeğın ba'de'l-yevm muşârün-ileyh vakfiyesinde ta'yîn olunup hüccâc ile surresi irsâl olunan iki yüz kandil şart-ı vâkıf mücebince her gice yakub irsâl olunan surre ekl ü bel' olunmayup bu bâbda mezâhim ve i'tirâz olunmamak için muşârün-ileyhin arzı mücebince hüküm yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı B Sene [10]83 [Kasım 1672]

Hüküm:597

Mekke-i Mükerrerme kâdısına ve Şeyhü'l-harem mir-livaya hüküm ki:

Bî'l-fi'l Dârü's-sa'âdetim Ağası Yûsuf Ağa arz gönderüp Mekke-i Mükerrerme'de Mescidü'l-harâma muttasıl Basıtyye Medresesi kadîmden medrese olmağla şeyhu'l-islâm Yahya edâmallahu Te'ala fezâ'ilenin işâreti ve sûret-i rûs ile Hicâzî-zâde Mehmed zîde ilmihûya tevcih olunup mücebince emr-i şerîfim virilmişken mücâvirinden Edirneli Mehmed ben bu vakfın nezâret ve tevliyetini Mısır vâlisi tarafından aldım deyu medrese-i mezbûrı fuzûlen zabt idüp hac mevsiminde kirâ ile istediğı ademlere virüp gayrı eyyâmlarda kendüsü sâkin olup mûma-ileyh mûma-ileyhe gadr olunduğı bundan akdem Âsitâne-i Sa'âdetim'e i'lâm olundukda mezbûr Edirneli Mehmed'i müdâhaleden men' u def' için müte'addid ahkâm-ı şerîfim virilmişken mezbûr Edirneli Mehmed ol emr-i şerîfime mugâyir ba'zı kimesnelere istinad itmekle müdâhaleden hâlî olmamağla mevlânâ-yı mûma-ileyhin yedinde olan rûs ve sâ'ir temessükâtı mücebince medrese-i mezbûrı kemâ-kân zabt ve aharı dahl itdirmeyüp Hicâzî-zâdenin yedinde olan rûs ve sâ'ir temessükâtı mücebince zabt itdirilmek için muşârün-ileyh arzı mücebince hüküm yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı B Sene [10]83 [Kasım 1672]

Hüküm:598

Mekke kâdisına ve Şeyhü'l-harem'e hüküm ki:

Dârü's-sa'âde Ağası Yûsuf Ağa arz gönderüp Mekke-i Mükerreme mücâvirlerinden olup makâm-ı hanefî imâmı ve şeyhü'l-kurrâ ve va'iz olup ülemâdan Hicâzî-zâde mevlânâ Mehmed'in Cidde mahsûlüne ta'yîn olunan vezâyifi tamâmen mâh ve mâh virilmek üzere yedinde müte'addid ahkâm-ı şerîfeleri olup devâm-ı ömr ü deletim iddi'asında iken Cidde hâkimi olanlar mûma-ileyhin vazîfesini müstehak olduğu üzere virmeyüp senede ancak kırk günlük hesabı üzere vazîfesi yedine virüp gadr itmekle yedinde olan berât ve sâ'ir temessükâtı mücebince müstehak olduğu vazîfesin tamâmen nukûddan virüp esedi teklîfi ile rencîde olunmamak için almayasın muşârün-ileyhin arzı mücebince yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı B Sene [10]83 [Kasım 1672]

Hüküm:599

Konya monlâsına ve Konya'da Sultân Süleymân mütevellisine hüküm ki:

Dârü's-sa'âde Ağası Yûsuf Ağa arz gönderüp Konya'da mevlânâ Celâleddîn türbesi haremide muşârün-ileyhin câmi'inde şart-ı vâkıf üzere dört nefer mü'ezzin olup ... nevbet yoğiken İsmâ'il nâm kimesne yevmî bin akça vazîfesine kanâ'at itmeyüp şehir kethüdâsı ve bâzârbaşı ile yek-dîl olmağın yevmî on akça ... vazîfesi ihdâs idüp vakfa gadr itmeğın mezburun va'z-u ihdâs eylediğü on akça ref' için muşârün-ileyhin arzı mücebince yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i B Sene [10]83 [Ekim-Kasım 1672]

Hüküm:600

An-cânib-i Hazret-i Kâ'im-makâm Paşa

Kudüs-i Şerîf kâdisına hüküm ki:

Dârü's-sa'âde Ağası Yûsuf Ağa arz gönderüp Kudüs-i Şerîf'de vâki' Hazret-i Îsâ aleyhi's-salâtü ve's-selâmın Beytü'l-Lahm dimekle ma'rûf doğduğı mahallin kurbünde olan kilise mahsûlünden sene de merhûm ve mağfûr Sultân Ahmed Hân tâbe

serâhü vakfına bin guruş ta'yîn olunup içinde sâkin olan ruhbânân fukarâsına ehl-i örf tâ'ifesi ve sübaşısı ve voyvoda ve mütevellî ve sâ'ir iş erleri müdâhale itmeyeler deyü yedlerinde müte'addid evâmir-i şerîfeleri var iken hâlâ Kudüs-i Şerîfde Hasekiye Vakfı'nın mütevellîsi olan Abdî Ağa oğlu ( ) nâm kimesne vakfın karyelerine konup mücerred ta'cîz için mezbûr râhiblerin kiliselerine konup kilise meydânında her âyende ve revende müft ü meccânen yem ve yemeklerin alup bu makûle söz ve te'addîsinin nihâyeti olmaduğın bildürüp mezbûr mütevellînin vech-i meşrûh üzere olan te'addîleri men' u def' olunmak bâbında emr-i şerîfim recâsına i'lâm itmeğın hilâf-ı şer' ve kânûn rencîde olunmamak için şurutuyla mü'ekked hüküm virilmiştir.

Fî Evâsıt-ı B Sene [10]83 [Kasım 1672]

Hüküm:601

An-cânib-i hazret-i kâ'im-makâm paşa

Kudüs-i Şerîfde vâki' râhib tâ'ifesi adem ve arz-ı hâl gönderüp Kudüs-i Şerîfde vâki' Hazret-i Îsâ aleyhi's-salâtü ve's-selâmın Beytü'l-Lahm dimekle ma'rûf doğduğı mahallin kurbünde olan kilise mahsûlünden ihrâcâtından sene de merhûm ve mağfûr Sultân Ahmed Hân tâbe serâhü Câmî'-i Şerîfi Vakfı'na bin guruş ta'yîn olunub içinde olan râhib tâ'ifesine müdâhale olunmaya deyü yedlerinde emr-işerîfleri var iken hâlâ sübaşısı ve voyvoda ve metropolid ve şehirlü tâ'ifesi sınır ve kenâr ve sâ'ir ehl-i örf tâ'ifesi kadîmî âyende ve revende nüzûl eyledikleri hâna konup fukarânın ziyâretgâhlarına ve kiliselerine konup mücerred celb-i mâl ve ta'cîz için üzerlerine konup müft ü meccânen yem ve yemek vesâ'ir me'kûlâtların alup yidürüp ve çiğnedüp te'addîden hâlî olmadıkların bildürüp mezbûrların vech-i meşrûh üzere olan te'addîleri men' olunub âyende ve revende sâkin olduğı hâna nüzûl idüb ziyâretgâh ve kilise üzerine konub te'addîleri men' u def' olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ eyledikleri ecilden mukaddemâ yedlerine virilen emr-i şerîf mücebince amel olunub hilâf-ı şer' u kânûn rencîde olunmamak için mü'ekked hüküm yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı B Sene [10]83 [Kasım 1672]

Hüküm:602

Kethüdâ Bey tarafından Abbâs nâm mübaşire virildi. Mübaşir için çavuşbaşı cânibine virildi.

Galata kâdîsına hüküm ki

Kazâ-i mezbur muzâfâtından Marmara nâhiyesine tâbi' Aftiyon nâm karye sâkinlerinden Angeli nâm zimmî Südde-i Sa'âdetime arz-ı hâl gönderüp yine karye-i mezbûr sâkinlerinden Ermedinâm zimmîde karz-ı şer'îden altmış guruş hakkı olup talep eyledikde virmekte te'allül eyledikde şer'le görülüp icrâ-yı hakk olunmak emrim olmuşdur deyu yazılmışdır.

Fî Evâhir-i R Sene [10]83 [Ağustos 1672]

Hüküm:603

Adana kâdîsına ve Adana mütesellimine hüküm ki:

Dergâh-ı mu'allâm yeniçeri çavuşlarından Sefer Çavuş arz-ı hâl idüp bunun şer'an îcâb ider deyni yoğiken Adana kazâsı sâkinlerinden olup sâbıkâ Adana kâdîsı olan ( ) nâm kâdî bunun hilâf-ı şer'-i şerîf yüz elli guruş alup gadr itmekle hilâf-ı şer' aldığı guruş girü kendüye alıvrilmek için hüküm-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâhir-i R Sene [10]83 [Ağustos 1672]

Hüküm:604

Mağnisa mollâsına ve Saruhân mütesellimine hüküm ki

Ulemâdan Hüseyin arz-ı hâl idüb merhûm Sultân Mehmed Hân Câmi'-i şerîfinde ders-i'âm olup Menteşe'de vâki' Alî Bey Vakfi'ndan yevmî on beş akçaya mutasarrıf olup berâtı mücebince müstahakk olduğu vazîfesin mütevellî-i vakıfdan talep eyledikde guruşu iki yüz ellişer akçeye teklif idüp gadr itmekle hazîneye olduğu üzere alıvrilmek için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı B Sene [10]83 [Kasım 1672]

Hüküm:605

Haleb monlâsına ve mütesellimine hüküm ki

Şehîd Mehmed Paşa Evkâfî'nın meşrûtiyyet üzere mütevellîsi olan Alî zîde mecdühû ile vakf-ı mezbûre karyelerinden Haleb kazâsına tâbî' Muntasar? ve Ta'ûm ? ve ... .. nâm vakıf karyeler ahâlîsi arz-ı hâl idüp ol cânibde mütevellî kâ'im-makâmı olan Abdurrahmân nâm kimesne muşârün-ileyh Ali'den der-ûhde idüb lâkin şol şartla temessük virilmiş ki kurâ-i mezbûrûn re'âyâsına kifâyet mikdârı tohum ve ot virmek şartıyla virdüğü tohumları kaç mekûk ise harmân üzerinde dâne yerine dâne alup kıymete dutmayup ... taleb idüp ve oşr vaktinde kadîmden vakfa râcî' olan oşrûn alup andan ziyâde şâhiyye ve kâtibiyye ve huddâmiyye ve âhar bahâne ile re'âyâdan bir habbe alınmamak şartıyla muşârün-ileyh tarafından minvâl-ı meşrûh üzere re'âyâya ve mezbûr Abdurrahmân'a müte'addid temessük virilmişken mezbûr Abdurrahmân temessük idüp a'şârı alduğundan gayrı şâhiyye ve kâtibiyye ve câbilik ve hüddâmiyye nâmıyla terekelerin alup re'âyâya ve vakfa gadr itmekle virilen temessükâta mugâyır ol vechile nesne alınmayup tohum nâmıyla virdüğü tereke kaç mekûk ise dâne yerine dâne alub ziyâde almayup ve ziyâde alduğı var ise giru ashâbına redd için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı B Sene [10]83 [Kasım 1672]

Hüküm:606

Trablus pašasına ve mollâsına hüküm ki

Vâkıf-ı muşârün-ileyhin mütevellî-i kebîri Ali ile Haleb kazâsına tâbî' Türkman-ı Vadî-yi Honuz. nâm vakıf karye ahâlîsi arz-ı hâl idüp mezkûr karye ahâlîsi vakfin hudûdı dâhilinde mahsûs ve müstakîl yaylağı olup zamânında davarlarıyla çıkup intifa' iderlerken ol yaylağa âyende ve revende ve Türkmân tâ'ifesi mezbûrlar çıkmazdan mukaddem nüzûl idüp otun yidürüp ve çiğnedüp vakf-ı mezbûra gadr itmeleriyle mezbûr Türkmân tâ'ifesinin vech-i meşrûh üzere olan te'addîleri men' u def olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı B Sene [10]83 [Kasım 1672]

Hüküm:607

Kırşehri kâdîsına ve mütesellimine hüküm ki

( ) kâdîsı mektûb gönderüp kazâ-i mezbûrde vâkî' penbeci tâ'ifesi meclis-i şer'-i şerîfe varup kadîmü'l-eyyâmdan berü âhar diyârdan gelen tüccâr tâ'ifesi

getürdükleri penbeyi esnâf şeyhi ma‘rifetiyle narh üzere kantâr ile mâ-beynlerinde tevzî‘ oluna-gelmeğin yine tüccâr tâ‘ifesinden ba‘zıları kadîme muhâlif yarar ferd ile virürüz kantâr ile virmeyüz deyü nizâ‘ itmeleriyle kadîmden olıgeldiği üzere amel olunmak için emr-i şerîfim recâsına arz itmeğin mahallinde şer‘le görölmek için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı B Sene [10]83 [Kasım 1672]

Hüküm:608

Gemlik kâdîsına hüküm ki

Mehmed nâm kimesne arz-ı hâl idüp mezbûrun ammîsi oğlu diğêr Mehmed nâm kimesne kendü hâlinde iken kazâ-i mezbûre tâbi‘ Kumla-i Sagîr sâkinlerinden olup eşkıyâdan kâtîli Ali ve Köle Hüseyin ve Gedik Mehmed ve Ahmed nâm şakîler bi-eyyi hakkîn katl itmeleriyle şakî-i mezbûrlar ahz olunup yine kazâ-i mezbûre tâbi‘ Emrudlu kurbünde Kumla mütevellîsi olan kimesnenin habsinde olduğın bildürüp bil-fi‘l hâssa bostâncıbaşı olan Osmân dâme mecdühû tarafından ta‘yîn olunan ( ) haseki mübâşeretiyle Âsitâne'ye ihzârları içün virilmişdir.

Fî Evâhir-i B Sene [10]83 [Kasım 1672]

Hüküm:609

Müfettiş Mehmed Paşa'ya Hüküm ki

Seyyidetü'l-muhaddarât hemşîrem Gevherhân Sultân dâmet ısmetuhânın kethüdâlığı hizmetinde olan Mustafâ dâme mecdühû arz-ı hâl idüpTimurcî Hâssı sâkinlerinden Mustafâ ve Hâcî Eyyûb oğlu ( ) nâm kimesneler kendü hâllerinde olmayup cem‘iyyet başı ehl-i fesâd olmalarıyla voyvodası re‘âyâdan mahsûlu cem‘ eylemek murâd eyledikde re‘âyâyı tahrîk ve iğvâ ve mahsûlün kabzına mâni‘ olmalarıyla voyvodası bırakup gelüb fesâd ü şekâvetleri mukarrer olmağın muşârün-ileyhânın hâssından nefsi-i Timurci kazâsından nefy olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğin sen ki vezîr-i muşârün-ileyhsin mezbûrânı murâd eyledüğün yere nefy idüp mâdemki emr-i şerîfim sâdır olmadıkça Timurcî kazâsına gelmeyüp ıslâh-ı nefsi eylemeleri bâbında hüküm virilmişdir.

Fî Evâhir-i B Sene 1083 [Kasım 1672]

Hüküm:610

Müfettiş pâşâya ve Timurcı kâdîsına hüküm ki

Muşârün-ileyhin kethüdâsı Mustafâ gelüb Timurcı Hâssı toprağında sâkin Uzun Hâcî Ali ve Müttekâ Mustafâ ve Hâcî Eyyûb oğlu Mehmed ve ( ) oğlu nâm karyeden ... .. ve ... nâm karyeden Mehmed Çavuş ve Taşdöken oğlu Alî ve Karataş nâhiyesinden Demirci Madeni ve Köpekler nâm karyeden Deli Alî ve Küfeli nâm karyeden Demirci Mehmed ve Hüseyin Halife ve Gürücüler nâm karyeden Kara Velî ve sâ'ir hevâlarına tâbi' kimesneler ile yek-dil ve yek-cihet olmalarıyla cem'iyet memnû' iken bin seksen iki senesinde cem'iyet itmeleriyle voyvoda olanlara sene-i mezbûrede havâss-ı mezbûrun defterde mukayyed ra'iyet ve ra'iyeti oğulların üzerlerine edâsı lâzım gelen resm-i bennâk ve resm-i mücerred ve âdet-i ağnâm ve sâ'ir hukûk ve rüsûmların şer' ve kânûn ve mu'tâd-ı mukarrer üzere cem' u tahsîl itdirdüp havvâss-ı mezbûr mâlî henûz tahsîl olunmayıp havâss-ı mezbûr mahsûlüne gadr olunmağın mezbûrûn kimesnelerin minvâl-i meşrûh üzere olan te'addî ve tecâvüzlerin men'u def' olup ve havâss-ı mezbûre re'âyâsından olanlar sene-i mezbûrede üzerlerine edâsı lâzım gelen resm-i bennâk ve resm-i mücerred ve âdet-i ağnâmın ve sâ'ir hukûk ve rüsûmların mu'tâd-ı mukarrer ve şer' ve kânûn ve defter mûcebinde cem' u tahsîl için şurutuyla yazılmışdır.

Fî Evâhir-i B Sene [10]83 [Kasım 1672]

Hüküm:611

Müfettiş paşaya ve Timurcı kâdîsına hüküm ki

Muşârün-ileyhin kethüdâsı Mustafâ gelüb müşârün-ileyhin mutasarrıfı olduğu hâssı toprağında hâricden ba'zı kimesneler gelüb sâkin olmalarıyla ol makûle hâricden gelüb öşr ü resm gibi nesne virmeyen hâricden re'âyânın evlü olanlarından mu'tâd-ı mukarrer üzere altmış? akçe resm-i mu'tâdları alıvirilmek için şurutuyla yazılmıştır.

Fî Evâhir-i B Sene [10]83

Hüküm:612

Bozcaada paşasına ve Kızılcatuzla kâdîsına hüküm ki,

Haremeyni'ş-Şerîfeyn Evkâfî re'âyâsından Kızılcatuzla ahâlîsi Südde-i Sa'âdetime adem ve arz-ı hâl gönderüp mezbûrlar üzerlerine edâsı lâzım gelen hukûk ve rüsûmların kanûn ve defter mücebince zâbitlerine edâ idüp âhardan müdâhale olunmak îcâb itmezken ve yedlerinde müte'addid ahkâm-ı şerîfeleri var iken âhardan Hâcî Hasan nâm kimesne sonradan bunların karyelerine varup sâkin olmağla mücerrred mezbûrları ta'cîz ve celb-i mâl için ben sipâhî kethüdâyım deyü re'âyâ-yı vakfi rencîde idüp ve tasarruflarında olan bâğ ve bâğçe ve tarlaların hilâf-ı şer'-i şerîf ve fuzûlî zabt ve ehl ü iyâllerine hilâf-ı şer'-i şerîf kâdî sâdır olub bu makûle zulm vü te'addîsi [ni]hâyeti olmadığın vech-i meşrûh üzere olan te'addîleri men' def' olunup ve mezbûrun keyfiyet-i ahvâli teftîş ve vukû'ı üzere Âsitâne-i Sa'âdetim'e arz ve i'lâm olunmak bâbında bi'l-fi'l Dârü's-sa'âdetim Ağası olan Yûsuf Ağa dâme uluvvuhû tarafından mühürlü mektûb viridüğün bildürüp mücebince amel olunmak bâbında emri şerîfim recâ itmeğın vech-i meşrûh üzere amel olunmak emrim olmuşdur deyü yazılmışdır.

Tahrîran Fî Evâhir-i B Sene [10]83 [Kasım 1672]

Hüküm:613

Üsküdar kâdîsına hüküm ki

Perdanad nâm zimmî Südde-i Sa'âdetime arz-ı hâl idüp ve kazâ-i mezbûre muzâfâtından Karamürsel nâhiyesi sâkinlerinden bunun akrabâsı ( ) nâm zimmî mürd olup muhallefâtı ve nâhiye-i mezbûr toprağında tasarrufunda olan bir kıt'a bağ ve bağçesi irs-i şer'le buna intikâl idüp bu dahi fevtinden akdem irsiyet-i verâset idüp ol bâğ ve bâğçe ve muhallefâtı alup zabt idüp âhardan dahl îcâb eylemez iken âhardan nâm zimmî ben dahi varım bana intikâl ider deyu zuhûr ( ) ve ( ) nâm nâ'ibine istinâd ve bir mikdâr rüşvet virdiği bunun elinde olan emri şerîf ve hüccetlerde dahi Karamürsel nâhiyesinde nâ'ib olan ( ) nâm nâ'ib olup imdi hüsemâlarına ketm? idüp gadr eyledüğün bildirüp mezbûr nâ'ib Âsitâne-i Sa'âdetim'e ihzâr olunup icrâ-yı hakk olunmak bâbında emri şerîm recâ itmeğın yedinde olan kavli şehâde-i şer'iyye

mûcebince mahallinde icrâ-yı hakk olmaz ise Âsitâne-i Sa'âdetim'e ihzâr olunmak emrim olmuştur deyu yazılmıştır.

Tahrîran Fî Evâhir-i B Sene [10]83 [Kasım 1672]

Hüküm:614

Mudanya nâ'ibine hüküm ki:

Kasaba-i Mudanya mahallâtından ( ) Tekyesi sâkinelerinden Fâtıma nâm hâtûn Südde-i Sa'âdetim'e arz-ı hâl idüp bundan akdem bunun zevci Ömer nâm kimesne mahalle-i mezbûrenin avârız-ı nukûdının mütevellîsi iken fevt oldukda vakfın nâzır-ı olan Hüseyin nâm kimesne bunun evine varup zevcin Ömer fevt oldu vakıf akçelerin zimem defterlerin bana vir diyüp cümle imzâlu zimem defterleri hesâb idüp bi't-tamâm mezbûre hâtûndan alup mâl-ı vakıfdan zimmetinde bir akçe bâkî kalmış değil iken ( ) nâm kimesne cedîd mütevellî olmağın ba'dehû mütevellî-i cedîd nâzır-ı mezbûrdan zimem defterlerin taleb idüp ba'dehû hevâsına tâbi' ibtidâdan ve eşirrâdan ( ) ve ( ) ve ( ) nâm kimesneler ile yek-dil ve yek-cihet olmağla senin zevcin olan mütevellî-i sâbık Ömer'in zimmetinde mâl-ı vakf vardır deyu hilâf-i inhâ bunun üçyüz altı bin akçesin alup ziyâde gadr u hayf eylediklerin bildirüp mahallinde şer'le görülüp icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ eylediği ecilden mahallinde şer'le görülüp icrâ-yı hakk olunmaz ise Âsitâne-i Sa'âdetim'e havâle olunmak emrim olmuştur.

Tahrîran Fî Evâhir-i B Sene [10]83 [Kasım 1672]

Hüküm:615

Varna ve ( ) ve ( ) kâdîlarına ve Gelmigrad ve zikr olunan kazâlarda vâki' iskele zâbitleri ve iş erlerine hüküm ki:

Sefine re'îslerinden Keserci oğlu ( ) nâm re'îs arz-ı hâl idüp bundan akdem sefîne-i mezbûr Âsitâne-i Sa'âdetim'den ba'zı zehâ'ir ve metâ' tahmîl idüp İsakçı nâm mahalle revâne oldukda bi-emrillâhi Te'âlâ deryâda muhâlif rüzgâr vâki' olmağla direği kırılıp Gelmigrad nâm mahalle düşüp hâl ol cânibde olduğu istimâ' olunmağın imdi sefîne-i mezbûrun içinde olan âlât ve mühimmât ve zahâ'ir her ne ise Âsitâne-i Se'âdet'den varan adema teslim ve Âsitâne'ye irsâl için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i B sene 1083. [Kasım 1672]

Hüküm:616

Kayseriye mollâsına ve kâdîsına hüküm ki

Mahmûd ve Ali ve Hâcî Mehmed Kethüdâ arz-ı hâl sunup kazâ-i mezbûr ve civârında olan müslümân ve zimmî tâ'ifesi vâki' olan tekâlîfi me'mûr olanlara virmek için bunları vekîl idüp bunlar dahi be-her sene vâki' olan tekâlîfi cem'ine me'mûr olanlara virüp ba'dehû re'âyâ ile muhâsebelerin görüp zimmetlerinde bir akça ve bir habbe kalmayup zimmetlerin ibrâ ve kibel-i şer' den hüccet-i şer' iyye virüp kat'-ı alâka olunmuş iken ashâb-ı a'râzdan ba'zı kimesneler mücerred celb-i mâl için şirret idüp muhâsebelerin tekrâr görünüz deyu rencîde ve remîde itmeleriyle yedlerinde olan hüccet-i şer' iyye mücebince amel olunup hilâf-ı şer' rencîde olunmamak için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i B Sene [10]83. [Kasım 1672]

Hüküm:617

Kandiye muhâfazasında olan Vezîr İbrâhîm Paşa'ya ve Kandiye mollâsına hüküm ki,

Ramazân zîde kadruhû gelüp hassa ? Mehterbaşısı olan karındaşı Hâcî Yûsûf fevt olup şer'an muhalledâtı buna intikâl idüp kazâ-i mezbûr sâkinlerinden tüccârdan İsa nâm zimmîde bin üç yüz gurus hakkı olup mezbûr dahi meblağ-ı mezbûrı göndermeyüp zimmetinde olmağın elinde olan kavli-i şehâde-i şer' iyye ve deyn temessüğü mücebince alıvirilmek bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın mahallinde şer' le görölüb hakkı alıvirilüp te'allül ider ise Âsitâne'ye ihzârîçün yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Ş Sene 1083. [Kasım-Aralık 1672]

Hüküm:618

Balikesri müftîsine ve mihaliç nâ' ibinde hüküm ki,

Mihaliç kazâsı sâkinlerinden Ali zîde kadruhû gelüp yine Mihaliç kazâsı sâkinlerinden bunun oğlı Mustafâ nâm kimesne fevt oldukda metrûkâtı irs-i şer' le buna

ve zevcesi ÂiŒe nâm hâtûna intikâl idüp lâkin zevcesi mezbûre ÂiŒe nâm hâtûn muhallelâtı mezbûrı tahrîr itdürmeyüp nâ'ib ile yek-dil olmağla cümle muhallelâtı fuzûlî ahz u kabz idüp buna bir akçe ve bir habbe virmeyüp gadr eyledüğün ve bu bâbda da'vâsına muvâfık [fetevâ-yı] Œerîfe olduğın bildürüp fetevâ-yı Œerîfe mûcebince Œer'le görölüp muhallelât-ı mezbûrdan kendüye intikâl iden hakkı alıvirilmek bâbında emrim recâ itmeğin Œer'le görölüp icrâ-yı hakk olunmak emrim olmuŒdur.

Fî Evâ'il-i Œ Sene 1083. [Kasım-Aralık 1672]

Hüküm:619

Mağnisa mollâsına ve mütesellimine hüküm ki,

İzmir sâkinelerinden Emine nâm hâtûn Südde-i Sa'âdetim'e arz-ı hâl idüp bundan akdem bunun zevci olan Kölecik-zâde Sâdık Efendi dimekle ma'rûf kimesne bunu bırağup varup Mağnisa'da sâkin ba'dehû bunu tatlık idüp ( ) bin akçe mihri ve nafakasın virmeyüp kendüye ve iki câriyesine ve bir kölesine be-her yevm birer guruŒ nafaka takdîr olunup cânib-i Œer'den yedine hüccet-i Œer'iyye virilüp hüccet-i Œer'iyyesi mûcebince zevc-i mezbûr Sâdık'dan mihri ve nafakasın taleb eyledükde virmekde te'allül ve inâd eyledüğün ve bu bâbda yedinde hüccet-i Œer'iyyesi olduğın bildirüp hüccet-i Œer'iyyesi mûcebince amel olunup icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i Œerîfim recâ itmeğin mahallinde Œer'le görölmek emrim olmuŒdur.

Fî Evâ'il-i Œ Sene 1083. [Kasım-Aralık 1672]

Hüküm:620

Bursa mollâsına hüküm ki,

Bi'l-fi'l Âsitâne'de çavuşbaşı kâ'im-makâmı olan Osmân zîde mecdühû arz-ı hâl sunup Bursa sâkinlerinden İbrâhîm nâm kimesnenin zimmetinde bin seksen ( ) senesiden berü ber-vech-i karz beŒ yüz guruŒ deyni olub deyn temessüğü mûcebince taleb itmeğin virmeyüp ta'allül itmekle bu def'a dahi vekîline virmekde te'allül ider ise Âsitâne'ye ihzârı-çün yazılmıŒdır.

Fî Evâ'il-i Œ Sene 1083. [Kasım-Aralık 1672]

Hüküm:621

Ber-vech-i arpalık ve Mihaliç kâdîsına hüküm ki,

Mihaliç kazâsı sâkinlerinden Mehmed nâm kimesne Südde-i Sa'âdetim'e arz-ı hâl idüb nefsi-i Mihaliç sükunda arsası vakf ve binâsı mülk iki bâb mukâta'alu dükkân yirmi seneden mütecâviz mutasarrıfe olan akrabâsı Fâtıma nâm hâtûn bi-lâ veled fevt oldukda zıkr olunan dükkânları bi-hasebi'ş-şer' ve'l-kânûn irs-i şer'le buna intikâl itmeğın bu dahi zıkr olunan dükkânları zabt itmek istedikde yine kazâ-i mezbûrda vâki' Şâh Hübân Hâtûn Evkâfindandır icâre-i mu'accele ile âhara virürüm deyu bunu zabt-ı tasarrufuna mâni' olmakdan hâlî olmaduğı ve bu bâbda fetevâ-yı şerîfesi olduğın bildürüp mücebince amel olunup müteveffıye-i mezbûreden kendüye irs-i şer'le intikâl iden mukâta'alu mülk dükkânların kendüye zabt itdirilüp mezbûrı dahl itdirilmemek bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın mahallinde şer'le görülmek emrim olmuştur deyu tasrîh olunmuştur.

Fî Evâ'il-i Ş Sene 1083. [Kasım-Aralık 1672]

Hüküm:622

Ber-vech-i arpalık Balıkesri mollâsına hüküm ki,

Mihaliç kazâsı sâkinlerinden kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Ali zîde kadruhû Südde-i Sa'âdetim'e arz-ı hâl idüp Balıkesrî kazâsı sâkinelerinden bunun akrabâsından Fâtıma nâm hâtûn fevt oldukda metrûkâtı irs-i şer'le buna intikâl idüp zâhirde bundan gayrı vâris-i ma'rûfı yoğiken âhardan Hüseyin nâm kimesne ben dahi varım deyu muhallefât-ı mezbûrun cümlesini hilâf-ı şer'-i şerîf fuzûlî ahz u kabz idüp buna virmeyüp gadr eyledüğın ve bu bâbda da'vâsına muvâfık fetvâ-yı şerîfe ve kavlı-i şehâde-i şer'iyyesi olduğın bildirüp yedinde olan fetevâ-yı şerîfe ve kavlı-i şehâde mücebince amel olunup mahallinde şer'ile görölüp icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın şer'ile görülmek emrim olmuştur deyu tasrîh olunmuştur.

Fî Evâ'il-i Ş Sene 1083. [Kasım-Aralık 1672]

Hüküm:623

Mübâşir çavuşa virildi

Bursa monlâsına hüküm ki:

Mehmed nâm kimesne arz-ı hâl sunup Burusa sâkinlerinden İbrâhim ve Abdî ve Balcı Beğ oğlu Mehmed nâm kimesnelerin zimmetlerinde karz-ı şer'iden memhûr deyn temessükleri mûcebince bin dört yüz guruş hakkı olup taleb eyledikde virmekde te'allül ve inâd eyledüğün bildirüp meblağ-ı mezbûr alıvırilüp icrâ-yı hakk olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın mahallinde şer'le görilüp deyn temessüğü mûcebince edâ-yı deyn itmezlerse Âsîâne'ye ihzârları-çün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Ş Sene 1083. [Aralık-1672]

Hüküm:624

İnöz kâdısına hüküm ki:

İstanbul Gümrüğü Emîni Hüseyin arz-ı hâl idüp bin seksen senesinde İnöz Gümrüğü Emîni olan Mehmed nâm sipâhî zimmetinde iki aylık mahsûl bâkî kalmakla tarafından adem gönderüb te'allül itmekle mahallinde virmekde muhâlefet iderse zâbıtı mübâşeretiyile Âsîâne'ye ihzârı-çün şurutuyla yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Ş Sene 1083. [Aralık-1672]

Hüküm:625

Çal kâdısına ve Kütâhya mütesellimine hüküm ki,

Kazâ-i mezbûrda vâki' cüllâh tâ'ifesi Südde-i Sa'âdetim'e arz idüp içlerinden ba'zıları köylerde sâkin olmağla işledikleri bezleri kadîmden işledikleri üzere tamâm işlemeyüp eksik arşunla işleyüp bunların kâr u kisblerine ihtilâl virdiklerin bildirüp mezbûrlar eksik işleyüp kadîmden ulıgeldiği üzere temâm işletdirilmek bâbında emr-i şerîfim recâ eyledikleri ecilden kadîmden işledikleri üzere işleyüb noksân işlememek üzere hükm-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Ş Sene 1083. [Aralık-1672]

Hüküm:626

Uluborlu kâdısı mevlâna Dervîş Mehmed zîde fazlûhûya hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetim'e mektûb gönderüp bi'l-fi'l Uluborlu sübaşısı olan Ali meclis-i şer'a varup mezbûr bin seksen üç senesi cemâziye'l-âhiresi evâsıtında gice

nısfu'l-leylde kol gezerken iken âhardan Şa'bân ve Ahmed ve Mustafâ ve Kıran nâm kimesneler âlet-i harb ile önüne geçüp Hüseyin nâmında bir ademisinin sol kolun âlet-i harb ile mecrûh idüp ziyâde zulm ü te'addî ve fesâd itmeleriyle mezbûrların keyfiyet-i ahvâlleri ahâlî-i kasabadan su'âl olundukda her biri merkûm şakîler için müyesser olup dâ'imâ siyâdet iddi'âsı eylediklerinden gayrı kendü hâllerinde olmayup gice ile gezmek mu'tâdları olup nice kimesnenin evin basup mâlın gâret eyledikleri ma'lûmumuzdur deyu sû'-i hâllerine şehâdet eylediklerinden gayrı merkûmlar aslında Nuşirevan ve Giresun nâm karye ahâlisinden olup bir iki senedir kasaba-i Uluborlu'da sâkin oladukların haber virmeleriyle mezbûrûn Şa'bân ve Ahmed ve Mustafâ ve Kıran nâm kimesneler kasaba-i mezbûreden kalkup kadîmî sâkin oldukları karyelerine nakl ü iskân itdirilmek bâbında emr-i şerîfim virilmek recâsına arz eyledikleri ecilden vech-i meşrûh üzere iskân için şurutuyla yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Ş Sene 1083. [Aralık-1672]

Hüküm:627

Gazze pašasına ve ( ) kâdîsına hüküm ki:

Dârü's-sa'âdetim Ağası Yûsuf Ağa arz gönderüb Kudüs-i Şerîf kurbünde Hazret-i Halîlül-Rahmân salavâtüllâhi alâ nebiyyinâ ve aleyhi hazretlerinin hılâfetinde Hamûr oğlu Hatîb Mustafâ nâm kimesnenin bundan akdem ahâlî-i kasaba sû'-i hâlini ve fukarâ-i Halîlül'r-Rahmân'ı te'addî ve tecâvüzünün nihâyeti olmadığı arz u mahzar eylediklerinden mezbûr Hamûr oğlu Hatîb Mustafâ'nın keyfiyet-i ahvâli husemeyn müvâcehesinde mahallinde şer'an görülmek üzere emr-i şerîf virilüp mahalline varuldukda mezbûr Mustafâ'nın üzerine hilâf-ı şer' nice mevâdd sâbit olup fukarâya gadri olduğu mukarrer olmağın imdi mezbûr Mustafâ ba'de'l-yevm Kudüs-i Şerîf'den kat'-ı alâka idü' nefsi-i Gazze'de sâkin olup umûr-ı fukarâya karışmamak üzere hüccet-i şer'iyeye virilmeğın hüccet-i şer'iyeye mücebince mezbûr Hamûroğlı nefsi-i Gazze'de sâkin olup fukarâ-i Halîlül'r-Rahmân'ı rencîde eylemeyüp te'addîsi men' u def olunmak bâbında emr-i şerîfim virilmek recâsına i'lâm itmeğın vech-i meşrûh üzere amel olunmak emrim olmuşdur buyurdum ki şurutuyla yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Ş Sene [10]83 [Kasım-Aralık 1672]

Hüküm:628

Timurci kâdîsına hüküm ki:

Seyyidetul-muhaddarât hemşîrem Gevherhân Sultân dâmet iffetühânın kethüdâsı olan Mustafâ zîde mecdühû arz-ı hâl idüp muşârün-ileyhânın mutasarrıfe olduğı hâsslarından Timurci ve tevâbi‘i hâsslarının bin seksen iki senesinde zâbit Ahmed Ağa dimekle ma‘rûf kimesneye yedi bin guruşa der-ûhde idüp ba‘dehû mezbûr Ahmed zikr olunan senenin mahsûlin zabt itmek için ( ) guruşa Abdülhâlim nâm kimesne sipâriş idüp mezbûr dahi varup sene-i mezbûrde vâki‘ olan mahsûli kabz idüp Âsitâne-i Sa‘âdetim'e gelüp mezbûr Ahmed der-ûhde eyledüğü meblağın kusûrunı talep eyledikde zarar eyledim deyu noxsân üzere akçe teklîf itmekle mezbûr Ahmed dahi sene-i mezbûre mahsuben on yedi bin akçe iltizâm eyledim lâkin irsâl eyledüğüm mezbûr Abdülhalîm zarar eylemişdür sizden alırum deyu dahl idüp muşârün-ileyhânın hâssı re‘âyâsından voyvodası ahz u kabz eyledüğü sene-i mezbûrenin a‘şâr-ı şer‘iyye ve rüsûm-ı örfiyye ve resm-i bennâk ve mücerred ve âdet-i ağnâm ve beytül-mâl ve cürm ü cinâyet ve bâd-ı hevâ ve sâ‘ir cüz’î ve küllî her ne ki kabz itmiş ise mahallinde bî-garaz müslimînden su‘âl ve ale'l-infirâd makbûzâtı defter ve sicil ü hüccet olunub mumzâ ve mahtûm defterin vukû‘î ve sıhhati üzere Âsitâne-i Sa‘âdetim'e arz ve i‘lâm olunmak bâbında emr-i şerîfim recâ itmeğın vech-i meşrûh üzere amel olunmak emrim olmuşdur deyu şurutuyla yazılmışdır

Fî Evâ‘ili-i Ş Selâse ve Semânîn ve Elf [Kasım-Aralık 1672]

Hüküm:629

Eflani Tatay kâdîsına ve Kastamoni Sancağı mütesellimine [hüküm ki:]

Yûsuf ve Eyyûb ve Şâhbâlî ve Abdülfettâh ve ( ) ve ( ) ve ( ) nâm [kimesneler] gelüp bunların seksen üç senesinde on dört nefer kimesne kazâ-i mezbûrun kürekçi bedelin alup içlerinden Hasan ve Selâm ve Osmân ve Abdullâh ve Receb nâm kimesneler firâr itmekle mezbûrların bedelin bunlar kendü mâllarından edâ idüp ve edâ eylediklerine yedlerine memhûr temessük virilmeğın ellerinde olan temmessükleri mücebince mezbûrların bedelleri-çün virdikleri ( ) guruş kendülerinden veyahûd kefillerinden şer‘le alıverilmek bâbında emr-i şerîfim recâ

eyledikleri ecilden yedlerinde olan temessükleri mücebince mahallinde şer'ile görülmek emrim olmuştur deyü hükm-i şerif yazılmıştır.

Fî Evâsıt-ı Ş Sene 1083 [Aralık-1672]

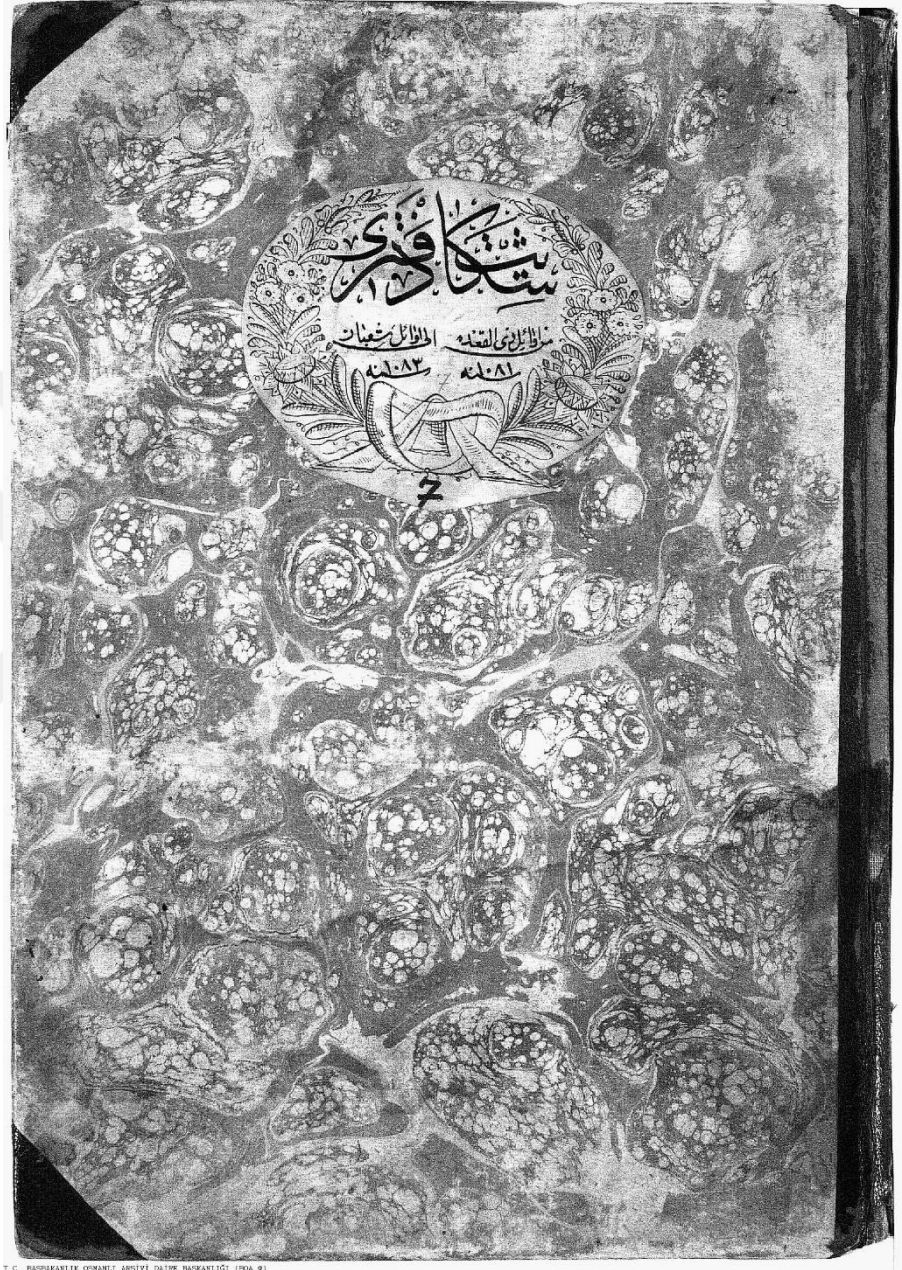
Hüküm:630

Mağnisa ve Menemen kâdîlarına hüküm ki:

Erbâb-ı timârdan Mehmed nâm sipâhî gelüb Saruhân Sancağı'nda Mağnisa nâhiyesinde bi'l-fi'l berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu mensûh timârı çiftliklerinden taht-ı kazânızda vâki' çiftlik ( ) der-karye-i ( ) nâm çiftliklerinin kadîmden ösr ü resmi timâr-ı mezbûra mutasarrıf olanlar ve bu alageldüğü çiftliklerinde kimesnenin alâkası yoğiken hâlâ ol cânibde zevâ'id-i a'sâr cem'ine me'mûr olanlar hilâf-ı şer' u kânûn ve defter dahl ve rencide itmeleriyle hilâf-ı defter müdâhale olunmamak için virilmiştir.

Fî Evâsıt-ı Ş Sene 1083 [Aralık-1672]

EKLER

T.C. BAĞIŞKASLIK ÖZGÜRLÜK ARŞİVİ DALİDE BAĞIŞKASLIĞI (DÖA 9)

EK-1: 7 Numaralı Atık Şikâyet Defteri kapağı

حرفه ای است
و در این مورد...
برای...

در این مورد...
برای...

در این مورد...
برای...

در این مورد...
برای...

در این مورد...
برای...

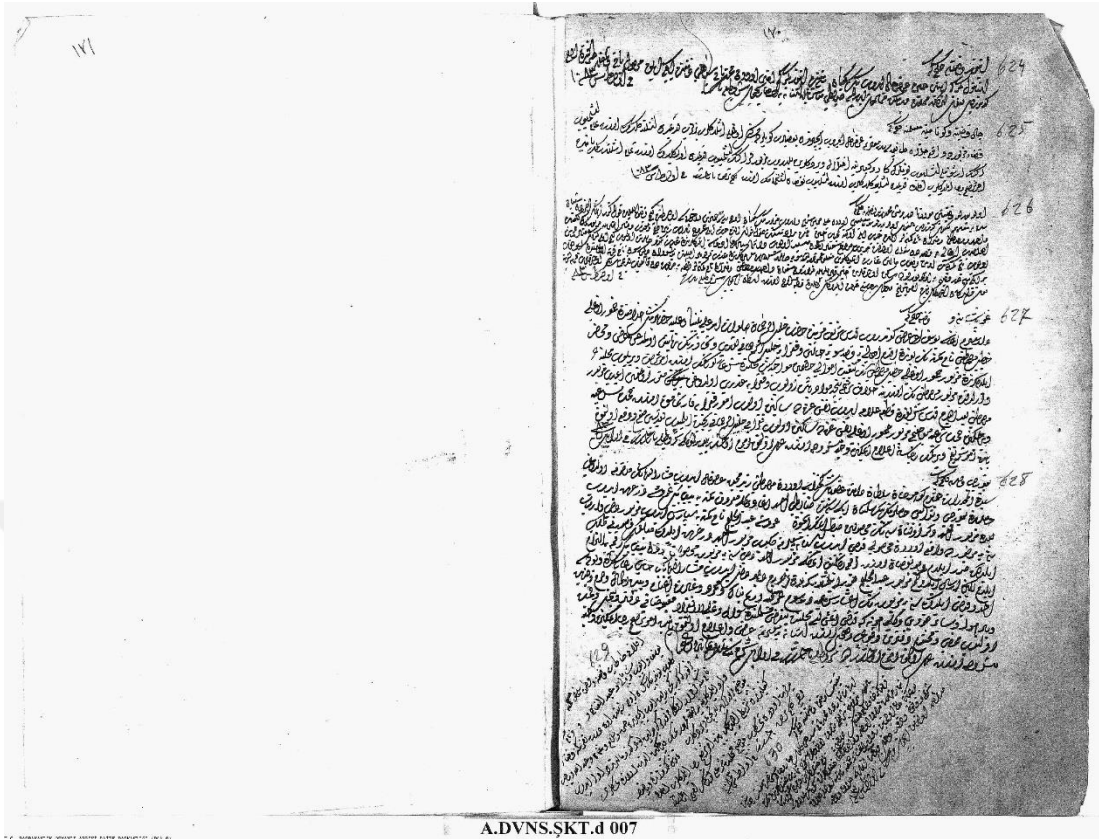
در این مورد...
برای...

در این مورد...
برای...

در این مورد...
برای...

EK-2: 7 Numaralı Atık Şikâyet Defteri ilk sayfası

A.DVNS.SKT.d 007

EK-3: 7 Numaralı Atık Şikâyet Defteri son sayfası

DİZİN

A

- Abbâzâ Hasan, 308
Abbas, 9, 65, 91, 101, 103, 112, 125, 147, 193, 198, 299
Abbâs, 151, 158, 185, 186, 265, 288, 292, 322, 357, 371, 402
Abbâs Ağa, 151, 158, 186, 288
Abbâs Bey, 357
Abdâl, 189, 386
Abdal Hân, 241
Abdî, 149, 267, 279, 292, 311, 340, 373, 401, 411
Abdullah, 28, 47, 50, 52, 115, 124, 137, 145, 149, 155, 162, 256, 310, 330, 354
Abdullâh, 372, 394, 413
Abdurrahmân, 165, 171, 180, 182, 195, 228, 259, 265, 282, 305, 312, 332, 334, 348, 366, 373, 403
Abdülaziz, 62, 184
Abdûlbâkî, 217
Abdülcelil, 119, 162, 215
Abdülcelîl, 338
Abdülkâdir, 171, 197, 250, 266, 296, 389
Abdülkâdir Efendi, 171
Abdülkâni, 301
Abdüllatif, 262
Abdürrezzâk, 348
Ab-ı Sâfi, 87, 255
Ada, 103, 297
Adabâzarı, 298
Adana, 140, 215, 216, 228, 239, 329, 365, 390, 391, 402
Afşâr, 305
Ağrâz, 395, 396
Ahî Murâd, 328
Ahmed, 28, 46, 47, 154, 155, 156, 158, 161, 162, 163, 164, 166, 168, 170, 171, 175, 186, 187, 190, 191, 193, 196, 197, 198, 200, 202, 204, 206, 207, 211, 218, 220, 221, 223, 224, 225, 227, 228, 239, 242, 243, 247, 248, 252, 256, 258, 265, 267, 268, 272, 281, 282, 284, 285, 290, 298, 299, 301, 310, 315, 321, 323, 329, 333, 336, 342, 343, 348, 349, 350, 363, 370, 371, 377, 382, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 400, 401, 404, 412, 413
Ahyolu, 121, 343, 344
Âişe, 409
Akarca, 115, 329
Akdeniz, 50, 68, 149
Akşehir, 118, 335
Akyazı, 87, 245, 255
Akzâ, 219, 281, 381
Alâ'iddünlü, 195
Alaçehir, 50, 149
Aleksi, 326
Ali, 8, 28, 32, 44, 50, 51, 52, 55, 59, 60, 61, 62, 65, 68, 69, 70, 73, 74, 77, 79, 80, 82, 84, 90, 91, 94, 97, 101, 103, 106, 107, 108, 109, 112, 113, 114, 116, 118, 119, 121, 123, 124, 125, 126, 127, 129, 133, 134, 136, 137, 138, 140, 141, 143, 144, 149, 153, 155, 159, 163, 164, 165, 166, 167, 171, 175, 176, 177, 180, 181, 182, 186, 187, 192, 193, 201, 202, 205, 208, 212, 217, 228, 229, 233, 236, 239, 245, 246, 259, 263, 265, 267, 275, 282, 293, 297, 305, 307, 310, 311, 312, 316, 318, 321, 323, 326, 327, 328, 331, 332, 336, 337, 338, 339, 342, 345, 349, 350, 352, 356, 360, 362, 364, 367, 368, 379, 380, 383, 384, 386, 388, 390, 391, 392, 397, 403, 404, 405, 408, 410, 411
Alma, 70, 208
Almalu, 324, 327, 373
Amâsya, 156, 222, 248, 252, 320, 325, 371, 372
Amed, 306
Anadolu, 27, 30, 45, 61, 125, 149, 177, 179, 180, 218, 265, 266, 267, 276, 291, 300, 312, 323, 350, 358, 397
Analoş, 221
Andon, 132, 378
Andreya, 189
Ankara, 1, 27, 30, 45, 47, 48, 51, 59, 62, 63, 77, 108, 124, 131, 150, 151, 173, 174, 184, 187, 188, 220, 226, 259, 310, 331, 332, 353, 354, 371, 374
Anadolu kâdiaskeri, 228
Arabkir, 146
Arıcı, 61, 179
Arım, 385
Arif, 81, 170, 237
Arnavid Ramazân, 187
Arslân, 259, 267, 277, 301, 313
Asitâne, 203, 238, 239, 259, 333
Âtik Vâlîde Sultân, 153, 225, 233, 288, 302
Atradoş, 397
Ayazmend, 180
Aydın, 109, 127, 170, 212, 237, 280, 286, 312, 362

Aydıncık, 74, 133, 217, 278, 381
Ayıntab, 135, 222, 237
Âyişe, 208, 213, 239, 300, 315, 362, 367, 377
Ayışe Hânım, 202
Ayışe Hâtûn, 202, 245
Âyişe Sultân, 208, 213
Azdavây, 366

B

Baba Yorgi, 53, 158
Badıllı, 52, 156
Bağçe-i Hâssa, 336
Balıkesri, 165, 319, 321, 408, 410
Balya, 165, 278
Bandırma, 61, 101, 182, 202, 293
Barçınlu, 323
Bayındır, 97, 110, 127, 281, 286, 315, 362
Bayrâm, 197, 208, 336
Bayrâm Ali, 336
Bayrâm Paşa, 197
Bâzârcık, 359
Bâzârköy, 361
Beğbazârı, 385
Beğbâzârı, 300, 309, 371, 374, 385
Beğpazarı, 151, 173, 174, 187, 188
Beğşehir, 199, 201, 305, 339
Behrâm Paşa, 28, 95, 277
Bektâş, 293, 391, 393, 395
Belvirân, 180, 192
Bey Öyüğü, 192
Bıyıklı-zâde Ya'kûb, 382
Bigâ, 232, 274, 282, 332
Bigâdiç, 360, 361
Birecik, 59, 109, 111, 115, 122, 137, 138, 176, 314,
317, 318, 319, 327, 328, 347, 395, 396
Birgi, 58, 72, 170, 177, 212, 237, 280
Bitlis, 83, 100, 241, 292
Boğdan, 172
Bolivâdin, 341, 342
Bolu, 88, 96, 107, 155, 179, 204, 258, 279, 284,
303, 304, 307, 312, 324, 338, 339
Bor, 164
Borlu, 204, 284
bostancı, 82, 241, 289, 377
Boz tâ'ifesi, 227
Bozcaada, 59, 98, 175, 282, 285, 294, 406
Bozkoyunlu, 80, 235
Bozulus, 78, 118, 230, 282, 300, 336, 349
Bursa, 149, 159, 164, 165, 166, 176, 177, 181,
190, 191, 207, 209, 210, 213, 214, 223, 241,

243, 248, 260, 261, 262, 280, 281, 286, 289,
295, 299, 308, 315, 321, 333, 337, 341, 347,
348, 357, 359, 368, 369, 372, 379, 386, 409,
410, 411
Bülbül Hâtûn, 28, 243, 247, 248, 252, 371
Bülbül Hâtûn Evkâfi, 243, 247

C

Ca'fer, 169, 300, 396
Camgöztün Mahmûd, 196
Cebele, 146, 231
Cedeler, 199
Cedide, 112, 321
Celâleddin, 400
Cellâhlar, 221
Cezâyir, 251
Cezire-i Marmara, 147
Cihângir, 245
Cingân, 99, 290
Civân-zâde, 262
Covan Re'is, 379
Cum, 100, 225, 290

Ç

Çağlâyık, 377
Çahaşanba, 182
Çahârşanba, 157, 158, 169, 226, 303
Çakarlu, 134, 382
Çal, 375, 411
Çalır, 197
Çatladı Kapu, 153
Çavuş, 75, 80, 81, 103, 119, 131, 140, 182, 205,
245, 279, 338, 339, 364, 369, 373, 384, 385,
388, 393, 395, 402, 405
Çay, 88, 161, 258
Çayköy, 161
Çeleb Atlı, 332
Çerkeş, 150, 204
Çeşme, 201
Çoban, 65, 93, 191, 270
Çoban Mustafâ, 270
Çomaklu, 265
Çorum, 101, 137, 156, 168, 292, 371, 392
Çörekci, 201, 214
Çukur Değirmeni, 82, 239

D

Dânişmendler, 226

Dânişmendlü, 362, 388, 389
Dânişmendlü kazâsı, 158
Darya, 72, 213
Dâvid, 291
Davûd, 326, 331
Dâyılı, 370
Deli İbrâhim, 303
Demirci Mehmed, 405
Denizli, 53, 157, 158, 182, 226, 273
Depecik, 91, 265
Derekızık, 110, 281, 315
Derviş, 58, 78, 79, 89, 108, 170, 178, 182, 230, 232,
260, 311, 322
Deveci Mehmed, 395
Develü, 308
Devrek, 301
Divriği, 61, 179
Diyârbekir, 156, 306
Doğancı, 133, 382
Durmuş, 76, 102, 225, 296
Düğerli, 157

E

Ebübekir, 146, 187, 189, 212, 231, 250, 342, 350,
384, 390
Edirne, 29, 30, 32, 49, 55, 147, 157, 161, 185, 197,
327, 343, 344
Edremid, 180, 298, 300, 319, 321
Eflani, 119, 339, 413
Efrenç, 40, 51, 73, 121, 152, 167
Emin İskelesi, 153
Emine, 68, 89, 95, 134, 143, 200, 202, 260, 276,
315, 384, 409
Emrudlu, 404
Erdek, 68, 102, 202, 295
Erdel, 32, 154
Erdin, 222
Ereğli, 49, 51, 147, 152
Erihâ, 186, 198
Ermeni, 40, 58, 73, 94, 96, 117, 121, 131, 171, 214,
279
Erzincân, 236
Erzurum, 30, 85, 187, 205, 223, 236, 381
Eskiil, 110, 169, 208, 274, 316, 396
Eskişehir, 105, 109, 121, 122, 208, 267, 293, 299,
304, 313, 345, 382
Eşrefiye, 72, 213
Evkâf, 244, 322
Eyyüb, 152, 153, 194, 210, 404, 405, 413

Ezine, 53, 54, 77, 97, 157, 158, 226, 246, 282, 318,
327, 328, 332

F

Fâtıma, 77, 125, 154, 157, 158, 185, 196, 226, 233,
257, 266, 276, 299, 332, 355, 357, 368, 407, 410
Fâtımâ, 239, 310
Ferruh, 134, 385
France, 157, 160, 379

G

Galata, 89, 147, 158, 181, 182, 192, 200, 202, 217,
238, 245, 259, 260, 261, 274, 288, 293, 295,
316, 319, 323, 330, 346, 402
Gazze, 83, 144, 242, 277, 363, 412
Gedos, 244
Gelibolu, 203
Gelibolu, 31, 40, 69, 82, 241, 389
Gelmigrad, 142, 407
Gemlik, 320, 342, 347, 394, 404
Gevher Hân Sultân, 193, 218, 227, 316, 325
Gevherhân Sultân, 404, 413
Geyve, 263
Giollimu Yoluk, 59, 64, 173, 174, 188
Girid, 185
Goloz, 132, 379
Göl, 138, 334, 396
Gölöyük, 226
Görde Simon, 54, 160
Görece, 154
Görilçe, 199, 287
Güğercinlik, 79, 232
Gülşah, 64, 190
Gümrük Hânı, 186
Gürganlu, 195
Gürcü Paşa, 266
Gürle, 184, 257, 337, 355

H

Hacı, 26, 28, 45, 49, 50, 52, 55, 58, 60, 61, 62, 65,
66, 68, 69, 70, 74, 78, 79, 80, 81, 83, 85, 89, 90,
91, 94, 97, 101, 102, 103, 104, 107, 108, 109,
110, 111, 112, 113, 115, 116, 117, 119, 120,
123, 127, 128, 129, 131, 133, 135, 137, 138,
141, 142, 143, 146, 149, 150, 156, 162, 176,
177, 178, 180, 183, 191, 192, 193, 194, 195,
199, 200, 202, 205, 207, 208, 212, 215, 217,
225, 230, 231, 233, 235, 236, 237, 243, 247,

254, 256, 260, 261, 262, 264, 267, 273, 274,
277, 281, 282, 283, 288, 290, 292, 295, 296,
297, 299, 301, 308, 309, 312, 315, 316, 319,
320, 323, 328, 332, 338, 340, 341, 342, 349,
350, 356, 357, 362, 366, 367, 375, 380, 386,
390, 398
Hacı Ali, 61, 65, 180, 192
Hacı Hüseyin, 264
Hâcî İmadeddin, 388, 389
Hacı Mahmûd, 195
Hacı Mehmed, 128, 195, 366
Hacı Mehmed, 162, 177, 205, 236, 273, 340, 398
Hacı Mustafâ, 156, 283
Hacı Ömer, 338
Hâcî Yûsûf, 408
Hadice, 245, 281, 311, 360
Haleb, 164, 165, 166, 167, 171, 186, 195, 198, 211,
212, 228, 235, 236, 237, 255, 261, 277, 283,
290, 302, 309, 312, 314, 341, 386, 395, 396,
402, 403
Hâlid, 189, 319
Halîl, 146, 182, 230, 235, 237, 277, 282, 283, 285,
292, 298, 299, 337, 349, 363, 368, 375, 389, 391
Halîl Çavuş, 235, 237, 298
Halîl sübaşı, 182
Halîlür-rahmân, 242, 243, 363
Hama, 55, 163, 166
Hamid, 49, 88, 92, 130, 147, 267, 372, 394
Hamid Sancağı, 130, 147, 267, 372
Hâmide, 355
Hamide Hâtûn, 185, 257
Hamza, 91, 101, 215, 265, 267, 292, 357, 372
Hano, 85, 247
Haremeyn, 28, 32, 58, 63, 67, 72, 83, 84, 113, 117,
128, 163, 167, 170, 177, 186, 206, 212, 213,
222, 225, 242, 244, 251, 322, 366
Haremeyni's-Şerîfeyn, 184, 194, 198, 225, 250,
251, 253, 254, 319, 365, 406
Haroti, 64, 190
Hasan, 46, 55, 62, 64, 67, 69, 72, 74, 84, 95, 100,
102, 105, 107, 112, 115, 124, 125, 131, 133,
137, 142, 145, 149, 162, 168, 179, 181, 182,
183, 189, 190, 197, 205, 211, 212, 217, 245,
246, 250, 253, 267, 275, 276, 286, 291, 295,
303, 308, 321, 329, 333, 344, 355, 371, 374, 380,
381, 388, 389, 395, 406, 413
Hasanpaşalı İsmâ'il, 257
Haseki Sultân, 365, 389, 390, 391, 392, 393
Hâsriye Medresesi, 108, 309
Hâtûn Evkâfi, 152
Hâtûniye Evkâfi, 151, 212
Hayreddîn Paşa, 281

Hıdır, 100, 116, 292, 326, 331
Hısnü'l-ekrâd, 229
Hısrö, 165
Hızır, 50, 70, 134, 150, 208, 384
Hızır Bâlî, 150
Honâz, 226
Hoyrân, 282, 349
Hüdâvendigâr, 179, 188, 263, 359, 381
Hüdâvendigâr Evkâfi, 289
Hüsâmeddîn, 296, 297
Hüseyin, 51, 69, 70, 73, 74, 75, 78, 79, 90, 94, 99,
101, 105, 108, 112, 113, 114, 116, 118, 123,
124, 127, 129, 130, 131, 132, 134, 136, 137,
138, 139, 140, 141, 144, 146, 152, 202, 204,
208, 215, 216, 220, 225, 229, 230, 233, 250,
264, 265, 271, 275, 276, 289, 290, 292, 302,
304, 307, 309, 311, 320, 324, 327, 330, 336,
337, 350, 351, 355, 362, 367, 368, 369, 370,
374, 377, 385, 388, 390, 391, 392, 393, 397,
398, 402, 404, 405, 407, 410, 411, 412
Hüseyin Efendi, 146, 152, 385
Hüseyin Hacılu, 215, 216, 233
Hüsrev Paşa, 113, 323

Ilgun, 57, 61, 75, 90, 105, 169, 180, 181, 222, 237,
303, 352
Isparta, 137, 394

İbn-i Abdal, 275
İbradi, 164
İbrâhim, 28, 45, 146, 149, 154, 161, 178, 179, 189,
191, 194, 203, 204, 206, 209, 213, 216, 222,
229, 231, 236, 237, 245, 268, 281, 282, 285,
288, 292, 295, 300, 303, 305, 311, 312, 316,
338, 340, 341, 345, 347, 348, 349, 354, 361,
362, 384, 392, 411
İbrahim Paşa, 72, 104, 181
İfrâz, 73, 74, 79, 215, 216, 230, 234, 240
İlyas, 28, 56, 69, 83, 92, 164, 199
İlyas Efendi Câmi, 56, 164

Îmânlu, 195

İ

İmroz, 148
 İnegöl, 370
 İngiltere, 173, 174, 187, 188
 İngiliz, 39, 40, 50, 51, 58, 59, 63, 75, 147, 172, 173, 219
 İngiltere, 9, 49, 59, 63, 64, 75, 147, 148, 151, 152, 173, 174, 175, 188, 219, 221
 İshâk Paşa Evkâfı, 151
 İsmâ'il Bey, 202
 İsmâ'il, 263
 İsmihân Sultân, 287
 İstanbul, V, 1, 2, 8, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 36, 39, 44, 45, 46, 47, 48, 51, 52, 54, 66, 70, 71, 72, 77, 80, 81, 83, 86, 94, 113, 117, 124, 127, 128, 130, 133, 136, 144, 147, 148, 150, 151, 152, 153, 155, 158, 161, 162, 175, 176, 178, 182, 190, 192, 194, 196, 197, 201, 202, 210, 211, 213, 214, 217, 227, 232, 236, 238, 239, 242, 251, 260, 272, 274, 275, 278, 288, 294, 316, 319, 322, 323, 330, 335, 344, 345, 353, 355, 365, 367, 376, 381, 397, 411
 İvas, 248
 İvâz, 165, 301
 İzmir, 8, 39, 51, 53, 54, 55, 58, 60, 75, 76, 81, 101, 115, 117, 121, 131, 151, 157, 160, 161, 162, 173, 176, 205, 206, 207, 214, 219, 225, 238, 292, 298, 328, 334, 335, 344, 350, 373, 382, 385, 409
 İznik, 31, 62, 67, 70, 87, 95, 101, 108, 110, 112, 131, 134, 177, 192, 256, 257, 281, 311, 344, 355
 İznikmid, 8, 182, 184, 193, 196, 197, 206, 232, 234, 244, 253, 257, 260, 270, 277, 278, 279, 283, 285, 293, 299, 302, 307, 311, 315, 322, 329, 341, 351, 369, 373, 378, 383, 384

K

kādî, 146, 149, 159, 176, 178, 185, 186, 200, 209, 216, 223, 252, 262, 275, 282, 285, 289, 303, 330, 331, 332, 348, 361, 364, 366, 370, 371, 375, 379, 406
 Kadriye, 238
 Kafiryani, 71, 211
 Kal'acık, 269, 309, 347, 367, 396
 Kalas, 148
 Kalburcu, 70, 208
 Kâlûk Ören, 326, 331
 Kandıra, 296, 297
 Kandiye, 408

Kapaklı, 112, 320
 Kapucu Çiftliği, 197
 Kapudağı, 65, 74, 110, 111, 113, 192, 217, 316, 319, 323, 330, 347
 Kara Hasan, 355
 Kara Hıdır, 99, 132, 290, 377
 Karabigâ, 290
 Karacadağ, 94, 129, 368
 Karacık, 130, 370
 Karahisar, 63, 76, 102, 187, 295, 323
 Karahisâr, 171, 223, 295, 349
 Karaköy, 76, 126, 224, 359
 Karalı, 133, 382
 Karaman, 8, 82, 159, 162, 169, 192, 208, 230, 240, 272, 308, 377, 380
 Karaman beğlerbeğisi, 308
 Karamanlı Cemâ'ati, 323
 Karamürsel, 62, 142, 183, 315, 373, 406
 Karavâdi, 92, 268
 Karayaka, 325
 Karesi, 114, 319, 327, 360, 361, 384, 392
 Karıklı, 196
 Karıpazarı, 60, 176, 177, 200
 Karpoz, 123, 351
 Kars, 215
 karye, 33, 57, 61, 64, 65, 69, 70, 72, 88, 92, 97, 98, 99, 102, 104, 106, 108, 110, 112, 115, 116, 117, 118, 122, 125, 127, 129, 130, 131, 134, 137, 138, 141, 146, 154, 156, 159, 163, 165, 166, 168, 169, 171, 176, 177, 179, 180, 189, 190, 192, 193, 198, 200, 201, 202, 204, 208, 212, 213, 215, 218, 222, 224, 229, 231, 237, 257, 258, 259, 267, 268, 269, 272, 281, 284, 285, 286, 287, 289, 290, 293, 294, 295, 298, 299, 300, 304, 306, 310, 311, 312, 313, 315, 316, 318, 320, 326, 329, 330, 331, 336, 338, 340, 347, 348, 355, 359, 361, 362, 368, 370, 371, 373, 374, 377, 379, 382, 386, 389, 392, 393, 394, 395, 396, 402, 403, 412, 414
 Kâsım, 147, 208, 239, 264, 265, 267, 288, 390
 Kâsım Paşa, 147, 288
 Kassâb Hızır, 207
 Kassâsiye, 72, 213
 Kastamonu, 30, 49, 145, 147, 366
 Katana, 163
 Katır Hânı, 210
 Kâtırlı, 203
 Kavalâ, 379
 Kavâla, 275, 370
 Kaya, 53, 104, 301
 Kayseriye, 168, 213, 308
 Kaytas, 64, 190

Kazıklı, 232
Kefere, 72, 199, 287
Kemer, 61, 180, 300
Kengırı, 176, 200, 204, 228, 306, 367, 396
Keserci, 142, 407
Kıbrıs, 86, 106, 128, 251, 253, 306, 307, 364, 365
Kılıç Ali, 297
Kılıçköy, 373
Kırık Mehmed, 261
Kırıklı mukâta'ası, 225
Kırlı Mustafâ, 305
Kırşehir, 380, 403
Kızılca, 74, 218
Kızılhisâr, 336
Kilârî Süleymân Ağa, 28, 156
Kilis, 78, 100, 138, 228, 290, 395, 396
Kiremidci Süleymân, 28
Kirmasti, 68, 99, 199, 287
Kirmâsti, 287, 304, 357, 394, 395
Kocaili, 8, 182, 197, 224, 234, 253, 257, 279, 283,
285, 293, 296, 297, 302, 315, 322, 330, 341,
351, 373
Konrapa, 52, 155
Konya, 38, 44, 110, 140, 154, 159, 170, 180, 208,
209, 242, 272, 274, 303, 316, 338, 365, 380, 400
Korı, 91, 92, 264, 269
Kosta, 330
Kostamonu, 258, 366
Kostantin, 158, 397
Kovancı, 268
Köçeklü, 393
Kömürgân, 365
Köse Mehmed, 150
Köse Ömer, 354
Kudüs, 30, 40, 51, 127, 140, 152, 242, 243, 254,
272, 299, 357, 363, 400, 401, 412
Kumlu, 291
Kurd Hüseyin, 153
Kurd Mehmed, 291
Kurd Sulağı, 228
Kurşunlu, 122, 215, 347, 394
Küre, 244, 251, 324, 327
Küşne aşireti, 300
Kütâhiyye, 357
Kütahyâ, 265, 266, 268, 301, 302, 311, 326, 378

L

Lâdik, 29, 243, 247, 248, 252, 371
Lamidnos, 330
Lazkiye, 231, 351

Lazkiye, 53, 54, 78, 123, 226, 230, 231
Lâzkiye, 158
Lefke, 109, 276, 313, 348
Lefkoşe, 224, 251, 253, 306, 307

M

Ma'mûre, 324, 327
Mağnisa, 264, 356, 392, 402, 409, 414
Mahmûd, 146, 168, 194, 196, 205, 210, 212, 214,
225, 238, 241, 256, 258, 260, 271, 281, 293,
294, 300, 315, 342, 353, 361, 369, 384, 385, 408
Malaki, 288
Malatya, 87, 254, 264, 317
Manol, 89, 259, 330
Manolâki, 330
Manyâs, 373
Mar'aş, 204, 215, 216, 217, 234, 302, 390, 392,
393, 395, 396
Marmara, 1, 44, 45, 47, 49, 53, 57, 65, 77, 158, 169,
192, 227, 274, 402
Martiyus, 128, 365
Me'mure, 238
Medîne, 28, 152, 165, 167, 194, 210, 249, 253, 291,
322, 334, 381
Medîne-i Münevvere, 28, 152, 194, 249, 253, 322,
334, 381
Mehemmed Paşa, 28, 67, 125, 196, 283, 357
Mehmed, 32, 44, 46, 55, 81, 94, 118, 155, 157, 159,
160, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 170,
171, 175, 177, 182, 186, 189, 190, 191, 193,
194, 196, 198, 200, 202, 205, 207, 209, 210,
220, 228, 229, 231, 232, 236, 237, 238, 239,
241, 243, 245, 246, 250, 254, 255, 256, 260,
261, 262, 264, 265, 266, 267, 268, 270, 271,
273, 274, 276, 280, 281, 282, 286, 287, 291,
293, 295, 298, 299, 301, 303, 304, 312, 315,
316, 318, 319, 322, 323, 327, 328, 329, 333,
335, 338, 339, 340, 348, 350, 352, 358, 359,
362, 366, 367, 368, 369, 371, 372, 374, 375,
380, 381, 383, 388, 389, 391, 392, 394, 397,
398, 399, 400, 402, 403, 404, 405, 408, 410,
411, 414
Mehmed Çavuş, 338, 369
Melhukir, 346
Menteşe, 96, 140, 280, 402
Menûfi Hacı, 350
Mescid-i Aksa, 127, 363
Mısır, 30, 102, 139, 296, 300, 345, 398, 399
Mihaliç, 64, 83, 84, 85, 99, 143, 183, 221, 304, 408,
410

Mihâliç, 40, 118, 189, 243, 245, 248, 271, 278, 287,
338, 356, 360, 394
Mihrimâh, 281, 311
Mihrimah Hâtûn, 178
mîrâhor, 296
Mudânya, 273, 378, 379, 397
Muharem, 60, 68, 90, 176, 200, 263, 306, 370
Murâd Paşa oğlu Mehemed, 159
Murtaza, 72, 211
Mûsa, 157, 189, 277
Musalu, 389
Muslı, 76, 98, 105, 223, 256, 286, 303, 337, 390
Muslı Çavuş, 223, 256
Muslıddin Ağa, 229
Mustafa, 28, 29, 30, 44, 49, 50, 52, 54, 57, 60, 61,
62, 64, 65, 69, 70, 71, 73, 75, 76, 79, 81, 83, 85,
87, 92, 93, 95, 96, 97, 98, 102, 104, 106, 107,
109, 111, 112, 114, 115, 116, 117, 118, 119,
120, 123, 124, 127, 128, 129, 132, 133, 134,
135, 137, 138, 141, 142, 143, 144, 204, 238,
280, 333
Mustafâ, 147, 149, 150, 156, 157, 158, 160, 162,
164, 168, 169, 171, 177, 178, 179, 180, 182,
189, 191, 192, 194, 196, 199, 202, 206, 208,
209, 210, 215, 218, 222, 224, 225, 227, 228,
230, 232, 233, 234, 237, 243, 245, 247, 248,
253, 254, 255, 256, 258, 261, 266, 267, 268, 270,
277, 279, 281, 282, 283, 284, 285, 287, 290,
293, 296, 300, 301, 305, 308, 309, 312, 315,
316, 318, 319, 320, 321, 325, 327, 328, 329,
332, 335, 337, 339, 340, 343, 346, 347, 350,
352, 354, 356, 358, 360, 362, 365, 366, 369,
378, 380, 382, 383, 386, 390, 391, 392, 393,
396, 404, 405, 408, 412, 413
Mustafâ Efendi, 177, 215, 254, 319
Müslihiddin, 28, 102, 103, 296, 297, 397
mütesellim, 8, 31, 33, 37, 96, 111, 113, 176, 318,
325, 372, 380, 382
Müteveffâ Kapudân Piyâle Paşa Evkâfi, 191

N

Nakibü'l-eşrâf, 217
Nallı, 353
Nasuh, 70, 75, 82, 220, 241
Nâzilli, 274, 328
Nazlı, 56, 165, 166
Nif, 218
Niko, 123, 351
Nikola, 75, 101, 161, 221, 271, 293
Nikola Re'is, 161

Nikolaki, 49, 147, 347
Nu'mân, 265

O

Of, 266
Oğuzkebir, 130, 370
Ortaköy, 60, 68, 106, 176, 200
Orta-köy, 306
Osman, 50, 54, 56, 61, 62, 65, 69, 70, 78, 81, 84,
95, 96, 119, 121, 122, 129, 130, 143, 145, 165,
179, 180, 184, 192, 205, 206, 244, 270, 278,
341, 344, 370
Osmân, 151, 160, 230, 237, 238, 270, 279, 289,
320, 336, 338, 345, 367, 370, 376, 377, 404,
409, 413
Osmancık, 196, 219, 220, 266

Ö

Ökse, 385
Ömer, 28, 49, 50, 59, 62, 72, 81, 85, 102, 111, 115,
119, 122, 130, 138, 142, 146, 149, 176, 183,
211, 237, 246, 250, 268, 295, 317, 328, 329,
338, 348, 354, 359, 371, 396, 397, 407

P

Palâs, 365
Papa Parasi, 347
Pasok, 125, 356
Payâs Evkâfi, 283
Pehlivân, 241
Perdyo, 75, 221
Pınarbaşı, 73, 207, 214, 262
Pirinçcioğlu, 292
Piyâle Paşa Evkâfi, 271

R

Râ'ife Hâtûn, 237
Râfi'a Hâtûn, 322
Rahime, 52, 63, 70, 81, 154, 185, 206, 239
Ramazân, 187, 204, 212, 223, 245, 257, 295, 324,
327, 364, 408
Receb, 246, 250, 251, 258, 267, 303, 367, 380, 390,
391, 392, 393, 394, 396, 397, 413
Receb Paşa, 246
Rodos, 291
Ruha, 195
Rukiye, 200

Rum, 29, 40, 51, 73, 93, 115, 117, 152, 213, 214,
228, 329
Rumkal, 138, 395, 396
Rüstem Paşa, 28, 30, 44, 49, 66, 69, 79, 81, 87, 93,
148, 193, 205, 232, 236, 254, 270

S

Sa'îd, 152, 271
Sa'îd Ammar, 152
Sâ'ime, 246
Sabuncu, 280
Sahib, 258
Sakız, 93, 123, 150, 191, 221, 263, 264, 271, 340
Sâkız, 350
Sâkine, 185, 257, 355
Salih, 52, 63, 69, 82, 120, 138, 185, 310
Sâlih, 154, 185, 241, 341, 396
Sâliha, 185, 257, 311, 355
Samako, 362
Samâko, 304
Sapanca, 30, 103, 132, 193, 224, 270, 285, 297,
298, 378
Sarıca Mehmed, 358
Saruhân, 264, 286, 287, 312, 362, 392, 402, 414
Sefer, 103, 125, 140, 190, 298, 356, 365, 402
Seferihisâr, 196, 260, 267, 268, 358
Selimiye, 62, 184
Sergiz Kostantin, 397
Seyyid Ali, 310
Seyyid İbrâhim, 222, 237
Seyyid İsmâ'il, 319, 328
Seyyid Mehmed, 224, 247
Seyyid Mehmed, 238, 273
Shalam, 100, 291
Sığla, 310
Sındırgı, 126, 361, 384
Smuk, 199, 287
Silistre, 213, 343, 344
Silivri, 49, 51, 147, 152, 314
Simâv, 265
Simban, 199
Sincâr, 80, 235
Sinob, 194, 222, 224, 259, 355
sipâhî, 154, 204, 215, 223, 245, 254, 272, 275, 276,
277, 284, 295, 296, 305, 329, 343, 406, 411, 414
Sivâs, 156, 233, 265, 268, 269, 325, 365, 382, 390,
391, 392, 393
Siyavuş, 44, 80, 235
Suğla, 57, 113, 169, 208, 323, 336
Suğla voyvodası, 169

Sultân Bâyezid, 222, 325, 335, 343, 344, 371, 374
Sultân Murâd, 150, 209, 244, 252, 254, 368, 378
Sultân Orhân, 207, 262, 337
Sultân Selim, 170, 197, 203, 211, 225, 249, 250,
341
Sultân-hisârı, 273, 274, 279
Sultânönü, 208, 372, 382
Sungur Beğ Evkâfi, 244
Surre Defterleri, 153
Susa, 74, 218
Süleymân, 28, 156, 165, 187, 190, 194, 204, 206,
208, 210, 213, 223, 228, 244, 256, 265, 267,
300, 304, 336, 345, 350, 368, 380, 382, 389,
390, 397, 398, 400
Süleymân Paşa Evkâfi, 206, 244, 256, 389

Ş

Şa'bân Ağa, 242
Şah Mirza, 58, 171
Şahbaz, 195
Şâm, 213, 222, 231, 237, 318, 352, 361, 362, 363
Şam-ı Şerif, 127, 163
Şehîd Mehmed Paşa Evkâfi, 164, 165, 166, 167,
171, 229, 312
Şehzâde Sultân Mehmed, 147, 158
Şerçe Ali, 159
Şeref Beğ, 241
Şerif, 152, 213, 222, 237, 242, 243, 272, 299, 318,
357, 361, 362, 363, 364, 400, 401, 412
Şeyh Âbbâs, 239
Şeyh Abdullahim, 366
Şeyh Abdurrahman, 52, 154
Şeyh İsmâ'il, 314, 395
Şeyh Mehmed el-Hüseynî, 224
Şeyh Mehmed, 231
Şeyh Yâsin, 152
Şeyhlü, 132, 138, 251, 378, 397
Şihvân, 127, 362
Şile, 54, 160
Şir Mehmed, 233
Şorbâ, 116, 331, 332

T

Tahtu'l-kal'a Hammâmı, 151
Tarite, 342
Taş, 57, 80, 95, 235, 256, 275
Taşköprü nâhiyesi, 168
Taşöz, 95, 275
Tatay, 120, 340, 413

Tekirdağı, 175, 314
Temircü, 199, 287
Tırâk, 85, 247, 248
Timûrcı, 325
Timurcî Hâssı, 405
Tire, 65, 76, 86, 87, 191, 211, 225, 249, 250, 256,
286
Todori, 76, 95, 224, 278, 347
Tokâd, 247, 248, 249, 252, 268, 269, 308
Toklar, 285
Tophâne, 245, 268
Tozanlu, 195
Trablus, 403
Trablusşam, 146, 230, 231, 312
Trabzon, 28, 30, 47, 48, 51, 133, 151, 211, 212,
266, 289, 305, 370, 381
Turgudlu, 356, 358, 383
Turhân, 168
Turmuş, 65, 193
Türkmân, 189, 229, 235, 261, 266, 282, 302, 310,
312, 336, 347, 349, 380, 403

U

Ulakçı Mihail, 52, 154
Uluborlı, 411
Uluborlu, 90, 144, 198, 263, 411
Ulus, 156
Urfa, 138, 395, 396
Uşâk, 193, 282

Ü

Ümeyye, 352
Ünye, 278, 382
Üsküdar, 28, 54, 153, 160, 288, 406
Üsküdâr, 8, 168, 230, 233, 246, 288, 294, 296, 297,
301, 302, 332

V

Vadî-yi Honuz, 403
Vakf-ı Kebîr, 256
Vakf-ı Sagîr, 88, 256
Vâlîde Sultân, 156, 157, 158, 215, 216, 230, 240,
255, 290, 309, 319, 354, 386
Van, 241, 291
Vân, 272
Varna, 407
Veli, 50, 59, 73, 78, 93, 107, 124, 128, 149, 176,
214, 229, 270, 299, 308, 309, 341, 364, 390, 395

Venedik, 40, 50, 69, 85, 106, 107, 121, 122, 150,
203, 247, 306, 307, 345, 346
Vezîr İbrâhîm Paşa, 408
Vezîr-i A'zâm, 171, 229, 232, 233, 236, 246, 304,
323, 345
Virânşehir, 229
voyvoda, 130, 136, 137, 140, 176, 263, 276, 287,
352, 362, 371, 391, 401, 405

Y

Ya'kûb Ağa, 151, 163, 311, 379
Yabânabâd, 331, 332
Yahya, 86, 253, 317, 318, 384, 399
Yalakabâd, 185, 203, 313, 387
Yalâkabâd, 373
Yalâk-abâd, 328
Yanâki, 379
Yanik, 53, 158
Yasemin, 1, 47, 52, 155
yava, 182
yâve, 319
Yavebolı, 289
yehûdi, 291, 292
yeniçeri, 59, 61, 63, 90, 117, 134, 151, 161, 165,
170, 176, 180, 196, 245, 255, 259, 262, 276,
290, 293, 296, 298, 305, 335, 336, 367, 382,
389, 394, 402
Yeniil, 78, 79, 189, 230, 233, 235, 302, 310, 362
Yenişehir-i, 191
Yerçik, 199, 287
Yıldırım Bâyezid, 243, 248, 311, 379
Yorgi, 75, 116, 132, 221, 326, 330, 346, 378
Yörük, 78, 107, 230, 309
Yörük tâ'ifesi, 230
Yörükân, 184
Yunus, 98, 286
Yusuf, 59, 70, 76, 79, 84, 86, 92, 104, 106, 114,
120, 125, 136, 137, 138, 143, 175, 211
Yûsuf, 156, 170, 176, 194, 206, 209, 210, 211, 212,
213, 214, 222, 223, 231, 233, 242, 243, 244,
247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 268,
272, 274, 276, 277, 283, 294, 299, 302, 305,
316, 319, 323, 325, 337, 341, 343, 344, 353,
357, 363, 364, 365, 366, 371, 389, 391, 393, 396,
397, 398, 399, 400, 406, 412, 413
Yûsuf Ağa, 170, 194, 206, 209, 210, 211, 212, 213,
214, 222, 231, 233, 242, 243, 244, 247, 248,
249, 250, 251, 252, 253, 254, 272, 274, 276,
277, 283, 294, 302, 316, 319, 323, 325, 337,

343, 344, 353, 363, 364, 365, 366, 371, 389,
396, 398, 399, 400, 406, 412

Z

Zetacine, 342

Zeyrek-zâde, 228

Zeytûn, 156, 268, 336

Zikopa, 102, 295

Zile, 85, 135, 156, 249, 386

Zindan Kapusu, 148

Zulkadiriye, 73, 74, 79, 215, 240

